

ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐

วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

สำนักกรรมการประชุมและชวเลข สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการตรวจแล้ว วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สภารับรองในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่..... วัน.....เดือน..... พ.ศ.

สารบัญ
รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐
วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐
ณ ตึกรัฐสภา

	หน้า
ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	๑
- เรื่อง การขอลาออกจากการเป็น	๑
สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ของ นายวิทยา แก้วภราดัย	
สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒	
พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐	
ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี	๑
ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	๑
- รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อน	๒
การปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เรื่อง ผลการศึกษา	
และข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อน	
การปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ (เลื่อนมาจากการพิจารณา	
ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๐)	
ผู้อภิปราย	
- พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	๔ ๕๗
- นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิธ	๖ ๘
- นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	๑๐ ๑๑ ๕๒
- นายสมญา พัฒนวรพันธุ์	๑๗
- พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	๑๙ ๕๔ ๖๒
- นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	๒๑ ๖๐

	หน้า
- นายกษิต ภิรมย์	๒๕ ๖๐
- นายคำณูณ สิริธิตสมาน	๓๐
- ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาศย์	๓๙
- พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	๔๒
- นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	๔๗
ผลการตรวจสอบองค์ประชุม	๖๒
ผลการลงมติ	๖๓
๓.๑ รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อน	๖๔
การปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่อง การถ่ายโอน	
ภารกิจของรัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์	
<u>ผู้อภิปราย</u>	
- พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	๖๕ ๗๗ ๘๘ ๙๔
- นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	๖๖ ๖๗
- นายกษิต ภิรมย์	๗๘
- นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	๗๘
- ศาสตราจารย์อิสรา ศานติศาสน์	๘๐
- นายเสรี สุวรรณภานนท์	๘๑
- พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	๘๕ ๙๔
- นางสาวรีนวดี สุวรรณมงคล	๘๘
ผลการตรวจสอบองค์ประชุม	๙๕
ผลการลงมติ	๙๖

๓.๒ รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อน	๙๗
การปฏิรูปประเทศด้านสังคม เรื่อง การส่งเสริมการจ้างแรงงาน	
ผู้สูงอายุ	

ผู้อภิปราย

- นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	๙๘ ๑๒๗
- นายวิเชียร ชวลิต	๑๐๑ ๑๒๕ ๑๓๐
- นายประกาศิต กายะสิทธิ์	๑๐๕
- นายสุรินทร์ จิรวิเศษณ์	๑๑๒ ๑๒๙
- นายกษิต ภิรมย์	๑๑๖ ๑๒๘
- นางเมธิณี เทพมณี	๑๒๐
- นายกิลนัท สารสิน	๑๒๔
ผลการตรวจสอบองค์ประชุม	๑๓๑
ผลการลงมติ	๑๓๒
ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี	๑๓๔
ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่ ไม่มี	๑๓๔
ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ	๑๓๔

การหารือของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ผู้อภิปราย

- นายกษิต ภิรมย์	๑๓๔ ๑๔๐
- นายนิกร จำนง	๑๓๖
- ศาสตราจารย์ดุสิต เครืองาม	๑๓๗
- นายเสรี สุวรรณภานนท์	๑๓๘
- พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	๑๓๙

รายชื่อสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ที่มา ลา ขาดในการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๐
วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๐๑	พลโท กมล สุวภาพ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๒	นายกฤษฎา จินะวิจารณ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๓	พลโท กฤษณะ บวรรัตนารักษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๔	นายกสินธ์ สารสิน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๕	นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๖	นายกษิตศ อ้าวคุณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๗	นายกษิต ภิรมย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๘	นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๙	นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล		✓		
๐๑๐	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๑	นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๒	นายเกรียงยศ สุดลาภา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๓	พลเรือเอก ไกรวุธ วัฒนธรรม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๔	นายขวัญชัย ดวงสถาพร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๕	พลอากาศเอก ขวัญชัย เอี่ยมรักษา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๖	นายเข้มชัย ชุตินวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๗	พลโท คณิต แจ่มจันทรา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๘	พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๙	พลเอก คณิต อุทิศสาร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๐	นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๑	พลอากาศเอก คราธิพัช ภูญชร ณ อยุธยา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๒	นายคำณูณ สิทธิสมาน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๓	นายคุรุจิต นาครทรรพ		✓		

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๒๔	หม่อมราชวงศ์จักรธร จิตรพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๕	พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๖	นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๗	พลเอก จิระ โกมุทพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๘	พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสุกณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๙	นายจุมพล สุขมัน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๐	นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๑	พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครื่องาม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๒	นายเฉลิมพล ประทีปะวนิช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๓	นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๔	พลเรือเอก ขนิษฐ ชุณหะวัณพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๕	นายชัย ชิตชอบ		✓		
๐๓๗	นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๘	นายชาติ เอียดสกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๙	พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๐	นายชูชัย ศุภวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๑	นายชูชาติ อินสว่าง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๒	นายชูศักดิ์ เกวี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๓	พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๔	พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรุดิ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๕	พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๖	นายธำปบุตร ชมเสวี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๗	พลเอก ฐิตีวัฒน์ กำลั๊ง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๘	นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๙	พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๐	พันตำรวจเอก ณรัชต์ เศวตนันทน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๒	นายดำรงค์ พิเดช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๕๓	ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๔	นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๕	พลตำรวจเอก เดชมรงค์ สุทธิชาญบัญชา		✓		
๐๕๖	นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๗	นายตระกูล วินิจนัยภาค	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๘	พลตำรวจโท ตรีนท รณฤทธิ์ชัย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๙	นายต่อพงศ์ เสลานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๐	พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๑	นางฉวีลาดี บุรีกุล		✓		
๐๖๒	พลอากาศเอก ทวีเดช อังศุสิงห์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๓	นายทวีศักดิ์ กอนันต์กุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๔	ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๕	นายธงชัย ลีออดุลย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๖	พลเอก ธงชัย สาระสุข	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๗	พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๘	นายธนศพล ธนบุญวัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๙	ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาศย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๐	พลเอก ธวัช จารุกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๑	นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๒	นายธวัชชัย พักอังกร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๓	พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร		✓		
๐๗๔	นายธานินทร์ ณะเฒ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๕	พลตำรวจโท อธิจักร อุตมะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๖	พลอากาศเอก อธิภาภ เสนะวงษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๗	พลเอก นคร สุขประเสริฐ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๘	นางนรรัตน์ พิมเสน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๙	นายนิกร จำนง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๘๐	นางนินนาท ชลิตานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๑	พลอากาศเอก นิรันดร์ ยิ้มสรวล		✓		
๐๘๒	นายบวรเวท รุ่งรุจี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๓	นายบัญชา ปรมีศนาภรณ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๔	พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๕	นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๖	พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๗	นางประภา เทตระกุล ศรีนวนนิต	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๘	นายประภาศ คงเอียด	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๙	นายประมนต์ สุธีวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๐	ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๑	นายประยูร เชี่ยววัฒนา		✓		
๐๙๒	นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๓	พลเอก ปราการ ชลยุทธ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๔	นายปรีชา บุตรศรี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๕	พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๖	นางปัทมา เขียววิเศษสกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๗	นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๘	นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาฑกา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๙	นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๐	พลอากาศเอก เผด็จ วงษ์ปิ่นแก้ว		✓		
๑๐๑	นายพงศ์ศักดิ์ฐ์ เสมสันต์	✓			
๑๐๒	นายพนม ศรศิลป์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๓	นายพรชัย ตระกูลวรานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๔	คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๕	นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์		✓		
๑๐๖	พลเอก พหล สง่าเนตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๐๗	พลเอก พอพล มณีรินทร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๘	พลเรือเอก พระจุนทร ตามประทีป	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๙	พลตำรวจตรี พิสิทธิ์ เปาอินทร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๐	นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๑	นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๒	พลเอก ภิญโญ แก้วปลั่ง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๓	พลเอก ภูติศ หัตถิโยติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๔	พลอากาศเอก มนัส รูปขจร		✓		
๑๑๕	นายมนู เลียวไพโรจน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๖	นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษดิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๗	นางเมธิณี เทพมณี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๘	พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๙	พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๐	พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๑	นางรวิวรรณ ภูริเดช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๒	นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๓	พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๔	พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๕	นายเลิศปัญญา บุณยบัณฑิต	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๖	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๗	นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๘	พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๙	นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๐	พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๑	นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๒	พลโท วราห์ บุญญะสิทธิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๓	นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๓๔	พลเอก วัฒนา สรรพานิช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๕	พลอากาศเอก วัชร มณีนัย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๖	นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๗	นายวันชัย สอนศิริ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๘	นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๙	พลเอก วิจิต ยาทิพย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๐	นายวิเชียร ขวาลิต	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๑	พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๓	นายวินัย ตะห์ลัน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๔	นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๖	นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๗	นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๘	พลเอก วุฒินันท์ ลีลายุทธ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๙	นายไวภูณท์ ทองอร่าม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๐	พลตำรวจเอก ศรีวราห์ รังสิพราหมณกุล		✓		
๑๕๑	นายศานิตย์ นาคสุขศรี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๒	นายศิริชัย ไม้งาม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๓	นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๔	พลเรือเอก สกิตร์พันธุ์ เกยานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๖	นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๗	นายสมชัย ฤชุพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๘	นายสมชาย พูลนิลกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๙	พลโท สมชาย ลีนประเสริฐ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๐	นายสมเดช นิลพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๑	นายสมพงษ์ สระกวี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๒	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๓	พลเอก สราวุฒิ ชลออย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

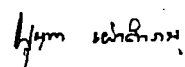
เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๖๕	นายสังคีต พิริยะรังสรรค์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๖	นายสันตศักย์ จรุงญ งามพิเชษฐ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๗	พลตรี สิริวัตร นาคทอง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๘	นายสุชน ชาลีเครือ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๙	พันเอก สุชาติ จันทรโชติกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๐	นายสุนชัย คำนุณเศรษฐ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๑	นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๒	พลเอก สุรเดช เพ็ญเจริญ		✓		
๑๗๓	นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๔	พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๕	นายสุวัฒน์ จิราพันธ์		✓		
๑๗๖	พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๗	นายเสรี สุวรรณภานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๘	นายเสรี อติภักดิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๙	นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๐	พลอากาศเอก อนาวิน อิมมัยรัตน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๑	พลเรือเอก อนุทัย รัตตะรังสี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๒	นายอนุสร จิรพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๓	นายอนุสิทธิ์ คุณากร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๔	นายอภิชาติ จงสกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๕	พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๖	นายอภินันท์ ชื่อธานุวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๗	พลเรือเอก อภิวัฒน์ ศรีวรรณะ		✓		
๑๘๘	นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๙	นายอรุณ จิรขวาลา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๐	นายอลงกรณ์ พลบุตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๑	ศาสตราจารย์อิสรา ศานติศาสน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๙๒	นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๓	นายอับลุฮาติม มินซาร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๔	พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง		✓		
๑๙๕	พลตำรวจโท อาจิณ โชติวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๗	พลตำรวจโท อำนวย นิมมะโน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๘	นายอำพล จินดาวัฒนะ		✓		
๑๙๙	นายอุทัย เลาหวิเชียร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๐	พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
รวม ๑๙๓		๑๗๖	๑๗	-	

นางสาววรรณภัสสร รุจิกุลศิริ

ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

นางบุญพา เผ่าสำราญ

ตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐

วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๓ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๑๓๖ คน

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
ขณะนี้สมาชิกลงชื่อมาประชุมจำนวน ๑๐๕ ท่าน ครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิด
การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระนะครับ
ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่จะแจ้งต่อที่ประชุม ซึ่งไม่ปรากฏในระเบียบวาระ
เรื่อง รับทราบการขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้วย ท่านวิทยา แก้วภราดัย สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ลำดับที่ ๑๔๒
ได้มีหนังสือแจ้งความประสงค์ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ส่งผลให้ความเป็นสมาชิกภาพสิ้นสุดลง จึงทำให้
สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคงเหลือจำนวน ๑๙๓ คน จึงขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
(ที่ประชุมรับทราบ)

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว เป็นรายงาน
ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เรื่อง ผลการศึกษา
และข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

ด้วยในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๐
วันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้เลื่อนการพิจารณารายงานของ
คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าว เพื่อให้ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณาในวันนี้
ดังนั้นผมขอดำเนินการต่อเลยนะครับ

รายงาน
ของ
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการสื่อสารมวลชน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และ
แนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์”

๖/๑๑ สปท.

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

ที่ (สพท) ๒๖๕ / ๒๕๖๐

(สำเนา)

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการเรื่อง “ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และ
แนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์” จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐
พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน นั้น
ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	ประธานกรรมการ
๒. พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางประภา หัตถะกุล ศรีนวลนัฏ	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ภิญญ ไกวัลย์	ที่ปรึกษากรรมการ
๕. ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	กรรมการ
๗. นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร	กรรมการ
๘. นายสุรชัย ดนัยตั้งตระกูล	โฆษกกรรมการ
๙. นายอภิชาติ จงสกุล	โฆษกกรรมการ
๑๐. นางเมธินี เทพมณี	เลขานุการกรรมการ
๑๑. นางสาวอติพร ไตรสุทธิ	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

และที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙
ได้มีมติแต่งตั้ง นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์ เป็นกรรมการ ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการสื่อสารมวลชน

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษารายงานเรื่อง “ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ
ด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์” ตามแผนการปฏิรูปของ
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนเสร็จสิ้นแล้ว ดังรายละเอียดตาม
สิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา
และหากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา
ดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร

(คณิต สุวรรณเนตร)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการสื่อสารมวลชน

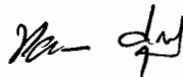
สำนักกรรมการ ๑

กลุ่มงานคณะกรรมการการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๗๔ - ๕

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๘๒

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวทวารณ สุกดิษฐ์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

ฉัตรรัตน์ /ร่าง
นันทวดี /พิมพ์
พัชรีย์ /ตรวจ

สารบัญ

รายงานของคณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน
เรื่อง “ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่อ
อย่างสร้างสรรค์”

๑. แผนการปฏิรูป	๑
๒. สภาพปัญหา	๒
๒. วิธีการปฏิรูป	๔
๓. กำหนดระยะเวลาในการปฏิรูป	๔
๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๕
๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๕
๗. ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูป การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์	๕
๘. ภาคผนวก	
ก. สรุปรายละเอียดข้อมูล ข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรคของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง	
ข. บันทึกการประชุมร่วมกับ บริษัท กูเกิล เอเชีย แปซิฟิก จำกัด (Google Asia Pacific Ptd. Ltd)	
ค. สรุปผลการประชุมและศึกษาดูงานเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำรายงาน เรื่อง “ยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์” ของคณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ร่วมกับ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อออนไลน์ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และคณะอนุกรรมการ ขับเคลื่อน การปฏิรูปด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และด้านโทรคมนาคม ระหว่างวันที่ ๘ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ จังหวัดนครราชสีมา	

รายงาน
ของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน
เรื่อง “ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูป
การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์”

๑. แผนการปฏิรูป

การปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาประเทศมีความเจริญก้าวหน้า และทัดเทียมกับนานาประเทศ เพราะการสื่อสารมวลชนผูกพันกับคนในสังคมอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด ข้อมูล ข่าวสาร เป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ว่ารัฐบาลชุดใดเข้ามาบริหารประเทศได้ให้ความสนใจและมุ่งหมายที่จะให้คนในสังคมได้รับรู้รับทราบข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ให้รู้เท่าทันกันและนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตตามวิถีทางของสังคมไทย เมื่อการสื่อสารมวลชนมีการพัฒนามาถึงยุคการหลอมรวมสื่อ มีการใช้ประโยชน์เครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต การสื่อสารโทรคมนาคม ทำให้ข้อมูลข่าวสารได้เข้าถึงสังคมทุกภาคส่วนอย่างรวดเร็ว และแพร่หลายได้อย่างกว้างขวาง ไร้การจำกัดทั้งเวลาและพื้นที่ สื่อหลักประเภทสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์เชื่อมโยงถึงกันและสื่อออนไลน์เข้ามาสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และยุคปัจจุบัน ผู้ใช้สื่อออนไลน์อยู่ในสถานะเป็นผู้รับเสพข่าวและเป็นผู้ผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเสียเอง ทำให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในสังคมไทยอย่างหลากหลายและมีความรวดเร็ว กว้างขวาง และไร้การจำกัดด้านเวลาและพื้นที่

ที่ผ่านมา มีการสร้างกลไกควบคุม กำกับ ดูแลกันเองอย่างเป็นอิสระในวงการด้านการสื่อสารมวลชน โดยไม่มีผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐเข้าไปร่วมหรือดำเนินกิจกรรมขององค์กรดังกล่าวด้วย มีการออกกติกา กฎเกณฑ์ การกำกับดูแล การเสริมสร้างจริยธรรม เพื่อให้เกิดการนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างมีคุณภาพ โดยมี “สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” เป็นองค์กรกำกับดูแลในสื่อหลักประเภทสิ่งพิมพ์ และมี “สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย” เป็นองค์กรกำกับดูแลในสื่อหลักประเภทสถานีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ โดยกลไกของหน่วยงานภาครัฐ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลในเรื่องการขอใบอนุญาตประกอบกิจการ การให้สัมปทาน และการตรวจสอบการดำเนินการให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย แต่ไม่ได้เข้าไปควบคุมในเรื่องการนำเสนอเนื้อหา เพราะถือว่าเป็นเรื่องการกำกับดูแลกันเองขององค์กรสื่อที่มีความเป็นอิสระทั้งสองแห่งดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ยังคงเกิดปัญหาการเผยแพร่เนื้อหาที่ไม่เหมาะสม การนำเสนอข่าวสารไปในทิศทางสนับสนุนด้านการเมืองข้างใดข้างหนึ่งหรือปัญหาเรื่องจริยธรรมของสื่อ โดยที่สภาปฏิรูปแห่งชาติพยายามจะผลักดันให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งสภาวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนอย่างเป็นทางการ แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ และคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนจึงได้นำร่างกฎหมายดังกล่าว คือ ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. มาดำเนินการต่อซึ่งเตรียมที่จะมีการเสนอให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้พิจารณาต่อไป

สำหรับสื่อออนไลน์ คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนได้ศึกษารายงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติในวาระการปฏิรูปที่ ๓๒, ๓๓ และ ๓๔ มีความเห็นว่า แนวทางการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนไม่ได้มีการศึกษาหรือมีข้อเสนอแนะถึงการปฏิรูปด้านสื่อออนไลน์ในรายละเอียดหรือแนวทางที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการใช้โซเชียลมีเดีย

ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตในสังคมไทยไปแล้ว ดังจะเห็นได้จากสถิติการใช้งานสื่อออนไลน์ในประเทศไทยติดอันดับการใช้งานมากเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก หากมีการใช้งานสื่อออนไลน์ในทางไม่เหมาะสมเพิ่มมากขึ้นและรุนแรง จะส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมและปัญหาความมั่นคงของชาติในทุกมิติได้ จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปควบคู่ไปด้วยกัน เพื่อให้เกิดการใช้งานสื่อออนไลน์อย่างมีคุณภาพ มีจริยธรรม และเป็นไปในลักษณะเชิงบวกและสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สังคมไทยอย่างยั่งยืน

๒. สภาพปัญหา

แม้สื่อหลักประเภทสิ่งพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ จะมีกลไกที่มีหน้าที่กำกับดูแลกันเอง โดยการรวมตัวเป็นองค์กรอิสระ แต่เนื่องจากปัจจุบัน สังคมไทยรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว ส่งผลให้การกำกับดูแลกันเองเพื่อที่จะแก้ไขดำเนินการไม่ทันต่อสถานการณ์หรือการรับรู้ของสังคมอย่างทั่วถึงและทันเวลา จึงยังคงเกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์สื่อหลักจากสื่อด้วยกันและจากผู้ใช้สื่อออนไลน์ จนกลายเป็นประเด็นปัญหาทางสังคมในขณะนี้ การขาดจริยธรรมของผู้สื่อข่าวหรือสื่อมวลชนบางราย และการนำเสนอข้อมูลข่าวสารไปในทิศทางให้การสนับสนุนฝ่ายการเมืองในทางใดทางหนึ่ง หรืออยู่ภายใต้การชี้นำของกลุ่มธุรกิจที่มีผลประโยชน์เกี่ยวพันกับคำโฆษณาซึ่งแม้จะเป็นการนำเสนอข่าวสารตามข้อเท็จจริง แต่อาจเป็นการนำเสนอข่าวไม่ครบถ้วน รอบด้าน นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการที่จะลงโทษหรือการควบคุมสมาชิกที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เพราะการใช้กฎหมายลงโทษทางสังคมเพียงอย่างเดียว ทำให้ขาดความร่วมมือหรือยอมรับกฎหมาย การกำกับดูแลกันเอง ผู้ถูกลงโทษใช้วิธีการลาออกจากสมาชิกทำให้ไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายขององค์กรอิสระอีกต่อไป ขณะที่สื่อหลักประเภทวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์ มีปัญหาที่ไม่อาจกำกับดูแลกันเองได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากสื่อประเภทนี้มีจำนวนมากขึ้น และการนำเสนอเนื้อหาเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาและแพร่กระจายได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว แม้แต่ กสทช. ก็ไม่อาจกำกับดูแลได้อย่างทั่วถึง แม้ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. จะอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ แต่ยังคงต้องดำเนินการอีกหลายขั้นตอนกว่าที่จะออกมาเป็นกฎหมายใช้บังคับได้

ด้านสื่อออนไลน์โดยเฉพาะโซเชียลมีเดียได้แพร่ขยายเข้ามาสู่สังคมไทยอย่างรวดเร็ว ตามกระแสโลก และรัฐบาลได้เน้นนโยบายให้เกิดการใช้อินเทอร์เน็ตได้ในทุกพื้นที่ ไม่เพียงแต่นำมาใช้ประโยชน์ในด้านการประกอบอาชีพ การศึกษา การบันเทิง หรือเพื่อสร้างความสุขในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ยังใช้เป็นสื่อในการแสดงออกแทนแนวความคิดและพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ด้วย ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนในสังคมไทย โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ สังคม และในทางการเมือง แต่การสร้างกลไกกำกับกันเองโดยอิสระ การสร้างมาตรฐานด้านจริยธรรมในสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะสื่อโซเชียลมีเดีย เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เพราะจำนวนผู้ใช้งานมีหลากหลาย ไม่จำกัดทั้งด้านเวลา พื้นที่ ความรู้ และจิตสำนึกของผู้ใช้งาน แม้ในปัจจุบันจะเกิดสภาพการกำกับดูแลกันเองในกลุ่มผู้ใช้โซเชียลมีเดีย โดยที่ไม่ได้มีกลไกหน่วยงานภาครัฐเข้ามามีบทบาทด้วย ดังจะเห็นได้จากเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นในสังคมและมีการนำมาเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ จนกลายเป็นกระแสต่อสังคมแล้ว ด้านหนึ่งก่อให้เกิดผลดี เพราะมีการตรวจสอบกันเองภายในสังคมไทยจากทุกภาคส่วน ซึ่งกระทำได้อย่างรวดเร็ว และเกิดการรับรู้ได้อย่างกว้างขวาง และเมื่อเกิดปัญหาก็สามารถแก้ไขได้อย่างทันท่วงที อย่างไรก็ตาม แม้สภาพดังกล่าวจะเป็นเรื่องที่ดี แต่การปล่อยให้การควบคุมกันเองในสังคมสื่อออนไลน์ดำเนินการไปโดยปราศจากการยึดถือกรอบของกฎหมายและการมีส่วนร่วมของกลไกหรือหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่

ตามกฎหมายแล้ว อาจทำให้เกิดการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่เป็นไปตามครรลองของกฎหมายได้

ทางด้านสังคม การใช้โซเชียลมีเดียมีส่วนทำให้สังคมไทยเพิ่มความสนใจติดตามข่าวสารและเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศอย่างกว้างขวาง ผู้ใช้โซเชียลมีเดียปรับสภาพจากผู้เสพข่าวจากสื่อหลักมาเป็นผู้ผลิตข่าวเอง สามารถเผยแพร่แนวความคิดของตนเองผ่านในรูปของข้อความ ภาพ และวิดีโอ ได้อย่างง่าย จนทำให้เกิดเป็นกระแสข่าว เกิดประเด็นปัญหา และเรื่องราวในโซเชียลมีเดียที่ได้รับความสนใจ มาอย่างต่อเนื่อง แม้แต่สื่อหลักประเภทสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อดิจิทัลยังต้องหันมาติดตามและใช้ประเด็นข่าวในโลกโซเชียลมีเดีย มาผลิตเป็นเนื้อหาของตนเองอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

ในด้านการเมืองนั้น ผลจากสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในปี ๒๕๕๙ ทำให้เกิดการใช้โซเชียลมีเดียในการแสดงความคิดเห็นในลักษณะทางลบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อลดความน่าเชื่อถือต่อรัฐบาล การเผยแพร่ข้อมูลแสดงความคิดเห็นแตกแยกเป็นขั้วพรรคการเมืองอย่างเห็นได้ชัด มีการใช้ถ้อยคำโจมตี ให้ร้ายอย่างรุนแรงโดยไม่เกรงกลัว เพราะผู้ใช้สื่อออนไลน์สามารถปกปิดสถานะที่แท้จริงได้ จนกลายเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติอย่างรุนแรง โดยมีแนวโน้มขยายตัวมากยิ่งขึ้น แม้ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบทั้งภาครัฐและภาคประชาชนจะพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ยังไม่สามารถทำให้ปัญหาดังกล่าวลดลงได้ เนื่องจากสื่อออนไลน์ที่ใช้งานส่วนใหญ่นั้น เป็นสื่อที่อยู่ในต่างประเทศ ซึ่งอยู่นอกเขตอำนาจกฎหมายของไทย ในการบังคับใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อขอข้อมูลต่าง ๆ ในปัจจุบันสื่อออนไลน์ยังสามารถสร้างความเชื่อต่อบุคคลต่าง ๆ โดยง่าย หากผู้รับสื่อไม่ได้ศึกษาหรือไตร่ตรองความเป็นเหตุเป็นผลก่อน

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องพยายามเข้ามาบริหารจัดการการใช้สื่อหลักทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์ รวมทั้งสื่อออนไลน์ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม มีการเผยแพร่เนื้อหาข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพและมีจริยธรรมตลอดมา แต่ก็ยังคงเกิดสถานการณ์การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือการใช้สื่อออนไลน์ในทางไม่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการขาดจริยธรรมของสื่อมวลชนและผู้ใช้โซเชียลมีเดีย ขาดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความต่อเนื่องในการจัดโครงการส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ต่าง ๆ ขาดการสร้างมาตรฐานด้านจริยธรรมที่สอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมไทยที่ชัดเจน ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ และขาดกลไกการเฝ้าระวังที่มีส่วนร่วมจากภาคประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

๓. วิธีการปฏิรูป

คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อการศึกษา วิเคราะห์ แนวทาง และวิธีการเพื่อให้เกิดการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ โดยแยกเป็นอนุกรรมการทั้ง ๓ ด้านคือ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และด้านโทรคมนาคม และด้านสื่อออนไลน์ เพื่อดำเนินงานต่าง ๆ ดังนี้

๑. การพิจารณาจากนโยบายของรัฐบาล ซึ่งในข้อ ๔.๑๐ กำหนดให้มีนโยบายด้านการปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ตีรวมทั้งสนับสนุนการผลิตสื่อคุณภาพ เพื่อเปิดพื้นที่สาธารณะให้เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

๒. ศึกษาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๙ (ฉบับที่ผ่านประชามติเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙) ซึ่งบัญญัติให้บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีเสรีภาพใน

การเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และการใช้เสรีภาพต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

๓. ศึกษาจากวาระการประชุมที่ ๓๒ - ๓๔ เรื่อง การกำกับดูแลสื่อ สิทธิเสรีภาพบนความรับผิดชอบและการป้องกันการแทรกแซงสื่อของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

๔. ศึกษาจากพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง อาทิ

๔.๑ พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยเฉพาะในมาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ ระบุเกี่ยวกับความหมายของ "วัฒนธรรม" และการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในสถานศึกษา

๔.๒ พระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเฉพาะการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ อำนาจหน้าที่ และการจัดตั้งกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ รวมทั้งเชิญผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ มาร่วมให้ข้อมูล

๕. ศึกษาจากร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ของคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งได้วางกรอบแนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ในข้อที่ ๓ เกี่ยวกับปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคมในข้อ ๕ เกี่ยวกับพัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนา

๖. การศึกษาจากคู่มือการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ ๒) ของกระทรวงวัฒนธรรม โดยเฉพาะในเรื่อง "สถานการณ์เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนและผลกระทบที่เกิดขึ้น" ซึ่งได้ระบุเกี่ยวกับสื่อวัฒนธรรมและการสื่อสารของคนรุ่นใหม่ว่า กระแสโลกาภิวัตน์และกระแสบริโภคนิยมที่มาพร้อมกับเศรษฐกิจเสรีบวกกับกระแสความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ได้นำพาสื่อและวัฒนธรรมการสื่อสารของคนรุ่นใหม่ให้เปลี่ยนโฉมหน้าไปอย่างรวดเร็ว ตลาดของสื่อเทคโนโลยีที่แข่งขันกันอย่างรุนแรงเน้นประโยชน์ของธุรกิจเป็นหลัก ส่งผลให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมสื่อและเทคโนโลยีจำนวนมาก เกิดกระแสหลักของเครื่องมือสื่อสารยุคใหม่ที่น่าพาการเรียนรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้จากทุกที่ทุกเวลา (Anytime Anywhere) และสนองความต้องการของผู้บริโภคในทุกอารมณ์ไม่เพียงแต่ภาพปรากฏการณ์เด็กไทยติดสื่อ สื่อกำลังเสียเพราะสื่อ เช่น สื่อโป๊ลามก กลาดเกลื่อน สังคมไทยเองก็ขาดภูมิคุ้มกันสื่อเช่นกัน นอกจากปัจจัยข้างต้นแล้ว สภาพการจัดระเบียบทางสังคมของไทย ตั้งแต่ระดับนโยบายภาครัฐลงไปถึงระดับท้องถิ่นต่างก็ให้เสรีภาพกับสื่อในการเสริมให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็เปิดทางให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยขึ้น และเปิดทางให้เกิดการขยายตัวของสื่อร้ายกระจายเกลื่อนทุกพื้นที่ ซึ่งกฎหมายและการตรวจจับปราบปรามยังไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่ม ขณะที่ครอบครัวไทยส่วนใหญ่ก็ตกขอบก้าวไม่ทันความก้าวหน้าของสื่อสมัยใหม่และไม่สามารถช่วยปกป้อง สร้างภูมิคุ้มกันสื่อที่ดีให้แก่บุตรหลานได้ นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญอีกประการคือแม้ภาพรวมจะมีสื่อดีอยู่มากมาย รวมทั้งสื่อทางเลือกต่าง ๆ แต่ยุทธศาสตร์การขยายสื่อที่ดีในรอบหลายปีที่ผ่านมา ก็ขาดประสิทธิภาพไปไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ อย่างไรก็ตามการเข้ามาของ New Media และการเกิด Social Network ของกลุ่มเยาวชน ได้สร้างโอกาสใหม่ของการใช้สื่อและเครือข่ายเหล่านี้นำสื่อดีไปสู่เด็กและครอบครัวจำนวนมากขึ้น ควบคู่ไปกับการมีปัจจัยส่งเสริมอื่น ๆ เช่น การรณรงค์วัฒนธรรมการอ่านหนังสือให้ลูกฟัง เพื่อสร้างรสนิยมการรับสื่อจากฐานครอบครัว ตลอดจนจนระบบการส่งเสริมคนทำงานด้านสื่อและนวัตกรรมสร้างสรรค์ผ่านกลไกสนับสนุน

เช่น กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เป็นต้น

๗. การระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนของสังคม อาทิ หน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ในพื้นที่ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค ต่างเห็นพ้องให้มีการปฏิรูปให้เกิดการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจในหลายแนวทางที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ได้ (รายละเอียดตามผนวก ก)

๔. กำหนดระยะเวลาในการปฏิรูป

๔.๑ ระยะที่ ๑ ภายใน ๓ เดือน (๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐)

สรุปผลการศึกษา จัดทำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์ และแนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและคณะรัฐมนตรี

๔.๒ ระยะที่ ๒ ภายใน ๒ เดือน (๑ มีนาคม ๒๕๖๐ - ๓๐ เมษายน ๒๕๖๐)

ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปสื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูป

๕. แหล่งที่มาของงบประมาณ

๑. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๒. กระทรวงวัฒนธรรม

๓. กระทรวงศึกษาธิการ

๔. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

แห่งชาติ

๕. กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

๖. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑. กระทรวงกลาโหม

๒. กระทรวงการต่างประเทศ

๓. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๔. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๕. กระทรวงมหาดไทย

๖. กระทรวงวัฒนธรรม

๗. กระทรวงศึกษาธิการ

๘. กรมประชาสัมพันธ์

๙. สำนักงบประมาณ

๑๐. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑๑. สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

๑๒. สภาความมั่นคงแห่งชาติ

๑๓. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๑๔. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๑๕. กรมการศาสนา

๑๖. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

๑๗. กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

๗. ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

จากการศึกษาของคณะกรรมการฯ พบว่า ข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอผ่านสื่อหลักคือสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์รวมทั้งผ่านสื่อออนไลน์เป็นสิ่งที่สามารถสร้างผลกระทบต่อด้านจิตใจ ความรู้สึก ภาพลักษณ์ และคุณภาพการดำรงชีวิตของผู้เสพได้อย่างมากมาย หากปล่อยให้มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ โดยปราศจากการกำกับดูแลหรือดำเนินการภายใต้กรอบและครรลองของกฎหมาย อาจทำให้เกิดการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น จนอาจเกิดภาวะรุนแรงถึงขั้นนำไปสู่การเสียชีวิตได้ ทั้งนี้ เนื่องจากวิถีชีวิตของสังคมไทยในปัจจุบันได้พึ่งพาข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะจากการใช้สื่อออนไลน์และยึดถือเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตที่สำคัญไปแล้ว การปล่อยให้เกิดปัญหาการใช้สื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยไม่มีการบริหารจัดการจากภาครัฐและภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติได้ จึงจำเป็นต้องให้เกิดการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเฉพาะที่สำคัญคือการปลูกฝังจิตสำนึกและความรู้สึกผิดชอบ ให้เกิดขึ้นในการใช้สื่อของสังคมไทย โดยเริ่มตั้งแต่ในระดับต่ำกว่าประถมศึกษาลงไป การสร้างกิจกรรมการใช้สื่ออย่างมีคุณภาพ มีจริยธรรม และมีจิตสำนึกความรับผิดชอบโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยความร่วมมือของภาครัฐและภาคประชาสังคมอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ภัยจากการใช้และเสพสื่อ

คณะกรรมการฯ เห็นว่า การที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีการนำเสนอการเผยแพร่เนื้อหาข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนและผู้ใช้สื่อออนไลน์ จำเป็นต้องมีวิธีการปฏิรูปที่ชัดเจนและครอบคลุมในทุกมิติ ทุกประเภทสื่อ โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และการส่งเสริมแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ซึ่งไม่ใช่การให้กลไกภาครัฐเข้าไปกำกับดูแลหรือดำเนินการบังคับใช้ตามกฎหมายแต่อย่างใด แต่เป็นเรื่องการสร้างกระบวนการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์โดยเน้นการเสริมสร้างและธรรมาภิบาลให้เกิดจริยธรรมและมีคุณภาพในการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ และเน้นการกำหนดบทบาทของกลไกภาครัฐให้มีส่วนเข้ามาช่วยสนับสนุนการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ ให้เกิดประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพราะการดำเนินการในเรื่องนี้ควรมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันต้องดำเนินการให้กลไกภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องใช้วิธีการบูรณาการในการทำหน้าที่ มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการชี้แจงต่อสาธารณะให้ทันต่อสถานการณ์ โดยไม่มีลักษณะต่างคนต่างทำอย่างเช่นที่ผ่านมา

คณะกรรมการฯ มีข้อเสนอแนะแนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ใน ๕ รูปแบบ ดังนี้

- (๑) การส่งเสริม สนับสนุนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ให้เป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติ
- (๒) การสร้างกลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ในลักษณะการกำกับกันเอง ที่มีภูมิคุ้มกันและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกดังกล่าว
- (๓) เสริมสร้างและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อให้สังคมไทยใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ มีจริยธรรม คุณภาพ และเหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรมไทย

(๔) การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม แนวทางและรูปแบบการขับเคลื่อนการปฏิรูป การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

(๕) การมีกระบวนการตรวจสอบและการประเมินผล

ข้อเสนอแนะข้างต้น จำเป็นต้องมีการดำเนินการในลักษณะการบูรณาการด้านการจัดสร้างแนวความคิด การปฏิบัติการ การประสานงานระหว่างกลไกภาครัฐและภาคประชาชน โดยจำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายให้มีความชัดเจน และได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐ จึงจะทำให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายได้ ดังนี้

๑. การส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์เป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติ

แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สื่ออย่างไม่เหมาะสมไม่อาจใช้มาตรการทางด้านกฎหมาย หรือการจัดให้มีมาตรการทางบังคับเพียงด้านเดียวได้ แต่จำเป็นต้องมีแนวทางอื่นดำเนินการควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะด้านการส่งเสริม สร้างแรงจูงใจ หรือการปลูกฝังจิตสำนึกของผู้รับข่าวสารและผู้ใช้สื่อให้เกิดความเข้าใจในการเข้าถึงและใช้สื่ออย่างมีคุณภาพ สร้างสรรค์ มีจริยธรรม และสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย ดังนี้

(๑) ควรจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และนโยบายเกี่ยวกับการรณรงค์ส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ การติดตาม การประสานงาน การสั่งการ และการประเมินผลงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทสำหรับการส่งเสริมหรือสนับสนุนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ต้องมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่อง มีมาตรการด้านการป้องกันภัย การสร้างความตระหนักให้รู้เท่าทันสื่อ การส่งเสริมให้มีการใช้สื่ออย่างมีคุณภาพ มีจริยธรรม มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อโดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รวมทั้งสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

(๒) คณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

๑. นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน
๒. รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลสื่อ เป็นรองประธาน
๓. ปลัดกระทรวงกลาโหม
๔. ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ
๕. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๖. ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๗. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
๘. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
๙. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๑๐. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
๑๑. ผู้อำนวยการสำนักงานกบประมาณ
๑๒. อธิบดีกรมการศาสนา
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
๑๔. เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
๑๕. ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

๑๖. เลขานุการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

๑๗. ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

๑๘. กรรมการจากผู้แทนสื่อมวลชน จำนวน ๔ คน โดยให้คัดเลือกจากผู้แทนองค์กรสื่อแต่ละด้าน ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ ด้านละ ๑ คน

๑๙. ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการ จำนวน ๓ คน ประกอบด้วยนักวิชาการด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน ๑ คน และนักวิชาการด้านสื่อมวลชนที่มีประสบการณ์และงานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อมวลชน ๒ คน

๒๐. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

๒๑. อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการในแต่ละด้าน อย่างน้อย ๓ ด้าน คือ ด้านสื่อออนไลน์ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม และให้กรมประชาสัมพันธ์ จัดภารกิจหรือกำหนดหน่วยงานภายในสังกัดเพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

(๓) แผนยุทธศาสตร์และแผนแม่บทที่คณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์กำหนดนั้น ควรมีครบทุกด้านตั้งแต่กระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน ในการทำหน้าที่เฝ้าระวังการเผยแพร่เนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ไม่มีจริยธรรม หรือที่เป็นปัญหาของสังคม กระบวนการแก้ไขปัญหา วิธีการส่งเสริมและการรณรงค์ให้เกิดการปลูกฝังกรอบแนวคิดต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ ให้เกิดการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ รวมไปถึงกระบวนการชี้แจงทำความเข้าใจต่อสาธารณะ นอกจากนี้ควรบรรจุแผนยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทสำหรับการรณรงค์ส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้วย ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทสำหรับการรณรงค์ส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์เป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

(๔) การดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ มีความแตกต่างจากคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๘ แม้ว่าประธานคณะกรรมการจะเป็นบุคคลเดียวกันก็ตาม แต่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ กรอบแนวความคิด การบริหารจัดการ สถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้น วิธีดำเนินงาน มีความแตกต่าง และมีความครอบคลุมรอบด้านในทุกมิติมากกว่า ดังนี้

๑) บทบาทของคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เน้นการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนให้เกิดการใช้สื่ออย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยจำกัดเฉพาะเด็กและเยาวชน แต่ยุทธศาสตร์ แผนแม่บทของคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เน้นทุกภาคส่วนของสังคม

๒) การสนับสนุนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการกำกับดูแลกันเอง โดยคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ไม่ได้เน้นในส่วนนี้ แต่คณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ให้ความสำคัญในส่วนนี้อย่างมาก โดยให้กลไกภาครัฐมีหน้าที่เพียงให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเท่านั้น

๓) คณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เน้นบทบาทในการ

ขับเคลื่อนให้กลไกหน่วยงานภาครัฐทำงานอย่างบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน ในส่วนของการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ครอบคลุมในทุกระดับตั้งแต่จุดเริ่มต้นของปัญหาในการเพิ่มบทบาทของการเฝ้าระวังจากภาคประชาชน การแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การมีส่วนร่วมของกลไกภาครัฐในการคลี่คลายปัญหา และการชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชน

๒. การสร้างกลไกบริหารจัดการและการกำกับดูแลการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

แม้การนำกลไกด้านการปกครองและด้านกฎหมายมาใช้กำกับดูแลสื่อกระแสหลักและสื่อออนไลน์ อาจไม่เหมาะสมสำหรับการสร้างค่านิยม จิตสำนึก และจริยธรรม ให้กับสื่อกระแสหลักและผู้ใช้สื่อออนไลน์ แต่ก็มีคามจำเป็นที่จะต้องจัดหาหรือสร้างกลไกด้านการบริหารจัดการและการกำกับดูแลให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ ในข้อเสนอแนะด้านนี้ คณะกรรมาธิการฯ เห็นว่า ควรแยกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

(๑) ส่วนของหน่วยงานภาครัฐ นอกจากเร่งรัดให้ดำเนินการให้การบังคับใช้กฎหมายในฐานะผู้กำกับดูแล ให้มีความจริงจัง รวดเร็ว ให้ทันต่อการแพร่กระจายของเนื้อหาของสื่อแล้ว ควรมีการจัดให้มีกระบวนการ ประเภท รูปแบบ ลักษณะการกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารมวลชน ผู้ใช้สื่อออนไลน์ ให้มีความชัดเจนในการเป็นหน่วยงานหลัก หน่วยงานสนับสนุน และให้ครอบคลุมในทุกมิติ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการ กำกับดูแล ประสานงาน การบูรณาการในการรณรงค์ส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ให้มีความชัดเจน ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑.๑ หน่วยงานรัฐที่ทำหน้าที่ในการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ และพิจารณาการใช้สื่อที่ไม่เหมาะสม ควรกำหนดบทบาท แนวทาง และวิธีการที่จะดำเนินการให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน หรือการดำเนินการที่ล่าช้าไม่ทันต่อการแก้ไขสถานการณ์ ด้วยการกำหนดหน่วยงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุนในลักษณะการบูรณาการดำเนินงานร่วมกัน กำหนดขอบเขตของการดำเนินงาน ให้ชัดเจนว่า หน่วยงานดังกล่าวมีหน้าที่เพียงด้านการเฝ้าระวัง เมื่อเกิดเหตุไม่เหมาะสมจากการนำเสนอของสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง หรือสื่อโทรทัศน์ รวมทั้งผู้ใช้สื่อออนไลน์ ควรรับประสานงานให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อดำเนินการต่อไปตามกระบวนการทางกฎหมาย หรือประสานงานให้หน่วยงานที่กำกับดูแลหรือหน่วยงานที่มีกลไกด้านการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการชี้แจง ประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจข้อเท็จจริง ให้สังคมได้รับรู้รับทราบให้ทันต่อสถานการณ์ ดังนี้

(ก) สื่อหลักประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงเสียง กิจการโทรทัศน์และโทรคมนาคม กำหนดหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลักในการรับรู้ข้อมูลจากหน่วยเฝ้าระวังให้ได้อย่างทันทั่วถึง คือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งหน่วยงานหลักเหล่านี้จะต้องจัดให้มีช่องทางการประสานงานให้กับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน รวมถึง สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ หรือจัดให้มีช่องทางบูรณาการระหว่างหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องด้วยกัน เพื่อจะได้เข้ามาแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วถึง รวมทั้งจะต้องทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์เชิงรุกและชี้แจงข้อเท็จจริงให้สาธารณชนได้รับรู้รับทราบสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างทันทั่วถึง

(ข) สื่อออนไลน์ ควรให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็น

หน่วยงานหลัก โดยควรมีการกำหนดบทบาทของหน่วยงานในสังกัดเพื่อทำหน้าที่ในการเฝ้าระวัง การนำเสนอเนื้อหาในสื่อออนไลน์ หรือดำเนินการบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ในการเฝ้าระวัง การเผยแพร่เนื้อหาในสื่อออนไลน์ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานร่วมกัน หรือมีการกิจกรรมรองรับการดำเนินงาน ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ งานด้านกำกับดูแล งานติดตามด้านการนำเสนอ หรือเผยแพร่ภาพในเชิงลบหรือก่อให้เกิดความเสียหายบนสื่อออนไลน์ รวมทั้งจะต้องทำหน้าที่ในการ ประชาสัมพันธ์เชิงรุกและชี้แจงข้อเท็จจริงให้สาธารณชนได้รับรู้รับทราบสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่าง ทันทีทันที่

๑.๒ หน่วยงานรัฐที่มีการจัดทำกิจกรรม ส่งเสริมและสนับสนุน โครงการ ใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ควรให้มีการบูรณาการในการดำเนินงานกันอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การจัดกิจกรรม โครงการ ที่สอดคล้องกัน ลดความซ้ำซ้อน และครอบคลุมในทุกพื้นที่อย่างทั่วถึง โดยเน้นให้หน่วยงานที่ มีหน้าที่กำกับดูแลสื่อแต่ละประเภท เป็นผู้ดำเนินกิจกรรม โครงการดังกล่าว ภายใต้การสนับสนุน ของหน่วยงานที่มีเงินทุนสนับสนุนการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ควบคู่ไป กับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ภาพเชิงบวกและสร้างสรรค์บนสื่อกระแสหลักและ สื่อออนไลน์

๑.๓ หน่วยงานที่มีเงินทุนสนับสนุนการจัดทำโครงการหรือกิจกรรม การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ควรมีการบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดการใช้เงินทุนหรืองบประมาณ ที่ใช้จัดทำโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวอย่างคุ้มค่า ครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งด้านการใช้ชีวิตในสังคม ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจสังคมและด้านต่าง ๆ และไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของโครงการ ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนและสร้างเสริมสุขภาพ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ โดยการบูรณาการดังกล่าวควรจัดตั้งเป็นคณะกรรมการ คณะทำงาน หรือกลุ่มงานที่จะทำให้เกิด การประสานงานและการบูรณาการอย่างต่อเนื่อง

๑.๔ หน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมหลักการ แนวคิดหลัก มาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน การปลูกฝังจิตสำนึก และการใช้สื่อออนไลน์ ควรมีการกำหนดวิธีการและ แนวทางให้มีลักษณะของการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม จริยธรรมที่สอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรม ไทย อย่างยั่งยืน โดยกระทรวงศึกษาธิการ ควรเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดการปลูกฝัง กรอบแนวความคิดตั้งแต่ในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเน้นการ ดำเนินการในส่วนของบทบาทของสถาบันสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์เข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ควรมีการสร้างช่องทางประสานงาน ในแต่ละหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิด การบูรณาการในการทำกิจกรรมหรือโครงการรณรงค์การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ด้วยการจัดตั้ง คณะทำงาน คณะกรรมการ ที่มีหน้าที่ในการพิจารณากำหนดแนวทาง กิจกรรม โครงการ ของแต่ละ องค์กร ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ แผนแม่บท แผนงานที่กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้ สื่ออย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้การดำเนินการในระดับหน่วยงานภาครัฐ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน แผนกลยุทธ์ของคณะกรรมการดังกล่าว

(๒) ส่วนการกำกับดูแลตนเองในสื่อมวลชน และผู้ใช้สื่อออนไลน์

คณะกรรมการได้ศึกษารายงาน ผลการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุปคือ ในอนาคต การเผยแพร่ของสื่อแต่ละประเภทจะมุ่งไปสู่ช่องทางอินเทอร์เน็ต เพราะเทคโนโลยีก้าวหน้าไกลกว่า ขณะที่หน่วยกำกับดูแลภาครัฐจะมีบทบาทน้อยลงคงเหลือการกำกับดูแลในมิติด้านเศรษฐกิจ โดยการกำกับดูแลเนื้อหาเป็นไปได้ยาก อย่างไรก็ตาม การกำกับดูแลตนเองของสื่อในต่างประเทศนั้น ในส่วนของสื่อหลัก ในแต่ละประเทศจะมีหน่วยงานรับผิดชอบชัดเจน มีการจัดทำกระบวนการหากหนังสือพิมพ์มีการละเมิดจรรยาบรรณวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ เช่น ในประเทศอังกฤษ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ Independent Press Standards Organization หรือ IPSO ทำหน้าที่กำกับดูแลอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์และนิตยสาร เป็นองค์กรอิสระในสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกำกับดูแลตนเองด้านโฆษณาและด้านรายการของวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ โดยมีสภากำกับดูแลตนเองในการโฆษณา (Advertising Self-Regulatory Council - ASRC) มีบทบาทสนับสนุนกลไกกำกับดูแลตนเอง ส่วนประเทศญี่ปุ่น มีองค์กรหลัก ๒ องค์กรในการกำกับดูแลตนเองด้านเนื้อหาที่เผยแพร่ทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์ คือ สมาคมผู้ประกอบการแพร่ภาพกระจายเสียงพาณิชย์แห่งประเทศไทยญี่ปุ่น (The Japan Commercial Broadcasters Association : JBA) ซึ่งทำหน้าที่ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ (Guideline) ให้สถานีโทรทัศน์ร่วมมือและปฏิบัติตาม กับ องค์กรจริยธรรมด้านการแพร่ภาพกระจายเสียงและการปรับปรุงรายการ (The Broadcasting Ethics & Program Improvement Organization : BPO) ซึ่งทำหน้าที่รับเรื่องราวร้องเรียนจากประชาชน และพิจารณาปัญหาด้านจริยธรรม สิทธิมนุษยชน และการคุ้มครองผู้เยาว์

ในด้านการกำกับดูแลสื่อออนไลน์ของต่างประเทศ ได้เน้นให้ภาคเอกชนเป็นผู้นำในการดำเนินการ เช่น ในสหรัฐอเมริกาใช้แนวทางนโยบายที่เปิดกว้าง (open policy) ที่ให้ภาคเอกชนในการวางกรอบนโยบาย กับให้ตลาดเป็นตัวผลักดันรูปแบบการกำกับดูแลที่เหมาะสมของสื่อใหม่ (market-driven medium) นอกจากนี้รูปแบบการกำกับดูแลตนเองยังมีลักษณะของการรวมกลุ่มกันของภาคเอกชนที่มีส่วนได้เสีย (private stakeholders) ในประเด็นต่าง ๆ ที่เผยแพร่เนื้อหาทางอินเทอร์เน็ต เช่น คณะทำงานเฉพาะทางด้านวิศวกรรมอินเทอร์เน็ต (Internet Engineering Task Force : IETF) พันธมิตรเพื่อสิทธิส่วนบุคคลออนไลน์ (Online Privacy Alliance : OPA) เป็นต้น ในประเทศเกาหลีมีการดำเนินการในหลายลักษณะ อาทิ เช่น การสร้างเสริมวัฒนธรรมในการกำกับดูแลตนเองในภาคอุตสาหกรรมและภาคประชาสังคม เพื่อสร้างสังคมสารสนเทศที่ดี โดยมีคณะกรรมการความปลอดภัยทางอินเทอร์เน็ตแห่งเกาหลี (KISCOM) เป็นผู้ดำเนินการ การส่งเสริมให้มีการจัดระดับเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต (Internet Content Rating Service) ตามความสมัครใจ โดยอนุญาตให้เว็บไซต์ต่าง ๆ ทำการประเมินระดับความเหมาะสมของเนื้อหาในเว็บไซต์ของตนต่อผู้เสพที่เป็นเด็กและเยาวชน รวมถึงจัดหาซอฟต์แวร์สำหรับกลั่นกรองเนื้อหาและเทคโนโลยีที่จำเป็นในการจัดระดับเนื้อหา ได้แก่ พ่อแม่ผู้ปกครองและโรงเรียน เพื่อให้ครอบครัวและสถาบันการศึกษามีส่วนร่วมในการปกป้องเด็ก จากเนื้อหาอินเทอร์เน็ตที่เป็นอันตราย รวมถึงกำหนดให้ search engines ในเกาหลีต้องติดตั้งระบบให้ผู้ที่ต้องการเข้าเว็บไซต์ที่มีภาพโป๊ หรือเนื้อหาเกี่ยวกับเกย์ เลสเบียน ต้องแจ้งอายุตามบัตรประจำตัวประชาชนก่อน โดยต้องมีอายุ ๑๙ ปีขึ้นไปจึงจะสามารถเข้าใช้บริการได้ (รายละเอียดในผนวก ง.)

คณะกรรมการฯ เห็นว่า การกำกับดูแลกันเองอย่างเป็นอิสระของ สื่อมวลชน และสื่อออนไลน์ เป็นกลไกที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพ สื่อมวลชน และการใช้สื่อออนไลน์ ที่มีกรอบแนวคิดในการกำกับดูแลกันเอง และเกิดความตระหนักในการใช้งานสื่อให้กับผู้ใช้สื่อออนไลน์ ดังนั้น การสร้างกลไกบริหารจัดการและการกำกับดูแลการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ควรพิจารณาแยกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๒.๑ ลักษณะและประเภทการใช้สื่อ

(๑) สื่อกระแสหลัก ประเภทสิ่งพิมพ์ กิจกรรมวิทยุกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ การขับเคลื่อนในด้านกลไกในการเฝ้าระวังและการส่งเสริมจริยธรรม ควรให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน และสภาวิชาชีพสื่อมวลชน เข้ามามีบทบาทในการจัดทำกลไกการเฝ้าระวัง การรับเรื่องร้องทุกข์ และมีการรายงานกันให้รับทราบตามลำดับชั้น และประสานงานให้กลไกกำกับภาครัฐที่มีหน้าที่เฝ้าระวังทราบด้วยอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ผู้ประกอบการ และสื่อมวลชนจะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรวิชาชีพเสียก่อน เมื่อผ่านการอบรมแล้วจะมีการออกใบอนุญาตประจำตัวสื่อมวลชน และเจ้าของกิจการสื่ออื่น ๆ จะต้องออกใบรับรองให้กับสื่อมวลชนในสังกัดตนเองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนที่คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน กำลังพิจารณากันอยู่ในส่วนของร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.

(๒) สื่อออนไลน์ กลไกภาครัฐควรสนับสนุนให้ผู้ใช้สื่อ ผู้ที่ได้รับการยอมรับในลักษณะเป็น "เน็ตไอดอล" และสมาชิก ให้ร่วมกันทำกิจกรรมในลักษณะการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยกันกำกับดูแลกันเองในกลุ่มผู้ใช้สื่อ โดยอาจแบ่งกลุ่มไปตามลักษณะของสภาพสังคม พื้นที่ ประเภทของเรื่องราวความสนใจ หรือลักษณะของเนื้อหาที่มีการเผยแพร่อยู่ในสื่อออนไลน์ โดยการรวมตัวดังกล่าวอาจก้าวไปสู่การจัดตั้งเป็นองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นนิติบุคคล หรือมีการจดทะเบียนในการทำหน้าที่ย่างเป็นทางการก็ได้ โดยกลไกภาครัฐมีหน้าที่เพียงการให้การช่วยเหลือสนับสนุนด้านองค์ความรู้ งบประมาณ และกระบวนการจัดการในการทำหน้าที่เฝ้าระวัง เพื่อมิให้กระทบต่อพยานหลักฐานที่อาจนำมาใช้ประโยชน์ในการลงโทษผู้กระทำความผิด หรือนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการองค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม การรวมตัวของผู้ใช้สื่อทำหน้าที่ในการเฝ้าระวัง เป็นงานจิตอาสาที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของคนในสังคม ดังนั้น กลไกภาครัฐจึงต้องจัดให้มีระบบหรือกลไกที่จะตอบสนองการทำหน้าที่เฝ้าระวังของผู้ใช้สื่อได้ทันต่อสถานการณ์

๒.๒ กระบวนการรวมตัวกันเองของผู้ใช้สื่อ การสร้างกลไกบริหารจัดการและการกำกับดูแลกันเองในกลุ่มผู้ใช้สื่อ แม้จะเป็นสิ่งที่ยากเพราะต้องระมัดระวังว่าไม่ใช่เป็นการควบคุมหรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อออนไลน์ แต่เป็นความจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการและให้มีการขับเคลื่อนการปฏิรูปให้ได้ โดยจะต้องมีการสร้างกระบวนการในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการยอมรับทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนด้วยตนเอง และเป็นไปโดยความสมัครใจ ดังนั้น ควรต้องสร้างกระบวนการให้มีความชัดเจน โดยกำหนดเป็นลำดับขั้นตอนอย่างน้อยไว้ดังนี้

(๑) การลงทะเบียน ไม่ใช่เป็นขั้นตอนการลงทะเบียนผู้ใช้สื่อ แต่เป็นวิธีการกำหนดความเป็นตัวตนหรือเป็นการลงทะเบียนของผู้ใช้สื่อที่จะทำหน้าที่ใน ๒ ลักษณะคือ กลุ่มเฝ้าตรวจ และกลุ่มสร้างกิจกรรม/โครงการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้การทำหน้าที่ดังกล่าวเป็นที่เป็นที่

ยอมรับจากกลไกภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านการสนับสนุนเงินทุนหรืองบประมาณ เพราะเป็นการใช้เงินภาษีของประเทศส่วนการรวมตัวกันเองนั้น จะมีสภาพเป็นกลุ่ม ชมรม องค์กร องค์กร หรือสมาชิกรวม ชื่นอยู่กับการพิจารณาของผู้ใช้สื่อ หรือการกำหนดจากกลไกภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ที่มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้สื่อแล้ว

(๒) การศึกษาวิธีการทำงาน เป็นแนวทางหรือมาตรฐานที่อาจกำหนดขึ้นโดยผู้ใช้อสื่อมีความเห็นร่วมกัน หรือการใช้แนวทางหรือมาตรฐาน เพื่อให้มีการปฏิบัติหน้าที่ของการรวมตัวของผู้ใช้สื่อที่ได้มีการลงทะเบียนไว้แล้ว ให้เป็นแนวทางหรือมาตรฐานเดียวกัน และให้ตรงหรือสอดคล้องกับประชาติจากผู้ใช้อสื่อกันเองให้มากที่สุด กลไกภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องอาจเข้าไปมีบทบาทสนับสนุนด้านกระบวนการ แนวทาง องค์ความรู้ เครื่องมือ หรือเงินทุนเพื่อเกิดการปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และด้วยความสมัครใจของผู้ใช้สื่อ

(๓) การประสานงานและการรายงาน เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กร การรวมตัวกันเองของกลุ่มผู้ใช้สื่อ ที่จะต้องมีการประสานงานและรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ไปยังกลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐที่ได้มีส่วนเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนต่าง ๆ เพื่อที่จะได้มีการนำไปประเมินผล ติดตาม หรือในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนต่อไปว่า จะมีความคุ้มค่าและเหมาะสมกับการนำเงินภาษีของประเทศไปใช้เพียงใด

(๔) สรุปผลการปฏิบัติ การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กร การรวมตัวของผู้ใช้สื่อควรมีการสรุปผลการปฏิบัติหน้าที่ของตัวเองไว้เป็นเบื้องต้น เพื่อให้เป็นลักษณะของประชาติหรือความคิดเห็นโดยรวมจากผู้ใช้อสื่อ และนำเสนอต่อกลไกภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง นำไปพิจารณาต่อไป

ในการดำเนินการตามกระบวนการรวมตัวกันเองของผู้ใช้นั้น กลไกหน่วยงานภาครัฐควรกำหนดกระบวนการสนับสนุน เพื่อให้เกิดการรวมตัวกันเองของผู้ใช้สื่อที่มีกระบวนการการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน โดยควรมีกระบวนการอย่างน้อยใน ๔ ลักษณะ คือ

- ๑) การสร้างฐานข้อมูลการลงทะเบียนของการรวมตัวกันของผู้ใช้สื่อ
- ๒) สร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กรที่เกิดจากการรวมตัวกันของผู้ใช้สื่อ
- ๓) อำนวยความสะดวกการสนับสนุนเงิน และ
- ๔) การชี้แจงทำความเข้าใจต่อสาธารณชน ซึ่งเป็นกระบวนการที่อาจทำควบคู่ไปพร้อมกับองค์กรกำกับดูแลกันเองของผู้ใช้สื่อ

๓. การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

แม้ว่าการทำให้เกิดกลไกการกำกับดูแลกันเองของทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อช่วยกันตรวจสอบ และรณรงค์ให้เกิดการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ จะเป็นแนวทางที่ควรเร่งดำเนินการ แต่หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ไม่อาจดำเนินการได้เพียงลำพัง หรือปล่อยให้กลไกกำกับดูแลกันเองขององค์กรสื่อมวลชนดำเนินการโดยปราศจากการเข้ามามีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐได้ เพราะสังคมไทยอยู่ในสภาพขาดความเข้มแข็งในการเสพและใช้สื่อ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ จึงควรวางแนวทางที่จะให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนกับการดำเนินงานของภาครัฐและกลไกกำกับดูแลกันเองอย่างอิสระด้วย ดังนี้

- (๑) ผู้เกี่ยวข้องกับผู้สื่อต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชน องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ต้องเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้รับรู้รับทราบเกี่ยวกับข้อมูลในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ทางสาธารณะอย่างเปิดเผยและเข้าถึงได้ตลอดเวลา และทุกพื้นที่ โดยเฉพาะประวัติ

ความเป็นมา ประวัติและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์การสื่อมวลชน องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อให้ภาคประชาชนได้เข้าใจถึงบทบาทและความสัมพันธ์เชิงการเมืองและเชิงธุรกิจระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับผู้สื่อ กับบุคคลทางการเมืองและกลุ่มธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อให้ภาคประชาชนได้เกิดความเข้าใจเชิงจิตวิทยาในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ขณะเดียวกันหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลหรือมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการตามกฎหมายควรเข้ามามีบทบาทให้การสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกในการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้วย ดังนี้

(๑.๑) กลไกกำกับกันเองของสื่อสิ่งพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ ได้แก่ สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ควรกำหนดช่องทางให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การเปิดรับฟังความคิดเห็น การร้องทุกข์หรือร้องเรียนของประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนโดยเป็นไปตามลำดับชั้นจากระดับผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน และสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ซึ่งนอกจากเป็นช่องทางติดต่อประสานงานโดยตรงที่สำนักงานที่ตั้งแล้วยังต้องสามารถเป็นช่องทางติดต่อผ่านระบบออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงทุกพื้นที่ด้วย เมื่อกลไกกำกับกันเองของสื่อได้รับความเห็นและการร้องเรียนแล้ว จะต้องมีการนำเสนอให้สาธารณชนได้รับรู้รับทราบ

(๑.๒) เมื่อผู้ใช้สื่อออนไลน์กลายเป็นผู้ผลิตเนื้อหาและนำไปเผยแพร่เอง ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลไม่อาจติดตามได้ทัน จึงควรส่งเสริมให้เกิดการกำกับดูแลกันเองในภาคสังคมอย่างจริงจัง โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีหน้าที่หรือภารกิจที่เกี่ยวข้อง ให้การสนับสนุนทั้งด้านองค์ความรู้ งบประมาณ และการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการรวมตัวเป็นกลุ่ม องค์กร อย่างเป็นทางการ จัดให้มีการลงทะเบียน หรือการแสดงตัวเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถติดตามได้อย่างถูกต้อง และให้การรวมตัวดังกล่าวมีการดำเนินงานในลักษณะเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันให้มากที่สุด ทั้งนี้ โดยหน่วยงานภาครัฐจะต้องมีระบบการติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

(๒) ควรกำหนดมาตรการทางภาษีด้วยการกำหนดให้มีการตั้งเป็นค่าใช้จ่ายที่สามารถนำมาคำนวณเพื่อหักลดการเสียภาษีเป็นกรณีพิเศษ การลดภาษีแบบเหมาจ่าย เพื่อสนับสนุนให้กับภาคธุรกิจที่เข้ามามีบทบาทบรรณาการ สนับสนุน กิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมให้เกิดการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ หรือจัดให้มีการแข่งขันกันจัดทำ หรือผลิตเนื้อหาเผยแพร่ที่มีคุณภาพและเหมาะสม โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาทำหน้าที่ในการประสานงานและสนับสนุนด้านองค์ความรู้หรืองบประมาณ ดังนี้

(๒.๑) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ กระทรวงวัฒนธรรม ควรกำหนดแผนงานหรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อให้ภาคธุรกิจเข้ามามีการสนับสนุนหรือมีบทบาทในการบรรณาการ สนับสนุน กิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินหรือวัดผล และจัดให้มีกลไกการนำมาเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้รับทราบ

(๒.๒) สื่อประเภทวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรกำหนดแผนงานหรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อให้ภาคธุรกิจเข้ามามีการสนับสนุนหรือมีบทบาทในการบรรณาการ สนับสนุน กิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินหรือวัดผล และจัดให้มีกลไกการนำมาเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้รับทราบ

(๒.๓) สื่อออนไลน์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ควรกำหนดแผนงานหรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อให้ภาคธุรกิจเข้ามาให้การสนับสนุนหรือมีบทบาทในการรณรงค์ สนับสนุน กิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินหรือวัดผล และจัดให้มีกลไกการนำมาเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้รับทราบ

(๓) หากหน่วยงานภาครัฐมีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการเฝ้าระวัง เพื่อเป็นช่องทางการประสานงาน การรายงาน ที่สามารถเชื่อมโยงจากกลุ่มหรือองค์กรที่มีหน้าที่เฝ้าระวัง หรือที่เข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลกันเอง ได้ตลอดเวลาและเข้าถึงในทุกพื้นที่ ก็ควรเพิ่มช่องทางการติดต่อ ร้องเรียน จากภาคประชาชนโดยตรง โดยเฉพาะช่องทางทางอินเทอร์เน็ต

๔. สร้างแนวทางและรูปแบบขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

ควรกำหนดแนวทาง วิธีการ โครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เป็นรูปธรรมและนำมาใช้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อให้มีการใช้สื่ออย่างมีคุณภาพ จริยธรรม และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ดังนี้

(๑) การปลูกฝังจิตสำนึกและความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมในระดับการศึกษาต่ำกว่า ประถมศึกษาลงไป **แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป** คือ ให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงวัฒนธรรม บูรณาการกันเพื่อประสานกับกระทรวงศึกษาธิการ ให้บรรจุเนื้อหาการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ไว้ในหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา รูปแบบวิธีการสอนควรใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ มาผสมผสาน เช่น การใช้ภาพแบบ infographic เพื่อสร้างความสนใจในการเรียนรู้จากเยาวชน การใช้สื่อภาพการ์ตูนในการนำเสนอ หรือการจัดทำเป็นสื่อสิ่งพิมพ์แจกจ่ายให้กับนักเรียนเพื่อนำกลับไปที่บ้าน ซึ่งจะส่งผลไปถึงครอบครัวด้วย การสอนให้เข้าใจถึงการใช้งานที่ไม่เหมาะสมซึ่งอาจเข้าข่ายการกระทำผิดกฎหมาย เป็นต้น

ส่วนการปลูกฝังจิตสำนึกและความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมในระดับ การศึกษาระดับประถมศึกษาจนถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากที่จะต้องกำหนดเนื้อหาไว้ในหลักสูตรแต่ละสาขา หรือแต่ละวิชาแล้ว ควรกำหนดให้หลักสูตรดังกล่าวต้องมีการทดสอบ ประเมิน วัดผลด้วย ขณะเดียวกัน สถานศึกษาควรจัดให้มีการประกาศเกียรติคุณ หรือให้รางวัลผู้ที่มีการใช้สื่อเชิงบวกและสร้างสรรค์ เพื่อเป็นตัวอย่างในการทำความดีต่อส่วนรวม

(๒) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ควรมีมาตรการหรือวิธีการการสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมสร้างสรรค์ในการใช้สื่อออนไลน์ ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน เช่นเดียวกับกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการดูแลสื่อหลักประเภทสิ่งพิมพ์ ควรมีมาตรการในลักษณะเดียวกัน **แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป** คือ การติดตามผลการดำเนินโครงการและกิจกรรมในปีที่ผ่านมา และส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดโครงการหรือกิจกรรมที่ต่อเนื่องในปีถัด ๆ ไป สำหรับในภาคธุรกิจและภาคประชาชน รูปแบบการขับเคลื่อนการปฏิรูปที่ควรเร่งจัดทำคือ การจัดเวทีระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ในส่วนความร่วมมือกับสื่อออนไลน์ต่างประเทศ โดยเฉพาะเครือข่ายของบริษัท Google Inc. ซึ่งพร้อมที่จะให้การสนับสนุนกับทางการไทยในการจัดโครงการและกิจกรรมดังกล่าว

(๓) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมควรเน้นการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในลักษณะ "ประชารัฐ" ในการจัดโครงการหรือกิจกรรมการใช้สื่อออนไลน์เชิงสร้างสรรค์ร่วมกัน **แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป** คือ การสนับสนุนหรือจัดทำโครงการให้ภาคธุรกิจโดยเฉพาะในกลุ่ม นักโฆษณา กลุ่มธุรกิจที่เข้าถึงเยาวชน และคนรุ่นใหม่ เข้ามาช่วยเหลือในการสร้างแนวความคิดและการ

จัดโครงการ กิจกรรมการใช้สื่อออนไลน์เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นการเข้าถึงกลุ่มผู้รับข้อมูลได้ตรงตามความต้องการ เพราะภาคธุรกิจดังกล่าวมีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร และการร่วมสมทบในการจัดสรรงบประมาณดำเนินโครงการหรือกิจกรรมได้ และยังมีศักยภาพและความสามารถในการเผยแพร่ข้อมูลให้กับกลุ่มเป้าหมายผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น นิตยสารที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มคนรุ่นใหม่ การที่มีภาคธุรกิจที่มีความเป็นมืออาชีพในการสร้างแนวคิดหรืองานโฆษณา มาช่วยขับเคลื่อนการสร้างกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ จะเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างรวดเร็ว

(๔) ควรกำหนดมาตรการเพื่อให้เกิดการรณรงค์ส่งเสริมการให้ความรู้ ปลุกจิตสำนึก และความรับผิดชอบในการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ของทุกภาคส่วน โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลการใช้สื่อออนไลน์ในเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง **แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป** คือ จะต้องมีการแบ่งกลุ่มผู้รับข่าวสารเพื่อให้สื่อสารได้เหมาะสมและตรงประเด็น เช่น ในกลุ่มเยาวชนควรใช้สื่อให้ตรงกับการเข้าถึงและความนิยมชื่นชอบ การใช้การโฆษณาที่มีลักษณะสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบ เป็นต้น

(๕) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ควรจัดทำโครงการเกี่ยวกับสื่อออนไลน์ให้มีลักษณะของความต่อเนื่อง เนื่องจากที่ผ่านมาเกิดปัญหาการขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งควรมีกฎหรือการติดตาม ตรวจสอบ การประเมิน วัดผลอย่างเป็นระบบเพื่อที่จะได้นำมาปรับปรุงให้ทันสมัยต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

(๖) ควรเพิ่มการจัดกิจกรรมหรือพื้นที่การใช้สื่อในเชิงสร้างสรรค์และมีลักษณะขององค์ความรู้เชิงสารคดี โดยเฉพาะในสื่อออนไลน์ให้มากขึ้น ด้วยการจัดทำเป็นศูนย์ข้อมูลสารคดีภายในประเทศที่ใช้เครือข่ายในประเทศ (National Knowledge Center) เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการใช้งานหากระบบเครือข่ายต่างประเทศมีปัญหา ซึ่งจะทำให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าไปศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาใช้ในการดำรงชีพ และเกิดแนวความคิดเชิงสร้างสรรค์ มีจิตสำนึก รู้สึกผิดชอบต่อสังคมโดยรวม **แนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูป** คือ ให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กำหนดให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการจัดสร้างหรือเพิ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข้อมูลเชิงสารคดีในแต่ละประเภทให้มากขึ้น และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยอาจจะประสานกับภาคธุรกิจที่มีศูนย์ข้อมูลในลักษณะห้องสมุดดิจิทัล

(๗) การขอความร่วมมือจากภาคประชาชนที่จัดทำเพจหรือเว็บไซต์ **แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป** คือ เน้นการขอความร่วมมือจากเจ้าของเพจหรือเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยม ให้ช่วยเผยแพร่การใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ เพราะจากผลสำรวจความคิดเห็นเจ้าของเพจหรือเว็บไซต์ล้วนมีเจตนาที่จะดำเนินการอยู่แล้ว

(๘) การใช้เทคนิคในการแจ้งเตือนภัย **แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป** คือ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์หรือให้ บก.ปอท.ประสานกับเจ้าของเพจหรือเว็บไซต์ ใช้เทคนิค popup เพื่อเป็นการแจ้งเตือนหรือกระตุ้นเตือนให้เกิดความระวังในการใช้งานหรือกดลิงค์ไปยังแหล่งอื่นของผู้ใช้บริการ

(๙) การผสมผสานการใช้งานแอปพลิเคชันออนไลน์ **แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป** คือ การขอรับการสนับสนุนจากผู้ผลิตแอปพลิเคชันด้านบันเทิง เช่น เกมออนไลน์ ให้ช่วยเผยแพร่หรือโฆษณา คำเตือน การใช้งานสื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสมที่อาจเข้าข่ายการกระทำผิดตามกฎหมาย

(๑๐) การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงหรือได้รับความนิยมชื่นชอบ **แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป** คือ การใช้ดารา นักแสดง หรือบุคคลที่มีชื่อเสียง ให้มาช่วยเป็นสื่อกลางในการโฆษณาหรือเผยแพร่การใช้งานสื่อออนไลน์เชิงสร้างสรรค์ และส่งเสริมให้เกิดต้นแบบ แนวทาง หรือกระบวนการ

สร้างน้ำดีเข้าสู่ระบบสื่อออนไลน์อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม เพื่อให้ยึดถือเป็นต้นแบบ

(๑๑) การฝึกอบรมภาคปฏิบัติให้กับเยาวชนให้เกิดความรู้สึกร่วมในการปกป้องสังคมออนไลน์ **แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป** คือ การจัดการฝึกอบรมภาคปฏิบัติให้กับเยาวชนในระยะเวลา ๑ - ๒ สัปดาห์ ซึ่งเป็นช่วงการปิดเทอม เป็นลักษณะการกินอยู่ร่วมกันแบบ camping มุ่งเน้นการฝึกอบรมภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรอบรู้และทักษะในการใช้งานสื่อออนไลน์ รู้เท่าทันภัยที่เกิดขึ้นและการหาแนวทางแก้ไขปัญห สร้างจิตสำนึกและความรู้สึกผิดชอบในการใช้งาน ตลอดจนทำหน้าที่ผู้แจ้งเตือนภัยให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑๒) ควรใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ซึ่งยังคงเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ในทุกพื้นที่เพื่อการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการใช้สื่อออนไลน์ ด้วยจัดทำเป็นคู่มือ คำแนะนำ และแนวปฏิบัติสำหรับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการใช้สื่อออนไลน์เพื่อนำไปเผยแพร่ ทั้งนี้ โดยกำหนดให้กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เร่งการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนโดยเฉพาะเด็ก เยาวชนและครอบครัวให้เกิดทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ เฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ และสามารถใช้อุปกรณ์ในการพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม นอกจากนี้ กระทรวงวัฒนธรรมอาจประสานกับกระทรวงการคลังในการใช้มาตรการทางภาษีช่วยเหลือเพื่อลดต้นทุนให้กับสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ที่มีส่วนช่วยสนับสนุนหรือรณรงค์ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์การใช้สื่อเชิงบวกและสร้างสรรค์

(๑๓) ควรใช้สื่อประเภทกิจการวิทยุกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์ เพื่อเสริมสร้างการรณรงค์การประชาสัมพันธ์ให้เกิดการใช้สื่อเชิงบวกและสร้างสรรค์ **แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป** คือ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์ เพื่อให้สื่อหลักประเภทนี้ เข้ามามีส่วนสร้างการรณรงค์การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ และอาจกำหนดมาตรการขดเคยในเรื่องค่าใช้จ่าย หรือการลดค่าสัมปทานลง สำหรับกรมประชาสัมพันธ์ ประสานงานหรือดำเนินการให้เกิดการใช้สื่อในสังกัดที่กำกับดูแลอยู่ ให้มีกิจกรรมหรือโครงการรณรงค์การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ให้มากขึ้น ต่อเนื่อง และครอบคลุมทุกพื้นที่

(๑๔) การใช้บุคคลที่อยู่ในภาคการศาสนา **แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป** คือ การนำพระสงฆ์ หรือผู้นำทางศาสนาต่าง ๆ ให้เข้ามาช่วยโฆษณา เผยแพร่การใช้งานสื่ออย่างสร้างสรรค์ โดยอาจกระทำในลักษณะของการเผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือการเชิญเข้าร่วมในเวทีเสวนา รวมถึงการเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น สื่อโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ เป็นต้น

(๑๕) การที่สื่อออนไลน์ต่างประเทศเข้ามาหาผลประโยชน์ในไทย แต่กลับอยู่นอกเหนือการควบคุมของเขตอำนาจกฎหมายไทย และสื่อออนไลน์ต่างประเทศเน้นการปกป้องสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ใช้สื่อออนไลน์เข้าใจผิดว่าการเผยแพร่เนื้อหาของตนไม่อาจถูกตรวจสอบได้จากกลไกหน่วยงานภาครัฐ จึงใช้สื่อออนไลน์ในทางที่ไม่เหมาะสม กลไกหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสมควรที่จะมีการประสานหรือขอความร่วมมือให้สื่อออนไลน์ต่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วม หรือมีบทบาทในการช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่าใช้การปิดกั้นหรือตอบโต้ในทางอื่น รวมทั้งให้จัดโครงการเพื่อส่งเสริมให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะเป็นเยาวชนหรือประชาชนทั่วไปได้ใช้งานอย่างสร้างสรรค์ และเกิดประโยชน์ ซึ่งทางคณะกรรมการได้เชิญผู้แทนจากบริษัท Google มาเข้าร่วมหารือ และผู้แทนจาก Google ก็ยินดีให้ความร่วมมือ (รายละเอียดตามภาคผนวก ข)

(๑๖) การให้การศึกษาและความรู้กับผู้ผลิตและผู้ใช้สื่อจากหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือเป็นกลไกบังคับใช้กฎหมาย เช่น กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หรือกฎหมายอาญาต่าง ๆ เพื่อให้ทำหน้าที่ในการให้การศึกษากับผู้ผลิตและผู้ใช้สื่อเกิดความเข้าใจกรอบของกฎหมายโดยตรง โดยจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐที่เป็นกลไกบังคับใช้กฎหมายจะดำเนินคดีอย่างเด็ดขาด เพื่อเป็นการเตือนมิให้ผู้ผลิตและผู้ใช้สื่อล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพบุคคลอื่น หรือใช้และผลิตเนื้อหา หรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการผิดกฎหมาย

๕. การมีกระบวนการตรวจสอบและประเมินผล

ในการที่จะให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และเป็นจริงขึ้นได้นั้น จำเป็นต้องมีกลไกในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยจะต้องมีกระบวนการในการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน มีรูปแบบ และวิธีการที่เป็นมาตรฐาน เพื่อนำมาบังคับใช้กับกลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ กับกลไกกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ อย่างน้อยควรจะมี ๔ รูปแบบ ดังนี้

๕.๑ การกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดกับหน่วยราชการ โดยให้สอดคล้องกับการเสริมสร้างและจัดทำกิจกรรม โครงการการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ และที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศในมิติต่างประเทศ เช่น ควรให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) กำหนดให้การจัดการกิจกรรม โครงการการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้โดยอาจให้กลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ เป็นผู้ดำเนินการออกแบบหรือประสานกับ ก.พ.ร. ในการกำหนดรายละเอียดของรูปแบบของกิจกรรมและโครงการ สำหรับกรณีกลไกกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์อาจจะนำกระบวนการของ ก.พ.ร. มาใช้ได้ เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๕.๒ กำหนดกรอบระยะเวลาในการตรวจสอบ การประเมินผลให้ชัดเจน และสอดคล้องกับการทำหน้าที่ของกลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ และกลไกกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ ทั้งนี้ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบถึงช่วงเวลาที่จะต้องถูกตรวจสอบและประเมินผลที่แน่นอน

๕.๓ กำหนดให้มีการรายงานจากหน่วยงานกลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ กับกลไกกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ ไปยังคณะกรรมการฯ รวมถึง ก.พ.ร. ให้มีความชัดเจน และมีกรอบเวลากำหนดไว้

๕.๔ กำหนดให้มีการแสดงแนวความคิด กิจกรรม โครงการ ที่จะวางแผนจัดทำไว้ในอนาคต เพื่อให้กลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ และกลไกกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ ต้องกำหนดการวางแผนงานในอนาคต เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ และได้ทราบถึงแนวโน้ม ทิศทาง และการปฏิบัติงานที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการฯ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถประเมินผลได้

คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า หากมีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ข้างต้นแล้ว จะทำให้เกิดการใช้สื่อทั้งสื่อหลัก ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ รวมทั้งสื่อออนไลน์อย่างมีคุณภาพ มีจริยธรรมมากยิ่งขึ้น จะส่งผลให้สังคมไทยเกิดความตระหนักรู้ มีจริยธรรม และจิตสำนึกรู้สึกผิดชอบการใช้งานสื่อตามขอบเขต ของกฎหมาย จนอาจกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย โดยไม่ต้องใช้กระบวนการจัดการ

ทางด้านกฎหมายในการแก้ปัญหาเป็นหลัก ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศให้สมกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปในครั้งนี้ คณะกรรมการจึงเสนอให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงาน "ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์" และนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์)

เลขานุการกรรมการ

ภาคผนวก ก

สรุปรายละเอียดข้อมูล ข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรคของหน่วยงานภาครัฐ
และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

สรุปรายละเอียดข้อมูล ข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรคของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้อง

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์

๑. หน่วยงานรัฐ

๑.๑ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นหน่วยงานหลักที่จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ในการใช้สื่อออนไลน์มาตั้งแต่ยังเป็นกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ในการควบคุม กำกับดูแลการใช้งานสื่อออนไลน์ รวมถึงการดำเนินกิจกรรมการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ หรือให้การสนับสนุนหน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ ในการจัดทำโครงการการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมมีแผนงานหรือโครงการในลักษณะของการพิจารณาเนื้อหาในสื่อออนไลน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยความร่วมมือกับทางกระทรวงศึกษาธิการและมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้ทำการศึกษาวิธีการ รูปแบบการดำเนินการของประเทศต่าง ๆ แล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเกิดการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ และไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น อีกทั้งมีโครงการลูกเสือไซเบอร์ ซึ่งในแต่ละปีจะมีการเชิญวิทยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาต่าง ๆ

มีการแจกซอฟต์แวร์สำเร็จรูปเพื่อนำไปติดตั้งลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ทำหน้าที่คัดกรองเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมไม่ให้เยาวชนสามารถเข้าถึงเว็บไซต์เหล่านั้นได้ ซึ่งจะช่วยให้การใช้งานสื่อออนไลน์ของเยาวชนเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อมาโปรแกรมดังกล่าวมิได้มีการพัฒนาให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพทางสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปเท่าที่ควร

๑.๒ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (บก.ปอท.) ซึ่งแม้เป็นหน่วยงานหลักที่บังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฯ ในด้านการปราบปรามการกระทำความผิด แต่ได้ให้ความสำคัญในจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์มาโดยตลอด โดยตระหนักว่า การมุ่งเน้นการใช้มาตรการทางด้านกฎหมายอย่างเดียว ไม่อาจรองรับคดีที่เกิดจากการใช้สื่อออนไลน์ได้ แต่การใช้มาตรการป้องกัน การใช้ความรู้ตามกฎหมายและรู้ถึงภัยที่มาจากการใช้สื่อออนไลน์ รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดการใช้งานอย่างมีคุณภาพ จริยธรรม และสร้างความตระหนักรู้ ความรับผิดชอบในการใช้งานตามกรอบของกฎหมาย จะเป็นส่วนสำคัญให้ลดการเกิดคดีอาชญากรรมที่เกิดจากสื่อออนไลน์ได้มากขึ้น การจัดโครงการต่าง ๆ ใช้งบประมาณจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๑.๓ หน่วยงานอื่นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อาทิ เช่น กองบัญชาการตำรวจภูธรต่าง ๆ ล้วนมีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังภัยเพื่อให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม

๑.๔ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) ในสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ทก.) ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ ให้มีความน่าเชื่อถือ สร้างโอกาสและความเท่าเทียมกันในทุกคน

และจากพันธกิจที่จะต้องติดตามและประเมินผล สถานภาพ ปัญหาและผลกระทบต่อการทำธุรกรรมออนไลน์ของประเทศ ทำให้ต้องจัดทำมาตรฐานในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการทำธุรกรรมออนไลน์ ทั้งในเรื่องการจัดทำนโยบาย แนวทาง และการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ในการใช้สื่อออนไลน์อย่างต่อเนื่อง อาทิ การจัดเวที (open forum) ในโอกาสต่าง ๆ เช่น การจัดเวทีเรื่อง “ไซเบอร์เนตเวิร์ก” ดาบบองคมในองค์กร ใช้อย่างไรให้ได้ประโยชน์ (ภาพตามผนวก ข.)

๑.๕ สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (สโร.) แม้ว่าภารกิจหลักจะทำหน้าที่หลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ สนับสนุนให้เกิดบริการออนไลน์ภาครัฐ เพิ่มโอกาสและความเท่าเทียมของประชาชนในการใช้บริการภาครัฐ โดยมีเป้าหมาย ช่วยเติมเต็มและเพิ่มความมั่นคงปลอดภัยจากบริการอิเล็กทรอนิกส์ของรัฐก็ตาม แต่ก็ได้จัดทำโครงการออนไลน์ให้ประชาชนสามารถตรวจสอบข้อมูลความจริงของหน่วยงานราชการ อันเนื่องมาจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะไม่เหมาะสม หรือไม่ตรงกับความจริงที่เกิดขึ้นหลายครั้ง จนเกิดเป็นกระแสข่าวลือในสังคม โดย (สโร.) ได้จัดทำแอปพลิเคชันให้ประชาชนดาวน์โหลดไปติดตั้งในเครื่องโทรศัพท์มือถือเพื่อให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ตรงกับความเป็นจริงของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ซึ่งเป็นการลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้ทางหนึ่ง

๑.๖ กระทรวงการศึกษาธิการ มีการจัดหลักสูตรการสอนวิชาคอมพิวเตอร์และความชำนาญในด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยคอมพิวเตอร์ เฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ดี กระทรวงศึกษาธิการมีความเข้าใจและมีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุนในการให้หน่วยงานในสังกัด ดำเนินการเผยแพร่เนื้อหาสื่อออนไลน์เชิงสร้างสรรค์ ให้กับเยาวชนและกลุ่มเด็กที่อยู่ในวัยศึกษา

๑.๗ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๘ เป็นองค์การมหาชนและมีวัตถุประสงค์

- (๑) รณรงค์ ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
- (๒) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพของผู้ผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
- (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนโดยเฉพาะเด็ก เยาวชนและครอบครัว มีทักษะในการรู้เท่าทันสื่อเฟียร์วังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ และสามารถใช้อสื่อในการพัฒนาตนเองชุมชนและสังคม
- (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
- (๕) ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัย อบรม พัฒนาองค์ความรู้และการสร้างนวัตกรรมด้านสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
- (๖) ส่งเสริมบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสื่อให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
- (๗) ดำเนินการและส่งเสริมให้มีสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง

โดยแบ่งได้เป็น ๓ ภารกิจหลัก ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพและผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และการรู้เท่าทันสื่อ

๒. ภาคธุรกิจ

๒.๑ บริษัทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต อาทิ เช่น บริษัท ทู อินเทอร์เน็ต จำกัด บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) บริษัท ทริปเปิ้ลที อินเทอร์เน็ต จำกัด จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ แต่เป็นลักษณะของการส่งเสริมด้านธุรกิจ ควบคู่กับการให้ความรู้การใช้งานและความรู้เท่าทันทางเทคโนโลยีแก่ผู้ใช้บริการ

๒.๒ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานอินเทอร์เน็ต เช่น ร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ที่มีการจัดทำป้ายหรือคำเตือนให้เห็นถึงภัยอันตรายจากการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักรู้ในการใช้งาน

๒.๓ ผู้ประกอบการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ เช่น บริษัท เอซิส โปรเฟสชั่นนัล เซ็นเตอร์ จำกัด ซึ่งจัดรายการร่วมกับสถานีโทรทัศน์เดอะเนชั่น รายการ "The Hacker TV" ซึ่งเป็นลักษณะการให้ความรู้เท่าทันเทคโนโลยี และภัยจากการใช้งาน ทั้งจากสื่อออนไลน์ และโทรศัพท์มือถือ การจัดอบรมสัมมนาโครงการอบรมการป้องกันความปลอดภัยข้อมูลคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

๓. สื่อออนไลน์ในและต่างประเทศ

๓.๑ บริษัทกูเกิ้ลอิงค์ ได้จัดทำโครงสร้างให้ความรู้ความเข้าใจการใช้อินเทอร์เน็ต และสื่อออนไลน์เชิงสร้างสรรค์ โดยจัดร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคธุรกิจ ในหลายประเทศ และจากการเชิญตัวแทนบริษัทฯ มาพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลกับทางคณะกรรมการฯ ทางบริษัท กูเกิ้ลอิงค์ จะสนับสนุนการทำกิจกรรมเหล่านี้กับประเทศไทย

๓.๒ เว็บไซต์ในประเทศ เป็นการนำเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับภัยการใช้สื่อออนไลน์ และการให้ความรู้เท่าทันการใช้งานด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้มีการจัดทำป้ายแจ้งเตือนการเผยแพร่เนื้อหาที่ไม่เหมาะสม หากไม่ดำเนินการก็อาจมีการลบเนื้อหาไม่เหมาะสมออกไป โดยบางเว็บไซต์ เช่น พันทิพย์ดอทคอมได้ใช้ระบบการกำกับดูแลตนเองในกลุ่มผู้ใช้ในการแจ้งเตือนเนื้อหาไม่เหมาะสมและลบออกจากระบบ เป็นต้น

๓.๓ สื่อสิ่งพิมพ์และสถานีวิทยุโทรทัศน์ มีการจัดรายการเพื่อเผยแพร่เกี่ยวกับความรู้ และความเข้าใจการใช้อินเทอร์เน็ตหลายแห่ง โดยเฉพาะในสถานีโทรทัศน์เนชั่น

๔. ภาคประชาชน

๔.๑ สมาคมผู้ดูแลเว็บไทย (<http://www.webmaster.or.th/>) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น ระหว่างสมาชิกซึ่งเป็นผู้ดูแลเว็บต่าง ๆ ส่งเสริมวิชาชีพผู้ดูแลและพัฒนาเว็บ และยกระดับสมาชิกของสมาคมให้สูงขึ้นทั้งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวิชาการ และจริยธรรม

๔.๒ สมาคมความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ (<http://www.tisa.or.th>) เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร จัดตั้งโดยกลุ่มนักวิชาชีพด้านความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศในประเทศไทย เผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการสร้างองค์ความรู้ให้กับนักคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทดสอบมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศของต่างประเทศ เพื่อให้มาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศของไทยเป็นที่เชื่อถือระดับสากล

๔.๓ ศูนย์ไทยฮอตไลน์ หรือ บริการสายด่วนอินเทอร์เน็ตไทยฮอตไลน์ (www.thaihotline.org) ดำเนินกิจกรรมในลักษณะทำหน้าที่เฝ้าระวังการเผยแพร่เนื้อหาที่ไม่เหมาะสม

ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างชุมชนผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจะช่วยกันสอดส่องดูแลเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย (Illegal Content) เนื้อหาที่เป็นอันตราย (Harmful Content) เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ตั้ง องค์การทำงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก ฯลฯ เพื่อให้ดำเนินการกับเนื้อหาเหล่านั้น เพื่อให้มีการป้องกันแก้ไขก่อนที่จะลุกลามบานปลาย สร้างความเสียหายรุนแรงหรือส่งผลกระทบต่อคนหมู่มาก อย่างไรก็ตาม ศูนย์ไทยฮอตไลน์เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร เงินดำเนินการของกิจการได้มาจากการบริจาคจากองค์กรภาคธุรกิจ โดยไม่เคยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ จึงอาจทำให้ประสบปัญหาในด้านเงินทุนดำเนินงาน

ประเภทและลักษณะการจัดกิจกรรมการใช้สื่อออนไลน์เชิงบวกและสร้างสรรค์

จากการการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน และผู้เกี่ยวข้อง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทและลักษณะของการจัดกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดการใช้สื่อออนไลน์ในเชิงบวกและสร้างสรรค์ ดังนี้

๑. การให้ความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อออนไลน์ เป็นลักษณะการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการใช้งาน ทั้งด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความรู้ทันของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การสร้างจิตสำนึกและความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยอันตรายในการใช้งาน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเป็นหน่วยงานภาครัฐ เป็นหลัก โดยเฉพาะ ทก. และ บก.ปอท. และการเผยแพร่ทางด้านสถานีโทรทัศน์และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ทั้งนี้โดยมีรูปแบบของการจัดกิจกรรม เช่น การจัดอบรมสัมมนา การจัดเวทีพบปะประชาชนตามแหล่งชุมชนต่าง ๆ และการจัดทำข้อมูลเผยแพร่ต่อสาธารณะในลักษณะเป็นแผ่นพับ สิ่งพิมพ์ และผ่านสื่อต่าง ๆ (ในผนวก ข)

๒. การสร้างกลไกและเครือข่ายแนวร่วมเฝ้าระวัง เพื่อให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม นอกจากเป็นมาตรการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานหลักที่จัดกิจกรรมได้แก่ บก.ปอท. กองบัญชาการตำรวจภูธรภาคต่าง ๆ โดยมีการจัดตั้งกลุ่มงานที่รับผิดชอบเป็นการโดยเฉพาะ ในส่วนของ ทก. มีการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง ทำหน้าที่ตรวจสอบการเผยแพร่ที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม มีการจัดทำรายงานเสนอผู้รับผิดชอบเฉพาะใน ทก. นอกจากนี้มีการจัดตั้งศูนย์ฮอตไลน์ ซึ่งเป็นงานจิตอาสาของภาคประชาชนที่ต้องการให้เกิดการกำกับกันเองจากกลุ่มภาคประชาสังคม ทำหน้าที่แจ้งเตือนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ เพื่อหาทางป้องกันและระงับยับยั้งการเผยแพร่ที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม

รูปแบบที่จัดทำเป็นลักษณะของการจัดอบรมให้กับสถานศึกษา ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ให้ความรู้และความเข้าใจถึงภัยที่เกิดจากการใช้สื่อออนไลน์ และสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มหรือสร้างเครือข่ายเพื่อแจ้งถึงภัยคุกคามจากการใช้สื่อออนไลน์ให้กับผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบ ทั้งนี้ โดยในส่วนของศูนย์เฝ้าระวัง ทก. นั้น นอกจากเป็นลักษณะของการทำหน้าที่เฝ้าตรวจการเผยแพร่ที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมแล้ว ยังใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อนำไปสู่การดำเนินคดีตามกฎหมายด้วย ศูนย์ไทยฮอตไลน์มีบุคลากรที่ทำหน้าที่เฝ้าตรวจการเผยแพร่เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและแจ้งเตือนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการระงับการเผยแพร่ อาทิ ปอท. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทก. รวมถึงสมาคมผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยการใช้การแจ้งเตือนผ่านระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การจัดทำหน้าเว็บในการแจ้งข้อมูล สร้างจดหมายอิเล็กทรอนิกส์สำหรับเป็นช่องทางแจ้งข้อมูล เป็นต้น

๓. การสร้างองค์ความรู้ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยคอมพิวเตอร์ในระดับสูง ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่จัดทำขึ้นจากภาคธุรกิจ เช่นการจัดอบรมโครงการอบรมการป้องกันความปลอดภัยข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบริษัท เอซิส โปรเฟสชันนัล เซ็นเตอร์ จำกัด ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี โครงการอบรมหลักสูตรการเจาะระบบของกลุ่ม stephack (<http://stephack.com>) ซึ่งเป็นการอบรมออนไลน์และเก็บค่าใช้จ่าย (ภาพจากเว็บไซต์ตามผนวก ค)

อุปสรรคและปัญหาในการดำเนินกิจกรรม

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเห็นว่า การจัดกิจกรรมในส่วนนี้ เป็นงานที่ไม่ได้ผลในระยะสั้น แต่หากสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง จะเป็นการสร้างจิตสำนึกการใช้งานสื่อออนไลน์อย่างมีคุณภาพ จริยธรรม และรับผิดชอบต่อสังคม โดยสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดของสังคมในส่วนใหญ่ที่จะมีการใช้สื่อออนไลน์ในการแจ้งข่าวเตือน ระวังภัย ให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น แม้แต่สื่อกระแสหลักเช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ ยังต้องนำข้อมูลในสื่อออนไลน์มานำเสนอต่อ อย่างไรก็ตาม กสทศ และหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่หลักมีอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการ ส่วนใหญ่อยู่ที่งบประมาณ การขาดความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรม และการขาดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีของหน่วยงาน

ภาคผนวก ข

บันทึกการประชุมร่วมกับ

บริษัท กูเกิล เอเชีย แปซิฟิก จำกัด (Google Asia Pacific Ptd. Ltd.)

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๙
วันศุกร์ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๑๙ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

กรรมการผู้มาประชุม

๑. พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	ประธานกรรมการ
๒. พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางประภา เทตระกุล ศรีนวลนัต	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ภิญโญ แก้วปลั่ง	ที่ปรึกษากรรมการ
๕. ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	กรรมการ
๗. นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิท	กรรมการ
๘. นายอภิชาติ จงสกุล	โฆษกกรรมการ
๙. นางเมธินี เทพมณี	เลขานุการกรรมการ
๑๐. นางสาวรอยทิพย์ ไตรสุทธิ	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม

นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล	(ลาการประชุม)

ผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะกรรมการ ผู้มาประชุม

นายพิศณุ พลพีชน์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ

ผู้เข้าร่วมประชุม

อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อสิ่งพิมพ์
ศาสตราจารย์ฐากร บุญญขันธ

อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และด้านโทรคมนาคม

๑. นาวาตรี ธงชัย คอนทองคำ
๒. นางพรรณประภา อินทรวินันท์

อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อออนไลน์

๑. พลเอก พิสุทธิ เปาอินทร์
๒. พลตำรวจเอก สุรพล ธนโกเศศ
๓. พลตรี ยนต์ บุญใส
๔. นายสมยา พัฒนารพันธ์
๕. นายโกเมน พิบูลย์โรจน์
๖. ร้อยตำรวจโท สมชาย ภิรมย์รัตน์
๗. นายประยูร สังข์ยุทธ์
๘. นางระวีวรรณ พงษ์พานิช

ที่ปรึกษา ผู้อำนวยการ

๑. นางสาวณฉัตรกร เปาอินทร์	ที่ปรึกษากรรมการ
๒. นายธนกฤต อัครณชัยฐากร	ที่ปรึกษากรรมการ
๓. นางสาวรุ่งนาฎก์ วัฒนสถิต	ผู้อำนวยการประจำตัว
	พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร
๔. นางสาวณัฐวรรณ ทางตรง	ผู้ช่วยดำเนินงาน
	นางเมธิณี เทพมณี
๕. นางชุชนา รังสฤษฏ์วิศรุต	ผู้ช่วยดำเนินงาน
	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์
๖. นางปานใจ ไชยสุริวิวัฒน์	ผู้ช่วยดำเนินงาน
	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์
๗. นางสาวภาณุมาศ สยามประโคน	ผู้ติดตาม
	นางพรรณประภา อินทวิชยนันท์

ผู้แปลภาษาสำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายวิทวัส อัมภิรมย์	นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
๒. นายภัทรพงศ์ อีสริยะพฤทธิ	นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)

๑. นางสาวมาลี วงศาโรจน์	รองปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๒. นายพงศธร วรรณสุคนธ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานเทคนิคและเฟิร์มแวร์

กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

๑. พ.ต.อ. ภาณุวัฒน์ ร่วมรักษ์

รองผู้บังคับการ

๒. พ.ต.ท. นันทวุฒิ รอดมณี

สารวัตรกลุ่มงานสนับสนุนฯ

ผู้มาชี้แจง

ผู้แทนบริษัท กูเกิล เอเชีย แปซิฟิก จำกัด (Google Asia Pacific Ptd. Ltd).

๑. Ms. Ann Lavin

ผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายสาธารณะ
และกิจการของรัฐ เขตภูมิภาคจีน
แผ่นดินใหญ่และเอเชียตะวันออก
เฉียงใต้

๒. Ms. Corrine Tan

ที่ปรึกษาอาวุโสและหัวหน้าฝ่าย
กฎหมายเขตตลาดเกิดใหม่ในเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้

๓. นายเกียรติธร บุญเกียรติ

ล่าม

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกระบวนาธิการมาครบองค์ประชุมแล้ว พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร
ประธานกระบวนาธิการ ได้กล่าวเปิดการประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติรับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๘ วันพุธที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๙ โดย
ไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

๓.๑ พิจารณาแนวทางและมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหอันเกิดจากการใช้สื่อ
สังคมออนไลน์ และการส่งเสริมการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ โดยเชิญ ผู้แทนจากบริษัท กู
เกิล เอเชีย แปซิฟิก จำกัด เข้าร่วมประชุม

ประธานคณะกรรมการได้กล่าวแสดงความยินดีและขอบคุณผู้แทนของบริษัท
กูเกิลฯ ที่ได้เข้าร่วมประชุมหารือเพื่อให้ความเห็นและให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของกูเกิลฯ ในประเด็น
ที่มีความสำคัญและกำลังเป็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้งานสื่ออินเทอร์เน็ตของประชาชนไทยในขณะนี้
โดยคณะกรรมการได้กล่าวต่อผู้มาชี้แจงว่า เนื่องจากในปัจจุบัน กูเกิลฯ (Google) มีความสำคัญ
กับการใช้งานในชีวิตประจำวันของคนไทยเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการใช้ search engine, google

map, google translate อย่างไรก็ตาม ปัญหาในเรื่องการใช้สื่อออนไลน์ในปัจจุบันก็คือ การรู้จักใช้สื่อหรือการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในสังคมไทยเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการชมคลิปวิดีโอต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้งานยูทูป (youtube) ที่มีการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดกฎหมาย ข้อมูลที่ขัดต่อขนบธรรมเนียมและประเพณี ตลอดจนขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคลิปวิดีโอที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งวิธีการหรือกระบวนการทางภาครัฐที่ทำได้ก็คือ การบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และการขอความร่วมมือไปยังผู้ให้บริการ โดยเฉพาะการใช้คำสั่งศาลซึ่งมีความเป็นสากลและส่งไปยังบริษัท กูเกิลฯ แต่ปัญหาที่พบก็คือ คลิปวิดีโอเหล่านั้นยังอยู่ในระบบหรืออยู่ในฐานงาน (Platform) ซึ่งทำให้ข้อมูลดังกล่าวยังคงอยู่ในระบบ และยังคงสร้างความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อสังคมไทยได้อยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ จึงขอตั้งประเด็นคำถามว่า ที่ผ่านมานั้นทางกูเกิลฯ ได้มีวิธีการหรือกระบวนการที่จะถอดคลิปวิดีโอที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้น ตามคำสั่งของศาลซึ่งอาจมีขั้นตอนและต้องใช้เวลาค่อนข้างนานพอสมควร ทั้งนี้ จะเป็นไปได้หรือไม่ที่จะมีขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างไรเพื่อที่จะทำให้วิธีการดังกล่าวมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เมื่อมีคำสั่งศาลให้ปลดคลิปวิดีโอที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้นออก

ผู้แทนกูเกิลฯ ได้ชี้แจงว่า ที่ผ่านมากูเกิลฯ ได้มีการทำงานอย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการไทย ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ซึ่งในปีที่แล้วกูเกิลฯ ได้มีการประชุมร่วมกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเป็นการหารือในเวทีขนาดใหญ่ และได้มีการพบปะหารือกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในหลาย ๆ ภาคส่วน นอกจากนั้นยังได้มีการประชุมกับกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีซึ่งได้มีการพูดคุยกันหลายประเด็น โดยทางกูเกิลฯ ได้ตระหนักและเข้าใจในประเด็นดังกล่าวดีว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งในประเทศไทยและทราบดีว่าการใช้งานยูทูป (youtube) ในประเทศไทยได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก

ทั้งนี้ ผู้ใช้ยูทูปทุกคนจะมีข้อผูกพัน โดยเป็นข้อสัญญาในการใช้งาน สำหรับในประเทศไทยได้มีการกำหนดให้มี community guideline เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ของชุมชน ให้ทุกคนที่ใช้งาน ปฏิบัติตามข้อแนะนำหรือคู่มือการใช้งานดังกล่าวด้วย อย่างไรก็ตามจากการใช้งานยูทูป ในปัจจุบันพบว่า ในทุก ๆ ๑ นาที จะมีการ upload เนื้อหาใหม่ ๆ เข้าสู่ระบบซึ่งมีความยาวกว่า ๕๐๐ ชั่วโมง ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเนื้อหาที่เข้าสู่ยูทูปจึงมีจำนวนมากมายนับไม่ถ้วน แต่ในอีกด้านหนึ่งแล้ว เนื้อหาโดยภาพรวมส่วนใหญ่ จะยังคงเป็นเนื้อหาที่มีสาระประโยชน์สำหรับผู้ใช้งาน ตลอดจนเนื้อหาที่เป็นความบันเทิงต่าง ๆ โดยยูทูปต้องการให้เนื้อหาที่อยู่ในยูทูปมีความเหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นเยาวชนด้วย

อย่างไรก็ตามยังมีผู้ใช้งานยูทูปจำนวนหนึ่งที่เข้ามาเพื่อนำข้อมูลที่ไม่เหมาะสมลงในยูทูป ทั้งนี้ ยูทูปได้แสดงความรับผิดชอบในส่วนนี้โดยการตั้งหลักเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อให้ทุกคนได้ปฏิบัติตาม โดยหากพบการลงคลิปวิดีโอที่มีความไม่เหมาะสม อาทิ เรื่องทางเพศ สื่อลามก การอนาจารเด็ก วิดีโอสอนฆ่าตัวตาย เนื้อหาที่มีลักษณะทำให้คนดูตกใจ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ hate speech ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ทำให้คนเกลียดชังกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของชาติพันธุ์หรือศาสนา โดยได้มีการจ้างทีม

เจ้าหน้าที่เพื่อทำหน้าที่ในการถอดเนื้อหาของคลิปวิดีโอที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมดังกล่าวไว้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

ทั้งนี้ เนื่องจากเนื้อหาที่เข้าสู่ยูทูปในแต่ละนาทีมีจำนวนมากมายมหาศาล จึงเป็นไปได้ที่จะให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลเพียงไม่กี่คนทำหน้าที่ในการตรวจสอบข้อมูลเหล่านี้ ดังนั้น จึงได้กำหนดให้มีวิธีการให้บุคคลทั่วไปสามารถรายงานเนื้อหาของคลิปวิดีโอที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมนั้นได้ด้วย โดยการคลิกรายงานลงไปในเว็บไซต์ที่โพสต์โดยวิธีการปักธง (flagging) เมื่อมีการรายงานดังกล่าวเข้ามา ก็จะมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการถอดวิดีโอที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้นออกในทันที และจะทำการยกเลิกบัญชีผู้ใช้งาน (account) ของผู้ใช้นั้นไม่ให้สามารถใช้งานยูทูปได้อีกต่อไป

นอกจากนโยบายชุมชนดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีนโยบายในการจัดการเกี่ยวกับเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม เช่น กรณีข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ก็สามารถรายงานทางกูเกิลฯ ได้ โดยถือเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัว อาทิ การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปอ้างอิงให้เกิดความเสียหาย ถ้ามีการทำในลักษณะเช่นนี้ ทางกูเกิลฯ จะมีการดำเนินการในทันที สำหรับการรายงานผ่านการ flagging ทางกูเกิลฯ มีทีมงานที่จะดูแลตรวจสอบโดยเฉพาะ ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยเร็วที่สุด ทั้งนี้ ทางกูเกิลฯ ได้ประสานงานอย่างใกล้ชิดอยู่แล้วกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยขอให้เจ้าหน้าที่ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแจ้ง URL (Uniform Resource Locator) ที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมเหล่านั้น และหากเป็นไปได้ขอให้มีการระบุด้วยว่าเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมนั้นขัดต่อกฎหมายใด เพื่อให้กระบวนการดังกล่าวมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น กล่าวคือมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความจำเป็นของศาลประกอบการแจ้ง URL ดังกล่าวด้วย

กรมการได้แสดงความคิดเห็นว่าสำหรับคลิปวิดีโอที่แพร่หลายอยู่ในยูทูปนั้น ซึ่งนอกจากการแจ้ง URL แล้ว ขอให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแจ้งรหัสเฉพาะ (Identity) ของคลิปวิดีโอเหล่านั้นด้วย โดยให้แจ้งไปพร้อมกับคำสั่งของศาล เพื่อให้ผู้ใช้ไม่สามารถที่จะเชื่อมต่อไปถึงคลิปวิดีโอดังกล่าวได้อีกต่อไป

ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ทาง กูเกิลฯ และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศฯ ได้มีการดำเนินการร่วมกันในการปิดกั้นวิดีโอที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมในยูทูปโดยขณะนี้ทางกระทรวงฯ ได้ส่ง URL ของคลิปวิดีโอที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมทั้งหมดไปให้ทางยูทูปดำเนินการ โดยบางรายการได้มีการดำเนินการได้ในทันที แต่บางรายการอาจต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับคำสั่งของศาล อย่างไรก็ตาม ถือได้ว่ากระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้มีการประสานความร่วมมือเป็นอย่างดีกับกูเกิลฯ และได้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด

ผู้แทนกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า คำสั่งศาลที่จะปิดกั้นเว็บไซต์ที่มีการแจ้งเป็นราย URL นั้น จะมีการปิดกั้น URL ตามที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศฯ ร้องขอ และศาลจะมีคำสั่งเพิ่มเติมว่าให้ปิดกั้นเนื้อหาในส่วนที่เหมือนหรือคล้ายกับ URL นั้นด้วย เพื่อทำให้การปิดกั้น URL ดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ กรรมการยังได้ให้ความเห็นในประเด็นเกี่ยวกับผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต ที่ขาดคุณธรรมและจริยธรรม โดยได้ทราบว่า ภูเก็ต ได้ให้ความร่วมมือกับหลายภาคส่วน โดยเฉพาะ ในสถานศึกษา โดยได้มีการจัดทำโครงการส่งเสริมและให้ความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อออนไลน์ อย่างสร้างสรรค์กับเยาวชน ซึ่งคณะกรรมการขอชื่นชมและขอให้มีการดำเนินการดังกล่าวโดย ต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปได้ใช้สื่อออนไลน์อย่างเป็นประโยชน์และใช้ ในทางสร้างสรรค์

ผู้แทนภูเก็ต กล่าวว่า มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้สนับสนุนให้มีโครงการเพื่อ ส่งเสริมให้ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะเป็นเยาวชนหรือประชาชนทั่วไปได้ใช้งานอย่างสร้างสรรค์และ เกิดประโยชน์ ขอเพียงทางการไทยได้มีการประสานความร่วมมือมากก็จะดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป

คณะกรรมการได้ขอให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการประสานงานกับภูเก็ต เพื่อร่วมผลักดันให้มีการจัดโครงการ ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อทำให้ปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของเยาวชนที่ ไม่เหมาะสมได้รับการแก้ไขซึ่งจะเป็นการปลูกจิตสำนึกของเยาวชน และทำให้การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ Media Literacy การใช้สื่อออนไลน์ที่ขาดคุณธรรมและจริยธรรมมีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ กรรมการได้ขอให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พิจารณาดำเนินการในระหว่างที่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ที่ทำให้เอกชนผู้ให้บริการจะต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้ใช้งานด้วยนั้น กรณีดังกล่าว จะมีการ ทบทวนแก้ไขปรับปรุงอย่างไรเพื่อให้ผู้ประกอบการที่จะเข้ามาลงทุนใน Digital Economy คลาย ความกังวลในประเด็นดังกล่าว เพื่อที่จะให้ประเทศไทยได้รับความสนใจที่จะเข้ามาลงทุน และไม่ทำให้ กรณีดังกล่าวเป็นอุปสรรคในการก้าวสู่ Digital Economy ของประเทศไทย

กรรมการได้สอบถามความเห็นตลอดถึงนโยบายของภูเก็ต เกี่ยวกับ Local Community Guideline ในบริบทของสังคมไทย ว่าทางภูเก็ต มีความเห็นหรือมีนโยบายเกี่ยวกับ เรื่องดังกล่าวอย่างไร

ผู้แทนภูเก็ต กล่าวถึงประเด็นดังกล่าวว่า ในแต่ละประเทศย่อมมีบรรทัดฐานของ สังคม ปทัสถาน หรือวิถีปฏิบัติ รวมถึงแนวคิดที่แตกต่างกันไปในแต่ละแห่งทั่วโลก ดังนั้น ในการสร้าง Guideline หรือการกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ อยู่ในการหารือภายในของแต่ละสังคม สิ่งที่ภูเก็ต ทำได้ ก็คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์ ให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจว่า จะใช้งานอย่างไรจึงจะเหมาะสมและได้รับประโยชน์

กรรมการได้สอบถามเกี่ยวกับแผนการลงทุนของภูเก็ต ในประเทศไทยซึ่งหากมี แผนที่จะลงทุนเกี่ยวกับ Digital Economy แล้ว มีความกังวลในเรื่องใดบ้างที่เห็นว่าเป็นปัญหาหรือ อุปสรรค รวมถึงมีประเด็นใดที่ต้องการให้คณะกรรมการผลักดันหรือแก้ไขบ้าง เช่น ประเด็น เกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หรือจะมีข้อเสนอแนะเพื่อให้มี การพิจารณาในเรื่องดังกล่าว เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็น Digital Economy

ผู้แทนภูเก็ต กล่าวว่ ในส่วนของการปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศไทยต้องการให้มีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดความชัดเจนสำหรับผู้ปฏิบัติตามกฎหมายด้วยว่า ส่วนใดสามารถทำได้และส่วนใดเป็นการละเมิดกฎหมาย เพื่อที่จะทำให้นักลงทุนสามารถวางแผนลงทุนในระยะกลางและระยะยาวได้

นอกจากนี้ผู้แทนภูเก็ต ยังกล่าวด้วยว่า ทางภูเก็ต ได้ให้ความสำคัญและคุณค่ากับการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย และในขณะเดียวกันต้องการปกป้องสิทธิของผู้ใช้งานด้วยตลอดจนทำให้การใช้งานอินเทอร์เน็ตเกิดประโยชน์สูงสุด อีกด้านหนึ่งที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ใช้งานไม่ว่าจะเป็นเยาวชนหรือประชาชนทั่วไปก็ตาม คือ การใช้พื้นที่สื่อในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะในสังคมไทยที่มีทรัพยากรที่เป็นแหล่งความรู้ต่าง ๆ มากมายทั้งในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม รวมถึงค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งคนไทยเท่านั้นที่จะทราบดีที่สุด โดยจะต้องสร้างเนื้อหาในส่วนนี้เอง และส่งเสริมให้เนื้อหาในส่วนนี้เชื่อมโยงกับผู้คนและแพร่หลายไปในขณะเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ชาวต่างชาติมีโอกาสได้เข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อที่จะรู้จักประเทศไทยในแง่ที่ดีมากยิ่งขึ้นด้วย

คณะกรรมการได้ขอให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกลับไปพิจารณาทบทวนว่ายังมีประเด็นใดในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่เป็นอุปสรรคและทำให้นักลงทุนต่างชาติมีความกังวลและขอให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การลงทุนใน Digital Economy ของไทยเดินหน้าต่อไปได้

เมื่อประชุมได้เวลาพอสมควรแล้ว ประธานในที่ประชุมได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๑๕ นาฬิกา

นางสาวภาณุชา อภิชาติกุลธร
วิทยากรชำนาญการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นายพิศณุ พลพีชน์
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ
ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

ภาคผนวก ค

สรุปผลการประชุมและศึกษาดูงานเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำรายงาน
เรื่อง “ยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูป
การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์”
ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน
ร่วมกับ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อออนไลน์
คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อสิ่งพิมพ์
และคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านวิทยุกระจายเสียง
วิทยุโทรทัศน์ และด้านโทรคมนาคม
ระหว่างวันที่ ๘ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
ณ จังหวัดนครราชสีมา

สรุปผลการประชุม
และศึกษาดูงานเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำรายงาน
เรื่อง ยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์
ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน
ร่วมกับ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อออนไลน์
คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน
การปฏิรูปด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และด้านโทรคมนาคม
ระหว่างวันที่ ๘ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
ณ จังหวัดนครราชสีมา

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน

๑. พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒. พลเอก ภิญโญ แก้วปลั่ง	ที่ปรึกษากรรมการ
๓. ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	กรรมการ
๔. นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	กรรมการ

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อออนไลน์

๑. พลเอก พิสุทธิ เปาอินทร์	อนุกรรมการ
๒. พลตำรวจเอก สุรพล ธนโกเศศ	อนุกรรมการ
๓. พลตรี ยนต์ บุญใส	อนุกรรมการ
๔. พลตำรวจตรี สาทร สายสมบูรณ์	อนุกรรมการ
๕. พันตำรวจเอก ญาณพล ยิ่งยืน	อนุกรรมการ
๖. นายโกเมน พิบูลย์โรจน์	อนุกรรมการ
๗. นายประยูร สังข์ยุทธ์	อนุกรรมการ
๘. นายสมญา พัฒนวรพันธุ์	เลขานุการและอนุกรรมการ
๙. นางสาวฉัตรกร เปาอินทร์	ผู้ช่วยเลขานุการและอนุกรรมการ
๑๐. พลตำรวจตรี เกษียร วรศิริ	ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการ
๑๑. พันตำรวจเอก สันทภวิชัย มากช่วย	ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการ
๑๒. พันตำรวจเอก บุญเผ่า บุญญะฤทธิ์	ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการ
๑๓. ร้อยตำรวจโท สมชาย ภิรมย์รัตน์	ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อสิ่งพิมพ์

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญเจือ ถิ่นนคร	อนุกรรมการ
๒. นายพีระวัฒน์ รุ่งเรืองศรี	อนุกรรมการ

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน

๑. นายขลิท ชูขจร	ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมการ
๒. นางธีรลักษณ์ รมยานนท์	ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมการ

ข้าราชการสำนักกรรมการ ๑

กลุ่มงานคณะกรรมการการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา

๑. นางสาวพัชรี สรวมประคำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการ การพาณิชย์ฯ
๒. นายวิสมัญญา ทูลไธสงค์	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
๓. นางสาวญาณภาณุญ์ นัยบุญแก้ว	วิทยากรชำนาญการ
๔. นายต่อศักดิ์ คุ่มปลั่ง	นิติกรชำนาญการ
๕. นางสาวฉัตรรัตน์ ไชยจันทร์สม	วิทยากรชำนาญการ
๖. นางสาวกาญจนา ลักขชร	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๗. นายอำนาจ ตรีนตร	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน

กลุ่มงานคณะกรรมการการสื่อสารและโทรคมนาคม

๑. นางสาวรัชนิยา ต้นทอง	นิติกรชำนาญการ
๒. นายบรรจง ชาทุม	นิติกรชำนาญการ
๓. นางสาวภาณุชา อภิชาติกุลธร	วิทยากรชำนาญการ
๔. ว่าที่ร้อยตรี เอกศักดิ์ โชติมัย	วิทยากรชำนาญการ
๕. นายสมจินต์ จันทร์สม	วิทยากรชำนาญการ

ผู้ติดตามกรรมการ

- นางสาวณัฐปราย วรกรวิบูลศิลป์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

ที่ประชุมได้พิจารณาหารือเพื่อระดมความคิดเห็นใน ๒ เรื่อง ดังนี้

๑. การจัดทำรายงาน เรื่อง ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์
๒. ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานสื่อมวลชน พ.ศ. รายละเอียดดังนี้

๑. การจัดทำรายงาน เรื่อง ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

เลขานุการและอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อออนไลน์ ได้นำเสนอรายงาน เรื่อง ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

จากการศึกษาของคณะกรรมการพบว่า ข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอผ่านสื่อหลักคือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์รวมทั้งผ่านสื่อออนไลน์เป็นสิ่งที่สามารถสร้างผลกระทบต่อด้านจิตใจ ความรู้สึกร ภาพลักษณ์ และคุณภาพการดำรงชีวิตของผู้เสพได้อย่างมากมาย หากปล่อยให้มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ โดยปราศจากการกำกับดูแลหรือดำเนินการ

ภายใต้กรอบและครรลองของกฎหมาย อาจทำให้เกิดการล่วงละเมิดเสรีภาพของบุคคลอื่น จนอาจเกิดภาวะรุนแรงถึงขั้นนำไปสู่การเสียชีวิตได้ ทั้งนี้ เนื่องจากวิถีชีวิตของสังคมไทยในปัจจุบันได้พึ่งพาข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะจากการใช้สื่อออนไลน์และยึดถือเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตที่สำคัญไปแล้ว การปล่อยให้เกิดปัญหาการใช้สื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยไม่มีการบริหารจัดการจากภาครัฐและภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติได้ จึงจำเป็นต้องให้เกิดการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเฉพาะที่สำคัญคือ การปลูกฝังจิตสำนึกและความรู้สึกผิดชอบให้เกิดขึ้นในการใช้สื่อของสังคมไทย โดยเริ่มตั้งแต่ในระดับต่ำกว่าประถมศึกษาลงไป การสร้างกิจกรรมการใช้สื่ออย่างมีคุณภาพ มีจริยธรรม และมีจิตสำนึกความรับผิดชอบโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยความร่วมมือของภาครัฐและภาคประชาสังคมอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมที่รู้ภัยจากการใช้และเสพสื่อ

คณะกรรมการมีข้อเสนอแนะแนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ใน ๕ รูปแบบ ดังนี้

๑. การส่งเสริม สนับสนุนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ให้เป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติ
๒. การสร้างกลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์
๓. การเสริมสร้างและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๔. การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม สร้างแนวทางและรูปแบบการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

๕. การมีกระบวนการตรวจสอบและการประเมินผล

ข้อเสนอแนะข้างต้น จำเป็นต้องมีการดำเนินการในลักษณะการบูรณาการด้านการจัดสร้างแนวความคิด การปฏิบัติการ การประสานงานระหว่างกลไกภาครัฐและภาคประชาชน โดยจำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายให้มีความชัดเจน และได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐ จึงจะทำให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายได้ ดังนี้

๑. การส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์เป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติ

แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สื่ออย่างไม่เหมาะสมไม่อาจใช้มาตรการทางด้านกฎหมาย หรือการจัดให้มีมาตรการทางบังคับเพียงด้านเดียวได้ แต่จำเป็นต้องมีแนวทางอื่นดำเนินการควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะด้านการส่งเสริม สร้างแรงจูงใจ หรือการปลูกฝังจิตสำนึกของผู้รับข่าวสารและผู้ใช้สื่อให้เกิดความเข้าใจในการเข้าถึงและใช้สื่ออย่างมีคุณภาพ สร้างสรรค์ มีจริยธรรม และสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยโดยมีวิธีการคือ

๑.๑ ควรจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อกำหนดหน้าที่ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และนโยบายเกี่ยวกับการณรงค์ส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ การติดตาม การประสานงาน การสั่งการ และการประเมินผลงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และควรบรรจุแผนยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทสำหรับการณรงค์ส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้วย เพื่อดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทสำหรับการณรงค์ส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์เป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๑.๒ คณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และนโยบายเกี่ยวกับการณรงค์ส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

๒. ติดตาม ประสานงาน สั่งการ อำนวยการ และการประเมินผลงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ

๓. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการจัดทำกิจกรรม โครงการรณรงค์การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ให้มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่อง มีมาตรการด้านการป้องกันภัย การสร้างความตระหนักให้รู้เท่าทันสื่อ

๔. ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อออนไลน์อย่างมีคุณภาพ มีจริยธรรม มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

๒. การสร้างกลไกบริหารจัดการและการกำกับดูแลการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

มีการสร้างกลไกด้านการบริหารจัดการและการกำกับดูแลให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ ในข้อเสนอแนะด้านนี้ คณะกรรมาธิการฯ เห็นว่า ควรแยกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. ส่วนของหน่วยงานภาครัฐ ทำหน้าที่ เฝ้าระวัง จัดกิจกรรม/รณรงค์ เสริมสร้างจริยธรรม และการมีเงินทุนสนับสนุน

๒. ส่วนการกำกับดูแลกันเองในสื่อมวลชน และผู้ใช้สื่อออนไลน์ ควรพิจารณาแยกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๒.๑ ลักษณะและประเภทองค์กร การใช้สื่อ

๒.๑.๑ สื่อกระแสหลัก ประเภทสิ่งพิมพ์ กิจกรรมวิทยุกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ควรให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน และสมาชิกวิชาชีพสื่อมวลชนมีบทบาทในจัดทำกลไกการเฝ้าระวัง และมีการรายงานกันให้รับทราบตามลำดับขั้นและประสานงานให้กลไกกำกับภาครัฐที่มีหน้าที่เฝ้าระวังทราบด้วยอีกทางหนึ่ง

๒.๑.๒ สื่อออนไลน์ กลไกภาครัฐควรสนับสนุนให้ผู้ใช้สื่อ ผู้ที่ได้รับการยอมรับในลักษณะเป็น "เน็ตไอดอล" และสมาชิก ให้ร่วมกันทำกิจกรรมในลักษณะการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยกันกำกับดูแลกันเองในกลุ่มผู้ใช้สื่อ โดยอาจแบ่งกลุ่มไปตามลักษณะของสภาพสังคม พื้นที่ ประเภทของเรื่องราวความสนใจ หรือลักษณะของเนื้อหาที่มีการเผยแพร่อยู่ในสื่อออนไลน์ โดยการรวมตัวดังกล่าวอาจก้าวไปสู่การจัดตั้งเป็นองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นนิติบุคคล หรือมีการจดทะเบียนในการทำหน้าที่ยังเป็นทางการก็ได้

๒.๒ กระบวนการรวมตัวกันเองของผู้ใช้สื่อ การสร้างกลไกบริหารจัดการ และกำกับดูแลกันเองในกลุ่มผู้ใช้สื่อ แม้จะเป็นสิ่งที่ยากเพราะต้องระมัดระวังว่าไม่ใช่เป็นการควบคุม หรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อออนไลน์แต่เป็นความจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการและให้มีการขับเคลื่อนการปฏิรูปให้ได้ โดยหน่วยเฝ้าระวังและหน่วยที่จัดกิจกรรม/โครงการ มีการดำเนินการและขั้นตอนคือ การลงทะเบียน การศึกษาวิธีการทำงาน การประสานงาน – รายงาน และสรุปผลการปฏิบัติเพื่อให้มีกลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐทั้งในส่วนของฐานข้อมูลการลงทะเบียน สร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานร่วมกัน การอำนวยความสะดวกสนับสนุนเงินทุน และการชี้แจงทำความเข้าใจต่อสาธารณะ

๓. การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ควรวางแผนทางที่จะให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนกับการดำเนินงานของภาครัฐ เช่น การรับฟังความคิดเห็น ช่องทางการร้องเรียน เผยแพร่ต่อสาธารณะ การมีมาตรการลดภาษี รวมถึงการประกาศเกียรติคุณ และกลไกกำกับดูแลกันเองของสื่อและผู้ใช้สื่อดำเนินการโดย รับฟังความคิดเห็น ช่องทางการร้องเรียน เผยแพร่ต่อสาธารณะ และการประกาศเกียรติคุณ

๔. สร้างแนวทางและรูปแบบการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

เป็นการกำหนดลักษณะ รูปแบบ ตัวอย่าง และวิธีการขับเคลื่อนการปฏิรูปโดยหน่วยงานรัฐ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแบบอย่างให้เกิดแนวความคิดในการสร้างแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๕. การมีกระบวนการตรวจสอบและประเมินผล

ในการที่จะให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และเป็นจริงขึ้นได้นั้น จำเป็นต้องมีกลไกในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยจะต้องมีกระบวนการในการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน มีรูปแบบ และวิธีการที่เป็นมาตรฐาน เพื่อนำมาบังคับใช้กับกลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลของหน่วยภาครัฐ กับกลไกกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ อย่างน้อยควรมี ๔ รูปแบบ ดังนี้

๕.๑ การกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดกับหน่วยราชการ โดยให้สอดคล้องกับการเสริมสร้างและจัดทำกิจกรรม โครงการการใช้สื่อในอย่างสร้างสรรค์ และที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ

๕.๒ กำหนดกรอบระยะเวลาในการตรวจสอบ การประเมินผลให้ชัดเจนและสอดคล้องกับการทำหน้าที่ของกลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ และกลไกกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ ทั้งนี้ ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบถึงช่วงเวลาที่จะต้องถูกตรวจสอบและประเมินผลที่แน่นอน

๕.๓ กำหนดให้มีการรายงานจากหน่วยงานกลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ กับกลไกกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ ไปยังคณะกรรมการฯ รวมถึง ก.พ.ร. ให้มีความชัดเจน และมีกรอบเวลากำหนดไว้

๕.๔ กำหนดให้มีการแสดงแนวความคิด กิจกรรม โครงการ ที่จะวางแผนจัดทำไว้ในอนาคต เพื่อให้กลไกบริหารจัดการและกำกับดูแลหน่วยงานภาครัฐ และกลไกกำกับดูแลกันเองสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ ต้องกำหนดการวางแผนงานในอนาคต เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ และได้ทราบถึงแนวโน้ม ทิศทาง และการปฏิบัติงานที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการฯ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถประเมินผลได้

โดยคณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า หากมีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์ และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ข้างต้นแล้ว จะทำให้เกิดการใช้สื่อทั้งสื่อหลัก ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ รวมทั้งสื่อออนไลน์อย่างมีคุณภาพ มีจริยธรรมมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้สังคมไทยเกิดความตระหนักรู้ มีจริยธรรม และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อการใช้งานสื่อตามขอบเขตกฎหมาย จนอาจกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย โดยไม่ต้องใช้กระบวนการจัดการทางด้านกฎหมายในการแก้ปัญหาเป็นหลัก ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศให้สมกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูป

ที่ประชุมมีมติปรับแก้ไขรายงานในส่วนของคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ดังนี้

(๒) คณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลสื่อเป็นรองประธาน กรรมการประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ อธิบดีกรมการศาสนา เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กรรมการจากสาขาวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน จำนวน ๒ คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ คน โดยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นเลขานุการ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการ จำนวน ๒ คน ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการในแต่ละด้าน อย่างน้อย ๓ ด้าน คือ ด้านสื่อออนไลน์ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

ข้อสังเกตและข้อคิดเห็นของคณะกรรมการ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญเจือ ถิ่นนคร อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แสดงความคิดเห็นและห่วงใยว่า เนื่องจากปัจจุบันสื่อออนไลน์เป็นเรื่องที่เผยแพร่อย่างรวดเร็ว และกว้างขวางไปทั่วโลก ผู้ใช้สื่อออนไลน์ต้องมีความระมัดระวัง ดังนั้น อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อออนไลน์ ควรให้ความสำคัญถึงคำจำกัดความคำว่า วิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วยการมีความรู้ มีความชำนาญ และมีสมาคมซึ่งกำกับดูแลเรื่องจริยธรรมเป็นผู้ออกใบอนุญาต หากขาดข้อใดข้อหนึ่งถือว่ายังไม่เป็นผู้มีวิชาชีพในเรื่องนั้น ๆ

๒. นายพีระวัฒน์ รุ่งเรืองศรี อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อสิ่งพิมพ์ได้สอบถามในประเด็นภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและรณรงค์ให้เกิดการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์มากนักน้อย เพียงใด

โดยเลขานุการและอนุกรรมการได้ชี้แจงว่า รายงานฉบับนี้มีการระบุรายละเอียดถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนไว้อย่างชัดเจนและสมบูรณ์แล้ว ทั้งจากกลไกบริหารจัดการภาครัฐ (รับฟังความคิดเห็น ช่องทางร้องเรียน เผยแพร่ต่อสาธารณะ มาตรการลดภาษี และประกาศเกียรติคุณ) และกลไกกำกับดูแลกันเองของสื่อและผู้ใช้สื่อ (รับฟังความคิดเห็น ช่องทางร้องเรียน เผยแพร่ต่อสาธารณะ และประกาศเกียรติคุณ)

๓. นายขวลิต ชูขจร ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมการ เห็นด้วย กรณีที่ประชุมปรับแก้ไขรายงานในส่วนของคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ จากเดิมให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งกำกับดูแลด้านสื่อเป็นประธาน ปรับแก้ไขเป็นให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน แต่มีข้อสังเกตว่า โดยภาพรวมโครงสร้างของคณะกรรมการฯ อาจจะกว้างแต่หากมีการวางตัวบุคคลอย่างเหมาะสม มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องระหว่างแผนยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทสำหรับการรณรงค์ส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์คงไม่ขัดข้องแต่อย่างใด

ทั้งนี้ ประธานอนุกรรมการได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการได้ปรับแก้ไขรายงานให้เป็นฉบับ ที่สมบูรณ์ และนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ในวันอังคารที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอประธานกรรมการวิสามัญการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

๒. ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานสื่อมวลชน พ.ศ.

คณะกรรมการการได้ประชุมหารือต่อการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานสื่อมวลชน พ.ศ. โดยมีข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานสื่อมวลชน พ.ศ. ดังนี้

๑. จำนวนคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ตามมาตรา ๔๑ ให้มีจำนวนคงเดิม (๑๓ คน) โดยลดสัดส่วนคณะกรรมการจากภาครัฐหรือตัวแทนจากภาครัฐ ให้เหลือเพียง ๓ คน จาก ๔ คน คงเป็นคณะกรรมการจากภาคส่วนต่างๆ คือ จากสื่อมวลชน ๕ คน จากภาคประชาชน ๕ คน จากภาครัฐหรือตัวแทนภาครัฐ ๓ คน

๒. การปรับเปลี่ยนคณะกรรมการในสัดส่วนภาครัฐ ตามมาตรา ๔๑ ของร่างพระราชบัญญัติฯ มีแนวทางตามข้อเสนอ ดังนี้

๑) ปรับเปลี่ยนคณะกรรมการฯ จากปลัดกระทรวง ๔ กระทรวง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรอิสระภาครัฐ ประกอบด้วย

- ผู้แทนจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ผู้แทนจากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
- ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

๒) ปรับเปลี่ยนเป็นผู้แทนจากทั้ง ๔ กระทรวงเหมือนเดิม แต่ระบุให้เป็นตัวแทนจากกระทรวง โดยไม่ต้องจำเพาะให้เป็นตำแหน่งปลัดกระทรวง

๓) ปรับเปลี่ยนให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรอิสระภาครัฐ จำนวน ๒ คน ปลัดกระทรวง ๒ คน

๔) หากต้องมีผู้แทนจากภาครัฐควรเป็นตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ และภาครัฐเป็นหนึ่งในคณะกรรมการสภาวิชาชีพฯ

๓. ปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา ๘๕ ของร่างพระราชบัญญัติฯ เกี่ยวกับการใช้สิทธิเรียกร้องและมาตรการคุ้มครองผู้เสียหายจากการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน เห็นควรให้กลับไปใช้ถ้อยคำเดิมก่อนปรับปรุงแก้ไขเป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับปัจจุบัน โดยหลักการคือการใช้สิทธิของผู้เสียหายสามารถดำเนินการได้ทั้งการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อศาล หรือเรียกร้องการเยียวยาแก้ไขจากสภาวิชาชีพก็ได้ และกระบวนการทั้งสองทางสามารถดำเนินการควบคู่ไปพร้อมกันได้ โดยถ้าหากศาลรับฟ้องคดีไว้แล้วก็ให้อยู่ที่ดุลพินิจของสภาวิชาชีพฯ จะดำเนินการกระบวนการต่อไปหรือไม่

๔. กรณีการออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ตามมาตรา ๓๐ (๑) ของร่างพระราชบัญญัติฯ จากเดิมที่สภาวิชาชีพฯ มีอำนาจออกและเพิกถอนใบอนุญาต เห็นควรปรับเปลี่ยนให้การออกใบอนุญาตเป็นไปโดยสมัครใจของผู้จะขอรับใบอนุญาต โดยมีเหตุผลให้การปรับเปลี่ยนในช่วงแรกๆ ให้สื่อมวลชนเป็นผู้ตัดสินใจเองว่าจะเข้ามาอยู่ในระบบหรือไม่ โดยเป็นไปตามแรงจูงใจและสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้ามาอยู่ในระบบใบอนุญาต

๕. บทบัญญัติในมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ ของร่างพระราชบัญญัติฯ จะขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับผ่านการประชามติ เมื่อ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ หรือไม่ กรณีที่ห้ามไม่ให้รัฐอุดหนุนงบประมาณหรือประโยชน์ใดๆ ให้กับองค์กรสื่อของเอกชน โดยมีความสองแนวทางคือ

๑) ควรตัดบทบัญญัติในมาตรา ๓๑ (๑) (๓) และตัดมาตรา ๓๒ ทั้งหมด

๒) คงบทบัญญัติไว้เดิม โดยให้เป็นหน้าที่ของสภาฯ และองค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้พิจารณาเอง

๖. เห็นควรให้กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลในส่วนที่เกี่ยวกับเงินอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ในส่วนของกองทุนสื่อสร้างสรรค์โดยให้กำหนดไว้ให้เงินในส่วนนี้มาใช้เฉพาะในการบริหารจัดการภายในสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเท่านั้น

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๓๘ นาฬิกา

.....
นางสาวญาณกาญจน์ นัยบุญแก้ว
วิทยากรชำนาญการ
ผู้จัดสรุปผลการประชุม

.....
นางสาวพัชรี สรวมประจำ
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน
คณะกรรมการธิการการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา
ผู้ตรวจสรุปผลการประชุม

ขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) : ด้วยประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ได้มีหนังสือขออนุญาตให้อนุกรรมการและเลขานุการเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและตอบประเด็นข้อซักถามของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งได้พิจารณาแล้วจึงได้อนุญาต ๔ ท่าน คือ ๑. พลตำรวจเอก สุรพล ธนโกเศศ อนุกรรมการ ๒. พลตำรวจตรี สาทร สายสมบูรณ์ อนุกรรมการ ๓. ท่านโกเมน พิบูลย์โรจน์ อนุกรรมการ ๔. ท่านสมญา พัฒนวรพันธุ์ เลขานุการและอนุกรรมการ ขอเชิญผู้มีรายชื่อดังกล่าวเข้าร่วมประชุมชี้แจงด้วยสำหรับรายชื่อผู้นำเสนอชี้แจงรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เป็นผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ในวันนี้ได้แก่ ๑. พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ท่านเป็นอดีตรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด ๒. พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ รองประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน คนที่หนึ่ง ท่านเป็นที่ปรึกษาปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อดีตผู้บังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ๓. ท่านเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ท่านเป็นอดีตเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ๔. ท่านจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์ เลขานุการกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ท่านเป็นอดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่ ๕. พลตำรวจเอก สุรพล ธนโกเศศ อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อออนไลน์ อดีตผู้บัญชาการประจำสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ทำหน้าที่ประสานงานสำนักนายกรัฐมนตรีและกระทรวงมหาดไทย ๖. พลตำรวจตรี สาทร สายสมบูรณ์ อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อออนไลน์ อดีตรองผู้บังคับการจร

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๗. ท่านสมญา พัฒนวรพันธุ์ อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อออนไลน์ อดีตนักข่าวกรองเชี่ยวชาญ สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ ๘. ท่านโกเมน พิบูลย์โรจน์ อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อออนไลน์ ท่านเป็นกรรมการผู้จัดการ บริษัท ที-เน็ต จำกัด ขอเรียนเชิญ พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร

พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร (ประธานกรรมการ) : กราบขอบพระคุณท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศครับ กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ กราบเรียนท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่าน กระผม พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการสื่อสารมวลชน ขออนุญาตเสนอรายงาน เรื่อง ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ -----

ซึ่งงานชิ้นนี้เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับร่าง พ.ร.บ. ทั้ง ๒ ร่างเมื่อวานนี้นะครับ จากการศึกษาของ คณะกรรมาธิการพบว่าข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอผ่านสื่อหลัก คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์ รวมทั้งผ่านสื่อออนไลน์ (Online) เป็นสิ่งที่สามารถสร้างผลกระทบต่อด้านจิตใจ ความรู้สึก ภาพลักษณ์ และคุณภาพการดำรงชีวิตของผู้เสพได้อย่างมากมาย หากปล่อยให้มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ โดยปราศจากการกำกับดูแล หรือดำเนินการ ภายใต้กรอบและครรลองของกฎหมาย อาจทำให้เกิดการล່วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น จนอาจเกิดภาวะรุนแรงถึงขั้นนำไปสู่การสูญเสียทรัพย์สินหรือเสียชีวิตได้ ทั้งนี้เนื่องจากวิถีชีวิต ของสังคมไทยในปัจจุบันได้พึ่งพาข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะจากการใช้สื่อออนไลน์ (Online) และยึดถือเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตไปแล้ว การปล่อยให้เกิดปัญหาการใช้สื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อออนไลน์ (Online) ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยไม่มีการบริหารจัดการ ภาครัฐและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติได้ จึงจำเป็นต้องเกิดการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างเป็นธรรมและต่อเนื่อง โดยเฉพาะที่สำคัญคือ การปลูกฝังจิตสำนึกและความรู้สึกรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในการใช้สื่อต่าง ๆ ของสังคมไทย โดยการแทรกไว้ในหลักสูตรการศึกษาซึ่งจะเริ่มตั้งแต่เด็กในระดับต่ำกว่าประถมศึกษาลงไป การสร้างกิจกรรมการใช้สื่ออย่างมีคุณภาพ มีจริยธรรม และมีจิตสำนึกความรับผิดชอบ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นให้กับประชาชน โดยความร่วมมือจากภาครัฐและภาคประชาสังคม อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการสร้างความตระหนักรู้ภัยที่จะเกิดจากการใช้และการเสพสื่อ คณะกรรมาธิการเห็นว่าในการที่จะแก้ไข เปลี่ยนแปลงวิธีการนำเสนอในการเผยแพร่ภาพ เนื้อหา ข้อมูลข่าวสารของสื่อสารมวลชนนั้น ผู้ใช้สื่อออนไลน์ (Online) จำเป็นต้องมี วิธีปฏิบัติที่ชัดเจนและครอบคลุมในทุก ๆ มิติทุกประเภทสื่อ โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ และการส่งเสริมแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ซึ่งไม่ใช่ การให้กลไกภาครัฐเข้าไปกำกับดูแลหรือดำเนินการใช้บังคับตามกฎหมายแต่อย่างใด แต่เป็นการสร้างกระบวนการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ (Online) โดยเน้นการส่งเสริมและรณรงค์ให้เกิดจริยธรรมและมีคุณภาพในการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ และเน้นการกำหนดบทบาทของกลไกภาครัฐให้มีส่วนเข้ามาช่วยสนับสนุนในการกำกับดูแลกันเอง ของสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ (Online) ให้เกิดประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน สอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี เพราะการดำเนินการในเรื่องนี้ควรมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง

ขณะเดียวกันก็ต้องดำเนินการให้กลไกภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องใช้วิธีการบูรณาการในการทำหน้าที่ที่มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการชี้แจงต่อสาธารณะให้ทันต่อสถานการณ์ โดยไม่มีลักษณะต่างคนต่างทำอย่างเช่นที่เป็นมาในอดีต รายละเอียดในเรื่องนี้ กระผมขออนุญาตท่านประธาน มอบให้คุณจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์ และคุณเพิ่มพงษ์ เชาวลิต ซึ่งท่านเป็นกรรมาธิการ ได้นำเสนอให้ท่านประธานและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติต่อไป กราบขอบพระคุณครับ

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) : ขอบคุณครับ ต่อไปขอเรียนเชิญท่านเพิ่มพงษ์ เชาวลิต

นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิต (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน สปท. ที่เคารพนะครับ กระผม เพิ่มพงษ์ เชาวลิต สปท. หมายเลข ๑๑๐ วาระของการนำเสนอในเรื่องนี้สืบเนื่องมาจากเมื่อวานนะครับ ซึ่งผมคิดว่าสมาชิก สปท. ทุกท่านได้เห็นความสำคัญทางด้านการสื่อสาร หรือว่าสื่อมวลชนกันมากแล้ว จริง ๆ การสื่อสารของคนเราเป็นเรื่องที่มีความสำคัญทำให้เราได้มีความรู้ มีความเข้าใจกันมากขึ้น ในสมัยก่อนสื่อสารมวลชนของเราอาจจะจำกัดในภาวะที่ยังไม่ได้เจริญมาก อาจจะเป็นการส่งข่าว เป็นการสื่อสารเป็นการส่งจดหมาย ส่งหนังสือกันไป -----

แต่เมื่อโลกมีความเจริญขึ้น มีเทคโนโลยีต่าง ๆ ขึ้นมากมายก็ปรากฏในเรื่องวิธีการสื่อสารถึงมนุษย์เรามากขึ้น ธุรกิจในเรื่องของหนังสือพิมพ์ก็ดี วิทยุก็ดี โทรทัศน์ก็ดี ก็มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็จะมีทั้งส่วนที่ดีแล้วก็ส่วนที่เป็นจุดอ่อนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ต่าง ๆ ขึ้น ยิ่งในยุคสมัยปัจจุบันหลายท่านคงทราบดี เรามีความเจริญทางเทคโนโลยี การขนส่ง การคมนาคม การสื่อสารมากขึ้น เทคโนโลยีสมัยใหม่ การสื่อสารออนไลน์ (Online) ก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในขณะนี้ ทางด้านการสื่อสารออนไลน์ (Online) มีทั้งเรื่องที่ดีสามารถทำให้คนเรารับรู้ข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง สิ่งที่เกิดขึ้นในมุมโลกต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งในขณะเดียวกันก็มีจุดอ่อน จุดบกพร่องต่าง ๆ การเกิดขึ้นในเรื่องของเฮตสปีช (Hate Speech) ก็ดี เรื่องการเมืองการแบ่งข้างก็ดี ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เรื่องเหล่านี้มีความรุนแรงมากขึ้น คณะกรรมการด้านการสื่อสารมวลชนจึงได้แบ่งการศึกษาออกเป็น ๓ ส่วน ในเรื่องของสื่อสิ่งพิมพ์ส่วนหนึ่ง วิทยุโทรทัศน์ส่วนหนึ่ง แล้วก็สื่อออนไลน์ (Online) ส่วนหนึ่ง สื่อออนไลน์ (Online) เป็นเรื่องของสื่อสมัยใหม่ ซึ่งระยะหลังการหลอมรวมของทุกสื่อมาที่โซเชียลมีเดีย (Social Media) มากขึ้น ด้วยเหตุนี้เราเลยตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งที่มีการศึกษาในเรื่องการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เพราะเรามีความคิดเห็นว่าแต่ละสื่อหรือวิธีการสื่อสารการเรียนรู้หรือโซเชียลมีเดีย (Social Media) เป็นสิ่งที่มีประโยชน์อย่างมาก ถ้าเราสามารถที่จะใช้ให้ดี จะส่งผลถึงการเรียนรู้ของมนุษย์ หรือของต่าง ๆ ได้มากขึ้น จะเป็นการยกระดับในเรื่องของความเป็นประชาธิปไตยหรืออะไรต่าง ๆ ได้มากขึ้น ก็เลยได้ศึกษาวิธีการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ขึ้นมา เราได้มีการประมวลว่าสื่อสารตัวหลักเองก็ยังมีบางจุดที่อาจจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุง แต่ว่าสื่อใหม่อย่างสื่อออนไลน์ (Online) ในเรื่องนี้มีการนำเสนอข่าวสารได้มากและทุกคนสามารถเป็นสื่อได้ทั้งหมด แต่อาจจะมีข้อบกพร่องบางส่วน อาจจะเป็นที่มาของการเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง หรือว่าบิดเบือนหรือเลือกข้าง ซึ่งทำให้ความรู้ของประชาชนด้อยลงไป เพราะฉะนั้นถ้าเรายังขาดเรื่องของกระบวนการในการดูแล การเข้าไปตรวจสอบ หรือการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ของประชาชนจะเกิดปัญหาหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านความมั่นคงก็ดี ปัญหาในเรื่องของระบอบประชาธิปไตยก็ดี หรือในเรื่องของการแบ่งข้างเลือกข้าง ซึ่งผมคิดว่าเป็นเหตุผลที่เราได้เห็นมาจนถึงปัจจุบันนี้ จากตรงนี้เองคณะกรรมการก็ได้ศึกษาแล้วก็เห็นว่า

ถ้าจะดำเนินการในการปฏิรูปสื่ออย่างสร้างสรรค์จะมีแนวทางต่าง ๆ หรือข้อเสนออยู่ ๕ แนวทางหลัก ๆ ซึ่งแนวทางเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สื่อเราได้รับการทำงานอย่างสร้างสรรค์เต็มที่

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิท (กรรมาธิการ) : แนวทางแรก เรามองว่าในช่วงที่ผ่านมา การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ก็ดี หน่วยงานของภาครัฐ ของเอกชน หรือสมาคมต่าง ๆ ได้มีความพยายามที่จะกระตุ้นหรือว่าสร้างสิ่งที่ดีต่าง ๆ ลงไปในสื่อเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้มากขึ้น แต่ว่าสิ่งเหล่านี้ของหลายหน่วยไม่ว่าจะเป็นภาครัฐก็ดี ภาคเอกชนก็ดี ภาคหน่วยงานต่าง ๆ ก็ดี หรือภาคที่เกี่ยวข้องกับสื่อยังมีลักษณะของการต่างคนต่างทำ ยังไม่สามารถจัดทำกรได้ และเป็นเอกภาพ ซึ่งตรงนี้เราก็ได้มีการเสนอว่าควรจะส่งเสริมให้มีการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ควรจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ชาติ จริง ๆ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป็นสิ่งที่รัฐบาลกำลังดำเนินการอยู่ขณะนี้ในเรื่องของโซเชียลมีเดีย (Social Media) เป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะจริง ๆ เราคาดว่าในระยะ ๑๐ ปี หรือ ๒๐ ปีจากนี้การสื่อสารทางโซเชียลมีเดีย (Social Media) การสื่อสารออนไลน์ (Online) เป็นสื่อสารสำคัญและมีแนวโน้มที่มีความสำคัญมากขึ้น ถ้าไม่ได้จัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ชาติอย่างชัดเจน มีเป้าหมาย มีแนวทาง มีระบบการจัดการที่ดี ผมคิดว่าเราไม่สามารถจะดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ตรงนี้คิดว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ที่ควรจะจัดทำขึ้นมา

แนวทางที่ ๒ คือการสร้างกลไกการบริหารจัดการและการกำกับดูแล การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ กลไกในการบริหารจัดการมีทั้งของภาครัฐ มีทั้งการจัดการกันเอง ตรงนี้เราจะต้องมีแนวทางในการจัดการต่าง ๆ ให้มีมากขึ้น

แนวทางที่ ๓ การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ จริง ๆ ไม่ใช่เป็นการบังคับใช้กฎหมาย ไม่ใช่เป็นการกำหนดกรอบ หรือกำหนดเอากฎหมายมาบังคับ แต่สิ่งที่สำคัญมากที่สุด ก็คือการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ถ้าเมื่อใดก็ตามที่ประชาชนมีส่วนร่วม ต่อการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์แล้วก็สามารถเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเป็นการพัฒนาที่ดี แล้วการตรวจสอบที่ดีที่สุดก็คืออาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน อันนี้จะเป็นแนวทาง ที่ ๓ ที่เราดำเนินการ

แนวทางที่ ๔ เป็นการสร้างแนวทางและรูปแบบขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่อ อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งถือว่าเป็นเอาการใช้ของภาครัฐก็ดี ภาคเอกชนก็ดี ภาคสื่อก็ดี ภาคประชาชน เข้ามาขับเคลื่อนอย่างมีเอกภาพอย่างไร ตรงนี้จะเป็นแนวทางที่สำคัญ

แนวทางที่ ๕ ก็คือเรื่องการมีกระบวนการตรวจสอบและประเมินผล ในการดำเนินการทุกอย่างถ้ามีการตรวจสอบในรูปแบบต่าง ๆ เราก็สามารถดำเนินการได้

ทั้ง ๕ แนวทาง จุดตั้งต้นจะอยู่ที่การสร้างยุทธศาสตร์ชาติหรือการสร้าง แผนแม่บทในเรื่องของการใช้สื่อสร้างสรรค์ขึ้นมา เราก็เลยมองว่าจริง ๆ แล้วเพื่อขจัด ในการที่ต่างหน่วยต่างทำ ซึ่งถ้าต่างหน่วยต่างทำการยกระดับการสร้างความรู้ของ ประชาชนอาจจะไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความจำเป็นในการจัดตั้ง หรือการจัดกลไกการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ หรือการจัดทำแผนในการดูแลตรงนี้ เป็นเรื่องสำคัญ ทางอนุกรรมการก็เลยได้เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งที่เข้ามาดูแล ในเรื่องยุทธศาสตร์ตรงนี้ ซึ่งแน่นอนโดยหลักการของทางราชการก็ได้เสนอท่านนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ซึ่งตรงนี้ก็ถือว่าเป็นหน่วยบังคับบัญชาสูงสุดของ หน่วยราชการต่าง ๆ มีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่ดูแลด้านสื่อเป็นรองประธาน นอกนั้นก็จะเป็นหน่วยราชการประมาณ ๑๕ หน่วยที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องของการใช้สื่อ อย่างสร้างสรรค์ แต่ละหน่วยจะมีบทบาทสำคัญในตรงนี้ ซึ่งมีการกิจบางส่วนในเรื่องของ การส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์อยู่แล้ว แต่ที่ผ่านมายังเป็นต่างหน่วยต่างทำ ก็รวมขึ้นมาให้ชัดเจนแล้วมีการขับเคลื่อนที่เป็นเอกภาพมากขึ้นโดยอยู่ภายใต้เลขานุการของ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ นอกจากนั้นเราก็จะมีผู้แทน ของสื่อมวลชนและนักวิชาการเข้าร่วมจำนวนหนึ่งตามปรากฏในจอภาพที่ท่านได้เห็นอยู่แล้ว

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

กัลยาณี ๕/๒

ภารกิจและหน้าที่ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ข้อแรก ก็คือการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทในเรื่องของการรณรงค์และการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์แล้วก็นำแผนนี้ไปสู่การปฏิบัติ แผนนี้จะเน้นในเรื่องของการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน ส่งเสริมการใช้สื่อ ส่งเสริมการสร้างสรรค์เนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่เป็นแผนที่บังคับใช้กฎหมายเป็นหลักแต่เป็นแผนในการส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้มากขึ้น เพราะโลกสมัยนี้อย่างที่เรียนแล้วว่ายุทธศาสตร์ใน ๕ ปีหรือ ๑๐ ปีข้างหน้าการเรียนรู้จากโซเชียลมีเดีย (Social Media) จะเป็นเรื่องหลัก

ข้อ ๒ คือการติดตามประสานงานและสั่งการ เมื่อเรามีแผนยุทธศาสตร์เรียบร้อยแล้ว การติดตามประสานงาน การดำเนินการให้แผนหรือการดำเนินการเป็นไปอย่างประสานสอดคล้องกันก็เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้

ข้อ ๓ ก็คือการกำหนดนโยบายและกิจกรรมการปฏิบัติ รวมทั้งโครงการต่าง ๆ

ข้อ ๔ ก็คือการส่งเสริมให้มีการใช้สื่ออย่างมีคุณภาพ อย่างมีจริยธรรม และมีจิตสำนึก

ซึ่งอันนี้เป็นชุดแรกที่จะดำเนินการ ผมคิดว่าเมื่อมีการจัดตั้งยุทธศาสตร์ตรงนี้เรียบร้อยแล้วการดำเนินงานทางแผนแม่บทและยุทธศาสตร์เหล่านี้จะมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนกระบวนการในการขับเคลื่อนจะเป็นอย่างไร ผมขออนุญาตให้ท่านจุไรรัตน์ได้ดำเนินการเพิ่มเติมให้กับเพื่อนสมาชิกได้รับทราบอีกสักนิดนะครับว่ากระบวนการดำเนินการหลังจากแผนยุทธศาสตร์แล้วเราจะมีกระบวนการอย่างไร ขอเชิญครับ

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) : ขอบคุณครับ ขอเรียนเชิญท่านจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์

นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์ (กรรมาธิการ) : กราบขอบพระคุณค่ะ ท่านประธาน สืบเนื่องจากที่ท่านเพิ่มพงษ์ได้กล่าวไปเมื่อสักครู่นี้ก็จะพบว่าเป้าหมายหลักจริง ๆ ของเรื่องที่เราเสนอเป็นแนวทางและยุทธศาสตร์ชาติก็คือต้องทำให้กลไกภาครัฐมีประสิทธิภาพในการทำงานด้านการเฝ้าระวังเพื่อสังคมให้มากขึ้น

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์ (กรรมาธิการ) : โดยเป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ให้เกิดการจัดการ ให้เกิดบูรณาการกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้กลไกภาครัฐเข้าไปมีบทบาทส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนมากยิ่งขึ้น อันดับต่อมา ก็คือทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในการกำกับดูแลตนเอง โดยทั้งสื่อหลักในการที่เกี่ยวข้องกับร่าง พ.ร.บ. การคุ้มครองสื่อเมื่อวานนี้ ส่วนสื่อออนไลน์ (Online) ซึ่งเป็นสื่อใหม่ มีกระบวนการทำให้เกิดการดูแลตนเองเริ่มตั้งแต่การตั้งกันเป็นกลุ่ม ซึ่งปัจจุบันก็มีการตั้งกันเป็นกลุ่มอยู่แล้วอย่างหลวม ๆ การได้รับการส่งเสริม สนับสนุนหรือได้รับการรับรู้ที่ถูกต้อง โดยภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุน ส่งเสริม หรือการเรียนรู้วิธีการเฝ้าระวังจากภาครัฐ อันดับต่อมาก็คือการเกิดกระบวนการวัดผล การเข้าไปช่วยกันส่งเสริมการดูแลตนเอง โดยเฉพาะการทำงานของกลุ่มสื่อออนไลน์ (Online) ที่จะต้องมีการรายงานผลการดำเนินงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อมาก็คือมีการกำหนดตัวอย่างรูปแบบหรือวิธีการ ที่สร้างแนวคิดในการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ สุดท้ายก็คือกระบวนการตรวจสอบ และประเมินผล

อย่างที่ได้เรียนไปเมื่อสักครู่นี้คะ ดิฉันอยากจะขออนุญาตนำเรียนในที่ประชุมว่าในเรื่องของสื่อออนไลน์ (Online) นั้นเราก็จะไม่สามารถหนีพ้นในเรื่องของปรากฏการณ์การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) ซึ่ง ณ ปัจจุบันนี้มีรายงานผลว่าคนไทยใช้โซเชียลมีเดีย (Social Media) ถึงวันละ ๘.๘ ชั่วโมง ล่าสุด และมีสัดส่วนของการใช้สื่อออนไลน์ (Online) จำนวนมาก ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้สื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) ถ้าหากว่าเราไม่ดำเนินการที่จะสร้างการรับรู้ความเข้าใจเพื่อให้เกิดเป็นยุทธศาสตร์แล้วก็จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ได้ จะพบว่าขณะนี้บ้านเมืองเรามีการใช้สื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) ทั้งทางด้านบวกแล้วก็ด้านลบ จากงานวิจัยจะเห็นว่ามีการใช้สื่อออนไลน์ (Online) ไปในทางที่ผิด มีการสื่อสารข้อมูลกันผิด ๆ ไม่ว่าจะเป็นประเด็นเกิดการล่อลวง การใช้เนื้อหาที่ไม่เหมาะสม การกลั่นแกล้งรังแกกันในทางสื่อออนไลน์ (Online) การสร้างหรือกระตุ้นให้เกิดความไม่พอใจของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในการใช้สื่ออย่างไม่สร้างสรรค์ ตลอดจนกระทั่งการกระทำความผิดกฎหมายต่าง ๆ สุดท้ายแล้วก็จะก่อให้เกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสม

ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือเด็กและเยาวชนคนไทย ในประเทศชาติ ทั้งนี้ยังไม่รวมปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเรื่องของทางด้านความมั่นคง สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และอื่น ๆ จริง ๆ แล้วก็ไม่ได้เป็นปัญหาเพียงเท่านั้น ยังมีในเรื่องของการศึกษาด้วย ในแวดวงการศึกษาขณะนี้ปัญหาและผลกระทบจากเรื่องของสื่อออนไลน์ (Online) ที่เกิดความไม่เข้าใจ ความสับสน การใช้ไม่ถูกวิธี ขณะนี้ดิฉันคิดว่าท่านสมาชิกสภาผู้ทรงเกียรติทุกท่านคงจะได้เห็นปรากฏการณ์นี้ด้วยตัวเองในเชิงประจักษ์ว่าเวลาของเด็กและเยาวชนหรือแม้กระทั่งในเวลาทำงานของคนทุกอาชีพทุกระดับชั้นสูญเสียไปในการใช้สื่อออนไลน์ (Online) หรือโซเชียลมีเดีย (Social Media) มากมายมหาศาล แต่เรื่องนี้ไม่ได้เป็นเรื่องที่มีแต่โทษอย่างเดียว ตัวดิฉันเองเห็นว่าหากใช้สื่อออนไลน์ (Online) หรือโซเชียลมีเดีย (Social Media) ไปในทางที่ถูกต้องถือว่าเป็นประโยชน์มหาศาล ทุกวันนี้การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเกิดได้ด้วยเครื่องมือหรือการใช้สื่อออนไลน์ (Online) ให้เกิดประโยชน์

การเสนอแนะแนวทางและนำเสนอต่อคณะรัฐบาลในเรื่องของยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์นั้น วิธีการปฏิรูปขออนุญาตนำเรียนนะคะ เราได้ศึกษาจากนโยบายของรัฐบาล ซึ่งนโยบายของรัฐบาลนั้นได้กำหนดให้มีนโยบายด้านการปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดี รวมทั้งมีการสนับสนุนการผลิตสื่อที่มีคุณภาพเพื่อเปิดพื้นที่สาธารณะให้กับเยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

รายงานฉบับนี้เป็นรายงานที่ดีฉันอยากจะบอกว่าจริง ๆ แล้วเป็นรายงานชิ้นเดียว และต่อเนื่องจากร่าง พ.ร.บ. คຸ່ມครองสื่อเมื่อวาน เนื่องจากว่าหลังจากที่คณะกรรมการธิการ ได้แบ่งงานออกเป็นเรื่องของการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเรื่องของการคຸ່ມครองสิทธิ และเสรีภาพของสื่อ ก็จะแบ่งงานออกเป็นร่าง พ.ร.บ. เมื่อวาน แล้วก็มีวันนี้เรื่องของการใช้สื่อ อย่างสร้างสรรค์ มีข้อเสนอแนะ ซึ่งขณะนี้คณะกรรมการธิการเราทำงานกันอย่างขะมักเขม้น และเข้มข้นก็คือเรื่องของการปฏิรูปการใช้สื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) ซึ่งคงจะต้อง ได้นำมาเสนอในสภานี้เป็นพาร์ต (Part) ต่อไป เพราะฉะนั้นถ้าหากท่านสมาชิกสภาได้รับฟัง เมื่อวานแล้วก็จะเห็นว่่างานทั้ง ๓ พาร์ต (Part) ก็จะสอดคล้องประสานกันเป็นงานชิ้นเดียว และตอบโจทย์ทุกอย่างของสังคมในบ้านเราได้

ต่อมาก็มีการศึกษาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ได้กำหนดไว้ว่า การประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและความคิดเห็นตามจริยธรรม แห่งวิชาชีพ อันนี้เป็นส่วนที่เราได้ดูในรายละเอียดไปแล้ว นอกจากนั้นยังได้ศึกษาจาก วาระการปฏิรูปของสภาพัฒนาการแห่งชาติ ในวาระปฏิรูปที่ ๓๒ วาระปฏิรูปที่ ๓๓ และวาระปฏิรูปที่ ๓๔ เรื่องการกำกับดูแลสื่อสิทธิเสรีภาพบนความรับผิดชอบ และการป้องกันการแทรกแซงสื่อของสภาพัฒนาการแห่งชาติ นอกจากนั้นยังได้ศึกษาจาก พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ในมาตรา ๔ ที่ระบุเกี่ยวกับความหมายของคำว่า วัฒนธรรมและการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง ทางวัฒนธรรมในสถานศึกษา ศึกษาเรื่องพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย และสร้างสรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดตั้งกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย และสร้างสรรค์ ต่อมาได้ศึกษาจากรื่องของร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ของคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งได้วางกรอบแนวทาง ที่สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติในระยะ ๒๐ ปี ที่เกี่ยวข้องกับในด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพของคนในหัวข้อที่ ๓ เกี่ยวกับการปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม ที่พึงประสงค์ และด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม รวมทั้ง ข้อ ๕ เกี่ยวกับการพัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกสนับสนุนพัฒนาการขับเคลื่อน ของประเทศ นอกจากนั้นยังมีการศึกษาอื่น ๆ อีกมากมายที่เกี่ยวข้อง โดยได้ศึกษาฐาน ของการที่เกิดปรากฏการณ์ในปัจจุบันที่เกิดกระแสหลักของเครื่องมือสื่อสารยุคใหม่

ทำให้เกิดการเรียนรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สามารถเข้าไปได้ทุกที่ทุกเวลา ที่ทุกคนจะบอกว่าเอนี่ไทม์ (Anytime) เอนี่แวร์ (Anywhere) นอกจากนั้นแล้วในการศึกษา การเข้าถึงสื่อได้ด้วยตนเองไม่ว่าช่องทางใดก็ตาม จะเห็นว่าการเข้าถึงสื่อในทุกที่ทุกเวลาได้ ก็จะทำให้เกิดกระแสตีกลับ เกิดกระแสในผลกระทบเชิงลบ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงภาพต่าง ๆ ที่ไม่ควรเข้าถึง หรือเมื่อใช้ไปแล้วก็อาจก่อให้เกิดการขาดภูมิคุ้มกันที่สำคัญ เกิดปัญหา มากมาย

จากข้อสรุปของแผนปฏิรูปทั้งหมดก็ได้มีการกำหนดระยะเวลาในการปฏิรูปไว้ ซึ่งจะต้องทำอย่างเร่งด่วนที่สุดในเรื่องของสื่อใหม่คือสื่อออนไลน์ (Online) และการใช้ โซเชียลมีเดีย (Social Media) ที่เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็คืออย่างที่ได้เรียนไปเบื้องต้นว่าเป้าหมายหลักของเราที่ให้ภาครัฐมีการทำงานอย่างบูรณาการ และมีประสิทธิภาพ -----

เพราะฉะนั้นในการนำเสนอวันนี้ก็จะเห็นว่าเป็นการนำเสนอการทำงานร่วมกันของภาครัฐอย่างบูรณาการที่ต่างคนต่างทำ และต่างคนต่างก็มีภารกิจของตัวเอง

ในส่วนของผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์นั้น จะพบว่าข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอผ่านสื่อหลักก็จะมีสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์ รวมตลอดถึงการผ่านสื่อออนไลน์ (Online) ซึ่งสื่อเหล่านี้ก็เป็นสื่อที่มีการกระจายวงกว้าง

ขออนุญาตกลับมาที่รายละเอียดของแนวทางการขับเคลื่อนทั้ง ๕ แนวทางที่ได้เสนอต่อสภา แนวทางการขับเคลื่อนทั้ง ๕ แนวทางซึ่งท่านเพิ่มพงษ์ได้พูดไปก่อนหน้านี้แล้ว

ส่วนที่ ๑ เรื่องของการเสริมสร้างการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ชาติ ขออนุญาตนำเรียนในรายละเอียดคร่าว ๆ ดังต่อไปนี้ ส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สื่อก็จะดำเนินการโดยต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติ ซึ่งในคณะกรรมการนี้จะต้องมีหน้าที่ให้การสนับสนุนโดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และนโยบายเกี่ยวกับการรณรงค์ส่งเสริมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ มีการติดตาม มีการประสานงาน สั่งการและประเมินผล สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะประกอบด้วย ขบวนการ นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่ดูแลสื่อ เป็นรองประธานกรรมการ มีปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงดีอี (DE) ปลัดกระทรวงต่าง ๆ เป็นกรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๑๕ ท่าน สำคัญที่สุดประเด็นนี้ทางกรมการได้ถกเถียงกันมาหลายครั้งโดยที่ความเห็นตรงกันว่าจะต้องให้บทบาทสำคัญกับผู้แทนสื่อ เพราะฉะนั้นจะมีจำนวนของผู้แทนสื่อมวลชน ๔ ท่าน ได้แก่ ผู้แทนสื่อมวลชนจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกิจการวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ (Online) นอกจากนั้นแล้วยังได้เห็นถึงช่องว่างที่ควรจะต้องเติมให้สมบูรณ์สิ่งที่ขาดไม่ได้คือต้องมีนักวิชาการอีกจำนวน ๓ ท่าน ๑ ใน ๓ ท่านนี้คือผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชนหรือการใช้สื่อ การใช้โซเชียลมีเดีย (Social Media) ต่าง ๆ ก็จะถือว่าเป็นผู้ที่ให้ข้อเสนอแนะให้คำปรึกษาอย่างแม่นยำตรงที่สุด อีก ๒ ท่านเป็นนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารมวลชน ไม่ได้หมายความว่าต้องเป็นนักวิชาการที่จบด้านใดมาแต่จะต้องมีผลงานเชิงประจักษ์ เช่น งานวิจัย ประสบการณ์ที่สามารถจะเอาความรู้

ความเชี่ยวชาญเหล่านี้มาเป็นประโยชน์สอดแทรกในการกำหนดนโยบายแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ของคณะกรรมการในระดับชาติได้ ทั้งนี้ จะมีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการ และเลขานุการ มีอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จะเห็นได้ว่า ในส่วนของคณะกรรมการเหล่านี้เป็นเรื่องที่เราโฟกัสไปที่ความรับผิดชอบ หรือว่าให้คณะกรรมการระดับชาตินี้มาจากภาครัฐจำนวนมาก ตรงนี้มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อน การปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เนื่องจากว่าในประเทศไทยมีหน่วยงานภาครัฐจำนวนมาก แล้วทุกคนก็มีความสนใจอยากแก้ปัญหา หรืออยากจะทำให้การใช้สื่อ ยกระดับการใช้สื่อ ของคนในประเทศทุกระดับ ทุกชนชั้นเกิดความเข้าใจ มีการใช้สื่ออย่างมีคุณภาพ ลดประเด็น ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้สื่อออนไลน์ (Online) การใช้สื่อที่เกิดขึ้นในประเทศไทย -----

ดังนั้นหน้าที่นี้จึงเป็นหน้าที่หลักและเป็นยุทธศาสตร์ของชาติที่สำคัญ ขออนุญาตนำเรียนว่าในส่วนที่เป็นพาร์ท (Part) สุดท้ายก็คือเรื่องของการปฏิรูปการใช้สื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) ซึ่งคณะกรรมการเรากำลังทำอยู่นี้ ได้กำหนดเรื่องของการปฏิรูปและขับเคลื่อนแบ่งออกเป็น ๔ ช่วงสำคัญ ก็คือ ๕ ปีที่ ๑ ๕ ปีที่ ๓ และ ๕ ปีสุดท้าย ก็คือ ๒๐ ปี แต่ในขณะเดียวกันเราเห็นความวิกฤตหรือความเร่งด่วนของปัญหาการใช้สื่อโซเชียล (Social) เหล่านี้ จึงได้กำหนดและมีข้อสรุปร่วมกันว่าจะทำเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องทำทันที ภายในปี ๒๕๖๐ ได้รวบรวมข้อมูล รวบรวมปัญหา รวบรวมแนวทางไว้จำนวนมาก และขณะเดียวกันภายใน ๕ ปีจะต้องมีเรื่องของแผนระยะเร่งด่วน คือแผนระยะสั้น มาสนับสนุนอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เราปฏิเสธความจริงไม่ได้ว่าทุกวันนี้เป็นปัญหาสำคัญเกาะกินใจของพวกเราทุกคนว่าปัญหาเหล่านี้เคลื่อนตัว ขยายตัวไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง ไร้ข้อจำกัด ไร้พรมแดน จะมีวิธีการอย่างไร คณะเราก็มีความหนักใจเช่นกัน แต่วันนี้เราเห็นแนวทางเห็นกรอบการทำงานแล้วก็ได้เกิดความสบายใจขึ้น

การสร้างกลไกบริหารจัดการและการกำกับดูแลการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ดิฉันขออนุญาตให้ท่านอาจารย์สมญาได้พูดในรายละเอียดของส่วนที่ ๒ นี้ ขอขอบคุณค่ะ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นางสาววัลย์รัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เชิญท่านอาจารย์สมญาค่ะ

นายสมญา พัฒนวรพันธุ์ (ผู้ชี้แจงในนามคณะกรรมการ) : เรียนประธาน สปท. และสมาชิกผู้ทรงเกียรติครับ ในส่วนของการสร้างกลไกบริหารจัดการและการกำกับดูแลการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์นั้น เรามองไปถึง ๒ ส่วน

ส่วนที่ ๑ ภาครัฐ ในภาครัฐนั้นคณะกรรมการได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น ๔ หน่วยด้วยกัน หน่วยที่ ๑ คือ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเฝ้าตรวจ ต้องยอมรับกันว่าการที่จะทำให้เกิดการใช้สื่อสร้างสรรค์นั้น หน่วยงานที่ทำหน้าที่การเฝ้าตรวจนั้นมีความสำคัญ ซึ่งปัจจุบันนี้ การทำงานของหน่วยงานเหล่านี้ยังเป็นเอกเทศกัน ในเรื่องของการศึกษานั้นควรจะต้องมี

การบูรณาการในหน่วยงานเหล่านี้ หน่วยที่ ๒ ของหน่วยงานภาครัฐ ก็คือหน่วยที่มีหน้าที่จัดกิจกรรม ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนโครงการการใช้สื่อสร้างสรรค์ ทุกวันนี้หน่วยงานเหล่านี้ก็ยังทำงานกันเป็นเอกเทศ ฉะนั้นในการศึกษาของคณะกรรมการการเรามาองว่าควรจะต้องมีการบูรณาการ หน่วยที่ ๓ คือหน่วยงานที่มีเงินทุนในการสนับสนุน และหน่วยที่ ๔ คือหน่วยงานที่มีหน้าที่สร้างแนวคิดในการใช้สื่อสร้างสรรค์ ทุกวันนี้หน่วยงานเหล่านี้ก็ยังเป็นหน่วยงานที่ไม่มีการบูรณาการกันที่ชัดเจน ในรายงานการศึกษาของคณะกรรมการนั้นได้พูดถึงว่า หากจะทำให้หน่วยงานกลไกภาครัฐมีประสิทธิภาพก็ต้องมีการบูรณาการกัน

ส่วนที่ ๒ การกำกับดูแลภาคสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ (Online) ในเรื่องของสื่อมวลชนนั้นก็มีความสอดคล้องกับร่าง พ.ร.บ. เมื่อวานนี้ สำหรับในส่วนออนไลน์ (Online) นั้นมีการพูดถึงว่าจะทำอะไรในแต่ละสื่อ สื่อออนไลน์ (Online) นั้นมีการสนับสนุนให้รวมตัวกันในการทำหน้าที่เฝ้าตรวจและมีกลไกภาครัฐทำหน้าที่สนับสนุนเท่านั้น วิธีการที่จะทำให้เกิดการช่วยเหลือในการรวมตัวกันของสื่อออนไลน์ (Online) ก็คือมีการลงทะเบียน การลงทะเบียนนี้ไม่ใช่อย่างที่เป็นการข่มขู่กันนะครับ อันนี้เป็นการลงทะเบียนเพื่อให้เกิดการทำหน้าที่ ๒ อย่างด้วยกัน หน้าที่ที่ ๑ ก็คือทำหน้าที่ในการเฝ้าตรวจ และหน้าที่ที่ ๒ ก็คือทำหน้าที่ในการจัดกิจกรรมหรือโครงการในการใช้สื่อสร้างสรรค์ ---

และในการผลักดันทำให้กลไกเหล่านี้มีประสิทธิภาพนั้นก็ต้องมีการประสานงานกัน รวมทั้งมีการรายงานผลอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ ๓ เป็นกระบวนการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กระบวนการเหล่านี้ก็จะมีการกำหนดรูปแบบของการมีส่วนร่วม ในกระบวนการการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนนั้นก็จะมีทั้งภาครัฐและเรื่องของผู้ใช้สื่อ อันนี้ก็มีดีเทล (Detail) อีกนิดหนึ่ง ซึ่งท่านพิสิษฐ์จะเป็นผู้อธิบายชี้แจงครับ

นางสาวลัษณ์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เชิญท่านพิสิษฐ์ค่ะ

พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพ ท่านสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ผม พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ กรรมการ ขอเรียนว่ารายงานฉบับนี้ส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือการมีส่วนร่วมของประชาชน คำว่า ประชาชน ในที่นี้คงต้องแยกแยะเป็นทั้งประชาชนผู้บริโภคและใช้สื่อ อีกส่วนหนึ่งคือสื่อมวลชน กระบวนการที่สื่อมวลชนผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจะต้องดำเนินการตามยุทธศาสตร์ฉบับนี้ก็คือแนวทางตามทีคณะกรรมการได้รายงานเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ก็คือการนำเสนอข้อมูลข่าวสารสู่สังคม สู่พี่น้องประชาชน จะต้องอยู่บนกรอบของจริยธรรมที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนตามร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวกำหนดไว้ ส่วนภาคประชาชน ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าประชาชนมีช่องทางการเข้าสู่ข้อมูลข่าวสารง่าย เร็ว ทุกสถานที่ ทุกเวลา และสามารถเป็นผู้นำเสนอข้อมูลข่าวสารสู่สังคมได้เช่นเดียวกัน ฉะนั้นเราจะทำวิธีการอย่างไรให้ประชาชนเหล่านี้ตระหนักถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พุดง่าย ๆ ก็คือการรู้เท่าทันสื่อ และการนำสื่อสู่สังคมจะมีมาตรฐาน มีจริยธรรมอย่างไร ในคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องยุทธศาสตร์การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ตรงนี้คณะกรรมการจะต้องไปขับเคลื่อนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง คงต้องเริ่มตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่เด็ก ตั้งแต่วัยรุ่น วัยทำงาน วัยสูงอายุ นะครับ สังคมที่ได้รับผลจากการใช้สื่อปัจจุบันไม่ใช่เด็ก ไม่ใช่เยาวชน ผู้สูงอายุ ในปัจจุบันเราพบว่าผู้สูงอายุเป็นเหยื่อของการใช้สื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) ซึ่งคณะกรรมการได้ทำการศึกษาถึงยุทธวิธี รายงานฉบับนี้เป็นเชิงยุทธศาสตร์

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

ณัฐวัฒน์ ๑๐/๒

เป็นแผนยุทธศาสตร์ในการจะอย่างไรให้สังคมใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ซึ่งคณะกรรมการธิการ
จะมีรายงานอีกฉบับหนึ่งต่อเนืองกัน ก็คือจะเน้นในเรื่องที่ทำให้สังคมออนไลน์ (Online)
ใช้สื่อสร้างสรรค์ -----

- ๑๑/๑

ผมขออนุญาตท่านประธานว่ารายงานฉบับนี้จะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อสังคม โดยเน้นว่าทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันโดยมีตัวขับเคลื่อนเป็นภาครัฐและมีสื่อมวลชนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของสื่อ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นตัวเสริม และมีภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : คณะกรรมการชี้แจงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ท่านประธานมีอะไรจะสรุปไหมคะ ไม่มีนะคะ ต่อไปเป็นการอภิปรายของสมาชิก ขณะนี้มีสมาชิกขออภิปรายอยู่ ๔ ท่าน ท่านแรก ขอเชิญท่านสุรินทร์ จิรวินิชย์ อดีตเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม อดีตรองปลัดกระทรวงแรงงาน เชิญค่ะ

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม สุรินทร์ จิรวินิชย์ สมาชิก สปท. หมายเลข ๑๗๓ ผมฟังท่านกรรมการพูดเรื่องดี ๆ สร้างสรรค์ เอกสารท่านน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น ๆ ๑๙ หน้าเองครับ แต่ละหน้าแต่ละบรรทัดเต็มไปด้วยความหมาย จึงทำให้ผมอดไม่ได้ว่าถ้าเราไม่พูดเรื่องนี้จะเป็นเรื่องที่ไม่บังควร ไม่สมควรนะครับ อย่างไรก็ตาม ผมกราบเรียนว่าเป็นเรื่องที่ดีที่สำคัญ ท่านทั้งหลายที่ฟังอยู่ที่นี้กับที่บ้าน ผมอยากจะใช้เพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) ที่ผมเตรียมมา (เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์ : ภาพแรก ก็เป็นชื่อที่เราจะอภิปรายนะครับ แต่ภาพที่ ๒ ท่านกรรมการลองนำไปคิดว่าจริงไหม ถ้าจริงท่านก็ไปเพิ่มเติม สังคมมีทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ สตรี บุรุษ และผู้สูงอายุ จึงจะเรียกว่าสังคมที่สมบูรณ์ ผมคิดว่าเด็กที่ดีในวันนี้ คือผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้า ผู้ใหญ่ที่ดีในวันนี้ คือคนดีของชาติในวันหน้า สังคมใดที่ไม่มีคนดี สังคมนั้นก็ค่อย ๆ เลือนหายและย่อยยับไปในสังคมโลกหลายสังคมแล้ว เพราะฉะนั้นผมเน้นเรื่องเด็กดีก่อน เพราะว่าอายุ ๗๐ ปีอย่างผมนี่นะครับ นิสัยใจคออย่างไรก็ตามมันก็เปลี่ยนแปลงยาก แต่สำหรับเด็กเป็นเรื่องที่เราสามารถกล่อมเกล่าได้ เพราะฉะนั้นสื่อสร้างสรรค์ผมอยากจะให้ไปเริ่มมาก ๆ ที่สุดก็คือตั้งแต่เด็ก ท่านดูภาพต่อไปครับ ภาพนี้สวยไหมครับ ทุกคนพูดตรงกันว่าเด็กคือผ้าขาว จะแต้มสีอะไรไปก็ได้แล้วก็เป็นสีนั้น แต่ผ้าขาวมันมีกระบวนการของการฟอกย้อมรอยแปดจิปาละ แต่นี่คือธรรมชาติครับ เป็นดอกไม้ที่ธรรมชาติและชาวบริสุทธิ์ไม่มีใครสามารถจะไปทำให้เป็นสีอื่นได้เลย เกิดก็ชาติ ๆ ก็เป็นสีเช่นนี้ ผมเปรียบเทียบ

เด็กของสังคมโลกรวมทั้งสังคมไทยนี้เหมือนดอกไม้ที่ท่านเห็นอยู่กับตา ต่อไปครับ ภาพนี้ท่านอาจจะบอกนี่เกิดพายุอะไรหรือ ไม่ใช่ นี่คือผมไปเอาในรายการโทรทัศน์ เขามีหลาย ๆ ตอน ตอนนี่เรียกว่าจับเคี้ยวเกี่ยวฟัน ของโรงเรียนบ้านกันตรง ตำบลบึงอ.เขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โรงเรียนนี้มีที่ว่างเขาก็ปลูกข้าวแล้วลมพัดแรงข้าวก็ล้มเกี่ยวลำบากเขาก็มารวมช่วยกันเกี่ยว ท่านดูภาพต่อไป เป็นอย่างไรครับ นี่เด็กนักเรียนช่วยกันเกี่ยวข้าว ปัจจุบันท่านเห็นภาพอย่างนี้ไหมครับ ใช้รถเลย เรียบร้อย เด็กก็ยืนดูตาแป่ว ๆ ไม่รู้ว่าเกี่ยวข้าวอย่างไร เลยไม่เห็นคุณค่าของข้าว กินทิ้งกินขว้าง ถ้าเราเริ่มต้นจากให้เขาเกี่ยวทุกเมล็ดมันมีคุณค่าต่อชีวิต ภาพเป็นอย่างไรครับ ผมคิดว่าสำหรับผมประทับใจนะครับ ไปที่จังหวัดชลบุรีบ้าง ภาคกลาง -----

รายการโทรทัศน์ตอนนี้เขาเรียกว่าตอนกลับมาของป้าชายเลนที่คลองตำหรุ อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี ตรงนี้เองท่านไปดูสิครับ เมื่อมีการพัฒนาปลูกป้าชายเลนเรียบร้อยหมด ทั้งตัด ทั้งทำลาย ต่อมาเด็กของคลองตำหรุก็ช่วยกันพัฒนา พัฒนาจนภาพที่ ๒ ท่านไปดูสิครับ มีกุ้งให้จับ เด็กไปดำ อันนี้ของแท้เลยนะครับ โทรทัศน์แห่งหนึ่งเดี๋ยวผมจะบอกทีหลังว่า ไปถ่ายทำมา ภาพต่อไปครับ นี่ลงได้เลย ท่านไปดูครับ รายการโทรทัศน์ตอนปูเหลา ปันยัง ที่เกาะยาวน้อย อำเภอกะยาร จังหวัดพังงา เด็กเขาก็ช่วยพ่อแม่ อยู่กับทะเลหาปลา ชีวิตก็มีความสุข การจะจับปลาได้ไม่ใช่อยู่ ๆ ท่านลงจับนะครับ มันมีกระบวนการ วิธีการที่ พ่อแม่เขาสั่งสอนกันมาว่าต้องเริ่มต้นไหน ออกเรือตอนไหน ไม่ใช่กำลังคลื่นลมมาก ๆ ก็ออกเรือ ภาพต่อไปครับ เด็กว่าอย่างไร เด็กบอกว่าถ้าน้ำ ๑๕ คำปานนี้ออกได้แล้ว ต้องรีบออก เด็กมันสอน นี่คำพูดของเด็กนะครับ ทั้งหมดนี้ประมาณ ๕ นาที ๑๐ นาที ที่ออกโทรทัศน์ แต่ผมไม่สามารถที่จะเอามา เปลืองเวลาท่านผมก็ตัดตอนมา แต่ท่านไปดูได้ว่า รายการโทรทัศน์นี้มีที่ไหน อย่างไรเดี๋ยวผมบอกทีหลัง ไปดอยบ้าง ผมเอามาให้ครบเลย รายการโทรทัศน์ตอนกาแฟมุเซอ คนที่ชื่นชอบกินกาแฟมาก โอวัลตินไม่กินแล้ว ไมโลไม่กินแล้ว ไซไม่กินแล้ว เกิดมาตั้งแต่อยู่ในท้องต้องกินกาแฟ เราก็ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามสังคม เพราะมันขายได้ ที่บ้านห้วยปลาหลด อำเภอมะสอ จังหวัดตาก ดุสิตเด็กรักไหมครับ ในกรุงเทพฯ ไม่มีหรอกครับ น่ารักมากเลยธรรมชาติเดินกันไปขึ้นขนมไม้ ถึงบ้านจะไม่ใช้เด็ก เด็กในที่สูงเขาก็อยู่อย่างมีความสุข ท่านดูต่อไป ที่ท่านดื่มกาแฟแก้วละ ๑๐๐-๒๐๐ บาท มาจากตรงนี้จะครับ พันธุ์อาราบิก้าที่ปลูกบนดอยปลอดภัยพิชที่บริเวณนั้น แถ่นี้ ผมก็เคยผ่านไปแล้ว แล้วเด็กทำอะไร หาเงินครับ เด็กเก็บกาแฟ เด็กจะเก็บกาแฟได้ เขาต้องได้รับการสั่งสอนอบรมจากพ่อแม่ว่าเมล็ดขนาดไหน อย่างไร แก่แล้วถึงจะเก็บได้ เม็ดที่ยังไม่แก่ก็เก็บไม่ได้ แล้วจะต้องใช้ ๒ นิ้วปัดอย่างไรที่ยังไม่สุกจะได้ไม่ซ้ำ เป็นภาพที่ สุดจะน่ารัก ผมเอามาจากไหน นี่ผมไม่ได้ทำเอง ผมไปเอามาจากรายการทุ่งแสงตะวัน แต่ก่อนนี้ถ่ายทำออกอากาศที่ไทยพีบีเอส (Thai PBS) ปัจจุบันนี้ไปออกช่องใหญ่ ผมไม่กล้าบอกเดี๋ยวจะกลายเป็นโฆษณาสินค้าให้เขา ผลิตโดยบริษัท อันนี้ต้องบอกหน่อย เพราะมีที่มาต้องให้เกียรติเขา บริษัท ป่าใหญ่ครีเอชัน จำกัด คนที่ทำเรื่องนี้พอจบมหาวิทยาลัย มาทำเลย เขาชื่อคุณนิรมล เมธีสุกุล ผมคิดว่าหลายคนคงลืมไปแล้ว แก่เป็นเด็กบ้านนอก จบโรงเรียนแม่จันวิทยา จังหวัดเชียงราย กลับมาเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ท่านก็รู้แหละครับ

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

ภูริตา ๑๒/๒

ไม่ได้ไปเข้าโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาอะไร แล้วไปจับปริญญาดรีที่คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี ๒๕๒๕ แล้วก็ออกมาทำเรื่องนี้เลย รายการเด็กกับสิ่งแวดล้อม ร่วมกับคุณยุพา เพ็ชรฤทธิ์ และคุณสุริยนต์ จงสลิพันธ์ ท่านครับ แต่มันเป็นเรื่องเศร้า ท่านไม่เคยเห็นรายการอย่างนี้หรอก เพราะว่ารายการดี ๆ อย่างนี้ต้องออกตอนที่คนเขาไม่ดูกัน รายการนี้ออกทุกวันเสาร์ เวลา ๐๖.๒๕-๐๖.๕๐ นาฬิกา เป็นอย่างไรครับ ท่านกำลังจะปฏิรูปสื่อสร้างสรรค์ พอได้ยินผมพูดว่าออกตอนนี้บางคนยังไม่ตื่นเลย บางคนตื่นแล้วกำลังอยู่ในรถ แล้วใครจะดูครับ เด็กก็ไม่ค่อยได้ดูนอกจากเด็กที่ออกรายการ ท่านทำเรื่องนี้เหมาะกับเรื่องที่ผมนำมาเลยว่าคุณต้องปรับเปลี่ยนเวลาที่ไม่ใช่ละครอย่างที่ผมบอกไปแล้ว แหกอกตัวเอง ช่องใหญ่อีกเหมือนกัน -----

ฆ่าตัวตายเพราะสำนึกบาป ต่อไปเขวชนบอกว่าเมื่อไรที่รู้สึกว่สำนึกหรือม่กัต้องแทงหัวใจตัวเอง อย่างนี้มันต้องเบา ๆ แต่อย่างนี้มันต้องหนัก ๆ และผมต้องขอขอบคุณท่านประธานครับ ขอขอบคุณคนที่เขาช่วยให้ออกรายการอย่างนี้ได้ บริษัทใหญ่ ๆ แล้วก็บริษัทดี ๆ ผมก็ม่กล้าที่จะพูดในที่นี้ ข้อเสนอพิจารณานะครับ

ข้อ ๑ สังคมต้องสนับสนุนกิจกรรมดี ๆ ให้ได้รับการเผยแพร่ในสื่อประเภทต่าง ๆ

ข้อ ๒ สื่อต่าง ๆ ของรัฐต้องร่วมกันผลิตรายการที่ดี ๆ ให้กับสังคม

ข้อ ๓ การสร้างชาติต้องเริ่มตั้งแต่การสร้างเด็กที่ดี

ข้อ ๔ กรรมการที่ท่านว่าทั้งหมดนี้ขาดกระทรวงแรงงาน เพราะว่าเขาดูแลแรงงานตั้งแต่อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ขอเพิ่มกระทรวงแรงงานเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย เพราะท่านมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แล้ว อันนั้นดูคนด้อยโอกาส คนขาดโอกาส คนเฒ่าคนแก่ และเพิ่มปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นกรรมการ ผมก็ขออนุญาตจบให้พอดีกับเวลาครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอขอบคุณมากค่ะ ต่อไปเรียนเชิญท่านกษิต ภิรมย์ อดีตเอกอัครราชทูตประจำหลายประเทศ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เรียนเชิญค่ะ

นายกษิต ภิรมย์ : ขอกราบขอบพระคุณท่านประธานครับ ผม กษิต ภิรมย์ สมาชิก สปท. ลำดับที่ ๗ ท่านประธานครับ ผมอยากจะขอเชิญชวนท่านประธานคณะกรรมการธิการ และเพื่อนสมาชิกร่วมกันทบทวนบริบทของสังคมไทยและสังคมโลก ที่จะโยงกับการใช้สื่อ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ (Online) ว่ามีสภาพหรือประเด็นปัญหาอย่างไร

ประเด็นที่ ๑ ก็คือยังมีกลุ่มคนไทยที่ประสงค์จะให้เป็นราชอาณาจักรของประเทศไทยหมดไป เขาอยากจะให้ประเทศไทยเป็นสาธารณรัฐ และบุคคลเหล่านี้ก็ฝังตัวอยู่ในต่างประเทศ ส่งข้อมูลเข้ามาที่ประเทศไทย ๒๔ ชั่วโมง และถ้าเผื่อรัฐบาลไทยของท่าน พลเอก ประยุทธ์จะไปขอความร่วมมือจากประเทศนั้น ๆ ให้ส่งตัวกลับมาทุกประเทศก็จะปฏิเสธ เพราะเขาบอกว่าอันนี้ไม่ได้เป็นคดีอาญา เป็นเรื่องสิทธิทางการเมือง เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นเรื่องการเมือง ไม่มีทางที่ต่างประเทศจะส่งบุคคลเหล่านั้นที่เป็นสาธารณรัฐนิยมกลับมาที่ประเทศไทยเพื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม นั่นเป็นสภาพความเป็นจริงแล้วก็ต้องมีอยู่ต่อไปตราบใดที่เขายังมีความคิดที่เป็นสาธารณรัฐนิยม ที่นี้ประเด็นก็คือ

แล้วเราจะทำอะไรถ้าเอาตัวเขามาไม่ได้ ก็ขึ้นอยู่กับกลไกของรัฐ โดยเฉพาะตัวรัฐบาล เป็นสำคัญ โฆษกรัฐบาล กรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ ทั้งของเก่าพวกเทรดิชันนัล (Traditional) แล้วก็ของใหม่พวกโซเชียลมีเดีย (Social Media) ทั้งหมดนี้ต้องทำตัวแล้วก็ ต้องทำงานที่จะให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องต่อสาธารณชนคนไทยให้เขามีความเชื่อมั่น ในความเป็นราชอาณาจักรไทยในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข แล้วก็จะต้องโต้ตอบได้ทุกประเด็น ผมขอใช้คำภาษาอังกฤษว่ารีบัตทัล (Rebuttal) ต้องมี องค์กรกลางที่จะเอาข้อมูลข้อเท็จจริงต่าง ๆ เหล่านี้ไปสู่สาธารณชนตลอดเวลา แล้วก็ อาจจะกระจายมาได้ ไม่ใช่ในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง เรื่องสาธารณรัฐ หรือราชอาณาจักร เรื่องสิทธิมนุษยชนก็ต้องชี้แจง ที่ดูแลเด็ก ดูแลสตรีก็ต้องชี้แจง เพราะฉะนั้นหน่วยงานไหน ก็ต้องมีคล้าย ๆ กับเว็บไซต์ (Web Site) หรือจะมีโซเชียลมีเดีย (Social Media) ของตนเอง ในการที่จะเอาข้อมูลข้อเท็จจริงที่ถูกต้องนั้นไปสู่สาธารณชน นอกเหนือจากหน่วยงานกลาง เช่น กสทช. กรมประชาสัมพันธ์ หรือกระทรวงดิจิทัลต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นข้อที่ ๑ เสียก่อนว่า เมื่อมีประเด็นปัญหาเป็นภัยอันตรายต่อความเป็นราชอาณาจักรแล้วการทำงานต้องรวดเร็ว ทันที ทันควัน แล้วก็จะต้องมีหน่วยงานที่เป็นนักวิชาการ แล้วก็ป็นนักเทคโนโลยีในการที่จะ เอาข้อมูลเหล่านี้ลงไปโทรศัพท์มือถือของคนไทย มีเท่าไรครับ ๘๐-๙๐ ล้านเครื่องตลอดเวลา ต้องสู้กันอย่างนั้นครับ นั่นเป็นประเด็นที่ ๑

ประเด็นที่ ๒ ก็มีอันตรายในเรื่องของขบวนการหัวรุนแรงสุดโต่งทางด้านศาสนา และอุดมการณ์การเมืองที่ประจักษ์กันอยู่ทุกวันนี้คือขบวนการไอซิส (ISIS) แล้วผมก็แน่ใจว่าเยาวชนไทยที่ภาคใต้ ในกรุงเทพฯ แล้วก็รอบปริมณฑลที่นับถือศาสนาอิสลามหรือจะศาสนาอื่นก็สามารถที่จะติดตามความเคลื่อนไหว แล้วก็อาจจะตกไปอยู่ในขบวนการโฆษณาชวนเชื่อที่สามารถจะพลีชีพฆ่าตนเอง แล้วก็ทำความเสียหายกับชีวิตของคนอื่น แล้วก็มีความเชื่อถือทางด้านศาสนาที่สวนทางกับคำสั่งสอนของพระศาสดา อันนี้ก็เป็นเรื่องที่เราจะต้องรู้ว่า มีขบวนการสุดโต่งเหล่านี้มานะครับ สุดโต่งแห่งความเกลียดชัง โกรธแค้น แล้วก็ฆ่ากันได้

ประเด็นที่ ๓ คือขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติทั้งหลาย ค้าเด็ก ค้ามนุษย์ ค้าชิ้นส่วนร่างกาย การพนันข้ามชาติ จะแทงม้าที่โน่น จะเล่นไพ่ป๊อก ไพ่ยี่สิบได้ทั้งนั้น เราก็ต้องมีความพร้อมในการที่จะขจัดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องร่วมมือกันระหว่างประเทศ แล้วก็พวกบรรดาสื่อต่าง ๆ ที่มีแพลตฟอร์ม (Platform) เข้ามา จะเป็นวิกิพีเดีย (Wikipedia) จะเป็นยาฮู (Yahoo) จะเป็นแอปเปิล (Apple) จะเป็นใคร ก็ต้องร่วมมือกับเขา แล้วก็ต้องร่วมมือกันในระหว่างประเทศ ก็มีเวที จะเป็นไอทียู (ITU) ที่นครเจนีวา ต้องทำให้เป็นกิจจะลักษณะ อันนี้จะเป็นเรื่องของอาชญากรรมข้ามชาติทั้งหลาย

ประเด็นที่ ๔ เราก็ต้องหาบุคคลที่ดีมาเป็นคล้าย ๆ โรลโมเดล (Role Model) เป็นแบบอย่าง ผู้นำประเทศต้องพูดชัด พูดจริง พูดที่ถูกต้อง ไม่คลุมเครือ ไม่มีอารมณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้นำในสังคมทุกคนจะต้องเป็นผู้นำแห่งความดีงาม สไตล์ (Style) ชีวิตที่ดีอยู่ในศีลในธรรม ทั้งหมดทั้งอันต้องขับเคลื่อนไปด้วยกันเพื่อให้เป็นแบบอย่างต่อเยาวชน แล้วก็ให้สาธารณชนโดยทั่ว ๆ ไปนั้นมีกำลังใจว่ามีผู้นำที่ดี มีชนชั้นนำที่ดี ความเป็นอยู่อย่างพอเพียงตามหลักหรือปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันนี้ก็เป็นเรื่องที่สำคัญ และต้องเอาบุคคลเหล่านี้ นอกเหนือจากองค์ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๙ ที่เป็นแบบอย่างที่ดียิ่งยดเยี่ยมของสังคมไทยของสังคมโลก เราก็ต้องหาบุคคลเหล่านี้เข้ามา ที่นี้ก็มีอีกประเด็นหนึ่ง แล้วเราจะใช้สื่ออย่างไร ทั้งสื่อขาประจำ ทีวี (TV) อะไรต่าง ๆ แต่ว่ารัฐหรือแม้กระทั่งเอกชนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมก็จะต้องใช้สื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) ต่าง ๆ เหล่านี้เพื่อให้ความรู้ต้องตรงรค์ แล้วก็ต้องปลูกฝังในสิ่งที่ดีงาม อันนี้เป็นเรื่องที่สำคัญ

ประเด็นที่ ๕ ก็แน่นอน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม เป็นสำคัญ จะต้องเป็นหัวหัดในเรื่องนี้ และตอนนี้เรามีความสับสนในสภา สปท. เรื่องวัฒนธรรม ก็อยู่ที่คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการกีฬา วัฒนธรรมมาอยู่ที่ คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ผมทำเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง ไปที่ฝ่ายศึกษาเช่นกัน ไปที่ฝ่ายสื่อ ผมคิดว่าใน สปท. เองเรื่องการส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดี ทั้งการเมือง ทั้งสังคม เรายังหาจุดประสานกันไม่ได้ ผมก็อยากจะขอเสนอเรื่องนี้ ต่อท่านประธานให้มีการหารือกันในผู้นำของสภาคือคณะกรรมการวิป (Whip) หรือว่า คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเป็นสำคัญด้วย ไม่อย่างนั้น เวลาเราพูดเรื่องศีลธรรมทีหนึ่งก็จะเผลอที่คณะกรรมการโน้นนี่นั่นเป็นสำคัญ ทีนี้เป็นอย่างนี้ ได้ไหมครับ ผมขอเสนอท่านประธานผ่านไปที่ท่านกรรมาธิการเพื่อเป็นข้อสรุป ผมขอให้ เป็นหลักปฏิบัติเลยว่าทุกสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ ณ วันนี้ให้เวลาวันละ ๑ ชั่วโมง ในเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม วัฒนธรรม แล้วก็คุณงามความดี อันนี้เป็นเรื่องที่จะต้องทำ แล้วก็ จัดตั้งสื่อออนไลน์ (Online) มาสู้กับพวกอบายมุขทั้งหลาย พวกสุดโต่ง พวกหัวรุนแรงทั้งหลาย จะต้องทำกันให้เป็นเรื่องเป็นราว

ประเด็นที่ ๖ ผมพูดหลายสิบครั้งไม่เห็นด้วยกับการที่จะโยนงานทั้งหมด ไปให้ตัวนายกรัฐมนตรี ท่านไม่ใช่หนุมานและท่านไม่ควรจะเป็นหนุมาน แล้วในเอกสาร ที่ท่านแจกหน้า ๑๑ เมื่อวานท่านยกตัวอย่างรัฐบาลเผด็จการสังคมนิยม -----

แต่วันนี้ผมดีใจที่ท่านยกตัวอย่างรัฐบาลสหรัฐอเมริกา อังกฤษ แล้วก็ญี่ปุ่น ๓-๔ ประเทศ แต่ไม่มีการดำเนินการของประเทศเหล่านี้หรือรัฐบาลเหล่านี้ที่มีประธานาธิบดีหรือนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการองค์กรในการที่จะสร้างศีลธรรมให้แก่สื่อออนไลน์ (Online) เพราะเป็นเรื่องของการแนะนำเท่านั้นเอง เป็นไกด์ไลน์ (Guideline) เราน่าจะมีแนวไกด์ไลน์ (Guideline) ให้กับบรรดาสื่อออนไลน์ (Online) ว่าเขาควรจะทำอย่างไรเพื่อการเสริมสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม ไม่ใช่การตั้งองค์กรขึ้นมาให้นายกรัฐมนตรีแล้วก็จะลงโทษแล้วก็จะอะไรต่าง ๆ บุนนาคการ เป็นไปไม่ได้ครับ เพราะว่าเทคโนโลยีของโทรศัพท์มือถือมันเปลี่ยนทุกวินาที มันไร้พรมแดน แล้วต่อไปนี้ผู้บริโภคก็เป็นผู้สื่อข่าวด้วยท่านจะไปห้ามเขาได้อย่างไร เขาจะต้องวิพากษ์วิจารณ์ แต่ก็กลับเป็นประเด็นว่าเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในสังคมหรือในโลก จะต้องให้ฝ่ายรัฐหรือองค์กรของรัฐทั้งหลายชี้แจงต่อประชาชนอย่างไร ผมจะยกตัวอย่างว่าฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ทุกวัน แทนที่ผู้สื่อข่าวจะอ่านข่าว เขากลายเป็นบุคลากรของทอล์กโชว์ (Talk Show) คือวิพากษ์วิจารณ์ แท้จริงบ้าง รู้เรื่องบ้าง ไม่รู้เรื่องบ้าง ทำหน้าที่ของประเทศไทยต่อกรณีของคาบสมุทรเกาหลีเหนือคืออะไร ก็มีเกจิอาจารย์ทางสื่อออกมา ๑๐-๒๐ คน แต่ถามว่าโฆษกกระทรวงการต่างประเทศและโฆษกรัฐบาลไทยชี้แจงทำหน้าที่ของประเทศไทยในกรณีที่เกี่ยวข้องกับคาบสมุทรเกาหลีอย่างไร แล้วผมก็จะยกตัวอย่างการประชุมสุดยอดที่มะนิลาเมื่อ ๒-๓ วันที่ท่านนายกรัฐมนตรีไปมีผลอะไร มีการวิพากษ์วิจารณ์โดยฝ่ายสื่อ ฝ่ายวิชาการ แล้วรัฐบาลชี้แจงอะไร อะไรคือข้อเท็จจริง เรื่องต้นน้ำแม่น้ำโขงว่าอย่างไร การสร้างเขื่อน แล้วท่าทางของเรากับจีน ยกไปอีกได้หลายสิบประเด็น จะไม่มีการชี้แจงเกี่ยวกับท่าทีของรัฐบาลไทยให้ชัด แล้วก็เลยเกิดการตีความข่าวลือ ข่าวอ้างเพราะตัวรัฐบาลไม่ให้ข้อมูลต่อประชาชน หรือให้ข้อมูลแล้วก็ไม่โปร่งใสอย่างแน่ชัด ผมคิดว่าเราต้องมาทบทวนตัวเองเสียก่อน แล้วของประเทศต่าง ๆ ที่เขาเป็นเสรีประชาธิปไตยนี้ไม่ต้องเอาฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายข้าราชการมานั่งครอบสื่อให้สื่อเขาดูแลตนเอง เมื่อวานผมพูดทั้งวันก็ไม่ได้รับการตอบสนองหรือคะแนนก็แพ้ไป ๙๐ ต่อ ๒๐ กว่า แต่อย่าเลยครับ การที่คิดว่าจะบุนนาคการโดยการที่จะเอาอำนาจรัฐเข้าไปควบคุมเป็นไปไม่ได้ครับ เทคโนโลยีมันไปเร็ว มันไร้พรมแดน มันห้ามไม่ได้จะมาช่วยกันเชิญชวนให้เขาก็กเข้าใจ ให้ได้ข้อมูลทางเลือก ได้รู้จักข้อเท็จจริง นั่นเป็นเรื่อง

เฉพาหน้า ระหว่างนั้นไปอีก ๑๐ ปี ๑๕ ปี เราก็เริ่มบ่มเพาะเยาวชนของเรา แต่ก็ต้องกลับไปที่ครอบครัวว่าจะทำอย่างไร พ่อแม่ประมาณ ๓๐ เปอร์เซนต์ไม่ได้อยู่กับลูก แล้วผมก็ได้พูดว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะช่วยดูแลได้ไหม อสม. จะช่วยได้ไหม ผู้ว่าราชการจังหวัด กับข้าราชการจะเข้าไปช่วยดูแลครอบครัวในระดับหมู่บ้านได้ไหม อันนี้ก็เป็นเรื่องที่เราจะต้องทำกัน เพื่อจะได้ช่วยกันกล่อมเกล่า เราจะนำศาสนากลับมาอยู่ในวิถีชีวิตได้ไหม ในเมื่อเราได้เอาโรงเรียนออกไปจากวัดแล้ว ไม่เหมือนคริสเตียน คริสตัง ศาสนาซิกข์ ศาสนาฮินดู ศาสนาอิสลาม วัดกับโรงเรียนหรือว่าสุเหร่ากับโรงเรียนเขาอยู่ด้วยกัน ศีลธรรมมันอยู่ตรงนั้น แต่เราเป็นเมืองพุทธ ศาสนาไม่ได้อยู่กับโรงเรียน เราต้องยกเอาสิ่งเหล่านี้กลับมา บทบาทของเจ้าอาวาสวัดกับโรงเรียนว่าอย่างไร ความเป็นไปในโรงเรียนว่าอย่างไร พ่อแม่พูดกับเด็กอย่างไร แล้วเราจะมีแบบอย่าง มีบุคคลที่เป็นตัวอย่างหรือไม่ หรือเด็กมองออกไป กำนันก็ใช้อำนาจเป็นผู้มีอิทธิพล อบต. ก็โกงกินบ้านเมือง มันไล่กันไปอย่างนี้อยู่ตลอดเวลา แล้วเราจะมาบอกว่าสิ่งที่ดีงามทำได้อย่างไร มันทำได้ถ้าเพื่อเราใช้สื่อออนไลน์ (Online) ให้เป็นประโยชน์ แล้วก็มีการบริหารจัดการที่เป็นเรื่องเป็นราว แต่ไม่ใช่เป็นเรื่องของการควบคุมประชาชน ควบคุมสื่อออนไลน์ (Online) มันเป็นไปได้ไหมนะครับ ก็ขอฝากไว้กับทางกรรมาธิการผ่านทางประธานไปด้วย ขอขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปเรียนเชิญท่านค่านูณ สิทธิสมาน อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อดีตกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ อดีตสมาชิกวุฒิสภา

นายค่านูณ สิทธิสมาน : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ค่านูณ สิทธิสมาน สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ อันที่จริงผมเป็นผู้เสนอในที่ประชุม คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศว่าวาระนี้ควรจะนำเข้ามาพิจารณาร่วมกับวาระที่พิจารณาเมื่อวานก็คือเรื่องร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน -----

เพราะว่ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกันและจำเป็นที่จะต้องพิจารณาร่วมกันไป แต่เนื่องจากการจัดระเบียบวาระเรื่องเมื่อวานนี้เป็นเรื่องใหญ่ก็ต้องอภิปรายเฉพาะไปเรื่องหนึ่งจนกระทั่งถึงวันนี้ผมเองยังอยากเห็นภาพรวม ถ้าท่านประธานจะกรุณาให้ท่านกรรมาธิการชี้แจงภาพรวมตอนสรุปให้กระผมเห็นได้ไหมครับ ชี้แจงภาพรวมให้เห็นป่าทั้งป่าว่า ๓ วาระของท่าน ก็คือวาระเมื่อวานนี้เรื่องการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อ วาระวันนี้ในเรื่องการสนับสนุนเรื่องสื่อสร้างสรรค์ แต่วาระที่ยังไม่เข้ามาก็คือการกำกับสื่อออนไลน์ (Online) มีหลักการสำคัญอย่างไร สอดประสานกันอย่างไรบ้าง เพราะว่าโดยหลักการทำงานของผมจะเน้นการมองภาพรวมหรือมองให้เห็นป่าทั้งป่าก่อน แต่ว่าทุกวันนี้เราพิจารณาแบบต้นไม้เป็นต้น ๆ ต้นไม้เป็นกลุ่ม ๆ แล้วเราก็จะพบเห็นว่าต้นไม้แต่ละต้น ต้นไม้แต่ละกลุ่มบางทีก็ขัดกันเอง ซึ่งเดี๋ยวกระผมชี้ให้เห็นว่าทางกรรมาธิการอาจจะต้องนำรายงานไปปรับ คือท่านไม่ต้องถอนก็คือในชั้นที่สมมุติว่าสภามีมติอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วก็คงต้องนำไปปรับให้สอดคล้องต้องกัน เพราะมีหลายประการที่ผมว่าไม่สอดคล้องกับการอภิปรายเมื่อวานนี้ ก่อนอื่นผมขออนุญาตพูดถึงภาพรวมก่อนว่าก็เป็นเรื่องที่ดีทั้งหมดอ่านแล้วเพลินมากเลย แต่ว่าสารัตถะจริง ๆ ก็คือการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาอีกแล้ว ผมอยู่ในสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศนี้นะครับ มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาจนถึงบัดนี้ ๑ ปีเศษ ผมว่าข้อเสนอเราเกิน ๑๐ แล้วทุกคณะนายกรัฐมนตรีเป็นประธานทั้งนั้น ผมเองไม่สู้จะเห็นด้วยกับวิธีการทำงานแบบตั้งคณะกรรมการให้เทอะทะ แล้วก็มียานายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีรองนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธาน มีรัฐมนตรีมีปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เป็นการยกทัพใหญ่ ผมไม่เชื่อว่าจะเป็นระบบการทำงานที่ประสบความสำเร็จ แต่ข้อเสนอนี้เป็นข้อเสนอที่สร้างสรรค์ ยกเว้นแต่บางประเด็นที่กระผมจะขออนุญาตพูดในลำดับถัดไป แต่ว่าในเรื่องนี้กระผมเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับกฎหมาย ๒ ฉบับที่เราจะต้องพิจารณาร่วมกันไป เรื่องหนึ่งก็คือมีความเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ที่สภามีมติเห็นชอบไปด้วยคะแนนเสียงท่วมท้นเมื่อวานนี้ กระผมเห็นว่าถ้าเพื่อเราสามารถปรับและประยุกต์หลักการข้อเสนอเหล่านี้ โดยเฉพาะข้อเสนอเอ็มเพาเวอร์ (Empower) ภาคประชาชนเข้าไปในร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้ก็น่าจะเป็นประโยชน์ทำให้กระผมนึกถึงว่าในร่างพระราชบัญญัติชื่อเดิมของสภาปฏิรูปแห่งชาติ หรือ สปช. ที่มีมติรับหลักการไปทั้ง ๓ วาระนั้น ต้นร่างเดิมเขามีสิ่งที่กระผมชอบใจอยู่ประการหนึ่ง ก็คือ

๓๒

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

ราชันีพร ๑๖/๒

มีคณะกรรมการที่เรียกว่าคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ
ผมว่าคณะกรรมการชุดนั้นละ ถ้าเราสามารถประยุกต์จากรายงานชิ้นนี้เข้าไปเป็นคณะกรรมการ
ตามร่างพระราชบัญญัตินั้นซึ่งเป็นข้อเสนอของ สปช. ได้ก็น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง
ซึ่งวันนี้ก็ยังอยู่ในช่วงระยะเวลาที่ทางคณะกรรมการธิการต้องนำไปปรับวาระที่ได้รับอนุมัติไป
เมื่อวานนี้ ถ้าจะนำข้อเสนอนี้กลับไปพิจารณาเป็นข้อสังเกตผมว่าจะเป็นประโยชน์
เพราะว่าคณะกรรมการตามร่างกฎหมายฉบับเมื่อวานมีเพียงกรรมการสภาวิชาชีพ
และกรรมการจริยธรรม แต่สาระสำคัญของร่าง สปช. ที่เป็นที่มาของชื่อร่างพระราชบัญญัติ

- ๑๗/๑

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

กมธ.มาตรา ๑๗/๑

คือร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพ สื่อมวลชน จะอยู่ที่คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ จริงอยู่ครับ เขาเขียนไว้ห้วน ๆ เพียง ๒ มาตรา ก็จำเป็นจะต้องไปปรับ แต่ถ้าท่านจะกรุณารับความคิดเห็น ผมสักนิดหนึ่ง นำไปเขียนไว้ในรายงานของวาระที่ได้รับอนุมัติไปเมื่อวานนี้ โดยประยุกต์ผนวก กับวาระที่กำลังจะผ่านในวันนี้ก็น่าจะเป็นประโยชน์ คือควรจะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการ กำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อขึ้นมา ไม่ต้องเป็นคณะกรรมการเทอะทะ อย่างในรายงานอันนี้

อีกเรื่องหนึ่ง ก็คือพระราชบัญญัติที่มีผลใช้บังคับไปแล้ว ท่านประธาน ผมขอกราบเรียนว่าเพื่อนสมาชิกอาจจะไม่ทราบ หรืออาจจะลืมไปแล้วว่าในขณะนี้เรามี พระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พุทธศักราช ๒๕๕๘ ใช้บังคับแล้ว เป็นกฎหมายที่ภาคประชาชนเขาก็ต่อสู้กันมายาวนานพอสมควร แล้วบังเอิญผ่านสภามา ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างสภาในระบอบเก่ากับสภาในระบอบตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ เป็นต้นมา แล้วสภานิติบัญญัติแห่งชาติในระบอบปัจจุบันเป็นคนอนุมัติออกมาเมื่อปี ๒๕๕๘ ในนี้เขาก็ จะมีวัตถุประสงค์ ภารกิจของคณะกรรมการ มีองค์ประกอบของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ คล้าย ๆ กันกับข้อเสนอของรายงานฉบับนี้เพียงแต่ว่าแคบกว่า ในรายงานของท่านเอง ก็กล่าวไว้ในหน้า ๘ (๔) ถ้าท่านจะกรุณารับเป็นข้อสังเกตว่าเนื้อหาสาระสำคัญของรายงาน ฉบับนี้ถ้าสามารถไปปรับ ไปประยุกต์ หรือก่อให้เกิดการแก้ไขพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนา สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ขึ้นมาผมว่าจะเป็นประโยชน์ในระยะยาว โดยสรุป ในประเด็น โครงสร้างกระผมเสนออย่างนี้ครับ คือ ๑. อยากให้เกิดคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อ โดยภาคประชาชนและรู้เท่าทันสื่อขึ้นมาในร่างพระราชบัญญัติที่เราอนุมัติไปเมื่อวานนี้ ถ้าท่านรับเป็นข้อสังเกตก็จะเป็นความกรุณาอย่างยิ่ง เพราะอยู่ในช่วง ๗ วันที่จะต้องไปเขียน ๒. ก็คือถ้าท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๘ นั้นแคบไป ภารกิจของคณะกรรมการนั้นแคบไป ท่านเสนอขอแก้ไขพระราชบัญญัติกองทุน พัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ได้ครับ ให้ทำหน้าที่ตามรายงานชิ้นนี้ ถ้าทำได้ในเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติและพระราชบัญญัติที่มีผลบังคับใช้ไปแล้ว ๒ ฉบับ กระผมเห็นว่าจะเป็น ประโยชน์และดีกว่าการตั้งคณะกรรมการเทอะทะขึ้นมา และผมเชื่อว่าไม่เวิร์ก (Work) ครับ ขอพูดภาษาชาวบ้าน อันนี้ก็เป็นข้อเสนอ ๒ ประการที่เกี่ยวข้องไปถึงวาระเมื่อวานถ้าท่านจะ

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

กมธ.มาตรา ๑๗/๒

กรุณาปรับปรุง แล้วในข้อเสนอวันนี้ที่ถ้าท่านจะกรุณาปรับปรุงรายงานในหน้า ๘ (๔) แก้ไขได้ครับ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ท่านอยากให้กว้างขวางกว่านี้อย่างไร เวิร์ก (Work) กว่านี้อย่างไร แก้ไขพระราชบัญญัติฉบับนั้นเลยครับ ก็จะเป็นการดำรงอยู่อย่างยั่งยืน ทีนี้มาดูในรายละเอียด กระผมเห็นว่าอย่างหนึ่งที่อยากจะพูดเป็นภาพรวมไว้ก็คือ รัฐสมัยใหม่ ประเทศไทยเราก็จะเป็นรัฐสมัยใหม่ใช่ไหมครับ จะเป็น ๔.๐ แล้ว รัฐควรเข้าไปกำกับดูแลให้น้อยที่สุด แล้วก็เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนหรือภาคส่วนต่าง ๆ เขากำกับดูแลกันเอง การออกกฎหมายหรือมาตรการทางบริหารใด ๆ ควรจะเป็นไปเพื่อเอื้อประโยชน์ให้เกิดการกำกับดูแลกันเอง ขออนุญาตต่อสักนิดหนึ่งนะครับท่านประธาน ไม่ใช่การเข้าไปกำกับควบคุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่เกี่ยวกับสื่อมวลชน ประเด็นที่เกี่ยวกับเสรีภาพของประชาชน ---

ซึ่งกระผมจะไม่พูดข้ามๆ ครับ มันมีความหมิ่นเหม่ ถ้าก่อให้เกิดภาพว่ารัฐจะเข้าไปกำกับควบคุม มันหมิ่นเหม่ต่อการขัดหลักการประชาธิปไตยสากล ผมเองอยู่ในสภาคณะความคิดที่ไม่ได้เห็นด้วย กับหลักประชาธิปไตยสากลที่ในขณะนี้ก็เกิดวิกฤตในโลกสักเท่าไรนัก แต่กระผมกำลังบอกว่า เราประกาศต่อโลกอย่างนั้น รัฐธรรมนูญเราประกาศต่อโลกอย่างนั้น ผู้นำของเราประกาศต่อโลกอย่างนั้น เพราะฉะนั้นอะไรที่รักษาไว้ได้ต้องรักษาไว้ครับ ที่นี้ดูรายงานที่กระผมเห็นว่า น่าจะต้องมีการปรับก็คือในหน้า ๑๒ เมื่อวานท่านประธานกรรมาธิการก็ลอยไป ๓ ครั้ง ถ้ามีเรื่องบทเฉพาะกาลเข้าไปอีกก็แปลว่าท่านลอยไปแล้ว ๔ ครั้ง วันนี้จะลอยอีกสักครั้ง ได้ไหมครับ หน้า ๑๒ ข้อ ๒.๑ ลักษณะและประเภทของการใช้สื่อ ไม่อ่านทั้งหมดนะครับ ๒.๑ ลักษณะและประเภทการใช้สื่อ (๑) ถ้านับลงมาบรรทัดที่ ๕ นอกจากนี้ผู้ประกอบการ และสื่อมวลชนจะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรวิชาชีพเสียก่อน เมื่อผ่านการอบรมแล้วจะมีการออกใบอนุญาตประจำตัวสื่อมวลชน และเจ้าของกิจการสื่อ นั้น ๆ จะต้องออกใบรับรองให้กับสื่อมวลชนในสังกัดตนเองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการสื่อสารมวลชน ที่คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนกำลังพิจารณากันอยู่ในส่วนของร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ท่านประธานครับ ท่านกรรมาธิการลอยไปแล้วเรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน แต่ถ้าท่านไม่แก้รายงานที่กระผมชี้ให้ดู มันลอยไป ๑ ก้าว แล้วเดินหน้า ๕ ก้าว เพราะฉะนั้นนอกจากผู้ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจะต้องผ่านการอบรมก่อนแล้ว เจ้าของกิจการหรือผู้ประกอบการก็ต้องผ่านการอบรมก่อนด้วย ก็เดี๋ยวลอง ท่านประภา เทระกูล ศรีนวลนัต ของกระผม ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม คงจะต้องไปอบรมก่อนครับ เพราะฉะนั้นรายงานข้อนี้กระผมเห็นว่าต้องแก้ไข ปรับปรุงให้สอดคล้องกัน และเรื่องนี้ที่กระผมเป็นห่วงถึงแม้ในวาระเมื่อวานท่านได้ลอย ๑ ก้าวสำคัญ ซึ่งกระผมชื่นชมมากให้เป็นใบรับรอง แต่พอท่านไปเขียนดิ่งว่าใบรับรองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด ผมฝากสักนิดหนึ่งนะครับ ถ้าต้องระบุว่าจะได้ใบรับรองต้องผ่านการอบรมหลักสูตรวิชาชีพเสียก่อน อันนี้ต้องพิจารณาให้รอบคอบ ก็ฝากไว้ละครับ อันนี้ก็เป็นเรื่องหนึ่ง

อีกเรื่องหนึ่ง หน้า ๑๓ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ดีหมดเลยครับ ถ้าเป็นไปได้ตามนี้ทั้งหมดก็ดี แต่บางกรณีกระผมเป็นห่วงว่าจะขัดกับหลักเกณฑ์เสรีภาพของบุคคลในหลายประการด้วยกัน ก็คือตอนท้ายการมีส่วนร่วมของประชาชนท่านเสนอว่า

ควรวางแผนทางที่จะให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของภาครัฐ และกลไกกำกับกันเองอย่างอิสระด้วย ๒ บรรทัดท้าย เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้รับรู้ รับทราบเกี่ยวกับข้อมูลในการดำเนินงานต่าง ๆ ทางสาธารณะอย่างเปิดเผยและเข้าถึงได้ ทุกเวลาและทุกพื้นที่ โดยเฉพาะประวัติความเป็นมา ประวัติและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การดำเนินกิจการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชน องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อให้ภาคประชาชนได้เข้าใจถึงบทบาทและความสัมพันธ์เชิงการเมืองและเชิงธุรกิจ ระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับสื่อ กับบุคคลทางการเมืองและกลุ่มธุรกิจ -----

ทั้งนี้เพื่อให้ภาคประชาชนได้เกิดความเข้าใจเชิงจิตวิทยาในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ขณะเดียวกันหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแล หรือมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการตามกฎหมายควรเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกในการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้วย สรุปลก็คือในมุมมองของกรรมการซึ่งผมก็อยากให้เป็นอย่างนั้นนะครับ เราจะต้องรู้ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนทุกคน นักข่าวที่สัมภาษณ์เราข้างล่างเป็นใคร มาจากไหน มีความคิดเห็น ความเชื่อทางการเมืองอย่างไร ต้องเปิดเผยเข้าถึง หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ มีประวัติทางธุรกิจอย่างไร สภาวิชาชีพ องค์การวิชาชีพมีความเป็นมาอย่างไรประชาชนต้องรู้หมด ก็ดีครับ แต่อย่าลืมปัญหาพื้นฐานประการหนึ่งว่าผู้ประกอบวิชาชีพเหล่านี้ หรือเจ้าของกิจการเหล่านี้ท่านรับเงินเดือนจากภาคเอกชน ท่านลงทุนจากเงินของภาคเอกชน ท่านไม่ใช้งบประมาณของภาครัฐ หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะฉะนั้นการที่กำหนด หรือมีแนวความคิดที่จะให้มีการกำหนดเปิดเผยถึงขนาดนี้ แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ดี แต่ถ้าริเริ่มจากภาครัฐ กระผมเกรงว่าจะเป็นประเด็นที่เราไปละเมิดสิทธิเสรีภาพเขามากเกินไปหรือเปล่า จริงอยู่ครับ เจ้าหน้าที่ของรัฐเกือบ ๆ จะทุกระดับในขณะนี้เราก็ต้องเปิดเผย โปร่งใส เราต้องแสดงบัญชีทรัพย์สิน แต่ก็เพียงแสดงบัญชีทรัพย์สินนะครับ ยังไม่ต้องเปิดเผยถึงความคิด ความเชื่อทางการเมือง ความสัมพันธ์ พ่อแม่พี่น้องเราเลือกพรรคไหน มีความสัมพันธ์เป็นสมาชิกพรรคการเมืองไหน ยังไม่มีถึงขนาดนั้น หลักการและเหตุผลที่เป็นเช่นนั้นก็คือว่าบุคลากรของภาครัฐใช้เงินแผ่นดินเราถึงต้องเปิดเผย แต่ที่นี้ภาคเอกชนเขาใช้เงินของเขา เขามีเสรีภาพในการประกอบวิชาชีพของเขา เขามีสิทธิในการที่จะไม่แสดงข้อมูลข่าวสารของเขาให้บุคคลภายนอกรู้ อันนี้เป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง เราจะให้เปิดเผย ผมก็อยากรู้ แต่ว่าไม่ควรจะเป็นข้อเสนอที่ผมฟังดูแล้วถ้าถูกนำไปวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะที่ตัดตอนบางส่วนไปมันจะอันตรายว่าเรากำลังเสนอให้มีการควบคุมกันถึงขนาดนี้เชียวหรือ โดยเวลาจำกัดแล้วผมก็เพิ่งอ่านเมื่อเช้านี้ ข้อเสนอหลัก ๆ แต่เพียงเท่านี้ คือข้อเสนอเชิงสร้างสรรค์ ๒ ประการ ๑. ท่านไปเขียนไว้ในรายงานฉบับเมื่อวานที่ท่านจะปรับได้ใหม่ถึงเรื่องคณะกรรมการกำกับ ๒. ในวันนี้เป็นข้อเสนอว่าท่านสามารถจะนำรายงานอันนี้ไปประยุกต์หรือผนวกในร่างพระราชบัญญัติเมื่อวานนี้ในส่วนของคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อ โดยภาคประชาชนและรู้เท่าทันสื่อฉบับหนึ่ง หรือว่าท่านจะเสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ. กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๘ อีกประการหนึ่ง อันนี้ก็

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

ดวงใจ ๑๙/๒

เป็นประโยชน์อย่างยิ่งย่น แล้วก็มิใช่ข้อเสนอว่ารายงานที่เสนอมานี้มีจุดที่กระผมเห็นว่าล่อแหลม
อยู่อย่างน้อย ๒ ประการด้วยกัน ถ้าท่านจะกรุณาพิจารณาปรับปรุงก็จะเป็นประโยชน์ครับ
กราบขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ มีสมาชิกขออภิปรายเพิ่มเติมอีก ๓ ท่านนะคะ คือ
ท่านอาจารย์ธรรมศักดิ์ พงษ์พิชญามาตย์ ท่าน พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ท่านประสิทธิ์
ปทุมรักษ์ ต่อไปขอเชิญท่านศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงษ์พิชญามาตย์ อธิการบดี
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อดีตคณบดี
บริหารมหาวิทยาลัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อดีตคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และอดีตคณบดีคณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อดีตคณบดีเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
เชิญค่ะ

ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์ : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพอย่างสูง กระผม ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์ เลขที่สมาชิก ๐๖๙ ก่อนอื่นผมขอขอบพระคุณที่คณะกรรมการธิการชุดนี้ได้นำเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการรับรู้ของสังคมไทยเป็นอย่างมาก ผมเองอยากจะทำให้เห็นว่าในสภาพปัจจุบันนี้ การขับเครื่องบินเอฟ ๑๖ (F16) ของท่านประธานไม่พอ เพราะว่าเรื่องทั้งหมดเร็วมาก แล้วเราอยู่ในช่วงของเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างจะสูง คือทุกอย่างเป็นเวลาเดียวกันหมด เขาจะหลับจะนอนที่ไหนก็แล้วแต่ทั่วโลก ตอนนี้เที่ยงบ้านเรา แต่เที่ยงคืนที่สหรัฐอเมริกา หรืออาจจะเป็นตอนเช้าที่อังกฤษ แต่เรื่องต่าง ๆ ถึงกันหมดแล้วครับ คือในสถานะที่เป็นเวอร์ชวล (Virtual) ที่เราพูดกันสภาพเสมือนจริง แต่ลึกซึ้งกว่านั้นมีคำพูดใหม่ที่ใช้กันมาแล้ว ๒ ปี คือซิงกูลาริทาเรียน (Singularitarian) ไม่ใช่ฮิวแมนิทาเรียน (Humanitarian) คนถูกอิมพลานต์ (Implant) หรือถูกใส่ข้อมูลทั้งชิป (Chip) ทั้งอะไรรออยู่ในบุคคลที่เป็นชีวิตอย่างนี้ละครับ แต่ว่าทุกอย่างโทรศัพท์มือถือมันไม่มี ฉะนั้นการที่ประธานและคณะกรรมการธิการชุดนี้ นำเรื่องนี้ขึ้นมาเสนอผมว่าเป็นเรื่องที่ดี แต่เป็นการเตรียมการที่อาจจะไม่ทันทั้งหมดที่ผมบอกว่าไม่ทันคือว่าเราเขียนรัฐธรรมนูญขึ้นมาฉบับนี้ที่รับรองไปแล้ว มีพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ปี ๒๕๕๘ ที่เขียนไว้ มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก ดีตามที่คณะกรรมการเป็นห่วงหรือไม่ คนทั่วไปไม่สำนึกหรือกลัวหรือที่เราควรทำหน้าที่อะไร รัฐธรรมนูญฉบับนี้เขียนมาตรา ๓๔ ไว้ซึ่งหลายท่านก็อ่าน แต่ถ้าอ่านแล้วบรรทัดที่ ๓ จะบอกว่ายกเว้นอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เราต้องใช้ข้อมูลนี้ด้วย ไม่ใช่ว่าสิทธิเสรีภาพในการพูด การเขียน การทำทุกอย่าง อ่านเฉพาะบรรทัดแรก แต่บรรทัดที่ ๓ บรรทัดที่ ๔ ไม่อ่าน มันขัดแย้งกับความสงบอันดี ศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเปล่า จากนั้นถ้าหากว่าไปอ่านที่หมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย ข้อ ๑ พึงรักษารักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ข้อ ๒ ป้องกันประเทศ พึงรักษารักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ และสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ข้อ ๓ เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ จะเห็นว่าหน้าที่ ข้อ ๑ ข้อ ๒ มาก่อนผลประโยชน์ของภาคเอกชนหรือตนเอง การใช้จ่ายในภาคบริษัท อะไรทั้งหลายเพื่อธุรกิจก็จริง แต่ต้องไม่ขัดกับหน้าที่ของความเป็นประชาชนชาวไทย

ในมาตรา ๕๐ ผมเองอยากจะเรียนว่าการนำเสนอประเด็นเหล่านี้ของคณะกรรมการธิการในวันนี้ เป็นเรื่องที่ดีมาก เรามีหน้าที่ในการขับเคลื่อน เสนอแนะข้อมูลการขับเคลื่อนเพื่อไป ทำแผนขั้นตอนยุทธศาสตร์ซึ่งจะต้องทำให้เสร็จภายใน ๓ เดือน แล้วก็อาจจะมีการไป ขับเคลื่อนเพิ่มเติมอีกในชุดกรรมการต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในช่วงที่ สปท. หมดอายุไป คณะกรรมการชุดใหม่ก็ขึ้นอยู่กับมาตรา ๗๕ หรือมาตรา ๒๕๙ ที่อยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะฉะนั้นการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดสื่อออนไลน์ (Online) ที่ดี สื่อออนไลน์ (Online) ที่มีคุณภาพ ผมเองก็ชื่นชมคณะกรรมการที่นำเสนอข้อมูลทั้งหมด ๑๖ ข้อด้วยกัน ในการเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อนตามเอกสารที่คณะกรรมการได้นำเสนอ ในหน้า ๑๕ เป็นต้นไป แนวทางการขับเคลื่อนทั้งหมด ๑๖ ข้อพูดอย่างกว้าง ๆ ผมว่า ถ้าเป็นไปได้เราก็ควรจะนำข้อมูลเหล่านี้ไปให้คณะกรรมการชุดขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ สร้างกติกาหรือกลไกขึ้นมาให้ชัดเจนว่ามีข้อไหนที่ควรจะทำให้สื่อสร้างสรรค์เหล่านี้ส่งเสริม และไม่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญในมาตรา ๕๐ และคนไทยทุกคนก็ควรจะมีหน้าที่ ผมยกตัวอย่างอย่างนี้นะครับ สิ่งที่ผมต้องการอยากนำเสนอก็คือว่าเราควรจะให้ สื่อสร้างสรรค์ทุกรูปแบบ ทั้งสื่อหลัก สื่อออนไลน์ (Online) จะมาในรูปแบบไหนก็แล้วแต่ ภายใน ๕ ปี ๑๐ ปี เปลี่ยนหมดครับ พอควอนตัมคอมพิวเตอร์ (Quantum Computer) เริ่มใช้งานได้แล้วก็มีการใช้ประโยชน์กันจริง ๆ จัง ๆ ทุกอย่างจะเปลี่ยนอีก เปลี่ยนโดยที่เรา นี่ก็ไม่ถึงว่าจะเปลี่ยนอย่างไร -----

ผมอยากจะย้ำประเด็นนี้ว่าหลักการทั่ว ๆ ไปในการสื่อสาร ท่านเรียนการสื่อสารมาคงจะรู้ดี แต่ผมอยากจะเรียนว่าผลกระทบต่อสังคมไทย ณ ปัจจุบันท่านเห็นไหมครับ ชาวไม่ว่าวันที่ผ่านมา บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวข้องเล็กน้อย ๆ ในเรื่องข่าวทั้งหลาย ไม่ว่าทางเหนือสุดทางใต้สุด หรือตรงที่ปทุมธานีอะไรก็แล้วแต่ บุคคลเกี่ยวข้องเยอะ แต่มีการสืบสวนสอบสวน ขึ้นบนทีวี (TV) เรียบร้อยแล้วคนเหล่านั้นเสียหายไหมครับ ผมไม่เอ่ยนามใคร แต่ว่าเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นจริงหรือเท็จไม่ทราบ ดังนั้นสื่อควรจะพิจารณาด้วยว่าอะไรคือความจริง อย่าเสนอข้อมูลความคิดเห็นที่ตัวเองสอบสวนกันหน้าจอทีวี (TV) หรือสอบสวนกันในออนไลน์ (Online) ทั้งหลาย เรื่องจริงหรือไม่จริงมากน้อยแค่ไหนต้องชัดเจนแล้วก็ต้องเป็นธรรม เพราะฉะนั้นคณะกรรมการชุดนี้ที่จะตั้งขึ้นมาผมเองก็เห็นว่ามี ความจำเป็น เพราะว่าวิญญูชนอย่างประเทศไทย คนไทยทั้งหมดวิญญูชนแค่ไหน จบปริญญาตรีใช้ไหม ไม่จบการศึกษาใช้ไหม หรือจบการสื่อสาร จบครูแล้วมาทำสื่อสารอย่างนี้มันไม่เหมาะสม เพราะฉะนั้นการที่มีคณะกรรมการกลางมาดูแล ต้องดูว่าการสื่อสารของเขาเป็นจริงและเป็นธรรมกับทุกภาคส่วน ที่สำคัญคือไม่เป็นอันตรายต่อผู้รับข่าวสาร ฟังแล้วเศร้าใจ เสียใจ दुสึครับ เสนอข่าวขึ้นมาทำลายสถาบันศาสนา ทำลายสถาบันการศึกษา สมควรที่จะเผยแพร่สิ่งเหล่านี้เพื่อทำลายสถาบันเหล่านี้หรือไม่ อย่างนี้มันเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีและเชิงลบ ผมเองอยากจะเห็นอีกข้อหนึ่งก็คือว่าคณะกรรมการควรจะหาขั้นตอนหรือการขับเคลื่อนที่เหมาะสมว่าผลกระทบเหล่านี้เยาวชนไทยคนรุ่นใหม่เขาถูกเลี้ยงดูด้วยไอแพด (iPad) จะสังเกตได้เลยนะครับ พ่อแม่ทั้งไอแพด (iPad) ทั้งโทรศัพท์มือถือถือให้ลูกเล่น แล้วลูกสามารถเข้าสู่ข้อมูลเหล่านี้ได้ เขารู้ เขาจะฟังความคิดเห็น คำเสนอแนะที่ดีจากพ่อแม่หรือไม่ ไม่มีคนบอกเขา เพราะฉะนั้นการตัดสินใจทั้งหลายเยาวชนได้รับการกระทบกระเทือนจากสื่อออนไลน์ (Online) อย่างรวดเร็วและกะทันหันมาก แล้วที่สำคัญทุกคนก็เห็นว่าเกมต่าง ๆ ที่พูดกันที่เห็นกันต้องฆ่าเพื่อให้ได้คะแนน ต้องกำจัดเพื่อให้ได้คะแนน อันนี้ต้องกำจัดให้หมด เพราะเป็นของที่ไม่ดีต่อสังคมเป็นอย่างมากเลย

อีกเรื่องหนึ่งที่ผมเห็นว่าน่าจะพิจารณาเพิ่มเติม ก็คือเราจะต้องพิจารณาถึงกรอบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของไทยเราด้วย ของศาสนาด้วย แล้วกฎ ระเบียบต่าง ๆ คือคนไทยไม่สนใจกฎ ระเบียบ ออก พ.ร.บ. มาปี ๒๕๕๘ दुสึครับ มีการเปลี่ยนแปลงหรือเปล่า ไม่มี ณ วันนี้เรากำลังจะพัฒนาไปอีกขั้นหนึ่ง ผมจึงเห็นว่าคณะกรรมการชุดนี้ทำงานค่อนข้างสำคัญ ก็ต้องชื่นชมท่านคณิตกับทีมงานว่า ๑๖ ข้อที่ท่านได้เรียบเรียงออกมานั้น

ผมว่าต้องทำให้ขึ้นอยู่ในกรอบ ๔-๕ ข้อที่ผมนำเสนอแบบนี้ จะเห็นว่าเราเอาแค่นี้จะพอไหม ทำให้สังคมเราดีขึ้นหรือเปล่า ก็ขอชื่นชมแล้วขอขอบคุณมากครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : ขอขอบคุณมากค่ะ ต่อไปเชิญท่าน พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ประธานกรรมการบริหารสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อดีตกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ อดีตสมาชิกวุฒิสภา

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพ กระผม พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ขอขอบพระคุณท่านประธานที่ได้กรุณาให้เวลาในการอภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์ และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ผมก็เห็นด้วยกับเพื่อนสมาชิก ๓ ท่านแรกที่เห็นว่าเรื่องนี้มีความสำคัญยิ่งต่อสังคมไทยในปัจจุบัน และสำคัญยิ่งขึ้นในอนาคตหากไม่มีการดำเนินการที่จะปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์อย่างจริงจัง มีหลายท่านไปพูดว่าการปฏิรูปการใช้สื่อสร้างสรรค์ต่างกันเยอะ การใช้สื่อสร้างสรรค์กับการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เพราะฉะนั้นเรื่องที่เรากำลังทำอยู่คือการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ทำไมถึงต้องปฏิรูปให้มีการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เพราะที่ผ่านมามีปัญหาเรื่องการใช้สื่อที่ไม่สร้างสรรค์ ซึ่งคณะกรรมการก็ได้ยกตัวอย่างไว้ค่อนข้างจะพอสมควร -----

ผมคงจะไม่พูดถึงสื่อกระแสหลักซึ่งมีการพูดกันมากแล้วก็เข้าใจกันค่อนข้างดี แล้วก็มีความหมายหลายรูปแบบที่จะใช้ในการกำกับการใช้สื่อกระแสหลัก แต่อยากจะพูดถึงเรื่องสื่อออนไลน์ (Online) สักนิดหนึ่งให้เพื่อนสมาชิกแล้วก็ท่านผู้ฟังทางบ้านเห็นความสำคัญว่าทำไมเราต้องปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ สื่อออนไลน์ (Online) ปัจจุบันนี้เป็นสื่อที่เป็นทั้งประโยชน์และเป็นทั้งสื่อที่ทำให้เกิดปัญหา เกิดอันตราย เกิดการล่อลวง หลอกลวงกันมากมายก็เพราะสื่อออนไลน์ (Online) ในแง่ของการใช้สื่อออนไลน์ (Online) ที่ไม่เหมาะสม อาจจะในรูปแบบของภาพลามก การอนาจารเด็ก การสอนวิธีฆ่าตัวตายต่าง ๆ ที่ยกเป็นตัวอย่างเป็นเอกสาร อันนี้ก็เกิดขึ้นเป็นประจำ เมื่อ ๒ วันผมเห็นความพยายามของสื่อหลัก ๆ ในระดับโลก เช่นรอยเตอร์ (Reuters) เช่นอะไรเขากำลังศึกษาวิธีว่าทำอย่างไรจะหยุดภาพเหล่านั้นได้ในทันทีทันใดที่ปรากฏขึ้นบนสื่อที่เราเรียกว่าไลฟ์ (Live) หรือว่าภาพที่เกิดขึ้นจริง เพื่อไม่ให้เกิดการเผยแพร่สิ่งซึ่งไม่สมควรไปสู่สายตาของผู้ที่อยู่ในเครือข่าย อันนี้ก็เป็นความพยายามซึ่งน่าจะสมารถทำได้ในไม่ช้านี้เราจะได้ไม่ต้องไปเห็นการข่มขืนกันบนสื่อออนไลน์ (Online) ในรูปแบบต่าง ๆ อีกกลุ่มหนึ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้คือการหลอกลวง การล่อลวงในอดีตเรียกว่าการขายตรง การขายตรงในอดีตเราก็ใช้เป็นชั้น ๆ มีผู้ที่ทำหน้าที่ในระดับต่าง ๆ จนถึงระดับที่จะไปสัมผัสกับลูกค้าโดยตรง เราจะเห็นผู้ที่ขายตรงในหลาย ๆ บริษัทที่วิ่งไปตามบ้าน ตามโรงเรียน ที่สร้างเครือข่ายขึ้นมากับพรรคกับพวกแต่ต้องไปด้วยตัวเอง ปัจจุบันนี้รูปแบบการขายตรงได้ปรับเปลี่ยน เป็นว่าผู้ที่อยู่ในเครือข่ายการขายตรงเขามีโฮมเพจ (Home Page) ของเขาเองเขาไม่ต้องไปเดินขายที่ไหน พอเขาบรรยายการสินค้ามาเขาก็โปรโมต (Promote) ไปบนโฮมเพจ (Home Page) ของเขา คนของเขาเองที่เป็นสมาชิกเป็นร้อย บางคนเป็นพันก็สามารถเข้าไปดูสินค้าแล้วก็สามารถสั่งซื้อกันจ่ายเงินกันออนไลน์ (Online) ได้เลย ด้วยระบบนี้จะทำให้เข้าไปสู่การล่อลวงหลอกลวงกันได้ง่ายขึ้นเห็นกันจะเมื่อเร็ว ๆ นี้ก็คือการหลอกลวงการขายทัวร์ (Tour) ไปญี่ปุ่นเพียง ๘,๐๐๐-๙,๐๐๐ บาท ทำให้คนเสียหายเป็นพัน ๆ คน คงไม่ต้องเอ่ยชื่อว่าเป็นใครหรือบริษัทไหน นั่นก็เป็นตัวอย่างหนึ่ง หรือว่าที่เราเพิ่งอ่านข่าวกันเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว การล่อลวงให้ซื้อแชร์เป็นรูปแบบของแชร์ลอตเตอรี่ แชร์อะไรก็ได้แล้วแต่ของอาจารย์ระดับสถาบันดังของประเทศ ทั้งคนรวย คนจน คนไทยทั้งหลายเป็นคนในโลกทั้งนั้น มีโลกะ โทสะ โมหะ กันทุกคน เห็นอะไรก็อยากจะได้ ดอกเบี้ยสูง ๆ เดือนละ ๒-๓ เปอร์เซ็นต์

ก็กระโดดเข้าไปจึงกลายเป็นเหยื่อ คนที่คิดจะหลอกลวงคนก็สามารถหลอกได้ง่าย เพราะฉะนั้นคือปัญหาของคนไทย ซึ่งท่านจะต้องเข้าใจวัฒนธรรมตรงนี้ว่าคนไทยมักได้แล้วก็เชื่ออะไรง่าย นอกจากเชื่อไสยศาสตร์ซึ่งเราก็เห็นกันเป็นประจำอยู่แล้ว อะไรดีความเป็นตัวเลขได้หมดทุกอย่าง ลอตเตอรี่บ้านเราก็ขายดีกันอยู่ทุกวันนี้ รัฐบาลก็เพิ่มจำนวนการพิมพ์ขึ้นเรื่อย ๆ เพราะว่ามีดีมานด์ (Demand) เยอะ เพราะฉะนั้นการหลอกลวงโดยการใช้สื่อออนไลน์ (Online) เกิดขึ้นอย่างมากมายเลย แล้วกว่าจะรู้ตัวก็สายไปทุกครั้ง คนที่เป็นผู้หลอกลวงก็มักจะหนีรอดไปได้เป็นส่วนใหญ่ อีกส่วนหนึ่งของสื่อออนไลน์ (Online) ที่อันตรายอย่างยิ่งคือในเรื่องของการหมิ่น ทั้งหมิ่นบุคคล หมิ่นสถาบัน หรือการสร้างเฮตสปีช (Hate Speech) ให้เกิดขึ้นโดยเครือข่ายของตัวเอง และเดี๋ยวนี้ก็ใช้เครือข่ายระดับสากล ----

เช่น ยูทูบ (YouTube) กูเกิล (Google) ต่าง ๆ ทางกรรมการได้เชิญผู้แทนกูเกิล (Google) มาพูดคุยว่าจะช่วยอะไร อย่างไร ที่จริงทางภาครัฐก็ได้เชิญมาหลายครั้งแล้ว แต่เปิดไปดูสิครับ เดียวนี้พอท่านเห็นคลิป (Clip) อันหนึ่งของยูทูบ (YouTube) ก็จะมีโฆษณาคลิป (Clip) อื่น ๆ ตามอีกสัก ๑๐ อัน เป็นคลิป (Clip) ที่ไม่พึงประสงค์ทั้งสิ้น ทุกวันนี้ เดียวนี้เข้าไปดูได้เลย เวลาเรามีคลิป (Clip) โฆษณาเพลงของนักร้องเก่า ๆ พอเปิดเข้าไปก็จะเห็นคลิป (Clip) อื่น ๆ ที่ตามมา ผมก็ไม่เข้าใจว่าพูดคุยกันอย่างไร ไม่ว่าภาครัฐหรือกรรมการเอง ก็เห็นชัดเจนว่าเป็นเว็บไซต์ (Web Site) ที่หมิ่น เป็นเว็บไซต์ (Web Site) ที่ผิดกฎหมายทั้งสิ้น ถ้าจำเป็นจะต้องเอาคำสั่งศาลไปขอปิดเว็บไซต์ (Web Site) แต่ละตัวผมว่าไม่มีใครทำได้ อันนี้ก็เป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งเลย ซึ่งผมคิดว่าเรื่องเหล่านี้จึงเป็นที่มาของคณะกรรมการชุดนี้ได้ให้ความสำคัญในการศึกษา อันนี้เป็นการศึกษาในภาพใหญ่ทางยุทธศาสตร์ ท่านก็ไปเกาะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ ๒๐ ปีของชาติที่กำลังจะมีพระราชบัญญัติออกมา แล้วท่านก็มองในหลาย ๆ ภาพ ซึ่งผมคิดว่าอย่างน้อยก็เป็นการศึกษาขั้นต้นที่จะทำให้รัฐบาลได้มีแนวทางในการที่จะต่อสู้ป้องกันการใช้สื่อออนไลน์ (Online) หรือการใช้สื่อทั้งหลายให้มีความสร้างสรรค์ไม่ให้เป็นพิษเป็นภัยต่อสังคม ต่อเด็กและเยาวชน ได้มีการดูกฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้สื่อกับเยาวชน ได้มีการดูกฎหมายที่เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ซึ่งผมคิดว่าก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้กันได้ เพราะฉะนั้นการที่ท่านพูดถึงเรื่องการเฝ้าระวัง หน่วยงานเฝ้าระวัง ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง เพราะว่าเป็นเรื่องความไวของสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง พูดถึงเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน อันนี้แน่นอน ถ้าเราพูดถึงเรื่องการใช้สื่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ แล้วก็พูดถึงในเรื่องของยุทธศาสตร์ที่จะต้องวางแผน

ประเด็นสุดท้ายที่ผมอยากจะกราบเรียนคือเรื่องของคณะกรรมการ ก็เห็นด้วยว่าจะทำเรื่องเหล่านี้ ถ้าไม่ตั้งคณะกรรมการก็อาจจะตั้งใครขึ้นมา พอจะตั้งหน่วยงานขึ้นมา ก็จะโดนอีกว่าสิ้นเปลืองต่าง ๆ เพราะฉะนั้นท่านก็ต้องมาในรูปแบบของคณะกรรมการ ก็เห็นใจและเข้าใจได้ คณะกรรมการที่มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานแต่ละรัฐบาลก็จะมีประมาณ ๕๐๐-๖๐๐ กรรมการ พอเปลี่ยนรัฐบาลทีหนึ่งก็จะยุบ ยุบเพื่อที่จะตั้งรองนายกรัฐมนตรีท่านใหม่ ๆ เข้ามารับหน้าที่เป็นประธาน แล้วก็อาจจะมีการปรับปรุงคณะกรรมการบ้างเล็กน้อย อันนี้ก็เป็นรูปแบบที่มีอยู่ แต่ที่สำคัญคือทำอย่างไรจะให้

มีประสิทธิภาพ ให้สามารถดำเนินงานได้ อันนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง ในนี้เราไม่ได้มีการออก พ.ร.บ. ใหม่ แต่เราก็เสนอให้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาซึ่งก็สามารถดำเนินการได้โดยมติ ครม. รูปแบบของกรรมการผมเห็นอยู่ ๒ รูปแบบ ก็คิดว่าท่านคงจะใช้ฉบับที่อยู่ในรายงาน คงไม่ได้ใช้เป็นสไลด์ (Slide) ที่ท่านแจกให้ซึ่งแตกต่างกัน ไม่ทราบว่าท่านแจกมาแล้ว ท่านไปปรับเปลี่ยนกันตอนไหน หรือว่าปรับเปลี่ยนพร้อมกันเมื่อเข้าวานนี้ตอนที่ท่านประชุมเร่งด่วน ในส่วนของกรรมการผมมีข้อสังเกต คือท่านมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับปลัดกระทรวงมาแล้วก็ผู้อำนวยการต่าง ๆ พอสมควร ซึ่งท่านเหล่านี้เรารู้จักอยู่ ท่านก็จะมานั่งรับฟังหรือส่งผู้แทนมา แต่คนที่จะมีประสิทธิภาพ คนที่จะทำงาน คนที่จะอินพุต (Input) อินเจกต์ (Inject) ไอเดีย (Idea) เข้าไปจริง ๆ จะเป็นส่วนของภาคอื่นมากกว่า เพราะฉะนั้นผมอยากจะให้มองในเรื่องของการเพิ่มสัดส่วนของผู้แทนจากภาคประชาสังคมและภาควิชาการให้เพิ่มมากขึ้น จะเป็น ๘ คน ๑๐ คนอะไรอย่าไปห่วง คงไม่ใช่ว่ามีภาคเอกชนมากแล้วจะทำให้หมัดหรือแนวคิดปรับเปลี่ยนไป แต่ผมคิดว่าคนที่ทำงานภาคประชาสังคมด้านสื่อมีเยอะมาก ด้านกฎหมายเกี่ยวกับสื่อมวลชนก็มีเยอะมาก ด้านเด็กและเยาวชนก็สำคัญที่ควรจะต้องเข้ามาอยู่ในนี้ -----

ฉะนั้นท่านควรจะเน้นในเรื่องภาคประชาสังคมที่จะเข้ามาช่วยให้แนวคิด ให้ไอเดีย (Idea) เพราะว่าเรามุ่งไปสู่ด้านการศึกษาด้วย ด้านการป้องกันเด็กจากการที่จะไปถูกล่อลวงจากภาพที่ไม่สมควรต่าง ๆ แล้วในส่วนของการเลขานุการกับผู้ช่วยเลขานุการ ถ้าท่านจะฝากงานนี้กับกรมประชาสัมพันธ์และกับสำนักนายกรัฐมนตรี ผมก็ฝากท่านไปพิจารณาเพิ่มเติม เพราะเขามีภาระหน้าที่มากไม่ใช่เพราะเขาทำงานไม่ได้ แต่มีภาระหน้าที่มากในการดำเนินงานอยู่แล้ว ฝากไปคิดถึงองค์กรสักหน่วยงานหนึ่งที่จะมารองรับหน้าที่ตรงนี้ ถ้านึกเร็ว ๆ ก็อาจจะเป็นอย่างเช่นองค์การมหาชนซึ่งอาจจะมีแค่ ๕๐ คน ๖๐ คนก็สามารถทำงานได้ แต่ควรจะมีองค์กรหลักที่มาทำหน้าที่ในด้านนี้ เพราะเรามองแล้วเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องในหลายด้าน ในหลายหน่วยงาน ในหลายภารกิจ แล้วการขับเคลื่อนจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องยาวนานไม่มีวันที่สิ้นสุด ยิ่งจะทำความเข้าใจไปกับยุทธศาสตร์ชาติ ถ้าจะฝากงานนี้ไว้กับกรมประชาสัมพันธ์ผมคิดว่าคงจะไม่เห็นมรรคผลมากมายกว่าที่เกิดขึ้นอยู่แล้วในปัจจุบันนี้ เพราะฉะนั้นก็ฝากข้อสังเกตตรงนี้ไว้ ก็ขอขอบคุณทางกรรมาธิการที่ได้ศึกษาเรื่องนี้ซึ่งผมคิดว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง อาจจะเป็นการศึกษาในฉบับแรก แต่ก็คงจะพัฒนาไปสู่การมีมาตรการที่จะช่วยให้เยาวชนของเราเติบโตขึ้นมาในสังคมที่ไม่มีพิษภัยจากสื่อออนไลน์ (Online) ขอขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอขอบคุณค่ะ เรื่องความไม่ตรงกันระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เดียวคณะกรรมการธิการคงจะยืนยันได้ว่าใช้ในเปเปอร์ (Paper) ไม่ได้ใช้ในเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) ซึ่งต่างกันโดยสิ้นเชิงค่ะ ต่อไปท่านสุดท้าย ท่านประสิทธิ์ ปทุมรักษ์ อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อดีตสมาชิกวุฒิสภา เรียนเชิญค่ะ

นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกทุกท่านครับ ผม ประสิทธิ์ ปทุมรักษ์ สมาชิกหมายเลข ๐๙๒ ผมเห็นด้วยกับทางคณะกรรมการในการที่จะปฏิรูปสื่ออย่างสร้างสรรค์อย่างแท้จริง แต่ก็มีข้อสังเกตเช่นเดียวกัน เพราะถึงแม้สื่อที่มีอยู่หรือสื่อที่ใช้อยู่จะเป็นสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ แต่ถ้าใช้อย่างสร้างสรรค์ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะมีสื่อเป็นจำนวนมากที่ไม่สร้างสรรค์ แต่ถ้าแนะนำให้มามีวิธีการใช้ที่ใช้อย่างสร้างสรรค์ สื่อที่ไม่สร้างสรรค์ไม่ต้องพูดถึงเลยครับ ถ้าเป็นสื่อที่ไม่สร้างสรรค์นั้นโอกาสที่จะใช้อย่างสร้างสรรค์มีไหม มีครับ ก็อยู่ที่ผู้ใช้ แต่ตรงนี้ต้องชมว่าคณะกรรมการนั้นได้เลือกสรรแล้วก็แนะ

แต่สิ่งที่แนะนำของท่านนี้ กระผมเองยังเห็นว่ามีสมาชิกได้กล่าวแล้วเมื่อสักครู่นี้ว่าตรงนั้นทำร่วมกับเรื่องของการกำกับได้ไหม เพราะว่าถ้าหยิบมันเหมือนแยกเป็นชิ้น ๆ แล้วก็นำมาประกอบกันซึ่งจะประกอบเมื่อไรก็ไม่รู้ แล้วจะประกอบในลักษณะไหน ประกอบแล้วจะดำเนินการอย่างไร เพราะฉะนั้นตรงนี้เมื่อมีการกล่าวแล้วอาจจะไปกระทบบ้างในเรื่องของการกำกับมาตรการในการที่จะควบคุมตรงนั้น ถ้าแยกเป็นส่วน ๆ ก็จะไม่เห็นภาพก็จะขอกล่าวรวม ๆ กันไปด้วยในกรณีที่อาจจะมีการพาดพิงไปบ้าง กระผมเองดูแล้วเมื่อสักครู่นี้ก็เห็นด้วยในเรื่องการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ในหน้า ๑๕ ตั้งแต่ข้อ ๔ ข้อ ๕ เป็นต้นไป ตรงนั้นเห็นด้วยว่าในการที่จะดำเนินการ ซึ่งถ้าจะดูตั้งแต่ข้อ ๑ ก็เห็นด้วยนะครับ ข้อ ๑ ในหน้า ๑๕ เรื่องการสร้างแนวทางและเรื่องการปลูกจิตสำนึก ฉะนั้นเรื่องการปลูกจิตสำนึกนี้ผมคิดว่าจะเริ่มตั้งแต่เด็ก ๆ ตั้งแต่เยาวชนด้วย ผ่านทางโรงเรียนต่าง ๆ แต่ก่อนในอดีตผมว่าเขาดูแล้วสามารถตัดสินใจได้ และสามารถใช้อิทธิพลญาณ แม้จะมีเด็กก็ยังมีผู้ปกครองที่คอยควบคุม แล้วก็คอยแนะนำได้ แต่ปัจจุบันนี้เรื่องการศึกษา นั้นขาดไปในเรื่องของหนังสือ เรื่องศีลธรรม ซึ่งแต่ก่อนนี้มีการสอนเน้นย้ำแล้วก็มีคำแนะนำ แยกแยะได้ว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร รวมทั้งเรื่องของหน้าที่พลเมือง แต่ปัจจุบันไปอยู่ในสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตหรืออย่างไรก็แล้วแต่ตรงนี้นะครับ -----

แต่ว่าความสมบูรณ์เช่นเดียวกับอดีตนั้นเนื้อหาอ่อนลงไป เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเริ่มต้นตรงนี้ เป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้มีจิตสำนึกและรู้ว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร สิ่งใดนั้น ไม่ถูกต้อง สิ่งใดนั้นถูกต้องและแยกแยะได้ อย่างน้อยดูแล้วก็สามารถเข้าใจ และสามารถที่จะ แยกว่าสิ่งใดควรนำไปใช้ต่อ สิ่งใดควรที่จะหยุดหรือว่าไม่ขยายเพิ่มออกไป อันนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งในการที่จะไปปลูกฝังผ่านทางสถาบันการศึกษา ถ้าหากว่าตรงนี้มีการเริ่มต้นได้ แล้วปลูกฝังไปเรื่อย ๆ ขณะนี้มีสื่อ ไม่ได้เป็นการโฆษณาอะไร เพราะไม่ได้กล่าวถึง จะมีรายการช่องหนึ่งเขามีวิธีการให้คนมาซักถามกับทางพระ ก็มีพระรูปหนึ่งจะอธิบาย เรื่องคำบาติ คำสันสกฤตเกี่ยวกับทางพระ ค่อนข้างจะใช้เวลาสั้น ๆ ประมาณสัก ๑-๒ นาที ซึ่งฟังแล้วเข้าใจง่าย รวมทั้งพุทธสถานต่าง ๆ ที่สำคัญที่คนไม่เคยรู้ ไม่เคยทราบ ไม่ทราบที่มา ตรงนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งในการที่จะปลูกฝังให้มีความคิดในเชิงบวก คิดไปในทางที่ดี อันนั้นก็เป็นส่วนหนึ่ง แต่ก็มีเหมือนกันว่าที่ยังไม่เป็นที่เข้าใจแม้กระทั่งบุคคลทางศาสนา ซึ่งอยู่ในข้อ ที่บอกว่าจะใช้บุคคลที่อยู่ในภาคการศาสนา อย่างข้อ ๑๔ บุคคลที่อยู่ในภาคการศาสนา ไม่ว่าจะเป็นผู้ทรงศีล พระ หรือว่าศาสนาใดก็แล้วแต่ เพราะว่าทุกศาสนานั้นสอนให้ทุกคน ทำความดีแล้วก็ประพฤติดี ตรงนี้ใช้คำว่า บุคคลที่อยู่ในภาคศาสนาหลายแห่ง แม้กระทั่งผู้อำนวยการพุทธศาสนาจังหวัด ก็มีการกล่าวกันว่าบางครั้งท่านยังทำตัว เป็นแบบอย่างที่ดีหรือเปล่า เพราะว่าท่านไปเติมน้ำมันเอง รถของทางราชการให้ใช้ดีเซล แต่ท่านไปแปลงสภาพเป็นใช้เบนซินหรือใช้แก๊สโซฮอล์แล้วก็ปรับ เท่านั้นยังไม่เพียงพอ มีการปรับออกไปด้วยว่าไปใช้กับรถยนต์ส่วนตัว ฉะนั้นพอคนรู้เข้า นี่ก็บุคคลทางภาค ศาสนา อันนี้ก็ส่วนหนึ่ง ยังมีส่วนทางภาคศาสนาอีก ผมเองจะไปหลายแห่งในส่วนที่ เป็นสถานที่ออกกำลังกาย ไม่ว่าจะเป็นสวนลุมพินี หรือว่าสวนเฉลิมพระเกียรติตรงจตุจักร หรือว่าพุทธมณฑล ตรงพุทธมณฑลเป็นแหล่งศาสนาเหมือนกัน แล้วบุคคลที่ดูแลก็คือบุคคล ที่อยู่ในภาคศาสนา แต่ปล่อยให้คนที่มาจากที่อื่นเข้าไปเดินแล้วเขาสอบถามเหมือนกัน เห็นปล่อยให้รถเข้าไปวิ่งบนถนนที่ใช้เป็นสถานที่เดินออกกำลังกาย แล้วรถก็เข้าไป เต็มหมด เมื่อวานผมได้คุยกับท่านพนมซึ่งอดีตท่านเคยดูแลในส่วนนี้ ท่านก็บอกว่า เดี่ยวท่านจะช่วยอีกทางหนึ่ง อันนั้นก็บุคคลทางภาคศาสนา จะเห็นได้ว่าตรงนี้ต้องเป็น แบบอย่างที่ดีอย่างเคร่งครัดแล้วก็อย่างเข้มงวดด้วย แล้วตนเองนั้นอยู่ในจุดที่บุคคลทั่วไป เขาเฝ้าจับตามอง เพราะฉะนั้นจึงต้องทำเป็นตัวอย่าง ที่กล่าวนี้ก็จะย้อนกลับไปตรงที่ว่า

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

เบญจมาภรณ์ ๒๕/๒

ผมคุยกับท่านรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง เพราะว่าท่านเก่งจริง ๆ ยอมรับว่าท่านเก่งเรื่องเทคโนโลยีแล้วท่านก็รู้ เหมือนกับที่ท่าน พลเอก เลิศรัตน์ สงสัย ขออนุญาตเอ่ยนามท่านนะครับ ท่านกล่าวว่าเว็บไซต์ (Web Site) ตรงนี้จะปิดกันอย่างไร เพราะท่านเห็น ท่านบอกว่าไว้มาก ๆ แต่ในความเป็นจริงเว็บไซต์ (Web Site) ที่แพร่ออกมามันออกทั่วไปหมดแล้วแล้วไม่สามารถปิดกันได้ ท่านบอกว่ามีความไวในการเฝ้าติดตามและเก็บข้อมูล ผมก็หวังตรงนี้เหมือนกันว่าท่านเชิญทางผู้แทนของกูเกิล (Google) เข้ามา ตรงนั้นจะเข้ามาดำเนินการได้มากน้อยเพียงใด เมื่อเขาเองรับปากแล้วในอนาคตเขาจะดำเนินการตามที่ได้รับปากมากน้อยแค่ไหน มีข้อผูกพันอย่างไรในการที่จะดำเนินการ เพราะตรงนี้ผมว่าดำเนินการด้วยมาตรการทางกฎหมายอย่างเดียวไม่เพียงพอหรอก การปลูกฝังนั้นเห็นด้วย -----

- ๒๖/๑

แต่การปลูกฝังอย่างไรวินั้นควรที่จะมีการปรับแก้ การที่มีมาตรการในหน้า ๑๗ เรื่องกระบวนการตรวจสอบและประเมินผล มาตรการในการตรวจสอบก็เป็นส่วนหนึ่ง เป็นไปได้ไหมครับว่าที่มอบให้ทางคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ซึ่งปัจจุบันนี้แยกเป็น ๒ ส่วน เป็นของโทรคมนาคมส่วนหนึ่ง เป็นของวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ส่วนหนึ่ง ในอนาคตซึ่งจะรวมกัน และชุดนี้ก็ใกล้ที่จะหมดวาระแล้ว ฉะนั้นถ้าจะปรับเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ในการรายงานแต่ละปีของคณะกรรมการ ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐ มีความเป็นอิสระในการที่จะบริหารงานก็จริงอยู่ แต่ควรที่จะให้มา รายงานกับทางสภาซึ่งวุฒิสภาเป็นผู้แต่งตั้ง แล้วนำภาคเอกชนให้เข้ามาร่วมสะท้อนปัญหา อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้งได้ไหม เพื่อเป็นการปลูกฝังและจะได้แก้ปัญหาได้เร็วขึ้น รายงานกับทาง วุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภาซักถาม แต่ขออย่างเดียวว่าอย่ามอบตัวแทนมา เมื่อมอบตัวแทนมา เขาบอกว่าจะกลับไปรายงาน เหมือนเดิมที่ผมเคยกล่าวไว้ในที่ประชุมแห่งนี้ว่าตรงนั้นโอกาสที่เป็นมรรคเป็นผลจะเกิดขึ้นยากเนื่องจากผู้ที่รับผิดชอบแท้จริงไม่ได้มารับปัญหาด้วยตนเอง เมื่อถึงเวลาที่ไม่ได้รับปัญหานั้นกลับไปอีก ตรงนี้ถ้าจะแก้เป็นกติกากฎหรือแก้เป็นกฎหมาย บังคับเลยว่าในแต่ละปีหรือแต่ละครั้งปีนั้นต้องมารายงานผลกระทบ เพราะภาพต่าง ๆ มันมีปัญหามากมาย ไม่ว่าจะเป็นภาพทารุณกรรม ภาพไม่สมควร ภาพลามกอนาจาร ซึ่งถ้าใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ จำเป็นจริง ๆ ว่าสื่อที่ใช้ จะดูแลอย่างไร ปลูกจิตสำนึกได้มากน้อยแค่ไหน แล้วก็ควบคุม คือผู้ใช้สื่อเองก็ต้องยอมรับว่า เขามุ่งเรื่องของธุรกิจเป็นหลัก เรื่องการประกอบการก็มุ่งถึงผลกำไรในการที่จะไขว่คว้า ให้ได้มา เพราะฉะนั้นก็จำเป็นว่าทำอะไรที่จะจูงใจให้มีคนดู เพราะช่วงเวลาอะไรต่าง ๆ ตรงนั้นก็ไม่มีควบคุม ขอนิดหนึ่งครับท่านประธาน ลองดูภาพหลังเที่ยงคืนสิครับ บรรดาภาพที่ไม่สมควรต่าง ๆ เต็มไปหมด แต่ภาพที่ไม่สมควรปัจจุบันนี้มีการเก็บแม้กระทั่ง คดีที่ขึ้นสู่ศาลแล้ว ซึ่งปัจจุบันนี้ทางศาลยุติธรรมมีการใช้ระบบต่าง ๆ ทันสมัยแล้วเก็บภาพ ภาพที่ดูแล้วน่าหวาดกลัวทางศาลก็เก็บไม่แพร่ออกมา เช่นภาพที่แย่งโทรศัพท์แล้วปาดคอ แต่ก็นำมาให้กรรมการยุติธรรมดู ตรงนี้มีความเหมาะสมไหม เพื่อใช้ประกอบ ในการพิจารณาว่ากระบวนการยุติธรรมไปถึงตรงนั้นแล้วแต่ว่าก็แยกแยะได้ ระดับผู้ใหญ่สามารถใช้วิจารณญาณได้ แต่เด็กหรือเยาวชนตรงนี้จะทำอะไร ก็ฝากทาง ท่านกรรมการนะครับ ก็เห็นด้วยในการที่จะปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ขอขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ สมาชิกได้อภิปรายกันมาพอสมควรแล้ว ดิฉันขอปิดการอภิปราย และขอเชิญประธานกรรมาธิการและกรรมาธิการชี้แจงตอบข้อซักถามของสมาชิก เชิญท่านจุไรรัตน์ค่ะ

นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิกสภาทุกท่านนะคะ ก่อนอื่นขออนุญาต ทางคณะกรรมการขอแก้ไขเอกสารเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) หน้า ๔ ในส่วนขององค์ประกอบคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ แล้วขออนุญาตใช้เอกสารที่เจ้าหน้าที่จะแจกขึ้นใหม่นะคะ ในประเด็นคำถามของท่านสมาชิกหลาย ๆ ท่านที่แสดงความห่วงใยเกี่ยวกับเรื่องของเยาวชน แล้วก็บุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตัวดิฉันเองอยากจะใคร่ขอตอบคำถามเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องของการใช้สื่อออนไลน์ (Online) ในเยาวชนหรือเด็ก ๆ ในวัยเรียน ในวัยศึกษา ดิฉันจะขออนุญาตใช้เวลาเพียง ๓-๔ นาทีในการตอบคำถามนี้ เบื้องหลังในชุดของอนุกรรมาธิการสื่อออนไลน์ (Online) แล้วก็ในชุดของกรรมาธิการได้ทำเรื่องของการหลอมรวมการปฏิรูปการขับเคลื่อนการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์นี้ขึ้นมา -----

สาเหตุหลักที่เรามองเห็นปรากฏการณ์เป็นเชิงประจักษ์แล้วพวกเราก็ห่วง แล้วอีกประการหนึ่งก็คือเราพบว่าสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจริง มีอยู่จริง นับวันก็จะรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นถ้าท่านสังเกตให้ดีในวันนี้เราพยายามบอกว่าการสร้างกลไกขึ้นมาที่จะดำเนินการให้มีการใช้สื่ออย่างเหมาะสมถูกต้องภายใต้การมีจิตสำนึกความรับผิดชอบ ไม่ได้แค่รับผิดชอบแต่เฉพาะตัวผู้ใช้เพียงอย่างเดียวต้องสำนึกรับผิดชอบต่อในระดับตนเอง ในระดับรอบข้าง ในระดับสังคม แล้วในระดับประเทศชาติ ดังนั้นอย่างที่ท่านสุรินทร์ ท่านอาจารย์ธรรมศักดิ์ และหลาย ๆ ท่านที่ได้พูดถึงเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับเยาวชนและสังคมไทยในทุกวันนี้ ดิฉันขออนุญาตกราบเรียนว่าเป็นเรื่องที่มีอยู่จริงแล้ว เป็นเรื่องที่มีระดับของความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ประการแรกในคณะกรรมการเราก็ได้มีการจัดเรียงลำดับความสำคัญเรื่องของการใช้สื่อออนไลน์ (Online) ในกลุ่มเด็กและเยาวชน ขออนุญาตนิดเดียว ถ้าท่านเคยเห็นคลิป (Clip) หนึ่งจะเห็นได้ว่ามีเด็กตัวเล็ก ๆ ซึ่งน่าจะเกิดได้สัก ๗-๘ เดือน พอนั่งได้เด็กถือโทรศัพท์มือถืออยู่หน้าตาสดชื่นยิ้มแย้มแจ่มใส พอคุณแม่ดึงโทรศัพท์มือถือออกจากมือเด็กร้องจ๊ากเลยร้องแล้วลงไปนอนดิ้น ในคลิป (Clip) นี้เป็นที่สะท้อนใจมาก พอคุณแม่ยื่นโทรศัพท์คืนกลับไปให้เด็กเปลี่ยนทันที จากร้องไห้แทบจะเป็นจะตายนี้ยิ้มแล้วก็นั่งเล่น คุณแม่ทดลองอยู่ ๓-๔ ครั้ง อันนี้ชัดเจน นอกจากนั้นยังมีเรื่องอื่น ๆ ที่มีนัยสำคัญกับเด็กและเยาวชนมากมาย เราจะเห็นว่าโดยรอบด้านแล้วอย่างที่ท่านสมาชิกสภาได้กรุณาให้ข้อมูล ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งข้อสังเกตและมุมมองต่าง ๆ ดิฉันขออนุญาตเรียนว่าขณะนี้กรรมการของเราได้ดำเนินการไปในระดับหนึ่งแล้วในเรื่องของการที่จะต้องกำหนดแผนยุทธศาสตร์ กำหนดแผนแม่บท กำหนดแนวทาง เพื่อนำเสนอต่อภาครัฐเป็นระยะเร่งด่วน ในปัญหานี้ที่จะต้องทำทันที ซึ่งในเบื้องต้นเราก็ได้พูดคุยกันถึงเรื่องของการที่จำเป็นต้องมีวิธีการ กระบวนการที่จะประสานกับทางกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงดีอี (DE) ซึ่งเป็นเสมือนกับไขว่ดวงในวงทั้งหมดของกระทรวงที่เป็นภาครัฐให้ทำทันที ก็คือเราพบว่าการเรียนการสอนทุกวันนี้เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนหรือในสถาบันการศึกษา อาจจะเรียกว่าแทบทุกวิชาต้องสอดแทรกเรื่องการให้ความรู้กับการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์บนความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นสังคม การเมือง วัฒนธรรม ศิลธรรมอันดีของประเทศชาติ เรื่องของอาชญากรรม เรื่องของการล่อลวง เรื่องต่าง ๆ ให้ครบถ้วนซึ่งในลำดับต่อไปกรรมการก็จะต้องทำเรื่องนี้ให้เรียบร้อยโดยเร็ว อันนี้ขออนุญาตอธิบาย

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

บุศยรินทร์ ๒๗/๒

ในเบื้องต้น และขอกราบขอบพระคุณท่านสมาชิกสภาที่ได้ให้คำแนะนำในเรื่องนี้ ซึ่งตัวดิฉันเอง ในฐานะนักการศึกษาเป็นครูบาอาจารย์ ดิฉันยอมรับว่ามีความทุกข์กับเรื่องนี้มาก และโอกาสนี้เป็นโอกาสอันดีที่จะได้ทำงานให้สังคมตรงนี้ของเราได้หมดห่วงไปในระดับหนึ่งนะคะ ขอบพระคุณค่ะ ขออนุญาตเชิญท่านรองประธานค่ะ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เชิญท่านพิสิษฐ์ค่ะ

พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน และเพื่อนสมาชิก ผม พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ ในฐานะกรรมการ ขอบพระคุณในข้อเสนอแนะของเพื่อนสมาชิกที่ได้อภิปรายนะคะ สิ่งที่ท่านได้อภิปรายเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ที่คณะกรรมการจะได้ไปปรับให้มีความสอดคล้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านคำนึงครับ สิ่งที่ท่านได้ห่วงใย -----

ผมนั่งฟังก็เห็นด้วยอย่างยิ่ง ก็รับข้อเสนอของท่านไปพิจารณาในรายงานทั้ง ๒ เรื่อง ทั้งเรื่องเมื่อวานนี้แล้วก็เรื่องวันนี้ครับ

ผมขออนุญาตตอบท่านกษิตและท่านเลขาธิการไปในคราวเดียวกัน สิ่งที่ท่านเป็นห่วง กรรมการก็เป็นห่วงเช่นเดียวกัน เป็นเรื่องสำคัญ เป็นเรื่องความมั่นคง โดยใช้สื่อเป็นตัวทำลายความมั่นคงของชาติ ของสังคม ในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้คณะกรรมการได้ทำไปแล้วนะครับ เช่นเรื่องเครื่องมือ ก็คือกฎหมาย คณะกรรมการเราได้ทำกฎหมายไปแล้ว ๒ ฉบับ ก็คือเรื่องพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ฉบับที่ ๒ ท่านจะเห็นว่ารายละเอียดในกฎหมายคอมพิวเตอร์ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ เนื้อหาส่วนใหญ่ก็คือเนื้อหาที่คณะกรรมการได้มีการยกร่างแล้วก็ส่งให้รัฐบาลไปรวมกับร่างเดิมที่ร่างไว้ รวมทั้งตัวกระผมเองก็ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการวิสามัญพิจารณา พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ใน สนช. เพื่อกำกับดูแลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อีกฉบับหนึ่งก็คือร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ซึ่งหลังจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ผ่านความเห็นชอบของสภาแห่งนี้ไปแล้ว และได้มีการประสานงานกับกระทรวงดิจิทัล (DE) ในฐานะเจ้าของร่างเดิม กระทรวงดิจิทัล (DE) ได้เชิญตัวแทนของคณะกรรมการและรับร่างกฎหมายฉบับนี้ไปปรับ โดยยึดถือร่างของกรรมการเป็นหลักในการพิจารณา เป็นที่น่ายินดีที่ร่างที่ปรับแล้วขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งเชื่อว่าจะจะมีการส่งให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติดำเนินการโดยเร็ว นี่คือเครื่องมือ ส่วนวิธีการปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นศูนย์เฝ้าระวังที่กระทรวงดิจิทัล (DE) จะต้องรับผิดชอบ คณะกรรมการได้ดีไซน์ (Design) ว่าศูนย์เฝ้าระวังจะต้องมีระบบที่ดีอะไรบ้าง เสนอแนะไปแล้วครับ หรือเรื่องเว็บไซต์ (Web Site) การใช้สื่อออนไลน์ (Online) ที่เข้ารหัส อันนี้คือปัญหายกอกของทุกประเทศในโลก ซึ่งไม่มีใครสามารถที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ได้ เรามีข้อเสนอแนะ เรามีข้อศึกษาส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผมขออนุญาตท่านประธาน นำรายละเอียดเรื่องนี้ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่สมาชิกอยากรู้ว่าสิ่งที่เราทำจะมีผลอะไรต่อประเทศชาติของเราในเรื่องความมั่นคง เว็บไซต์ (Web Site) ที่เข้ารหัสผมเรียนว่าเป็นปัญหายกอกของทุกประเทศในโลก แต่สิ่งที่จะเกิดขึ้นในไม่ช้านี้ประเทศไทยจะเป็นประเทศแรกในโลกที่จัดการปัญหาเหล่านี้ได้ ถึงแม้จะไม่ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แต่เชื่อว่าเมื่อเราทำแล้วประเทศอื่น ๆ จะเอาเป็นแบบอย่างที่จะจัดการกับบริษัทที่เป็นเจ้าของ

แอปพลิเคชัน (Application) เหล่านี้ที่เอาเปรียบทุกประเทศในโลก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องภาษี
ทุกประเทศในโลกแม้กระทั่งประเทศแม่เขาเองถูกเอาเปรียบภาษี บริษัทเหล่านี้
ไปจดทะเบียนในประเทศที่มีอัตราภาษีเป็นศูนย์ และมีการซื้อขายออนไลน์ (Online)
กับตัวแทนที่อยู่ในประเทศที่มีฐานภาษีเป็นศูนย์ ฉะนั้นการซื้อขายออนไลน์ (Online) เหล่านี้
เมื่อถูกเก็บภาษีเป็นศูนย์แล้วประเทศต้นทางไม่สามารถเก็บภาษีได้ในฐานะที่มีการตกลงทำ
ดับเบิล แทกซ์ อะกรีเมนต์ (Double Tax Agreement) ระหว่างกัน -----

ซึ่งปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ ก็เริ่มดำเนินการเก็บภาษีกับบริษัทเหล่านี้ และขณะเดียวกัน กรมสรรพากรของเราก็เริ่มขยับที่จะวางมาตรการในการเก็บภาษีจากบริษัทเหล่านี้ ขอเรียนว่ารายงานฉบับนี้เป็นรายงานเชิงยุทธศาสตร์มีการบรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ แต่อย่างไรก็ตามในการจัดเข้าสู่ยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี มีระบุว่าให้รายงานฉบับนี้ทำให้เสร็จสิ้นภายในปี ๒๕๖๒ แต่คณะกรรมการธิการเราเห็นว่าปัญหาเรื่องการใช้สื่อโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อออนไลน์ (Online) เป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและเป็นภัยคุกคามต่อสังคมไทย ซึ่งต้องจัดการให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว เราจึงเสนอเป็นวาระปฏิรูปเร่งด่วนให้เสร็จสิ้นภายในปี ๒๕๖๐ เพิ่มเติม ฉะนั้นหลังจากรายงานฉบับนี้ เรามีรายงานที่ศึกษาลงในรายละเอียดที่เป็นการศึกษาถึงวิธีการในการจัดการกับสื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) อย่างสร้างสรรค์ได้อย่างไร ก็คงเป็นไปตามแนวทางคล้าย ๆ กัน ก็คือเรากำหนดยุทธศาสตร์ กำหนดวิธีการในการปฏิบัติ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการตามแนวทางและข้อเสนอแนะของกรรมการธิการ ขอเรียนว่าสิ่งที่ท่านประธาน สมาชิกทุกท่านมีความเป็นห่วงประเทศชาติ กรรมการธิการตระหนักดี เราพยายามเข้าไปศึกษา ส่งรายงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่เราพบปัญหา ก็คือการขับเคลื่อนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องติดขัดในเรื่องระบบราชการ ซึ่งตรงนี้คณะกรรมการเราก็ได้เร่งรัดลงไปประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเชิงปฏิบัติ เนื่องจากเราศึกษาส่งให้ แต่พอจะทำคิดเยอะก็ทำไม่ได้เสียที อันนี้คือปัญหา ขอเรียนว่าข้อเสนอแนะทั้งหลายกรรมการก็ขอบพระคุณ แล้วก็จะนำไปดำเนินการปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ ต่อสังคมต่อไป กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เรียนเชิญท่านประธานกรรมการคะ

พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร (ประธานกรรมการ) : กราบขอบคุณท่านประธานครับ ท่าน พลตำรวจตรี พิสิษฐ์และกรรมการของกระผมได้รับข้อมูลและตอบข้อซักถามหมด ผมเพิ่มประเด็นนิดเดียว ท่านประธานที่เคารพครับ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมันเปลี่ยนไปเรื่อยแล้วก็เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วอย่างทุกวันนี้ แต่เดิมเราใช้โทรศัพท์มือถือ เราไปต่างประเทศเปิดโรมมิ่ง (Roaming) อัตราการโรมมิ่ง (Roaming) ก็แล้วแต่คู่ประเทศจะเจรจากัน เราไปญี่ปุ่น ญี่ปุ่นมาเรา เราไปรัสเซีย รัสเซียมาเรา

เป็นเรื่องของบริษัทเทเลคอม (Telecom) เขาจะเจรจากัน ปัจจุบันนี้มีไวไฟ (Wifi) เราก็ไปใช้ไวไฟ (Wifi) กัน จึงเป็นที่มาของโอทีที (OTT) คือโอเวอร์ เดอะ ท็อป (Over-the-Top) วันที่ ๑๒-๑๓ กันยายนปีนี้ บริษัทค่ายมือถือคือเทเลคอมคอมพานี (Telecom Company) ในอาเซียน (ASEAN) ๕๐ บริษัทจะมาประชุมกันในประเทศไทย แล้วก็จะดูถึงปัญหาในเรื่องนี้ว่า จะมีการบริหารจัดการในเรื่องของโอทีที (OTT) คือโอเวอร์ เดอะ ท็อป (Over-the-Top) ได้อย่างไร ในเรื่องของอินเทอร์เน็ต ออฟ ทิงส์ (Internet of Things) อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องยอมรับว่าประเทศไทยเราไม่ใช่เจ้าของเทคโนโลยี เราไม่ใช่ผู้ผลิต เพราะฉะนั้นที่พูดกันว่า กฎหมายไม่ทันคงต้องเป็นในลักษณะนั้น เพราะว่าพอโปรดักต์ (Product) ออกมาแล้ว จึงรู้ว่ามีความสามารถที่จะทำอะไรได้อย่างไร แล้วเราก็ต้องไปถามบริษัท ต้องไปประชุมที่ ไอทียู (ITU) บ้าง ที่เวิลด์ เรดิโอ คอมมูนิเคชัน (World Radio Communication) บ้าง อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ -----

แล้วก็รับมาประสานกับประเทศอื่น ๆ ด้วย จึงร่างเป็นกฎหมายออกมา เพราะฉะนั้นเทคโนโลยีมันไปก่อนแล้ว แอปพลิเคชัน (Application) มันตามมา อย่างไรก็ตามเชื่อว่าประชาคมโลกคงตระหนักในเรื่องนี้นะครับ

เรื่องที่ ๒ ที่อยากจะกราบเรียนประชาสัมพันธ์ก็คือเรื่องเว็บไซต์ (Web Site) ได้มีการพูดคุยกัน ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดีอี (DE) เชิญประธาน กสทช. เชิญเลขาธิการ กสทช. เชิญสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เชิญด้านความมั่นคงด้วย แล้วก็ตกลงทำงานร่วมมือกัน ประกาศออกมาเรียบร้อยถ้าท่านเห็น และกำหนดให้เวลา ๗ วัน ให้ ๙ อินเทอร์เน็ต เซอร์วิส โพรไวเดอร์ (Internet Service Provider) ไปดำเนินการนำข้อความต่าง ๆ ออกจากเว็บไซต์ (Web Site) ของทั้ง ๙ เซอร์วิสโพรไวเดอร์ (Service Provider) ที่มีคำสั่งศาลแล้วนะครับ ไปนำออกให้หมดภายใน ๗ วัน ครบกำหนดภายใน ๗ วันแล้วยังไม่ปฏิบัติตามก็จะพิจารณาในเรื่องใบอนุญาตของผู้ประกอบการนะครับ

สุดท้ายครับท่านประธาน วันที่ ๔ สิงหาคมปีที่แล้ว กสทช. ได้จัดดินเนอร์ทอล์ก (Dinner Talk) โดยเชิญมิสเตอร์ดอน แท็ปสก็อตต์ มาพูดคุยในเรื่องของบล็อกเชน (Blockchain) และ ฯลฯ นายกรัฐมนตรีประยุทธ์ได้มอบหมายให้ท่านรองนายกรัฐมนตรีประจักษ์ เป็นประธานแทน ในปีนี้ก็ได้มีการจัดนะครับ ผมขออนุญาตประชาสัมพันธ์ คือจะมีการจัดในวันศุกร์ที่ ๔ สิงหาคม ตอนบ่าย สำนักงาน กสทช. ได้กราบเรียนเชิญ ฯลฯ นายกรัฐมนตรีประยุทธ์ จัดที่โรงแรมสยาม เคมปินสกี แต่ปีนี้ไม่มีอาหารเย็นเป็นตอนบ่าย แล้วก็เป็นการบรรยายพิเศษโดยมิสเตอร์ริชาร์ด เอคลาร์ก จะบรรยายในเรื่องของไซเบอร์ซีเคียวริตี้ ชาล์เลนจ์ แอนด์ ออปพอร์ทูนิตี อิน เดอะ ดิจิทัล อีโคโนมี (Cybersecurity Challenge and Opportunity in the Digital Economy) มิสเตอร์คลาร์กเป็นใครครับ มิสเตอร์คลาร์กอดีตเป็นเนชันนัล โคออร์ดิเนเตอร์ ฟอร์ ซีเคียวริตี้ อินฟราสตรักเจอร์ โพรเทกชัน แอนด์ เคาน์เตอร์ เทอร์โรริซึม (National Coordinator for Security, Infrastructure Protection, and Counter-Terrorism) ของประเทศยูไนเตited สเตต (United State) นะครับ ผมก็เลยขออนุญาตประชาสัมพันธ์ จำนวนที่นั่งไม่เยอะ ถ้าท่านใดสนใจก็แจ้ง แล้วทางสำนักงาน กสทช. ก็จะเรียนเชิญท่าน โดยท่านนายกรัฐมนตรีไปเป็นองค์ปาฐกในการกล่าวเปิด กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบคุณคะ ท่านสุรินทร์มีอะไรคะ เชิญท่านสุรินทร์ และต่อด้วยท่านกษิตคะ

นายสุรินทร์ จิรวชิษฐ์ : ท่านประธานขอนิดเดียวครับ ผมได้เสนอไว้ ท่านก็รับรวม ๆ แต่ผมมีความรู้สึกที่ท่านตอบผมให้มีความสุขนิดได้ไหมว่าหน่วยงานที่จะรับผิดชอบผมขอเพิ่มกระทรวงแรงงาน ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ใช้งานตั้ง ๑๐ กว่าล้านคน ท่านตอบแค่ว่ารับไหม และอีกข้อหนึ่งเดียวท่านตอบพร้อมเลย ผมบอกว่าขอให้สื่อต่าง ๆ ของรัฐไม่ว่าวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์อะไรต่าง ๆ ร่วมผลิตรายการดี ๆ กับสังคม โดยเฉพาะสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ผมฟังรายการของคุณสัญญาลักษณ์ เจริญเปี่ยมช่อง ๙๒ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รายการจากฟ้าสู่ดิน ของคุณจิระวรรณ ต้นภูรณันท์ รายการบันทึกสถานการณ์ ไม่ต้องไปฟังข่าวอะไร มาฟังอันนี้จบเลย ท่านเห็นด้วยไหม ถ้าเห็นด้วยท่านก็ต้องไปขับเคลื่อนเรื่องเหล่านี้ ตอบสั้น ๆ เท่านั้นครับ ขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เชิญท่านกษิตคะ

นายกษิต ภิรมย์ : ขอบคุณครับท่านประธาน ผม กษิต ภิรมย์ สมาชิก สปท. ลำดับที่ ๗ ท่านประธานครับ เราเห็นพ้องต้องกันในที่ประชุมนี้ว่ามีความท้าทายเกี่ยวกับสื่อออนไลน์ (Online) ที่เป็นข้อสงสัย แต่ที่ผมได้แสดงความห่วงใยตอนที่ผมอภิปรายในระยะแรกนั้นก็คือคณะกรรมการพยายามที่จะต่อสู้กับความท้าทายในเชิงลบที่ผมเรียกว่าเนกาทีฟแอปโพรช (Negative Approach) คือตั้งคณะกรรมการออกกฎหมายมาลงโทษอะไรแล้วก็จะคิดว่าจะควบคุมได้ แต่ผมได้เสนออีกแนวทางหนึ่งไปในเชิงบวกที่ผมอาจจะใช้คำภาษาอังกฤษว่าเป็นโพสิทีฟแอปโพรช (Positive Approach) เพราะผมคิดว่าเนกาทีฟแอปโพรช (Negative Approach) สู้ไม่ได้หรอกครับ เทคโนโลยีมันเปลี่ยนแปลงไป แล้วผู้บริโภคก็เป็นทั้งผู้ทำข่าวด้วยมันไม่ได้ ผมก็เสนออย่างนี้ครับ และผมคิดว่าน่าจะพูดกับรัฐบาลได้ เป็นคำสั่งขอให้สถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ ๕-๖ สถานี ---

แล้วก็วิทยุอีกประมาณ ๓๐๐-๔๐๐ สถานี โดยเฉพาะอยู่ในสังกัดของกระทรวงกลาโหม แล้วก็สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้เขาจัดเวลาทุกวันเพื่อให้มีรายการสื่อสารสร้างสรรค์

อันที่ ๒ ก็ขอให้หน่วยราชการต่าง ๆ โดยเฉพาะรัฐวิสาหกิจที่มีงบประมาณสัมพันธลงทุนนั้นไปสนับสนุนสื่อเอกชนทุกประเภทรวมทั้งสื่อออนไลน์ (Online) ในการมีรายการที่สร้างสรรค์

อันที่ ๓ ก็มีกองทุน กสทช. สสส. หรือแม้กระทั่งกำไรของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ก็ทำไมไม่เป็นกองทุนเพื่อจะไปสนับสนุนคนหนุ่มคนสาวทำแอนิเมชัน (Animation) ทำการ์ตูนอะไรต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมจริยธรรมแล้วก็ศีลธรรมอย่างกว้างขวางในทุกกระดับ ส่งเสริมคนดีมีความสามารถให้ทำประโยชน์ต่อสังคม แล้วจะทำให้เยาวชนสาธารณชนโดยทั่ว ๆ ไปนั้นเข้าถึงด้วย แล้วเราก็ต้องประสานกับฝ่ายที่ควบคุมละครทั้งหลาย ผมเปิดทีวี (TV) มาที่ไรผมก็พูดเล่น ๆ กับภรรยาว่าหนังไทยทั้งหมดค่อนข้างจะเป็นซอฟต์เซ็กซ์ (Soft Sex) ไม่โจ่งครึมแต่ว่านัยมันเป็นอย่างนั้น ดูแล้วคลื่นไส้อยากจะอาเจียน ท่านยอมรับไหมครับ มอมเมาแล้วปล่อยกันมาได้อย่างไร ข้าวตอนเข้าทุกสถานีก็เรื่องฆ่ากันทั้งนั้น ตอนค้ำก่อนนอนก็ฆ่ากันทั้งนั้น แล้วเราจะมาจรรโลงสังคมให้มีวัฒนธรรมได้อย่างไร แล้วใครเป็นสปอนเซอร์ (Sponsor) ละครับ รัฐวิสาหกิจหรือเปล่า บริษัทฯใหญ่ที่มาร่วมกับรัฐบาลทำโครงการประชารัฐหรือเปล่า ต่าง ๆ เหล่านี้ผมคิดว่าเราต้องมาช่วยกันคิด แล้วก็ตัวเองประมาณที่มีอยู่ ชัดความสามารถของบุคลากรมาทำทุกสิ่งทุกอย่างในเชิงบวก ขอความกรุณา อย่ามาตั้งคณะกรรมการมีนายกรัฐมนตรี มีสำนักงาน ออกกฎเกณฑ์มาแล้วก็จะไปลงโทษ ไม่มีทางครับ ทำไม่ได้มันไร้พรมแดน เทคโนโลยีมันเปลี่ยนแปลงไปแล้วคนเป็นผู้สื่อข่าวโดยตนเองด้วยมันส่งข่าวกันไปเราจะไปตามล้างตามเช็ดเขาได้หรือครับ รัฐบาลก็จะทะเลาะกับประชาชนทุกวัน รัฐบาลก็จะกลายเป็นศัตรูของประชาชน ไม่มีประโยชน์ครับ มาช่วยกันคิดใช้สติปัญญาทำอะไรที่สร้างสรรค์กันทั้งประเทศ แล้วก็มากันทุกอนุทุกหมู่เหล่าทั้งหมดจะดีกว่าครับ แล้วเราจะต้องเอาชนะธรรมชาติต่าง ๆ เหล่านี้ได้ ผมขอเสนอและขออย่า ถ้าเผื่อท่านไม่ทำตามนี้หรือท่านไม่ยอมรับในสิ่งนั้น ผมเห็นด้วยกับข้อเสนอนี้ไม่ได้ ขอขอบคุณมากครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอขอบคุณค่ะ เชิญกรรมการค่ะ

พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ (กรรมการ) : ขอบพระคุณท่านกษิต เห็นด้วยอย่างยิ่งนะครับ นี่คือวิธีการที่ใช้น้ำดีไล่น้ำเสีย เป็นเชิงบวกอย่างที่ท่านกษิต ได้อธิบายไว้ คณะกรรมการเราเห็นด้วยอย่างยิ่ง ถ้าไม่มีเราจะไปเพิ่มเติมในรายงาน

สำหรับท่านสุรินทร์ ก็ยินดีอย่างยิ่งที่จะเขียนเพิ่มเติมในรายงาน กรณีถึงปลัดกระทรวงแรงงาน ขอบพระคุณท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณารายงาน เรื่อง ผลการศึกษา และข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่อ อย่างสร้างสรรค์แล้วนะคะ ก่อนจะขอมติจากที่ประชุมดิฉันขอตรวจสอบองค์ประชุมก่อนค่ะ

(นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนทำการตรวจสอบองค์ประชุม)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิแสดงตน โปรดเสียบัตรและกดปุ่มแสดงตนนะคะ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ท่านสมาชิกใช้สิทธิแสดงตนเรียบร้อยแล้วนะคะ มีสมาชิกกำลังทยอยเข้ามาอีก ท่านสมาชิกที่ยังยืนอยู่นั้นเรียบร้อยแล้วไหมคะ ท่านอนุสิษฐ์เรียบร้อยแล้วนะคะ ไม่มีท่านใด เจ้าหน้าที่แสดงผลค่ะ มีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๑๕๖ ท่าน ครบองค์ประชุมค่ะ

เรื่อง

วันที่ 02 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เวลา 12:05

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 156

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เรื่อง ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ (การตรวจสอบองค์ประชุม)

หน้า 1 / 1.515

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
1		พลโท กมล สุภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
2		นายกฤษฎา จินะวิจารณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
3		นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
4		นายกษิตศ อ้าวคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
5		นายกษิต ภิรมย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
6		นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
7		นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
8		นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
9		นายเกรียงยศ สุดลาภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
10		พลเรือเอก ไกรวุธ วัฒนธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
11		นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
12		พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
13		พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
14		พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
15		พลอากาศเอก คธาธิพย์ ฤกษ์งาม ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
16		นายคำณูณ สิทธิสมาน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
17		หม่อมราชวงศ์จักรกรรณ จิตรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
18		พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
19		นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
20		พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสุก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
21		นายจุมพล สุขมัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
22		นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
23		พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
24		นายเฉลิมพล ประทีปะวงนิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
25		นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
26		พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนทรัพย์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
27		นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
28		นายชาลี เอียดสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
29		พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
30		นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
31		นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
32		นายชูศักดิ์ เกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
33		พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
34		พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
35		พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
36		นายฐาปบุตร ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
37		พลเอก ฐิติวัฒน์ กำลังเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
38		นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
39		พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
40		นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
41		นายดุสิต สีสามิทรพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
42		นายเดชาภิวัดน์ ณ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
43		นายตระกูล วินิจฉัยภาค	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
44		พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิ์วิชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
45		นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
46		พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
47		พลอากาศเอก ทวีเดช อังศุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
48		นายทวีศักดิ์ กอนันต์กุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
49		นายธงชัย ลืออดุลย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
50		พันเอก ธนศักดิ์ มิตรมานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
51		นายธเนศพล ธนบุญวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
52		ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
53		พลเอก ธวัช จารุกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
54		นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
55		นายธวัชชัย พักอังกฤษ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
56		นายธานินทร์ ณะเฒ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
57		พลตำรวจโท ธีรจิตร อุตมะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
58		พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
59		นางนรรัตน์ พิมพ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
60		นายนิกร จำนง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
61		นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
62		นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
63		นายบัญญัติ ปรมีศนาภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
64		พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
65		นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
66		พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
67		นายประกาศ คงเอียด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
68		นายประมนต์ สุธีวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
69		ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
70		นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
71		พลเอก ปราการ ชลยุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
72		นายปรีชา บุตรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
73		นางปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
74		นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
75		นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาทกา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
76		นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
77		นายพงศ์ศักดิ์ เสมนต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
78		นายพนม ศรีศิลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
79		นายพรชัย ตระกูลวรานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
80		คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
81		พลเอก พอพล มณีรินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
82		พลเรือเอก พระจันทร ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
83		พลตำรวจตรี พิธิษฐ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
84		นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
85		นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
86		พลเอก ภิบุญ แก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
87		พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
88		นายมนู เลียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
89		นางมิ่งขวัญ วิษยารังสฤษดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
90		พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
91		พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
92		นางรวีวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
93		นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
94		พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
95		พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
96		พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
97		นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
98		พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
99		นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
100		พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
101		นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
102		พลโท วรार्ห บัญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
103		นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
104		พลเอก วัฒนา สุรวพานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
105		พลอากาศเอก วัธน มณีนัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
106		นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
107		นายวันชัย สอนศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
108		นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
109		พลเอก วิชิต ยาทิพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
110		นายวิเชียร ขวาลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
111		พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
112		นายวินัย ตะห์ลัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
113		นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
114		นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
115		นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
116		พลเอก วุฒินันท์ ลีลายุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
117		นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
118		นายศิริชัย ไหม้งาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
119		นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
120		พลเรือเอก สกิตพันธุ์ เกยานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
121		นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
122		นายสมชัย ฤชุพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
123		นายสมชาย พุฒิกัลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
124		พลโท สมชาย ลีนประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
125		นายสมเดช นิลพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
126		นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
127		พลเอก สราวุฒิ ชลออยู่	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
128		นายสังศิต พิริยะรังสรรค์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
129		นายสันตศักดิ์ จรูญ งามพิเชษฐ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
130		พลตรี สิริวิทย์ นาคทอง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
131		นายสุชน ชาลีเครือ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
132		พันเอก สุชาติ จันทรโชติกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
133		นายสุนชัย คำนูณเศรษฐ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
134		นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
135		นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
136		พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
137		พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
138		นายเสรี สุวรรณภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
139		นายเสรี อติภัทระ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
140		พลอากาศเอก อนาวิน อิมอรรถบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
141		พลเรือเอก อนูทัย รัตตะรังสี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
142		นายอนุสร จีรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
143		นายอนุสิทธิ์ คุณากร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
144		นายอภิชาติ จงสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
145		พลเอก อภิชาติ เพ็งกิตติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
146		นายอภิรักษ์ ชื่อธามวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
147		นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
148		นายอรุณ จิรขวาลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
149		ศาสตราจารย์อัครา ศานติศาสน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
150		นายอัศวินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
151		นายอัฒลฮาติม มินฮาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
152		พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
153		พลตำรวจโท อาจิม โชติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
154		พลตำรวจโท อำนวย นิมมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
155		นายอุทัย เลาหวิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่ เลขที่บัตร ชื่อ-สกุล

ชื่อสังกัด

156

พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

1. นายอลงกรณ์ พลบุตร
2. นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ

รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง
รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง

ต่อไปจะขอมติจากที่ประชุมว่าจะเห็นชอบกับรายงาน เรื่อง ผลการศึกษา และข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์หรือไม่

(นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนคะ ผู้ใดเห็นชอบ โปรดกดปุ่ม เห็นด้วย ผู้ใดไม่เห็นชอบ โปรดกดปุ่มไม่เห็นด้วย ผู้ใดเห็นว่าควรงดออกเสียง โปรดกดปุ่ม งดออกเสียง

(สมาชิกทำการเลียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : มีสมาชิกท่านใดยังไม่ได้ใช้สิทธิบ้างไหมคะ ขอปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่แสดงผลคะแนนคะ จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๑๖๐ ท่าน เห็นด้วย ๑๕๔ ท่าน ไม่เห็นด้วย ๑ ท่าน งดออกเสียง ๕ ท่าน

เรื่อง

วันที่ 02 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เวลา 12:06

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 160

เห็นด้วย 154

ไม่เห็นด้วย 1

งดออกเสียง 5

ไม่ลงคะแนนเสียง 0

รายงานของคณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เรื่อง ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการสิทธิการ โดยให้คณะกรรมการ นำความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกฯ ไปปรับปรุงก่อน ส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

หน้า 1 / 1.516

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
1	1	พลโท กมล สุภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
2	2	นายกฤษฎา จินะวิจารณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
3	5	นายเกษิทธิ์เดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
4	6	นายเกษิทธิ์ อาชวคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
5	7	นายเกษิทธิ์ ภิรมย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	ไม่เห็นด้วย
6	8	นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
7	10	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
8	11	นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
9	12	นายเกรียงยศ สุดลาภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
10	13	พลเรือเอก ไกรวุธ วัฒนธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
11	14	นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
12	16	นายเข้มชัย ชูติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
13	17	พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
14	18	พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
15	19	พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
16	21	พลอากาศเอก คราฑพิภย์ ภูษธร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
17	22	นายคำณูณ สิทธิสมาน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
18	24	หม่อมราชวงศ์จักรกรรณ จิตรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
19	25	พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
20	26	นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
21	28	พลเรือเอก จิรพัฒน์ ปานสกุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
22	29	นายจุมพล สุขมัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
23	30	นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
24	31	พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
25	32	นายเฉลิมพล ประทีปะวณิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
26	33	นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
27	34	พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนทรัพย์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
28	37	นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
29	38	นายชาลี เขียดสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
30	39	พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
31	40	นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
32	41	นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
33	42	นายชูศักดิ์ เกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
34	43	พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
35	44	พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรวิทย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
36	45	พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
37	46	นายฐานุบุตร ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
38	47	พลเอก รัฐิวัจน์ กำลึงเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
39	48	นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
40	49	พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
41	52	นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
42	54	นายดุสิต สีสากัทรพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
43	56	นายเดชาภักดิ์ ณ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
44	57	นายตระกูล วิจัยนัยภาค	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
45	58	พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิ์วิชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
46	59	นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
47	60	พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
48	62	พลอากาศเอก ทวีเดช อังคุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
49	63	นายทวีศักดิ์ กอนันต์กุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
50	65	นายธงชัย ลีอดุลย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
51	67	พันเอก ธนศักดิ์ มิตรมานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
52	68	นายธนศพล ธนบุญวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
53	69	ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
54	70	พลเอก ธวัช จารุกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
55	71	นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
56	72	นายธวัชชัย พักอังกูร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
57	74	นายธานินทร์ ณะเฒ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
58	75	พลตำรวจโท อธิจิตร อุตมะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
59	77	พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
60	78	นางนรรัตน์ พิมเสน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
61	79	นายนิกร จำนง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
62	80	นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
63	82	นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
64	83	นายบัญชา ปรมีศณากภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
65	84	พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
66	85	นางเบญจวรรณ สว่างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
67	86	พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
68	88	นายประกาศ คงเอียด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
69	89	นายประมนต์ สุธีวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
70	90	ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
71	92	นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
72	93	พลเอก ปราการ ชลยุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
73	94	นายปรีชา บุตรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
74	96	นางปัทมา เรียงวิเศษกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
75	97	นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
76	98	นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาทุกา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
77	99	นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
78	101	นายพงศ์ศักดิ์ สมนันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
79	102	นายพนม ศรศิลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
80	103	นายพรชัย ตระกูลวรานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
81	104	คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
82	107	พลเอก พอพล มณีรินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
83	108	พลเรือเอก พระจันทร ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
84	109	พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
85	110	นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
86	111	นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
87	112	พลเอก ภิเดช แก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
88	113	พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
89	115	นายมนู เลียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
90	116	นางมิ่งขวัญ วิทยารังษณดี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
91	118	พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
92	119	พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
93	120	พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
94	121	นางรวีวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
95	122	นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
96	123	พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
97	124	พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
98	126	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
99	127	นายเลศวิโรจน์ โกวัฒนะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
100	128	พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
101	129	นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
102	130	พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
103	131	นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
104	132	พลโท วราห์ บุญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
105	133	นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
106	134	พลเอก วัฒนา สรรพานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
107	135	พลอากาศเอก วัธน มณีนัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
108	136	นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
109	137	นายวันชัย สอนศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
110	138	นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
111	139	พลเอก วิชิต ยาทิพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
112	140	นายวิเชียร ขวาลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
113	141	พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
114	143	นายวินัย ดะห์ลัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
115	144	นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
116	146	นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
117	147	นายวิวรรณ์ แสงสุริยะฉัตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
118	148	พลเอก วุฒินันท์ สิลายุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
119	151	นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
120	152	นายศิริชัย ไหมงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
121	153	นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
122	154	พลเรือเอก สถิรพันธุ์ เกยานนท์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
123	156	นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
124	157	นายสมชัย ฤชุพันธุ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
125	158	นายสมชาย พถุมิกัลป์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
126	159	พลโท สมชาย ลีนประเสริฐ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
127	160	นายสมเดช นิลพันธุ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
128	162	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
129	163	พลเอก สราวุฒิ ชลออยู่	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
130	165	นายสังคีต พิริยะรังสรรค์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
131	166	นายสันตศักดิ์ จรูญ งามพิเชษฐ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
132	167	พลตรี สิริวิตร นาคทอง	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
133	168	นายสุชน ซาลีเครือ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
134	169	พันเอก สุชาติ จันทร์โชติกุล	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
135	170	นายสุนชัย คำบุญเศรษฐ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
136	171	นายสุรชัย ดนัยตั้งตระกูล	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
137	173	นายสุรินทร์ จิรวินิชกุล	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
138	174	พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
139	176	พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
140	177	นายเสรี สุวรรณภานนท์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
141	178	นายเสรี อติภักตะ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
142	179	นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
143	180	พลอากาศเอก อนาวิน ภิรมย์รัตน์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
144	181	พลเรือเอก อนุทัย รัตตะรังสี	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
145	182	นายอนุสร จิรพงศ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
146	183	นายอนุสิษฐ คุณากร	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
147	184	นายอภิชาติ จงสกุล	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
148	185	พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
149	186	นายอนันต์ ชี้อาณวงศ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
150	188	นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
151	189	นายอรุณ จิรขวาลา	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง

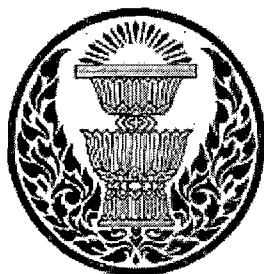
ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
152	190	นายอลงกรณ์ พลบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
153	191	ศาสตราจารย์อัครา ศานติศาสน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
154	192	นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
155	193	นายอับลุลฮาติม มินฮาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
156	194	พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
157	195	พลตำรวจโท อาจิม ไชติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
158	197	พลตำรวจโท อำนวย นิมมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
159	199	นายอุทัย เลาหิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
160	200	พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

1. นายอลงกรณ์ พลบุตร	รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง
2. นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง

ก็เป็นอันว่าที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เรื่อง ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์แล้ว ซึ่งคณะกรรมการจะได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกไปปรับปรุงก่อนที่จะเสนอรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป จบการพิจารณารายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ขอขอบคุณกรรมการและคณะผู้ชี้แจงทุกท่านค่ะ

ต่อไปเป็นการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๓.๑ รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

รายงาน

ของ

คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจ
ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์”

๑๗	๑๒	สปท.

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

ที่ (สปท) ๕๖๖/๒๕๖๐

(สำเนา)

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน นั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	ประธานกรรมการ
๒. พลเอก อภิชาติ เพ็งกิตติ	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก วัฒนา สรรพานิช	ที่ปรึกษากรรมการ
๕. พลเอก ธวัช จารุกุล	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. พลเอก ชัยชาญ ช้างมงคล	โฆษกกรรมการ
๗. นางถวิลวดี บุรีกุล	โฆษกกรรมการ
๘. นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	กรรมการ
๙. พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	กรรมการ
๑๐. พลอากาศเอก อนาวิน ภิรมย์รัตน์	กรรมการ
๑๑. นายธงชัย ลืออดุลย์	กรรมการ
๑๒. นายอภิรักษ์ ชื่นธานุวงศ์	กรรมการ
๑๓. พลเอก ธงชัย สารสุข	กรรมการ
๑๔. นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา	กรรมการ
๑๕. นายพงศ์ศักดิ์ คุ้มสันต์	กรรมการ
๑๖. พลตำรวจโท อาจิม โชติวงศ์	กรรมการ
๑๗. นายธานินทร์ ณะเอม	กรรมการ
๑๘. พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	กรรมการ
๑๙. พลเอก สุรเดช เพ็ญเจริญ	กรรมการ
๒๐. พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมการ
๒๑. พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๒. นายอนุสิษฐ์ คุณากร	เลขานุการกรรมการ
๒๓. นายศานิตย์ นาคสุขศรี	เลขานุการกรรมการ

อนึ่ง พลเอก ชัยชาญ ช้างมงคล และพลเอก สติน ทองภักดี ได้มีหนังสือแจ้งความประสงค์ ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐ ส่งผลให้สมาชิกภาพการเป็นกรรมการสิ้นสุดลงตามข้อ ๙๑ (๓) แห่งข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘

และในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๖/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมมีมติแต่งตั้ง พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ เป็นกรรมการ แทนตำแหน่งที่ว่างลง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษารายงานเรื่อง “การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์” ตามแผนการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดินเสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และ หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ

(ยงยุทธ สารสมบัติ)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

สำนักกรรมการ ๒

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๑๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๑๐

دنۇفل/رأف

رؤفرفرف/فرفف

رفرفرفرف/رفرف

สำเนาถูกต้อง

ว่าที่ร้อยตำรวจตรี

(อาพิชิต สุขะนันท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

แทนเลขานุการกรรมการ

สารบัญ

รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

เรื่อง “การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์”

๑. แผนการปฏิรูป	๑
๒. หลักการและเหตุผล	๑
๓. สถานการณ์การบังคับคดีของไทยในปัจจุบัน	๘
๔. สภาพปัญหา	๑๕
๕. กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	๒๑
๖. ประเด็นการปฏิรูป	๓๖
๗. ข้อเสนอการปฏิรูป	๓๗
๘. กำหนดเวลาปฏิรูป	๔๓
๙. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๔๕
๑๐. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๔๕
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๔๕

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการบังคับคดีล้มละลาย
ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

ภาคผนวก ข สถิติด้านการบังคับคดีและวางทรัพย์ค้างไปประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ –
๒๕๖๐

ภาคผนวก ค เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น
สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

ภาคผนวก ง สรุปผลการประชุม เรื่อง “การเสนอความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้ง
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน” วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ และวันที่ ๓
เมษายน ๒๕๖๐

ภาคผนวก จ รายนาม

๑. คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
๒. ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหาร
ราชการแผ่นดิน
๓. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐ
๔. ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐ

รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
เรื่อง “การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์”

.....

๑. แผนการปฏิรูป

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐได้นำเสนอแผนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ใน ๔ ประเด็นสำคัญ ได้แก่

- (๑) การกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน
- (๒) การทบทวนและจำแนกบทบาทภารกิจภาครัฐ
- (๓) การออกแบบโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมกับภารกิจต่าง ๆ ของภาครัฐ
- (๔) การพัฒนากลไกหรือเครื่องมือในการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

จากแผนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า การทบทวนบทบาทและภารกิจภาครัฐเป็นประเด็นการปฏิรูปสำคัญประเด็นหนึ่งที่จะต้องหยิบยกขึ้นมาพิจารณาศึกษา โดยเฉพาะการถ่ายโอนภารกิจภาครัฐให้ภาคเอกชนหรือภาคส่วนอื่นรับไปดำเนินการ อันจะเป็นการลดบทบาทภารกิจภาครัฐ และเป็นการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนหรือภาคส่วนอื่นได้เข้ามามีบทบาทภายใต้การกำกับดูแลของภาครัฐ ซึ่งจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ และประโยชน์สุขของประชาชน ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว คณะกรรมการจึงได้พิจารณาศึกษาภารกิจการบังคับคดีล้มละลายของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม เป็นกรณีตัวอย่าง เพื่อเสนอแนวทางการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายให้ภาคเอกชนรับไปดำเนินการแทน โดยจะเป็นการปรับบทบาทของกรมบังคับคดีจากผู้ปฏิบัติ (Operator) มาเป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) ซึ่งจะช่วยลดบทบาทภารกิจของกรมบังคับคดีและเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของกรมบังคับคดี ซึ่งจะเป็นการพัฒนากระบวนการบังคับคดีล้มละลายให้เป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. หลักการและเหตุผล

๒.๑ แนวคิดในการปรับบทบาทภารกิจภาครัฐ

นับแต่ พ.ศ. ๒๕๔๕ อันเป็นช่วงเวลาที่มีการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการไทยครั้งสำคัญ ระบบราชการไทยได้เริ่มดำเนินการทบทวนและปรับลดบทบาทภารกิจภาครัฐมาโดยตลอด เพื่อนำไปสู่การมีภาครัฐที่มีขนาดเล็กลง โดยมีเป้าหมายให้รัฐดำเนินการเฉพาะบทบาทภารกิจหลักที่สำคัญ จำเป็น และมีความคุ้มค่าในการดำเนินการเท่านั้น ในขณะเดียวกัน มีการส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก และสร้างความเข้มแข็งให้ภาคส่วนอื่นสามารถรองรับการถ่ายโอนภารกิจที่รัฐ

ไม่จำเป็นต้องดำเนินการ โดยเฉพาะภารกิจทำให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีความพร้อมที่จะดำเนินการได้เองโดยไม่เกิดผลเสียหายต่อประเทศชาติโดยรวม และคงไว้ซึ่งความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งจะส่งผลให้โครงสร้างภาครัฐมีขนาดเล็กลงและเหมาะสมสอดคล้องตามความจำเป็นของภารกิจ

๒.๑.๑ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๐)

เนื่องจากการบริหารราชการแผ่นดินในแบบเดิมไม่สามารถตอบสนองและรองรับกับความสลับซับซ้อนและพลวัตของการบริหารกิจการบ้านเมืองในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรมีการปรับปรุงโครงสร้างให้มีขีดสมรรถนะและความยืดหยุ่นคล่องตัวสูง ดำเนินการจัดระเบียบความสัมพันธ์ของการบริหารราชการในทุกระดับให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีความเป็นเอกภาพ รวมทั้งสามารถบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงการทำงานในมิติและภาคส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยให้มีการดำเนินการดังนี้

- ให้มีการทบทวนการจัดโครงสร้างองค์การของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น เพื่อรองรับกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและยุทธศาสตร์การปฏิบัติงาน รวมถึงพยายามปรับรูปแบบการทำงานให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวโดยดำเนินการปรับเปลี่ยนให้หน่วยงานในส่วนกลางมีขนาดที่เล็กลงและมุ่งเน้นเฉพาะภารกิจงานวิเคราะห์ในเชิงยุทธศาสตร์การวางนโยบาย และมาตรฐานการปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผลการวิจัยและพัฒนาการสนับสนุนในเชิงวิชาการ
- จัดให้มีการโอนถ่ายภารกิจงานในเชิงปฏิบัติการออกไปยังหน่วยงานในระดับภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ให้มีการทบทวนความจำเป็นในการมอบหมายให้แต่ละส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินงานและยุบเลิกส่วนงานและแผนงาน/โครงการที่ไม่มีความจำเป็นลง โดยอาศัยวิธีการตรวจสอบความคุ้มค่าของการใช้จ่ายเงินงบประมาณ เพื่อนำทรัพยากรไปจัดสรรให้ในส่วนที่มีความจำเป็นมากกว่า และ/หรือเปิดให้ผู้ให้บริการอื่น ๆ เช่น ธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาไม่แสวงหากำไรเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทน

๒.๑.๒ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕)

มีการตั้งเป้าหมายถึง “ระบบราชการไทยที่พึงประสงค์” ซึ่งจะต้องให้คุณค่าและความสำคัญในการมุ่งเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการทำงาน โดยต้องรับฟังความคิดเห็น ตอบสนองความต้องการและอำนวยความสะดวก ลดขั้นตอนและภาระในการติดต่อของประชาชน และปรับเปลี่ยนบทบาทของระบบราชการให้เป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ไม่เป็นผู้ดำเนินการ เสียเองหรือคงมีอำนาจมากเกินไป รวมทั้งระบบราชการต้องมีขนาดกำลังคนและใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ไม่พยายามเข้าแทรกแซงและขยายตัวเกินไปจนเป็นภาระของประเทศ หรือมีผลกระทบต่อภาคส่วนอื่นและสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยในส่วนของการปรับรูปแบบการทำงานภาครัฐนั้น ให้ดำเนินการดังนี้

- ปรับรูปแบบการทำงานให้มีลักษณะเชิงบูรณาการ เกิดการแสวงหาความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ด้วยการจัดระบบบริหารราชการให้เอื้อต่อการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายกับภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ ในลักษณะเป็นภาคี/พันธมิตร/หุ้นส่วนในการจัดบริการสาธารณะ โดยการส่งเสริมผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน การประสานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรประชาชนในลักษณะการบริหารงานในรูปแบบเครือข่าย (Networking) เน้นการทำงานแบบหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนในงานบริการสาธารณะ (Public – Private Partnership - PPP) โดยศึกษาความเป็นไปได้ในการร่วมทุนในโครงการพัฒนาสำคัญ ๆ ของประเทศ

- ปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของภาครัฐ ให้มีขนาดที่เหมาะสม (Rightsizing) เกิดความคุ้มค่าและรองรับกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลาย ซับซ้อนมากขึ้น โดยให้ดำเนินการทบทวนบทบาทภารกิจของภาครัฐให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ยกเลิกภารกิจที่ไม่จำเป็น ถ่ายโอนงานบริการบางอย่างของรัฐให้เอกชน หรือท้องถิ่นดำเนินการแทน

- เสริมสร้างให้หน่วยงานภาครัฐมีความตื่นตัว ตอบสนอง และไวต่อการเปลี่ยนแปลง มีการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น คล่องตัว สามารถปรับตัว และมีความคิดริเริ่ม ทนต่อสถานการณ์และความท้าทายต่าง ๆ ได้ โดยส่งเสริมให้ส่วนราชการมีการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการปฏิบัติงานและส่งมอบบริการสาธารณะ

๒.๑.๓ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑)

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) เพื่อเป็นกรอบทิศทางสำคัญที่มีเป้าหมายร่วมกันกับทุกภาคส่วนเพื่อจะผลักดันนโยบายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายหลักที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ เพื่อหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง ลดความเหลื่อมล้ำที่เน้นการพัฒนาอย่างทั่วถึง เป็นธรรม สู่การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เร่งสร้างสมดุลและปรับระบบบริหารจัดการภายในภาครัฐ ให้สามารถฉีกกำลังเป็นระบบครบวงจรและพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนั้น การพัฒนาระบบราชการไทยในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๑ จะรองรับยุทธศาสตร์ประเทศดังกล่าว โดยมีการกำหนดกลยุทธ์และมาตรการพัฒนาระบบราชการไทยให้พร้อมต่อการขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมาย มีการปรับสมดุลในการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นอย่างมีคุณภาพ ด้วยการส่งเสริมระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยการทบทวนบทบาทภารกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้เหมาะสม ถ่ายโอนภารกิจงาน และกิจกรรมที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องปฏิบัติเองให้ภาคส่วนต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้หน่วยงานราชการทบทวนบทบาทและภารกิจของตนให้มีความเหมาะสม โดยให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคส่วนอื่น การถ่ายโอนภารกิจบางอย่างที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินงานเองให้ภาคส่วนอื่น รวมทั้งการสร้างความร่วมมือหรือความเป็นภาคีหุ้นส่วน (Partnership) ระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่น

โดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่าแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยฉบับต่าง ๆ ได้กล่าวถึงการปรับบทบาทและภารกิจของภาครัฐในทิศทางเดียวกันมาโดยตลอด ด้วยการเสนอให้มีการปรับโครงสร้างภาครัฐให้มีขนาดเล็กลง โดยมีแนวทางดำเนินการที่หลากหลายและเป็นระบบ ตั้งแต่การส่งเสริมกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลโดยมุ่งผลักดันให้ส่วนราชการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วยการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ทรงความรู้ การปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน ตลอดจนการปรับลดบทบาทภารกิจภาครัฐด้วยการแสวงหาความร่วมมือจากภาคส่วนอื่นๆ ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชน เพื่อเข้ามาจัดทำบริการสาธารณะแทนรัฐ โดยเฉพาะในการให้บริการสาธารณะที่เมื่อคำนวณและเปรียบเทียบต้นทุนในการให้บริการของภาครัฐแล้ว เห็นว่าการให้ภาคส่วนอื่นเข้ามาดำเนินการให้บริการสาธารณะจะสร้างประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่ามากกว่าการให้ภาครัฐดำเนินการ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นของสังคมได้เข้ามามีบทบาทในการจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของภาครัฐ อันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐและประโยชน์สุขของประชาชนต่อไป

๒.๒ นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑ นโยบายของรัฐบาล สมัยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นโยบายที่ ๑๐ การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

“๑๐.๑ ปรับปรุงระบบราชการในด้านองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และท้องถิ่น ทบทวนการจัดโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนหรือลักลั่นกันหรือมีเส้นทางการปฏิบัติงานที่ยืดยาว ปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้ทันสมัยโดยนำเทคโนโลยีมาใช้ แก้ไขกฎระเบียบให้โปร่งใส ชัดเจน สามารถบริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนจัดระบบอัตราค่าจ้างและปรับปรุงค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐให้เหมาะสมและเป็นธรรม ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารจัดการภาครัฐแบบใหม่การตอบสนองความต้องการของประชาชนในฐานะที่เป็นศูนย์กลาง และการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นวางใจในระบบราชการ ลดต้นทุนดำเนินการของภาครัฐกิจเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับนานาชาติประเทศ และการรักษาบุคลากรภาครัฐที่มีประสิทธิภาพไว้ในระบบราชการ โดยจะดำเนินการตั้งแต่ระยะเฉพาะหน้าไปตามลำดับความจำเป็น และตามที่กฎหมายเอื้อให้สามารถดำเนินการได้”

๒.๒.๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ก) หมวดแนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

มาตรา ๗๕ วรรคสอง รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดทำบริการสาธารณะ

มาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนา เจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ข) หมวดการปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๒๕๘ ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๓) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการดำเนินงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

๒.๒.๓ ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่น โดยดำเนินนโยบายการคลังและการเงินให้มีความสอดคล้องกัน รักษาวินัยการเงินการคลังและเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน และสร้างความเชื่อมั่นในต่างประเทศ พัฒนาระบบการเงินของประเทศให้มีประสิทธิภาพ และสามารถให้บริการประชาชนทุกระดับ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ และโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชน

- ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การให้บริการทางการศึกษา การให้บริการด้านการเงิน การให้บริการด้านสุขภาพ การให้บริการด้านโลจิสติกส์และการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งเป็นฐานความร่วมมือในเอเชีย

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ โดยการทบทวนบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีความเหมาะสม ถ่ายโอนงานให้ภาคส่วนอื่น เพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพในการปฏิบัติราชการและสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ

๒.๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

โดยที่ปรากฏว่าเศรษฐกิจไทยขยายตัวต่ำกว่าศักยภาพอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ทั้งจากผลกระทบของเศรษฐกิจโลกซบเซาและข้อจำกัดภายในประเทศเองที่เป็นอุปสรรคต่อ

การเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งฐานเศรษฐกิจภายในประเทศขยายตัวขึ้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งรวมไปถึง

- การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย รวมทั้งพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ

- การพัฒนาระบบการเงินของประเทศให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ การค้า และการลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพดมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

โดยที่ระบบการบริหารจัดการในภาครัฐยังขาดประสิทธิภาพ จึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้บริการประชาชนยังไม่ได้มาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการให้บริการของท้องถิ่นขาดความโปร่งใส ระบบและกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถอำนวยความสะดวกและเป็นธรรม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้ความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า สามารถให้บริการประชาชนในรูปแบบทางเลือกที่หลากหลายและมีคุณภาพ โดยกำหนดหลักการและแนวทางในการยุบเลิกภารกิจหรือปรับลดหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคให้เหลือเพียงการปฏิบัติการกิจเฉพาะที่ไม่อาจมอบให้ราชการบริหารส่วนภูมิภาคดำเนินการแทนหรือไม่สามารถถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ธุรกิจเพื่อสังคม ภาคประชาสังคม หรือชุมชนและประชาชนรับไปดำเนินการแทนได้ พร้อมกับเกลี้ยหรือโอนบุคลากรและงบประมาณให้สอดคล้องกับภารกิจที่ถ่ายโอนไป

๒.๒.๕ ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)

ก) ยุทธศาสตร์ด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ในแผนงานพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารจัดการเพื่อบริการประชาชนของกระทรวงยุติธรรม ได้บรรจุเรื่องโครงการต่างๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมบังคับคดี ดังนี้

- โครงการปรับบทบาทและรูปแบบการให้บริการ (Business Model) ของกรมบังคับคดีจากผู้ปฏิบัติงาน (Operator) เป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) (ริเริ่มหน่วยงานบริการรูปแบบพิเศษ (SDU))

- โครงการปรับปรุงพัฒนาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (ริเริ่ม)

- โครงการจัดตั้งสำนักฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชนและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Institute of Civil Enforcement Officer and Trustee) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้บุคลากรและเพื่อเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพ

ข) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในแผนงานส่งเสริมบทบาทกระบวนการยุติธรรมไทยสู่เวทีสากล ได้บรรจุเรื่องพัฒนางานบังคับคดีเพื่อเอื้อต่อการจัดอันดับความยาก – ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) และแผนงานปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประเทศโครงการพัฒนากฎหมาย กฎ และระเบียบด้านการบังคับคดีให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

๒.๒.๖ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals - SDGs)

เป้าหมายที่ ๑๖ การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข ยุติธรรม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

๒.๒.๗ การจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของธนาคารโลก

ประกอบด้วยตัวชี้วัดจำนวน ๑๐ ตัวชี้วัด ตั้งแต่การเริ่มธุรกิจจนถึงการปิดกิจการ โดยกรมบังคับคดีมีส่วนรับผิดชอบตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

ตัวชี้วัดที่ ๙ การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) โดยเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรมและกรมบังคับคดี

ตัวชี้วัดที่ ๑๐ การแก้ไขปัญหาการล้มละลาย (Resolving Insolvency) เป็นตัวชี้วัดที่กรมบังคับคดีรับผิดชอบโดยตรง โดยจะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการทำงาน เพื่อให้มีมาตรฐานสากล เกิดความรวดเร็ว และมีสัดส่วนการได้รับชำระหนี้ (recovery rate) ที่เพิ่มขึ้น

๒.๒.๘ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖

คณะรัฐมนตรีได้กำหนดมาตรฐานการทบทวนบทบาทภารกิจของส่วนราชการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยสามารถสรุปหลักการในการปรับบทบาทภารกิจภาครัฐ ได้ดังนี้

(๑) ให้ส่วนราชการดำเนินการทบทวนบทบาทภารกิจหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ พร้อมกับเปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนของสังคมอย่างกว้างขวางโดยให้จำแนกบัญชีรายการภารกิจดังกล่าวออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

- ภารกิจที่จะต้องยุบเลิก เนื่องจากหมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต

- ภารกิจที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินการเองและสมควรจะต้องถ่ายโอนให้ภาคส่วนอื่น ๆ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความพร้อมของภาคส่วนอื่น ๆ ในการเข้ามาดำเนินการแทนภาครัฐด้วย

- การกิจที่ภาครัฐยังคงต้องดำเนินการอยู่ต่อไป ซึ่งครอบคลุมทั้งภารกิจในปัจจุบันและภารกิจใหม่ที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต

(๒) สำหรับภารกิจที่ยังคงต้องดำเนินการอยู่ต่อไป หลักจากที่ได้มีการยุบเลิกหรือถ่ายโอนแล้วให้ส่วนราชการการดำเนินการจำแนกภารกิจออกเป็น ๒ ประเภท เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงระบบงานและการบริหารกำลังคนให้สอดคล้องกันต่อไป กล่าวคือ

- ภารกิจหลัก (Core functions) ซึ่งหมายถึงงานตามกฎหมาย/นโยบายหรืองานที่หากไม่ดำเนินการจะทำให้ส่วนราชการนั้นไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง เช่น งานให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย งานอนุมัติ อนุญาต งานบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย งานจัดการข้อพิพาท ข้อร้องเรียน งานจัดบริการสาธารณะ เป็นต้น

- ภารกิจรอง (non – core functions) ซึ่งหมายถึงงานให้การสนับสนุนทางวิชาการ (technical support) และงานสนับสนุนทางบริหารจัดการ (administrative support) เช่น งานกฎหมายและระเบียบ งานแผนงาน งานวิจัยและพัฒนา งานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานวิเทศสัมพันธ์ งานสารบรรณ งานการเงิน บัญชีและพัสดุ งานบุคลากร งานฝึกอบรม งานเลขานุการ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ภารกิจรองดังกล่าวอาจมีลักษณะเป็นภารกิจหลักของบางส่วนราชการก็ได้ขึ้นกับสภาพเงื่อนไขและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงานนั้น

๓. สถานการณ์การบังคับคดีของไทยในปัจจุบัน

๓.๑ ภารกิจหลักของกรมบังคับคดี

ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้กรมบังคับคดีมีภารกิจเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล การชำระบัญชีตามคำสั่งศาล การวางทรัพย์ และการประเมินราคาทรัพย์สิน โดยดำเนินการยึดอายัด จำหน่ายทรัพย์สิน รวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ตลอดจนกำกับดูแลการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพื่อให้เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสีย ได้รับการชดเชยจากลูกหนี้อย่างเป็นธรรม โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการบังคับคดีแพ่งตามคำสั่งศาล
- (๒) ดำเนินการบังคับคดีล้มละลายตามคำสั่งศาล
- (๓) ดำเนินการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล
- (๔) ดำเนินการตรวจสอบสิทธิทางบัญชีของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อรับส่วนแบ่งจากคดีตรวจสอบค่าใช้จ่าย และเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการบังคับคดี
- (๕) ชำระบัญชีห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือนิติบุคคลในฐานะผู้ชำระบัญชีตามคำสั่งศาล
- (๖) รับวางทรัพย์จากลูกหนี้หรือผู้มีสิทธิวางทรัพย์
- (๗) ดำเนินการประเมินราคาทรัพย์สิน
- (๘) ดำเนินการเกี่ยวกับการเดินหมาย คำคู่ความ หนังสือ หรือประกาศของศาล หรือหน่วยงานในสังกัดกรม

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมายหรือตามคำสั่งศาล

๓.๒ บทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย

สำหรับกระบวนการการบังคับคดีล้มละลายนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ได้กำหนดขั้นตอนการบังคับคดีตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ โดยบุคคลที่มีความสำคัญในการบังคับคดีล้มละลาย คือ “เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์” ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมให้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับคดีล้มละลายหรือปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์” หมายความว่าตลอดถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ให้ปฏิบัติการแทน ซึ่งบทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะแตกต่างกันตามประเภทคดีที่รับผิดชอบ ซึ่งโดยหลักแล้วประเภทคดีที่มีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้ามาเกี่ยวข้องแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ คดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

สำหรับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการบังคับคดีล้มละลาย เป็นเสมือนการรวบรวมเอาหน้าที่ของบุคคลหลากหลายอาชีพมารวมไว้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เช่น การควบคุม สั่งการ กำกับดูแลให้การบังคับคดีสำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายซึ่งเป็นการใช้อำนาจรัฐ นอกจากนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารธุรกิจและด้านการบัญชี เพื่อให้สามารถจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ลูกหนี้และเจ้าหนี้ เป็นต้น^๑ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการดำเนินการกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายไว้หลายประการ ได้แก่

๑) อำนาจหน้าที่ในฐานะเจ้าพนักงานของรัฐ

เป็นอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปที่จะกำกับดูแลกระบวนการบังคับคดีล้มละลายให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ในคดีล้มละลายจนถึงเวลาที่ศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลาย ไม่ว่าจะเป็นอำนาจหน้าที่ในการประกาศแจ้งคำสั่งต่าง ๆ ของศาล เช่น คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดลูกหนี้ คำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือคำสั่งศาลให้ยกเลิกการล้มละลายของลูกหนี้ เป็นต้น การสอบสวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ การจัดการประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกในคดีล้มละลาย การจัดการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย

๒) อำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้

ในคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ บัญญัติให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจในการจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำ

^๑ รศพร สุขสมพร, “การศึกษาความเป็นไปได้ในการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้แก่ภาคเอกชนดำเนินการ,” (หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่นที่ ๑๔ วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, ๒๕๕๓), น. ๑.

การที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป นอกจากนี้ยังมีอำนาจในการเก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้ หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น ซึ่งในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ดังกล่าว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดการกิจการของลูกหนี้ที่ยังค้างอยู่ให้เสร็จสิ้นไป ในกรณีที่กิจการของลูกหนี้เป็นกิจการหรือธุรกิจที่ต้องมีการจัดการต่อไปให้เสร็จสิ้น

(๒) การยึดอายัด ขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ ตลอดจนดำเนินการต่าง ๆ ในกรณีที่มีผู้ร้องขัดทรัพย์

(๓) การพิจารณาคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ทั้งหลายที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้เข้ามาว่าเป็นหนี้กันจริงหรือไม่ และเป็นหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้หรือไม่

(๔) ในฐานะคู่สัญญา ได้แก่ ในกรณีที่ลูกหนี้ไปทำสัญญาต่างตอบแทนกับบุคคลภายนอกก่อนที่ลูกหนี้จะล้มละลาย ซึ่งลูกหนี้ยังคงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อคู่สัญญาอยู่ เมื่อคู่สัญญากับลูกหนี้ร้องขอ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องพิจารณาว่าจะยอมรับทรัพย์สินหรือสิทธิตามสัญญานั้นหรือไม่

(๕) กรณีที่ลูกหนี้มีสิทธิเรียกร้องให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินแก่ลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจหน้าที่ในการทวงถามให้บุคคลนั้นชำระหนี้ ตลอดจนดำเนินการฟ้องร้องบังคับคดีจนได้เงินหรือทรัพย์สินนั้นมา

(๖) ในกิจการที่ได้ทำไปแล้ว เป็นกรณีที่ก่อนที่ลูกหนี้จะถูกฟ้องให้ล้มละลาย ลูกหนี้ได้กระทำหรือยินยอมให้มีการโอนทรัพย์สินหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการฉ้อฉลหรือโดยมุ่งหมายให้เจ้าหนี้คนใดคนหนึ่งได้เปรียบเจ้าหนี้อื่น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจที่จะเพิกถอนการกระทำเช่นนั้นได้ เพื่อให้ทรัพย์สินกลับเข้าสู่กองทรัพย์สินของลูกหนี้ดังเดิม

๓) อำนาจหน้าที่ในฐานะเป็นคู่ความในคดีและเป็นทนายความ

ในคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ กำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการประนีประนอมยอมความ เพื่อให้ตกลงระงับข้อพิพาทที่ลูกหนี้มีอยู่ต่อบุคคลภายนอกให้เสร็จสิ้นไปฟ้องร้องคดีใด ๆ ที่ลูกหนี้ถูกโต้แย้งสิทธิหรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ นอกจากนี้ หากลูกหนี้ยังคงมีคดีค้างพิจารณาอยู่ในศาลไม่ว่าจะเป็นโจทก์หรือจำเลย หากเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจหน้าที่ในการเข้าว่าคดีแทนลูกหนี้ทั้งในฐานะเป็นตัวความและทนายความในคดี

๔) อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนพยานหลักฐานในสำนวนคำขอรับชำระหนี้

กล่าวคือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่ตรวจสอบคำขอรับชำระหนี้ของบรรดาเจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อให้ได้ความถูกต้องว่าเจ้าหนี้มีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้เป็นจำนวนเท่าใด พิจารณาดำเนินการในสำนวนสาขาต่าง ๆ นอกจากสำนวนคำขอรับชำระหนี้ อันได้แก่สำนวนเพิกถอนการโอน สำนวนรื้อกันส่วน สำนวนรื้อขัดทรัพย์ สำนวนทวงหนี้ สำนวนปฏิบัติตามสัญญา เป็นต้น ซึ่งมีวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับการสืบพยานในชั้นศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะพิจารณามีคำสั่งในคำขอรับชำระหนี้ดังกล่าว ซึ่งต้องใช้ทักษะของการสอบสวน การพิจารณาพยานหลักฐานที่ปรากฏ การพิจารณาโดยใช้ข้อกฎหมายมาปรับใช้กับ

ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงต้องมีความรู้ในกฎหมายต่างๆ เพื่อใช้ในการพิจารณา มีความเห็นหรือคำสั่ง ให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

๕) อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนในคดีอาญาเกี่ยวเนื่องกับคดีล้มละลาย

เมื่อปรากฏว่ามีลูกหนี้หรือผู้หนึ่งผู้ใดได้กระทำความผิดทางอาญาอันเกี่ยวเนื่องกับคดีล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องทำหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อนึ่ง อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โดยละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ก

๓.๓ อัตราค่าล้างชำระภาษีและเจ้าหนี้ของกรมบังคับคดี

อัตราค่าล้างชำระภาษีและเจ้าหนี้ของกรมบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๐

พ.ศ.	ชำระภาษี	ลูกจ้างประจำ	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้าง ชั่วคราว	จ้างเหมา บริการ	รวม
๒๕๕๕	๑,๐๘๑	๒๗๑	๑,๒๓๗	๑๖๘	๑๖๓	๒,๙๒๐
๒๕๕๖	๑,๐๗๖	๒๖๐	๑,๒๙๒	๒๘๓	๑๙๒	๓,๑๐๓
๒๕๕๗	๑,๐๕๔	๒๕๐	๑,๓๒๗	๒๘๓	๑๙๒	๓,๑๐๖
๒๕๕๘	๑,๐๕๒	๒๔๓	๑,๓๔๕	๒๘๓	๑๙๒	๓,๑๑๕
๒๕๕๙ (๓๑ ส.ค.๕๙)	๑,๐๔๓	๒๓๐	๑,๓๖๑	๒๘๓	๑๙๒	๓,๑๐๙
๒๕๖๐ (๒๘ ก.พ.๖๐)	๑,๐๔๓	๒๑๖	๑,๒๘๗	๔๙๓	๒๘๕	๓,๓๒๔

อัตราค่าล้างชำระภาษีและเจ้าหนี้ของกองบังคับคดีล้มละลาย กรมบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐

พ.ศ.	ชำระภาษี	ลูกจ้างประจำ	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้าง ชั่วคราว	จ้างเหมา บริการ	รวม
๒๕๕๘ ณ ก.ย.๕๘	๑๙๖	-	๒๕๘	๓	๕	๔๖๒
๒๕๕๙ (๓๑ ส.ค.๕๙)	๑๙๗	-	๒๖๑	๑๗	๖	๔๘๑
๒๕๖๐ (๓๑ มี.ค.๖๐)	๒๑๘ (๑๘๑)	-	๒๔๔ (๑๓๖)	๗๓ (๕๑)	-	๕๓๕ (๓๖๘)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ อัตราค่าล้างเฉพาะตำแหน่งนิติกร ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด ๓๖๘ คน ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐

๓.๔ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

กรมบังคับคดีมีประเภทคดีในความรับผิดชอบหลายประเภท ได้แก่ การบังคับคดีแพ่ง การบังคับคดีล้มละลาย การดำเนินคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ซึ่งจากข้อมูลสถิติย้อนหลัง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ปรากฏสถิติการดำเนินคดีต่าง ๆ ทั้งที่ค้างและแล้วเสร็จ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อมูลสถิติจำนวนคดีประเภทต่าง ๆ ในความรับผิดชอบของกรมบังคับคดี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐

ปี พ.ศ.	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
คดีทั้งหมด	๔๓๗,๓๖๐	๔๖๖,๖๐๘	๔๔๕,๘๓๐	๔๔๘,๒๒๖	๔๕๕,๑๗๘	๔๐๙,๑๕๙
แพ่ง	๓๓๔,๐๕๕	๓๙๑,๔๗๓	๓๗๓,๘๑๒	๓๖๑,๕๒๖	๓๗๙,๑๓๔	๓๖๓,๔๘๗
ล้มละลาย	๑๐๒,๒๗๖	๗๔,๗๓๘	๗๐,๔๕๖	๕๙,๑๒๖	๕๕,๑๐๒	๔๕,๔๕๔
ฟื้นฟู	๑,๐๒๙	๓๙๗	๑,๕๖๒	๒๗,๕๗๔	๒๐,๙๔๒	๒๑๘
คดีแล้วเสร็จ	๑๖๐,๘๒๑	๒๐๒,๗๙๖	๑๘๒,๒๗๓	๑๖๗,๓๓๖	๑๕๕,๓๒๑	๙๐,๘๐๓
แพ่ง	๑๐๐,๖๐๔	๑๕๓,๙๔๖	๑๕๐,๖๑๓	๑๓๕,๖๙๕	๑๑๕,๕๔๖	๗๘,๙๖๐
ล้มละลาย	๕๙,๓๗๕	๔๘,๕๖๑	๓๐,๕๔๗	๒๒,๕๘๒	๑๙,๐๐๒	๑๑,๖๘๙
ฟื้นฟู	๘๔๒	๒๘๙	๑,๑๑๓	๙,๐๕๙	๒๐,๗๗๓	๑๕๔
คดีค้าง	๒๗๖,๕๓๙	๒๖๓,๘๑๒	๒๖๓,๕๕๗	๒๘๐,๘๙๐	๒๙๙,๘๕๗	๓๑๘,๓๕๖
แพ่ง	๒๓๓,๔๕๑	๒๓๗,๕๒๗	๒๒๓,๑๙๙	๒๒๕,๘๓๑	๒๖๓,๕๘๘	๒๘๔,๕๒๗
ล้มละลาย	๔๒,๙๐๑	๒๖,๑๗๗	๓๙,๙๐๙	๓๖,๕๔๔	๓๖,๑๐๐	๓๓,๗๖๕
ฟื้นฟู	๑๘๗	๑๐๘	๔๔๙	๑๘,๕๑๕	๑๖๙	๖๔

หมายเหตุ ข้อมูลปี ๒๕๕๙ เป็นการเก็บข้อมูล ณ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ และสำหรับข้อมูลปี ๒๕๖๐ เป็นการเก็บข้อมูล ณ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐

สำหรับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของกรมบังคับคดี กรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานสำคัญที่สามารถผลักดันเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจจากการขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยเฉลี่ย ๘๐,๐๐๐ – ๙๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ซึ่งปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ กรมบังคับคดีมีผลการผลักดันทรัพย์สินออกจากระบบบังคับคดีได้แล้ว ๑๐๗,๗๒๗ ล้านบาท โดยจากข้อมูลรายงานผลการวิจัยระยะเวลาในการบังคับคดีล้มละลาย พบว่าเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ในคดีล้มละลายร้อยละ ๙๔.๑ ของเจ้าหนี้ทั้งหมดเป็นสถาบันการเงินหรือบริษัทหลักทรัพย์ และประเภทของเจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย ร้อยละ ๙๕.๘ เป็นสถาบันการเงินหรือบริษัทหลักทรัพย์

๓.๕ บทบาทของกรมบังคับคดีที่มีผลต่อการเสริมสร้างเศรษฐกิจของประเทศ

ในมิติทางเศรษฐศาสตร์มีนักวิชาการกล่าวไว้ว่า จำนวนเงินจากธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งรวมถึงผลการผลักดันทรัพย์สินออกจากระบบของกรมบังคับคดีดังกล่าวก็ให้เกิดผลทวีคูณ (Multiplier Effect) ต่อระบบเศรษฐกิจประมาณ ๒ – ๓ เท่า และนำเสนอค่าธรรมเนียมจัดเก็บเป็นรายได้แผ่นดินเฉลี่ย ๑,๕๐๐ – ๓,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ส่งผลต่อการเสริมสร้างการเติบโตและสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ ดังนี้

สถิติการผลักดันทรัพย์สินออกจากระบบบังคับคดี

ปีงบประมาณ	ราคาประเมิน (บาท)
๒๕๕๔	๘๘,๐๑๙,๕๘๓,๑๑๓
๒๕๕๕	๔๖,๙๙๕,๐๙๙,๙๘๕
๒๕๕๖	๘๗,๒๖๗,๘๔๑,๘๖๐
๒๕๕๗	๙๘,๘๙๒,๙๘๖,๙๐๒
๒๕๕๘	๙๙,๗๙๓,๓๖๓,๖๗๓
๒๕๕๙	๑๐๗,๗๒๗,๖๙๑,๗๓๔
๒๕๖๐ (ณ ๓๑ มี.ค. ๖๐)	๖๒,๓๘๒,๒๑๖,๕๒๕

เงินค่าธรรมเนียมนำเสนอเป็นรายได้แผ่นดิน

ปีงบประมาณ	เงินค่าธรรมเนียมนำเสนอเป็นรายได้แผ่นดินทั้งหมด(บาท)	เงินค่าธรรมเนียมคดีล้มละลาย	คิดเป็นร้อยละของค่าธรรมเนียมที่นำเสนอเป็นรายได้แผ่นดินทั้งหมด
๒๕๕๖	๑,๕๘๖,๕๕๕,๑๙๒.๐๙	๑๙๙,๒๖๐,๔๙๖.๗๒	๑๒.๕๖
๒๕๕๗	๑,๗๕๔,๖๒๕,๘๖๗.๐๔	๑๓๓,๑๐๖,๐๓๙.๒๘	๗.๕๙
๒๕๕๘	๓,๑๒๒,๐๑๓,๔๐๘.๐๑	๔๕๐,๙๕๖,๙๘๔.๔๐	๑๔.๔๕
๒๕๕๙	๒,๑๐๐,๒๙๐,๘๒๒.๗๕	๒๖๒,๗๕๑,๔๘๐.๕๐	๑๒.๕๑
๒๕๖๐ (ณ มี.ค. ๖๐)	๙๐๖,๒๙๐,๗๐๒.๘๒	๑๕๒,๕๙๕,๖๓๗.๑๓	๑๖.๘๔

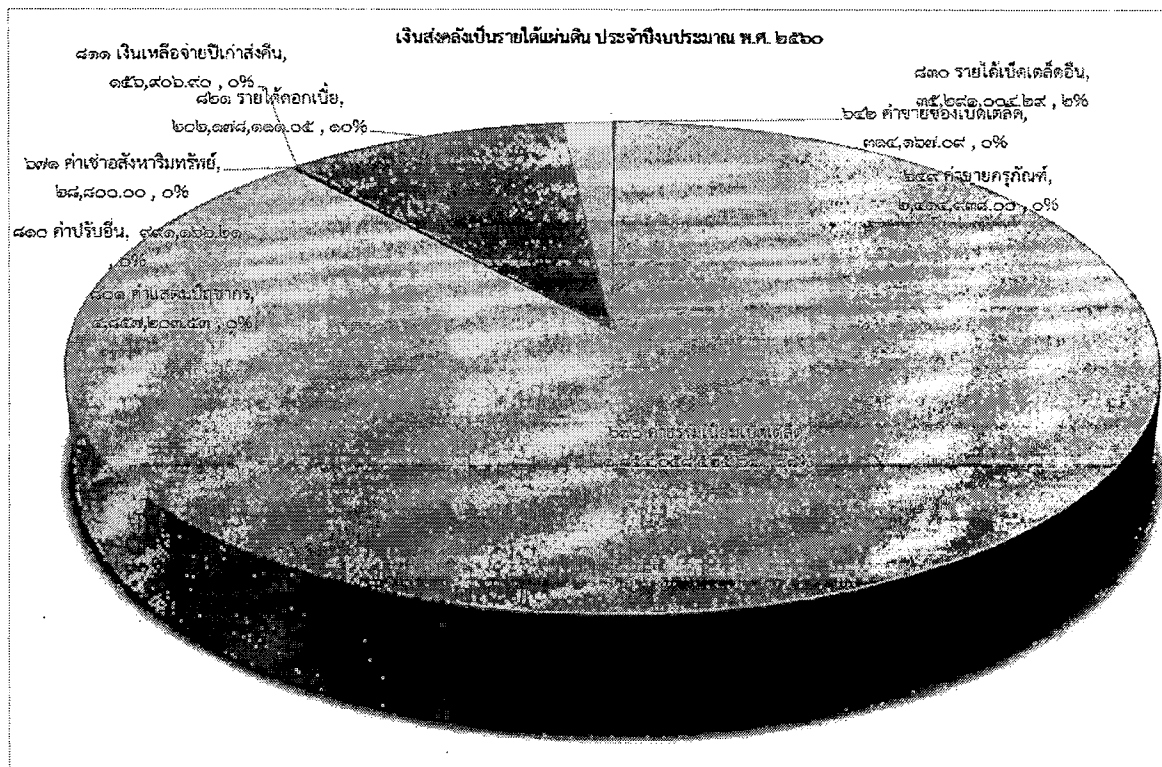
หมายเหตุ ๑. ข้อมูลปี ๒๕๖๐ เป็นการเก็บข้อมูล ณ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐

๒. เงินค่าธรรมเนียมในคดีล้มละลายประกอบด้วยเงินค่าธรรมเนียมหลายประเภท แต่สำหรับค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินคดีล้มละลาย จะเรียกเก็บในอัตราร้อยละ ๓ ของเงินสดที่รวบรวมได้ แต่สำหรับทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่าย จะเรียกเก็บในอัตราร้อยละ ๒ ของราคาทรัพย์สินนั้น แต่ถ้ามมีการประนอมหนี้ จะเรียกเก็บในอัตราร้อยละ ๓ ของจำนวนเงินที่ประนอมหนี้ ทั้งนี้ แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รวบรวมได้ (มาตรา ๑๓๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

ดังนั้น หากมีการขับเคลื่อนภาระงานตามยุทธศาสตร์และคดียุทธศาสตร์ด้านการดำเนินการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถผลักดันเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งการจัดเก็บค่าธรรมเนียมขนส่งเป็นรายได้แผ่นดินเพิ่มขึ้นอีกด้วย

รายละเอียดเงินส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ประเภทรายได้	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าขายของเบ็ดเตล็ด	๓๑๔,๑๖๗.๐๙
ค่าขายครุภัณฑ์	๒,๔๑๔,๙๓๘.๐๐
ค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ด	๑,๘๕๔,๐๕๘,๕๒๕.๖๘
ค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์	๒๘,๘๐๐.๐๐
ค่าแถมปัญญากร	๔,๘๕๗,๒๐๓.๕๓
ค่าปรับอื่น	๙๙๑,๑๖๖.๒๑
เงินเหลือจ่ายปีเก่าส่งคืน	๑๕๖,๙๐๖.๙๐
รายได้ดอกเบี้ย	๒๐๒,๑๗๘,๑๑๑.๐๕
รายได้เบ็ดเตล็ดอื่น	๓๕,๒๙๑,๐๐๔.๒๙
รวม	๒,๑๐๐,๒๙๐,๘๒๒.๗๕

๓.๖ บริบทความท้าทายในการทำงานของกรมบังคับคดี

กรมบังคับคดีมีภารกิจในการบังคับคดีแพ่ง บังคับคดีล้มละลาย ตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาล การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ การชำระบัญชี การวางทรัพย์ ซึ่งการบังคับคดีล้มละลายเป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้แล้ว อำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้จะตกอยู่แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงมีหน้าที่ในการรวบรวมกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยการยึดอายัดทรัพย์สิน เพื่อนำมาแบ่งชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ที่ไต่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามส่วนเฉลี่ย การรวบรวมการสืบหาทรัพย์สิน การค้นหา ติดตาม ในลักษณะเดิมไม่สามารถทำได้เต็มที่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องอาศัยคู่ความซึ่งเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ในคดีให้ช่วยติดตาม เนื่องจากอัตราบุคลากรไม่เพียงพอ และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หนึ่งคน จะต้องรับผิดชอบสำนวนคดีล้มละลายจำนวนมาก ในแต่ละสำนวนมีสำนวนสาขาเช่นสำนวนร้องขัดทรัพย์ สำนวนเพิกถอนการโอน สำนวนร้องกันส่วน สำนวนคดีแพ่ง เป็นต้น นอกจากนี้ สำนวนบังคับคดีล้มละลายมีขั้นตอนการดำเนินการหลายขั้นตอน ทำให้การบังคับคดีล้มละลายอาจไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร

นอกจากภารกิจที่เพิ่มขึ้นและสภาพของงานที่เปลี่ยนแปลงแล้ว ปัจจัยสำคัญอีกประการคือ โลกธุรกิจและธุรกรรมทางการเงินมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เข้าสู่ยุคเทคโนโลยี ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลอย่างไม่จำกัด การประกอบธุรกิจ การติดต่อสื่อสาร การเงิน การธนาคารเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาขีดความสามารถในการสอบสวนและติดตามทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยเฉพาะในธุรกิจที่มีความสลับซับซ้อน เนื่องจากลูกหนี้มักจะใช้การยักยักย้ายถ่ายเททรัพย์สินไปมาอยู่ตลอดเวลา เพื่อหลบเลี่ยงการยึดอายัดทรัพย์สินของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ดังนั้น การทำงานในลักษณะเดิมเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงไม่สามารถสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คดีล้มละลายส่วนใหญ่จึงไม่สามารถรวบรวมทรัพย์สินนำมาชำระคืนให้กับเจ้าหนี้ได้ ส่งผลกระทบต่อจำนวนสัดส่วนในการที่เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย (recovery rate) เป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดในการจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของไทย

๔. สภาพปัญหา

จากภารกิจของกรมบังคับคดีทั้งการบังคับคดีแพ่ง การบังคับคดีล้มละลาย การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ การชำระบัญชีและวางทรัพย์ ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้คดีล้มละลายที่อยู่ระหว่างการบังคับคดีและอยู่ระหว่างรอการบังคับคดีเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งปริมาณคดีล้มละลายที่เพิ่มสูงขึ้นกลับสวนทางกับจำนวนบุคลากรของกรมบังคับคดี จึงส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการบังคับคดีล้มละลายที่เกิดความล่าช้า และอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ สามารถสรุปสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบังคับคดีล้มละลายได้ดังนี้

๔.๑ ปริมาณงานเพิ่มมากขึ้นโดยไม่สอดคล้องกับอัตราค่าจ้าง

จากสถิติด้านการบังคับคดีแพ่งค้างไปในช่วงปี ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ พบว่ามีคดีแพ่งค้างไป โดยเฉลี่ย ๒๓๗,๖๗๘ คดี คิดเป็นทุนทรัพย์เฉลี่ยจำนวน ๔๙๓,๐๔๗,๐๑๔,๒๑๖.๓๙ บาท และเมื่อพิจารณาถึงภาระงานในการบังคับคดีแพ่งต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ๑ คน ปรากฏจากข้อมูลย้อนหลัง ๖ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๐) ว่าเจ้าพนักงานบังคับคดี ๑ คน ต้องรับภาระงานบังคับคดีแพ่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปี กล่าวคือ ใน พ.ศ. ๒๕๕๕ เจ้าพนักงานบังคับคดี ๑ คน ต้องรับผิดชอบการบังคับคดีแพ่งจำนวน ๕๒๔.๖๑ คดี แต่ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ เจ้าพนักงานบังคับคดี ๑ คน ต้องรับผิดชอบการบังคับคดีแพ่งเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ โดยมีภาระคดีแพ่งจำนวน ๖๒๖.๖๙ คดีต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ๑ คน

เปรียบเทียบอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่กับภาระงานคดีแพ่งที่ต้องดำเนินการ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐

ปีงบประมาณ	จำนวนคดีแพ่งค้าง(คดี)	จำนวนนิติกร(คน)	ปริมาณคดีต่อคน
๒๕๕๕	๒๓๓,๔๕๑	๔๔๕	๕๒๔.๖๑
๒๕๕๖	๒๓๗,๕๒๗	๔๔๔	๕๓๔.๙๗
๒๕๕๗	๒๒๓,๑๙๙	๔๓๖	๕๑๑.๙๓
๒๕๕๘	๒๒๕,๘๓๑	๔๓๕	๕๑๙.๑๖
๒๕๕๙	๒๖๔,๐๐๔	๔๓๘	๖๐๑.๘๐
๒๕๖๐ (ณ ๓๑ มี.ค. ๖๐)	๒๓๐,๖๒๓	๓๖๘	๖๒๖.๖๙

เมื่อพิจารณาข้อมูลในส่วนของคดีล้มละลาย ปรากฏว่าตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ มีคดีล้มละลายค้างไป โดยเฉลี่ย ๓๗,๔๒๙ คดี คิดเป็นทุนทรัพย์เฉลี่ย จำนวน ๓,๒๖๕,๒๑๕,๗๗๘,๕๙๒.๗๗ บาท (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ข) แสดงให้เห็นว่า แม้จำนวนคดีล้มละลายคงค้างจะมีปริมาณน้อยกว่าคดีแพ่ง แต่จำนวนทุนทรัพย์ของคดีล้มละลายคงค้างมีปริมาณสูงกว่าจำนวนทุนทรัพย์ของคดีแพ่งคงค้างกว่าห้า เท่าตัว ซึ่งนับเป็นสัดส่วนที่แตกต่างกันมากอย่างเห็นได้ชัด สัดส่วนดังกล่าวสามารถบ่งชี้ได้ว่าคดีล้มละลายเป็นคดีที่มีมูลค่าสูงและส่งผลสำคัญต่อการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ดี สภาพการณ์ของการบังคับคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๐) กรมบังคับคดีมีปริมาณคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้คงค้างที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องรับผิดชอบต่อ ๑ คนเพิ่มขึ้น โดยที่จำนวนบุคลากรคงเดิมไม่มีอัตราเพิ่มเติมให้บรรจุได้ ในขณะที่มาตรฐานด้านการดำเนินการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๑ คน ควรรับผิดชอบ ๑๗ สำนวน แต่ปัจจุบันเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๑ คน ต้องรับผิดชอบคดีมีจำนวนสูงถึง ๙๓ สำนวน ซึ่งในขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีหลายขั้นตอนทำให้เกิดภาระงานที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอย่างมาก กล่าวคือ ในสำนวนล้มละลาย ๑ สำนวน หากปรากฏว่าเป็นสำนวนที่มีทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ต้องรวบรวมเพื่อแบ่งชำระหนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ นอกจากจะมี

สำนวนกลาง^๒ แล้ว ยังมีสำนวนสาขาที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องดำเนินการด้วย ไม่ว่าจะเป็น
สำนวนกิจการและทรัพย์สิน^๓ และสำนวนคำขอรับชำระหนี้ นอกจากนี้ยังมีสำนวนสาขาที่เกี่ยวกับ
ทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อเป็นการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ ได้แก่สำนวนเพิกถอนการทำนิติกรรม
ที่ต้องมีการสอบสวนพิจารณาทำความเข้าใจ สำนวนคดีแพ่งที่ต้องดำเนินคดีในชั้นศาล ซึ่งเจ้าพนักงาน
พิทักษ์ทรัพย์จะมีหน้าที่เช่นเดียวกับทนายความในการเข้าว่าคดีในชั้นศาล และสำนวนร้องขอตัดทรัพย์สิน
สำนวนร้องกันส่วน ซึ่งโดยหลักแล้วคู่ความสามารถจะคัดค้านคำสั่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ต่อศาล เจ้าพนักงาน
พิทักษ์ทรัพย์จะต้องเข้าดำเนินคดีในชั้นศาลเหมือนเป็นทนายความของลูกหนี้ ภาระหน้าที่ของเจ้าพนักงาน
พิทักษ์ทรัพย์จึงไม่สอดคล้องกับอัตราค่าจ้างที่กรมบังคับคดีมีอยู่ในปัจจุบัน

เปรียบเทียบอัตราค่าจ้างหน้าที่กับภาระงานคดีล้มละลายและฟื้นฟูกิจการที่ต้องดำเนินการ
ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐

ปีงบประมาณ	จำนวนคดี ล้มละลายค้าง (คดี)	จำนวนคดี ฟื้นฟูค้าง (คดี)	รวม ล้มละลาย และฟื้นฟูค้าง (คดี)	จำนวนนิติกร (คน)	ปริมาณคดี ต่อคน
๒๕๕๕	๔๒,๙๐๑	๘๔๒	๔๓,๗๔๓	๓๗๔	๑๑๖.๙๖
๒๕๕๖	๒๖,๑๗๗	๒๘๙	๒๖,๔๖๖	๓๗๔	๗๐.๖๔
๒๕๕๗	๓๙,๙๐๙	๑,๑๑๓	๔๑,๐๒๒	๓๗๔	๑๐๙.๖๘
๒๕๕๘	๓๖,๕๔๔	๑๘,๕๑๕	๕๕,๐๕๙	๓๗๔	๑๔๗.๒๒
๒๕๕๙	๓๕,๑๘๒	๙๗	๓๕,๒๗๙	๓๗๔	๙๖.๙๘
๒๕๖๐ (๓๑ มี.ค.๖๐)	๓๓,๙๐๐	๖๓	๓๓,๙๖๓	๓๖๘	๙๒.๒๙

^๒ สำนวนกลาง หมายถึงสำนวนที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการพิทักษ์ทรัพย์ ตรวจสอบคำขอรับชำระหนี้ ประชุมเจ้าหนี้
เพื่อพิจารณาคำขอประนอมหนี้ หรือเพื่อพิพากษาให้ล้มละลาย การรายงานศาลในขั้นตอนการดำเนินการในสำนวน

^๓ สำนวนกิจการและทรัพย์สิน หมายถึงสำนวนสาขาที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องสอบสวนลูกหนี้ หรือเจ้าหนี้
หรือการตรวจสอบจากหน่วยงานอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ ด้วยการยึดหรืออายัด และนำออกขายทอดตลาด
เพื่อนำเงินมาแบ่งชำระเจ้าหนี้ต่อไป

^๔ สำนวนคำขอรับชำระหนี้ เป็นสำนวนที่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อกองทรัพย์สินของลูกหนี้
ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย. และเจ้าพนักงานพิทักษ์ต้องสอบสวนพยานหลักฐานเพื่อมีคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้
ทั้งนี้เจ้าหนี้สามารถคัดค้านคำสั่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ต่อศาลล้มละลายกลาง ซึ่งการดำเนินการในสำนวนคำขอรับชำระ
หนี้จะมีลักษณะเช่นเดียวกับการสืบพยานในชั้นศาล การพิจารณาทำคำสั่งก็เป็นเช่นเดียวกับการทำคำพิพากษา จึงต้องใช้การ
พิเคราะห์กฎหมายหลายฉบับนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ จากรายงานผลการวิจัยระยะเวลาในการบังคับคดีล้มละลาย^๕ พบว่า สำนวนบังคับคดีล้มละลาย ร้อยละ ๔๘.๖ ของสำนวนทั้งหมด เป็นคดีไม่มีทรัพย์สิน ในจำนวนนี้ร้อยละ ๗๙.๖ เป็นคดีไม่มีทรัพย์สินหลักประกัน โดยคดีล้มละลายไม่มีทรัพย์สินร้อยละ ๔๕.๗ ของกลุ่มข้อมูลคดีตัวอย่างที่ทำการสำรวจทั้งหมดของคดีไม่มีทรัพย์สิน สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๒ ปีและมีคดีล้มละลายมีทรัพย์สินร้อยละ ๒๔.๔ ของกลุ่มข้อมูลคดีตัวอย่างที่ทำการสำรวจทั้งหมดที่ดำเนินการแล้วเสร็จในระยะเวลามากกว่า ๒ ปี แต่ไม่เกินกว่า ๓ ปี ทั้งนี้ มีคดีล้มละลายไม่มีทรัพย์สินเพียงร้อยละ ๒๔.๔ ของกลุ่มข้อมูลคดีตัวอย่างที่ทำการสำรวจทั้งหมดที่ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓ ปี ซึ่งหากสามารถพัฒนาระบบงานบังคับคดีล้มละลายให้มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่สมดุลกับภาระงานได้ ก็จะทำให้ระยะเวลาในการบังคับคดีรวดเร็วขึ้นกว่าเดิม อันจะส่งผลดีทั้งต่อเจ้าหน้าที่และลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ตลอดถึงระบบเศรษฐกิจในภาพรวม

๔.๒ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีปัญหาสมองไหล

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีปัญหาสมองไหล กล่าวคือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของกรมบังคับคดีทั้งข้าราชการและพนักงานราชการในตำแหน่งนิติกรที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มักจะมีการโอนย้ายหรือลาออกไปเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งของปัญหาการลาออกจากตำแหน่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มาจากความต้องการไปทำงานทางกฎหมายด้านอื่นที่มีค่าตอบแทนที่สูงกว่า เช่น การสอบบรรจุเป็นตุลาการ หรือพนักงานอัยการ หรือหน่วยงานราชการอื่น ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) กรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งบริษัทเอกชนที่ให้ค่าตอบแทนที่สูงกว่า เป็นต้น เนื่องจากค่าตอบแทนที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รับจากการบังคับคดีล้มละลายมีเพียงเงินเดือนหรือค่าจ้างรายเดือนเท่านั้น ซึ่งมีอัตราเงินเดือนหรือค่าจ้างเท่ากับอัตราเงินเดือนหรือค่าจ้างของข้าราชการพลเรือนสามัญหรือพนักงานราชการโดยทั่วไป โดยไม่ได้มีการพิจารณาบทบาทและภารกิจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่มีมากมายหลายประการตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สภาพดังกล่าวส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับมูลค่าทุนทรัพย์ในแต่ละคดีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องรับผิดชอบ นอกจากนี้ สภาพดังกล่าวยังส่งผลให้ไม่สามารถดึงดูดให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเข้ามาทำหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ทั้งที่กระบวนการบังคับคดีล้มละลายมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

^๕ กรมบังคับคดี. รายงานผลการวิจัยระยะเวลาในการบังคับคดีล้มละลาย กรมบังคับคดี, ปี พ.ศ. ๒๕๕๖, น. ๓๑ - ๓๓.

สถิติการพ้นจากตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการบังคับคดีล้มละลาย
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๐

ปีงบประมาณ	ข้าราชการ			พนักงาน			ลูกจ้างประจำ			ลูกจ้างชั่วคราว			รวม
	ให้โอน	ลาออก	อื่นๆ	ให้โอน	ลาออก	อื่นๆ	ให้โอน	ลาออก	อื่นๆ	ให้โอน	ลาออก	อื่นๆ	
๒๕๕๕	๑๕	๑๘	๐	-	๑๑๓	๒	-	๖	๒	-	๒๐	-	๑๗๖
๒๕๕๖	๒๔	๒๑	๐	-	๑๔๒	๓	-	๔	๑	-	๓๘	๑	๒๓๔
๒๕๕๗	๑๒	๑๐	๓	-	๑๒๔	๔	-	๒	๒	-	๓๔	-	๑๙๑
๒๕๕๘	๑๒	๒๗	๓	-	๑๗๔	๕	-	-	๑	-	๓๑	-	๒๕๓
๒๕๕๙	๑๑	๑๙	๓	-	๑๔๒	๓	-	๔	๓	-	๒๖	-	๒๑๑
๒๕๖๐ (๑๑ เม.ย.๖๐)	๘	๑๕	-	-	๗๕	-	-	-	-	-	๓๑	-	๑๒๙
รวม	๘๑	๑๑๐	๙	-	๗๗๐	๑๗		๑๖	๙		๑๘๐	๑	๑,๑๙๓

การขาดแคลนตำแหน่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดังกล่าวส่งผลให้ต้องมีการรับสมัครบุคคลเข้ามาทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ใหม่ทุกปี จึงส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดสั่งสมความรู้ความเชี่ยวชาญของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการดำเนินการจัดการทรัพย์สินในคดีล้มละลายด้วย เนื่องจากจะต้องมีการฝึกฝนเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รุ่นใหม่ทุกปี ทั้ง ๆ ที่การดำเนินการในคดีล้มละลายนั้น ต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับคดีล้มละลายสูงจึงจะสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากในปัจจุบันมีจำนวนคดีล้มละลายเพิ่มสูงขึ้นประกอบกับแต่ละคดีมีแนวโน้มที่จะมีทุนทรัพย์เพิ่มมากขึ้นด้วย ส่งผลต่อการบริหารกิจการและการบริหารทรัพย์สินมีความสลับซับซ้อน และต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษมากขึ้น ซึ่งผลจากการที่คุณสมบัติของผู้ดำเนินการจัดการทรัพย์สินไม่ตอบสนองต่อมาตรการจัดการทรัพย์สินย่อมเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย^๖

๔.๓ ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์^๗

ในปัจจุบันยังเกิดปัญหาอันเนื่องมาจากข้อจำกัดในสภาพการดำเนินงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์เองด้วย โดยสรุปปัญหาได้ดังนี้

^๖ นันทวุธ อุตสาห์ตัน, “บทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการจัดการทรัพย์สินในคดีล้มละลาย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๒), น. ๑๒๗ – ๑๒๙.

^๗ เท็งอ้วง, น. ๑๑๙ – ๑๒๐.

๔.๓.๑ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขาดการทำงานในเชิงรุก

จากการที่ปัจจุบันเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีการลาออก หรือโอนย้ายไปอยู่หน่วยงานอื่นที่มีค่าตอบแทนสูงกว่า ประกอบกับกรมบังคับคดีไม่ได้รับการจัดสรรอัตรากำลังเพิ่มในขณะที่ปริมาณคดีเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีปริมาณคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นหลายเท่าตัว จนเป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินงานในเชิงรุกได้เท่าที่ควร คงใช้วิธีการทำงานได้เพียงเฉพาะหน้า โดยเฉพาะการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ขาดประสิทธิภาพ กล่าวคือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ซึ่งมีบทบาทเป็นผู้ดำเนินการในบทบาทการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ นั้น มิได้หาข้อมูลเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้เอง โดยเพียงแต่จะรับข้อมูลจากที่ลูกหนี้ให้จากการสอบสวนลูกหนี้และการไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย และได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ได้ติดตามและแจ้งให้ทราบเท่านั้น อันเป็นการทำงานในเชิงรับไม่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะดำเนินการหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้เฉพาะกรอบตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์จะไม่ดำเนินการสืบหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้จากทางอื่น ซึ่งเป็นผลให้ไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้เพิ่มเติม อันทำให้ไม่สามารถเพิ่มพูนกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย และส่งผลกระทบต่ออัตราการได้รับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ด้วย อันทำให้กระบวนการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลาย

ดังนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ควรจะดำเนินการหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ให้สอดคล้องกับบทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งควรจะเป็นการทำงานในเชิงรุก โดยการเสาะแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้จากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ด้วย เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย, กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง, กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม, กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม, บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์และธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ และสถาบันข้อมูลเครดิตแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รับข้อมูลอันเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้เพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการกิจการของลูกหนี้และการรวบรวมบรรดาทรัพย์สินของลูกหนี้โดยตรง

๔.๓.๒ บริบทของสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

เนื่องจากในโลกยุคปัจจุบันซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมและสัญญาต่างๆ มีรูปแบบที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีการออกกฎหมายทางเทคนิคมารองรับการประกอบธุรกิจและการทำสัญญาต่างๆ ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงเป็นการยากต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจภายใต้ระยะเวลาอันจำกัด ประกอบกับปริมาณคดีที่รับผิดชอบสูงเกินสัดส่วนที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ ปัญหาสภาพเศรษฐกิจที่ชะลอตัวทำให้ลูกหนี้จำนวนมากประสบปัญหาในการชำระหนี้และถูกฟ้องคดีล้มละลายเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

๔.๓.๓ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขาดความเชี่ยวชาญ

เนื่องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังต้องปฏิบัติหน้าที่ในหลายบทบาท ต้องดูแลให้ความเป็นธรรมแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายเจ้าหนี้ ลูกหนี้ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ บางครั้งต้องเป็นผู้วินิจฉัยสั่งการร้อง คำแถลงในลักษณะเดียวกับศาล นอกจากนี้ บทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมและจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ นั้น กฎหมายมุ่งหมายให้ผู้ดำเนินการจัดการทรัพย์สินเข้าไปยึดถือครอบครอง โดยเข้าไปมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อปกป้องและรักษามูลค่าของทรัพย์สินนั้นไว้ มิฉะนั้น ก็ไม่ต่างจากการให้ลูกหนี้ยังคงมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของตนเองต่อไป จึงเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายล้มละลายได้รวบรวมเอาอำนาจหน้าที่ของบุคคลหลากหลายอาชีพมารวมอยู่ในเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียว ดังนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพย์สิน และมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อตอบสนองต่อมาตรการจัดการทรัพย์สินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายได้ด้วยเหตุนี้ การที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มักจะเป็นผู้มีความรู้ทางกฎหมายเพียงด้านเดียวจึงอาจไม่เพียงพอต่อการดำเนินการในฐานะเป็นผู้ดำเนินการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย^๔ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญอย่างมากเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

๔.๓.๔ อุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย

การจัดการทรัพย์สินและสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งจะทราบข้อมูลทรัพย์สินลูกหนี้ได้จากการสอบสวนและไต่สวนลูกหนี้ หรือได้รับข้อมูลที่เจ้าหนี้ติดตามสืบหาและแจ้งให้ทราบเท่านั้น อันเป็นการทำงานในเชิงรับไม่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้ ด้วยข้อจำกัดในเรื่องปริมาณงานที่รับผิดชอบมากเกินไปเกินสัดส่วนที่พอเหมาะ ประกอบกับการขาดระบบฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆ ที่แสดงถึงข้อมูลทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ ทำให้การรวบรวมและจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้จึงไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายเท่าที่ควร

๕. กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

จากสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันส่งผลทำให้คดีล้มละลายมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีทุนทรัพย์เพิ่มสูงขึ้น และมีกิจการที่มีความสลับซับซ้อน ตลอดจนต้องใช้ความรู้ความสามารถมากเป็นพิเศษ ประกอบกับปริมาณคดีล้มละลายที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วการที่จะรวมงานทุกอย่างให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการอาจเกิดข้อขัดข้องทำให้การบังคับคดีเกิดความล่าช้า ซึ่งจะส่งผลเสียต่อเจ้าหนี้ลูกหนี้ และผู้มีส่วนได้เสีย ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงแนวคิดการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้แก่ภาคเอกชนรับไปดำเนินการแทน และศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าว รวมทั้งข้อดีข้อเสียและปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อที่จะนำเสนอแนวทางการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

^๔ เฟื่องอ้าง, น. ๑๒๙ – ๑๓๐.

ให้กับภาคเอกชนที่เหมาะสมกับการบังคับคดีล้มละลาย โดยคำนึงถึงประโยชน์ ความเป็นธรรม และความพึงพอใจของคู่ความ ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียซึ่งจะเป็นการพัฒนากระบวนการบังคับคดีล้มละลายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศดีขึ้น^๔

๕.๑ เปรียบเทียบบทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของต่างประเทศ

๕.๑.๑ ประเทศญี่ปุ่น

๑) กฎหมาย

- Bankruptcy Act ๒๐๐๔

๒) ตำแหน่ง

- ทรัสตีในคดีล้มละลาย (Bankruptcy Trustee)

๓) อำนาจหน้าที่

- ผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการควบคุมดูแลกิจการ และทรัพย์สินของลูกหนี้ (มาตรา ๗๘ (๑))

- ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อนการดำเนินการ ดังนี้ (มาตรา ๗๘(๒))

(๑) จำหน่ายทรัพย์สินโดยทำสัญญาซื้อขายกับเอกชน หากทรัพย์สินนั้น เป็นทรัพย์สินที่คุ้มครองโดยเฉพาะ เช่น อสังหาริมทรัพย์ เรือสมุทรสัญชาติญี่ปุ่น หรือเรือสมุทรต่างด้าว ที่ต้องขึ้นทะเบียนกับญี่ปุ่น สิทธิในการทำประมง สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ เป็นต้น

(๒) โอนกิจการ

(๓) ขายสินค้าแบบสำเร็จรูป

(๔) กู้ยืมเงิน

(๕) การสละมรดก หรือสละทรัพย์สินที่ได้รับจากการให้

(๖) จำหน่ายสังหาริมทรัพย์โดยทำสัญญาซื้อขายกับเอกชน

(๗) เรียกร้องใช้สิทธิให้กระทำการ

(๘) ฟ้องร้องคดี

(๙) ทำสัญญาประนีประนอมยอมความหรืออนุญาโตตุลาการ

ทั้งนี้ การดำเนินการตาม (๖) – (๙) อาจไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน หากมีมูลค่าไม่เกินที่ศาลฎีกากำหนด หรือศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน

๔) ผู้แต่งตั้ง

ศาลจังหวัดแผนกคดีล้มละลายที่ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีล้มละลาย จะมีคำสั่งเริ่มกระบวนการล้มละลายและมีคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สิน (Bankruptcy Trustee) (มาตรา ๗๔) โดยผู้จัดการทรัพย์สินจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ (มาตรา ๗๔(๒)) โดยศาลจะแต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สินคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ตามความเหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้

^๔ อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ ๑, น. ๒.

ผู้จัดการทรัพย์สิน (Bankruptcy Trustee) ตามกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย ไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้จัดการทรัพย์สินไว้โดยเฉพาะ แต่ในทางปฏิบัติทั่วไป ผู้จัดการทรัพย์สินที่ศาลแต่งตั้งมักจะเป็นทนายความ

๕) ค่าตอบแทน

ค่าตอบแทนทรัพย์สินที่คำนวณจากมูลค่าทรัพย์สินที่รวบรวมได้โดยตรง ก่อนหักแบ่งชำระหนี้และค่าใช้จ่ายอื่นๆ จึงเป็นแรงจูงใจในการดำเนินงาน (ค่าตอบแทนของผู้จัดการทรัพย์สินศาลจะพิจารณากำหนดให้ในแต่ละคดี แต่เมื่อมีการยื่นคำขอให้ล้มละลาย ผู้ยื่นคำขอต้องจ่ายเงินค่าธรรมเนียมศาล ซึ่งเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าวศาลของประเทศไทยจะกันเงินส่วนหนึ่งไว้เป็นค่าตอบแทนให้แก่ผู้จัดการทรัพย์สิน อาทิเช่น ศาลแขวงกรุงโตเกียวได้หารือกับสมาคมทนายความแห่งประเทศไทยไว้ โดยกำหนดค่าตอบแทนให้ผู้จัดการทรัพย์สินเป็นเงินจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ เยน)

๖) ผู้กำกับดูแล

- ศาลมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินงานของผู้จัดการทรัพย์สิน (มาตรา๗๕) อาจเพิกถอนผู้จัดการทรัพย์สินได้ถ้าผู้จัดการทรัพย์สินไม่ทำหน้าที่ที่เหมาะสมในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยก่อนที่ศาลจะเพิกถอนผู้จัดการทรัพย์สินศาลต้องได้สวนผู้จัดการทรัพย์สินก่อน

- และหากผู้ทำหน้าที่ทรัพย์สินเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ จะมีสภาวิชาชีพกำกับดูแลด้วย เช่น สภาทนายความกำกับดูแลผู้ทำหน้าที่ทรัพย์สินที่เป็นทนายความ เป็นต้น

- นอกจากนี้ ผู้จัดการทรัพย์สินต้องปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ด้วยความรอบคอบ หากผู้จัดการทรัพย์สินปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ด้วยความไม่รอบคอบแล้ว ผู้จัดการทรัพย์สินต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายด้วย

๗) ข้อดีและข้อเสีย

ข้อดี

๑. ทรัพย์สินเป็นเอกชน มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านกฎหมายและการบริหารจัดการธุรกิจ

๒. ศาลสามารถพิจารณาแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านธุรกิจให้มีความเหมาะสมกับประเภทธุรกิจของลูกหนี้เป็นรายคดีไป

๓. สัดส่วนจำนวนทรัพย์สินต่อจำนวนคดีไม่สูงมาก จึงทำให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

๔. ลดภาระงบประมาณของราชการ โดยตรงและโดยอ้อม

ข้อเสีย

- อาจเป็นภาระสำหรับลูกหนี้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอ

๕.๑.๒ ประเทศสิงคโปร์

๑) กฎหมาย

- รัฐบัญญัติล้มละลาย (Bankruptcy Act) (แก้ไขเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๙)

๒) ตำแหน่ง

- ทรัสตีของกองทรัพย์สินของ...ลูกหนี้ หรือ ทรัสตีในคดีล้มละลายของลูกหนี้ (มาตรา ๓๑ (๑A) (๒)) (the Trustee of the estate of (name of bankrupt), a Bankrupt) or the Trustee in Bankruptcy of (name of bankrupt), a Bankrupt)

๓) อำนาจหน้าที่

(๑) มาตรา ๓๖

- ทรัสตีมีพันธกิจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เกี่ยวกับการกระทำของลูกหนี้ และการจัดกิจการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญล้มละลาย

- ทรัสตีใช้อำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

(๒) ให้นำบทบัญญัติและข้อกำหนดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มาใช้กับทรัสตีโดยอนุโลม

(๓) ทรัสตีไม่มีอำนาจบางประการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เช่น อำนาจในการประกาศให้ลูกหนี้ปลดจากล้มละลายกรณีประนอมหนี้สำเร็จหรือแผนชำระหนี้สำเร็จ การประกาศยกเลิกการล้มละลายกรณีชำระหนี้และค่าธรรมเนียมครบถ้วน หรืออำนาจสอบสวนการทำความผิดอาญา เป็นต้น

(๔) กรณีสะสางกิจการ ตามมาตรา ๑๑๒(a), (c), (f), (h) and (i) ทรัสตีจะต้องได้รับความยินยอมจากศาล ที่ประชุมเจ้าหนี้ หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (กรณีไม่มีที่ประชุมเจ้าหนี้)

๔) ผู้แต่งตั้ง

- ศาลสูง (High Court) โดยคำร้องขอของบุคคลต่อไปนี้

(๑) เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลาย (มาตรา ๓๓ (๑)(a))

(๒) เจ้าหนี้อื่น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือทรัสตีอื่นของกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ในเวลาใดๆ ภายหลังศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลาย แต่ก่อนลูกหนี้จะปลดจากล้มละลายหรือมีการยกเลิกการล้มละลาย (มาตรา ๓๓ (๑)(b)) รวมทั้งกรณีที่ลูกหนี้มีจำนวนหนี้ส่วนใหญ่เป็นหนี้สถาบันการเงิน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะแนะนำให้เจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอต่อศาลให้แต่งตั้งทรัสตี (มาตรา ๑๑๖B) หากเจ้าหนี้ไม่ยินยอม จะถือว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่จำเป็นต้องก่อภาระค่าใช้จ่ายในการจำหน่ายหรือแบ่งทรัพย์สินอีกต่อไป

(๓) เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์เป็น (๑) ธนาคาร (๒) สถาบันการเงิน หรือ (๓) กิจการอื่นใดที่มีรายได้สุทธิประจำปีมากกว่า ๑๐๐ ล้านเหรียญสิงคโปร์และมีลูกจ้างมากกว่า ๒๐๐ คน ตามที่กำหนดในมาตรา ๓๓ (๑A) จะต้องมีการร้องขอให้ศาลแต่งตั้งทรัสตีมาด้วย

๕) ผู้กำกับดูแล

(๑) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Official Assignee) ของกระทรวงกฎหมาย แห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ (มาตรา ๓๔) โดยการสืบสวน สอบสวน ทรัพย์สินประกัน มีคำสั่งอย่างใดๆ และยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ถอดถอนทรัสตี และหากพ้นกำหนดระยะเวลาที่ลูกหนี้สามารถยื่นขอปลดจากล้มละลายได้แล้ว (๕ ปีในกรณีทั่วไป หรือ ๗ ปีในกรณีล้มละลายซ้ำ) คดีล้มละลายยังไม่จบลง ทรัสตีจะต้องส่งรายงานให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นประจำทุกปี (มาตรา ๘๖F)

(๒) ศาลสูง มีอำนาจตรวจสอบการกระทำ/งดเว้นการกระทำ/คำตัดสินของทรัสต์ เมื่อได้รับคำร้องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือบุคคลอื่นใด ทรัสต์เองสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งในคดีล้มละลายได้เช่นกัน (มาตรา ๔๐) นอกจากนี้ ศาลสูงยังอาจมีคำสั่งถอดถอนทรัสต์ได้ (มาตรา ๔๑)

(๓) ที่ประชุมเจ้าหนี้อาจมีมติถอดถอนทรัสต์ (มาตรา ๔๑)

๖) ข้อดีและข้อเสีย

ข้อดี

(๑) ลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐ (ผู้เสียภาษี) ในการจัดการทรัพย์สินของเอกชน (ปัจจุบันคดีล้มละลายราวร้อยละ ๖๐ ของคดีล้มละลายทั้งหมดมีสถาบันการเงินเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์)

(๒) ลดภาระของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

(๓) หากกองทรัพย์สินไม่เพียงพอต่อหนี้สินแล้ว เจ้าหนี้จะต้องเป็นผู้ชำระค่าตอบแทนของทรัสต์ ทำให้เป็นแรงจูงใจหนึ่งให้เจ้าหนี้สถาบันการเงินต้องใช้ความระมัดระวังมากยิ่งขึ้นในการให้สินเชื่อ

ข้อเสีย

(๑) ค่าตอบแทนของทรัสต์อาจมีจำนวนสูง

(๒) อาจทำให้การได้รับสินเชื่อยากขึ้น

๕.๑.๓ ประเทศออสเตรเลีย

๑) กฎหมาย

- นิติบุคคล - พระราชบัญญัติบริษัท (Corporations Act ๒๐๐๑)

- บุคคลธรรมดา - พระราชบัญญัติล้มละลาย (Bankruptcy Act ๑๙๖๖)

และกฎหมายหลักทรัพย์ด้านทรัพย์สินส่วนตัว (the Personal Property Securities Act ๒๐๐๙)

๒) ตำแหน่ง

- นิติบุคคล - ผู้ชำระบัญชีที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ (Registered Liquidators (RLs)) (เอกชนเท่านั้น)

- บุคคลธรรมดา - เจ้าพนักงานทรัสต์ (Bankruptcy Trustee) โดยมีการแบ่งเป็น เจ้าพนักงานของรัฐ (the Official Trustee/Official Receiver) และทรัสต์ที่ขึ้นทะเบียน (Registered Trustee) (มีทั้งรัฐและเอกชน)

๓) อำนาจหน้าที่

- บริหารและวางข้อกำหนดการมีหนี้สินส่วนตัว ตามกฎหมายล้มละลาย (the Bankruptcy Act ๑๙๖๖) และกฎหมายหลักทรัพย์ด้านทรัพย์สินส่วนตัว (the Personal Property Securities Act ๒๐๐๙)

- ควบคุมดูแลเจ้าหนี้ที่บริหารการล้มละลายส่วนบุคคลและการสืบสวนสอบสวนการกระทำผิดที่กล่าวอ้างตามพระราชบัญญัติล้มละลาย

- รับผิดชอบในการสอดส่องดูแล มาตรฐานของผู้ปฏิบัติงานด้านการมีหนี้สินส่วนตัว

- มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินและการเงินของลูกหนี้
- มีอำนาจไต่สวนและสอบสวนฐานะทางการเงินของลูกหนี้
- ดำเนินกิจการของลูกหนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของบรรดาเจ้าหนี้
- ขายทรัพย์สินของลูกหนี้
- เรียกคืนรายได้ส่วนเกินที่กำหนดไว้ของลูกหนี้
- สอบสวนเรื่องต่างๆทางการเงินและเรียกคืนทรัพย์สินที่ลูกหนี้โอนไป

ให้บุคคลอื่นก่อนการล้มละลาย

๔) ผู้แต่งตั้ง

- ผู้ตรวจการใหญ่ในคดีล้มละลาย (the Inspector – General in

Bankruptcy)

๕) ค่าตอบแทน

ค่าตอบแทนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน จะได้รับจากการหักค่าธรรมเนียมการบริหารการล้มละลายจากทรัพย์สินหรือรายได้ที่เรียกคืนมาได้และทรัพย์สินที่รวบรวมได้ ค่าธรรมเนียมดังกล่าวเป็นค่าธรรมเนียมตามกฎหมายที่ Trustee มีสิทธิจะได้รับในจำนวนที่เหมาะสม และมีเหตุสมควร หากว่าค่าตอบแทนนั้นไม่เกินกว่า ๕,๐๐๐ เหรียญฯ ซึ่งไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากบรรดาเจ้าหนี้ แต่หากว่าค่าตอบแทนที่จะได้รับนั้นเกินกว่า ๕,๐๐๐ เหรียญฯ จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้ก่อน

๖) ผู้กำกับดูแล

- นิติบุคคล – สำนักงานคณะกรรมการความมั่นคงและการลงทุนออสเตรเลีย (Australian Securities & Investments Commission (ASIC))

- บุคคลธรรมดา – สำนักงานความมั่นคงทางการเงินออสเตรเลีย (Australian Financial Security Authority (AFSA))

ศาลและผู้ตรวจการใหญ่ในคดีล้มละลาย (the Inspector-General in Bankruptcy) จะร่วมมือกันในการตรวจสอบ หากว่า ASIC และ AFSA ไม่สามารถตรวจสอบการทำงานของ Trustee ได้ เช่น ASIC และ AFSA สามารถตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมายของค่าตอบแทนที่ Trustee จะได้รับ พร้อมตรวจสอบว่า Trustee ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานต่างๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลายหรือไม่ ซึ่ง ASIC และ AFSA ทำได้เพียงขอให้ Trustee ปรับปรุงค่าตอบแทน หากค่าตอบแทนไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานที่มีการกำกับดูแล โดย ASIC และ AFSA สามารถทบทวนคำตัดสินของ Trustee ได้เช่น การยื่นคำคัดค้านการปลดหนี้ การออกหนังสือประเมินการสมทบรายได้ การตัดสินเรื่องและหรือการปฏิเสธที่จะพิจารณาคำขอยกเว้นเนื่องจากความยากลำบากทางการเงินในกรณีเกี่ยวกับการประเมินการสมทบรายได้ การใช้บัญชีที่อยู่ภายใต้การควบคุมเพื่อเรียกคืนเงินสมทบที่มาจากรายได้ การจ่ายค่าตอบแทนของ Trustee รวมทั้งค่าใช้จ่ายของบุคคลภายนอก เช่น ค่าใช้จ่ายด้านกฎหมาย

๗) ข้อดีและข้อเสีย

ข้อดี

- มีความเป็นมืออาชีพ มีประสบการณ์สูงในเรื่องนั้นๆ เป็นอิสระ มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์และมีศีลธรรมในหน้าที่และพันธะที่ได้รับมอบหมาย
- มีความเป็นกลางระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ผู้ล้มละลาย
- มีศาลเป็นผู้สอดส่อง ดูแลการปฏิบัติงาน
- มีการคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์โดยคณะกรรมการ พร้อมเปิดโอกาสให้มีการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการได้

ข้อเสีย

- มีค่าใช้จ่ายสูงเกินจำเป็นในการบริหารการมีหนี้สินส่วนตัว

๕.๑.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา

- USC Title ๑๑ - Bankruptcy และ The Federal Bankruptcy Rules เป็นกฎหมายที่แบ่ง Trustee ออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (US Trustee) และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Private Trustee) ทั้งนี้ จะมีการแต่งตั้ง Trustee ต่อเมื่อศาลมีความเห็นว่ามี ความจำเป็นจะต้องแต่งตั้ง Trustee เพื่อควบคุมดูแลธุรกิจและทรัพย์สินเท่านั้น^{๑๐} โดยมีรายละเอียดของ Trustee แต่ละประเภท ดังนี้

๑) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (US Trustee)

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา ก่อตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย ค.ศ. ๑๙๗๘ (๑๑ U.S.C. § ๑๐๑, et seq.) ปัจจุบันมีสาขา ๒๑ แห่ง ได้รับเงินงบประมาณจากกองทุนระบบ US Trustee (the United States Trustee System Fund) ซึ่งมาจากค่าธรรมเนียมจากคู่ความและธุรกิจที่ได้รับความคุ้มครองจากการล้มละลาย (businesses invoking Federal bankruptcy protection)

^{๑๐} Although the appointment of a case trustee is a rarity in a chapter ๑๑ case, a party in interest or the U.S. trustee can request the appointment of a case trustee or examiner at any time prior to confirmation in a chapter ๑๑ case. The court, on motion by a party in interest or the U.S. trustee and after notice and hearing, shall order the appointment of a case trustee for cause, including fraud, dishonesty, incompetence, or gross mismanagement, or if such an appointment is in the interest of creditors, any equity security holders, and other interests of the estate. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๔(a). Moreover, the U.S. trustee is required to move for appointment of a trustee if there are reasonable grounds to believe that any of the parties in control of the debtor "participated in actual fraud, dishonesty or criminal conduct in the management of the debtor or the debtor's financial reporting." ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๔(e). The trustee is appointed by the U.S. trustee, after consultation with parties in interest and subject to the court's approval. Fed. R. Bankr. P. ๒๐๐๗.๑. Alternatively, a trustee in a case may be elected if a party in interest requests the election of a trustee within ๓๐ days after the court orders the appointment of a trustee. In that instance, the U.S. trustee convenes a meeting of creditors for the purpose of electing a person to serve as trustee in the case. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๔(b).

The case trustee is responsible for management of the property of the estate, operation of the debtor's business, and, if appropriate, the filing of a plan of reorganization. Section ๑๑๐๖ of the Bankruptcy Code requires the trustee to file a plan "as soon as practicable" or, alternatively, to file a report explaining why a plan will not be filed or to recommend that the case be converted to another chapter or dismissed. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๖(a)(๕).

Upon the request of a party in interest or the U.S. trustee, the court may terminate the trustee's appointment and restore the debtor in possession to management of bankruptcy estate at any time before confirmation. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๕.

หน้าที่และพันธกิจหลักของ US Trustee คือ เป็นยามเฝ้าระวังในกระบวนการล้มละลาย "watchdog over the bankruptcy process"^{๑๑} กล่าวได้ว่า US Trustee เป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงยุติธรรมที่มีขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนระบบกระบวนการล้มละลาย โดยมีหน้าที่หลักในการควบคุมดูแลบุคคลที่อยู่ในกระบวนการล้มละลายทั้งคู่สัญญาและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ควบคุมกระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับส่วนของการบริหารการปกครอง เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมายและกระบวนการพิจารณา นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ช่วยสืบสวนสอบสวนกรณีล้มละลายทุจริต (Bankruptcy Fraud) และการกระทำผิดอื่นๆ (Abuse) โดยร่วมมือกับอัยการกลางสหรัฐ (US Attorney) และหน่วยงานสืบสวนสอบสวนกลางของสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation) เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่ายร่วมกัน ทั้งลูกหนี้ เจ้าหนี้ และสาธารณะ

อัยการกลางของสหรัฐรับผิดชอบในส่วนของการแต่งตั้งและถอดถอน US Trustee โดยฝ่ายสำนักบริหาร US Trustee (The Executive Office for U.S. Trustees (EOUST)) จะออกนโยบายและระเบียบปฏิบัติในเรื่องการดำเนินงานของ US Trustee ซึ่งแต่ละคนมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละ ๕ ปี

หน้าที่เฉพาะของ US Trustee

- แต่งตั้งและตรวจสอบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Private Trustees) ซึ่งเป็นผู้ดูแลกองทรัพย์สินในคดีล้มละลายที่ฟ้อง รวมถึงทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะดำเนินการ
- ส่งต่อกรณีที่มีมูลความผิดทางอาญาให้อัยการเพื่อดำเนินการสอบสวนกรณีเห็นสมควร
- แต่งตั้งและเรียกประชุมกรรมการเจ้าหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ
- ตรวจสอบให้แน่ใจว่ากองทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายถูกจัดการอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และค่าธรรมเนียมในการจัดการมีความสมเหตุสมผล
- ตรวจสอบเอกสารต่างๆที่ต้องการเปิดเผยและใบสมัครสำหรับการวางแผนประกันวิชาชีพของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (เนื่องจาก private trustee ต้องมีการวางแผนประกัน)
- ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายล้มละลายและกระบวนการพิจารณาในศาล

๒) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Private Trustee)

US Trustee เป็นผู้แต่งตั้งและควบคุมดูแลเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ซึ่งเป็นผู้จัดการกองทรัพย์สินของคดีล้มละลายผู้บริโภคร่วมกับ US Trustee ในการเสริมสร้างและสนับสนุนความมีประสิทธิภาพของระบบกระบวนการล้มละลาย

ทั้งนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะได้รับการแต่งตั้งโดยสำนักงานเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ส่วนภูมิภาค (the regional office of the United States Trustee) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนโดยส่วนมากมักจะเป็นทนายความที่ทำคดีล้มละลาย (a bankruptcy attorney)

^{๑๑} House Report No. ๙๘๙, ๙๕th Cong., ๒d Sess. at ๘๘ (reprinted in ๑๙๗๘ U.S. Code Congressional & Admin. News at ๕๗๘๗, ๕๙๖๓, ๖๐๔๙).

อย่างไรก็ดี ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับทางธุรกิจ เช่น นักบัญชี นายธนาคาร ตัวแทนประกันภัย ผู้ประเมินราคา นายหน้าอสังหาริมทรัพย์ หรือนายหน้าในตลาดหลักทรัพย์ก็สามารถเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนได้

๓) หน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนแยกตามคดีล้มละลายประเภทต่างๆ

โดยทั่วไปแล้ว Trustee จะถูกแต่งตั้งมาเพื่อดูแลจัดการกองทรัพย์สินขายและจำหน่ายทรัพย์สินเพื่อนำออกชำระหนี้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย^{๑๒} Trustee จะถูกแต่งตั้งเพื่อเก็บรวบรวมเงินที่จะต้องชำระแก่เจ้าหนี้จากลูกหนี้ และนำไปชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย และมีหน้าที่ตรวจสอบว่าลูกหนี้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ในขณะที่ปฏิบัติตามแผนการชำระหนี้โดยกฎหมายได้ กำหนดอำนาจหน้าที่ของ Trustee ไว้ดังต่อไปนี้

๑. รวบรวมกองทรัพย์สินของลูกหนี้ จัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คู่ความที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๒. เป็นที่น่าไว้วางใจในการดูแลกองทรัพย์สิน

๓. ดูแลลูกหนี้ในคดีล้มละลายให้ทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๕๒๑(๑)(๒)(B) (บทบัญญัติในเรื่องหน้าที่ของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย))

๔. สืบสวนสอบสวนกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้

๕. ตรวจสอบคำขอรับชำระหนี้และคัดค้านคำขอรับชำระหนี้ที่ไม่เหมาะสม

๖. คัดค้านการปลดล้มละลายของลูกหนี้

๗. แจกจ่ายข้อมูลเกี่ยวกับกองทรัพย์สินและการจัดการกองทรัพย์สินตามที่คู่ความร้องขอ เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

๘. หากลูกหนี้ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการต่อ US Trustee และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเก็บภาษีที่เกิดจากการประกอบกิจการ รายงานผลเป็นระยะและสรุปผลการดำเนินกิจการ รวมทั้งบัญชีรับจ่าย รวมทั้งข้อมูลอื่นๆที่ศาลหรือ US Trustee ร้องขอ

๙. รายงานสรุปผลและยื่นบัญชีกิจการกองทรัพย์สินแก่ศาลและ US Trustee

๑๐. จัดให้มีหมายแจ้ง กรณีมีคำร้องเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว^{๑๓}

ในบางกรณี Private Trustee จะถูกเรียกว่า “Panel Trustees” เนื่องจากถูกแต่งตั้งโดย US Trustee ไปยังบัญชีรายชื่อ (Panel) ในแต่ละเขตอำนาจศาล เมื่อได้รับการแต่งตั้งมาอยู่ในบัญชีรายชื่อแล้ว ก็จะมีการจัดสรรคดีให้โดยวิธีหมุนเวียนลับ (Blind Rotation Proceed)

นอกจากนี้ Private Trustee จะถูกเรียกว่า “Standing Trustees” เนื่องจากการแต่งตั้ง Trustee ในกรณีนี้ถูกระบุไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน (Standing appointment) ว่าเป็น US Trustee แต่งตั้งให้จัดการคดีตามเขตอำนาจเฉพาะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ไป โดย Standing

^{๑๒} COLLECTION AND LIQUIDATION OF ASSETS, ๑๑ U.S.C. § ๗๐๔(a)(๑), AND ACCOUNTABILITY OF THE TRUSTEE FOR ALL PROPERTY RECEIVED, ๑๑ U.S.C. § ๗๐๔(a)(๒)

^{๑๓} รายละเอียดอื่นๆตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๗๐๔

Trustee จะประเมินฐานะทางการเงินของลูกหนี้ จัดทำข้อเสนอให้ยั้งศาลว่าสมควรที่จะยืนยันให้ลูกหนี้ดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ได้หรือไม่ และจัดการเก็บรวบรวมเงินที่ต้องชำระแก่บรรดาเจ้าหนี้ตามแผนเพื่อนำไปชำระแก่บรรดาเจ้าหนี้

๔) ค่าตอบแทน

รายได้ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมาจากค่าธรรมเนียมบางส่วนในการฟ้องคดี สำหรับเป็นค่าตอบแทนในการดูแลจัดการคดี ทั้งนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว (Panel Trustee) จะได้รับเงินจากค่าธรรมเนียมในการฟ้องคดีล้มละลายจำนวน ๖๐ ดอลลาร์สหรัฐ แต่กรณีที่ศาลยกเว้นค่าธรรมเนียมให้และกรณีคดีไม่มีทรัพย์ จะไม่ได้รับเงินค่าธรรมเนียมในส่วนนี้ ส่วนค่าตอบแทนที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะได้รับจากเงินที่ได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินในคดีล้มละลาย จะจ่ายเป็นรายไตรมาส โดยเป็นไปตามอัตราที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีข้อสังเกตว่า ในไตรมาสนี้อาจเป็นไปได้ว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนไม่มีการจำหน่ายทรัพย์สินได้เลยก็ตาม แต่ค่าธรรมเนียมที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะได้รับในการบังคับคดีล้มละลายอย่างน้อยที่สุด คือ ๓๒๕ ดอลลาร์สหรัฐ ทุกๆ ๓ เดือน รายละเอียดปรากฏตามตารางต่อไปนี้

TOTAL QUARTERLY DISBURSEMENTS	QUARTERLY FEE
\$๐ to \$๑๔,๙๙๙.๙๙	\$๓๒๕.๐๐
\$๑๕,๐๐๐ to \$๗๔,๙๙๙.๙๙	\$๖๕๐.๐๐
\$๗๕,๐๐๐ to \$๑๔๙,๙๙๙.๙๙	\$๙๗๕.๐๐
\$๑๕๐,๐๐๐ to \$๒๒๔,๙๙๙.๙๙	\$๑,๖๒๕.๐๐
\$๒๒๕,๐๐๐ to \$๒๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๑,๙๕๐.๐๐
\$๓๐๐,๐๐๐ to \$๔๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๔,๘๗๕.๐๐
\$๑,๐๐๐,๐๐๐ to \$๑,๙๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๖,๕๐๐.๐๐
\$๒,๐๐๐,๐๐๐ to \$๒,๙๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๙,๗๕๐.๐๐
\$๓,๐๐๐,๐๐๐ to \$๔,๙๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๑๐,๔๐๐.๐๐
\$๕,๐๐๐,๐๐๐ to \$๑๔,๙๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๑๓,๐๐๐.๐๐
\$๑๕,๐๐๐,๐๐๐ to \$๒๙,๙๙๙,๙๙๙.๙๙	\$๒๐,๐๐๐.๐๐
\$๓๐,๐๐๐,๐๐๐ or more	\$๓๐,๐๐๐.๐๐

๕.๑.๕ ประเทศอังกฤษ

๑) กฎหมาย

- The Insolvency Act ๑๙๘๖

๒) ตำแหน่ง

- Insolvency practitioner

๓) อำนาจหน้าที่

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน^{๑๔} ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย โดยแบ่งเป็น

- ผู้บริหารทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดากรณีดำเนินการต่อไป
- ผู้จำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดากรณีลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

- ผู้บริหารของลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคล
- ผู้ให้คำปรึกษาแก่ลูกหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล กรณีมีการตกลงกับบรรดาเจ้าหนี้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

อย่างไรก็ตาม ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนแม้จะได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมเจ้าหนี้ แต่ก็มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของรัฐด้วยเมื่อทำหน้าที่ตามคำสั่งศาล

๔) ผู้แต่งตั้ง

โดยปกติเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ก็จะมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขึ้นมา ในทางปฏิบัติเมื่อถึงนัดประชุมเจ้าหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะร้องขอให้ที่ประชุมเจ้าหนี้แต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน เมื่อได้มติแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้น จะต้องมอบหมายงานที่ได้รับไว้ทั้งหมดแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติแต่งตั้งทันที เนื่องด้วยหากมีความรับผิดชอบเกิดขึ้น จะได้แบ่งแยกผู้รับผิดชอบได้อย่างชัดเจน

ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนนั้นจะต้องสอบผ่านและได้ใบอนุญาตก่อนจากสนามสอบภาคบังคับที่เรียกว่า “Joint Insolvency Examination” (JIEB Exams) จากสถาบันสอบเอกชนที่ได้รับการอนุญาตจากภาครัฐ ที่เรียกว่า Recognized Professional Bodies หรือสถาบันที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐให้สามารถออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้พิทักษ์ทรัพย์คดีล้มละลาย โดยภาครัฐอาศัยอำนาจในการอนุญาตจากพระราชบัญญัติล้มละลาย ค.ศ. ๑๙๘๖ [the Insolvency Act ๑๙๘๖] ให้สถาบันดังกล่าวคัดเลือกผู้ประกอบการวิชาชีพเป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์คดีล้มละลาย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีผู้พิทักษ์ทรัพย์จำนวนไม่มากนักที่ได้รับการคัดเลือกจากหน่วยงานของรัฐ [the Secretary of state] โดยตรง

๕) ผู้กำกับดูแล

สมาชิกผู้สอบผ่านการคัดเลือกเป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนข้างต้นจะได้รับการตรวจสอบ กำกับดูแลอย่างน้อย ทุกๆ ๖ เดือน จากสถาบันต้นสังกัด (Recognized Professional Bodies) และจากหน่วยงานของรัฐ ที่เรียกว่า the Insolvency Service เพื่อตรวจสอบว่าผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนยังคงปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ ที่ทางภาครัฐกำหนด เช่น จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ (Ethic Code), Statement of Insolvency Practice เป็นต้น หากพบว่าผู้พิทักษ์ทรัพย์มิได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน หน่วยงานของรัฐอาจ กำหนดค่าปรับ ถูกพัก หรือเพิกถอนใบอนุญาต ทั้งนี้ จะไม่มีการล่อลวงไปในดุลยพินิจในการทำคำสั่ง ความเห็น หรือในการบริหารคดีล้มละลายของผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนแต่อย่างใด คงไว้เฉพาะในเรื่องจริยธรรมและมาตรฐานการปฏิบัติงานเท่านั้นที่จะได้รับการตรวจสอบ

^{๑๔} ใช้คำว่าผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน แต่ตามหน้าที่แล้ว มีหน้าที่ทั้งอย่างเอกชนและเจ้าพนักงานของรัฐ

นอกจากหน่วยงานของรัฐที่ตรวจสอบสถาบันดังกล่าวแล้ว ยังมีหน่วยงานอิสระอื่นๆอีกที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อตรวจสอบกำกับดูแลสถาบันดังกล่าวด้วย เช่น คณะทำงานร่วมด้านคดีล้มละลาย (the Joint Insolvency Committee) ซึ่งกำหนดให้แต่ละสถาบันส่งผู้แทนมาเป็นสมาชิกคณะทำงานดังกล่าว เพื่อการปรับปรุงแก้ไข หรือถกเถียงในประเด็นมาตรฐานการปฏิบัติงาน, สถาบันกำกับตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านคดีล้มละลาย (The Insolvency Practices Council) มีทำหน้าที่ให้คำแนะนำ สอบสวน กำกับ ดูแล และมีมาตรการบังคับต่างๆหากพบการฝ่าฝืนมาตรฐานการปฏิบัติงาน

ทั้งนี้ หน่วยงานที่ตรวจสอบกำกับนี้ ก็ต้องรับการกำกับตรวจสอบอีกชั้นหนึ่งด้วย จากหน่วยงานทางภาครัฐ ทุก ๓ ปี เพื่อตรวจสอบว่า หน่วยงานดังกล่าวยังคงมาตรฐานในการคัดเลือกผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน ตามบันทึกข้อตกลงที่ทำไว้กับกับภาครัฐ

๖) ข้อดีข้อเสีย

ข้อดี

- แบ่งเบาภาระเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในส่วนงานบางส่วนที่ภาคเอกชนสามารถรับไปทำได้
- ภาคเอกชนอาจมีความเชี่ยวชาญในการบริหารงานในบางส่วนมากกว่า
- ดำเนินงานได้ตรงกับเจตนารมณ์ของบรรดาเจ้าหนี้ เนื่องจากที่ประชุมเจ้าหนี้เป็นผู้แต่งตั้ง

ข้อเสีย

- อาจเกิดข้อกังขาในเรื่องความเป็นธรรม และเป็นกลาง
- ต้องมีระบบการควบคุม ตรวจสอบจากภาครัฐ

๕.๑.๖ สรุปบทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนของต่างประเทศ

จากการศึกษาระบบการบังคับคดีล้มละลายในประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ พบว่ากฎหมายของประเทศดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาทำหน้าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายได้ โดยสามารถสรุปลักษณะที่คล้ายคลึงกันของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนในประเทศดังกล่าวโดยสังเขป ดังนี้

๑) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทั้งในด้านกฎหมายและการบริหารจัดการธุรกิจ จึงมีผลดีทั้งต่อเจ้าหนี้และลูกหนี้เนื่องจากสามารถพิจารณาแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความเหมาะสมของประเภทธุรกิจของลูกหนี้เป็นรายคดีไป และโดยทั่วไปแล้วสัดส่วนภาระคดีต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะมีจำนวนไม่สูงมากนัก ทำให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่

๒) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะได้รับค่าตอบแทนตามสัดส่วนมูลค่าทรัพย์สินในคดี มีใช้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนอย่างเจ้าหน้าที่รัฐ จึงเป็นแรงจูงใจที่ดีในการทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ ระบบดังกล่าวจึงช่วยลดภาระงบประมาณของราชการทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

อย่างไรก็ดี ข้อพึงระวังของระบบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน คือ อาจเป็นภาระค่าใช้จ่ายสำหรับลูกหนี้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอ นอกจากนี้ จำเป็นต้องสร้างระบบการควบคุมตรวจสอบการทำงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนอย่างรัดกุม เนื่องจากอาจมีความเสี่ยงที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะใช้อำนาจในทางที่ไม่ชอบเพื่อเรียกรับผลประโยชน์ เช่น การช่วยปกปิดทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือการไม่ให้ความเป็นธรรมแก่บรรดาเจ้าหนี้โดยเท่าเทียมกัน เป็นต้น

ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับระบบกฎหมายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนของต่างประเทศ ปรากฏรายละเอียดตามภาคผนวก ค

๕.๒ แนวทางการจำแนกภารกิจและปรับบทบาทวิธีการดำเนินการของภาครัฐ

๕.๒.๑ การจำแนกประเภทหน่วยงานรัฐ

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ เรื่อง หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ได้กำหนดหลักการจำแนกหน่วยงานรัฐออกเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งมีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

(๑) บริการสาธารณะทางปกครอง ซึ่งจะเป็นการใช้อำนาจทางปกครอง รูปแบบของการจัดโครงสร้างของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะประเภทนี้ จึงควรมีฐานะเป็น “ส่วนราชการ”

(๒) บริการสาธารณะทางพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็นการเน้นเรื่องการผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการ รูปแบบการจัดโครงสร้างของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะประเภทนี้ จึงควรมีฐานะเป็น “รัฐวิสาหกิจ”

(๓) บริการสาธารณะทางสังคมและวัฒนธรรม โดยกิจกรรมไม่มีลักษณะเป็นการผลิตหรือจำหน่ายสินค้าหรือบริการ แต่เป็นการผลิตสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมและสังคม และให้บริการแก่สังคม รูปแบบการจัดโครงสร้างของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะประเภทนี้ จึงควรมีฐานะเป็น “องค์การมหาชน”

(๔) หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่

นอกจากหน่วยงานของรัฐในรูปแบบส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชนแล้ว ยังมีองค์การของรัฐในรูปแบบอื่นๆ ที่มีได้ถูกจัดไว้ในรูปแบบข้างต้น ซึ่งสามารถสรุปลักษณะขององค์การเหล่านั้นได้ดังนี้

- องค์การของรัฐที่เป็นอิสระ (Independent Administrative Organization) เป็นหน่วยงานรูปแบบใหม่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลกิจกรรมของรัฐตามนโยบายสำคัญที่ต้องการความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงจากอำนาจทางการเมืองเพื่อให้กลไกตลาดสามารถทำงานได้อย่างแท้จริง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นต้น

- กองทุนที่เป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยการตราเป็นพระราชบัญญัติ เนื่องจากต้องการอำนาจรัฐในการบังคับฝ่ายเดียวต่อภาคเอกชนหรือประชาชนในการสมทบเงินเข้ากองทุน ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนก็เพื่อเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจของรัฐในการบริการสาธารณะแก่ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยมีรูปแบบการจัดตั้งกองทุน ๓ รูปแบบ คือ รัฐวิสาหกิจ (เช่น

กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนากระบวนการเงิน) องค์การมหาชน (เช่น กองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ) ส่วนราชการ (เช่น กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย)

๕.๒.๒ แนวทางการปรับบทบาทการดำเนินการกิจของรัฐ

โดยที่สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ภาคเอกชน
เติบโตอย่างรวดเร็วโดยมีศักยภาพและมีบทบาทมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจและสังคม ส่วนภาค
ประชาชนและชุมชนก็มีความเข้มแข็งและต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจของรัฐมากขึ้น ทั้งใน
ส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น ดังนั้น ในการปฏิรูประบบราชการจึงควรมีการทบทวนถึงระดับการมี
ส่วนร่วมของภาคเอกชน - ประชาชนใหม่ใน ๓ ระดับ กล่าวคือ ภารกิจที่ภาครัฐเป็นผู้ควบคุมหรือ
ดำเนินการหลัก ภารกิจที่ภาครัฐ - เอกชน - ประชาชนร่วมกันจัดการได้ และภารกิจที่ภาคเอกชน -
ประชาชนสามารถจัดการได้เองภายใต้กติกาและการส่งเสริมของภาครัฐ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก) ภารกิจที่ภาครัฐต้องดำเนินการเอง

ได้แก่ ภารกิจเกี่ยวกับการรักษาความสงบและความมั่นคง การป้องกัน
ประเทศ การคลังของประเทศ

ข) ภารกิจที่ภาครัฐร่วมดำเนินการกับภาคส่วนอื่น

(๑) เป็นภาคีหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public - Private - Partnership (PPP))

เป็นความร่วมมือหรือร่วมทุนในรูปภาคีหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐกับ
ภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากหรือต้องใช้เทคโนโลยี
ขั้นสูงที่ภาครัฐยังไม่สามารถดำเนินการได้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ซึ่งเป็นการนำจุด
แข็งและความเชี่ยวชาญของแต่ละฝ่ายมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เช่น การพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐานและบริการสาธารณะในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นของประเทศ

(๒) จ้างเหมาแบบ Contracting out (เอกชน)

เป็นการมอบงานที่เป็นงานหลัก (core function) โดยการจ้าง การออก
ใบอนุญาต หรือวิธีอื่นใด ให้หน่วยงานภายนอกหรือเอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการในงานบางส่วนบาง
ขั้นตอนแทนภาครัฐ ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนด และภาครัฐยังต้องรับผิดชอบต่อการกิจนั้น ๆ
รวมถึงรายละเอียดของผลลัพธ์ที่จะมีการส่งมอบ เช่น สถานตรวจสภาพรถเอกชน (ตรอ.) งานออก
หนังสือเดินทาง (Passport)

(๓) จ้างเหมาแบบ Outsourcing (เอกชน)

เป็นการมอบงานที่ไม่ใช่งานหลัก (non-core function) โดยการจ้าง
หน่วยงานภายนอกหรือเอกชนที่มีความชำนาญในด้านนั้น ๆ และดำเนินการได้ดีกว่าเป็นผู้ดำเนินการ
แทนภาครัฐ ซึ่งมีเป้าหมายในการลดต้นทุนและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้ดีขึ้น เพื่อองค์กรจะ
ได้ทุ่มเทกับกิจกรรมที่เป็นงานหลักอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ผู้มอบงานจะระบุเพียงผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการ
ส่วนขั้นตอนการทำงานและการควบคุมงานจะเป็นหน้าที่ของผู้รับจ้าง เช่น งานวิจัย งาน IT งานจัดทำ
เว็บไซต์ งานทำความสะอาด

(๔) ข้อตกลงร่วม (Compact)

ใช้ทำกับองค์กรจัดทำบริการทางสังคมแบบไม่แสวงหากำไร มูลนิธิสาธารณกุศล องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน โดยเป็นข้อตกลงร่วมระหว่างรัฐบาลกับภาคประชาสังคมและชุมชน ในการดำเนินภารกิจจัดบริการสาธารณะพื้นฐาน โดยภาคประชาสังคมและชุมชนจะเป็นผู้จัดการ บริการสาธารณะแทนภาครัฐในรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะหุ้นส่วน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะและตอบสนองความต้องการของภาคประชาสังคมและชุมชน เช่น การดูแล ผู้สูงอายุในชุมชน การดูแลป่าชุมชน การคุ้มครองสิทธิเด็ก

(๕) สร้างเครือข่าย (Networking) ระหว่างส่วนราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

เป็นการทำงานแบบเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน โดยอาจดำเนินการ ในรูปแบบของการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างสังกัดหรือต่างระดับ การประสาน เชื่อมโยงการทำงานระหว่างกันอาจเป็นผลมาจากการมีกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติบังคับ หรือเกิด จากการมีหลากหลายภาคส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยมีเป้าหมาย ความสำเร็จในการบรรลุภารกิจร่วมกัน

ค) ภารกิจที่ไม่จำเป็นต้องดำเนินการโดยรัฐ

(๑) ถ่ายโอน (Transfer/Delegate function) (ท้องถิ่น)

เป็นการถ่ายโอนงานบริการสาธารณะที่เป็นหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรมที่ได้มอบหรือโอนให้ท้องถิ่นดำเนินการแทนเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง มีการโอนงาน เงิน และจัดสรรบุคลากรให้แก่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม เช่น งานก่อสร้างและบำรุงรักษา โครงข่ายถนน งานดูแลบำรุงรักษาโบราณสถาน เป็นต้น

(๒) แปรสภาพกิจการเป็นเอกชน (Privatization)

เป็นการแปรรูปกรรมรัฐทั้งหมดหรือบางส่วนจากภาครัฐไปเป็น กิจการเอกชน โดยลดบทบาทความเป็นเจ้าของหรือการดำเนินงานในหน่วยงานของรัฐให้เอกชนเป็น เจ้าของหรือดำเนินการแทน ภาครัฐจะไม่ดำเนินการในภารกิจดังกล่าว เพื่อให้การแข่งขันของธุรกิจนั้น เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด องค์การฟอกหนัง องค์การแบตเตอรี่ องค์การอาหารสำเร็จรูป เป็นต้น

(๓) Contestability

เป็นการเปิดให้หน่วยงาน/ องค์กรในภาคส่วนอื่นสามารถเสนอตัว เข้ามาบริหารจัดการสาธารณะ ซึ่งเป็นบทบาทภารกิจของภาครัฐเดิม โดยการเปิดให้มีการแข่งขัน (Contest) ในงานการให้บริการสาธารณะ โดยพิจารณาถึงขีดความสามารถในการแข่งขัน หรือ Ability to Contest

๕.๓ แนวคิดของกรมบังคับคดีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานบังคับคดีล้มละลาย

ตามยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี ของกรมบังคับคดี นั้น สำหรับระยะที่ ๑ (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) กรมบังคับคดีวางแผนงานยุทธศาสตร์ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ให้กรมบังคับคดีเป็นศูนย์กลางข้อมูลการบังคับคดีล้มละลาย โดยดำเนินการพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย (Data Center of Assets of Bankrupted Person) มีการจัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างนายทะเบียนภาครัฐ ธนาครแห่งประเทศไทย สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสถาบันการเงินทุกประเภท เพื่อใช้ในการสืบค้นทรัพย์สินทุกประเภทของบุคคลที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและล้มละลาย ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการติดตามและรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ และสามารถเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งความเชื่อมั่นต่อระบบกฎหมายไทย

๒. มีเป้าหมายในการปรับบทบาทและรูปแบบการให้บริการ (Business Model) ของกรมบังคับคดีจากผู้ปฏิบัติงาน (Operator) เป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) โดยศึกษารูปแบบการจัดตั้งหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (Special Delivery Unit : SDU) และดำเนินการจัดตั้งหน่วยนำร่องบริการรูปแบบพิเศษ (SDU) ซึ่งส่งผลให้ประชาชนได้รับการบริการที่รวดเร็วเป็นมาตรฐานเดียวกันยิ่งขึ้น และตอบรับกับรูปแบบบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และการเสริมสร้างให้การบริหารงานภาครัฐมีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบและโปร่งใส

๓. ดำเนินการศึกษากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Private Civil Enforcement Officer and Trustee) โดยมีเป้าหมายในการจัดตั้งสำนักฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชนและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Institute of Civil Enforcement Officer and Trustee) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้บุคลากรและเพื่อเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพ

ทั้งนี้ ในระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) กรมบังคับคดีจะดำเนินการพัฒนาวิชาชีพเจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ พัฒนาสำนักฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชนและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับการจัดตั้งสำนักฝึกอบรมเป็นหน่วยงานพิเศษ SDU และจัดทำข้อบังคับและมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาบุคลากรจากภาคราชการและภาคเอกชน ให้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบังคับคดีแพ่งและคดีล้มละลาย

๖. ประเด็นการปฏิรูป

การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนงานบังคับคดีล้มละลายให้ภาคเอกชนดำเนินการ

๗. ข้อเสนอการปฏิรูป

จากการที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานบังคับคดีล้มละลายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น เห็นควรเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับคดีล้มละลาย ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว โดยการถ่ายโอนงานบังคับคดีล้มละลายให้ภาคเอกชนดำเนินการแทนรัฐ ทั้งนี้ ขอเสนอประเด็นปฏิรูปต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๗.๑ การพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย (Data Center of Assets of Bankrupted Person) ในกรมบังคับคดี

ปัจจุบันปรากฏว่า กรมบังคับคดีได้ดำเนินการเชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาการเข้าถึงข้อมูลทรัพย์สินของลูกหนี้ให้ดียิ่งขึ้น โดยการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานทางทะเบียนที่มีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินประเภทต่างๆ เช่น กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ธนาคารแห่งประเทศไทย และสถาบันการเงินต่าง ๆ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี เพื่อให้การสืบทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ล้มละลายเป็นไปอย่างถูกต้องแม่นยำ รวดเร็วทันการณ์ และลดอัตราเสี่ยงของเจ้าหนี้ที่จะไม่ได้รับชำระหนี้จากการที่ลูกหนี้โยกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีความเป็นมืออาชีพ ดังนั้น จึงเห็นควรสนับสนุนและเร่งรัดให้กรมบังคับคดีพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของลูกหนี้ (Data Center of Assets of Bankrupted Person) ตามที่ปรากฏในแผนยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี ของกรมบังคับคดี โดยให้ศูนย์ดังกล่าวทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางข้อมูลการบังคับคดีล้มละลายในลักษณะของ Intelligent Unit ที่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสืบทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยให้เป็นระบบการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการบังคับคดีล้มละลาย เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร กรมการปกครอง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสถาบันการเงินทุกประเภท เป็นต้น เพื่อใช้ในการสืบค้นทรัพย์สินทุกประเภทของบุคคลที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและล้มละลาย ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการติดตามและรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ และสามารถเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งความเชื่อมั่นต่อระบบกฎหมายไทย

๗.๒ การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

เพื่อให้การถ่ายโอนงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้แก่เอกชนสามารถเป็นไปได้อย่างจริงจังในทางปฏิบัติ จึงต้องจัดตั้งสำนักฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชน (Institute of Civil Enforcement Officer and Trustee) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้แก่บุคลากรและเพื่อเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพ ซึ่งปัจจุบันนี้ สถาบันการบังคับคดี ซึ่งสังกัดกองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมบังคับคดี มีหน้าที่ในการอบรมบุคลากรของกรมบังคับคดีในตำแหน่งและสายงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปนั้น ดังนั้น ควรแยกหน่วยงานดังกล่าวออกไปเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (SDU) ที่สามารถดำเนินการกิจการและมีรายได้เป็นของตนเอง โดยมีหน้าที่ให้บริการแก่กรมบังคับคดีซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดี และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

๗.๓ การประชาสัมพันธ์แผนการปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จากภาครัฐเป็นภาคเอกชนให้บรรดาเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจและรับรู้แนวทางการดำเนินการของภาครัฐ

การถ่ายโอนงานบังคับคดีล้มละลายไปให้ภาคเอกชนดำเนินการแทนรัฐ เป็นเรื่องที่มีผลกระทบโดยตรงต่อสิทธิหน้าที่ของทั้งฝ่ายลูกหนี้ เจ้าหนี้ และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ค้าประกัน ดังนั้น ในระยะเปลี่ยนผ่านของการดำเนินการถ่ายโอนงานดังกล่าวจึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหลายรวมถึงประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระบบการบังคับคดีล้มละลาย โดยเป็นหน้าที่ของกรมบังคับคดีที่จะต้องดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นระยะ ๆ ให้แก่สาธารณชนทราบอย่างทั่วถึง

๗.๔ การกำหนดแนวทางบริหารจัดการคดีล้มละลายคงค้างก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจ

สำหรับคดีล้มละลายคงค้างเดิมก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนดำเนินการ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของรัฐยังคงเป็นผู้ดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จ ซึ่งบางส่วนอาจสามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในช่วงเวลาเตรียมการปฏิรูปการถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (๓ ปี)

๗.๕ การแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลายและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาดำเนินการบังคับคดีล้มละลายในฐานะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน โดยมีรายละเอียดที่เป็นหลักการสำคัญๆ ดังนี้

๑) นิยามของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะไม่รวมถึงการดำเนินการในคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพราะการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จะดำเนินกิจการของลูกหนี้โดยผู้ทำแผนและผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการ ในคดีดังกล่าว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงมีหน้าที่เพียงกำกับดูแลการดำเนินกิจการให้เป็นไปตามแผนฟื้นฟูกิจการเท่านั้น

๒) คุณสมบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน อาจเป็นบุคคลธรรมดาหรืดำเนินกิจการในรูปนิติบุคคลก็ได้ แต่จะต้องมีคุณสมบัติตามที่กรมบังคับคดีได้กำหนดไว้ ดังนี้

๒.๑) คุณสมบัติทั่วไป

บุคคลที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวต้องผ่านการอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามหลักสูตรที่สถาบันการบังคับคดีของกรมบังคับคดีได้กำหนดขึ้น ต้องผ่านการทดสอบเพื่อรับใบอนุญาต รวมถึงเมื่อผ่านการทดสอบเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนแล้ว ยังจะต้องเข้ารับการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ โดยต้องเข้ารับการอบรมเพื่อทบทวนและทดสอบตามที่สถาบันการบังคับคดีได้กำหนด

๒.๒) คุณสมบัติเฉพาะ

- กรณีบุคคลธรรมดา ต้องมีอายุ ๓๐ ปี ขึ้นไป ต้องมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่ต้องคำพิพากษาให้จำคุก ไม่เคยถูกฟ้องคดีอาญาหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือความผิดเกี่ยวกับทางบัญชี ต้องมีคุณธรรม จริยธรรม

- กรณีนิติบุคคล ต้องมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า ๕ ล้านบาท ไม่เคยถูกฟ้องคดีอาญาหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ต้องมีหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินการ ผู้บริหารนิติบุคคลไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก ไม่เคยถูกฟ้องคดีอาญาหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือความผิดเกี่ยวกับทางบัญชี และสำหรับผู้ปฏิบัติงานในนิติบุคคลที่จะมาเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน หรือบุคคลธรรมดาต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

ทั้งนี้ สำหรับผู้ที่ผ่านการทดสอบและได้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนแล้ว จะต้องชำระค่าธรรมเนียมและวางหลักประกันตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดด้วย ก่อนที่จะสามารถทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

๓) อำนาจหน้าที่

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอยู่ในการบังคับคดีล้มละลายในทุกขั้นตอนของการบังคับคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ กล่าวคือ

๑. การประกาศแจ้งคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์/คำพิพากษาล้มละลาย

๒. การสอบสวนลูกหนี้เกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สิน ตลอดจนเหตุแห่งการถูกฟ้องล้มละลาย

๓. การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยการมี หนังสือ สอบถามไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ ตลอดจนการเรียกผู้เกี่ยวข้องมาให้การสอบสวน

๔. การสอบสวนเจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ ว่าลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้ ตามที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้หรือไม่ เจ้าหนี้จะมีสิทธิได้รับชำระหนี้เป็นจำนวนเท่าใด

๕. จัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาว่าจะดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ไม่ว่าจะเป็นการประนอมหนี้ การจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เจ้าหนี้ทุกราย

๖. การดำเนินการในชั้นศาล ได้แก่การเข้าว่าคดีแพ่งที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือการโต้แย้งคัดค้านคำสั่งของผู้มีส่วนได้เสียในชั้นศาล

๗. การจัดทำบัญชีส่วนแบ่งให้แก่บรรดาเจ้าหนี้

ทั้งนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่ได้ผ่านการอบรมตามหลักสูตร และสอบผ่านได้รับใบอนุญาตจากกรมบังคับคดีแล้ว จะได้รับการขึ้นทะเบียนไว้โดยกรมบังคับคดี และเมื่อมีสำนวนคดีล้มละลายเกิดขึ้น กรมบังคับคดีจะจ่ายสำนวนให้แก่ผู้สอบผ่านใบอนุญาตตามลำดับที่ขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งไม่ต้องได้รับความยินยอมจากที่ประชุมเจ้าหนี้

อย่างไรก็ดี เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมีข้อจำกัดอำนาจหน้าที่เรื่องการเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนไม่มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการล้มละลาย แต่มีหน้าที่ต้องรายงานความผิดดังกล่าวพร้อมข้อมูลหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการต่อไป

สำหรับสำนวนคดีล้มละลายที่ลูกหนี้มีทรัพย์สินน้อยหรือไม่เพียงพอ และการใช้บริการเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมีภาระค่าใช้จ่ายสูงเกินกว่าที่ลูกหนี้จะแบกรับได้ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมบังคับคดียังคงเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการบังคับคดีล้มละลายในกรณีดังกล่าวได้ต่อไป

๔) ความรับผิดชอบ

การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย ดังนั้น หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนกระทำการด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง มีเจตนาทุจริต ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้มีส่วนได้เสีย จะต้องมีความรับผิดชอบทั้งทางอาญาและทางแพ่งเสมือนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดถึงอาจถูกตักเตือน พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ตามกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนด โดยสรุปแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะถูกกำหนดให้มีทั้งความรับผิดชอบทางอาญา ทางละเมิด และความรับผิดชอบตามสัญญา

๕) ค่าตอบแทน

คดีล้มละลายเป็นกรณีระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชน การบังคับคดีล้มละลายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำมาแบ่งเฉลี่ยให้กับบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย สิ่งที่ได้รับคือค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สิน ในอัตราร้อยละ ๓ ของเงินสุทธิตี่รวบรวมได้ สำหรับทรัพย์สินที่ไม่มีการขายหรือจำหน่ายให้คิดในอัตราร้อยละ ๒ ของราคาทรัพย์สินนั้น แต่ถ้ามีการประนอมหนี้ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตราร้อยละ ๓ ของจำนวนเงินที่ประนอมหนี้ แต่ในทางรายจ่ายรัฐต้องจัดสรรงบประมาณ ได้แก่ เงินเดือน ข้าราชการ พนักงานราชการ ที่ทำหน้าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ นักบัญชี การเงิน ธุรการ ค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นจำนวนสูงกว่าค่าธรรมเนียมที่ได้รับ ดังนั้น การจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจึงเป็นทางหนึ่งในการลดค่าใช้จ่ายภาครัฐ ขณะเดียวกันในทางรายได้ของรัฐ การจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนอาจทำให้ค่าธรรมเนียมที่รัฐได้รับลดลง แต่รัฐจะได้รับภาษีเงินได้จากผู้ทำหน้าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างช่องทางในการประกอบกิจการของภาคเอกชนอีกด้วย

ในการกำหนดค่าตอบแทนเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน เนื่องจากสำนวนคดีล้มละลายจะมี ๒ ประเภท ได้แก่

๑) สำนวนคดีล้มละลายที่ไม่มีทรัพย์สิน ซึ่งเป็นสำนวนที่ไม่มีข้อยุ่งยาก ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินให้รวบรวม ไม่มีสำนวนสาขาให้ดำเนินการ ดังนั้น ให้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์เป็นผู้ทรงจายเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

๒) คดีล้มละลายที่มีทรัพย์สิน เป็นสำนวนที่มีขั้นตอนและสำนวนสาขาที่ต้องดำเนินการมากกว่าสำนวนคดีที่ไม่มีทรัพย์สิน และทรัพย์สินที่รวบรวมมาต้องแบ่งชำระหนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ เงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์จะเป็นผู้ทรงจายจะได้รับคืนเมื่อทำบัญชีส่วนแบ่ง

การคิดอัตราค่าตอบแทนสำหรับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน จึงต้องศึกษารายละเอียดจากสำนวนคดีล้มละลาย เพื่อนำมาเปรียบเทียบ และศึกษาจากแนวทางของต่างประเทศ โดยต้องพิจารณาจากต้นทุน (ค่าใช้จ่ายของการดำเนินการที่มีความเหมาะสม) กับทรัพย์สินที่สามารถรวบรวมได้ เพื่อกำหนดอัตราค่าตอบแทนในแต่ละช่วงให้มีความเหมาะสม

ทั้งนี้หลักเกณฑ์ในการจ่ายสำนวนคดีตามประเภททุนทรัพย์ดังกล่าวข้างต้น ให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของรัฐ นั้น กรมบังคับคดีจะกำหนดรายละเอียดไว้ในกฎกระทรวงหรือระเบียบของกรมต่อไป

โดยสรุป การถ่ายโอนงานภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้เอกชนดำเนินการ จำเป็นจะต้องดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยการแก้ไขนิยามของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในมาตรา ๖ ให้รวมถึงเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนด้วย และบัญญัติหมวดเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน เพิ่มขึ้นอีกหมวดหนึ่ง เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ทั้งในส่วนของคุณสมบัติ การแต่งตั้ง บทบาท อำนาจหน้าที่ วิธีจัดการทรัพย์สิน การถอดถอน การกำกับดูแล เป็นต้น นอกจากนี้ จำเป็นจะต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรอง เช่น กฎกระทรวง ระเบียบ ที่เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวในรายละเอียด เช่น หลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน การกำหนดค่าตอบแทน และกระบวนการพักหรือเพิกถอนใบอนุญาต เป็นต้น

๗.๖ การวางระบบการกำกับดูแล ติดตามประเมินผล และการกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

ในการกำกับดูแลเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ให้เป็นอำนาจหน้าที่หลักของกรมบังคับคดี โดยนำเรื่องมาตรการบังคับทางปกครองมาใช้ในการกำกับดูแล (regulator) เช่น มีการกำหนดความรับผิดชอบเป็นเบี้ยปรับ เป็นต้น สำหรับการตรวจสอบ (audit) การตกเตือน การเพิกถอน และการพักใบอนุญาต ให้นำหลัก Dispensary sanction มาใช้บังคับ โดยการเทียบเคียงกับหลักการตามพระราชบัญญัติสภาพนายความ หรือองค์กรอื่นๆ ที่เป็นองค์กรวิชาชีพ ทั้งนี้ กรมบังคับคดีจะดูแลให้จำนวนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนในแต่ละพื้นที่สอดคล้องกับจำนวนสำนวนคดี เพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมทั้งสะดวกต่อการกำกับดูแล โดยอยู่ภายใต้หลักการดังต่อไปนี้

๗.๖.๑ การควบคุมก่อนเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Control a priori)

เป็นการกำกับดูแลผ่านระบบการออกใบอนุญาตเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โดยกำหนดให้การขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนนั้น จะทำได้ต่อเมื่อบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ได้ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กรมบังคับคดีได้กำหนดไว้ รวมถึงผ่านการทดสอบการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้วย ทั้งนี้ ใบอนุญาตมีอายุ ๓ ปี และก่อนต่อใบอนุญาตดังกล่าวต้องมีการทดสอบประเมินผล และตรวจสอบคุณสมบัติตลอดจนผลการปฏิบัติงานและข้อร้องเรียนต่างๆ ก่อนการต่อใบอนุญาตทุกครั้ง และกำหนดเรื่องการวางหลักประกันของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

๗.๖.๒ การควบคุมหลังจากเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน (Control a posteriori)

กรมบังคับคดีมีหน้าที่ในการออกกฎหมายและดำเนินการต่าง ๆ ในการควบคุม กำกับดูแลเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ดังนี้

- ดำเนินการพิจารณาจ่ายสำนวนคดีล้มละลายให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน โดยจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจ่ายสำนวนให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ในกฎกระทรวงหรือระเบียบของกรมต่อไป

- กำหนดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมายังกรมบังคับคดีทุกๆ ๓ เดือน โดยรายงานเป็นเอกสารและรายงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้กรมบังคับคดีสามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนได้ นอกจากนี้ กรมบังคับคดีจะมอบหมายให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของกรมบังคับคดีเข้าไปดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนโดยตรงด้วย ในลักษณะของหน่วยงานสังกัดส่วนกลางที่ไปดำเนินงานตรวจสอบ (regional regulator) ในภูมิภาค โดยแบ่งออกเป็นเขตพื้นที่รับผิดชอบ

- กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ได้แก่ ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียในคดีและการรักษาความลับ เป็นต้น หากฝ่าฝืนจะถูกพิจารณาให้ภาคทัณฑ์ พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาต

- กำหนดมาตรการตักเตือน พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในกรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือปรากฏข้อเท็จจริงว่าขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง หรือครบอายุตามใบอนุญาตและไม่ขอต่อใบอนุญาตภายในกำหนดเวลา หรือเมื่อผู้ตรวจสอบได้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานและมีคำสั่งว่ากระทำการไม่สุจริตทำให้กองทรัพย์สินของลูกค้าหนี้ในคดีล้มละลายเสียหาย หรือทำให้ผู้มีส่วนได้เสียไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือได้กระทำความผิดทางอาญา ซึ่งผู้ตรวจสอบต้องทำการสอบสวนเหตุแห่งการกระทำดังกล่าว และรายงานให้กรมบังคับคดีทราบ เพื่อพิจารณามีคำสั่งภาคทัณฑ์ พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด

- นอกจากนี้ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจึงต้องมีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย ได้แก่ รับผิดชอบต่อญาติตามประมวลกฎหมายอาญา และรับผิดชอบต่อละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่ง ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายเหล่านี้ถือเป็นมาตรการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนได้ทางหนึ่งเช่นกัน

ทั้งนี้ ในการกำกับดูแลและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ให้มีการพัฒนาและจัดทำระบบจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับข้อมูลคดีล้มละลายที่เป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้กรมบังคับคดีมีข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันสำหรับใช้ติดตามตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนได้อย่างใกล้ชิด

๘. กำหนดเวลาปฏิรูป

เนื่องจากมีขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปเรื่องนี้ เช่น ต้องมีการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม การยกร่างกฎหมายเพื่อแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อให้มีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน รวมถึงการกำหนดเรื่องมาตรการการกำกับดูแล การออกใบอนุญาต เป็นต้น ซึ่งประมาณการว่าจะใช้ระยะเวลาปฏิรูปดังกล่าวให้แล้วเสร็จในช่วงระยะเวลา ๓ ปี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นปฏิรูป	ระยะเวลาดำเนินการปฏิรูป		
	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓
๑. การพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย (Data Center of Assets of Bankrupted Person)	- วางแผนการสร้างระบบสารสนเทศที่สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ - ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูล	- พัฒนาและจัดทำระบบสารสนเทศ - กำหนดงบประมาณและอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่	- จัดตั้งศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย - ใช้ระบบสารสนเทศเต็มรูปแบบในการสืบทรัพย์สินของลูกหนี้
๒. การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน	ระยะเตรียมการ : - กำหนดหลักสูตร และกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าอบรม - กำหนดหลักเกณฑ์การสอบใบอนุญาต การตรวจสอบ - กำหนดหลักเกณฑ์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง	- จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน - การดำเนินการจัดฝึกอบรมในระบบนำร่อง (pilot system)	การฝึกอบรมเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนตามหลักสูตรที่กำหนด
๓. การประชาสัมพันธ์แผนการปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จากภาครัฐเป็นภาคเอกชน	ระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงระบบการบังคับคดีล้มละลายให้ภาคเอกชนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	
๔. การกำหนดแนวทางบริหารจัดการคดีล้มละลายคงค้างก่อนที่จะมีการถ่ายโอนภารกิจ	เร่งรัดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของรัฐดำเนินการในคดีล้มละลายคงค้างเดิมต่อไปจนแล้วเสร็จ		
			การถ่ายโอนสำนวนคดีที่เกิดขึ้นใหม่ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

ประเด็นปฏิรูป	ระยะเวลาดำเนินการปฏิรูป		
	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓
๕. การแก้ไขพระราชบัญญัติ ล้มละลายและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง	เสนอแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓	เตรียมการร่าง กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดรายละเอียด ต่างๆ เช่น - การขึ้นทะเบียนและ ออกใบอนุญาตการเป็น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน - การกำกับควบคุมดูแล และพิจารณาเพิ่ม/ลด จำนวนเจ้าพนักงาน พิทักษ์ทรัพย์เอกชน - การมอบหมายงานคดี และการกำหนดอัตรา ค่าตอบแทนแก่เจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน ฯลฯ	ใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชนอย่างเต็มรูปแบบ
๖. การวางระบบการกำกับดูแล ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน	การเตรียมระบบ สารสนเทศต่างๆ : - ระบบบันทึกข้อมูลคดีที่ มอบให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ ทรัพย์เอกชนไปดำเนินการ - ระบบการติดตาม ตรวจสอบผลการ ดำเนินการของเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน - ระบบป้องกันรักษา ความปลอดภัยข้อมูลทาง สารสนเทศ	- การเตรียมอุปกรณ์และ สร้างกลไกในการกำกับ ดูแลระบบสารสนเทศ	- ใช้ระบบสารสนเทศเป็น เครื่องมือหนึ่งในการกำกับ ดูแล ติดตามการ ปฏิบัติงานของเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน
	- ระดมความคิดเห็น จากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องใน การวางระบบการกำกับ ดูแลเจ้าพนักงานพิทักษ์ ทรัพย์เอกชน	- วางระบบการกำกับดูแล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน - การเตรียมบุคลากรเพื่อ ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบ ระดับภาค (regional	- ดำเนินการกำกับดูแลการ ปฏิบัติงานของเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชนตามที่มีกฎหมายให้ อำนาจ

ประเด็นปฏิรูป	ระยะเวลาดำเนินการปฏิรูป		
	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓
		regulators) ทั่วประเทศเพื่อตรวจสอบ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เอกชน	
หมายเหตุ ในปีที่ ๔ – ๕ ให้ดำเนินการติดตามประเมินผลประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน			

๙. แหล่งที่มาของงบประมาณ

สำนักงานงบประมาณ

๑๐. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- กรมบังคับคดี
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๑.๑ การบังคับคดีล้มละลายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากมีผู้เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการหนี้เข้ามาดูแลจัดการการบังคับคดีล้มละลาย อันทำให้ระบบการเฉลี่ยทรัพย์คืนแก่เจ้าหนี้ดีขึ้น อีกทั้งลูกหนี้ได้รับการดูแลให้มีโอกาสปลดภาระหนี้สินและพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายได้เร็วขึ้น

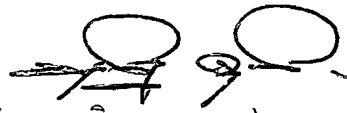
๑๑.๒ การบังคับคดีแฟ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่มีอยู่จะมาช่วยปฏิบัติงานในคดีแฟ่งและคดีล้มละลายที่มีอยู่ก่อน ซึ่งจะทำให้จำนวนคดีแฟ่งและคดีล้มละลายสามารถดำเนินการอย่างรวดเร็วมากขึ้น อันจะส่งผลดีต่อการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในตลาดในภาพรวม

๑๑.๓ ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ซึ่งเป็นการกระตุ้นภาคเศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง เนื่องจากประสิทธิภาพในการบังคับคดีล้มละลายจะส่งผลดีต่อการเพิ่มสภาพคล่องในการประกอบกิจการ อันเป็นช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๑๑.๔ ช่วยส่งเสริมการลงทุนและการประกอบธุรกิจของชาวต่างชาติในประเทศ เนื่องจากประสิทธิภาพการบังคับคดีล้มละลายส่งผลโดยตรงต่อการประเมินระดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ซึ่งดำเนินการโดยธนาคารโลก (World Bank) เนื่องจากมีผลเป็นการปรับปรุงตัวชี้วัดที่ ๙ (การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง – Enforcing Contracts) และตัวชี้วัดที่ ๑๐ (การแก้ไขปัญหาการล้มละลาย – Resolving Insolvency) ให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น

๑๑.๕ การให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนเข้ามามีบทบาทในการบังคับคดีล้มละลาย เป็นการสร้างโอกาสในการประกอบธุรกิจให้แก่เอกชนที่มีความเชี่ยวชาญและมีความเป็นมืออาชีพ และส่งผลให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน ซึ่งจะเป็นช่องทางในการจัดเก็บรายได้ให้แก่รัฐเพิ่มขึ้นผ่านรูปแบบของภาษีเงินได้ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนต้องจ่ายให้แก่รัฐในแต่ละปี

คณะกรรมการการจึงขอเสนอรายงานเรื่อง “การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วย ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายอนุสรณ์ สุคนาคร)

เลขาธิการกรรมการการ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการบังคับคดีล้มละลาย
ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

**อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการบังคับคดีล้มละลาย
ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓**

การบังคับคดีล้มละลาย เป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของกรมบังคับคดี เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายในชั้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายหลังศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว

กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย เป็นกระบวนการที่จะดำเนินการรวบรวมและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้แล้วนำมาจัดสรรแบ่งส่วนชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ซึ่งตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ บัญญัติไว้ดังนี้ “กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย หมายความว่า กระบวนการพิจารณาซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะทำต่อศาลหรือต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตั้งแต่เริ่มคดีจนถึงคดีสิ้นสุด”

การบังคับคดีล้มละลายแตกต่างจากการบังคับคดีแพ่ง กล่าวคือ

๑) การบังคับคดีแพ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อบังคับคดีกับลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ตามพิพากษาในคดีนั้นแต่เพียงฝ่ายเดียว

๒) การบังคับคดีล้มละลายมีวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ เพื่อให้เจ้าหนี้ทุกรายได้รับส่วนเฉลี่ยอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งเจ้าหนี้ที่เป็นโจทก์ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และเจ้าหนี้ที่ยังมิได้ฟ้องคดี

การฟ้องขอให้ล้มละลายและการสั่งพิทักษ์ทรัพย์

มูลเหตุการฟ้องคดีล้มละลาย (มาตรา ๓) ประกอบด้วยเงื่อนไข ๒ ประการ คือ

๑) ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว คือ ลูกหนี้มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน และ

๒) กรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ลูกหนี้มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักร

(๒) ลูกหนี้ประกอบธุรกิจในราชอาณาจักร ไม่ว่าด้วยตนเองหรือตัวแทนในขณะที่ยื่นคำฟ้องหรือคำร้องขอให้ล้มละลาย

(๓) ลูกหนี้เคยมีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีก่อนนั้น

(๔) ลูกหนี้เคยประกอบธุรกิจในราชอาณาจักรไม่ว่าด้วยตนเองหรือตัวแทนภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีก่อนนั้น

หลักเกณฑ์การฟ้องคดีล้มละลาย (มาตรา ๔) เจ้าหนี้จะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้ก็ต่อเมื่อ

๑) ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

๒) จำนวนหนี้ที่จะฟ้องขอให้ล้มละลาย

ลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคน เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือ

ลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๓) หนี้้นั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน ไม่ว่าหนี้้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม

หลักเกณฑ์การฟ้องคดีล้มละลายของเจ้าหนี้ประกัน (มาตรา ๑๐) ภายใต้บังคับมาตรา ๔ เจ้าหนี้มีประกันจะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้ก็ต่อเมื่อ

๑) มิได้เป็นผู้ต้องห้ามมิให้บังคับการชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้เกินกว่าตัวทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน และ

๒) กล่าวในฟ้องว่า ถ้าลูกหนี้ล้มละลายแล้วจะยอมสละหลักประกันเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายหรือตีราคาหลักประกันมาในฟ้อง ซึ่งเมื่อหักกับจำนวนหนี้ของตนแล้วเงินยังขาดอยู่สำหรับลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว (มาตรา ๑๗)

คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว เป็นวิธีการคุ้มครองชั่วคราวเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ผลของคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวมีลักษณะเช่นเดียวกับคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด แต่ในชั้นพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวนั้นจะไม่มี การประกาศให้เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด (มาตรา ๑๘)

คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดคดีของศาลว่าเป็นไปตามที่โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยล้มละลาย หากจะเทียบกับคดีแพ่งธรรมดา ก็คือการพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี แต่ในคดีล้มละลายนั้นโจทก์ได้ฟ้องมาว่า จำเลยมีหนี้สินล้นพ้นตัวเป็นหนี้โจทก์ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท แล้วแต่กรณี แล้วหนี้สินนั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน เข้าเงื่อนไขตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ และศาลพิจารณาแล้วว่าไม่เหตุที่ไม่สมควรให้จำเลยล้มละลาย ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด

ผลของคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว ผลของคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดนั้นจะมีผลทั้งเจ้าหนี้ลูกหนี้ และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

๑) ผลต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (มาตรา ๒๒)

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จะเป็นเพื่อให้งิการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป

(๒) เก็บรวบรวมและรับเงิน หรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้ หรือชื่อลูกหนี้มีสิทธิได้รับจากบุคคลอื่น

(๓) ประนีประนอมยอมความ ฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

๒) ผลต่อลูกหนี้ (มาตรา ๒๔)

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว ห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของลูกหนี้ เว้นแต่จะได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้จัดการทรัพย์สิน หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

๓) ผลต่อเจ้าหนี้

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว

(๑) โจทก์จะฟ้องร้องบังคับเป็นคดีแพ่งได้เฉพาะหนี้ที่ไม่อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้ เช่น ห้ามเจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้ผู้ล้มละลายเฉพาะหนี้เงินเท่านั้น ส่วนหนี้เกี่ยวกับการกระทำทวนการกระทำ หรือส่งมอบทรัพย์สินอื่น ซึ่งเจ้าหนี้ไม่อาจขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ กฎหมายล้มละลายไม่ได้ห้ามมิให้ฟ้อง

(๒) ส่วนหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ โจทก์จะต้องนำมายื่นขอรับชำระหนี้ตามบทบัญญัติของกฎหมายล้มละลาย

๔) ผลต่อบุคคลภายนอก

ก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ ลูกหนี้อาจจะมีสิทธิเรียกร้องต่อบุคคลภายนอก ซึ่งเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะรวบรวมสิทธิเรียกร้องเหล่านี้เข้ากองทรัพย์สิน โดยวิธีการทวงหนี้ตามวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๑๑๘ และมาตรา ๑๑๙ แต่ถ้าหากลูกหนี้มีทั้งสิทธิเรียกร้อง และขณะเดียวกันลูกหนี้มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในลักษณะต่างตอบแทน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจที่จะไม่ยอมรับหรือปฏิเสธสิทธิตามสัญญาอันได้ภายใน ๓ เดือนนับแต่วันที่

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบเหตุที่จะปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๑๒๒ นอกจากนั้นบุคคลที่ได้ทำนิติกรรมกับลูกหนี้ อาจถูกเพิกถอนการทำนิติกรรมนั้นได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๕

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓

๑. การประกาศแจ้งคำสั่ง และคำพิพากษาของศาล

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ไม่ว่าเป็นกรณีพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวหรือพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ศาลจะส่งหมายแจ้งคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์มายังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องประกาศแจ้งคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์นั้น เพื่อให้บรรดาเจ้าหนี้และลูกหนี้ทราบว่าอำนาจในการจัดกิจกรรมและทรัพย์สินของลูกหนี้ได้มาอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว และเป็นการกำหนดให้บรรดาเจ้าหนี้ของลูกหนี้มีหน้าที่ต้องมายื่นขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งในการประกาศแจ้งคำสั่งดังกล่าวนี้ ต้องส่งไปลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาและหนังสือพิมพ์ ตลอดจนการออกหมายนัดให้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์มาวางเงินประกันค่าใช้จ่ายในชั้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ การออกหมายเรียกลูกหนี้มาให้การสอบสวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ และเมื่อศาลพิพากษาให้ล้มละลาย หรือเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ หรือการปลดล้มละลาย หรือการยกเลิกล้มละลายเหล่านี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องประกาศแจ้งเช่นเดียวกัน

๒. การสอบสวนลูกหนี้

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่ต้องสอบสวนลูกหนี้เพื่อให้ทราบว่าลูกหนี้มีรายได้หรือมีภาระค่าใช้จ่ายเพียงใด มีหนี้สิน ทรัพย์สินเพียงใด มีสิทธิเรียกร้องจากบุคคลภายนอกอย่างไรบ้าง ตลอดจนเหตุที่ลูกหนี้ถูกฟ้องล้มละลาย นอกจากนี้ยังต้องแจ้งให้ลูกหนี้ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของลูกหนี้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องทำการสอบสวน เพื่อให้ได้มาซึ่งความจริง และเป็นประโยชน์ในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำมาแบ่งเฉลี่ยให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ต่อไป

๓. การตรวจคำขอรับชำระหนี้ (มาตรา ๑๐๔)

เมื่อครบกำหนดยื่นคำขอรับชำระหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องแจ้งให้บรรดาเจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้และลูกหนี้มาตรวจคำขอรับชำระหนี้ของบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายที่ยื่นไว้ เพื่อใช้สิทธิในการโต้แย้งคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้แต่ละราย

๔. การประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก (มาตรา ๓๑)

ภายหลังจากการตรวจคำขอรับชำระหนี้ และลูกหนี้มาให้การสอบสวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ พร้อมแถลงความประสงค์ว่าจะประนอมหนี้ก่อนล้มละลายหรือไม่ หรือลูกหนี้ไม่มาให้การสอบสวน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องประกาศนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกเพื่อปรึกษาว่าควรจะยอมรับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้หรือรายงานศาลขอให้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย และปรึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้แล้วแต่กรณี ซึ่งในการนัดประชุมเจ้าหนี้ไม่ว่าจะเป็นการนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกหรือครั้งอื่น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่ในการประกาศแจ้งให้บรรดาเจ้าหนี้และลูกหนี้ทราบกำหนดนัดและต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และในขณะการประชุมเจ้าหนี้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการประชุมต้องชี้แจงรายละเอียดของสำนวนคดีทั้งหมด การกำหนดสิทธิในการออกเสียงของเจ้าหนี้ และต้องดำเนินการประชุมไปด้วยความราบรื่นและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย อีกทั้งต้องใช้ความรู้ทางกฎหมายในการดำเนินการประชุมเพื่อไม่ให้มติของที่ประชุมเจ้าหนี้เป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและต้องเพิกถอนภายหลัง

๕. การรายงานขอให้พิจารณาคำขอประนอมหนี้หรือพิพากษาให้ล้มละลาย

เมื่อที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติเป็นประการใด เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องรายงานศาลเพื่อพิจารณาแยกเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑) กรณีลูกหนี้ยื่นคำขอประนอมหนี้และที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติเห็นชอบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะรายงานศาลขอให้ไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย และพิจารณาคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้

๒) กรณีลูกหนี้ไม่ยื่นคำขอประนอมหนี้หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่เห็นชอบกับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะรายงานศาลขอให้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายและนัดไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย

๖. การประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น (มาตรา ๓๒)

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น ในกรณีดังต่อไปนี้

๑) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมตามเวลาที่เห็นสมควร (กรณีมีข้อหาหรือที่จะปรึกษาที่ประชุมเจ้าหนี้ เช่น ควรจะยอมรับทรัพย์สินของเจ้าหนี้มีประกันซึ่งไม่ได้ยื่นขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๙๖ เข้ามาในกองทรัพย์หรือไม่)

๒) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้

๓) ตามที่ศาลสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหนี้ เช่น เพื่อพิจารณาข้อเสนอขอชำระหนี้ของผู้มีส่วนได้เสียในการเข้าใช้หนี้แทน

๔) เจ้าหนี้ซึ่งมีจำนวนหนี้รวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนหนี้ที่ได้มีการยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้ได้ทำหนังสือขอให้เรียกประชุม

๗. การสอบสวนคำขอรับชำระหนี้และการพิจารณาทำความเข้าใจ

การสอบสวนคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้นเป็นกระบวนการที่ดำเนินการเช่นเดียวกับการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องทำการสอบสวนพยานของเจ้าหนี้เกี่ยวกับมูลหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ พยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสอบสวนเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ผู้โต้แย้งคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้แต่ละราย ต้องพิจารณาให้ได้ความจริงว่าหนี้ที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้มานั้น เป็นหนี้ที่มีอยู่จริงเจ้าหนี้สามารถขอรับชำระหนี้ได้ ตลอดจนพิจารณาว่าเจ้าหนี้จะมีสิทธิได้รับชำระหนี้เพียงใด หรือเจ้าหนี้ไม่ควรได้รับชำระหนี้เลยเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีความเห็นในคำขอรับชำระหนี้รายใดแล้วจะต้องเสนอศาลเพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป เมื่อศาลมีคำสั่งแล้วเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องแจ้งคำสั่งในคำขอรับชำระหนี้นั้นให้เจ้าหนี้และลูกหนี้ที่เกี่ยวข้องทราบ

๘. การสอบสวนและทำคำสั่ง หรือทำความเข้าใจในสำนวนสาขาอื่น ๆ

นอกจากสำนวนคำขอรับชำระหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องทำการสอบสวนและพิจารณาทำความเข้าใจแล้ว ยังมีสำนวนสาขาอื่นที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องทำการสอบสวนผู้ร้องอื่น ๆ เช่น

- สำนวนเพิกถอนการโอนหรือสำนวนเพิกถอนการฉ้อฉล
- สำนวนร้องขัดทรัพย์
- สำนวนร้องขอกันส่วน
- สำนวนขอหักกลบลบหนี้
- สำนวนทวงหนี้
- สำนวนขอปฏิบัติตามสัญญา
- สำนวนคำขอเจ้าหนี้ตามมาตรา ๙๕

ในสำนวนสาขาเหล่านี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องพิจารณาจากคำให้การสอบสวนของลูกหนี้และคำร้องของผู้ร้องว่ามีเหตุอันควรตั้งเป็นสำนวนสาขาหรือไม่ อยู่ภายในระยะเวลาที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายหรือไม่ หมดอายุความเมื่อใด เป็นประโยชน์ต่อกองทรัพย์สินของลูกหนี้หรือไม่ หากดำเนินการตั้งสำนวนสาขาดังกล่าวขึ้นแล้วเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องหมายเรียกผู้ร้อง ผู้ที่เกี่ยวข้องลูกหนี้มาทำการสอบสวนในประเด็นต่าง ๆ และพิเคราะห์พยานหลักฐานที่น่าส่งประกอบคำให้การเพื่อพิจารณาทำความเห็นหรือคำสั่งต่อไป

เมื่อทำการสอบสวนครบถ้วนแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องพิจารณาทำความเห็นหรือคำสั่งในสำนวนสาขานั้น ๆ ต่อไป

๙. การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่ในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อนำมาแบ่งชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ ซึ่งการรวบรวมทรัพย์สินดังกล่าวเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องพิจารณาด้วยว่าเป็นทรัพย์สินอาจเอามาชำระหนี้ได้ ซึ่งการรวบรวมทรัพย์สินนั้นมีหลายกรณี ดังนี้

๑) การดำเนินการในสำนวนคำขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันตามมาตรา ๙๖ (๓)

๒) การอายัดเงินเดือน เงินในบัญชี หรือสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ที่มีต่อบุคคลภายนอก เพื่อนำเงินรวบรวมเข้ากองทรัพย์สิน

๓) การยึดทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำออกขายทอดตลาด ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องทำการตรวจสอบว่าเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้หรือไม่ ทรัพย์สินดังกล่าวสามารถบังคับคดีได้หรือไม่เพียงใด เมื่อทำการยึดแล้วต้องมีหน้าที่ในการประเมินราคาทรัพย์สิน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของทรัพย์สินแต่ละรายการ ต้องแจ้งผู้มีส่วนได้เสียทราบการยึด เมื่อถึงขั้นตอนการขายทอดตลาดต้องจัดทำประกาศขายทอดตลาดและส่งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อมาดูแลการขาย

๔) การติดตามรวบรวมทรัพย์สิน กรณีที่ลูกหนี้ขอประนอมหนี้สำเร็จและมีการผ่อนชำระเป็นงวด เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องติดตามให้ลูกหนี้ชำระเงินตามคำขอประนอมหนี้ให้ตรงตามที่เสนอไว้ในคำขอประนอมหนี้ หากผิดนัดเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องรายงานศาลเพื่อขอให้ศาลยกเลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย

๕) การทวงหนี้ กรณีที่ลูกหนี้มีสิทธิเรียกร้องต่อบุคคลภายนอก เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องเรียกให้บุคคลภายนอกนั้นชำระหนี้ เพื่อรวบรวมเข้ากองทรัพย์สินต่อไป

๖) การพิจารณากำหนดค่าเลี้ยงชีพให้แก่ลูกหนี้ เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อายัดเงินเดือนหรือเงินอื่นใดของลูกหนี้มาแล้ว ลูกหนี้สามารถที่จะยื่นคำร้องขอค่าเลี้ยงชีพต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ ซึ่งการพิจารณากำหนดค่าเลี้ยงชีพของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้นต้องคำนึงถึงสถานภาพและเหมาะสมแก่ฐานะารูปของลูกหนี้ ที่สำคัญต้องให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ที่ต้องได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่รวบรวมดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ ในการรวบรวมทรัพย์สินตามกรณีดังกล่าวมาแล้วข้างต้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องพิจารณาด้วยว่ามีทรัพย์สินที่รวบรวมได้มากพอที่จะแบ่งได้หรือไม่ เพื่อทำบัญชีแบ่งให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ในคดีล้มละลายต่อไป

๑๐. การปลดจากการล้มละลาย

หลังจากศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายแล้ว ลูกหนี้อาจจะหลุดพ้นจากการล้มละลายได้วิธีหนึ่งคือ โดยการปลดจากล้มละลาย อันเป็นกระบวนการในคดีล้มละลายที่กำหนดเฉพาะตัวลูกหนี้ให้หลุดพ้นจากล้มละลายไป แต่บรรดาทรัพย์สินทั้งหลายของลูกหนี้ซึ่งเป็นทรัพย์สินอันอาจแบ่งได้ในคดีล้มละลายนั้นจะต้องตกอยู่ภายใต้บังคับการและจำหน่าย เพื่อนำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายต่อไป

การปลดล้่มละลายตามกฎหมายล้่มละลายของไทยในปัจจุบันนี้ มีอยู่ ๒ กรณี คือ

๑) ศาลมีคำสั่งปลดล้่มละลาย (มาตรา ๗๑)

๒) ปลดจากล้่มละลายโดยผลของกฎหมาย (มาตรา ๘๑/๑)

๑๑. การปิดคดี (มาตรา ๑๓๓)

เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ (จำเลย) เป็นบุคคลล้่มละลายแล้ว หากปรากฏว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ และไม่มีกิจการและทรัพย์สินหรืองานค้างปฏิบัติ หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการรวบรวม จำหน่าย และแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้เสร็จสิ้นแล้วและไม่มีกิจการใดที่ต้องปฏิบัติต่อไป เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะดำเนินการรายงานเพื่อขอให้ศาลสั่งปิดคดี

คำสั่งปิดคดีมีผลเพียงให้ระงับการจัดการต่าง ๆ ไว้ ไม่ทำให้คดีล้่มละลายสิ้นสุดลง

๑๒. การยกเลิกการล้่มละลาย (มาตรา ๑๓๕)

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะดำเนินการเพื่อขอให้ศาลสั่งยกเลิกการล้่มละลายของลูกหนี้ เมื่อปรากฏเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

๑) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจดำเนินการให้ได้ผลเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย เพราะเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ไม่ช่วยหรือยอมเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายหรือวางเงินประกันตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกร้อง และไม่มีเจ้าหนี้อื่นสามารถและเต็มใจกระทำการดังกล่าวแล้วภายในกำหนดเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ได้ขัดขึ้นหรือละเลยนั้น

๒) ลูกหนี้ไม่ควรถูกพิพากษาให้ล้่มละลาย

๓) หนี้สินของบุคคลล้่มละลายได้ชำระเต็มจำนวนแล้ว

ถ้าลูกหนี้ปฏิเสธหนี้สินรายใด แต่ลูกหนี้อยอมทำสัญญาและให้ประกันต่อศาลว่าจะใช้เงินให้เต็มจำนวนกับค่าธรรมเนียมด้วยก็ดี หรือถ้าหาตัวเจ้าหนี้ไม่พบแต่ลูกหนี้ได้นำเงินเต็มจำนวนมาวางต่อศาลก็ดี ให้ถือว่าหนี้สินรายนั้นได้ชำระเต็มจำนวนแล้ว

๔) เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้แบ่งทรัพย์ครั้งสุดท้ายที่สุดหรือไม่มีทรัพย์สินจะแบ่งให้แก่เจ้าหนี้แล้ว ต่อแต่นั้นมาภายในกำหนดเวลาสิบปี เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจรวบรวมทรัพย์สินของบุคคลล้่มละลายได้อีก และไม่มีเจ้าหนี้อื่นมาขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จัดการรวบรวมทรัพย์สินของบุคคลล้่มละลาย

เมื่อมีการยกเลิกการล้่มละลายแล้ว ลูกหนี้มีอำนาจในการจัดการทรัพย์สินของตน และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หมดอำนาจในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ แต่คำสั่งยกเลิกการล้่มละลายตามเหตุข้อ ๑ หรือข้อ ๒ ไม่ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นหนี้สินแต่อย่างใด

ภาคผนวก ข

สถิติด้านการบังคับคดีและวางทรัพย์ค้างไปประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐

สถิติด้านการบังคับคดีและวางทรัพย์ค้ำประกันงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐

ประเภท สถิติ	พ.ศ. ๒๕๕๗ (ณ สิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๗)		พ.ศ. ๒๕๕๘ (ณ สิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๘)		พ.ศ. ๒๕๕๙ (ณ สิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๙)		พ.ศ. ๒๕๖๐ (ณ สิ้นปีงบประมาณ ๒๕๖๐)	
	จำนวนเรื่อง ค้ำประกัน (เรื่อง)	จำนวนทุนทรัพย์ค้ำประกัน (บาท)	จำนวนเรื่อง ค้ำประกัน (เรื่อง)	จำนวนทุนทรัพย์ค้ำประกัน (บาท)	จำนวนเรื่อง ค้ำประกัน (เรื่อง)	จำนวนทุนทรัพย์ค้ำประกัน (บาท)	จำนวนเรื่อง ค้ำประกัน (เรื่อง)	จำนวนทุนทรัพย์ค้ำประกัน (บาท)
สถิติด้าน การบังคับ คดีแพ่ง	๒๒๓,๑๙๙	๕๐๖,๗๒๖,๘๑๙,๘๓๔,๕๔	๒๒๕,๘๓๑	๔๖๓,๘๕๔,๙๘๕,๖๑๐,๐๖	๒๖๔,๐๐๔	๕๐๘,๕๕๙,๒๓๘,๒๐๔,๕๗	๒๘๔,๕๒๗	๕๖๒,๘๕๖,๖๑๕,๗๔๔,๑๕
สถิติด้าน การบังคับ คดี ล้มละลาย	๓๙,๙๐๙	๒,๙๒๗,๐๘๕,๒๕๖,๔๒๖,๖๕	๓๖,๕๔๔	๒,๙๗๕,๕๕๕,๔๘๕,๑๔๘,๑๐	๓๕,๑๘๒	๒,๘๖๑,๙๗๕,๙๖๖,๓๒๖,๐๘	๓๓,๗๖๕	๒,๗๙๑,๐๕๗,๘๕๘,๖๘๐,๕๒
สถิติการ ฟื้นฟู กิจการของ ลูกหนี้	๔๔๔	๓๐๔,๒๔๖,๗๘๒,๒๐๒,๐๓	๑๐๘	๕๕๗,๓๘๐,๓๓๗,๙๒๐,๘๕	๙๗	๑๖๙,๓๖๓,๔๖๗,๗๕๔,๕๙	๖๔	๑๗๗,๕๐๓,๕๕๓,๗๒๐,๘๒
สถิติการ วางทรัพย์	๑๙	๑,๔๗๕,๖๒๒,๐๐	๒	๑๕๘,๕๐๐,๐๐	-	-	๔	๑๑๓,๙๖๕,๖๒
รวม	๒๖๓,๕๙๖	๓,๗๓๘,๐๖๐,๓๓๔,๐๘๕,๒๒	๒๘๐,๘๕๒	๓,๙๖๖,๘๓๑,๐๐๖,๑๗๙,๐๑	๒๘๙,๒๘๓	๓,๕๓๙,๘๘๘,๖๗๒,๒๘๕,๒๔	๓๑๘,๓๖๐	๓,๕๓๑,๕๑๔,๑๘๒,๐๑๑,๑๑

สรุปสถิติโดยเฉลี่ย ๔ ปี

- ด้านการบังคับคดีแพ่ง มีจำนวนเรื่องค้ำประกัน โดยเฉลี่ย ๒๔๙,๓๘๐.๒๕ คดี คิดเป็นทุนทรัพย์เฉลี่ย จำนวน ๕๑๐,๔๙๘,๔๑๔,๕๙๘.๓๓ บาท
- ด้านการบังคับคดีล้มละลาย มีจำนวนเรื่องค้ำประกัน โดยเฉลี่ย ๓๖,๓๕๐ คดี คิดเป็นทุนทรัพย์เฉลี่ย จำนวน ๒,๘๘๘,๙๖๘,๖๔๑,๖๔๕.๓๓๗ บาท

ภาคผนวก ค

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน)
ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
อำนาจหน้าที่	- ผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการควบคุมดูแลกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ (ม.๗๘(๑)) - และจะต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อนการดำเนินการดังนี้ (ม.๗๘(๒)) (๑) จำหน่ายทรัพย์สินโดยทำสัญญาซื้อขายกับเอกชน หากทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่คุ้มครองโดยเฉพาะ เช่น อสังหาริมทรัพย์ เรือสมุทรสัญชาติญี่ปุ่น หรือเรือสมุทรต่างดาวที่ต้องขึ้นทะเบียนกับญี่ปุ่น สิทธิในการทำประมง สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ เป็นต้น (๒) โอนกิจการ (๓) ขายสินค้าแบบสำเร็จรูป (๔) กู้ยืมเงิน (๕) การสละมรดก หรือสละทรัพย์สินที่ได้รับจากการให้ (๖) จำหน่ายสังหาริมทรัพย์โดยทำสัญญาซื้อขายกับเอกชน (๗) เรียกร้องใช้สิทธิให้กระทำการ (๘) ฟ้องร้องคดี (๙) ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ หรืออนุญาโตตุลาการ การดำเนินการตาม (๖) – (๙) อาจไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน หากมีมูลค่าไม่เกินที่ศาลฎีกากำหนด หรือศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับ	หน้าที่หลักของ US Trustee พันธกิจหลัก คือ เป็นยามเฝ้าระวังกระบวนการล้มละลาย "watchdog over the bankruptcy process" ^๓ US Trustee เป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงยุติธรรมที่มีขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนระบบกระบวนการล้มละลาย โดยมีหน้าที่หลักในการควบคุมดูแลบุคคลที่อยู่ในกระบวนการล้มละลายทั้งคู่สัญญา และ จพท. เอกชน ควบคุมกระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับส่วนของการบริหาร การปกครอง เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมายและกระบวนการพิจารณา นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ช่วยสืบสวนสอบสวนกรณีล้มละลายทุจริต (Bankruptcy Fraud) และการกระทำผิดอื่นๆ (Abuse) โดยร่วมมือกับอัยการกลางสหรัฐ (US Attorney) และหน่วยงานสืบสวนสอบสวนกลางของสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation) เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่ายร่วมกัน ทั้งลูกหนี้ เจ้าหนี้ และสาธารณะ อัยการกลางของสหรัฐรับผิดชอบในส่วนของการแต่งตั้ง US Trustee โดยฝ่ายสำนักบริหาร US Trustee (The Executive Office for U.S. Trustees	มาตรา ๓๖ ๑.๑ ทรัสตีมีพันธกิจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เกี่ยวกับการกระทำของลูกหนี้ และการจัดกิจการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญล้มละลาย ๑.๒ ทรัสตีใช้อำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๒. ให้นำบทบัญญัติและข้อกำหนดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มาใช้กับทรัสตีโดยอนุโลม ๓. บทบัญญัติดังนี้ ไม่ใช้กับทรัสตี - มาตรา ๑๙ (มอบหมายให้ผู้อื่นกระทำการแทน), ๒๔ (จัดให้มีการสาบานตน), ๓๒(๓) และ (๔) (ขอยกเว้นความรับผิดชอบ), ๘๒A (สอบสวน หมายเรียกเอกสารขอให้ศาลออกหมายจับ), ๙๕A (มีประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ลูกหนี้ปลดจากล้มละลายกรณีประนีประนอมหนี้สำเร็จหรือแผนชำระหนี้สำเร็จ), ๑๐๘ (ยึดทรัพย์สิน เข้าไปในสถานที่ใดๆ), ๑๑๓ (แต่งตั้งผู้ดูแลทรัพย์สิน), ๑๑๖ (ห้ามลูกหนี้เดินทางออกนอกประเทศ), ๑๑๖B (ไม่ก่อให้เกิดหนี้แก่กองทรัพย์สินกรณีเจ้าหนี้ส่วนใหญ่เป็นสถาบันการเงิน), ๑๒๓A (มีประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยกเลิกการล้มละลายกรณีชำระหนี้และ	ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน*ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย โดยแบ่งเป็น -ผู้บริหารทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดากรณีดำเนินกิจการต่อไป -ผู้จำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดากรณีลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ -ผู้บริหารของลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคล -ผู้ให้คำปรึกษาแก่ลูกหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลกรณีมีการตกลงกับบรรดาเจ้าหนี้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ อย่างไรก็ตาม ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนแม้จะได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมเจ้าหนี้ แต่ก็มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของรัฐด้วย เมื่อทำหน้าที่ตามคำสั่งศาล *ใช้คำว่า ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน แต่ตามหน้าที่แล้ว มีหน้าที่ทั้งอย่างเอกชนและ เจ้าพนักงานของรัฐนั่นเอง	-บริหารและวางข้อกำหนดการมีหนี้สินส่วนตัว ตามกฎหมายล้มละลาย(the Bankruptcy Act ๑๙๖๖) และ กฎหมายหลักทรัพย์ด้านทรัพย์สินส่วนตัว(the Personal Property Securities Act ๒๐๐๙) -ควบคุมดูแลเจ้าหนี้ที่บริหารการล้มละลายส่วนบุคคลและการสืบสวนสอบสวนการกระทำ ความผิดที่กล่าวอ้างตามพระราชบัญญัติล้มละลาย -รับผิดชอบในการสอดส่องดูแลมาตรฐานของผู้ปฏิบัติงานด้านการมีหนี้สินส่วนตัว -มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินและการเงินของลูกหนี้ -มีอำนาจไต่สวนและสอบสวนฐานะทางการเงินของลูกหนี้ -ดำเนินกิจการของลูกหนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของบรรดาเจ้าหนี้ -ขายทรัพย์สินของลูกหนี้ -เรียกคืนรายได้ส่วนเกินที่กำหนดไว้ของลูกหนี้ -สอบสวนเรื่องต่างๆทางการเงิน และเรียกคืนทรัพย์สินที่ลูกหนี้โอนไปให้บุคคลอื่นก่อนการล้มละลาย

* House Report No. ๙๘๙, ๙๕th Cong., ๒d Sess. at ๘๘ (reprinted in ๑๙๗๘ U.S. Code Congressional & Admin. News at ๕๗๘๗, ๕๙๖๓, ๖๐๔๙).

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น ^๔	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
	อนุญาตจากศาลก่อน	(EOUST)) จะออกนโยบายและระเบียบปฏิบัติในเรื่องการดำเนินงานของ US Trustee ผู้บริหารของสำนักบริหารได้รับอำนาจมาจากอัยการกลางของสหรัฐในการควบคุมดูแลบุคลากรซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยงานย่อยอีกหลายหน่วยงานได้แก่ สำนักผู้บริหาร (the Offices of the Director) ฝ่ายที่ปรึกษากฎหมาย (General Counsel) ฝ่ายบังคับคดีอาญา (Criminal Enforcement) ฝ่ายบริหารงานปกครอง (Administration) ฝ่ายตรวจสอบ(Oversight) ฝ่ายวางแผนและประเมินผล (Planning & Evaluation) และฝ่ายข้อมูลสารสนเทศ (Information Technology) เพื่อช่วยสนับสนุนการทำงานของสำนักงานสาขาในการปฏิบัติตามกฎหมายล้มละลาย ^๔ Trustee ตามคดีล้มประเภทต่างๆ หน้าที่เฉพาะของ US Trustee - แต่งตั้งและตรวจสอบ จพท. เอกชน (Private Trustees) ซึ่งเป็นผู้ดูแลกองทรัพย์สินในคดีล้มละลายที่ฟ้องตาม Chapter ๗, ๑๒, และ ๑๓ (และทำหน้าที่เป็น จพท ในคดีที่ จพท เอกชน ไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะดำเนินการ)	ค่าธรรมเนียมครบถ้วน), ๑๒๕ (มีประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ลูกหนี้ปลดจากล้มละลาย), ๑๓๒A (อำนาจสอบสวนการกระทำความผิดอาญา) และ ๑๖๕ (บริหารกองทุนช่วยเหลือคดีล้มละลาย) ๔. กรณีตามมาตรา ๑๑๒(a), (c), (f), (h) and (i) (สะสางกิจการ) ทรัพย์สินจะต้องได้รับความยินยอมจากศาล ที่ประชุมเจ้าหนี้ หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (กรณีไม่มีที่ประชุมเจ้าหนี้)		

^๔ ๒๘ U.S.C. ๕๕๑-๕๕๘a.

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		- ส่งต่อกรณีคดีมีมูลความผิดทางอาญาให้อัยการเพื่อดำเนินการสอบสวนกรณีเห็นสมควร - แต่งตั้งและเรียกประชุมกรรมการเจ้าหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ (Chapter ๑๑) - ตรวจสอบให้แน่ใจว่ากองทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายถูกจัดการอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และมีค่าธรรมเนียมในการจัดการสมเหตุสมผล - ตรวจสอบเอกสารต่างๆที่ต้องมีการเปิดเผยและใบสมัครสำหรับการวางเงินประกันวิชาชีพ (จะเป็น private trustee ต้องมีการวางเงินประกัน) - ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายล้มละลายและกระบวนการพิจารณาในศาล Private Trustee (จพท. เอกชน) US Trustee เป็นผู้แต่งตั้งและควบคุมดูแล และ จพท. เอกชน ซึ่งเป็นผู้จัดการกองทรัพย์สินของคดีล้มละลายผู้บริโภคร่วมกับ US Trustee ในการเสริมสร้างและสนับสนุนความมีประสิทธิภาพของระบบกระบวนการล้มละลาย			

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		หน้าที่ของทรัสต์รีแยกตามคดีล้มละลายประเภทต่างๆ Chapter ๗ Trustee จะถูกแต่งตั้งมาเพื่อดูแลจัดการกองทรัพย์สิน ขายและจำหน่ายทรัพย์สินเพื่อนำออกชำระหนี้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย* โดยผลของมาตรา ๗๐๔ กำหนดอำนาจหน้าที่ของทรัสต์รีดังต่อไปนี้ ๑. รวบรวมกองทรัพย์สินของลูกหนี้ จัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คู่ความที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ๒. เป็นที่น่าไว้วางใจในการดูแลกองทรัพย์สิน ๓. ดูแลลูกหนี้ให้ทำหน้าที่ตาม มาตรา ๕๒๑(a)(๒)(B) (บทบัญญัติในเรื่องหน้าที่ของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย) ๔ .สืบสวนสอบสวนกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ๕. ตรวจสอบคำขอรับชำระหนี้และคัดค้านคำขอรับชำระหนี้ที่ไม่เหมาะสม ๖. คัดค้านการปลดล้มละลายของลูกหนี้			

* COLLECTION AND LIQUIDATION OF ASSETS, ๑๑ U.S.C. § ๗๐๔(a)(๑), AND ACCOUNTABILITY OF THE TRUSTEE FOR ALL PROPERTY RECEIVED , ๑๑ U.S.C. § ๗๐๔(a)(๒)

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น ^๑	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		๗. เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น แจกจ่ายข้อมูลเกี่ยวกับกองทรัย์สินและการจัดการกองทรัย์สินตามที่คู่ความร้องขอ ๘. หากลูกหนี้ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการต่อ นำส่งศาล, US Trustee และหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเก็บภาษีที่เกิดจากการประกอบกิจการ รายงานผลเป็นระยะและสรุปผลการดำเนินกิจการ รวมทั้งบัญชีรับจ่าย รวมทั้งข้อมูลอื่นๆที่ศาลหรือ US Trustee ร้องขอ ๙. รายงานสรุปผลและยื่นบัญชีกิจการกองทรัย์สินแก่ศาลและUS Trustee ๑๐. จัดให้มีหมายแจ้ง กรณีมีคำร้องเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว เป็นต้น^๒ Chapter ๑๒ และ ๑๓ Trustee จะถูกแต่งตั้งเพื่อเก็บรวบรวมเงินที่จะต้องชำระแก่เจ้าหนี้จากลูกหนี้ และนำไปชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย และมีหน้าที่			

^๑ รายละเอียดอื่นๆตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๗๐๔

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น ^๗	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		ตรวจสอบว่าลูกหนี้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ในขณะที่ปฏิบัติตามแผนการชำระหนี้ Chapter ๑๑ ในคดีฟื้นฟูกิจการ โดยผลของกฎหมายล้มละลายมาตรา ๑๑๐๗ ลูกหนี้จะมีหน้าที่และสถานะเช่นกันเดียว Trustee หรือที่เรียกว่า Debtor in Possession (DIP) ซึ่งตามกฎหมาย ลูกหนี้จะต้องหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนและหน้าที่อื่นๆของทรัสต์รี ตามกฎหมายล้มละลาย และระเบียบวิธีพิจารณาความกฎหมายล้มละลายกลาง ซึ่งรวมไปถึงหน้าที่ในการทำบัญชีตรวจสอบและคัดค้านคำร้องยื่นรายงานข้อมูลตามที่ศาลทรัสต์รี หรือผู้ดูแลคดีล้มละลาย (Bankruptcy Administrator) สั่ง เช่น รายงานผลการดำเนินงานกิจการประจำเดือน^๗ โดย US trustee ทำหน้าที่ อาทิ ๑. เป็นผู้ตรวจตราดูแลในการลูกหนี้ดำเนินการกิจการและรายงานผลตามที่			

^๗ ๑๑ U.S.C. §§ ๑๑๐๖, ๑๑๐๗; Fed. R. Bankr. P. ๒๐๑๕(a).

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น*	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		กำหนดรวมทั้งส่งคำ ทำเนียม ๒. จัดประชุมเจ้าหนี้ ๓. ตัดสินว่ากรรมการเจ้าหนี้ มีความจำเป็นและ เหมาะสมในแต่ละคดี หรือไม่และแต่งตั้ง กรรมการเจ้าหนี้ในแต่ละ คดี ๔. ตรวจสอบการทำงานของ ผู้ประกอบการวิชาชีพที่ เกี่ยวข้องกับคดี เช่น ทนายความ นักบัญชี พยานผู้เชี่ยวชาญ และ คัดค้านการเรียก ค่าธรรมเนียมที่สูงเกิน ควรหรือค่าธรรมเนียมที่ เรียกเก็บก่อน ๕. ตรวจสอบแผนฟื้นฟู กิจการและการเปิดเผย รายการบัญชีเพื่อให้แน่ใจ ว่าบรรดาเจ้าหนี้ได้รับ ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสม และเพียงพอที่จะเสนอ แผนการชำระหนี้ ๖. ยื่นคำร้องขอยกเลิกการ ฟื้นฟูกิจการหรือคำร้อง ขอให้ล้มละลายเมื่อ พฤติการณ์ปรากฏว่า ลูกหนี้ไม่อาจดำเนินธุรกิจ			

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		ต่อไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพหรือเพื่อ ป้องกันเนื่องจากหากเงิน เข้าอาจก่อให้เกิดความ เสียหาย ๗. ยื่นคำร้องขอให้มีการ แต่งตั้งทรัสต์รีเข้ามาใน คดีฟื้นฟูกิจการเมื่อDIP ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ตามที่กำหนดไว้ใน กฎหมายล้มละลายได้ ข้อมูลจากเว็บไซต์ของกระทรวงยุติธรรม ของสหรัฐอเมริกา			
ผู้แต่งตั้ง	ศาลจังหวัดแผนกคดีล้มละลายที่ทำ หน้าที่พิพากษาพิพากษาคดีล้มละลาย จะมีคำสั่งเริ่มกระบวนการล้มละลายและมี คำสั่งแต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สิน (Bankruptcy Trustee) (ม.๗๔) โดย ผู้จัดการทรัพย์สินจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลก็ได้ (ม.๗๔(๒)) โดยศาล จะแต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สินคนเดียวหรือ หลายคนก็ได้ตามความเหมาะสมและ เพียงพอต่อการจัดการกิจการและ ทรัพย์สินของลูกหนี้ - ผู้จัดการทรัพย์สิน (Bankruptcy Trustee) ตามกฎหมายล้มละลายของ ประเทศญี่ปุ่น ไม่มีการกำหนดคุณสมบัติ ของผู้จัดการทรัพย์สินไว้โดยเฉพาะ แต่ ในทางปฏิบัติทั่วไปผู้จัดการทรัพย์สินที่ ศาลแต่งตั้งมักจะเป็นทนายความ	US Trustee : ตาม ๒๘ U.S. Code § ๕๘๑ - United States trustees จะ ถูกแต่งตั้งและถอดถอนโดยอัยการกลาง สหรัฐ (๕๘๑(a)(๑)) ๑ คนสำหรับแต่ละ ภูมิภาคของเขตอำนาจศาลกลาง (the following regions composed of Federal judicial districts) ซึ่งแต่ละ คนมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละ ๕ ปี ใน Chapter ๗ Trustee จะถูกเรียกว่า “Panel Trustees” เนื่องจากถูกแต่งตั้ง โดย US Trustee ไปยังบัญชีรายชื่อ (Panel) ในแต่ละเขตอำนาจศาล เมื่อ ได้รับการแต่งตั้งมาอยู่ในบัญชีรายชื่อ แล้ว ก็จะมีการจัดสรรคดีให้โดยวิธี หมุนเวียนลับ (Blind Rotation Proceed) ใน Chapter ๑๒ และ ๑๓ Trustee จะ	ศาลสูง (High Court) โดยคำร้องขอของ บุคคลต่อไปนี้ ๑. เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ เมื่อศาลมีคำ พิพากษาให้ล้มละลาย (มาตรา ๓๓ (๑)(a)) ๒. เจ้าหนี้อื่น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือทรัสต์อื่นของกองทรัพย์สินของ ลูกหนี้ ในเวลาใดๆ ภายหลังศาลมีคำ พิพากษาให้ล้มละลาย แต่ก่อนลูกหนี้จะ ปลดจากล้มละลายหรือมีการยกเลิกการ ล้มละลาย (มาตรา ๓๓ (๑)(b)) รวมทั้ง กรณีที่ถูกหนี้มีจำนวนหนี้ส่วนใหญ่เป็น หนี้สถาบันการเงิน เจ้าพนักงานพิทักษ์ ทรัพย์จะแนะนำให้เจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอ ต่อศาลให้แต่งตั้งทรัสต์ (มาตรา ๑๑๖B) หากเจ้าหนี้ไม่ยินยอม จะถือว่าเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่จำเป็นต้องก่อ	โดยปกติเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ ทรัพย์แล้ว ก็จะมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขึ้นมา ในทางปฏิบัติ เมื่อถึงนัดประชุม เจ้าหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จะร้องขอให้ที่ประชุมเจ้าหนี้ แต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน เมื่อ ได้มติแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้น จะต้องมอบหมายงานที่ได้รับไว้ ทั้งหมดแก่ผู้พิทักษ์ทรัพย์ที่ ที่ ประชุมเจ้าหนี้มีมติแต่งตั้งทันที เนื่องด้วยหากมีความรับผิดชอบขึ้น จะได้แบ่งแยกผู้รับผิดชอบได้อย่าง ชัดเจน ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนนั้นจะต้อง สอบผ่านและได้ใบอนุญาตก่อน	ผู้ตรวจการใหญ่ในคดีล้มละลาย (the Inspector-General in Bankruptcy)

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

ญี่ปุ่น ^๑	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
	ถูกเรียกว่า “Standing Trustees” เนื่องจากการแต่งตั้ง Trustee ตาม Chapter ๑๒ และ ๑๓ นี้ถูกระบุไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน (Standing appointment) ว่าให้ US Trustee แต่งตั้งให้จัดการคดีตามเขตอำนาจ เฉพาะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ไป โดย Standing Trustee จะประเมินฐานะทางการเงินของลูกหนี้ จัดทำข้อเสนอให้ยังศาลว่าสมควรที่จะยืนยันให้ลูกหนี้ดำเนินการตามแผนการชำระหนี้ได้หรือไม่ และ จัดการเก็บรวบรวมเงินที่ต้องชำระแก่บรรดาเจ้าหนี้ตามแผนเพื่อนำไปชำระแก่บรรดาเจ้าหนี้ Chapter ๑๑ จะมีการแต่งตั้ง Trustee ต่อเมื่อศาลมีความเห็นว่ามี ความจำเป็นจะต้องแต่งตั้ง Trustee เพื่อควบคุมดูแลธุรกิจและทรัพย์สินเท่านั้น^๔	ภาระค่าใช้จ่ายในการจำหน่ายหรือแบ่งทรัพย์สินอีกต่อไป ๓. เจ้าหนี้เป็นผู้เป็นโจทก์เป็น (๑) ธนาคาร (๒) สถาบันการเงิน หรือ (๓) กิจการอื่นใดที่มีรายได้สุทธิประจำปีมากกว่า ๑๐๐ ล้านเหรียญสิงคโปร์และมีลูกจ้างมากกว่า ๒๐๐ คน ตามที่กำหนดใน มาตรา ๓๓ (๑A) จะต้องมีการร้องขอให้ศาลแต่งตั้งทรัสต์ขึ้นมาด้วย	จากสนามสอบภาคบังคับที่เรียกว่า “Joint Insolvency Examination” (JIEB Exams) จาก สถาบันสอบเอกชนที่ได้รับ การอนุญาตจากภาครัฐ ที่เรียกว่า Recognized Professional Bodies หรือสถาบันที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐให้สามารถออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้พิทักษ์ ทรัพย์คดีล้มละลาย โดยภาครัฐ อาศัยอำนาจในการอนุญาตจาก พระราชบัญญัติล้มละลาย ค.ศ. ๑๙๘๖ [the Insolvency Act ๑๙๘๖] ให้สถาบันดังกล่าว คัดเลือกผู้ประกอบการวิชาชีพเป็นผู้ พินิจทรัพย์คดีล้มละลาย อย่างไร ก็ดี ปัจจุบันมีผู้พิทักษ์ทรัพย์ จำนวนไม่มากนักที่ได้รับการ คัดเลือกจากหน่วยงานของรัฐ	

^๔ Although the appointment of a case trustee is a rarity in a chapter ๑๑ case, a party in interest or the U.S. trustee can request the appointment of a case trustee or examiner at any time prior to confirmation in a chapter ๑๑ case. The court, on motion by a party in interest or the U.S. trustee and after notice and hearing, shall order the appointment of a case trustee for cause, including fraud, dishonesty, incompetence, or gross mismanagement, or if such an appointment is in the interest of creditors, any equity security holders, and other interests of the estate. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๔(a). Moreover, the U.S. trustee is required to move for appointment of a trustee if there are reasonable grounds to believe that any of the parties in control of the debtor “participated in actual fraud, dishonesty or criminal conduct in the management of the debtor or the debtor’s financial reporting.” ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๔(e). The trustee is appointed by the U.S. trustee, after consultation with parties in interest and subject to the court’s approval. Fed. R. Bankr. P. ๒๐๐๗.๑. Alternatively, a trustee in a case may be elected if a party in interest requests the election of a trustee within ๓๐ days after the court orders the appointment of a trustee. In that instance, the U.S. trustee convenes a meeting of creditors for the purpose of electing a person to serve as trustee in the case. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๔(b).

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น ^a	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
				[the Secretary of state] โดยตรง สถาบันที่เปิดคัดเลือกและเปิดรับ สมัครสอบคัดเลือกบุคคลเข้าเป็น สมาชิกผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนมี หลากหลายหน่วยงาน เช่น Insolvency Practitioners Association [IPA], BIS Insolvency Service, Association of Chartered Certified Accountants เป็นต้น	
ผู้กำกับดูแล	- ศาลมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลการ ดำเนินงานของผู้จัดการทรัพย์สิน (ม. ๗๕) อาจเพิกถอนผู้จัดการทรัพย์สินได้ ถ้าผู้จัดการทรัพย์สินไม่ทำหน้าที่ให้ เหมาะสมในการจัดการกิจการและ ทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยก่อนที่ศาลจะ เพิกถอนผู้จัดการทรัพย์สินศาลต้องได้ สวนผู้จัดการทรัพย์สินก่อน - และหากผู้ทำหน้าที่ทรัสต์เป็นผู้ ประกอบวิชาชีพที่มีสภาวิชาชีพกำกับ ดูแล เช่น สภานายความหากผู้ทำ หน้าที่ทรัสต์เป็นทนายความ เป็นต้น	Ministry of Justice	๑. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Official Assignee) ของกระทรวงกฎหมายแห่ง สาธารณรัฐสิงคโปร์ (มาตรา ๓๙) โดย การสืบสวน สอบสวน ทรัพย์สินประกัน มี คำสั่งอย่างใด ๆ และยื่นคำร้องต่อศาล ขอให้ถอดถอนทรัสต์ และหากพัน กำหนดระยะเวลาที่ลูกหนี้สามารถยื่นขอ ปลดจากล้มละลายได้แล้ว (๕ ปีในกรณี ทั่วไป หรือ ๗ ปีในกรณีล้มละลายซ้ำ) คดีล้มละลายยังไม่จบลง ทรัสต์จะต้อง ส่งรายงานให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เป็นประจำทุกปี (มาตรา ๘๖F)	สมาชิกผู้สอบผ่านการคัดเลือกเป็น ผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนข้างต้น จะ ได้รับการตรวจสอบ กำกับดูแล อย่างน้อย ทุกๆ ๖ เดือน จาก สถาบันต้นสังกัด (Recognized Professional Bodies) และจาก หน่วยงานของรัฐ ที่เรียกว่า the Insolvency Service เพื่อ ตรวจสอบว่าผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน ยังคงปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ ที่ทางภาครัฐกำหนด เช่น จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ	•นิติบุคคล – สำนักงาน คณะกรรมการความมั่นคงและการ ลงทุนออสเตรเลีย (Australian Securities & Investments Commission (ASIC)) •บุคคลธรรมดา – สำนักงานความ มั่นคงทางการเงินออสเตรเลีย (Australian Financial Security Authority (AFSA))

The case trustee is responsible for management of the property of the estate, operation of the debtor's business, and, if appropriate, the filing of a plan of reorganization. Section ๑๑๐๖ of the Bankruptcy Code requires the trustee to file a plan "as soon as practicable" or, alternatively, to file a report explaining why a plan will not be filed or to recommend that the case be converted to another chapter or dismissed. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๖(a)(๕).

Upon the request of a party in interest or the U.S. trustee, the court may terminate the trustee's appointment and restore the debtor in possession to management of bankruptcy estate at any time before confirmation. ๑๑ U.S.C. § ๑๑๐๕.

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
	-นอกจากนี้ ผู้จัดการทรัพย์สินต้องปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ด้วยความรอบคอบ หากผู้จัดการทรัพย์สินปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ด้วยความไม่รอบคอบแล้ว ผู้จัดการทรัพย์สินต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายด้วย		๒. ศาลสูง มีอำนาจตรวจสอบการกระทำ/เจตนาในการกระทำ/คำตัดสินของทรัสต์ เมื่อได้รับคำร้องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือบุคคลอื่นใด ทรัสต์เองสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งในคดีล้มละลายได้เช่นกัน (มาตรา ๔๐) นอกจากนั้น ศาลสูงยังอาจมีคำสั่งถอดถอนทรัสต์ได้ (มาตรา ๔๑) ๓. ที่ประชุมเจ้าหนี้อาจมีมติถอดถอนทรัสต์ (มาตรา ๔๑)	(Ethic Code), Statement of Insolvency Practice เป็นต้น หากพบว่าผู้พิทักษ์ทรัพย์มิได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน หน่วยงานของรัฐอาจกำหนดค่าปรับ ถูกพัก หรือ เพิกถอนใบอนุญาต ทั้งนี้ จะไม่มีการล่งล้าไปในดุลยพินิจในการทำคำสั่ง ความเห็น หรือในการบริหารคดีล้มละลายของผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชนแต่อย่างใด คงไว้เฉพาะในเรื่องจริยธรรมและมาตรฐานการปฏิบัติงานเท่านั้นที่จะได้รับการตรวจสอบ นอกจากหน่วยงานของรัฐที่ตรวจสอบสถาบันดังกล่าวแล้ว ยังมีหน่วยงานอิสระอื่นๆอีกที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อตรวจสอบกำกับดูแลสถาบันดังกล่าวด้วย เช่น คณะทำงานร่วมด้านคดีล้มละลาย (the Joint Insolvency Committee) ซึ่งกำหนดให้แต่ละสถาบันส่งผู้แทนมาเป็นสมาชิกคณะทำงานดังกล่าว เพื่อการปรับปรุงแก้ไข หรือถกเถียงในประเด็นมาตรฐานการปฏิบัติงาน, สถาบันกำกับตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านคดีล้มละลาย (The Insolvency Practices Council)	

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น ^๑	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
				มีทำหน้าที่ให้คำแนะนำ สอบสวน กำกับ ดูแล และมีมาตรการบังคับต่างๆหากพบการฝ่าฝืนมาตรฐานการปฏิบัติงาน หน่วยงานที่ตรวจสอบกำกับนี้ ก็ต้องรับการกำกับตรวจสอบอีกชั้นหนึ่งด้วย จากหน่วยงานทางภาครัฐ ทุก ๓ ปี เพื่อตรวจสอบว่าหน่วยงานดังกล่าวยังคงมาตรฐานในการคัดเลือกผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน ตามบันทึกข้อตกลงที่ทำไว้กับกับภาครัฐ	
ข้อดี	๑. ทริสตีเป็นเอกชน มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านกฎหมายและการบริหารจัดการธุรกิจ ๒. ศาลสามารถพิจารณาแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านธุรกิจให้มีความเหมาะสมกับประเภทธุรกิจของลูกค้าเป็นรายคดีไป ๓. ค่าตอบแทนทริสตีคำนวณจากมูลค่าทรัพย์สินที่รวบรวมได้โดยตรง ก่อนหักแบ่งชำระหนี้และค่าใช้จ่ายอื่นๆ จึงเป็นแรงจูงใจในการดำเนินงาน (ค่าตอบแทนของผู้จัดการทรัพย์สินศาลจะพิจารณากำหนดให้ในแต่ละคดี แต่เมื่อมีการยื่นคำขอให้ล้มละลาย ผู้ยื่นคำขอต้องจ่ายเงินค่าธรรมเนียมศาล ซึ่งเงิน	๑. มีการกำกับดูแล ตรวจสอบ ที่เป็นลำดับขั้น ทั้งขั้นตอนในการแต่งตั้ง US Trustee และการแต่งตั้ง ควบคุม และกำกับดูแล จพท เอกชนที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน (มีการตรวจสอบข้อมูลบุคคลทั้งชื่อ ลายพิมพ์ นิ้วมือ และรายงานประวัติความน่าเชื่อถือย้อนหลัง ซึ่งผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจะต้องกรอกแบบฟอร์มตามที่กำหนดและยื่นต่อ US Trustee ทั้งคำถามในเรื่องตำแหน่งความน่าเชื่อถือต่อสาธารณะ, ข้อมูลการตรวจสอบในเรื่องภาษี,	๑. ลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐ (ผู้เสียภาษี) ในการจัดการทรัพย์สินของเอกชน (ปัจจุบันคดีล้มละลายราวร้อยละ ๖๐ ของคดีล้มละลายทั้งหมดมีสถาบันการเงินเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์)^{๑๒} ๒. ลดภาระของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๓. หากกองทรัพย์สินไม่เพียงพอต่อหนี้สินแล้ว เจ้าหนี้จะต้องเป็นผู้ชำระค่าตอบแทนของทริสตี ทำให้เป็นแรงจูงใจหนึ่งให้เจ้าหนี้สถาบันการเงินต้องใช้ความระมัดระวังมากขึ้นในการให้สินเชื่อ	-แบ่งเบาภาระเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในส่วนงานบางส่วนที่ภาคเอกชนสามารถรับไปทำได้ -ภาคเอกชนอาจมีความเชี่ยวชาญในการบริหารงานในบางส่วนมากกว่า -ตรงกับเจตนารมณ์ของบรรดาเจ้าหนี้เนื่องจากที่ประชุมเจ้าหนี้เป็นผู้แต่งตั้ง	-มีความเป็นมืออาชีพ มีประสบการณ์สูงในเรื่องนั้นๆเป็นอิสระ มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ และมีศีลธรรมในหน้าที่และพันธะที่ได้รับมอบหมาย - มีความเป็นกลางระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ผู้ล้มละลาย -มีศาลเป็นผู้สอดส่อง ดูแลการปฏิบัติงาน -มีการคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์ โดยคณะกรรมการ พร้อมเปิดโอกาสให้มีการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการได้

^{๑๒} สรุปประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติม <https://www.mlaw.gov.sg/content/dam/minlaw/corp/News/Annex%๒๐B%๒๐-%๒๐Summary%๒๐of%๒๐Key%๒๐Reforms%๒๐๑๖๐๑๑๕.pdf>

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น ^๙	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
	ค่าธรรมเนียมดังกล่าวศาลของประเทศญี่ปุ่นจะกันเงินส่วนหนึ่งไว้เป็นค่าตอบแทนให้แก่ผู้จัดการทรัพย์สิน อาทิเช่น ศาลแขวงกรุงโตเกียวได้หารือกับสมาคมทนายความแห่งประเทศญี่ปุ่นไว้ โดยกำหนดค่าตอบแทนให้ผู้จัดการทรัพย์สินเป็นเงินจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ เยน) ๔. สัดส่วนจำนวนทรัพย์สินต่อสำนวนคดีไม่สูงมาก จึงทำให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ๕. ลดภาระงบประมาณของราชการโดยตรงและโดยอ้อม	การยืนยันความสามารถในการจ้างงาน, แบบฟอร์มแสดงรายการทางบัญชี, เป็นต้น ซึ่ง US Trustee จะตรวจสอบเรื่องความสมบูรณ์และความถูกต้องของเอกสารก่อนจะส่งให้สำนักงานตรวจสอบในการดำเนินการตรวจสอบขั้นตอนสุดท้าย^๙ นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของ จพท เอกชนทุกๆ ๒ ปี^{๑๐} และมีการจัดอบรมทริสตรี้ใหม่ก่อนปฏิบัติงาน ๒. มีการให้จพท. เอกชนวางประกันเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต^{๑๑} (Blanket Bond)			
ข้อเสีย	อาจเป็นภาระสำหรับลูกหนี้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอ	๑. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค่อนข้างสูงโดยหักคิดอัตราเป็นร้อยละตามจำนวนทุนทรัพย์ของกองทรัพย์สิน ^{๑๓}	๑. ค่าตอบแทนของทริสตี้อาจมีจำนวนสูง ^{๑๕} ๒. อาจทำให้การได้รับสินเชื่อยากขึ้น ^{๑๖}	-อาจเกิดข้อกังขาในเรื่องความเป็นธรรม และเป็นกลาง -ต้องมีระบบการควบคุมตรวจสอบจากภาครัฐ	-มีค่าใช้จ่ายสูงเกินจำเป็นในการบริหารการมีหนี้สินล้มฟื้นตัว

^๙ https://www.justice.gov/ust/file/volume_๒_chapter_๗_case_administration.pdf/download

^{๑๐} Biennial performance reviews are not required for non-panel trustees.

^{๑๑} Section ๓๒๒ the trustee's duties and Manual ๗-๒ (Bonding Requirements)

^{๑๓} ๑๑ U.S. Code § ๓๒๖ - Limitation on compensation of trustee

เปรียบเทียบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วิชาชีพ (เอกชน) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ อังกฤษ และออสเตรเลีย

	ญี่ปุ่น ^๑	อเมริกา	สิงคโปร์	อังกฤษ	ออสเตรเลีย
		๒. ในคดีฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ต้องชำระค่าธรรมเนียม ๔ ครั้งต่อปีซึ่งอาจสูงถึง ๑ ล้านบาทต่อครั้งขึ้นอยู่กับทรัพย์สินที่จำหน่ายได้ ^{๑๔}			

^{๑๔} <http://www.wp.sg/debate-on-bankruptcy-amendment-bill-mp-sylvia-lim/>

^{๑๖} <http://www.todayonline.com/singapore/new-debt-threshold-among-proposed-changes-bankruptcy-legislation>

^{๑๔} By law, the debtor in possession must pay a quarterly fee to the U.S. trustee for each quarter of a year until the case is converted or dismissed. ๒๘ U.S.C. § ๑๔๓๐(a)(๖). The amount of the fee, which may range from \$๑๒๕ to \$๓๐,๐๐๐, depends on the amount of the debtor's disbursements during each quarter.

ภาคผนวก ง

สรุปผลการประชุม

เรื่อง “การเสนอความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน”

วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ และวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐

สรุปผลการประชุม
เรื่อง “การเสนอความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน”
วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๑ ชั้น ๙ กระทรวงยุติธรรม

.....

๑. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

เห็นด้วยกับแนวคิดการจัดพัฒนาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน จากปัญหาอุปสรรคเรื่องปริมาณคดีมีมาก เจ้าหน้าที่มีน้อย การเสนอแนวคิดดังกล่าวเป็นเรื่องที่ดี เป็นการยกระดับการจัดการทรัพย์สินให้เป็นสากล ข้อมูลที่เตรียมมานำเสนอต่อที่ประชุมมีความสมบูรณ์และละเอียดแต่มีประเด็นเรื่องการให้ใบอนุญาตขอให้พิจารณาในเรื่องต่างๆดังนี้

๑.๑ การให้อำนาจรัฐไปกับบุคคลอื่น จะมีขอบเขตแค่ไหน อย่างไร ให้เฉพาะนิติบุคคล แตกต่างจากให้บุคคลธรรมดาอย่างไร จะมีหลักประกันความเสี่ยงในการดำเนินงานให้รัฐอย่างไร เช่น การเรียกลูกหนี้มาสอบสวนการร้องขอศาลให้เพิกถอน

๑.๒ การสร้างความเชื่อมั่นต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนควรเป็นอย่างไร เช่น พิจารณาจากทุนจดทะเบียนของนิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดาควรกำหนดหลักประกันเท่าไรมีเงื่อนไขในการรับประกันการทำคดีหรือไม่

๑.๓ การเก็บค่าธรรมเนียมจากทุนทรัพย์ ถ้ากำหนดไว้สูง จะเป็นภาระแก่ลูกหนี้ อัตราเท่าใดจึงจะเหมาะสมการคิดค่าธรรมเนียมจากหลักเกณฑ์ใด ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตควรเป็นเท่าใดจึงจะเหมาะสม

๒. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

การแก้ไขกระบวนการยุติธรรมที่ล่าช้า โดยจะทำให้เร็วขึ้นจึงเห็นด้วยกับแนวคิดที่กรมบังคับคดีเสนอ แต่ต้องพิจารณาข้อมูลจากฝ่ายลูกหนี้ประกอบด้วยและมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑ การให้อำนาจจะเป็นอย่างไร มากน้อยแค่ไหน คดีแพ่งและคดีล้มละลายจะให้ใครเป็นผู้ดำเนินการอย่างไร

๒.๒ การมีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะสร้างความไว้วางใจได้อย่างไร ถ้าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีจริยธรรมควบคุม

๒.๓ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมีครอบคลุมทั่วประเทศหรือไม่ หรือจะมีจำนวนมากน้อยแค่ไหน

๒.๔ คุณสมบัติเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนอาจต้องมีมากกว่าที่นำเสนอข้างต้น เนื่องจากต้องดูแลทรัพย์สินในคดีจำนวนมาก

๒.๕ การพิจารณาเรื่องค่าตอบแทน ต้องเป็นไปด้วยความรอบคอบ ควรจะคิดค่าใช้จ่ายฝ่ายลูกหนี้หรือเจ้าหนี้อย่างไร

๒.๖ การเทียบเคียงแนวคิดเรื่องเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน กับเรื่องขอบเขตความรับผิดชอบของผู้บังคับหลักประกัน ตามกฎหมายหลักประกันตามธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ อาจใช้ไม่ได้เนื่องจากผู้บังคับหลักประกันดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่และขอบเขตความรับผิดชอบไม่มากและไม่กระทบกับความเสียหายอื่นๆ แต่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายล้มละลายทั้งหมด

๒.๗ การแก้กฎหมายใดกฎหมายหนึ่ง อาจกระทบกับกฎหมายอื่นๆด้วย ควรพิจารณาให้ครอบคลุม

๒.๘ การกำหนดราคาทรัพย์สินในคดีล้มละลายเป็นเรื่องสำคัญของฝ่ายลูกหนี้และฝ่ายเจ้าหนี้

๒.๙ การจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน อาจทำให้บุคลากรของกรมบังคับคดีลาออกไปเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนเป็นจำนวนมาก

๒.๑๐ การทำสำนวนคดีฝ่ายใดจะเป็นคนเลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน โดยจะเป็นฝ่ายกรมบังคับคดีหรือฝ่ายคู่ความเป็นคนเลือก

๓. ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

การนำทุนทรัพย์ในคดีล้มละลาย ปัจจุบันมีมูลค่า ๓.๕๕ ล้านล้านบาท ไปให้เอกชนดำเนินการ จะก่อให้เกิดรายได้จากค่าธรรมเนียมจำนวนมากซึ่งรัฐจะไม่ได้รายได้จากส่วนนี้ จากแนวคิดดังกล่าวของกรมบังคับคดีเพียงเพราะกรมบังคับคดีมีปัญหา ๓ เรื่อง คือ การดำเนินงานยังไม่รวดเร็ว ปริมาณคดีจำนวนมาก และปัญหาเจ้าหนี้ที่โอนย้ายหรือลาออก จึงมีแนวคิดเรื่องการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน กรมบังคับคดีควรพิจารณาเรื่องการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ได้อย่างไร ใช้จริงได้หรือไม่ เช่น กฎหมายการฟ้องเงิน การป้องกันคอร์รัปชัน เป็นต้น มีความจำเป็นอย่างไร ที่จะต้องที่นำทุนทรัพย์ในคดีล้มละลายดังกล่าวไปให้เอกชนดำเนินการ อีกทั้งกรมบังคับคดีมีหน้าที่ต้องใช้อำนาจรัฐในการดำเนินงาน ในฐานะลูกหนี้การเอาทุนทรัพย์ไปให้เอกชนดำเนินการจะเกิดปัญหาตามมา การจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ควรมีการกำหนดขั้นตอนเป็นขั้นๆ ควรท้าววิจัยก่อนหรือไม่ว่าคดีล้มละลายที่เพิ่มมากขึ้นเพราะเหตุผลใด ดังนั้นอยากให้กรมบังคับคดีพิจารณาใช้ระบบกฎหมายพื้นฐานต่างๆให้ได้ดีกว่า

อนึ่ง ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ขอชี้แจงเพิ่มเติมว่าความเห็นในที่ประชุมครั้งนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัว และการกล่าวถึงทุนทรัพย์ในคดีล้มละลาย ที่จะก่อให้เกิดรายได้จากค่าธรรมเนียมจำนวนมากเป็นเรื่องคาดการณ์รายได้ในอนาคต ปัจจุบันยังไม่มีตัวเลขนี้ที่เป็นจริงขอให้บันทึกไว้ด้วย

๔. สำนักงานศาลยุติธรรม

จากที่ได้เคยเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นเรื่องเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชน เห็นว่าจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ควรดำเนินการเรื่องใดได้บ้างมีการกำหนดแนวจริยธรรม ความเชื่อถือ มีการกำกับที่ดี มีการกำหนดบทบาทเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนให้มีอำนาจมีขอบเขตที่ชัดเจน เนื่องจากหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีเป็นจำนวนมาก ควรกำหนดประเภทงานที่ทำได้หรือทำไม่ได้ให้ชัดเจน อีกทั้งในคดีล้มละลายใครจะเป็นผู้เลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนรายใดเข้ามาดำเนินการ ตัวอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกาฝ่ายเจ้าหนี้เป็นผู้เลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมาดำเนินการ

๕. สำนักงานอัยการสูงสุด

จากประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ และความก้าวหน้าของโลกในปัจจุบัน ซึ่งแต่เดิม กรมบังคับคดีทำหน้าที่เป็นทั้ง regulator และ operator เป็น conflict of interest ดังนั้นเห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าวเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ เพราะจะทำให้เกิดสภาพการแข่งขันได้ดีขึ้นสร้างให้ประเทศน่าลงทุนขึ้น การเปิดเผยข้อมูลดีขึ้น แต่มีข้อห่วงใยเรื่องปัญหากระบวนการจัดการประเทศไทยมีกฎหมายจำนวนมาก การดำเนินงานเกี่ยวกับคนมีปัญหามากมาย เรื่องสร้างสมรรถนะ ให้ผู้ดำเนินงานจำเป็นต้องดำเนินการ กระบวนการจัดการต้องรัดกุม

๖. สมาคมธนาคารไทย

เห็นด้วยในหลักการและพร้อมให้ความร่วมมือในเรื่องดังกล่าว

๗. ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากวิกฤติเศรษฐกิจประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยกลายเป็นเจ้าหนี้ของสถาบันการเงินจากหนี้จำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาด้านการบังคับ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับความร่วมมือจาก กรมบังคับคดีเป็นอย่างดี การมีแนวคิดการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะมีประโยชน์ในภาพรวม แต่มีข้อสังเกต ดังนี้

๗.๑ ควรมีการป้องกันเรื่องการมีส่วนได้เสียในคดีของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน และการโต้แย้งคัดค้าน

๗.๒ การคิดค่าธรรมเนียมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายจะสร้างภาระกับคู่ความหรือไม่

๗.๓ จะสร้างความเชื่อมั่นต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนอย่างไร

๗.๔ จะมีระบบกำกับดูแลอย่างไร

๘. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

เห็นด้วยกับการจัดให้มีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน สอดคล้องกับนโยบายที่จะทำให้ภาครัฐมีขนาดเล็กลง จะช่วยให้ลดค่าใช้จ่ายภาครัฐได้

๙. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยเพิ่มบทบาทภาคส่วนอื่นเพื่อนำไปสู่การมีภาครัฐให้มีขนาดเล็กลง

ทั้งนี้ นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ขอขอบคุณทุกความคิดเห็นและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน และมอบหมายให้กรมบังคับคดีได้ดำเนินการต่อไปโดยมีการกำหนดกระบวนการทำงาน มีกรอบดำเนินการ และรับข้อคิดเห็นในวันนี้ทั้งหมดไปดำเนินการ ทั้งเรื่องขอบเขตอำนาจหน้าที่และประเภทของงานที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะดำเนินการได้

.....

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

- นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

๒. สำนักงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

๒.๑ นายสมชาย เสียงหลาย

ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

๒.๒ นายถาวร พรหมมีชัย

เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

๒.๓ นางสาวศิริรัตน์ แซ่วี

๓. สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

๓.๑ นางกรรณิการ์ แสงทอง

รองปลัดกระทรวงยุติธรรม

๓.๒ นายอรรถพล ปวรัตน์นฤมิ

นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติงาน กองกลาง

๔. สำนักงานศาลยุติธรรม

- นางสาวอัมภัสสา ดิษฐอำนาจ

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักงานประธานศาลฎีกา

๕. สำนักงานอัยการสูงสุด

๕.๑ นายยุคล เหล่าพูลสุข

อธิบดีอัยการ สำนักงานคดีล้มละลาย

๕.๒ นางสาวศิริพร เตชะอุดมเดช

อัยการจังหวัด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีล้มละลาย

๕.๓ นายอัมพร เหลียงน้อย

อัยการอาวุโส สำนักงานการบังคับคดี

๖. ศาลล้มละลายกลาง

- นายกันตภณ เอมครุฑ

นิติกรชำนาญการพิเศษ

๗. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

๗.๑ นางสาวดุชนี ราชเมืองฝาง

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

๗.๒ นางสาวปิใหม่ สุขยัสัญญ

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

๘. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

๘.๑ นางสาววิลาวัลย์ ตาน้อย

ผู้อำนวยการกองเผยแพร่และสนับสนุนการมีส่วนร่วม

๘.๒ นางสาวกานดา วรมงคลชัย

นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ

๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๙.๑ นายวุฒิพงษ์ จิตอ่อนน้อม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๙.๒ นายวิชัย สัตยชัยวรรณ

๑๐. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- นางสาวนีย์ แสงสุพรรณ

ผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์และระบบบริหาร

๑๑. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

๑๑.๑ นายพรชัย ฐีระเวช

รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

๑๑.๒ นายอรรถพล อรรถวรรณ

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

๑๒. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

๑๒.๑ นายติเรก บุญแท้

ผู้อำนวยการคณะกรรมการ

๑๒.๒ นางสาวอำภา ชำนาญพล

นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ

๑๓. สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

- นายไกรเทพ รัชตพรพงศ์

๑๔. คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๑๔.๑ พลเอกชুক্তีดี เมฆสุวรรณ

เลขาธิการกรรมการ

๑๔.๒ พลอากาศเอกปรีชา ประดับมุก

กรรมการ

๑๔.๓ นายธานินทร์ ณะอม

กรรมการ

๑๔.๔ นายธนพล นันทาแสง

นิติกรปฏิบัติการ

๑๔.๕ นายณพพร มาระกะ

วิทยากรปฏิบัติการ

๑๔.๖ นางสาววิวรรณ แสงจันทร์

เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน

๑๔.๗ นางสาวศุจิตา อัมชนากิตติ

ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว นางเบญจวรรณ สร้างนิทร

๑๕. ธนาคารแห่งประเทศไทย

- นายชาติรี มณีสวัสดิ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายกฎหมาย

๑๖. สมาคมธนาคารไทย

๑๖.๑ นางสาวพัชรี มาลาบุชาธรรม

ธนาคารกรุงเทพจำกัด มหาชน

๑๖.๒ นางสาววาสนา ตรึงไตรรัตน์

ธนาคารกรุงเทพจำกัด มหาชน

๑๖.๓ นายอดิพัฒน์ ฮัศวจินดา

ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการธนาคารกสิกรไทย

๑๖.๔ นายปกเกศ วงศศิริรักษ์

ผู้บริหารฝ่ายกฎหมาย

๑๗. สมาคมธนาคารนานาชาติ

๑๗.๑ Ms.Srisawai Potivul

Mega ICBC

๑๗.๒ Ma.Weenita Chulaphiwat

Mega ICBC

๑๗.๓ นายสุรศักดิ์ นัยสงวนศรี

ธนาคารยูโอบี จำกัด

๑๗.๔ Ms.Kannika Kitsawats

Standard Chartered Bank

๑๗.๕ ชิตมล ดำรงรัตนมล

Citi Bank

๑๘. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑๘.๑ นายสมบัติ ถิระพาณิชย์

ผู้อำนวยการฝ่ายสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑๘.๒ นายนำชัย เอกพัฒน์พาณิชย์

รองเลขาธิการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑๘.๓ นายวีรภัทร เลี้ยงสัจธรรม

เจ้าหน้าที่กฎหมายสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑๘.๔ นายวิบูลย์ ศิริวิโรจน์

๑๙. สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

๑๙.๑ คุณพวงเพชร ตีสสระ

๑๙.๒ นางสาวนภามาต จิน๊ะ

๒๐. สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์

- นายสายชล เชื้อทหาร

๒๑. คณะกรรมการร่วม ๓ สถาบันภาคเอกชน (กกร.)

- นายฐิชา พงษ์ไพร

สำนักอำนวยการด้านกฎหมาย กกร.

๒๒. ทีมภาคเอกชนคณะกรรมการด้านการปรับแก้กฎหมายและกลไกภาครัฐ

๒๒.๑ นายประสงค์ พูนธินุสสุกุล

๒๒.๒ นายศรัณย์ บุญพิทักษ์

๒๓. ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

๒๓.๑ นางสาวกัลยาณี รุทธะกาญจน์

๒๓.๒ นางสาวมนตรัตน์ บงกษมาศ

๒๓.๓ นางสาวพัชรินทร์ กิณลา

เลขาธิการศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

๒๔. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

- ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี

ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต

๒๕. บริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท จำกัด

๒๕.๑ นายจุติ ศรียานงค์

๒๕.๒ นางสาวเอมอร สวัสดิ์

๒๕.๓ นางสาวชาลิณี คุณปธานินทร์

๒๕.๔ นางสาวศศิชา ศรีโหละ

ผู้บริหารฝ่าย

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย

ผู้จัดการ

ผู้จัดการ

๒๖. บริษัทบริหารสินทรัพย์กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด

๒๖.๑ นางรสสุคนธ์ ภูทอง

๒๖.๒ นายอนิรุทธิ์ จิตราวตรี

ผู้จัดการฝ่ายคดี ๑

ผู้จัดการฝ่ายคดี ๒

๒๗. บริษัท PWC Consulting (แห่งประเทศไทย)

๒ นายแชน สามีหมด

๒๘. กรมบังคับคดี

๒๘.๑ นางสาวรีนวดี สุวรรณมงคล

๒๘.๒ นางสาวรัตนาวดี สมบูรณ์

๒๘.๓ นางเพ็ญวิ มาแสง

๒๘.๔ นางสาวสุกัญญา บุษยนาวัน

๒๘.๕ นางภัทรภร เวชรังสี

อธิบดี

รองอธิบดี

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบังคับคดีล้มละลาย

ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากรบุคคล

ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบการบังคับคดีและ
ประเมินราคาทรัพย์สิน

๒๘.๖ นายชิตชัย สุทธิกุล

๒๘.๗ จำเริญ คำนน จันทน์น้อย

๒๘.๘ นางรุ่งนที ไชยสง่าศิลป์

๒๘.๙ นางสาวชุตติกาญจน์ กวาร์รักษา

๒๘.๑๐ นางสาวสุปราณี พาณิชปฐมพงศ์

๒๘.๑๑ นางสาวณลินทิพย์ กฤษณะพันธ์

เลขานุการกรม

หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและแผน

หัวหน้ากลุ่มประชาสัมพันธ์

นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

นิติกรปฏิบัติการ

สรุปผลการประชุม

เรื่อง “การเสนอความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน”

วันจันทร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการ หมายเลข ๓๑๐๑ ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๓

๑. สภาพการคำไทย

แนวคิดนี้เป็นนวัตกรรมใหม่ในวงการกฎหมาย ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีบทบาทหน้าที่ไม่น้อยไปกว่าศาล เนื่องจากเมื่อศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้วอำนาจในการจัดการของบุคคลที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดจะไปตกอยู่กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ทั้งนี้ สภาพการคำไทยสนับสนุนให้มีการเดินทางในการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน เนื่องจากเป็นการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ ทั้งนี้ ตำแหน่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถไม่ใช่เฉพาะด้านกฎหมายเพียงอย่างเดียวแต่ต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ที่หลากหลาย ทั้งนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่เป็นข้าราชการมีเงินเดือน/ค่าตอบแทนไม่สอดคล้องกับภาระงานที่มีเป็นจำนวนมากจึงทำให้เกิดภาวะสมองไหล ดังนั้น จึงเห็นด้วยกับการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน แต่มีข้อสังเกตบางประการ ดังนี้

๑.๑ คณะกรรมการที่ดูแลด้านฝึกอบรมและคณะกรรมการกำกับดูแล ไม่ควรใช้คณะกรรมการชุดเดียวกัน โดยคณะกรรมการที่ดูแลด้านฝึกอบรมควรมีผู้แทนหลากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนร่วมเป็นกรรมการ เนื่องจากเป็นการฝึกอบรมให้ความรู้ แต่คณะกรรมการกำกับดูแลควรมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน แต่อาจมีสัดส่วนผู้แทนจากกรมบังคับคดีมากกว่าหน่วยงานอื่น เนื่องจากกรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง

๑.๒ คุณสมบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนโดยเฉพาะนิติบุคคล ซึ่งปัจจุบันมีการตั้งบริษัทนอมินีขึ้นมาเป็นจำนวนมาก ซึ่งเจ้าหนี้หรือลูกหนี้อาจจะตั้งบริษัทขึ้นเพื่อรองรับการเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ซึ่งจะทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์ให้กับเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ ซึ่งกรณีนี้จะมีการคัดกรองและตรวจสอบอย่างไร และอาจจะต้องมีมาตรการพิเศษหรือมาตรการเสริมในการลงโทษ เช่น โทษปรับหรือโทษทางอาญา เป็นต้น

๑.๓ การสร้างความเชื่อมั่นให้กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนนั้น อาจนำรูปแบบที่มีการดำเนินการมาแล้ว เช่น สถานตรวจสภาพรถเอกชน มาเป็นรูปแบบในการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการเพื่อหาแนวทางแก้ไขได้

๒. สมาคมธนาคารไทย

๒.๑ เห็นด้วยในหลักการ เนื่องจากจะทำให้กระบวนการบังคับคดีรวดเร็วขึ้น แต่ประเด็นสำคัญคือการคัดเลือกบุคคลที่จะมาทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ควรจะต้องมีมาตรการคัดเลือกที่เข้มข้น

๒.๒ การใช้ระบบคอมพิวเตอร์สุ่มเลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนนั้น เห็นว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่ขึ้นบัญชีไว้จะต้องสามารถดำเนินการได้ทุกคดี ซึ่งหากเป็นคดีที่ยุ่งยากซับซ้อนและได้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่ไม่มีความเชี่ยวชาญจะดำเนินการอย่างไร และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมีสิทธิขอไม่รับดำเนินการได้หรือไม่ รวมทั้งฝ่ายลูกหนี้หรือเจ้าหนี้จะขอเปลี่ยนตัวเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้หรือไม่

๒.๓ ช่วงเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่านไปสู่การจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน กรมบังคับคดีจะมีการดำเนินการอย่างไร โดยจะเป็นการเปลี่ยนมือให้กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนทันทีหรือจะเป็นการดำเนินการคู่ขนานกันไป ซึ่งหากเป็นการดำเนินการคู่ขนานกันไปอาจจะมีประเด็นเรื่องค่าตอบแทน ซึ่งหากให้เอกชนดำเนินการอาจจะมีภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเกิดขึ้นกับกองทรัพย์สินของลูกหนี้

๒.๔ ปัจจุบันคดีที่อยู่กับสถาบันการเงินนั้น คดีล้มละลายมีจำนวนไม่มากโดยคดีส่วนใหญ่เป็นคดีแพ่ง ซึ่งหากการดำเนินคดีแพ่งมีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือหากมีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ก็ควรจะมีส่วนในคดีล้มละลายและคดีแพ่ง

๓. สภาพอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๓.๑ เห็นด้วยกับการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

๓.๒ การจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนนั้น ในระยะเริ่มต้นจะดำเนินการทั้งในคดีแพ่งและคดีล้มละลายไปพร้อมกัน หรือทำทีละส่วน

๓.๓ คุณสมบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่เป็นบุคคลธรรมดา โดยกำหนดให้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป แต่ไม่ได้ระบุสาขาวิชานั้น บุคคลที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขานิติศาสตร์จะสามารถเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนได้หรือไม่ เนื่องจากการบังคับคดีเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางกฎหมายค่อนข้างมาก และกระบวนการในการฝึกอบรมจะมีความเข้มข้นมากน้อยเพียงใด

๓.๔ บทกำหนดโทษนั้นจะไม่มีกำหนดโทษทางอาญาขึ้นมาใหม่หรือไม่ และให้กลับไปใช้กฎหมายอาญาปกติหรือไม่

๓.๕ อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนเป็นการใช้อำนาจรัฐหลายประการ ซึ่งหากมีการจัดประชุมอีกครั้งก็จะให้ความเห็นเพิ่มเติมในประเด็นนี้ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับส่วนได้เสียของทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้

๓.๖ หากมีการยกร่างกฎหมายควรจะมีการรับฟังความคิดเห็นอีกครั้งหนึ่ง

๔. ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

๔.๑ เห็นด้วยในการให้ภาคเอกชนที่มีประสิทธิภาพเข้ามาดำเนินการในฐานะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน แต่เห็นว่ายังไม่ควรดำเนินการในขณะนี้ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันและกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างเต็มรูปแบบ และหากมีการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะมีการควบคุมคุณภาพได้อย่างไร

๔.๒ หากปัจจุบันมีคดีล้มละลายค้างเป็นจำนวนมาก ควรจะหาวิธีการลดปริมาณคดีล้มละลายที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และหากมีปัญหาสมองไหลก็ควรจะเพิ่มเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง

๔.๓ เสนอให้ในขั้นแรกควรพัฒนาความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

๕. สถาปนาปฏิรูปสิทธิลูกหนี้แห่งชาติ

- ไม่ควรดำเนินการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนในขณะนี้ เนื่องจากเกี่ยวเนื่องกับการอำนวยความสะดวก จึงต้องการให้ข้าราชการเป็นผู้ดำเนินการต่อไป โดยเบื้องต้นอาจจะจัดทำโครงการขึ้นมาสักโครงการหนึ่ง เช่น โครงการร่วมใจไทยทั้งชาติกู้วิกฤติขาดบุคลากร เป็นต้น เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากร

๖. ธนาคารแห่งประเทศไทย

- การเลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์สุ่มเลือกนั้น หากเป็นคดีล้มละลายที่มีทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก จะสามารถแยกการเลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนในคดีล้มละลายลักษณะแบบนี้ ออกจากระบบการสุ่มเลือกได้หรือไม่

๗. ศาลล้มละลายกลาง

๗.๑ ควรระมัดระวังเรื่องเจ้าหนี้หรือลูกหนี้จะมีการตั้งตัวแทนเข้ามาเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ซึ่งจะตรวจสอบได้ค่อนข้างยาก

๗.๒ สำหรับประเด็นที่หลายฝ่ายตั้งข้อสังเกตเรื่องที่มีการถ่ายโอนภารกิจภาครัฐให้เอกชนดำเนินการ เช่น สถานตรวจสภาพรถยนต์ เป็นต้น เห็นว่าไม่น่าจะมีปัญหาเนื่องจากกรณีการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะมีการควบคุมดูแลจากตัวแทน ๓ ฝ่าย ได้แก่ เจ้าหนี้ ลูกหนี้ และกรมบังคับคดี

๗.๓ หากอายุใบอนุญาตการเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนสิ้นสุดลงหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนขอถอนตัวในระหว่างที่การดำเนินการบังคับคดีล้มละลายยังไม่สิ้นสุด จะมีวิธีการดำเนินการอย่างไร

๘. สำนักงานอัยการสูงสุด

จากประสบการณ์ในการดำเนินการคดีล้มละลายที่ผ่านมา มีสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี ๒ วลี คือ “ติงให้ทากิน” และ “เศษเนื้อข้างเคียง” ในบริบทของคดีล้มละลายในประเทศไทยไม่มีเจ้าหนี้คนใดจะฟ้องคดีล้มละลายทันที เนื่องจากสามารถฟ้องคดีแพ่งธรรมดาได้อยู่แล้ว และสามารถบังคับคดีลูกหนี้ได้ตามปกติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือได้ดำเนินการต่าง ๆ จนลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ แล้วจึงมาฟ้องคดีล้มละลาย ซึ่งจากวลี “ติงให้ทากิน” คือ ในคดีล้มละลายโจทก์ฟ้องคดีเพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้ทุกคน และ “เศษเนื้อข้างเคียง” คือ จากการดำเนินการบังคับคดีมาพบว่าไม่มีจำนวนทรัพย์สินที่รวบรวมได้เกินร้อยละ ๑๐ (กรณีราชการ)

ปัจจุบันในคดีล้มละลายจำเลยที่เป็นนิติบุคคลร้อยละ ๘๐ และเป็นบุคคลธรรมดาร้อยละ ๒๐ โดยก่อนที่สำนักงานอัยการสูงสุดจะเข้ามาดูแลการบังคับคดีของภูธรนั้น พบว่าการบังคับคดีลูกหนี้ของภูธรนั้น จากหนี้ ๑๐๐ บาท สามารถบังคับคดีได้ ๒.๗๐ บาท และปัจจุบันลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลสามารถตรวจสอบทรัพย์สินได้ไม่ถึงร้อยละ ๒๐ ทั้งนี้ ในเบื้องต้นจึงไม่มีประเด็นน่าเป็นห่วงว่าลูกหนี้จะไม่ได้รับความเป็นธรรม และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่จะเข้ามาดำเนินการนำจะเข้ามาช่วยด้านธุรการมากกว่า

๙. สำนักงานศาลยุติธรรม

เห็นด้วยกับการถ่ายโอนภารกิจภาครัฐให้กับภาคเอกชน แต่อาจจะต้องมีการกำกับดูแลและการสร้างความเชื่อมั่นให้กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน

๑๐. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ผู้บังคับหลักประกันทางธุรกิจ ตามพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้เป็นบุคคลธรรมดาและจะดำเนินการได้เฉพาะการบังคับหลักประกันที่เป็นกิจการเท่านั้น และเจ้าหนี้กับลูกหนี้เป็นผู้เลือกผู้บังคับหลักประกันตั้งแต่ตอนที่มีการจดทะเบียนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ โดยคุณสมบัติของผู้บังคับหลักประกันจะต้องเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ และการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน และกรมพัฒนาธุรกิจการค้ายังได้กำหนดคุณสมบัติให้เป็นบุคคลที่จะเป็นผู้บังคับหลักประกัน

จะต้องขึ้นทะเบียนเป็นนายความหรือผู้ตรวจสอบบัญชีมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี เป็นต้น และผ่านการอบรมจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าและได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งปัจจุบันมีการขึ้นทะเบียนไว้จำนวน ๓๖๙ ราย ทั้งนี้ กฎหมายไม่มีการกำหนดค่าตอบแทน แต่จะกำหนดให้ผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกันตกลงกันเอง

๑๑. สำนักงาน คปภ.

หากบริษัทประกันภัยถูกเพิกถอนใบอนุญาตจะถูกฟ้องล้มละลาย และจะมีการตรวจสอบและรวบรวมทรัพย์สินในเบื้องต้นโดยเจ้าพนักงานเป็นผู้ดำเนินการ จากนั้นจะส่งเรื่องให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งหากมีการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนมีประเด็นที่เป็นกังวล คือ ความรวดเร็วในการดำเนินการ เนื่องจากดำเนินการในช่วงที่ผ่านมามีความล่าช้า เนื่องจากขั้นตอนการตรวจสอบเบื้องต้นของ คปภ. ใช้เวลาดือนานกว่าจะรวบรวมทรัพย์สินได้ ซึ่งหากให้เอกชนเข้ามาดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและส่งเรื่องให้กรมบังคับคดีอีกรอบหนึ่งจะทำให้เกิดความล่าช้าเกินไปหรือไม่ และไม่ควรถูกกำหนดค่าธรรมเนียมแบบตายตัว

๑๒. สำนักงาน ก.พ.ร.

การดำเนินการถ่ายโอนจะเป็นการดำเนินการทั้งหมดทันที หรือจะแบ่งเป็นระยะ ๆ และการกำกับดูแลของกรมบังคับคดีจะดำเนินการอย่างไร

๑๓. สำนักงาน ก.พ.

สำหรับอัตราค่าลังก็ควรจะต้องมีการทบทวนบทบาทภารกิจของกรมบังคับคดี เนื่องจากหากมีการจัดตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนแล้วบทบาทภารกิจของกรมอาจจะต้องเปลี่ยนไปก็จะต้องมีการทบทวนอัตราค่าลังให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจของกรมต่อไป

.....

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

๑. สำนักงานศาลยุติธรรม

- นายศุภกิจ แย้มประชา

ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม

๒. ศาลล้มละลายกลาง

- นายพีระเดช ไตรรัตน์ธนวังศ์

รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลาง

๓. สำนักงานอัยการสูงสุด

๓.๑ นางศศิณา คงทน

อัยการพิเศษฝ่ายคดีล้มละลาย ๒

๓.๒ นายธัมพร เหลียงน้อย

อัยการอาวุโส

๔. สำนักงาน ก.พ.ร.

๔.๑ นางสาวณภาง ขวัญยืน

นักพัฒนาระบบราชการเชี่ยวชาญ

๔.๒ นางสาวกานดา วรมงคลชัย

นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ

๕. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- นางสาวมุกดา สารพัฒน์

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๖. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

๖.๑ นางวิมลรัตน์ เพ็ญตระกูล

ผู้อำนวยการกองทะเบียนหลักประกันทางธุรกิจ

๖.๒ นายสมโภช นาคสุวรรณ

นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ

๖.๓ นางสาวบุศณีย์ คงเจริญ

นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ

๗. สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

- นางนภาพร แดดภู

ผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนากฎหมาย ๑

๘. ธนาคารแห่งประเทศไทย

๘.๑ นายอุทิศ แสงจันทร์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายจัดการกองทุน

๘.๒ นายณัฐชนนท์ ไพศาลศิลป์ชัย

นิติกรอาวุโส

๙. สมาคมธนาคารไทย

๙.๑ นางสาวชุลีพร น่วมทอง

รองเลขาธิการสมาคมธนาคารไทย

๙.๒ นายสันต์ เอกนุ่น

ผู้จัดการฝ่ายกฎหมาย BBL

๑๐. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑๐.๑ นายสมบัติ กิตะพาณิชย์

ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย

๑๐.๒ นายปริญช์ วัฒนวิถิ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมาย

๑๑. ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

๑๑.๑ นางสาวกัลยาณี รุทธะกาญจน์

เลขาธิการศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

๑๑.๒ นางสาวพัชรินทร์ กิณลา

เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

๑๒. สภาปฏิรูปสิทธิลูกหนี้แห่งชาติ

- นางสาวอาจัน จึ้งลก

สภาปฏิรูปสิทธิลูกหนี้แห่งชาติ

๑๓. สำนักงาน ก.พ.

- ๑๓.๑ นางสาวดุษฎี ราชเมืองฝาง
๑๓.๒ นางสาวปิใหม่ สุขยิธิญ

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
นักทรัพยากรบุคคล ชำนาญการ

๑๔. กรมบังคับคดี

- ๑๔.๑ นางสาวรีนวดี สุวรรณมงคล
๑๔.๒ นางสาวรัตนาวดี สมบูรณ์
๑๔.๓ นางเพ็ญรวี มาแสง
๑๔.๔ นางสุกัญญา บุขยนาวัน
๑๔.๕ นางภัทรกร เวชรังษี

๑๔.๖ นายชิตชัย สุทธิกุล
๑๔.๗ จำเอนค่านน จันทรน้อย
๑๔.๘ นางสาวสุปราณี พาณิขปฐมพงศ์
๑๔.๙ นางสาวทัศนาวลัย กุสุโมทย์

อธิบดีกรมบังคับคดี
รองอธิบดีกรมบังคับคดี
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบังคับคดีล้มละลาย
ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากรบุคคล
ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบการบังคับคดีและ
ประเมินราคาทรัพย์

เลขานุการกรม
หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
นิติกรชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก จ

รายนาม

๑. คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหาร
ราชการแผ่นดิน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
๒. ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
๓. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐ
๔. ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป
โครงสร้างองค์กรภาครัฐ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

๑. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	ประธานกรรมการ
๒. พลเอก อภิชาติ เพ็งกิตติ	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก วัฒนา สรรพานิช	ที่ปรึกษากรรมการ
๕. พลเอก ธวัช จารุกุล	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นางถวิลวดี บุรีกุล	โฆษกกรรมการ
๗. นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	กรรมการ
๘. พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	กรรมการ
๙. พลอากาศเอก อนาวิน อิมมย์รัตน์	กรรมการ
๑๐. นายพงศ์ศักดิ์ สุขสันต์	กรรมการ
๑๑. พลตำรวจโท อาจิม โชติวงศ์	กรรมการ
๑๒. นายธงชัย ลืออตุลย์	กรรมการ
๑๓. นายธำนิทร์ ผะเอม	กรรมการ
๑๔. นายอภิรักษ์ ชื่นธำวงศ์	กรรมการ
๑๕. พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	กรรมการ
๑๖. พลเอก สุรเดช เพ็ญเจริญ	กรรมการ
๑๗. พลเอก ธงชัย สารสุข	กรรมการ
๑๘. นายเดชาภรณ์ วัฒนสงขลา	กรรมการ
๑๙. พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรุตติ	กรรมการ
๒๐. พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๑. นายอนุสิทธิ์ คุณากร	เลขานุการกรรมการ
๒๒. นายศานิตย์ นาคสุขศรี	เลขานุการกรรมการ

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการจัดการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๑. พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง
 ๒. พลเรือเอก ศุภกร บุรณดิลก
 ๓. ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์
 ๔. นายสมพันธ์ จารุมลิต
 ๕. นายรัชทิน ศยามานนท์
 ๖. นางสาวจรรุวรรณ เสงตระกูล
 ๗. นายไพฑูรย์ ชัมภรัตน์
 ๘. ศาสตราจารย์อัมพร อารังลักษณ์
 ๙. พลเรือเอก สกัรพันธ์ เกยานนท์
 ๑๐. พลเอก ศุภวุฒิ อุตมะ
 ๑๑. พลเอก ไวกงษ์ ศรีนวล
-

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐ

๑.	นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	ประธานอนุกรรมการ
๒.	พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	รองประธานอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓.	นายอนุสิทธิ์ คุณากร	รองประธานอนุกรรมการ คนที่สอง
๔.	นายธงชัย ลีอดุลย์	อนุกรรมการ
๕.	นายธานินทร์ ณะเฒ	อนุกรรมการ
๖.	พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	อนุกรรมการ
๗.	พลเอก ธงชัย สารสุข	อนุกรรมการ
๘.	นายฉัตรชัย บางชวด	อนุกรรมการ
๙.	นางสาวสุร่งลักษณ์ เมฆะอำนวยชัย	อนุกรรมการ
๑๐.	นายสุวิทย์ อมรณพรัตนกุล	อนุกรรมการ
๑๑.	นางเยาวลักษณ์ ตั้งบุญญะศิริ	อนุกรรมการ
๑๒.	นางสาวสุนทรี สุภาสงวน	อนุกรรมการ
๑๓.	นายสุวัฒน์ เอื้อเพื่อ	อนุกรรมการ
๑๔.	นางชลิดา โชติยกุล	อนุกรรมการ
		และเลขานุการอนุกรรมการ
๑๕.	นายดนุพล นันตาแสง	อนุกรรมการ
		และผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการ
-

ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐ

๑. พลเอก อภิชาติ เพ็งญิทธิ
 ๒. นายพงศ์โพยม วาศภูติ
 ๓. นายธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์
 ๔. นายนครเขตต์ สุทธปรีดา
 ๕. นายธีระพงษ์ รอดประเสริฐ
 ๖. นางไอรดา เหลืองวิไล
 ๗. นายพัชโรดม ลิ้มปิษุณย์
-

ขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ด้วยประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ได้มีหนังสือขออนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและตอบประเด็นข้อซักถามของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งประธานสภาได้พิจารณาแล้วอนุญาตตามข้อบังคับ ข้อ ๕๘ จำนวน ๓ ท่าน คือ ๑. ท่านรินวดี สุวรรณมงคล อธิบดีกรมบังคับคดี ๒. ท่านรัตนาวดี สมบูรณ์ รองอธิบดีกรมบังคับคดี ๓. ท่านเพ็ญรวี มาแสง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบังคับคดีล้มละลาย ขอเชิญผู้มีรายชื่อดังกล่าวเข้าร่วมประชุมชี้แจงต่อที่ประชุมด้วยคะ รายชื่อผู้ชี้แจงและนำเสนอรายงานชุดนี้ ๑. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน อดีตปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี อดีตสมาชิกวุฒิสภา อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ๒. ท่านเบญจวรรณ สร้างนิทร ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรภาครัฐ อดีตเลขาธิการ ก.พ. อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ๓. ท่านรินวดี สุวรรณมงคล อธิบดีกรมบังคับคดี ๔. ท่านรัตนาวดี สมบูรณ์ รองอธิบดีกรมบังคับคดี ๕. ท่านเพ็ญรวี มาแสง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบังคับคดีล้มละลาย ท่านประธานกรรมการพร้อมแล้วเชิญแถลงรายงานคะ

พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพ เรียนท่านสมาชิก สปท. ทุกท่าน กระผม พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ ในฐานะประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ขอขอบคุณท่านประธานที่กรุณาให้โอกาสกรรมการมารับฟังข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในรายงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ โดยมีตัวอย่างเรื่องที่เราศึกษา ก็คือการถ่ายโอนภารกิจของ จ.พ.ท. หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ขออนุญาตกราบเรียนว่าในชั้นกรรมการเราได้ประชุมเรื่องนี้กันหลายครั้ง -----

และในชั้นอนุกรรมการได้ประชุมไม่ต่ำกว่า ๑๐ ครั้ง และได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนมาร่วมให้ข้อมูล นอกจากนั้นแล้ว กรรมการได้ไปพบท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ๒ ครั้ง กระผมได้มีโอกาสดำเนิน ๑ ครั้ง และท่านเบญจวรรณไปพบอีก ๑ ครั้ง เพื่อไปปรึกษาหารือ แต่อย่างไรก็ตาม ในรายงานนี้เชื่อว่าอาจจะยังไม่สมบูรณ์ครบถ้วน จึงขออนุญาตท่านประธานที่จะขอรับคำแนะนำ คำชี้แนะเพิ่มเติมเพื่อให้รายงานนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น กระผมขออนุญาตให้ท่านเบญจวรรณเป็นผู้นำเสนอต่อครับ ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เชิญท่านเบญจวรรณ สร้างนิทร ค่ะ

นางเบญจวรรณ สร้างนิทร (กรรมการ) : เรียนท่านประธาน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อนสมาชิก ดิฉัน เบญจวรรณ สร้างนิทร สปท.ลำดับ ๘๕ วันนี้จะนำเสนอ เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : ภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม เรื่องนี้แนวคิดหรือที่มาก็เนื่องจากว่าตามแนวคิด เรื่องการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยนั้น ต้องการเพิ่มบทบาทภาคส่วนอื่นในการจัดทำบริการสาธารณะอันเป็นภารกิจของรัฐ เพื่อนำไปสู่การที่ภาครัฐมีขนาดเล็กลง โดยมีเป้าหมายให้รัฐดำเนินการเฉพาะบทบาท ภารกิจหลักที่สำคัญ จำเป็น และมีความคุ้มค่าในการดำเนินการ ให้ภาคส่วนอื่นมารองรับ การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐที่ไม่จำเป็นที่ทางภาครัฐจะดำเนินการต่อไป ในเรื่องนี้แม้กระทั่ง พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ หมวด ๖ เรื่องการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ มาตรา ๓๓ ก็ให้ส่วนราชการจัดให้มีการทบทวนภารกิจของตนว่าภารกิจใดมีความจำเป็นหรือสมควรที่จะได้ดำเนินการต่อไป หรือไม่ โดยคำนึงถึงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบาย ครม. ความคุ้มค่าของภารกิจ และสถานการณ์อื่นประกอบ

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นางเบญจวรรณ สร้างนิทร (กรรมาธิการ) : ในเรื่องหลักการและเหตุผลนี้ นอกจากหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่แล้ว นโยบายและกฎหมายอื่น ๆ อย่างเช่น คำแถลงนโยบายของ ครม. บอกว่าต้องปรับปรุงโครงสร้างระบบราชการในด้านองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค ท้องถิ่น โดยให้ยึดหลักการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ว่าจะเป็นหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐ ที่รัฐจะต้อง ไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็น ในหมวดปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ด้านบริหารราชการแผ่นดิน (๓) ก็ให้มีการปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานของรัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทาย ใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงาน

นโยบายอื่นที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ไม่ว่าจะเป็น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ของสหประชาชาติ ก็จะมีแนวทางเกี่ยวกับเรื่องการสร้างความสามารถในการแข่งขัน อย่างยั่งยืนและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ในส่วนนี้กรมบังคับคดีเอง มีการจัดลำดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจของธนาคารโลก มีตัวชี้วัดที่ ๙ และที่ ๑๐ ที่บังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง คือต้องมีการร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรม และกรมบังคับคดีกับการแก้ไขปัญหาการล้มละลายซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องรับผิดชอบโดยตรง

ส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ของกระทรวง ยุทธศาสตร์ของการพัฒนา กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม จากหลักการและเหตุผลที่น่าเรียนเบื้องต้น มาเข้าสู่ เรื่องสถานการณ์การบังคับคดีของไทยในปัจจุบัน -----

ด้วยอำนาจหน้าที่หรือภารกิจหลักของกรมบังคับคดี กำหนดว่าการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล การชำระบัญชีตามคำสั่งศาล การวางทรัพย์ และการประเมินราคาทรัพย์สิน จะต้องมีการยึดอายัด จำหน่าย รวบรวม ตลอดจนกำกับฟื้นฟู มาตุภูมิภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๘๓ บอกว่า มีบทบาทเสมือนการรวบรวมเอาหน้าที่ของบุคคลหลากหลายอาชีพ มาไว้รวมกัน โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ต้องอาศัย ความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารธุรกิจและด้านบัญชี เพราะฉะนั้นไม่ว่าอำนาจหน้าที่ ในฐานะเจ้าพนักงานของรัฐ อำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ อำนาจในฐานะเป็นคู่ความในคดีแล้วก็ป็นทนายความ อำนาจในการสอบสวนพยานหลักฐาน ในสำนวนคำขอรับชำระหนี้ อำนาจในการสอบสวนในคดีอาญาเกี่ยวเนื่องกับคดีล้มละลาย

ประการต่อมา ในเรื่องอัตรากำลังข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมบังคับคดี ข้อมูลที่ผ่านมา อัตรากำลังกับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ กรมบังคับคดีก็จะมีการให้ข้อมูล อยู่ตลอดเวลาว่าไม่สามารถเพิ่มอัตรากำลังได้ ปริมาณงานโดยเฉพาะคดีล้มละลาย ถ้าดูตัวเลขท่านจะเห็นในเอกสารหน้า ๑๒ ของตัวบันทึกคดีล้มละลาย เอาปี ๒๕๖๐ นับเพียงแค่ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เท่านั้น ตัวเลขถึง ๔๕,๔๕๔ คดี แต่ความสามารถ ในเรื่องการผลิตหนี้ทรัพย์สินออกจากระบบการบังคับคดี ตัวเลขที่กรมบังคับคดีสามารถ ผลักดันเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจจากการขายทอดตลาดหลักทรัพย์ โดยเฉลี่ย ๘๐,๐๐๐-๙๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ท่านจะเห็นข้อมูลในหน้า ๑๒ ต่อด้วยหน้า ๑๓ ปี ๒๕๕๔ ปี ๒๕๕๕ ปี ๒๕๕๖ ปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ ปี ๒๕๕๙ ปี ๒๕๕๙ มีถึง ๑๗๐,๗๒๗ ล้านบาท ตัวเลขกลม ๆ พอปี ๒๕๖๐ นับถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐ ๖๒,๓๘๒ ล้านบาท นี่ก็คือ ในการที่จะสามารถส่งเสริมด้านเศรษฐกิจของประเทศ มาดูเรื่องบทความท้าทาย ในการทำงานของกรมบังคับคดี ด้วยภารกิจในการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ การชำระหนี้ การวางทรัพย์ แนนอนเป็นภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่จะต้องปรับตัวและพัฒนา ซิดความสามารถในการสอบสวนและติดตามทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีต่าง ๆ เพื่อให้ได้มา ซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยเฉพาะในโลกธุรกิจซึ่งซับซ้อนอย่างมาก ท่านจะเห็นว่าปริมาณ ที่เพิ่มขึ้นกับสัดส่วนอัตรากำลังที่น่าเรียนเมื่อสักครู่นี้ เอาในเรื่องของตัวเลขก่อนนะคะ

ตัวเลขการบังคับคดีแพ่งที่ค้างอยู่ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ กว่าคดี แต่มูลค่าทรัพย์สิน ๔๙๓,๐๐๐ ล้านบาท แต่พอมาดูคดีล้มละลาย ตัวเลขเมื่อเทียบกับคดีแพ่งอาจจะน้อยกว่า คือมี ๒๕,๗๖๐ คดี แต่มูลค่าสูงกว่าประมาณ ๓ เท่า ก็คือ ๑,๖๖๖,๔๒๕ ล้านบาท เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าเป็นสัดส่วนที่มีมูลค่าสูง แล้วก็ส่งผลสำคัญต่อการหมุนเวียนในระบบ เศรษฐกิจ ก็ตัวเลขที่ท่านเห็นนะคะ ทีนี้ก็จะนำเรียนข้อมูลในเรื่องกำลังคนกับนิติกร ที่รับผิดชอบ -----

จากข้อมูลที่ผ่านมาแล้วตัวเลขไม่ว่าในส่วนคดีแพ่งก็เพิ่มสูงขึ้นมาก ดิฉันมาจับเอาเฉพาะ
ตรงคดีล้มละลาย เมื่อสักครู่นี้คดีแพ่งบอกว่าเพิ่มขึ้นมาก ก็เป็นส่วนหนึ่ง แต่ตรงคดีล้มละลาย
ที่ผ่านมา เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๑ คน ควรรับผิดชอบ ๑๗ ล้านบาท แต่ความเป็นจริง
ณ ขณะนี้รับผิดชอบถึง ๙๓ ล้านบาท ซึ่งเป็นภาระที่สูงมากนะคะ

ประการต่อมา เรื่องสภาพปัญหาประการต่อมาก็เรื่องสมองไหล
เราต้องยอมรับว่าผู้ที่จบหรือมีความรู้ด้านนิติศาสตร์ เป้าหมายของผู้เรียนทางด้านนี้ก็คือ
ผู้พิพากษาหรืออัยการ แต่อย่างไรก็ตาม ณ ขณะนี้มีหลายหน่วยงานที่สามารถรองรับ
แล้วก็เป็นที่น่าสนใจของผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้อง เช่น ป.ป.ช. ปปท.
หรือแม้กระทั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษซึ่งอาจจะมีค่าตอบแทนที่น่าสนใจมากกว่า ก็เกิดปัญหา
สมองไหล นอกจากนี้ปัญหาเรื่องกระบวนการทำงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
อย่างที่น่าเรียนว่า ด้วยปริมาณงานมากการทำงานจึงขาดการทำงานในเชิงรุก ซึ่งโดยหลักแล้ว
จะต้องเสาะหาข้อมูลทุกทางเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกค้าแล้วเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
ขาดความเชี่ยวชาญ แน่นนอนค่ะ ก็ต้องการคุณสมบัติของผู้ที่ดำเนินการเป็นพิเศษ ทั้งในการ
ที่จะปกป้องและรักษามูลค่าของทรัพย์สินนั้นให้ได้ ปัญหาอย่างอื่นก็คืออุปสรรคในการเข้าถึง
ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย ปัญหาต่อไปก็คือบริบทของสภาพเศรษฐกิจ
ที่เปลี่ยนแปลง การประกอบธุรกิจหรือการทำธุรกรรมทั้งหลาย รวมทั้งสัญญาในรูปแบบ
ที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ในเรื่องนี้นอกจากข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบันในการทำงานของ
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ สภาพปัญหาด้านอื่นที่เป็นส่วนประกอบกันแล้ว เราก็ได้
มีการศึกษาจากประเทศอื่นเทียบเคียงว่าการปฏิบัติงานในลักษณะนี้มีการดำเนินการอย่างไร
เรามีการศึกษาถึง ๕ ประเทศ ประเทศญี่ปุ่น ศาลจังหวัดแผนกคดีล้มละลายเป็นผู้แต่งตั้ง
อาจจะแต่งตั้งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ แต่ศาลก็ควบคุม กำกับการทำงาน
ค่าตอบแทนก็คำนวณจากมูลค่าทรัพย์สินที่ได้โดยตรงก่อนจะหักแบ่งชำระหนี้
ประเทศออสเตรเลีย ผู้ตรวจการใหญ่ในคดีล้มละลายก็มีอำนาจแต่งตั้งนิติบุคคล
หรือบุคคลธรรมดา ทรัพย์สินก็ว่ากัน ประเทศสหรัฐอเมริกาในทำนองเดียวกันก็มีทั้ง
๒ ประเภท ที่เป็นยูเอสทรัสตี (U.S. Trustee) กับไพรเวททรัสตี (Private Trustee) ซึ่งตรงนี้
ก็ถือว่าเป็นเอกชนรับผิดชอบ ประเทศอังกฤษนั้นก็ใช้เอกชนเป็นคนรับผิดชอบเหมือนกัน
ประเทศสิงคโปร์ก็เป็นเอกชนที่รับผิดชอบ เพราะฉะนั้นจากข้อมูลที่มีการศึกษา แน่นนอนค่ะ

ถ้ามีการหยิบข้อดีกับข้อเสียของบุคคลหรือผู้ที่ปฏิบัติงานด้านนี้ก็ต้องมีทั้ง ๒ ส่วน ในกรณีข้อดีของผู้ทำงานภาคเอกชน จะเห็นว่าเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทั้งกฎหมายแล้วก็การบริหารจัดการธุรกิจ โดยการแต่งตั้งแต่ละคนนั้นเขาจะดูผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้านที่เหมาะสมกับประเภทธุรกิจของลูกหนี้เป็นรายคดี สัดส่วนของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนกับปริมาณนั้นไม่สูงมาก เพราะฉะนั้นก็จะสามารถทำได้ อย่างเต็มที่ไม่น่ามีมือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะได้คำตอบแทนตามสัดส่วน ค่าทรัพย์สินในคดีซึ่งเป็นแรงจูงใจในการทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ แต่ข้อเสีย ก็อาจจะเป็นไปได้ว่าจะเป็นภาระค่าใช้จ่ายกับลูกหนี้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอ แล้วก็ยุ่งยาก ในการวางระบบกำกับ ตรวจสอบให้รัดกุมและทั่วถึง ฉะนั้นแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการปรับบทบาท ภารกิจอย่างที่น่าเรียน เราก็มาดูทิศทางเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าการปฏิรูประบบราชการนั้น ควรจะต้องดูว่ากรณีไหนที่สามารถมีภาคส่วนอื่นมาร่วมปฏิบัติงานได้ -----

โดยเฉพาะไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกระจายอำนาจหรือภารกิจที่เอกชนสามารถช่วยดำเนินการได้ในเรื่องทิศทางของกรมบังคับคดีเอง ก็มีทิศทางที่มุ่งที่จะพัฒนางานด้านคดีล้มละลายให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น

ก่อนที่จะเข้าสู่ประเด็นการปฏิรูปที่น่าเรียน อย่างที่ท่านประธานกรรมการฯ ยงยุทธนำเรียนว่าเรื่องนี้ผ่านกระบวนการดำเนินการมาเป็นระยะ ๆ เป็นการทำงานใกล้ชิดระหว่าง สปท. กับกรมบังคับคดี นำไปหารือกระทรวง โดยท่านปลัดกระทรวงนำไปหารือท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทั้ง ๒ ท่าน ตั้งแต่สมัยแรกที่ท่านเป็นองคมนตรี ท่านก็นั่งเป็นประธานเกี่ยวกับเรื่องนี้ และท่านก็มอบหมายว่าควรจะหารือผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยท่านจะนั่งเป็นประธานเอง แต่ท่านก็ได้รับแต่งตั้งไปปฏิบัติหน้าที่อื่น ท่านรัฐมนตรีปัจจุบันก็คือท่านสุวัจน์ ท่านก็นั่งเป็นประธานให้ในการสัมมนาหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ แล้วต่อมาก็สัมมนาที่สภานี้ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐ ข้อคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายก็มีทั้งกรณีให้เห็นด้วยแล้วก็ให้ข้อคิดในประเด็นต่าง ๆ แต่สิ่งที่ทุกเวทีมีข้อสรุปแล้วบอกว่าเรื่องนี้สมควรจะดำเนินการต่อไป เพราะฉะนั้นในข้อเสนอการปฏิรูป ขอนำเรียนอย่างนี้

ประการแรก จะต้องพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายในกรมบังคับคดี แน่นนอนค่ะ เพื่อให้การสืบทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ล้มละลายเป็นไปอย่างถูกต้องแม่นยำ รวดเร็ว ทันการณ์ และลดความเสี่ยงของเจ้าหนี้ที่จะไม่ได้รับชำระหนี้จากการที่ลูกหนี้ย้ายถ่ายเถะไรทั้งหลายทั้งปวง ก็จะต้องสร้างระบบตรงนี้ให้ชัดเจน

ประการที่ ๒ ตั้งศูนย์ฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน เพื่อความมั่นใจและเชื่อมั่นว่าคนที่จะมาทำหน้าที่นี้จะต้องมีความรู้อย่างแท้จริง ซึ่งในทางปฏิบัติขณะนี้ทางกรมเองก็มีสถาบันการบังคับคดีทำหน้าที่ในการพัฒนาเรื่องนี้อยู่แล้ว คิดว่าจะต้องมีการผลักดันและสนับสนุนให้มีการทำเรื่องนี้ที่จะส่งเสริมให้ผู้มีความสามารถรับภารกิจนี้เพิ่มมากขึ้น

ประการที่ ๓ ต้องมีการประชาสัมพันธ์ปรับเปลี่ยนวิธีการจากภาครัฐเป็นภาคเอกชน ให้บรรดาเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจและรับรู้แนวทางการดำเนินงานของภาครัฐ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก การดำเนินการอะไรทั้งหลายถ้าจะให้บรรลุผลสำเร็จแน่นอนต้องเข้าใจแล้วก็ต้องมีเวลาในการที่จะให้มีการรับรู้ข้อมูล

ได้มีการถ่ายทอดอย่างทั่วถึงว่าจะมีการปรับเปลี่ยนระบบตรงนี้ เราก็วางระยะเวลาไว้ในส่วนตรงนี้ ซึ่งใช้เวลาในการประชาสัมพันธ์ ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ถึงว่าเร่งด่วนจะต้องทำทันทีทันใด

ประการต่อมา ในเรื่องการบริหารจัดการคดีล้มละลายคงค้าง ก็คงจะเป็นประเด็นเหมือนกันว่าแล้วงานที่อยู่ในมือ ณ ขณะนี้จะทำแบบไหน อย่างไร ก็คงจะได้มีการเคลียร์ (Clear) ว่างานคงค้างเดิม คนที่ปฏิบัติงานอยู่ ณ ขณะนี้จะต้องดำเนินการต่อไปจนเสร็จ ซึ่งเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็คือ ๓ ปี แต่ถ้างานที่เข้ามาใหม่จะต้องเป็นไปในรูปที่กำหนดไว้ ก็คือจะต้องให้เอกชนที่มีความพร้อม หรือมีคุณสมบัติที่กำหนดไว้มารับผิดชอบในเรื่องนี้

ประการต่อไป การถ่ายโอนที่จะให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ภาคเอกชน รับผิดชอบดำเนินการที่สำคัญต้องมีการแก้กฎหมาย กฎหมายตรงนั้นเพียงเพิ่มตัวคำนิยามเท่านั้น ก็คือนิยามเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ให้เพิ่มเป็น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนแน่นอนตรงนี้ก็就不用รวมว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะไม่ดำเนินการในคดีฟื้นฟูกิจการของลูกค้า ในข้อมูลนี้ก็คงจะมีรายละเอียดที่ว่าคุณสมบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนจะมีคุณสมบัติอย่างไร ซึ่งตรงนี้ก็จะเป็นรายละเอียดที่กรมบังคับคดีจะต้องไปดำเนินการในส่วนที่เป็นรูปทจะต้องออกตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ก็คงจะต้องเป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมาย พ.ร.บ. ล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดไว้ -----

เพราะฉะนั้นก็คงจะเป็นเรื่องที่ได้รับมอบเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายแล้วก็ต้องมีหน้าที่ดำเนินการตรงส่วนนั้น สิ่งที่หลายคนอาจจะมีข้อกังวลว่าถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่เราจะมีถ่ายโอนงานไปแล้วเกิดหนี้หรือเกิดทีมงานจะเกิดอะไรขึ้น แน่นนอนเป็นเรื่องที่มีข้อกังวลร่วมกันว่าเราจะต้องไม่ให้เกิดลักษณะแบบนี้ เพราะฉะนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน คือถ้าทำการในแง่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือมีเจตนาทุจริตที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะต้องรับผิดชอบทั้งทางอาญาและทางแพ่ง หรือถ้าดูพฤติกรรมในบางลักษณะแล้วอาจจะต้องตักเตือน พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาต ก็ว่าไปตามรายละเอียดที่กฎหมายจะกำหนดต่อไป

ประการต่อมา เรื่องค่าตอบแทนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ก็คงจะดูว่ากรณีดีไม่มีทรัพย์สินที่รวบรวมได้ ตรงนี้ก็เพียงแต่เสนอในขั้นนี้ว่าอาจจะต้องคิดเป็นร้อยละ ๓ ของค่าใช้จ่ายที่ผู้ฟ้องวางไว้ แต่ถ้าสำนวนคดีที่มีทรัพย์สิน อาจจะเป็นร้อยละ ๗ อย่างไรก็ตามในรายละเอียดตรงนี้ที่จะมีการดำเนินการต่อไปคงจะต้องมีการศึกษาด้วย อย่างเช่นกรณีทนายความได้ค่าตอบแทนเป็นลักษณะไหน อย่างไร นั่นก็คือเป็นรายละเอียดที่จะมีการดำเนินการต่อไป

สิ่งที่หลายท่านอาจจะมีข้อกังวล หรือแม้กระทั่งภาครัฐเองก็มีความกังวลว่าถ้าถ่ายโอนไปแล้วภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบในการขับเคลื่อนกลไกทั้งหลายของประเทศปล่อยงานตรงนี้ไปแล้วนั้นจะเกิดปัญหาหรือสร้างปัญหาให้กับประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างไร เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องวางระบบการกำกับดูแลติดตาม ประเมินผล และกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน ควบคุมก่อนออกไปเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ หรือจะทำหน้าที่ได้นั้นต้องขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาต ต้องผ่านการฝึกอบรม ผ่านการทดสอบ และใบอนุญาตนั้นมีอายุ ๓ ปี เพราะฉะนั้นแน่นอนต้องมีการกำกับ เมื่อสักครู่นี้ก่อนนะค่ะ ถ้าหลังจากการไปเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว แน่นนอน เรื่องสำคัญหรือเรื่องที่เราถกกันทุกวิชาชีพอันจะต้องมีก็คือว่าจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน จะต้องมีการกำหนดมาตรการตักเตือน พัก หรือเพิกถอนใบอนุญาตในกรณีที่ประพฤติไม่เหมาะสม มีความรับผิดชอบทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา ความรับผิดชอบทางประมวลกฎหมายแพ่ง กำหนดให้มีการรายงานที่สำคัญ ต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติงานมายัง

กรมบังคับคดีทุก ๆ ๓ เดือน คือต้องติดตามแล้วว่าสถานการณ์ที่เขาไปดำเนินการนั้น จะเกิดผลเสียหายหรือไม่ หรือเดินไปด้วยดี ถ้ามีวิวแวหรือส่อว่ามีปัญหาในลักษณะไหน อย่างไรก็ตาม เป็นหน้าที่ของภาครัฐเองอาจจะต้องเข้าไปกำกับอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดกรณีความเสียหาย เพราะฉะนั้นตารางหรือกำหนดเวลาที่วางไว้เราวางเรื่องนี้ไว้ถึง ๓ ปี ปีแรก จะเป็นเรื่องการพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย อย่างที่นำเรียนว่า ข้อมูลเป็นเรื่องที่สำคัญ เราต้องสร้างระบบตรงนี้ให้เป็นที่เชื่อถือได้ มีระบบสารสนเทศ ที่สามารถใช้งานได้ แล้วก็ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งศูนย์ฝึกอบรม เจ้าพนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์เอกชน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชนอาจจะ ๑. ถ้าสมมุติว่า เรื่องนี้มีการถ่ายโอนแล้ว อาจจะจากผู้ปฏิบัติงานเดิมไปปฏิบัติหน้าที่นี้ หรือผู้ที่สนใจ ในเรื่องนี้ก็ต้องเข้ามาเรียนรู้ เข้ามาศึกษาก่อนที่จะให้ไปปฏิบัติหน้าที่นี้ แน่นนอนต้องผ่าน กระบวนการฝึกอบรมตามที่กำหนด

การประชาสัมพันธ์ ถือว่าเป็นเรื่องต้องทำตั้งแต่ ณ วันนี้เป็นต้นไป เพราะฉะนั้น ตามตารางที่กำหนด ไม่ว่าจะเป็นศูนย์พัฒนาข้อมูลอย่างเมื่อสักครู่นี้มาเรียน ก็มีปีที่ ๑ ปีที่ ๒ ปีที่ ๓ จะต้องทำแบบไหน -----

เรื่องศูนย์ฝึกอบรม จะต้องมีการอบรมอยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่อง เรื่องการประชาสัมพันธ์ อย่างที่น่าเรียนก็เป็นเรื่องต้อง ใช้คำว่า ต้อง จะต้องดำเนินการอยู่ตลอดเวลา ถ้าสมมุติว่ามีใครสนใจหรืออะไรเป็นพิเศษก็ต้องมีการชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ ลูกหนี้ได้ทราบ หรือว่าหน่วยงานต่าง ๆ อย่างที่เราเชิญมา ไม่ว่าจะเป็นสมาคม ไม่ว่าจะเป็นมูลนิธิ อะไรทั้งหลายก็ตามเขาค่อนข้างให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ แล้วเขาก็บอกว่าเป็นเรื่องที่ดี แล้วก็ต้องทำความเข้าใจด้วย เขาก็ห่วงแม้กระทั่งว่าถ้าทรัพย์สินน้อยจะ让他ไปให้ เจ้าพนักงานเอกชนทำเลยหรือ ตรงนี้กรมเองก็มีคำตอบว่าถ้าทรัพย์สินน้อยกรมอาจจะให้บริการอยู่ แต่ถ้าทรัพย์สินเยอะ ซึ่งจริง ๆ ทรัพย์สินเยอะนั้นส่วนใหญ่จะเป็นสถาบันการเงิน แล้วก็บริษัทหลักทรัพย์ประมาณ ๘๐ กว่าเปอร์เซ็นต์เป็นของสถาบันการเงินทั้งนั้น มีการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการคดีล้มละลายคงค้างก่อนที่จะมีการถ่ายโอน อย่างเมื่อสักครู่นี้ที่น่าเรียน กรมเองก็ตั้งเป้าหมายอยู่แล้วว่ากรณีถ้าเป็นงานคงค้างอยู่เดิมนั้น กรมจะต้องเคลียร์ (Clear) ตรงนี้ แต่ถ้าเป็นคดีใหม่ แนนอนคะ ก็จะมีการมอบให้เอกชน อย่างที่น่าเรียน เพราะฉะนั้นอย่างที่เรียนว่าเป็นเรื่องที่สำคัญแล้วก็เกี่ยวข้องส่วนหนึ่ง ก็คือแก้ไขกฎหมาย ซึ่งก็คงจะต้องมีการดำเนินการ ถ้ามีการเห็นชอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ ก็จะต้องมีการผลักดันต่อไปเพื่อให้บังเกิดผลในการเพิ่มค่านิยามของเอกชนขึ้นมา

เรื่องสุดท้าย ก็คือวางระบบการกำกับดูแล ติดตามประเมินผลการทำงานของ เจ้าหน้าที่พิทักษ์ทรัพย์เอกชนที่จะต้องวางระบบเพื่อให้เกิดความมั่นใจให้กับทั้งเจ้าหน้าที่ ลูกหนี้ เหมือนกับในส่วนของภาครัฐเอง เพราะอย่างที่ได้ให้ข้อมูลว่าตัวเลขการเสริมสร้างเศรษฐกิจ ที่สำคัญอันหนึ่งก็คือตัวเลขที่ได้มาจากการบังคับคดี เป็นตัวเลขที่ปริมาณยอดเงินค่อนข้างสูงมาก เพราะฉะนั้นในผลที่คาดว่าจะได้รับเกี่ยวกับเรื่องนี้ ก็คือจะทำให้การบังคับคดีล้มละลาย ถ้าท่านเห็นปริมาณตัวเลขของคดีกับจำนวนเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ท่านก็คงจะมองเห็นภาพว่าการอำนวยความสะดวกอย่างที่เราคาดหวังจะไม่ได้เป็นไปตามนั้นเลย แต่ถ้าเรามีระบบในการถ่ายโอนตรงนี้แล้วการให้บริการก็จะรวดเร็วแล้วก็มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น มอบหมายผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในด้านนั้นโดยตรงการทำงานจะรวดเร็ว การทำงาน มีประสิทธิภาพ ช่วยในเรื่องการรวบรวมทรัพย์สิน กระตุ้นสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจ ช่วยส่งเสริมการลงทุนหรือประกอบธุรกิจในด้านต่าง ๆ แล้วก็สร้างโอกาสในการประกอบธุรกิจ

ให้กับภาคเอกชน ก็ขอนำเรียนท่านสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อรับฟัง
ข้อคิดเห็นประกอบการดำเนินการต่อไป ขอขอบคุณค่ะ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : ขอขอบคุณค่ะ ท่านประธานมีอะไรจะสรุปไหมคะ

พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียน
ท่านประธานที่เคารพ โดยสรุปนะคะ เรื่องที่วันนี้กรรมการเสนอเป็นตัวอย่างหนึ่งของการ
ถ่ายโอนภารกิจ

ประเด็นที่ ๒ อยากจะกราบเรียนว่าเรื่องนี้ไม่ได้เริ่มดำเนินการโดยทันที
จะต้องมีการเตรียมการปฏิรูปดังที่ท่านเบญจวรรณกราบเรียนไว้ ต้องใช้เวลา ๓ ปี
เตรียมทั้งข้อมูลและตัวบุคลากร

ประเด็นที่ ๓ เรื่องนี้จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับคดี ซึ่งจะได้
ประโยชน์ทั้งของลูกหนี้ด้วย แล้วก็เจ้าหนี้รายเล็กด้วย เพราะว่าการเฉลี่ยทรัพย์จะเป็นธรรม
มากขึ้น แล้วลูกหนี้จะมีโอกาสพ้นจากการล้มละลายได้เร็วขึ้น

อีกประการหนึ่ง ก็จะมีส่วนที่กระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในการลงทุนของ
ชาวต่างชาติในการที่จะมาลงทุนในเมืองไทยนั้นถ้าเกิดปัญหาขึ้นมาในการบังคับคดี
สามารถทำอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวโดยสรุป อย่างไรก็ตามก็เชื่อมั่นว่าในรายงานนี้
อาจจะยังไม่สมบูรณ์นัก แต่ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านอย่างกัลยาณมิตรจะทำให้
รายงานนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณครับท่านประธาน

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : ขอขอบคุณค่ะ เมื่อสักครู່ตอนที่ท่านเบญจวรรณรายงานเรื่องปริมาณงาน
เฉลี่ยเพิ่มขึ้น ตัวเลขในเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) ยังไม่ตรงกับตัวเลขที่ท่านรายงาน
ในเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) หน้า ๕ เรื่องจำนวนคดีค้างโดยเฉลี่ยกับมูลค่าทุนทรัพย์
โดยเฉลี่ยตัวเลขจะไม่ตรงกับที่ท่านพูด ท่านอาจจะรายงานจากในเพาเวอร์พอยต์
(PowerPoint) ก็ฝากตรวจสอบด้วยนะคะ ขอขอบคุณมากค่ะ ณ ขณะนี้ยังไม่มีสมาชิก
ส่งชื่ออภิปราย มีสมาชิกท่านใดสนใจจะอภิปรายในเรื่องนี้ไหมคะ เชิญท่านกษิตค่ะ

นายกษิต ภิรมย์ : ขอบคุณครับท่านประธาน กษิต ภิรมย์ สมาชิก สปท. ลำดับที่ ๗ ครับ อันนี้เป็นสิ่งที่น่าชื่นชมเป็นอย่างยิ่งของการกระจายอำนาจแล้วก็การโอนหน้าที่ของภาครัฐไปให้เอกชน และผมคิดว่าพวกเราคงจะเห็นกันทั้งหมด ก็ขอเสนอให้ลงคะแนนเลยได้ไหมครับ ขอบคุณมากครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง ได้ขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านประสิทธิ์ ปทุมาร์ักษ์ ครับ

นายประสิทธิ์ ปทุมาร์ักษ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพและท่านสมาชิกทุกท่านครับ ก็คงจะสอบถามความเป็นมาเป็นไปคร่าว ๆ เพราะถ้าฟังดูแล้วอันนี้ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ และผลกระทบที่ตามมาจะเป็นอย่างไร เพราะดูแนวทางในที่ท่านประธานกรรมาธิการเองก็บอกว่าตรงนี้จะมาขอความเห็นด้วย แล้วก็ยังไม่มีรายละเอียดอะไรเท่าไร กฎหมายที่จะร่างเข้ามาดำเนินการอย่างไร และจะมีมากน้อยแค่ไหน แล้วก็จะมี การรับฟังอย่างเป็นระบบ รับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพราะสิ่งที่น่าเป็นห่วงตรงนี้ ภาพรวมคือ จ.พ.ท. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จริง ๆ แล้วมีบทบาทสูงทีเดียว แล้วก็บทบาทในการที่จะติดตามหนี้ แต่การที่จะมอบให้ทางภาคเอกชนไปดำเนินการ ซึ่งตรงนั้นถ้าเป็นการที่จะถ่ายโอนกิจการบางเรื่องที่ไม่ตรงและไปให้หน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่โดยตรงหรือทางเอกชน ตรงนั้นมีความเหมาะสมที่จะเป็นไปได้ อย่างเช่นทางฝ่ายตำรวจในการถ่ายโอนเรื่องของทางหลวงก็ดี เรื่องของการดับเพลิง ตรงนั้นก็ถือว่ามีความเหมาะสมในการที่จะโอนไปให้หน่วยงานที่มีภารกิจตรง มีประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญ มีความชำนาญทางด้านนั้น ๆ ในการที่จะไปดำเนินการซึ่งจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแน่นอน แต่กรณีของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ซึ่งมีหน้าที่ในการที่จะติดตามหนี้ ในการที่จะสอบสวน ในการที่จะสรุปสำนวน สรุปเรื่อง แล้วส่งเรื่องต่อในการที่จะดำเนินการ ลักษณะการมอบหมายหรือถ่ายโอนตรงนั้นจะดำเนินการอย่างไร เพราะตรงนี้ไม่เห็น ลักษณะอย่างนี้ผมเกรงว่าอะไร รัฐบาลเองมีนโยบายในการที่จะจัดการติดตามหนี้สินของเอกชนที่ไม่ถูกต้อง จะเป็นลักษณะอย่างนั้นไหม เป็นการเท่ากับเปิดช่องให้เอกชนเข้ามาดำเนินการติดตามหนี้สินโดยมีกฎหมาย ซึ่งต่อไปในอนาคตอาจจะมี

กฎหมายรองรับว่าให้สามารถทำได้ แล้วมีหลักประกันอะไรที่ท่านบอกว่าจะมีจรรยาบรรณ มีจริยธรรมในการที่จะเข้ามาควบคุม แล้วถ้าทั้งหนีล่ะครับ ที่ท่านก็กังวลเอง ท่านกรรมาธิการ ก็พูดเองว่ากรณีถ้าเกิดหนีหรือทำงานจะดำเนินการอย่างไร ประเทศต่าง ๆ ที่ท่านได้กล่าวมา ซึ่งก็ถือว่ามีความเจริญคงต้องดูเหมือนกันว่า ทั้งสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย สิงคโปร์ อังกฤษ ประเทศเหล่านั้นเขาดำเนินการมามากน้อยแค่ไหน นานเท่าไรแล้ว แล้วประสบความสำเร็จอย่างไร บริบท คนของเขา การปลูกฝังความเข้าใจของเขา ระบบที่หล่อหลอมของเขา ความซื่อสัตย์สุจริตของตัวบุคคลเขามีมากน้อยแค่ไหน แล้วประสบความสำเร็จอย่างไร ตัวเลขตรงนี้ไม่มี ผมห่วงว่าถ้าหากถ่ายโอนไปแล้ว แล้วถ้าเกิดทาง จ.พ.ท. ภาคเอกชน ไปดำเนินการในลักษณะที่มุ่งเรื่องผลประโยชน์ มุ่งเรื่องผลกำไร มุ่งเรื่องของผลประโยชน์ อันนั้นไม่ใช่คัมค่าแล้ว เพราะเขามองเรื่องการคัมทุน ปัญหาจะติดตามมาว่าในลูกหนี้ที่ดี ไปสมยอมกับทาง จ.พ.ท. ได้ไหม หรือว่าเจ้าหนี้ควรจะได้รับการชำระหนี้ที่เพิ่มขึ้น หนี้สินที่ติดตามแล้วรู้ด้วยว่าอยู่ที่ไหน แต่ไม่ได้รับการติดตามที่แท้จริง เพราะอะไร เพราะว่า การหล่อหลอม ท่านก็รายงานว่าทางกรมบังคับคดีซึ่งดูแลเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จ.พ.ท. นี้ ตรงนั้นประสบปัญหาในการหาบุคลากรที่มีความชำนาญ ในเมื่อประสบปัญหาบุคลากรที่มีความชำนาญแต่กลับจะไปโยนให้ทางภาคเอกชนดำเนินการ -----

แล้วการไปหล่อหลอมสร้างบุคลากรในช่วงนั้นจะทันไหมครับ แล้วใบอนุญาตก็บอกว่า ๓ ปี อาจจะปรับเปลี่ยน ๒ ปี ๓ ปี หรือ ๔ ปี ในอนาคตก็แล้วแต่นะครับ หรือจะต่อได้อีกก็แล้วแต่ แต่ตรงนั้นจะมีหลักประกันอะไรในการที่จะตรวจสอบ ที่จะควบคุม ที่จะดูแลสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ตรงนี้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม ผมเองดูในตัวรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง เขาเขียนว่า รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกระบวนการยุติธรรมให้สามารถปฏิบัติได้โดยเคร่งครัดปราศจากการแทรกแซงและครอบงำใด ๆ ฉะนั้นตรงนี้ผมหวังว่าถ้าไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐโอกาสที่จะแทรกแซงโอกาสที่จะถูกครอบงำจะเกิดขึ้นได้ไหม ที่ว่าจะเป็นการสร้างความมั่นใจ แล้วก็เป็นการดึงต่างชาติให้มีความเข้าใจและสามารถเข้ามาลงทุนโดยที่ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ตรงนั้นเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน เพราะตรงนี้ก็ยังไม่มีตัวแนวทางในการเสนอเข้ามา เพราะฉะนั้นตัวกฎหมายที่จะร่างเข้ามามีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางมากน้อยแค่ไหน แล้วผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเป็นอย่างไร ถ้าหากว่ายังไม่ชัดเจนผมห่วงปัญหาที่จะตามมาว่าจะเป็นอย่างไร เดิมศาลอาจจะเป็นผู้กำหนดในการที่จะตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ต่อมาภายหลังทางกรมบังคับคดีรับภาระตรงนั้นมา ซึ่งตรงนี้ได้สอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบ้างหรือยัง โดยเฉพาะทางศาลยุติธรรม ทางศาลล้มละลาย ท่านเห็นด้วยหรือว่าสนับสนุน หรือเห็นว่าปัญหาจะมีอะไรบ้าง มีข้อมูลเหล่านั้นในการที่จะนำเสนอให้กับมวลสมาชิกได้ร่วมกันพิจารณาเพื่อสะท้อนปัญหา แล้วก็ป้อนข้อมูลให้ทางคณะกรรมการรวบรวมเสนอต่อไป ก็ฝากตรงนี้ครับ ถ้าผมเองเห็นว่าเป็นประโยชน์จริง ๆ ก็เห็นด้วยที่จะสนับสนุน แต่เกรงว่าในอนาคตจะต้องไปตามแก้ปัญหาหรือเปล่า แล้วถ้าต่อไปตรงนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรงในการที่จะดูแล แต่รัฐมอบให้แก่ทางเอกชน ต่อไปในอนาคตเป็นไปได้ไหมว่าจะมีศาลยุติธรรมเอกชน หรือว่าอัยการเอกชนในการที่จะให้ผู้ให้บริการเลือกเอาระหว่างว่าจะเลือกใช้ของเอกชน หรือภาครัฐ อันนั้นจะเป็นตัวสะท้อนกลับมาให้เห็น ก็ฝากขอบคุณด้วยครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านอิสราครับ

ศาสตราจารย์อิสรา ศานติศาสน์ : ขอบพระคุณครับท่านประธาน ผม อิสรา ศานติศาสน์ สมาชิก สปท. หมายเลข ๑๙๑ ครับ โดยหลักการแล้วผมชื่นชมกับข้อเสนอ

การปฏิรูปครั้งนี้มาก ๆ ครับ เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการปฏิรูปการบริหารราชการของราชการ ให้ไปอยู่ภาคเอกชน โดยเลือกในส่วนซึ่งมีความเป็นเอกชนมาก ผมคิดว่าอันนี้น่าจะเป็น ต้นแบบที่ดีในการที่จะปฏิรูประบบราชการในส่วนอื่นต่อไป ผมมีข้อกังวลอยู่ข้อเดียวที่อ่านแล้ว ไม่ค่อยชัดเจน ในเรื่องคุณสมบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอกชน คุณสมบัติเฉพาะจะมีอยู่ ๒ กรณี คือบุคคลธรรมดาต้องมีอายุ ๓๐ ปีขึ้นไป แล้วก็นิติบุคคล ซึ่งจะต้องมีทุนจดทะเบียน ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตรงนี้ผมอยากจะเรียนถามนิดหนึ่งว่าในกรณีบุคคลธรรมดา ที่ต้องมีอายุ ๓๐ ปีขึ้นไปนั้น หมายถึงคนที่จะปฏิบัติหน้าที่พิทักษ์ทรัพย์ในนิติบุคคล หรือว่าเป็นเอกชนที่เสนอตัวเองเข้ามาทำหน้าที่พิทักษ์ทรัพย์โดยตรง ในกรณีถ้าเป็น บุคคลธรรมดาที่ทำหน้าที่พิทักษ์ทรัพย์เอง ตรงนี้จะมีอะไรเป็นหลักประกันทางการเงิน หรือทางด้านสินทรัพย์บ้างว่าบุคคลคนนี้จะมีความรับผิดชอบถึงระดับไหน เพราะการเขียนว่า ต้องมีคุณสมบัติจริยธรรมอย่างเดียวไม่น่าจะเพียงพอ เรียนถามแค่นี้ครับ แต่โดยหลักการแล้ว เห็นด้วยมาก ๆ ครับ ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านเสรี สุวรรณภานนท์ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม เสรี สุวรรณภานนท์ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ก่อนอื่นก็ต้องขอบคุณ ทางกรรมการที่เสนอแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ล้มละลายในส่วน of เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จริง ๆ ก็คงเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่สำคัญอย่างที่ว่า -----

ในส่วนงานราชการเองหลายส่วนหากสามารถถ่ายโอนงานให้กับภาคเอกชนมาช่วยก็จะทำให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่อาจจะมีส่วนที่เกิดความกังวลใจบางเรื่อง อย่างเช่น เรื่องจริยธรรม เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน เรื่องที่อาจจะมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน ผมว่าอันนั้นก็มีความกังวลใจที่เกิดขึ้นได้ แต่เราก็คงต้องสร้างความเป็นมืออาชีพให้กับเอกชนเพื่อมาช่วยงานราชการ งานบางเรื่องอย่างเช่นในส่วนภาครัฐเองอาจจะมีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่แล้ว แต่ด้วยสภาพปัญหาที่ผ่านมา ยกตัวอย่างชัดเจนก็คืองานจราจรอย่างนี้ท่านประธานครับ เวลาจะออกใบสั่งเราก็คงจะให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นคนออกใบสั่ง แต่หลายประเทศเดี๋ยวนี้เขาให้เอกชนเป็นคนออกแล้ว เขาให้เอกชนหรือบริษัทเอกชนที่เข้ามารับงานจัดเจ้าหน้าที่เดินตรวจตามถนน รถคันไหนฝ่าฝืนจราจรเขาก็ออกใบสั่งได้ เขียนใบสั่งแปะแต่ห้ามไปปรับเงิน แต่เพื่อป้องกันการที่จะไปกลั่นแกล้งเขาก็จะมีมาตรการบังคับไว้ อย่างเช่นต้องเดินไป ๒ คน อย่างนี้เป็นต้น หรืองานทำความสะอาดราชการเขาก็จ้างเอกชนมาทำ อันนี้คืองานที่สามารถถ่ายไปให้เอกชนมาช่วยงานราชการได้ หรือเราก็เคยคิดมาตลอดว่าในงานของการช่วยเหลือประชาชนตามกฎหมาย เราจะมีหนายความให้ไปประจำอยู่ตามท้องถื่นเพื่ออำนวยความสะดวกให้ความรู้ช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย แล้วก็ให้ไปประจำอยู่ตาม อบต. ตามหมู่บ้าน ก็พยายามเอาเอกชนเข้ามาช่วย ดังนั้นในส่วนงานเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผมก็พยายามไล่ดูแล้วก็ฟังกรรมาธิการก็มีเหตุมีผลครับท่านประธาน แล้วก็ก็มีข้อมูล มีกระบวนการ การนำเสนอ ความจำเป็นประโยชน์ที่ได้รับ ตามรายงานฉบับนี้ผมก็พยายามดูด้วยความระมัดระวัง เพราะอย่างน้อยที่สุดในเรื่องที่ทำถ้ามีผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้นจะแก้อย่างไร บริษัทนี้จะต้องเป็นบริษัทที่รับงานเฉพาะงานพิทักษ์ทรัพย์อย่างเดียวหรือไปทำงานอื่นได้ด้วย รับจ้างว่าความได้ไหม อันนี้ต้องชัดเจนครับ มิฉะนั้นแล้วเดี๋ยวกลายเป็นทั้งว่าความด้วยทั้งไปทำงานราชการมาช่วยงานราชการด้วย ก็อาจจะต้องแยกอะไรให้ชัดเจน อันนี้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมนะครับ ไม่ใช่ว่าผมเป็นทนายความแล้วจะไม่ระมัดระวังเรื่องพวกนี้หรือเสนออย่างนี้มาแล้วจะพึงพอใจ แต่เราต้องคำนึงถึงผลที่ออกมาว่าถ้าทำแล้วต้องมีประสิทธิภาพ ทำแล้วจะต้องได้ประโยชน์กับพี่น้องประชาชน งานราชการก็จะเร็วขึ้น ได้คนเป็นมืออาชีพมาช่วยทำงาน แล้วก็รับผิดชอบงานเรื่องนี้โดยตรง อย่างนี้จะเป็นประโยชน์ เรื่องสำคัญที่บอกว่าในนี้มีอบรมแล้วได้บัตรอะไรต่าง ๆ อย่างน้อยต้องมีประสบการณ์ มีประวัติว่าเคยทำงาน

๘๓

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

เบญจมาภรณ์ ๔๑/๒

เกี่ยวกับบังคับคดีมา หรือว่าความในคดีล้มละลายมาก่อน อย่างนี้ก็ต้องเป็นคุณสมบัติที่เข้มข้นขึ้น จะจบปริญญาตรีมาอย่างเดียว ไปอบรมมาตามหลักสูตร แล้วก็เอามาช่วยงาน อาจจะไม่เพียงพอ แต่อันนี้กำหนดอายุไว้ ๓๐ ปี ถ้าเป็นเอกชน ถ้าเป็นบุคคลธรรมดา ก็อาจจะเหมือนกับต้องผ่านการเรียน ที่จบปริญญาตรีมา ก็อายุประมาณ ๒๒-๒๓ ปี -----

- ๔๒/๑

แล้วก็มีเวลาอีก ๗ ปีในการที่จะหาความรู้ ก็กำหนดมาตรฐานอายุไว้พอสมควร พยายามชั่งน้ำหนัก มองดูว่าข้อเสนอดังกล่าวอาจจะมีข้อดี ข้อเสีย มีข้อท้วงติง มีข้อห่วงใย ผมว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดี เป็นการนำเสนอแนวทางที่เรียกว่าก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในระบบงานราชการ ไม่ได้ทำให้แย่ลง เป็นการพัฒนางานราชการให้ดีขึ้น มีคนมาช่วยงานมากขึ้น แต่ก็มีบางข้ออย่างที่เรียนครับ ก็ต้องหาคำตอบให้ได้ว่าจะต้องไม่เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ความเป็นมืออาชีพ ความรู้ ความเชี่ยวชาญมีมาตรฐานขนาดไหน อันนี้ที่เสนอมาก็เป็นตัวอย่างที่หลายประเทศเขาทำแล้ว ของเราทำก็คงไม่ใช่ไปตามอะไรเขา แต่ถือเป็นการเริ่มต้นที่ผมคิดว่าถ้าเราให้ออกาสกับการที่จะเสนอแนวทางอย่างนี้ โอกาส ในงานอื่น ๆ ที่ผมยกตัวอย่างไปข้างต้นก็จะเกิดการพัฒนา ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งบางครั้งเราอาจจะยังไม่เคยชิน หรือไม่เคยประสบก็อาจจะดูแปลก ๆ หน่อย แต่ถ้าเรา ได้มีโอกาสทำอะไรใหม่ ๆ ในเรื่องเหล่านี้ แล้วก็ดูเหตุผลทั้งหลายทั้งปวงที่น่าเสนอมา กระบวนการขั้นตอน ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่ดีกับการที่เราจะนำเรื่องนี้มาก่อให้เกิดงาน หรือแก้ปัญหา หรือการสร้างกระบวนการการทำงานในส่วนของผู้พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือในกระบวนการของคดีล้มละลายให้มีโอกาส มีแนวทางที่สามารถจะทำงานเหล่านี้ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม ก็ขอขอบคุณท่านกรรมาธิการนะครับ ผมคิดว่าเราน่าจะสนับสนุนแล้วก็ เอาข้อท้วงติง ความเห็นของสมาชิกนำไปพิจารณาดูว่าจะเป็นเหตุผลหรือมีเหตุผล ตามที่สมาชิกห่วงใยหรือไม่ แล้วก็ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ผมเชื่อว่ารายงานฉบับนี้จะเป็น ประโยชน์กับการทำงานในส่วนภาครัฐในกระบวนการแก้ปัญหาคดีความในส่วนล้มละลาย ดังกล่าว แล้วก็อาจจะเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่ทำให้งานส่วนอื่นนั้นมีแนวทางที่จะหาวิธีการ สามารถที่จะเอาแนวทางดังกล่าวไปใช้หรือทำประโยชน์ในเรื่องอื่น ๆ ต่อเนื่องไปได้ด้วย ขอขอบคุณมากครับท่านประธาน

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านต่อไปนะครับ พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ประธาน กรรมการบริหารสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อดีตกรรมาธิการ ยกร่างรัฐธรรมนูญ และอดีตสมาชิกวุฒิสภา ขอเชิญครับ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพ กระผม พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ขออนุญาตแสดงความคิดเห็นเพียงเล็กน้อยในวาระปฏิรูปการถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผมก็คงจะขอตั้งข้อสังเกตเป็นเชิงอยากให้ท่านกรรมาธิการได้ชี้แจงกับเพื่อนสมาชิกเพิ่มเติม เพราะช่วงที่ท่านชี้แจงหลายท่านก็ไม่ได้อยู่ในห้องนะครับ จะได้มีความเข้าใจชัดเจนมากขึ้น ก็เชื่อว่ากรรมาธิการคงได้ศึกษามาอย่างดีแล้ว เพียงแต่ว่าตรรกะบางอย่างที่ผมอยากจะเรียนเป็นข้อสังเกต เราคงจะใช้ตรรกะแบบนี้ไปทำกับเรื่องนั้นไม่ได้ทุก ๆ เรื่อง อย่างเช่นตรรกะที่ว่า มาตรา ๗๕ วรรคสอง รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือการจัดทำบริการสาธารณะ เราเอารัฐธรรมนูญมาอ้างเพื่อจะเดินไปสู่เป้าหมายที่เราต้องการ คือการให้เอกชนมาทำงานแทนรัฐ ความจริงในรัฐธรรมนูญควรจะเขียนไว้ได้ว่าเอกชนไม่ควรประกอบกิจการแข่งกับรัฐในบางเรื่อง เผลอไม่ได้เขียนไว้ พอไม่ได้เขียนไว้ท่านก็เอาอันนี้ไปใช้กับทุกเรื่อง ซึ่งถ้าใช้กับทุกเรื่องจะไม่เหมาะสมนะครับ -----

เพราะว่าหลาย ๆ การกิจของรัฐเราก็ไม่ควรให้เอกชนทำ ถึงแม้จะมีตัวอย่างในบางประเทศ ในหลาย ๆ ประเทศ แต่คนไทย วัฒนธรรมไทย นิัยคนไทยทำไม่ได้หลาย ๆ อย่างที่จะ ทำแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เราจะได้ยินสิ่งนี้ตลอดเวลาว่าทำไมถึงล้มเหลว สิ่งที่ทำโดยเอกชน สิ่งที่ทำโดยไม่มีการควบคุม ทำไมเราต้องออกกฎหมายแล้วออกกฎหมายอีก ทำไมเราต้อง ตั้งเปะกับคนไทย ทำไมทุจริตคอร์รัปชันไม่ได้ลดลง สิ่งเหล่านี้ก็เห็นชัดเจนแล้วว่านิัยคนไทย วัฒนธรรมคนไทยยังทำหลาย ๆ เรื่องไม่ได้ ในรายงานนี้ท่านพูดถึงว่าทำไมท่านต้องไปให้ เอกชนเข้ามาทำ เมื่อเข้าผมฟังท่านเบญจวรรณทางวิทยุ ท่านไปออกสถานีวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ท่านก็บอกว่ากรมบังคับคดีมีภาระเพิ่มมากขึ้น ๑๐ ปีที่ผ่านมา ไม่มีการเพิ่มตำแหน่งเลยแล้วก็มียานมากขึ้นเยอะแยะ คือเหตุผลอย่างนี้ใช้ได้ จึงมาสู่การที่ว่า จะเพิ่มคนให้เขาไหม จะเพิ่มอัตราไหม แต่อันนี้ไปอีกทางหนึ่งเลยคือให้คนอื่นมาทำแทน ซึ่งก็ไม่ใช่ไร ผมเชื่อว่าท่านศึกษามาอย่างดีแล้ว แล้วก็เชื่อว่าท่านมีเหตุผล เพียงแต่ผม ตั้งเป็นข้อสังเกตเท่านั้นเอง มิใช่ว่างานทั้งหมดของรัฐจะต้องให้เอกชนเข้ามาทำ เพราะฉะนั้น การที่ว่าแข่งขันส่วนใหญ่แล้วเรามุ่งไปสู่เรื่องงานที่ท้องถิ่นมากกว่าที่ใช้อันนั้น ประโยค เมื่อสักครู่นี้ รัฐธรรมนูญมาตราเมื่อสักครู่นี้มุ่งเน้นกับการใช้ในการบริหารจัดการท้องถิ่น ว่ารัฐไม่ไปทำในเรื่องน้ำประปาแข่งกับเขา ในเรื่องของการขนขยะแข่งกับเขา คงไม่ได้ มามุ่งถึงว่าให้เอกชนมาเป็นตำรวจ ให้เอกชนมาเป็นทหารโดยยังเป็นบริษัทอยู่อะไรอย่างนั้น ก็ฝากเป็นข้อสังเกตตรงนี้ ส่วนคนที่เข้ามาทำเรื่องนี้ผมว่าไม่ง่าย ท่านเขียนไว้เลย พวกนี้ ก็ย้ายถ่ายเทต่าง ๆ เพราะฉะนั้นการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐท่านก็อาจจะไปใช้กฎหรือว่า ยืมมือดีเอสไอ (DSI) ยืมมือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการที่จะ ไปตรวจเส้นทางการเดินของเงินต่าง ๆ ของทรัพย์สินต่าง ๆ อะไรต่าง ๆ ถ้าเอกชนเข้ามาทำ เขาจะทำได้ถึงขนาดนั้นหรือไม่ อย่างไร เพราะฉะนั้นอันนี้ก็เป็ข้อสังเกตที่อยากจะฝากไว้ ด้วยความเป็นห่วง

ประเด็นสุดท้าย ผมมักจะพูดเรื่องนี้เพราะว่าความที่เคยเป็นประธานสถาบัน คุณวุฒิวิชาชีพมา ท่านผู้อภิปรายบางท่านพูดถึงว่าเขาจะควอลิไฟ (Qualify) ใหม่ เขาจะทำได้ใหม่ ท่านก็จัดตั้งสถาบันฝึกอบรมขึ้นมา เมื่อฝึกอบรมมาท่านก็ต้องตั้งมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ อันนี้ขึ้นมา แล้วก็ให้มีคนทดสอบเขา อันนี้ก็จะช่วยทำให้เราได้คนที่ควอลิไฟ (Qualify) เข้ามาจริง ๆ เพราะทุกท่านต้องจำไว้เลยว่าการเรียน การสอน คนที่จบจากมหาวิทยาลัย

จบจากสถาบันฝึกอบรม ทุกคนจบมาแล้วไม่ได้มีความรู้เท่ากัน เพราะฉะนั้นจะต้องทดสอบแบบที่เราเรียกว่าทดสอบสมรรถนะ คือทดสอบเรื่องขีดความสามารถในการปฏิบัติงานได้จริง ก็ไม่ได้คัดค้านนะครับ เพียงแต่ฝากเป็นข้อสังเกต ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่หนึ่ง) : มีสมาชิกท่านใดจะอภิปรายแสดงความคิดเห็นอีกไหมครับ ก่อนที่ทางกรรมาธิการจะได้ชี้แจงในประเด็นที่สมาชิกซักถาม ขอถือโอกาสนี้ ท่านอธิบดีกรมบังคับคดีมาก็เห็นภาพรวมของข้อเสนอ มีกฎหมายใหม่ในยุครัฐบาลของเราคือการฟื้นฟูกิจการเอสเอ็มอี (SMEs) ตรงนี้จะมีส่วนอย่างยิ่งในเรื่องของการปฏิรูปราชการ แล้วก็การบังคับคดีให้สมาชิกและสาธารณชนได้ทราบถึงความเชื่อมโยงของข้อเสนอในเรื่องการถ่ายโอนภารกิจ

ประการที่ ๒ ก็คือว่าในการปฏิรูปราชการและการปฏิรูปกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมเดินคู่กันตลอด ท่านประธานศาลฎีกาเล่าให้ผมฟังว่าศาลยุติธรรมตอนนี้ได้ปฏิรูปแนวทางอย่างที่กรรมาธิการเราได้เสนอ เพราะว่าคดีอาญา คดีแพ่ง คดีของศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษทั้งหลายที่ค้างมาในอดีตสะสมหลายปี หรือว่าที่มีคดีในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ขณะนี้การปฏิรูปเรียกว่าเกือบถึงปลายน้ำได้ผลน่าพอใจอย่างยิ่ง การลดคดีที่ค้างในศาลยุติธรรมของเราและศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษทั้งหลาย อันนี้ก็เป็นเรื่องที่เป็นผลงานการปฏิรูปในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา -----

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

ญัตติ ๔๔/๑

สุดท้ายปลายน้ำเรากรมบังคับคดี เพราะว่ากฎหมายล้มละลายใช้มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ นานมากแล้ว แต่ว่าการเอาต์ซอร์ซ (Outsource) เป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นปริมาณของคดีแพ่ง คดีล้มละลาย และที่สำคัญ คดีส่วนใหญ่ของคดีล้มละลายเกิน ๙๐ เปอร์เซนต์เป็นคดีที่ธนาคาร หรือสถาบันการเงินเป็นโจทก์ นั่นหมายความว่าหลักฐาน เอกสาร กระบวนการทางบัญชี และอื่น ๆ ทรัพย์สิน เจ้าหนี้ ลูกหนี้ ดำเนินการไม่ยากนัก เพราะฉะนั้นขั้นตอนของการนำเสนอก็ให้ท่านช่วยเชื่อมโยงหน่อย เพราะบ้านก้อยู่ใกล้กัน กรมบังคับคดีอยู่คลองชักพระ ผมก็อยู่ตลิ่งชัน ก็ขอความกรุณาทางท่านอธิบดีช่วยเสริม เต็มในส่วนนี้ เชิญท่านประธาน และคณะกรรมการได้ชี้แจงครับ

พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ (ประธานกรรมการ) : ขอบพระคุณ ท่านประธาน แล้วก็ท่านสมาชิกที่เคารพทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ กล่าวถึงข้อห่วงใย ข้อกังวล จริง ๆ หลายข้อที่ท่านพูดถึงในชั้นกรรมการก็ได้มีการพิจารณาถึงเหมือนกัน เพราะฉะนั้นผมขออนุญาตท่านประธานที่จะให้ทางอธิบดีกรมบังคับคดีซึ่งเป็นผู้ที่ทราบรายละเอียดดีแล้วก็ร่วมศึกษาอยู่กับเราด้วยกราบเรียนท่านประธานครับ ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านอธิบดีรีโนวตี สุวรรณมงคล ครับ กรมบังคับคดี

นางสาวรีโนวตี สุวรรณมงคล (ผู้ชี้แจงในนามคณะกรรมการ) : กราบเรียน ท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและท่านสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ที่เคารพ ขออนุญาตกราบเรียนเบื้องต้นก่อนว่าในประเด็นข้อสังเกตของท่านสมาชิกที่กรุณาให้ไว้ที่ท่านประธานคณะกรรมการได้กรุณากราบเรียนไปถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขออนุญาตใช้คำว่า แนวทางพัฒนาเรื่องของการถ่ายโอนภารกิจที่เรียกว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีความสมบูรณ์รอบคอบยิ่งขึ้น จะขออนุญาตท่านประธานกราบเรียนต่อข้อสังเกต ต้องกราบ ขออภัยถ้ารวบรวมได้ไม่ครบทุกประเด็น แต่ฟังดูว่าน่าจะอยู่ในสัปดาห์ ๖-๗ เรื่องดังต่อไปนี้ ท่านสมาชิกหลายท่านได้กรุณาให้ข้อสังเกตว่าทำอย่างไรให้มีความเชื่อมั่นเกิดขึ้นกับการที่ถ่ายโอนครั้งนี้

ประเด็นที่ ๒ ก็คงหนีไม่พ้นเรื่องคุณสมบัติ ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายโอนไปยัง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

ประเด็นที่ ๓ ก็คงจะเป็นเรื่องของระบบการกำกับดูแลว่าทำอย่างไรที่จะทำให้การกำกับดูแลโดยภาครัฐไปยังบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นเอกชนเกิดประสิทธิภาพและสำคัญที่สุดคือหนีไม่พ้นเรื่องความเป็นธรรม

ประเด็นที่ ๔ คงจะเป็นเรื่องของหน้าที่กระบวนกรรับฟังความคิดเห็น ทำอย่างรอบด้านแล้วหรือไม่ เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนไหม และสำคัญที่สุดมีความเกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรมและศาลล้มละลายกลางหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ ๕ คงหนีไม่พ้นในเรื่องของระบบการตรวจสอบ ถ้าพบว่ามีการทำหน้าที่ไม่ถูกต้อง ทำอย่างไรจะมีการตรวจสอบผู้ที่รับมอบหมายในการถ่ายโอนครั้งนี้ไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นก่อนสุดท้าย คือประเด็นของเรื่องกับความคุ้มค่า จะทำเรื่องนี้แล้วมีความคุ้มค่าเกิดขึ้นกับระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมอย่างไร

สุดท้ายค่ะ ตัวอย่างของต่างประเทศที่คณะกรรมการได้ยกขึ้นมา มีตัวอย่างวัดผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร

จะกราบขออนุญาตท่านประธานขออนุญาตชี้แจงโดยรวมไปโดยสังเขป กราบเรียนว่าตามที่ท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศกรุณากล่าวไว้ว่าพระราชบัญญัติล้มละลายมีตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ นับถึงปัจจุบันถือว่ามีการใช้บังคับมา ๗๗ ปีภายใต้สภาพแวดล้อมที่ภาครัฐเป็นผู้ทำหน้าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มาโดยตลอดในเรื่องนี้ต้องขออนุญาตเรียนทุกท่านอย่างนี้ว่า การบังคับคดีล้มละลายถือว่าเป็นเรื่องของเอกชนด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย ภาครัฐเข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวกลางในส่วนของการที่เรียกว่าทำการรวบรวมทรัพย์สินคืนให้กับเจ้าหนี้ทั้งหมด -----

เรียนอย่างนี้ว่าการทำงานครั้งนี้หรือการตรวจในการถ่ายโอนหนี้ไม่พ้น เราจะต้องมองโจทย์ เรื่องความเป็นธรรม เราจะต้องมองโจทย์เรื่องประสิทธิภาพ เราจะต้องมองโจทย์ เรื่องของการที่จะเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้นโจทย์ในเรื่องนี้ทางกรมบังคับคดีเอง ในฐานะที่ปัจจุบันผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เราตระหนักถึงความสำคัญ ในส่วนนี้ เรามีโจทย์ที่เป็นความท้าทายอย่างมากว่าทำอย่างไรที่จะสามารถรวบรวม ทรัพย์สินคืนให้บรรดาเหล่าเจ้าหนี้ได้มากที่สุด ได้ในระยะเวลาที่เร็วที่สุด และทำอย่างไร ที่จะทำให้ลูกหนี้ ขออนุญาตเรียนว่าลูกหนี้ทั้งรายย่อย และลูกหนี้ที่เป็นสถาบันหรือนิติบุคคล สามารถหลุดพ้นจากการล้มละลายได้เร็วที่สุดด้วย ท่านอย่าลืมว่าในระหว่างที่บุคคล ถูกประกาศเป็นบุคคลล้มละลายคนเหล่านั้นจะไม่สามารถทำธุรกรรมอะไรได้อีกไปตลอดเวลา กว่าที่จะปลดพ้น ล้มละลาย ๓ ปี ๓ ปีนั้นถือว่าเป็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ อย่างมหาศาล เพราะเนื่องจากคนเหล่านั้นโดยหลักแล้วถ้าไม่ถูกล้มละลายเขาสามารถ เป็นหน่วยเศรษฐกิจของประเทศในการผลิตผลผลิตให้กับประเทศได้ เพราะฉะนั้นเป็น ความท้าทายของเราทั้ง ๒ ฝ่าย กราบเรียนด้วยความเคารพว่าทั้งฝ่ายเจ้าหนี้รวบรวมทรัพย์สิน ให้ได้รวดเร็วและได้มากที่สุดอย่างไร ในฝั่งลูกหนี้ทำอย่างไรให้เขาสามารถหลุดพ้นจาก กระบวนการล้มละลายได้อย่างเร็วเพื่อจะเป็นหน่วยผลิตของเศรษฐกิจต่อไป เพราะฉะนั้น ในวันนี้การที่ท่านเบญจวรรณได้กรุณากราบเรียนแล้ว แล้วเอกสารของท่านกรมการ การกราบเรียนแล้วว่าความท้าทายนี้เรียกว่าเรามีปริมาณคดีล้มละลายขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง โดยตลอด ถ้าวเฉลี่ยท่านเห็นว่าอัตรามาตรฐานของคดีล้มละลายควรทำเพียงแค่ ๑ คน ต่อ ๑๗ เรื่อง แต่ปัจจุบันถ้าวเฉลี่ยแล้วบางช่วงเวลาสูงไปถึง ๑ คนต่อ ๑๒๐ เรื่อง หรือ ๑ คน ต่อ ๙๗ เรื่อง เป็นต้น ระยะเวลาดำเนินการคดีล้มละลายนี้ถ้าวเฉลี่ยคดีที่ไม่มีทุนทรัพย์เลย เพราะท่านอย่าลืมว่าลูกหนี้ที่ถูกฟ้องล้มละลายถือว่าเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวอยู่แล้ว ถ้าวเฉลี่ยถึง ๓ ปี สำหรับกรณีที่มีทุนทรัพย์บ้างแต่ก็เรียกว่าเป็นถ้าวเฉลี่ย ๕ ปี เพราะฉะนั้น เป็นความท้าทายว่าเราจะทำอย่างไรในเรื่องของประสิทธิภาพดีขึ้น รวบรวมเร็วขึ้น เราก็ใช้ หลักคิดการถ่ายโอนซึ่งเป็นนโยบายของภาครัฐที่อยากจะให้หน่วยราชการต่าง ๆ มีการทำงาน ในการที่จะให้เอกชนเข้ามาร่วมกันทำงาน อย่างไรก็ตามเรายังไม่ได้คิดว่าการถ่ายโอนไปแล้ว

เสร็จภารกิจของเรา เพราะจะต้องกราบเรียนท่านว่าเป็นการที่จะเปลี่ยนฐานะของตัวเองจากผู้ปฏิบัติ เป็นผู้กำกับดูแล ในทีมงานของกรมบังคับคดีเรากลับมองอีกมุมหนึ่งว่าการที่ถ่ายโอนงานไปให้เอกชนทำและเราเป็นผู้กำกับดูแลเป็นการทำให้ทำงานได้ยากขึ้นทำอย่างไรจะให้เอกชนเขาอยู่ในกติกา ในส่วนนี้เราขออนุญาตกราบเรียนอย่างนี้ว่า ในประเด็นต่าง ๆ เรื่องคุณสมบัติเองก็ตามที่สมาชิกบางท่านเรียนถาม ต้องขออนุญาตเรียนว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสหวิชาชีพ ไม่เพียงเฉพาะนักกฎหมายเท่านั้นจะเป็นผู้ทำหน้าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ แต่งานเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องมีศาสตร์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของบัญชี เรื่องการเงิน เรื่องเศรษฐศาสตร์ เราอยากมองเห็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่มีองค์ความรู้รวมนอกเหนือจากกฎหมายเข้ามาทำหน้าที่ในส่วนนี้ เพราะฉะนั้นคุณสมบัติ ๓๐ ปี แนนอนคะ เราคงต้องการคนมีประสบการณ์มาก่อนบ้างแล้ว ไม่ว่าทำงานในด้านคดีทำงานในเรื่องเกี่ยวกับด้านบัญชีหรือการเงินที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ขออนุญาตจะกราบเรียนตัวอย่างที่เราคิดก็ต้องกราบเรียนด้วยความเคารพว่าจะถือเป็นเรื่องใหม่ทีเดียวหรือไม่ อย่างไรก็ตามก็จะไม่เชิงนัก ท่านประธานกรุณาพูดถึงเรื่องการฟื้นฟูกิจการ ท่านสมาชิก สปท. ที่ท่านยังพอจำได้ว่าในกฎหมายล้มละลายจะมีอีกฝั่งหนึ่งที่เรียกว่ากฎการฟื้นฟูกิจการ ๑๗ ปีที่ผ่านมาเป็นกรณีที่เราให้เอกชนเข้ามาทำงานใน ๒ ฐานะแล้ว คือฐานะที่เรียกว่าผู้ทำแผนกับผู้บริหารแผน และเราคือกรมบังคับคดีเป็นผู้กำกับดูแล เพราะฉะนั้น ๑๗ ปีที่ผ่านมาต้องกราบเรียนด้วยความเคารพ เราก็ทำหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแลในฝั่งของการฟื้นฟูกิจการโดยมีเอกชนเข้ามาทำงาน เราต้องการหลักคิดทำนองเดียวกันนี้มาในส่วนของกฎทางด้านล้มละลายบ้าง -----

เพราะเราเชื่อว่า ๑๗ ปีที่ได้มีโอกาสทำหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแลในบางส่วนบางเสี้ยวหนึ่งของกฎหมายล้มละลาย เราพอมีประสบการณ์ไม่มากนักน้อยนะค่ะ เพราะฉะนั้นเราเอาประสบการณ์ในการกำกับดูแลต่าง ๆ เหล่านี้เข้ามาในฝั่งของกฎหมายล้มละลาย ซึ่งจริง ๆ แล้วต้องกราบเรียนนะค่ะ ในฝั่งกฎหมายล้มละลายความซับซ้อนยุ่งยากมีน้อยกว่าเรื่องการฟื้นฟูกิจการค่ะ เนื่องจากในเรื่องของกฎหมายล้มละลาย ต้นของกฎหมายบอกว่าต้องเป็นบุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว จึงสามารถถูกฟ้องล้มละลายได้ บุคคลธรรมดา ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท นิติบุคคล ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในขณะที่ฟื้นฟูกิจการนี้กิจการก็ยังคงมีอยู่ ไม่ได้ล้มหายตายจากไปไหนนะค่ะ ยังมีอยู่ การเข้ามาฟื้นฟูเขาสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ เพราะฉะนั้นหลักคิดของเราในการกำกับกิจการฟื้นฟูกิจการ โดยให้เอกชนมาทำหน้าที่เป็นผู้ทำแผนเป็นผู้บริหารแผน เราคิดว่าใช้แนวคิดอย่างนั้นมาในฝั่งของคดีล้มละลายซึ่งเป็นคดีที่ง่ายกว่าได้ ในส่วนนี้ก็กราบเรียนอย่างนี้ว่า นอกเหนือจากคุณสมบัติที่เป็นไปตามเอกสารแล้ว สิ่งหนึ่งที่เราจะกำหนดไว้ให้คือ ไม่ว่าจะเป็นเอกชนเป็นเจ้าของพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เองก็ตาม หรือนิติบุคคลเป็นเองก็ตาม ต้องมีการวางหลักประกันเป็นเงินสด หรือเป็นพันธบัตร หรือเป็นแคชเชียร์เช็ค (Cashier's Cheque) เองก็ตาม ในเบื้องต้นต้องกราบเรียน เพราะตัวเลขอาจจะผันแปรไป เราคิดว่าอย่างน้อยไม่ควรต่ำกว่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของทุนทรัพย์ แต่จะเรียนว่าตัวเลขนี้เป็นเพียงประมาณการเบื้องต้นก่อน เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่จริง ๆ แล้วเราใช้สูตรมาจากการดูแลให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุด

ในส่วนเรื่องการรับฟังความคิดเห็น ท่านเบญจวรรณกรุณากราบเรียนไปแล้วว่า ได้จัดรับฟังความคิดเห็นในหลายๆ โอกาส ในส่วนของกระทรวงยุติธรรมเอง ท่านรัฐมนตรีก็ได้มีโอกาสเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมาน้อยกว่า ๓๖ หน่วยงานที่เป็นส่วนภาคธุรกิจหลัก มีสมาคมธนาคารไทย และเราไม่ลืมที่จะเชิญฝั่งลูกหนี้มาด้วย เชิญสภาลูกหนี้แห่งชาติ และในส่วนของการเป็นลูกหนี้รายย่อยด้วย เพราะเราต้องการได้เสียงตอบรับในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่แล้วผู้ที่มารับฟังความคิดเห็นท่านเห็นด้วยในหลักการ เพราะท่านมองเห็นว่าจะเป็นประสิทธิภาพอย่างมาก ก็กราบเรียนว่าในส่วนนี้เองเราพยายามจะให้ความเชื่อมั่น รายละเอียดต่าง ๆ ก็เป็นในส่วนที่ทางท่านกรรมาธิการได้สรุปในเอกสารแล้ว

สุดท้ายที่จะพูดถึงเรื่องตัวอย่างของต่างประเทศ ทางเราเองก็คิดว่าไม่บรรทัดที่จะพอวัดได้วันนี้ก็คงจะเป็นของธนาคารโลก ขออนุญาตหยิบยกเป็นตัวอย่างโดยสังเขป วันนี้ธนาคารโลกวัดประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหาล้มละลาย ในต่างประเทศที่เขา มีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่เป็นเอกชน โดยเฉพาะญี่ปุ่น วันนี้ถือว่าญี่ปุ่นเป็นประเทศ แชมเปียน (Champion) ของโลกในการแก้ไขปัญหาล้มละลายที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เขาสามารถดำเนินคดีล้มละลายได้เพียงแค่ ๐.๖ ปี หรือครึ่งปี รวบรวมทรัพย์สินไม่น้อยกว่า ๙๒ เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่ประเทศไทยวันนี้ที่เป็นของภาครัฐ เราใช้เวลาถ่วงเฉลี่ยก่อนโน้น เกือบ ๓ ปี การประเมินล่าสุดใช้เวลาเพียง ๑ ปีครึ่ง แต่ประเด็นของการรวบรวมทรัพย์สิน เราเพียงแค่สอบผ่าน ก่อนหน้านี้เราสอบได้เพียงแค่ ๔๙ เปอร์เซ็นต์ แต่ปีล่าสุดเราผ่านมาเป็น ๖๗ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นก็ทราบเรียนว่าแนวคิดโครงการนี้ที่ท่านประธานกรรมการ กรุณาบอกแล้วว่าเป็นความคิดเบื้องต้น การเติมเต็มความสมบูรณ์เกิดขึ้นจากข้อสังเกตของ สมาชิกทุกท่าน ก็เรียนว่ากรมบังคับคดีเองเรามุ่งมั่นทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก มุ่งมั่นในการทำหน้าที่ที่จะเป็นการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสุดท้ายก็มุ่งมั่นในการทำงานโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เราเชื่อว่าโจทย์ที่ร่วมกันคิด กับคณะกรรมการในครั้งนี้เป็นสิ่งที่ยังคงนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทั้ง ๓ ประการข้างต้น ขอบพระคุณท่านประธานเป็นอย่างสูงค่ะ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านประธานยุทธศรัป

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

พัชรี ๔๗/๑

พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ (ประธานกรรมการ) : ขอบพระคุณท่านประธานครับ สำหรับข้อเสนอแนะและข้อกังวลของท่านสมาชิก กรรมการได้รับไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องของจริยธรรม ในเรื่องของผลประโยชน์ทับซ้อน ในเรื่องของคุณภาพ แล้วก็บทบาทของคนที่จะมาทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภาคเอกชน ในการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของ จ.พ.ท. ภาคเอกชน ก็จะเสนอไว้ในรายงานด้วยว่าควรจะได้มีการหารือกับสถาบันคุณภาพวิชาชีพด้วย อย่างน้อยที่สุดไปดูประสบการณ์ทางนั้นทั้งเรื่องคุณภาพของวิชาการและคุณภาพของจริยธรรมด้วย ขอบคุณท่านประธาน ขอบคุณท่านสมาชิกในข้อแนะนำทั้งหลาย กรรมการรับไว้แล้วจะไปดูอย่างจริงจัง ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : มีสมาชิกที่จะซักถามเพิ่มเติม ขอเชิญท่าน พลเอก เลิศรัตน์ครับ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช : ขอบพระคุณครับท่านประธาน พลเอก เลิศรัตน์กราบเรียนท่านประธาน จะได้บันทึกประชุมถูก สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ขอบพระคุณครับ ไม่ใช่คุณภาพครับ คุณวุฒิรวมคุณภาพและรวมอื่น ๆ อีกด้วย

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ผมเข้าใจว่าคุณภาพรวมคุณวุฒิ ขอบคุณท่านเลิศรัตน์ครับ ไม่คิดค่าโฆษณาเช่นกันครับ เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณารายงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ก่อนจะขอมติจากที่ประชุม ผมขอตรวจสอบองค์ประชุมก่อนนะครับ

(นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนทำการตรวจสอบองค์ประชุม)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิแสดงตน โปรดเสียบัตรและกดปุ่มแสดงตนครับ (สมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ยังมีสมาชิกทยอยเข้ามาในห้องประชุมนะครับ สมาชิกได้ใช้สิทธิแสดงตน เรียบร้อย เจ้าหน้าที่แสดงผลครับ เดี่ยวรอสักครู่ขอเพิ่มอีก ๑ ท่าน เรียบร้อยนะครับ จำนวนผู้เข้าประชุม ๑๕๗ ท่าน เป็นอันว่ามีผู้เข้าประชุมครบองค์ประชุม

เรื่อง

วันที่ 02 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เวลา 13:23

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 157

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (การตรวจสอบองค์ประชุม)

หน้า 1 / 1.517

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
1		พลโท กมล สุภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
2		นายกฤษฎา จินะวิจารณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
3		นายกสิณท์ สารสิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
4		นายเกียรติเดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
5		นายเกียรติศ อาชวคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
6		นายเกียรติ ภิรมย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
7		นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
8		นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
9		นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
10		พลเรือเอก ไกรฐ วัฒนธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
11		นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
12		นายเข้มชัย ชูติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
13		พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
14		พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
15		พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
16		นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
17		พลอากาศเอก คราฑพิทย์ ภูธร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
18		นายคำณูณ สิทธิสมาน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
19		หม่อมราชวงศ์จักรกรรณ จิตรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
20		พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
21		นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
22		พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสฤณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
23		นายจุมพล สุขมัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
24		นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
25		พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครื่องงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
26		นายเฉลิมพล ประทีปะวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
27		นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
28		พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนทรัพย์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
29		นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
30		พลตำรวจเอก ชิดชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
31		นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
32		นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
33		พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
34		พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
35		พลเอก ชูศิลป์ คุณนาไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
36		นายฐานุบุตร ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
37		พลเอก จูติวัจน์ กำลังเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
38		นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
39		พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
40		นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
41		ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
42		นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
43		นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
44		นายตระกูล วินิจนัยภาค	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
45		พลตำรวจโท ตรีนท รณฤทธิ์วิชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
46		นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
47		พลอากาศเอก ทวีเดช อังคุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
48		นายธงชัย ลีอดุลย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
49		พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
50		นายธเนศพล ธนบุญวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
51		ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชฎาภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
52		พลเอก ธวัช จารุกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
53		นายธวัชชัย พักอังกฤษ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
54		นายธำนิษฐ์ ณะอม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
55		พลตำรวจโท ธีรจิตร อุตมะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
56		พลอากาศเอก ธีระภาพ เสนะวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
57		พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
58		นายนิกร จำนง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
59		นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
60		นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
61		นายบัญชา ปรมีศนาภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
62		พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
63		นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
64		พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
65		นางประภา เหนระกุล ศรีนวนนัต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
66		นายประกาศ คงเอียด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
67		นายประมนต์ สุธีวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
68		ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
69		นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
70		นายปรีชา บุตรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
71		นางปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
72		นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
73		นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐ์บาทุกา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
74		นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
75		นายพงศ์ศักดิ์ เสมนันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
76		นายพนม ศรศิลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
77		นายพรชัย ตระกูลวรานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
78		คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
79		พลเอก พหล สง่าเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
80		พลเอก พอพล มณีรินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
81		พลเรือเอก พระจันทร ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
82		พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
83		นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
84		นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
85		พลเอก ภิบุญ แก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
86		พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
87		นายมนู เลียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
88		นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
89		นางเมธินี เทพมณี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
90		พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
91		พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
92		พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
93		นางรวีวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
94		นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
95		พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
96		พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
97		นายเลิศปัญญา บุรณบัณฑิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
98		พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
99		นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
100		พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
101		นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
102		พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
103		นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
104		พลโท วรวัช บุญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
105		นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
106		พลอากาศเอก วัธน มณีนัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
107		นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
108		นายวันชัย สอนศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
109		นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
110		พลเอก วิชิต ยาทิพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
111		นายวิเชียร ขวาลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
112		นายวินัย ดะห์ลัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
113		นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
114		นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
115		นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
116		พลเอก ภูมิพันธ์ ลีลายุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
117		นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
118		นายศิริชัย ไม้งาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
119		นายสถิตย ลิมพพงศ์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
120		พลเรือเอก สถิตยพันธุ์ เกยานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
121		นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
122		นายสมชาย พุฒิกัลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
123		พลโท สมชาย ลีนประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
124		นายสมเดช นิลพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
125		นายสมพงษ์ สระแก้ว	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
126		นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
127		พลเอก สุรเวทย์ ชลอยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
128		นายสังคีต พิริยะรังสรรค์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
129		นายสันตศักดิ์ จรุงงามพิเชษฐ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
130		พลตรี สิริวิทย์ นาคทอง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
131		นายสุชน ซาลีเครือ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
132		พันเอก สุชาติ จันทรโชติกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
133		นายสุนชัย คำคุณเศรษฐ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
134		นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
135		นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
136		พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
137		นายเสรี สุวรรณภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
138		นายเสรี อติภัทระ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
139		นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
140		พลอากาศเอก อนาวิน อิมมัยรัตน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
141		พลเรือเอก อนุทัย รัตตะรังสี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
142		นายอนุสร จีรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
143		นายอนุสิทธิ์ คุณากร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
144		นายอภิชาติ จงสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
145		พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
146		นายอภินันท์ ชี้อธานุวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
147		นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
148		นายอรุณ จิรขวาลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
149		นายอลงกรณ์ พลบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
150		ศาสตราจารย์อัครา ศานติศาสน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
151		นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
152		นายอับลุดฮาลิม มินฮาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
153		พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
154		พลตำรวจโท อาจิม โชติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
155		พลตำรวจโท อำนวย นิยมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
156		นายอุทัย เลานวิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
157		พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

1. นายอลงกรณ์ พลบุตร
2. นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ

รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง
รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง

ต่อไปผมจะขอติจากที่ประชุมว่าจะเห็นชอบกับรายงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือไม่ หากเห็นชอบ คณะกรรมาธิการจะได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกไปปรับปรุงก่อนที่จะส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปนะครับ

(นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ต่อไปเป็นการลงมติตามข้อบังคับ ข้อ ๖๐ ขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ผู้ใดเห็นชอบ โปรดกดปุ่มเห็นด้วย ผู้ใดไม่เห็นชอบ โปรดกดปุ่มไม่เห็นด้วย ผู้ใดเห็นว่าควรงดออกเสียง โปรดกดปุ่มงดออกเสียง ขอเชิญใช้สิทธิครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : มีสมาชิกท่านใดที่ยังไม่ได้ใช้สิทธิไหมครับ ถ้าใช้สิทธิเรียบร้อยแล้วก็ขอปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่แสดงผลการลงคะแนนครับ ผลของการลงคะแนนเป็นดังนี้ มีผู้เข้าประชุม ๑๕๙ ท่าน เห็นด้วย ๑๕๖ ท่าน ไม่เห็นด้วย ไม่มี งดออกเสียง ๓ ท่าน ไม่ลงคะแนนเสียง ไม่มี แสดงว่าชนะเอกฉันท์นะครับ

เรื่อง

วันที่ 02 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เวลา 13:24

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 159

เห็นด้วย 156

ไม่เห็นด้วย 0

งดออกเสียง 3

ไม่ลงคะแนนเสียง 0

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการนำความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกฯ ไปปรับปรุงก่อนส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

หน้า 1 / 1.518

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
1	1	พลโท กมล สุวภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
2	2	นายกฤษฎา จินะวิจารณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
3	4	นายกสินธ์ สารสิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
4	5	นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
5	6	นายกษิตศ อาชวคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
6	7	นายกษิต ภิรมย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
7	8	นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
8	10	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
9	11	นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
10	13	พลเรือเอก ไกรวุธ วัฒนธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
11	14	นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
12	16	นายเข้มชัย ชูติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
13	17	พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
14	18	พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
15	19	พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
16	20	นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
17	21	พลอากาศเอก คราทิพย์ ฤกษ์ ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
18	22	นายคำณูณ สิทธิสมาน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
19	24	หม่อมราชวงศ์จักรกรรณ จิตรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
20	25	พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
21	26	นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
22	28	พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสุกณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
23	29	นายจุมพล สุขมัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
24	30	นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

กลุ่มงานรายงานการประชุม สำนักรายงานการประชุมและเลข สผ

โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๗๒-๓, ๐ ๒๒๔๔ ๑๓๑๐

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
25	31	พลอากาศตรี เจริมชัย เครืองาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
26	32	นายเฉลิมพล ประทีปะวณิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
27	33	นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
28	34	พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนทรัพย์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
29	37	นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
30	39	พลตำรวจเอก ชิดชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
31	40	นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
32	41	นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
33	43	พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
34	44	พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
35	45	พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
36	46	นายฐาปนตร ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
37	47	พลเอก รัฐวิวัฒน์ กำลึงเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
38	48	นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
39	49	พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
40	52	นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
41	53	ศาสตราจารย์ดุสิต เครืองาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
42	54	นายดุสิต สีสลักทรัพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
43	56	นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
44	57	นายตระกูล วินิจฉัยภาค	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
45	58	พลตำรวจโท ดริศ รณฤทธิ์ชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
46	59	นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
47	62	พลอากาศเอก ทวีเดช อังสุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
48	65	นายธงชัย ลีอดุลย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
49	67	พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
50	68	นายธเนศพล ธนบุญวัฒณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
51	69	ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญาผาด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
52	70	พลเอก ธวัช จารุกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
53	72	นายธวัชชัย พักอังกู	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
54	74	นายธานินทร์ ณะเฒ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
55	75	พลตำรวจโท ธีรจิตร อุตมะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
56	76	พลอากาศเอก ธีระภาพ เสนะวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
57	77	พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
58	78	นางนรรัตน์ พิมเสน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
59	79	นายนิกร จำนง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
60	80	นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
61	82	นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
62	83	นายบัญชา ปรมีศตนาภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
63	84	พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
64	85	นางเบญจวรรณ สว่างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
65	86	พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
66	87	นางประภา เติระกุล ศรีนวนนิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
67	88	นายประกาศ คงเอียด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
68	89	นายประมนต์ สุธีวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
69	90	ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
70	92	นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
71	94	นายปรีชา บุตรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
72	96	นางปัทมา เรียงวิเศษกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
73	97	นายปานเทพ กล้านรงค์าญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
74	98	นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาฑา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
75	99	นายปิณฑงค์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
76	101	นายพงศ์ศักดิ์ สัมพันธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
77	102	นายพนม ศรีศิลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
78	103	นายพรชัย ตระกูลวรานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
79	104	คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
80	106	พลเอก พหล สว่างเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
81	107	พลเอก พอพล มณีรินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
82	108	พลเรือเอก พระจันทร ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
83	109	พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
84	110	นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
85	111	นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
86	112	พลเอก ภิบุญ แก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
87	113	พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
88	115	นายมนู เลียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
89	116	นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
90	117	นางเมธิณี เทพมณี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
91	118	พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
92	119	พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
93	120	พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
94	121	นางรวีวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
95	122	นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
96	123	พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
97	124	พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
98	125	นายเลิศปัญญา บุญบัณฑิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
99	126	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
100	127	นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
101	128	พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
102	129	นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
103	130	พลเอก วรวิทย์ พรณสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
104	131	นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
105	132	พลโท วราห์ บุญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
106	133	นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
107	134	พลเอก วัฒนา สรรพานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
108	135	พลอากาศเอก วัธน มณีนัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
109	136	นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
110	137	นายวันชัย สอนศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
111	138	นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
112	139	พลเอก วิชิต ยาทิพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
113	140	นายวิเชียร ขวาลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
114	143	นายวินัย ดะห์ลัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
115	144	นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
116	146	นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
117	147	นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
118	148	พลเอก วุฒินันท์ ลีลายุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
119	151	นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
120	152	นายศิริชัย ไหมงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
121	153	นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
122	154	พลเรือเอก สติรพันธุ์ เกยานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
123	156	นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
124	158	นายสมชาย พงศ์มิกัลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
125	159	พลโท สมชาย ลีนประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
126	160	นายสมเดช นิลพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
127	161	นายสมพงษ์ สระกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
128	162	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
129	163	พลเอก สราวุธ ชลออยู่	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
130	165	นายสังคีต พิริยะรังสรรค์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
131	166	นายสันตศักรย์ จรุงงามพิเชษฐ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
132	167	พลตรี สิริวิทย์ นาคทอง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
133	168	นายสุชน ชาลีเครือ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
134	169	พันเอก สุชาติ จันทร์โชติกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
135	170	นายสุนชัย คำคุณเศรษฐ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
136	171	นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
137	173	นายสุรินทร์ จิรวินิชกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
138	176	พลตำรวจเอก สุวิระ ทองเมตตา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
139	177	นายเสรี สุวรรณภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
140	178	นายเสรี อติภัทระ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
141	179	นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
142	180	พลอากาศเอก อนาวิน อิมย์รัตน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
143	181	พลเรือเอก อนุทัย รัตตะรังสี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
144	182	นายอนุสร จีรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
145	183	นายอนุสิทธิ์ คุณากร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
146	184	นายอภิชาติ จงสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
147	185	พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
148	186	นายอภิรักษ์ ชี้อธานุวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
149	188	นางอรมน ทวีทรัพย์ธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
150	189	นายอรุณ จิระวาลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
151	190	นายอลงกรณ์ พลบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
152	191	ศาสตราจารย์อศรา ศานติศาสน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
153	192	นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
154	193	นายอับลุลฮาติม มินฮาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
155	194	พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
156	195	พลตำรวจโท อาจิณ โชติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
157	197	พลตำรวจโท อำนวย นิมมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
158	199	นายอุทัย เลาหวิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
159	200	พลเอก เอกชัย จันทรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

1. นายอลงกรณ์ พลบุตร	รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง
2. นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

พัชรี ๔๗/๔

พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ (ประธานกรรมาธิการ) : ขอบพระคุณครับ
ท่านประธาน ขอบพระคุณท่านสมาชิกทุกท่านครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : จบการพิจารณารายงานของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ขอขอบคุณคณะกรรมาธิการและผู้มาชี้แจงนะครับ

ต่อไปเป็นการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๓.๒ รายงานของคณะกรรมาธิการ
ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เรื่อง การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ

รายงาน

ของ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ”

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

(สำเนา)

ที่ (สปท) ๑๑๖๙/๒๕๖๐

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เรื่อง “การส่งเสริมการจ้าง
แรงงานผู้สูงอายุ”

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าว จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน
๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมนั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	ประธานกรรมการ
๒. นายอำพล จินดาวัฒนะ	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวิเชียร ขวาลิต	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	กรรมการและประธานที่ปรึกษา
๕. พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรวิทย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๖. พลอากาศเอก นิรันดร์ ยิ้มสรวล	กรรมการและที่ปรึกษา
๗. พลเอก ปราการ ชลยุทธ	กรรมการและที่ปรึกษา
๘. นายพรชัย ตระกูลวรานนท์	กรรมการและที่ปรึกษา
๙. พลอากาศเอก มนัส รูปขจร	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๐. นายเลิศปัญญา บูรณบัณฑิต	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๑. นายอิสรา ศานติศาสน์	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๒. พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	โฆษกกรรมการ
๑๓. พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	โฆษกกรรมการ
๑๔. นายศิริชัย ไหมงาม	เลขานุการกรรมการ
๑๕. นายต่อพงศ์ เสลานนท์	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

อนึ่ง นายอิสรา ศานติศาสน์ และพลเอก ชูศักดิ์ สันติวรวิทย์ ได้มีหนังสือแจ้งความประสงค์
ขอลาออกจากการเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐
มกราคม ๒๕๖๐ และวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ ตามลำดับ ส่งผลให้สมาชิกภาพการเป็นกรรมการสิ้นสุดลง
ตามข้อที่ ๙๑ อนุ ๓ ของข้อบังคับการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง “การส่งเสริมการจ้างแรงงาน
ผู้สูงอายุ” ตามแผนการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และ
หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา
ดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) อโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์

(นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

สำนักกรรมการ ๓

กลุ่มงานคณะกรรมการการสวัสดิการสังคม

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๙๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๙๖

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวปรัชญาภรณ์ อมรเวช)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน

คณะกรรมการการสวัสดิการสังคม

พูนเพิ่ม/ร่าง

อมรรัตน์/พิมพ์

๗ ๒๕๖๕/ตรวจ

สารบัญ

รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อน
การปฏิรูปประเทศด้านสังคม
เรื่อง “การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ”

	หน้า
๑. แผนการปฏิรูปประเทศ	
- ประเด็นการปฏิรูป “การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ”	๑
- ปัญหาและข้อเท็จจริง	๑
๒. วิธีการปฏิรูป	
- วิเคราะห์ จัดทำแนวทาง เกี่ยวกับเรื่องที่จะปฏิรูป	๘
๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป	
๓.๑ ระยะที่ ๑	๑๐
๓.๒ ระยะที่ ๒	๑๐
๓.๓ ระยะที่ ๓	๑๐
๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๑๑
๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๑๑
๖. ข้อเสนอแนะ	๑๑
ภาคผนวก	
โครงการวิจัย “ถอดบทเรียนสถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานสูงวัย”	

รายงานของ
คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
เรื่อง “การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ”

๑. แผนการปฏิรูป

- ประเด็นการปฏิรูป “การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ”

เป็นเรื่องที่คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เห็นว่าเป็นประเด็นสมควรปฏิรูป เพราะมีความสำคัญเร่งด่วนและสามารถสัมฤทธิ์ผลในการปฏิรูปได้ในระยะเวลาที่เหลืออยู่

- ปัญหา

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงอายุ (Ageing Society) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา โดย ๑ ใน ๑๐ ของประชากรไทยเป็นประชากรที่มีอายุเกินกว่า ๖๐ ปีขึ้นไป และคาดว่าประเทศไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Complete Aged Society) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ คือ อีก ๔ ปีข้างหน้า ประชากรสูงอายุจะมีถึง ๑ ใน ๕ และเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (Super Aged Society) และในอีก ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๔) โดยประมาณการว่าจะมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มเป็นร้อยละ ๓๐ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ทั้งนี้ในปัจจุบันผู้สูงอายุในประเทศไทยมีจำนวนประมาณ ๑๐.๗ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๖ ของประชากรทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นผู้สูงอายุที่ยังมีความสามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ดูแล หรือยังสามารถเป็นพลังของสังคมได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ปัญหาประการหนึ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้คือปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากประเทศจะขาดประชากรวัยแรงงานที่มีคุณภาพทั้งในภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จะส่งผลกระทบต่อกำลังการผลิตและกำลังแรงงาน โดยทำให้โครงสร้างกำลังแรงงานที่เป็นคนหนุ่มสาวลดน้อยลง ซึ่งจะทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทย (GDP) ชะลอตัวลงได้อย่างน้อยร้อยละ ๑ ต่อปี หากมิได้มีการดำเนินการใด ๆ ในขณะเดียวกันประเทศไทยจะมีสุขภาพที่แข็งแรง และมีอายุที่ยืนยาวมากขึ้น ทั้งยังมีสมรรถนะและความต้องการที่จะทำงานต่อ การขยายการจ้างงานผู้สูงวัยจึงเป็นพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญในอนาคต ดังนั้น จึงเกิดแนวคิดในการส่งเสริม ค้ำครอง และขยายโอกาสการทำงานของผู้สูงอายุขึ้น โดยอาจต้องส่งเสริมความต่อเนื่องในการจ้างแรงงาน รวมทั้งการสร้างโอกาสในการได้รับการจ้างงานใหม่ ทั้งนี้เพราะในภาคเอกชนนั้น แรงงานที่อายุเกิน ๔๕ ปี มักจะถูกกีดกันจากเจ้าของกิจการให้ลาออกจากสถานประกอบการเอง เนื่องจากเจ้าของกิจการไม่สามารถรับภาระเรื่องค่าตอบแทนแรงงานที่สูงเกินไปหรืออาจเพราะเนื่องจากประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ใช้แรงงานนั้นลดน้อยถอยลงแล้วแต่กรณี นอกจากนี้ ยังรวมถึงกรณีที่ผู้ใช้แรงงานลาออกจากงานเองเนื่องจากครบหลักเกณฑ์การรับบำนาญจากกองทุนประกันสังคมด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเกิดแนวคิดการส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุขึ้น ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจสภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในช่วงเดือน มกราคม – มีนาคม ๒๕๕๙ พบว่า มีแรงงานผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า ๖๐ ปี มีสัดส่วนการจ้างงานร้อยละ ๓๕.๖ ซึ่งแสดงว่าแรงงานผู้สูงอายุยังสามารถเป็นกำลังแรงงานได้โดยพิจารณา

ตามความสามารถและเหมาะสม จากรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าสัดส่วนของประชากรสูงวัยที่ยังทำงานอยู่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี ๒๕๔๓ ถึง ๒๕๕๓ และจากรายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร^๑ พบว่าในปี ๒๕๕๗ มีคนสูงวัยที่ยังทำงานอยู่จำนวน ๓.๘๔ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒ ของประชากรสูงวัยทั้งหมด โดยร้อยละ ๙.๙ เป็นแรงงานในระบบ และส่วนใหญ่ กว่า ๓.๔ ล้านคน หรือร้อยละ ๙๐.๑ ทำงานเป็นแรงงานนอกระบบ ซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแรงงานสูงวัยทำงานมากที่สุด รองลงมาเป็นภาคกลางและภาคเหนือ ตามลำดับ แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ทำงานด้านการเกษตรและการประมงร้อยละ ๕๙.๕ รองลงมาเป็น พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้า ร้อยละ ๑๘.๑ เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ ๘.๖ อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและการให้บริการ ร้อยละ ๖.๒ ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้จัดการร้อยละ ๒.๘ ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักร ร้อยละ ๒.๖ และผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ ร้อยละ ๑.๐ ตามลำดับ ในขณะที่ข้อมูลแหล่งรายได้ของผู้สูงอายุ พบว่า มีผู้สูงอายุร้อยละ ๓๔ ที่มีแหล่งรายได้หลักจากการทำงาน โดยผู้สูงอายุช่วงอายุ ๖๐ – ๖๔ ปี เป็นผู้สูงอายุช่วงต้นที่ยังคงทำงานอยู่มากที่สุด ซึ่งกล่าวได้ว่าผู้สูงอายุช่วงต้นนี้ยังมีศักยภาพและสุขภาพที่ยังสามารถทำงานได้

แนวคิดในการส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุนี้ เป็นแนวคิดต่อยอดจากฐานความคิดในการขยายอายุเกษียณของข้าราชการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้มีแนวคิดการต่ออายุราชการให้กับข้าราชการในบางตำแหน่งหรือบางสายงานบ้างแล้ว โดยเฉพาะในบางตำแหน่งหรือบางสายงานที่ขาดแคลนคนที่มีคุณภาพ หรือสายงานเหล่านั้นไม่สามารถผลิตคนที่มีคุณภาพได้ทัน เช่น สายงานแพทย์ สายงานนักกฎหมาย สายงานด้านนาฏศิลป์ ซึ่งบุคคลเหล่านี้แม้จะได้รับการต่ออายุราชการโดยอัตโนมัติแต่ยังคงต้องเข้ารับการประเมินสมรรถนะว่ามีความสามารถเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งดังกล่าวต่อไปหรือไม่อย่างไร อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กำลังอยู่ระหว่างการศึกษาแนวทางการขยายอายุการเกษียณราชการทั้งระบบด้วย

อย่างไรก็ตาม จากข้อเท็จจริงด้านสุขภาพพบว่า อายุที่เพิ่มขึ้นจะมีข้อด้อยในเรื่องของสมรรถนะทางกายลดลง แต่มีข้อดีอย่างมากในเรื่องของสมรรถนะทางความคิดและจิตใจจะดีขึ้นความสามารถในการสื่อสารและการแก้ไขปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ การจ้างแรงงานผู้สูงวัยและผู้สูงอายุจึงขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของลักษณะงานต่าง ๆ ที่ต้องการของแต่ละสถานประกอบการ การตัดสินใจจ้างแรงงานผู้สูงวัยต่อไปนั้น ควรเป็นการตกลงร่วมกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง เพราะการตัดสินใจจ้างแรงงานต่อของนายจ้างนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับประโยชน์ที่วัดได้จากการทำงานของลูกจ้างเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับคุณสมบัติที่สำคัญด้านอื่นที่วัดไม่ได้ของลูกจ้างด้วย และลูกจ้างบางคนก็ต้องการหยุดทำงานในตำแหน่งงานปัจจุบันเมื่ออายุ ๕๕ ปี ซึ่งเป็นอายุก่อนเกษียณที่ ๖๐ ปี การที่จะสนับสนุนให้ผู้สูงวัยมีโอกาสทำงานต่อไปได้นั้น จึงควรที่จะต้องมีความร่วมมือกันทั้ง ๓ ฝ่ายคือ นายจ้าง

^๑ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ๒๕๕๘. การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๘.

http://web.nso.go.th/en/survey/lfs/data_lfs/2015_iep_Full%20Report.pdf . ค้นเมื่อ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐

^๒ มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. ๒๕๕๘, สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. ๒๕๕๗. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

ลูกจ้าง และภาครัฐ ในการพัฒนามาตรฐานหรือต้นแบบในการจ้างแรงงานผู้สูงอายุที่เป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย รวมทั้งผลตอบแทนและสวัสดิการด้านประกันสังคมและอื่น ๆ พร้อมมาตรการเชิงนโยบายต่าง ๆ ที่เหมาะสม^๓

ดังนั้น การจ้างแรงงานสูงวัยนั้นอาจแบ่งเป็นสองส่วน คือ การที่ขยายอายุการทำงานของแรงงานที่มีอยู่เดิมให้ยังคงทำงานกับสถานประกอบการโดยไม่ได้มีการเกษียณอายุก่อน (Retirement extension) หรือ การที่จ้างแรงงานสูงวัยกลับมาทำงานต่อ (Reemployment) ซึ่งทั้งสองกรณีอาจมีความแตกต่างกันในเชิงของแรงจูงใจ สิทธิประโยชน์ และสถานภาพทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันสังคมที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการศึกษาอาจต้องมีการกำหนดมาตรการที่แตกต่างรวมถึงการใช้นิยามของการจ้างแรงงานสูงวัยด้วยความระมัดระวัง นอกจากนี้ การจ้างแรงงานสูงวัยในสถานประกอบการยังขึ้นกับปัจจัยที่สำคัญ คือ อุปสงค์และอุปทานของแรงงานสูงวัย โดยด้านอุปสงค์คือความต้องการของฝั่งสถานประกอบการที่มีการพิจารณาถึงศักยภาพทางการเงิน ต้นทุนส่วนเพิ่มในการจ้างแรงงานสูงวัย การบริหารจัดการในภาพรวมและซึ่งสามารถศึกษาถอดบทเรียนการจ้างแรงงานผู้สูงอายุและผู้สูงอายุจากสถานประกอบการต่าง ๆ ได้เป็นการจ้างงานใน ๔ รูปแบบ ดังต่อไปนี้ (แก้วขวัญ ตั้งดิพงค์กุล และ ศุภชัย ศรีสุชาติ, ๒๕๕๙)^๔

รูปแบบที่ ๑ การจ้างงานกลับเข้ามาใหม่ เป็นการให้แรงงานมีการเกษียณอายุตามสัญญาจ้าง (ซึ่งอาจมีการกำหนดอายุเกษียณไว้แตกต่างกันในแต่ละองค์กร) กลับเข้ามาทำงานใหม่ตามปกติ (Re-employment) เช่น เมื่อมีการเกษียณอายุ (๕๕ ปี) ก็จะมีการประเมินเพื่อจ้างงานกลับเข้ามาใหม่ โดยให้ค่าจ้างและสวัสดิการตามที่มีการตกลงกัน ซึ่งส่วนใหญ่มักไม่ต่างจากเดิมและภารกิจ ภาระงานเหมือนเดิมหรือปรับเปลี่ยนบ้างตามความเหมาะสม ทั้งนี้ หากแรงงานสูงวัยมีสิทธิตามเงื่อนไขของการได้รับบำเหน็จหรือบำนาญชราภาพก็จะได้รับเงินส่วนนั้นจากกองทุนประกันสังคม และได้รับเงินค่าตอบแทนจากการจ้างงานใหม่ และเมื่ออายุของแรงงานยังไม่ถึง ๖๐ ปีก็สามารถกลับเข้าสู่ระบบประกันสังคมใหม่ได้ แต่ระยะเวลาของการสะสมเงินเข้ากองทุนก็จะเริ่มต้นนับใหม่ซึ่งอาจไม่คุ้มต่อการสะสมในภาพของระยะยาว สัญญาการจ้างงานใหม่ส่วนใหญ่เป็นลักษณะปีต่อปี เพื่อเป็นการประเมินศักยภาพในการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้อย่างเป็นระยะ ๆ

รูปแบบที่ ๒ การขยายอายุการเกษียณ (Retirement age extension) เป็นการให้โอกาสแรงงานสูงวัยในการที่จะทำงานต่อ โดยอาจมีเกณฑ์ในการเลือกให้แรงงานสูงวัยขยายอายุการทำงานได้ต่อไปอีก ส่งผลให้แรงงานสูงวัยกลุ่มนี้จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคมเนื่องจากยังอยู่ในสถานะของผู้ประกันตน จึงยังไม่ได้รับเงินบำเหน็จหรือบำนาญจากกองทุนประกันสังคม อย่างไรก็ตาม แรงงานสูงวัยก็จะได้รับการสะสมช่วงเวลาตามเงื่อนไขของกองทุนประกันสังคม ซึ่งจะทำให้อัตราค่าจ้างได้รับบำนาญสูงขึ้นตามจำนวนปีที่เพิ่มขึ้นจากการสมทบอย่างน้อยขั้นต่ำ ๑๘๐ เดือน และเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ ๑.๕ ในทุกการสมทบเพิ่มขึ้น ๑๒ เดือน

^๓ มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (๒๕๕๙). การจ้างแรงงานผู้สูงอายุพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย. เอกสารประกอบการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายการขยายอายุการจ้างแรงงานผู้สูงอายุในสถานประกอบการ

^๔ ศุภชัย ศรีสุชาติ และ แก้วขวัญ ตั้งดิพงค์กุล (๒๕๕๙). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยถอดบทเรียนสถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานสูงวัย. มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

รูปแบบที่ ๓ การใช้รูปแบบการจ้างงานในรูปแบบที่ยืดหยุ่น เป็นการจ้างงานโดยอาจใช้รูปแบบของการจ้างแรงงานนอกระบบมาช่วยหรือเป็นการจ้างงานในรายชิ้นโดยจัดเป็นการทำงานนอกระบบ อาศัยความชำนาญ ไม่จำเป็นต้องมีการใช้เครื่องมือการผลิตที่จำกัดเฉพาะในสถานประกอบการเท่านั้นในการผลิต งานในลักษณะนี้จะเป็นงานที่มีคุณลักษณะเฉพาะที่สามารถสร้างระบบควบคุมคุณภาพของงานผลิตที่เกิดภายนอกสถานประกอบการได้หรือการทำงานที่บ้าน หรือในชุมชน การจ่ายค่าตอบแทนของสถานประกอบการก็จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปจากการจ่ายค่าตอบแทนรายเดือนเป็นการจ่ายค่าตอบแทนตามจำนวนชิ้นงานและคุณภาพงาน โดยระบบนี้จะสร้างความยืดหยุ่นให้กับผู้ประกอบการทั้งในด้านของการลดจำนวนพนักงานและค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการ

รูปแบบที่ ๔ การจ้างแรงงานสูงวัยใหม่ โดยไม่คำนึงถึงว่าแรงงานนั้นจะเคยทำงานที่สถานประกอบการนั้นมาก่อนหรือไม่ เป็นการเปิดกว้างให้แรงงานสูงวัยที่เคยทำงานในระบบหรือนอกระบบสามารถเข้ามาในระบบได้ โดยเป็นการใช้ความสามารถขั้นพื้นฐานหรือความสามารถเฉพาะที่ติดตัวแรงงานสูงวัยในการเข้ามาประกอบอาชีพ สถานประกอบการสามารถเปิดรับโดยไม่จำเป็นต้องมีการฝึกงานทักษะสูงให้กับแรงงานสูงวัยหรือเป็นงานที่ไม่มีความซับซ้อน หรือ อาจมีการฝึกงานเพิ่มทักษะอย่างง่ายที่เกี่ยวข้องกับงานให้กับแรงงานใหม่

อย่างไรก็ตาม การจ้างแรงงานสูงวัย ควรมีความเข้าใจธรรมชาติของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท ลักษณะงานและรูปแบบหรือวิธีจ่ายค่าจ้าง ค่าตอบแทนพิเศษ ค่าตอบแทนเกื้อกูล เพื่อให้กระบวนการเสริมสร้างการจ้างงานเป็นไปอย่างเป็นระบบและตอบสนองต่อรูปแบบที่แตกต่างของแต่ละประเภทงานและอุตสาหกรรม

ตารางที่ ๑ รูปแบบค่าตอบแทนตามรูปแบบของการจ้างงาน

รูปแบบ	ประกันสังคมเดิม	เงินชดเชย การออกจากงาน	เงินเดือนใหม่ และ สวัสดิการพื้นฐาน	ประกันสังคมใหม่	ข้อสังเกต
การจ้างงานกลับ เข้ามาใหม่	ขาดจากระบบ ประกันสังคม จึงมีสิทธิใน บำนาญ/บำเหน็จตาม สิทธิที่สะสม	ได้รับเงินชดเชยตามสิทธิ	ฐานเงินเดือนและ สวัสดิการได้ไม่ต่าง จากเดิม	สามารถสมัครเข้าระบบ โดย เริ่มนับระยะเวลาส่งเงิน สมทบใหม่	กิจการสามารถเลือกหรือตัดสินใจในการจ้างงานด้วย ระบบสัญญาเป็นงานๆ โดยพนักงานอาจไม่ต้องอยู่ ในระบบประกันสังคมตามมาตรา ๓๓
การขยายอายุ การเกษียณ	ยังอยู่ในระบบ ประกันสังคม ดังนั้นจึง อาจยังไม่ได้สิทธิบำนาญ หรือบำเหน็จ แต่สามารถ สะสมอายุของการส่งเงิน สมทบ	ยังไม่ได้รับเงินชดเชยตาม สิทธิ	ฐานเงินเดือนและ สวัสดิการได้ไม่ต่าง จากเดิม	เนื่องจากการขยายอายุ การทำงานจึงไม่ได้ออกจาก ระบบประกันสังคมและเป็น การสมทบที่ต่อเนื่อง	แรงงานไม่เสียสิทธิจากระยะเวลาการจ่ายสมทบแต่ ไม่ได้เงินก้อน นายจ้างและลูกจ้างอาจมีข้อตกลงร่วม เกี่ยวกับเงินชดเชยการออกจากงานโดยการแบ่งจ่าย เพื่อเป็นแรงจูงใจให้แรงงานทำงานต่อ
รูปแบบยืดหยุ่น (นอกระบบ)	ขาดจากระบบ ประกันสังคม จึงมีสิทธิใน บำนาญ/บำเหน็จตาม สิทธิที่สะสม	ได้รับเงินชดเชย ตามสิทธิ	กรณีที่มิได้เป็นพนักงาน ของกิจการจะไม่ได้รับ สวัสดิการอื่น ๆ เนื่องจาก สถานะจะเป็นการรับงาน ไปทำ และค่าตอบแทน ขึ้นกับข้อตกลง	ไม่ได้อยู่ในระบบ ประกันสังคมตามมาตรา ๓๓ แต่ผู้ประกันตนสามารถ สมัครเป็นผู้ประกันตนตาม มาตรา ๓๙ ได้ และเป็นการ จ่ายสมทบที่คงที่ฝ่ายเดียว	บริษัทอาจเลือกรูปแบบหรือวิธีการจ้างงานที่มีความ เหมาะสม รวมถึงการกำหนดค่าตอบแทนสามารถเป็น อิสระได้ ทั้งนี้การใช้ระบบที่ยืดหยุ่นนี้อาจขึ้นกับ ประเภทของกิจการ ผลผลิตหลักของกิจการ
จ้างงานผู้สูงอายุ ใหม่	อาจมีหรือไม่มีสิทธิ ประโยชน์มาก่อน โดยเฉพาะแรงงานที่มา จากนอกระบบ	ไม่มี	ได้ตามข้อกำหนดตาม สัญญา	สามารถสมัครเข้าระบบ โดย เริ่มนับระยะเวลาส่งเงิน สมทบใหม่	กิจการอาจมีการระบุระยะเวลาทำงานการประเมินผล ไว้ในสัญญา เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เข้ามาใหม่ ซึ่งอาจมี ต้นทุนในการฝึกอบรมที่สูงกว่าเดิม

ตารางที่ ๒ รูปแบบการจ้างงาน กลุ่มเป้าหมาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการจ้างงาน	กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๑. การจ้างงานกลับเข้ามาใหม่	แรงงานสูงวัยในระบบอายุตั้งแต่ ๕๕ ปีขึ้นไป ๕๒๓,๑๙๒ คน	๑) พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน ๒) พ.ร.บ.ประกันสังคม
๒. การขยายอายุการเกษียณ	แรงงานสูงวัยในระบบอายุตั้งแต่ ๕๕ ปีขึ้นไป ๕๒๓,๑๙๒ คน	๑) พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน ๒) พ.ร.บ.ประกันสังคม
๓. การใช้รูปแบบการจ้างงานในรูปแบบที่ยืดหยุ่น	แรงงานสูงวัยนอกระบบ ๓,๔๐๐,๐๐๐ คน	๑) พ.ร.บ.คุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ ๒) พ.ร.บ.ประกันสังคม
๔. การจ้างแรงงานสูงวัยใหม่	๑) แรงงานสูงวัยในระบบอายุตั้งแต่ ๕๕ ปีขึ้นไป ๕๒๓,๑๙๒ คน ๒) แรงงานสูงวัยนอกระบบ ๓,๔๐๐,๐๐๐ คน	๑) พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน ๒) พ.ร.บ.ประกันสังคม

กระทรวงแรงงาน ร่วมกับวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) จัดทำแผนกลยุทธ์ด้านการทำงานของผู้สูงอายุระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓)^๕ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุ้มครองผู้สูงอายุร่วมกันขับเคลื่อนการทำงานของสูงอายอย่างเป็นรูปธรรม และมีการจัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการ โดยแผนกลยุทธ์ด้านการทำงานของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์ ได้แก่

๑. กลยุทธ์กระจายงานสู่บ้านหรือชุมชน เพื่อลดอุปสรรคของผู้สูงอายุจากการเดินทางไปทำงาน หรือสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานที่ไม่เหมาะสม และเพิ่มโอกาสในการทำงานเชิงเศรษฐกิจของผู้สูงอายุโดยทำงานภายในบ้านหรือภายในชุมชน รวมทั้งเพื่อให้เกิดการแบ่งงานกันทำตามความถนัดและความสามารถอย่างเหมาะสม โดยผู้สูงอายุเป็นผู้ใช้ภูมิปัญญาและออกความคิด โดยมีคนรุ่นหลังมาช่วยในขั้นตอนการผลิต การตลาด และการส่งเสริมการขาย ได้แก่

- ๑.๑ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนกระจายงานให้กับผู้สูงอายุได้ทำงานที่บ้าน/ภายในชุมชน
- ๑.๒ ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาผู้สูงอายุไปใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนร่วมกับสมาชิก

ชุมชนวัยอื่น ๆ

๒. กลยุทธ์ด้านการขยายอายุเกษียณราชการ

๒.๑ กำหนดนโยบายและการดำเนินงานในการขยายอายุเกษียณในภาครัฐในสายงานที่ขาดแคลนที่ไม่ใช่ตำแหน่งงานบริหาร พร้อมทั้งมีเกณฑ์กำหนดการประเมินประสิทธิภาพการทำงานผู้ที่ได้รับการขยายอายุการเกษียณ

๒.๒ ปรับปรุงระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการให้สอดคล้องกับการขยายการเกษียณอายุราชการ

^๕ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). (๒๕๕๙). แผนกลยุทธ์ด้านการทำงานของผู้สูงอายุระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓).

๓. กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการจ้างงานต่อเนื่องของภาคเอกชน

๓.๑ สร้างแรงจูงใจเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้ภาคเอกชน ต่ออายุการทำงานหรือขยายระยะเวลาการทำงานให้กับลูกจ้างที่เป็นผู้สูงอายุด้วยมาตรการประเภทต่าง ๆ เช่น มาตรการด้านระบบสวัสดิการสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น

๓.๒ ปรับระบบประกันสังคมในส่วนของบำนาญชราภาพให้เอื้อต่อการจ้างงานต่อหลังจากอายุ ๕๕ ปี

๔. กลยุทธ์ส่งเสริมการจ้างงานให้กับผู้สูงอายุในอาชีพที่เหมาะสมกับวัย ประสบการณ์การทำงาน และสมรรถนะทางกาย เพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานให้กับผู้สูงอายุที่ปรารถนาที่จะทำงานและช่วยเพิ่มจำนวนแรงงานในระบบให้เพียงพอ ได้แก่

๔.๑ สร้างแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนมีการจ้างงานผู้สูงอายุในงานที่เหมาะสมกับวัยวุฒิและสมรรถนะ

๔.๒ พัฒนาศักยภาพและทักษะแรงงานอย่างต่อเนื่อง โดยให้เหมาะสมกับวัย

๕. กลยุทธ์การสร้างฐานข้อมูลตลาดแรงงานด้านผู้สูงอายุ

๕.๑ สร้างตลาดแรงงานผู้สูงอายุทั้งในส่วนกลางและระดับจังหวัดเพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างนายจ้างที่ต้องการจ้างผู้สูงอายุและผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน

๕.๒ ส่งเสริมให้มีการสร้างและพัฒนาฐานข้อมูลด้านแรงงานผู้สูงอายุให้เที่ยงตรงและทันสมัยและภาคส่วนต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้

การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุในขณะนี้ รัฐบาล โดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญกับการรับมือสถานการณ์สังคมสูงวัยที่ประเทศไทยกำลังเผชิญ โดยมีการออกนโยบายและมาตรการรองรับที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในส่วนการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ ได้มีแนวทางการและดำเนินการปรับปรุงกฎหมายตลอดจนออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อหนุนเสริมการจ้างงานแรงงานผู้สูงอายุ เช่น

๑) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เอื้อต่อการทำงานของผู้สูงอายุ โดยกระทรวงแรงงานอยู่ระหว่างการดำเนินการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ...) พ.ศ. โดยมีแนวทางเสนอแก้ไขเพิ่มเติมให้การเกษียณอายุถือเป็นการเลิกจ้าง และกรณีที่ไม่ได้มีการกำหนดอายุการเกษียณให้ถือว่า ๖๐ ปี เป็นการเกษียณอายุทันที และให้นายจ้างจ่ายเงินชดเชย ตลอดจนประเด็นการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำในกลุ่มแรงงานเฉพาะซึ่งรวมถึงแรงงานผู้สูงอายุด้วย และพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ อยู่ระหว่างการพิจารณาแก้ไขเกี่ยวกับการขยายอายุรับสิทธิประโยชน์กรณีบำนาญชราภาพจากเดิม ๕๕ ปี ออกไปเป็น ๖๐ ปี ที่จะเอื้อต่อการจ้างงานต่อหลังจากลูกจ้างอายุ ๕๕ ปี

๒) กระทรวงการคลังได้กำหนดมาตรการส่งเสริมการจ้างงานแรงงานสูงอายุ โดยออกพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๖๓๙) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๐ เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งรับผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปเข้าทำงาน เพื่อส่งเสริมให้มีการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ

ทั้งนี้ ประเทศไทยในเวลาอันใกล้ แรงงานในประเทศไทยจะขาดแคลนส่งผลให้อาจต้องจ้างแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านข้างเคียง และแม้ว่าประเทศไทยจะผ่อนปรนการจ้างงานแรงงานต่างด้าวแล้ว แต่จากการศึกษาพบว่าประเทศข้างเคียงก็ประสบปัญหาการเข้าสู่สังคมสูงวัยเช่นกัน ซึ่งจะส่งผลให้แรงงานต่างชาตินั้นกลับไปทำงานในประเทศของตน ทั้งนี้ การส่งเสริมการจ้างงานและขยายโอกาสการทำงานของแรงงานสูงอายุเพื่อนำไปสู่เป้าประสงค์ในการรองรับสังคมสูงวัย การสร้างหลักประกันทางรายได้ยามสูงวัย เป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยที่ทุกสถานประกอบการควรต้องมีการจ้างแรงงานสูงวัยในอัตราส่วนที่เหมาะสม มีการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานสูงวัย มีการบริหารจัดการแรงงานสูงวัยให้เป็นการดำเนินงานที่เป็นปกติของสถานประกอบการ โดยแรงงานในแต่ละช่วงอายุสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ดีและไม่มีการเลือกปฏิบัติด้านอายุ

๒. วิธีการปฏิรูป

- วิเคราะห์ จัดทำแนวทางเกี่ยวกับเรื่องที่จะปฏิรูป

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ได้กำหนดกรอบและดำเนินการเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิรูปในประเด็นเรื่อง “การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ” โดยมีกระบวนการดำเนินการในภาพรวม ประกอบด้วย

๑) รวบรวมข้อมูลจากการประชุมรับฟังข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากหน่วยงานผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการทบทวนเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเสนอให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ เพื่อดำเนินการส่งรายละเอียดให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาสืบสานการดำเนินการ

๓) ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนการปฏิรูปในประเด็นเรื่อง “การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ” ร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อรับทราบผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูป ประสบผลสำเร็จ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ได้ดำเนินการรับฟังข้อมูลแนวทางการส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ โดยมีกระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว และกระทรวงแรงงานได้รายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุโดยสรุป ดังนี้

(๑) กระทรวงแรงงาน ได้จัดตั้งศูนย์บริการจัดหางานผู้สูงอายุ และศูนย์ขึ้นทะเบียนหางานผู้สูงอายุ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ณ ศูนย์บริการจัดหางานเพื่อคนไทย (Smart Job Center) กระทรวงแรงงาน สำนักงานจัดหางานเขตพื้นที่ และสำนักงานจัดหางานทุกจังหวัด รวม ๘๗ แห่ง โดยทุกแห่งเปิดบริการพร้อมกันเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙

(๒) กระทรวงแรงงาน ได้ทบทวนกฎหมายเพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงานให้เอื้อต่อการทำงานของผู้สูงอายุ ได้แก่

(๒.๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งขณะนั้นกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานอยู่ระหว่างการพิจารณาดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เอื้อต่อการจ้างแรงงานสูงอายุ โดยร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีหลักการแก้ไขเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้^๖

๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ สำหรับกลุ่มลูกจ้างต่าง ๆ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๗ วรรคสอง)

๒) ลดภาระของนายจ้างเกี่ยวกับการส่งสำเนาข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานของนายจ้าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๘ วรรคสอง ยกเลิกมาตรา ๑๐๘ วรรคสาม และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๐)

๓) เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการเลิกจ้าง โดยเกษียณอายุและกำหนดอัตราโทษกรณีไม่จ่ายค่าชดเชยเพราะเกษียณอายุเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๘/๑ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๔ (๑)

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบรูปแบบจากการจ้างงานเมื่ออ้างอิงจาก พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งยังไม่ได้ประกาศใช้ จะพบว่า หากสถานประกอบการกำหนดอายุเกษียณที่แน่ชัดจะมีรูปแบบการจ้างงานที่เหมือนกัน ส่วนกรณีที่สถานประกอบการไม่ได้กำหนดอายุการเกษียณที่แน่นอน ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จะมีผลดีแก่ลูกจ้างมากกว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฉบับปัจจุบัน หากลูกจ้างที่อยู่ในอายุ ๕๕ ปี ซึ่งเป็นอายุเกษียณงานทั่วไปต้องการลาออกเอง ลูกจ้างจะไม่ได้รับเงินชดเชย เนื่องจากนายจ้างอาจจะตีความว่าการลาออกของลูกจ้างผู้นั้นไม่ใช่การเลิกจ้าง อันเป็นเหตุให้ไม่ต้องจ่ายเงินค่าชดเชย และจะไม่ก่อให้เกิดโครงการขยายอายุการทำงานผู้สูงอายุอีกต่อไป เนื่องจากลูกจ้างต้องทำงานไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะทำไม่ไหว หากลูกจ้างต้องการลาออกเนื่องจากเกษียณอายุและได้รับเงินค่าชดเชยอาจจะต้องเจรจากับนายจ้างอีกครั้งหนึ่ง ในขณะที่ หากร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว กฎหมายให้ถือว่าอายุ ๖๐ ปีเป็นอายุการเกษียณ และถือเป็นการเลิกจ้าง ลูกจ้างจะได้รับเงินชดเชยทันที หากลูกจ้างต้องการทำงานต่อหลังอายุเกษียณให้นายจ้างทำสัญญาจ้างงานใหม่ ซึ่งนายจ้างอาจจะมีการปรับหรือสัญญาการจ้างงานแตกต่างจากเดิมได้ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินชดเชยหลังเลิกจ้างยังคงเหมือนเดิมตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน เว้นแต่กรณีสัญญาจ้างทำของ

(๒.๒) พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ขณะนี้สำนักงานประกันสังคมอยู่ระหว่างการศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการขยายอายุการรับสิทธิประโยชน์กรณีบำนาญชราภาพจากเดิม ๕๕ ปี ออกไปเป็น ๖๐ ปี ซึ่งจะเอื้อต่อการจ้างงานต่อ หลังจากลูกจ้างมีอายุ ๕๕ ปี พร้อมทั้งกำหนดพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพที่ได้แก้ไขดังกล่าว

(๓) การศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดอัตราค่าจ้างที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ (Part - Time) เพื่อส่งเสริมให้มีการจ้างงานผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับวัย ประสิทธิภาพทำงาน และสมรรถนะทางกาย โดยเสนอเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการค่าจ้าง ชุดที่ ๑๙ ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๔ ที่ประชุมมีมติให้คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษาและเสนอแนวทางกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ดำเนินการศึกษาศึกษาความเป็นไปได้ โดยขณะนี้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำค่าจ้างผู้สูงอายุขึ้น เพื่อทำหน้าที่ศึกษาการคิดค่าจ้างผู้สูงอายุที่เหมาะสมทั้งแบบงานประจำ และแบบงานรายชั่วโมงให้เป็นมาตรฐาน

^๖ รายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเครือข่ายเพื่อพัฒนารูปแบบการขยายอายุ การจ้างงานในสถานประกอบการ. ผศ.ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ และคณะ. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (๒๕๖๐).

แต่ต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์อัตราค่าจ้างที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากปัจจุบันการกำหนดค่าจ้างแรงงานผู้สูงอายุ ยังไม่มีอัตราที่ชัดเจน

(๔) การดำเนินโครงการนำร่องสถานประกอบการจ้างงานผู้สูงอายุโดยร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุในไทย โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และสถานประกอบการที่ร่วมโครงการ จำนวน ๑๒ แห่ง เพื่อศึกษาพัฒนาเป็นต้นแบบขยายผลการจ้างงานผู้สูงอายุไปสู่สถานประกอบการอื่น ๆ ให้ง่ายขวางต่อไป

(๕) ดำเนินงานในฐานะคณะกรรมการส่งเสริมการขยายโอกาสด้านอาชีพและการทำงานสำหรับผู้สูงอายุโดยประสานบูรณาการการจัดทำแผนส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน

ทั้งนี้ จากการพิจารณาการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทบทวนข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ แล้ว พบว่า การดำเนินการเพื่อส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุสามารถจำแนกเป็น ๒ ประเด็น คือ ๑) กรณีการขยายอายุเกษียณราชการในส่วนของภาครัฐ และ ๒) การจ้างงานผู้สูงอายุในสถานประกอบการเอกชน รวมถึงการส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบ ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ อย่างรอบด้านแล้ว เห็นควรมุ่งเน้นพิจารณาให้ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเฉพาะในส่วนของการจ้างงานผู้สูงอายุในสถานประกอบการเอกชน รวมถึงการส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบเป็นหลัก เนื่องจากการขยายอายุเกษียณราชการในส่วนของภาครัฐนั้น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนอยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาแนวทางการดำเนินงานอยู่แล้ว ในขณะที่การส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุในภาคเอกชนยังคงมีประเด็น รายละเอียดและความจำเป็นที่ควรดำเนินการให้สำเร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว เพื่อประโยชน์ของประชากรผู้สูงอายุที่จะเพิ่มหลักประกันการมีรายได้เมื่ออายุสูงวัย และเพิ่มกำลังการผลิตของประเทศในสถานการณ์ที่มีโอกาสขาดแคลนแรงงานจากผลกระทบของสังคมสูงวัยในอนาคตอันใกล้

๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป

ระยะที่ ๑ เสนอรายงานการขับเคลื่อนการปฏิรูปในประเด็นเรื่อง “การส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ” พร้อมแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) พิจารณากายในเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐

ระยะที่ ๒ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) เสนอรายงานการขับเคลื่อนการปฏิรูปในประเด็นเรื่อง “การส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ” พร้อมแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี (ครม.) พิจารณากายในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐ คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ได้เข้าพบรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์) และทราบว่าสามารถนำเรื่องนี้ผนวกกับรายงานการปฏิรูปสองเรื่องแรกที่เคยเสนอไปแล้วเข้าพิจารณาในคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) ได้

ระยะที่ ๓ ติดตาม ประสานความร่วมมือกับกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพิจารณา “การส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ” พร้อมแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเสนอไปปฏิบัติ ได้อย่างเป็นรูปธรรมภายในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ

- ๑) กองทุนประกันสังคม
- ๒) กองทุนผู้สูงอายุ

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- ๑) กระทรวงแรงงาน โดย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม
- ๒) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดย กรมกิจการผู้สูงอายุ
- ๓) กระทรวงสาธารณสุข โดย กรมควบคุมโรค

๖. ข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ได้มีการอภิปราย ให้ข้อคิดเห็น ในประเด็นสำคัญต่าง ๆ เพื่อประกอบเป็นแนวทางในการส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับ นโยบายที่รัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน โดยสรุป ดังนี้

๑ ปรับปรุงข้อกฎหมายที่คุ้มครองและส่งเสริมการทำงานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบและ แรงงานในระบบที่เป็นแรงงานผู้สูงอายุ โดยสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ควรเร่งรัดให้กระทรวงแรงงาน พิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสถานประกอบการและแรงงานสูงวัย โดยคำนึงถึงประโยชน์ สูงสุดที่แรงงานสูงวัยทั้งกลุ่มที่เป็นแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบจะได้รับ ให้แล้วเสร็จโดยเร่งด่วน ภายในช่วงเวลาที่เหลืออยู่ของรัฐบาลชุดนี้ โดยมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑.๑ กลุ่มแรงงานสูงวัยในระบบ

๑.๑.๑ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ควรมีการแก้ไข เพิ่มเติมให้การเกษียณถือเป็นการเลิกจ้าง หรือกรณีที่สถานประกอบการไม่ได้กำหนดอายุเกษียณให้นับว่า อายุ ๖๐ ปี ถือเป็นการเกษียณอายุและให้นายจ้างจ่ายเงินชดเชย ซึ่งจะช่วยให้เกิดการขยายอายุแรงงาน จาก ๕๕ ปี เป็น ๖๐ ปี รวมถึงมาตรการต่าง ๆ ที่ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานประกอบการสามารถขยายอายุ การทำงานให้แรงงานได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ควรมีมาตรการยืดหยุ่นสำหรับแรงงานที่มีข้อจำกัดไม่สามารถ ทำงานจนถึงอายุ ๖๐ ปีได้ โดยให้ได้รับการคุ้มครองและสวัสดิการอย่างเหมาะสมระบุไว้ให้ชัดเจนเช่นกัน

๑.๑.๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ควรมีการระบุ แนวทางการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพื่อบังคับใช้กับกลุ่มแรงงานผู้สูงอายุ เพื่อให้แรงงานสูงวัยได้รับ ค่าตอบแทนที่เหมาะสม

๑.๑.๓ ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ควรพิจารณาทบทวน แนวทางการคำนวณบำนาญรายเดือนกรณีสำหรับผู้ประกันตนลาออกจากการเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ และ ยังคงจ่ายเงินสมทบเข้าประกันตนเองตามมาตรา ๓๔ ซึ่งจะทำให้การคำนวณบำนาญรายเดือนลดลงมาก แม้ใน อดีตผู้ประกันตนจะจ่ายเงินสมทบในอัตราที่สูงมานานก็ตาม เนื่องจากปัจจุบันการคำนวณบำนาญชราภาพคิด จากค่าจ้างเฉลี่ยช่วงระยะเวลาห้าปีสุดท้าย โดยควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการคำนวณให้เกิดความเป็น ธรรมมากยิ่งขึ้น รวมถึงพิจารณาปรับฐานค่าจ้างในการส่งเงินสมทบตามแผนการปฏิรูปและพัฒนา ประสิทธิภาพงานประกันสังคม เพื่อให้ผู้ประกันตนได้รับประโยชน์ทดแทนเพิ่ม และเกิดความเป็นธรรมแก่ ผู้ประกันตน รวมถึงพิจารณาสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพจาก ๕๕ ปี เป็น ๖๐ ปี ให้เหมาะสมเป็นธรรม

๑.๒ กลุ่มแรงงานสูงอายุนอกระบบ

กระทรวงแรงงาน ควรพิจารณาเพิ่มเติมรายละเอียดใน พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ หรือพัฒนากฎหมายฉบับรองที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานสูงอายุที่รับงานไปทำที่บ้าน ให้มีรายละเอียดระบุอย่างชัดเจน เนื่องจาก พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ ยังไม่พบรายละเอียดที่ระบุเพื่อคุ้มครองแรงงานสูงอายุเป็นการเฉพาะ ซึ่งแรงงานสูงอายุจะเป็นกลุ่มที่สามารถรับงานไปทำที่บ้านได้เป็นอย่างดี

๒. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการจ้างงานแรงงานผู้สูงอายุทั้งกลุ่มที่เป็นแรงงานในระบบและกลุ่มแรงงานนอกระบบ ได้แก่

๒.๑ ควรสนับสนุน ส่งเสริม สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนมีการส่งเสริมการจ้างงานแรงงานผู้สูงอายุ ตลอดจนการจ้างงานแรงงานสูงวัยในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง ภายใต้รูปแบบการจ้างงานแรงงานสูงวัยที่ความเหมาะสมกับสถานประกอบการและความยินยอมทั้งส่วนของนายจ้างและลูกจ้าง เช่น มาตรการด้านภาษี ข้อมูลความต้องการงานของแรงงานผู้สูงอายุ เป็นต้น

๒.๒ จัดให้มีระบบฐานข้อมูลความต้องการแรงงานผู้สูงอายุของสถานประกอบการต่าง ๆ และแรงงานผู้สูงอายุที่มีความต้องการทำงานให้เป็นระบบ เข้าถึงได้สะดวก และสามารถติดตามประเมินความต้องการ และผลการจ้างงานและปฏิบัติงานของทั้งฝ่ายนายจ้าง และแรงงานผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม

๒.๓ จัดให้มีระบบการคัดกรอง และประเมินความเหมาะสมทางร่างกายและสุขภาพของแรงงานผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถทำงานประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมทั้งการทำงานในสถานประกอบการ และการทำงานเป็นแรงงานนอกระบบ

๒.๔ พัฒนาองค์ความรู้ และเผยแพร่ข้อมูลอาชีพอนามัยในการทำงานสำหรับแรงงานผู้สูงอายุในสถานประกอบการและการทำงานของแรงงานผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบ เพื่อให้แรงงานสูงอายุมีสุขภาวะในการทำงานที่เหมาะสม และลดผลกระทบหรือความเสื่อมถอยของร่างกายจากการทำงาน

๒.๕ ส่งเสริมการมีอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน โดยคำนึงถึงทักษะ และความเหมาะสมในการประกอบอาชีพ และพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพผ่านช่องทางต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ เช่น ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.)

๒.๖ สร้างความตระหนักและส่งเสริมการเตรียมความพร้อมทักษะการทำงานสำหรับแรงงานผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานทั้งในสถานประกอบการ หรือประกอบอาชีพอิสระ ผ่านกระบวนการฝึกอบรม การพัฒนาศักยภาพรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อให้แรงงานสูงอายุสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความเหมาะสม

๒.๗ ส่งเสริมให้แรงงานผู้สูงอายุที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระ สามารถเข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม เช่น กองทุนผู้สูงอายุ เป็นต้น

๒.๘ ส่งเสริมสถานประกอบการให้มีการปรับสภาพแวดล้อมหรือจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการทำงานของแรงงานสูงวัยได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสม ทั้งการสนับสนุนองค์ความรู้ใน

การปรับปรุงหรือจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างสะดวก รวมถึงมาตรการสร้างแรงจูงใจอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

๒.๙ จัดให้มีการรณรงค์สร้างความตระหนักให้สังคม รวมถึงผู้ประกอบการ ผู้ใช้แรงงาน ให้ตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของแรงงานสูงอายุ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม จึงขอเสนอรายงาน เรื่อง “การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วย ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายศิริชัย ไม้งาม)

เลขาธิการคณะกรรมการ

ภาคผนวก

โครงการวิจัย

ถอดบทเรียนสถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานสูงวัย

ผศ.ดร.แก้วขวัญ ตั้งติพงศ์กุล

ผศ.ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เสนอต่อ

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย

พฤษภาคม 2559

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการถอดบทเรียนสถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานสูงวัยเป็นการศึกษาด้วยการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานแรงงานสูงวัยโดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกสถานประกอบการจำนวน 4 แห่ง ที่เป็นต้นแบบที่มีการดำเนินโครงการการจ้างงานแรงงานสูงวัยอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง ทั้งนี้ สถานประกอบการทั้ง 4 แห่งประกอบด้วย โรงเส้นหมี่ซอเฮง บริษัทโตชิบา ประเทศไทย จำกัด บริษัทแพรนด้า จิวเวอรี่ จำกัด และบริษัท Home Pro ซึ่งทั้งสี่แห่งอาจเป็นต้นแบบที่ดีในการจ้างแรงงานสูงวัยในแต่ละรูปแบบ และในแต่ละอุตสาหกรรม กล่าวคือ สถานประกอบการต้นแบบมีความหลากหลายทั้งอุตสาหกรรมการผลิต การให้บริการ ทั้งขนาดใหญ่และเล็ก และมีรูปแบบการจ้างงานที่แตกต่างกัน 4 รูปแบบ คือ การขยายการเกษียณอายุการทำงาน (กรณีโรงเส้นหมี่ซอเฮง) การให้แรงงานเกษียณและจ้างกลับเข้ามาใหม่ (กรณีบริษัทโตชิบา ประเทศไทย) การจ้างงานใหม่ (บริษัท Home Pro) และการใช้ระบบการจ้างงานหลายรูปแบบและยืดหยุ่น (บริษัทแพรนด้า จิวเวอรี่ จำกัด) ซึ่งต่างมีข้อดีและข้อด้อยแตกต่างกันไป ทำให้การพิจารณาถอดแบบมีทางเลือกที่หลากหลายในการขยายโอกาสการทำงานของแรงงานสูงวัย

ในการศึกษาจากการถอดบทเรียนและจากการศึกษาในอดีตของคณะผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยส่งเสริมหรือปัจจัยที่ขัดขวางการจ้างแรงงานสูงวัยของแต่ละสถานประกอบการอาจมีความแตกต่างกัน โดยในด้านของสถานประกอบการอาจขึ้นกับประเภทของอุตสาหกรรม การจัดการความรู้ในองค์กรและความสามารถในการหาแรงงานมาทดแทนของสถานประกอบการในตำแหน่งงานเฉพาะ และศักยภาพทางการเงินของสถานประกอบการ (อย่างไรก็ตาม สถานประกอบการในการศึกษาอาจไม่ได้มีปัญหาในด้านนี้เมื่อเทียบกับสถานประกอบการอื่นๆ) ในขณะที่ปัจจัยด้านแรงงานที่สำคัญ คือ ศักยภาพทางด้านร่างกายและสุขภาพของแรงงานสูงวัย ปัจจัยทางการเงิน และทัศนคติของครอบครัวและผู้เกี่ยวข้องต่อการทำงานของแรงงานสูงวัย

สำหรับข้อเสนอด้านนโยบายที่สำคัญ คือ รัฐบาลควรมีการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีการจ้างงานแรงงานสูงวัยโดยในช่วงแรกเป็นไปด้วยความสมัครใจโดยหากมีการดำเนินการในช่วงเวลานี้ รัฐบาลให้การสนับสนุนทางการเงินหรือสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เป็นแรงงานจูงใจให้สถานประกอบการมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการจ้างงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในขณะที่ช่วงที่สองในระยะปานกลาง รัฐบาลต้องมีมาตรการเชิงบังคับในการกำหนดอัตราส่วนของการจ้างแรงงานสูงวัยที่เป็นเป้าหมายให้กับสถานประกอบการ ทั้งนี้ รูปแบบของการจ้างแรงงานสูงวัยและระบบการประเมินการทำงานต่อที่เป็นธรรม อาจให้เป็นอิสระขึ้นกับสถานประกอบการและแรงงานจะมีการตกลงกัน ซึ่งอาจขึ้นกับประเภทของอุตสาหกรรม ตำแหน่งงาน เป็นต้นและในภาพรวมการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องให้สังคมตระหนักและเห็นความจำเป็นของการทำงานของผู้สูงอายุที่มีต่อสังคมไทยที่จะเป็นสังคมผู้สูงอายุจะเป็นแรงผลักดันให้นโยบายมีสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในการจ้างแรงงานสูงวัยนั้นอาจแบ่งเป็นสองส่วน คือ การที่ขยายอายุการทำงานของแรงงานที่มีอยู่เดิมให้ยังคงทำงานกับสถานประกอบการโดยไม่ได้มีการเกษียณอายุก่อน (Retirement extension) หรือ การที่จ้างแรงงานสูงวัยกลับเข้ามาทำงานต่อ (Reemployment) ซึ่งทั้งสองกรณีอาจมีความแตกต่างกันในเชิงของแรงจูงใจ สิทธิประโยชน์ และสถานภาพทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันสังคมที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการศึกษาอาจต้องมีการกำหนดมาตรการที่แตกต่างรวมถึงการใช้ชื่อยามของการจ้างแรงงานสูงวัยด้วยความระมัดระวัง

นอกจากนี้ การจ้างแรงงานสูงวัยในสถานประกอบการยังขึ้นกับปัจจัยที่สำคัญ คือ อุปสงค์และอุปทานของแรงงานสูงวัย โดยด้านอุปสงค์คือความต้องการของฝั่งสถานประกอบการที่มีการพิจารณาถึงศักยภาพทางการเงิน ต้นทุนส่วนเพิ่มในการจ้างแรงงานสูงวัย การบริหารจัดการในภาพรวม

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อเก็บข้อมูลสถานประกอบการที่มีการจ้างงานผู้สูงวัยต่อ ทำการวิเคราะห์ ถอดบทเรียน สกัดส่วนที่เป็นรูปธรรมปัจจัยเกื้อหนุน ปัญหาอุปสรรค ความต้องการการสนับสนุนที่เป็นไปได้ รวมทั้งปัจจัยอื่นๆที่จำเป็นที่จะใช้ในการขับเคลื่อนให้เกิดการขยายผลไปยังสถานประกอบการอื่นๆ เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบระบบบริหารจัดการแรงงานสูงอายุ รวมถึงหาปัจจัยสนับสนุนและข้อจำกัดในการจ้างแรงงานสูงอายุ

1.3 ขอบเขตการปฏิบัติงาน

1. เก็บข้อมูลสถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานสูงวัยต่อ อย่างน้อย 4 แห่ง ที่สามารถเป็นตัวแทนใช้เป็นแบบอย่างในการขยายผลต่อ
2. ศึกษา วิเคราะห์ สกัด สารสำคัญ รูปธรรม ปัจจัยเอื้อให้เกิดการจ้างแรงงานสูงวัยต่อเนื่องแม้จะหมดสัญญาจ้างไปแล้ว
3. สืบเสาะถึงปัญหา อุปสรรค ปัจจัยสำคัญที่มีผลให้เกิดความไม่สำเร็จในการขยายการจ้างแรงงานสูงวัย
4. การหาข้อมูลตั้งต้นเพื่อการขยายผลสำหรับโครงการนำร่องสถานประกอบการร่วมโครงการอย่างน้อย 15 แห่ง ในอนาคต
5. สมมุติฐานเพื่อใช้ทดสอบสำหรับโครงการนำร่องที่จะดำเนินการต่อใน Phase ที่ 2 ในปี 2559 เพื่อให้ได้ข้อสรุปรูปธรรมในการขับเคลื่อนเรื่องนโยบายการจ้างงานผู้สูงวัย สนับสนุนยุทธศาสตร์การขยายระยะเวลาจ้างงานผู้สูงวัย

1.5 ระยะเวลาดำเนินการ แผนการทำงาน และ ผลงานที่น่าส่ง

ระยะเวลาสำหรับ Phase ที่ 1 ตั้งแต่ 1 กันยายน 2558 ถึง 30 พฤศจิกายน 2558 รวม 3 เดือน โดย ผลการศึกษาเบื้องต้น นำเสนอเป็นข้อมูลนำเข้าการประชุมเวทีสถานประกอบการ 50 แห่ง เดือน ตุลาคม 2558 และผลการศึกษาเป็นข้อมูลนำเข้าสำหรับเวทีประชุมสถานประกอบการโครงการนำร่อง 15 แห่ง เดือน ธ.ค.58 พร้อมแผนการทำงานสำหรับ Phase ที่ 2 ปี 2559

ตารางการทำงาน

กิจกรรม	สัปดาห์ที่											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ทบทวนวรรณกรรม	X	X										
การกำหนดกรอบการศึกษา	X	X										
การสัมภาษณ์เชิงลึก สํารวจสถานประกอบการ		X	X	X	X	X						
การ Design แบบคัดกรอง					X	X	X					
การจัด Focus Group						X	X	X				
การประชุมสถานประกอบการ 50 แห่ง									*			
การปรับปรุงแบบคัดกรอง รายงานฉบับสมบูรณ์									X	X		
การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์										X	X	
การส่งรายงานฉบับสมบูรณ์												*

บทที่ 2

วรรณกรรมปริทัศน์ และ กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

2.1 สถานการณ์และรูปแบบการจ้างงานแรงงานสูงอายุ

จากรายงาน สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2556 (มูลนิธิสถาบันพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2557) พบว่า อัตราการเพิ่มของประชากรค่อนข้างคงตัว โดยมีประชากรประมาณ 66.7 ล้านคน คือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 0.5 ต่อปี (เทียบกับร้อยละ 3 ต่อปี ในช่วง 40 – 50 ปีก่อน) แต่โครงสร้างอายุของประชากรได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยในปี 2556 มีประชากรสูงอายุประมาณร้อยละ 14 ของประชากรทั้งหมด (9.6 ล้านคน) และการพยากรณ์ จำนวนประชากรจำแนกตามอายุพบว่าในปี 2573 และ 2583 สัดส่วนของประชากรสูงอายุจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 26.6 และ 32.1 ตามลำดับ โดยมีปัจจัยที่ส่งผลคืออัตราการเกิดที่อยู่ในระดับต่ำและอายุที่คาดโดยเฉลี่ยมีแนวโน้มที่สูงขึ้น นอกจากนี้เมื่อวัดด้วยดัชนีการสูงวัย (Index of Aging)¹ พบว่าจะมีค่าเกิน 100 ในปี 2561 ทั้งนี้ ประเทศไทยเข้าสู่ “สังคมสูงอายุ” (aged society) ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 จากการที่ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด และประมาณปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (complete aged society) เมื่อประชากรสูงอายุสูงถึงร้อยละ 20 และจะเป็นสังคมสูงอายุระดับสุดยอด (super aged society) เมื่อประชากรสูงอายุเพิ่มสูงถึง ร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด ในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2578

ทั้งนี้ ผลของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนี้ยังทำให้โครงสร้างของการพึ่งพิงที่วัดโดยอัตราการพึ่งพิงรวมมีการเปลี่ยนแปลงไป การพึ่งพิงในส่วนของผู้สูงอายุจะเริ่มมีมากขึ้นตั้งแต่ปี 2554 และแนวโน้มของอัตราการพึ่งพิงวัยเด็กมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากการประมาณการโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในภาพรวมของประเทศ อัตราส่วนรวมทั้งสองอยู่ในระดับที่ประมาณร้อยละ 63 โดยมีอัตราส่วนการพึ่งพิงวัยเด็กร้อยละ 22 และอัตราการพึ่งพิงวัยสูงอายุร้อยละ 41 อัตราส่วนที่สูงนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการกำหนดนโยบายด้านสังคมและเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต (สภาพัฒนาการเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ, 2556)

¹ ระดับการสูงวัยของประชากร สามารถวัดด้วย “ดัชนีการสูงวัย” (Index of Ageing) โดยเป็นอัตราส่วนระหว่างประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ต่อประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี คูณด้วย 100 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีผู้สูงอายุกี่คนต่อเด็ก 100 คน

นอกจากนี้ ในมุมมองทางเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2554 ยังคงมีผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่น้อยโดยหนึ่งในสามของผู้สูงอายุมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ประมาณร้อยละ 33.8 ของจำนวนผู้สูงอายุ แม้ว่าจะอัตราส่วนนี้จะลดลงจากปี 2545 ที่มีสูงถึงร้อยละ 46 ของจำนวนผู้สูงอายุ ทั้งนี้ แหล่งรายได้ที่สำคัญของผู้สูงอายุยังมาจากสถาบันครอบครัว คือ การดูแลของบุตรหลาน รองลงมาคือการทำงาน และเบี้ยยังชีพ ตามลำดับ (มูลนิธิสถาบันพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2557) นอกจากนี้จากการสำรวจยังพบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 - 64 ปี มากกว่าครึ่งหนึ่งยังคงทำงานอยู่

จากเหตุผลและสถานการณ์ข้างต้น การสร้างโอกาสในการทำงานของแรงงานสูงวัยจึงเป็นประเด็นที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการสถานการณ์ของสังคมผู้สูงอายุในอนาคต ในการส่งเสริมการจ้างงานของแรงงานสูงวัยต้องมีการกำหนดประเด็นเกี่ยวกับระยะเวลาการทำงานและอายุการเกษียณรวมถึงรูปแบบและข้อเกี่ยวข้องทางกฎหมาย ซึ่งประเด็นเกี่ยวกับการเกษียณอายุของแรงงานสามารถพิจารณาได้จากงานศึกษาของ เฉลิมพล แจ่มจันทร์ (2551) ที่ได้ศึกษาข้อพิพาทในทัศนคติใหม่ของนิยามผู้สูงอายุ และอายุเกษียณ ในประเทศไทย ได้สรุป อายุเกษียณและอายุที่เริ่มรับบำนาญ/ อายุเกิดสิทธิ กรณีชราภาพ ในภาคการจ้างงานของไทยในตารางที่ 1 พบว่า การจ้างงานในภาคเอกชนของไทย ไม่ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับ อายุเกษียณที่เป็นทางการไว้โดยกฎหมาย มีเพียงการกำหนดเกณฑ์อายุที่เกิดสิทธิ ของสิทธิประโยชน์ประกันสังคม กรณีชราภาพ ไว้ที่อายุ 55 ปีบริบูรณ์ไว้เท่านั้น นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ให้ข้อพิจารณา 3 ข้อที่สำคัญต่อ อายุเกษียณ และ อายุที่เริ่มรับบำนาญ ของประเทศไทย ได้แก่ 1) การขยายกำหนดอายุเกษียณที่เป็นทางการ (official retirement age) ซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ อายุ 60 ปี โดยจะกระทบต่อการจ้างงานในภาคที่เป็นทางการที่เป็นภาครัฐเท่านั้น 2) การขยายอายุที่เริ่มรับบำนาญหรืออายุที่เกิดสิทธิ กรณีชราภาพ (pensionable age) ซึ่งกระทบต่อการจ้างงานในภาคที่เป็นทางการ ทั้งภาครัฐ (ปัจจุบันเริ่มต้นที่ อายุ 50-60 ปี) และภาคเอกชน (ปัจจุบันเริ่มต้นที่ อายุ 55 ปี จากกองทุนประกันสังคม) และ 3) การขยายอายุเกษียณที่เป็นประสิทธิผล (effective retirement age) อายุที่ออกจากกำลังแรงงานของแรงงานไทย

ดังนั้นในการศึกษานี้จึงอาจจำเป็นต้องให้นิยามของกลุ่มเป้าหมาย คือ กรณีของภาคที่เป็นทางการ กรณีที่มีการขยายอายุการทำงานของภาคเอกชน ที่อยู่ในระบบประกันสังคม โดยการเสริมสร้างการทำงานของแรงงานสูงวัยอาจแบ่งเป็นสองกลุ่ม (ซึ่งผลทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกิดสิทธิและประโยชน์ทดแทนจากการประกันสังคมอาจมีความแตกต่างกัน) คือ

กลุ่มที่ 1 กรณีของการขยายอายุการเกษียณ เป็นการให้แรงงานไม่ออกจากการทำงานก่อนระยะเวลาอันสมควร ดังนั้นสถานะทางด้านการประกันสังคมจะเหมือนเดิม คือ ยังคงเป็นผู้ประกันตนและยังไม่ได้เกิดสิทธิประโยชน์ชราภาพ

กลุ่มที่ 2 กรณีการจ้างแรงงานสูงวัยใหม่ เป็นการรับแรงงานสูงวัยเข้ามาทำงาน ซึ่งแรงงานกลุ่มนี้จะมีสถานภาพด้านการประกันสังคม คือ ไม่ได้เป็นผู้ประกันตนในสถานประกอบการเดิมหรืออาจได้รับสิทธิประโยชน์ชราภาพ

การบริหารจัดการของการสร้างโอกาสในการทำงานของแรงงานสูงวัยในแต่ละกลุ่มย่อมมีความแตกต่างกัน ซึ่งในการศึกษาถอดบทเรียนจะต้องมีการคำนึงหรือพิจารณาประเด็นข้อแตกต่างนี้มาประกอบ

ตารางที่ 2.1 อายุเกษียณและอายุที่เริ่มรับบำนาญ/ อายุเกิดสิทธิ กรณีชราภาพ ในภาคการจ้างงานของไทย

ภาคการจ้างงาน	ภาคที่เป็นทางการ/ ในระบบ		ภาคที่ไม่เป็นทางการ/นอก ระบบ (เช่น เกษตร ธุรกิจ ส่วนตัว ฯลฯ)
	รัฐ/ราชการ	เอกชน	
อายุเกษียณที่เป็น ทางการ (ตามกฎหมาย)	อายุครบ 60 ปี บริบูรณ์	ไม่มีการกำหนดไว้โดย กฎหมาย (อาจขึ้นอยู่กับ ระบุในสัญญาจ้างโดยนายจ้าง)	ไม่มีการกำหนดไว้โดย กฎหมาย (ตามกฎหมาย)
อายุที่เริ่มรับบำนาญ/ อายุเกิดสิทธิฯ กรณีชรา ภาพ	ตั้งแต่อายุ 50-60 ปี บริบูรณ์	ตั้งแต่อายุ 55 ปี บริบูรณ์ (กองทุนประกันสังคม)	ไม่มีการกำหนด (เนื่องจากไม่ มีระบบบำนาญหรือไม่ ครอบคลุมภายใต้ระบบ ประกันสังคม)

ที่มา: เฉลิมพล แจ่มจันทร์ (2551)

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของสถานประกอบการและแรงงาน

การจ้างงานแรงงานสูงวัยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ตัวอย่างงานศึกษาของ แก้วขวัญ ตั้งติพงศ์กุล และศุภชัย ศรีสุชาติ (2558) ได้มีการทบทวนงานศึกษาในอดีตที่มีการเสนอปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานสูงวัยและปัจจัยของสถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานสูงวัย ซึ่งอาจแบ่งแนวคิดออกเป็นปัจจัยด้านนายจ้างหรือสถานประกอบการ และปัจจัยด้านลูกจ้างหรือแรงงานสูงวัย

2.2.1 ปัจจัยของสถานประกอบการ

ในด้านอุปสงค์ของแรงงานคือฝั่งด้านของนายจ้างย่อมมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือการสร้างกำไรสูงสุด (Maximize profit) ใหักับองค์กร โดยต้องมีการคำนึงถึงต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการ ส่วนผสมที่เหมาะสมในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งต้นทุนหนึ่งคือ ค่าจ้างแรงงาน โดยหลักทฤษฎีกำหนดให้เงื่อนไขของการทำกำไรสูงสุดคือการผลิตสินค้าและบริการ ณ ระดับที่ต้นทุนส่วนเพิ่ม (Marginal cost) มีค่าเท่ากับรายรับส่วนเพิ่ม (Marginal revenue) จากนั้นผู้ผลิตจึงกำหนดว่าด้วยจำนวนหน่วยของการผลิตที่ทำให้กำไรสูงสุดนี้ ผู้ผลิตจะต้องใช้ทรัพยากรการผลิตประเภทใดและอย่างละเท่าไรจึงจะมีความเหมาะสมที่สุด (optimal solution)

ในกรณีที่ผู้ผลิตมีการเลือกใช้ทั้งปัจจัยทุนและแรงงานเพื่อการผลิต นายจ้างยังคงมีการตัดสินใจเลือกใช้การผลิตที่เหมาะสมที่ทำให้ได้กำไรสูงสุดด้วยแนวคิดของการเลือกปัจจัยการผลิตนี้ขึ้นกับอัตราการทดแทนกันระหว่างปัจจัยการผลิตแรงงานและทุนที่ถูกกำหนดในฟังก์ชันการผลิตกับราคาของปัจจัยการผลิต โดยเปรียบเทียบซึ่งถือเป็นต้นทุนของการผลิต จากเงื่อนไขส่วนนี้เมื่อผู้ผลิตมีการกำหนดปริมาณการผลิตที่ทำให้ได้กำไรสูงสุดแล้ว ผู้ผลิตต้องมากำหนดต่อว่าด้วยวิธีการผลิต ราคาของปัจจัยการผลิตทั้งหมด ภายใต้เทคโนโลยีที่จะผลิตได้ ทำอย่างไรจึงจะได้ต้นทุนที่ต่ำที่สุด (Cost minimization) ซึ่งส่งผลให้ผู้ผลิตกำหนดปริมาณความต้องการแรงงานที่ต้องการ ดังนั้น อุปสงค์ของแรงงานจึงเป็นอุปสงค์ประเภทอุปสงค์สืบเนื่อง (Derived demand) ที่เกิดจากการความต้องการในสินค้าและบริการที่นำไปสู่อุปสงค์ของแรงงาน ความต้องการแรงงานนี้ส่งผลให้นายจ้างจำเป็นต้องมีมาตรการหรือกระบวนการที่จะจูงใจให้แรงงานที่มีผลิตภาพ มีความคุ้มค่าต่อกระบวนการผลิตอยู่ในระบบของการจ้างงานเดิม และนายจ้างอาจมีมาตรการเพื่อยกระดับผลิตภาพของแรงงานด้วยต้นทุนที่เหมาะสม

ในมุมมองของภาคเอกชน ความต้องการแรงงานทำให้เอกชนต้องมีการดึงดูดแรงงานในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อการจูงใจให้แรงงานที่แต่เดิมอาจไม่ได้มีการตัดสินใจเข้าสู่ตลาดแรงงานให้มีการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

หรือให้แรงงานที่อยู่ในตลาดแรงงานอยู่เดิมยังไม่เกษียณจากการทำงาน เช่น อาจทำได้โดยการปรับเปลี่ยน อัตราค่าจ้างแรงงานให้สูงกว่าอัตราค่าจ้างแรงงานที่ต้องการ หรือการเปลี่ยนแปลงปัจจัยอื่น ๆ ที่จะทำให้อุปทานของแรงงานหรือความต้องการเข้าสู่การทำงานมีการเปลี่ยนแปลงไป เช่น สภาพแวดล้อมและเงื่อนไขของการทำงาน นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนนโยบายภาครัฐเพื่อการกระตุ้นหรือจูงใจให้เข้าสู่ตลาดแรงงานจึงมีความจำเป็นในการที่จะกำหนดนโยบายในด้านอุปสงค์เพื่อจูงใจให้แรงงานเลือกตัดสินใจให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย เช่น การขยายอายุการเกษียณแบบภาคบังคับของแรงงานภาครัฐ เป็นต้น

งานศึกษาของ สติตพงศ์ ธนวิริยะกุล (2556) ได้สังเคราะห์ข้อมูลจากเวทีวิชาการเรื่อง มโนทัศน์ใหม่ นิยามผู้สูงอายุ และการขยายอายุเกษียณ ได้เสนอแนวทางการขยายอายุการทำงานภาคเอกชน ได้แก่ ควรปรับแก้ไขพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เพื่อขยายอายุเกิดสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพจาก 55 ปี เป็น 60 ปี เป็นการขยายอายุการทำงานภาคเอกชนหรืออายุเกษียณให้เทียบเท่ากับภาคราชการโดยรัฐบาลจะได้รับประโยชน์ ขยายอายุการจ่ายเงินชดเชยผู้สูงอายุ ได้รับเงินสมทบเพิ่ม และลดภาระการดูแลผู้สูงอายุที่ว่างงาน ประโยชน์ที่แรงงานได้รับคือความมั่นคงทางด้านรายได้ในยามชราภาพ

ผู้วิจัยแนะนำมาตรการส่งเสริมการขยายโอกาสด้านอาชีพและการทำงานสำหรับแรงงานสูงอายุได้แก่

- 1) รัฐควรกำหนดอัตราสำหรับผู้สูงอายุเข้าทำงาน
- 2) รัฐควรกำหนดอัตราลดหย่อนภาษีโดยให้นำค่าจ้างไปหักภาษี 2 เท่า เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ภาคเอกชนรับผู้สูงอายุเข้าทำงาน
- 3) อัตราค่าจ้าง นายจ้างกับลูกจ้างสามารถตกลงกันได้ แต่ไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 70 ของค่าจ้างสุดท้ายตามความสามารถ
- 4) รัฐยกเว้นการเก็บเงินค่าประกันสังคมทุกกรณี

งานศึกษาของ แก้วขวัญ ตั้งติพงศ์กุล และศุภชัย ศรีสุชาติ (2558) ได้มีการสำรวจผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคบริการ พบว่า สถานประกอบการส่วนใหญ่ยังคงไม่ได้มีการจัดการสภาพการทำงานให้กับผู้สูงอายุอย่างมีความแตกต่างจากแรงงานในวัยหนุ่มสาว ซึ่งในด้านหนึ่งอาจเป็นข้อดีที่ไม่แสดงให้เห็นถึงการเลือกปฏิบัติที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามในมุมมองด้านการเตรียมความพร้อมของสถานประกอบการในอนาคตที่จะมีการขยายอายุการทำงานนั้น สถานประกอบการอาจยังดำเนินการในส่วนนี้ที่น้อยเกินไป การจ้างแรงงานสูงอายุของสถานประกอบการตัวอย่างในระดับปฏิบัติการยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก และในขณะเดียวกันการขาดแคลนแรงงานแม้ว่าเป็นช่องทางที่ดีในการสนับสนุนประเด็นของการจ้างแรงงานสูงอายุต่อ แต่ในทางปฏิบัติ สถานประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่ได้ใช้แรงงานสูงอายุเพื่อแก้ปัญหา แต่เลือกการบริหารจัดการด้วยวิธีอื่นๆ ในการแก้ไขปัญหา

ในการสำรวจด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ตัวอย่างของธุรกิจค้าปลีก จะประสบกับปัญหาแรงงานขาดแคลน แต่ธุรกิจในกลุ่มนี้ไม่ได้ทดแทนแรงงานด้วยแรงงานสูงอายุ เนื่องจากมีสภาพการทำงานที่ไม่เหมาะสมกัน ดังนั้นการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานของธุรกิจเหล่านี้ขององค์กรใหญ่ๆ จึงมีแนวคิดจัดตั้งสถานศึกษาเป็นของตนเอง เพื่อผลิตแรงงานที่มีความชำนาญเฉพาะที่ธุรกิจนั้นๆมีความต้องการ ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับตกแก่ทั้งสองฝ่าย คือผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียน อีกทั้งยังมีรายได้ระหว่างเรียนอีกด้วย ส่วนหน่วยธุรกิจนั้นๆ ก็จะไม่ประสบกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอนาคต ซึ่งเป็นแผนการรองรับการขาดแคลนแรงงานของธุรกิจเอง รวมถึงตอบสนองต่อความต้องการแรงงานที่มีความสามารถเฉพาะตามที่ธุรกิจต้องการได้อีกด้วย ซึ่งเป็นรูปแบบของการแก้ปัญหาทางธุรกิจที่แตกต่างจากเดิมที่มีการใช้แรงงานสูงอายุ ในขณะที่แรงงานต่างด้าวอาจไม่สามารถนำมาใช้ได้ธุรกิจประเภทนี้เนื่องจากการต้องมีการพบและให้การอธิบายกับลูกค้า

ในส่วนธุรกิจค้าปลีกนั้นไม่นิยมปรับลดตำแหน่งงานกับแรงงานสูงอายุ หรือปรับเปลี่ยนให้แรงงานไปทำงานที่เบา เช่น แม่บ้าน เพราะงานที่เป็นงานแม่บ้าน ทำความสะอาด การรักษาความปลอดภัย ส่วนใหญ่องค์กรนิยมจ้างแรงงานเหล่านี้จากบริษัท Sub - Contractor เพื่อลดภาระในด้านสวัสดิการ เงินแต่พนักงานในระดับบริหาร หรือระดับปฏิบัติการ ซึ่งอาจจะมีการต่ออายุการทำงานเป็นรายบุคคล ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสิทธิภาพในการทำงานของคนนั้นๆ ดังนั้น การที่ธุรกิจค้าปลีกโตขึ้นนั้นจะส่งผลให้ตลาดแรงงานสูงอายุในธุรกิจที่เกี่ยวข้องโตขึ้น ซึ่งไม่ได้ส่งผลกระทบโดยตรง

ในกรณีของสถานประกอบการประเภทโรงแรม มีข้อค้นพบเพิ่มเติม พบว่า ในปัจจุบันธุรกิจโรงแรมได้มีการแก้ปัญหาแรงงานขาดแคลนโดยใช้แรงงานต่างชาติที่มีทักษะทางภาษาที่ดีกว่าแรงงานไทย และเป็นแรงงานที่มีอายุน้อยที่ทำงานในส่วนหน้าที่เป็นพนักงานต้อนรับ เนื่องจากสามารถใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆในการติดต่อสื่อสารได้ดีกว่าแรงงานไทย ส่งผลให้แนวคิดของการทดแทนแรงงานด้วยแรงงานสูงอายุจึงทำได้ยากมากขึ้นในกลุ่มงานเหล่านี้ ตัวอย่างแรงงานกลุ่มนี้ได้แก่ แรงงานชาวจีน ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม

นอกจากนี้ ในบางอุตสาหกรรมและบางประเภทของงานเป็นงานที่มีความต้องการของกิจการ ส่วนใหญ่ก็มีการขยายการทำงานให้อยู่แล้ว และเป็นฝ่ายลูกจ้างที่จะขอออกจากงานด้วยเหตุผลหลายๆประการ ซึ่งส่วนใหญ่คือ ปัญหาด้านสุขภาพ ทั้งนี้ สุขภาพของแรงงานสูงอายุเป็นผลสะสมมาจากสภาพแวดล้อมในการ

ทำงานในอดีต ดังนั้น หากแรงงานสูงอายุมีการใช้กำลังกายที่มาก มีสุขภาพที่ไม่เหมาะสมในการทำงานเป็นเวลานาน แรงงานกลุ่มนี้เมื่อมีอายุที่สูงขึ้นย่อมมีปัญหาในด้านสุขภาพตามมา ส่งผลให้ไม่สามารถดำรงอยู่ในสภาพแวดล้อมการทำงานในลักษณะเดิม

2.2.2 ปัจจัยด้านแรงงาน

หลักพื้นฐานทางด้านเศรษฐศาสตร์แรงงานที่สำคัญในประเด็นด้านการตัดสินใจของอุปทานของแรงงาน อุปสงค์ของแรงงาน ตลาดแรงงานและการแทรกแซงของภาครัฐ (Borjas, 2010; Cahuc and Zylberberg, 2004) ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ แนวความคิดทางทฤษฎีที่มีความสำคัญต่อการจ้างแรงงานสูงอายุ คือ อุปสงค์และอุปทานของแรงงาน โดยในด้านอุปทานของการจ้างแรงงาน โดยแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับค่าจ้างที่ต้องการ (Reservation wage) ว่าแรงงานจะต้องการเข้าสู่ตลาดแรงงานเมื่อค่าจ้างที่ถูกเสนอโดยตลาดมีค่ามากกว่าค่าจ้างที่ต้องการ โดยที่ค่าจ้างที่ต้องการนี้ถูกกำหนดด้วยปัจจัยหลายประการที่เป็นลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ สภาพแวดล้อมที่มาเป็นตัวกำหนดค่าจ้างที่ต้องการ ความสามารถและทักษะในการทำงาน และความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน เป็นต้น ทั้งนี้ รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับอัตราค่าแรงที่ต้องการนั้นของแต่ละบุคคลอาจมีความแตกต่างกัน แต่การที่แรงงานตัดสินใจเข้าสู่ตลาดแรงงานแล้วย่อมหมายความว่าถึงอัตราประโยชน์ที่แรงงานจะได้รับในการเข้าสู่ตลาดแรงงานจะสูงกว่าอัตราประโยชน์ในกรณีที่ไม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน และหากรูปแบบของสมการอัตราประโยชน์มีเรื่องของตัดสินใจข้ามเวลารวมอยู่ด้วย ในการตัดสินใจของแรงงานยังคงขึ้นกับการคาดการณ์เกี่ยวกับสถานการณ์ในอนาคตและตัวแปรที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปได้ในอนาคตเข้ามารวมอยู่ในกระบวนการตัดสินใจด้วย

นอกจากนี้ ในการอธิบายความต้องการทำงานของแรงงานสูงอายุและการเกษียณอาจให้กรอบแนวคิดของการตัดสินใจข้ามเวลาและทฤษฎีวงจรชีวิต ในการอธิบายการตัดสินใจที่เหมาะสมในการเกษียณอายุ โดยทฤษฎีวงจรชีวิตเป็นการกล่าวถึงระดับรายได้ของบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งพิงตนเองได้ในช่วงเริ่มต้นของชีวิตไปจนถึงช่วงการศึกษา ดังนั้น รายได้ของบุคคลจึงมีค่าที่เป็นลบ การที่บุคคลนั้นสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้จำเป็นต้องมีการใช้เงินโอนจากส่วนอื่นๆ ในสังคม เช่น การให้การสนับสนุนทางการศึกษาของภาครัฐ เงินที่พ่อแม่ใช้ในการดูแลบุตรจนสำเร็จการศึกษา เป็นต้น และเมื่อมีการทำงานรายได้ของบุคคลก็จะเริ่มสูงขึ้นจนกระทั่งเป็นช่วงที่มีรายได้สูงสุด และรายได้ของบุคคลก็เริ่มลดลงภายหลังจากนั้นและในยามเกษียณรายก็จะไม่มีรายได้ และเริ่มต้องพึ่งพิงรายได้ที่เกิดจากการออมมาก่อนหน้าหรือได้รับการโอนจากบุตรหรือรัฐ และจากการที่บุคคลนั้นมี

การเก็บสะสมและหาประโยชน์จากเงินออมในช่วงที่มีความสามารถในการสะสม และ/หรือ การทำงานหนัก เพื่อหารายได้ในช่วงหนึ่งช่วงใดของชีวิต

งานศึกษาของ Beehr (1986) ระบุว่าปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อม เป็นส่วนหนึ่งของของการตัดสินใจในการเกษียณหรือไม่เกษียณอายุการทำงาน โดยที่ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยปัจจัยด้านสุขภาพและปัจจัยด้านความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ และปัจจัยสภาพแวดล้อมอาจแบ่งได้เป็นสองส่วนคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (เช่น ประเภทของงาน เป็นต้น) ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (เช่น ความสนใจในช่วงเวลาว่าง เป็นต้น) นอกจากนี้งานศึกษาที่ตามมายังชี้ว่า ตัวแปรสุขภาพและเศรษฐกิจเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจ แต่การใช้ตัวแปรสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัจจัยด้านจิตวิทยาองค์กรยังอาจไม่ได้ถูกทดสอบ ทั้งนี้ การตีความว่าปัจจัยด้านจิตวิทยาควรประกอบด้วยเรื่องใดบ้างนั้นยังอาจมีข้อถกเถียง แต่อย่างไรก็ตาม มาตรการหนึ่งที่มีการนำมาใช้ได้แก่ ทักษะที่มีต่อการทำงานและการเกษียณอายุ

ในขณะที่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน อาจวัดได้จาก ความพึงพอใจในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงานที่จะสนับสนุนการทำงานของลูกเกษียณ เป็นต้น นอกจากนี้ งานศึกษาที่สืบเนื่องมา เช่น Feldman (1994) และ Taylor and Shore (1995) ก็ใช้การพยากรณ์การตัดสินใจอายุการเกษียณของแรงงานด้วยปัจจัยต่างๆ โดยที่ปัจจัยต่างๆ ตัวอย่างของงานศึกษาและปัจจัยที่ใช้ อาจแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม เช่น ปัจจัยที่เกิดจากงาน (Beehr and Glazer, 1999) และปัจจัยที่ไม่ได้เกิดจากงาน เป็นต้น งานศึกษาของ Taylor and Shore (1995) ก็ใช้ทั้งสามกลุ่มปัจจัยในการระบุการตัดสินใจในการเกษียณอายุการทำงาน โดยเทคนิคที่มีการเลือกใช้ในการศึกษาของงานในกลุ่มนี้คือ Hierarchical Regression หรือ Block Regression

ดังนั้น ตัวแบบในกลุ่มนี้จะเป็นตัวแบบของการเลือกภายใต้เงื่อนไขว่าแรงงานตัดสินใจที่จะเกษียณหากผลประโยชน์ และ/หรือ อรรถประโยชน์ที่ได้รับหากตัดสินใจเกษียณ ณ วันที่กำหนดสูงกว่าการเลื่อนการเกษียณออกไป และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจ เช่น งานศึกษาของ Antolin and Scarpetta (1998) ที่ทำการศึกษาของประเทศเยอรมัน ที่ระบุกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ คือ

- ก. ระดับการศึกษา (Education attainment) ได้แก่ ระดับการศึกษา
- ข. คุณลักษณะของครอบครัวและครัวเรือน (Family and household characteristics) พิจารณาประเด็น สถานภาพทางการสมรส
- ค. เชื้อชาติ/สัญชาติ (Nationality)

- ง. อาชีพหรือความชำนาญในอาชีพ (Occupation or professional status)
- จ. อุตสาหกรรม (Industry)
- ฉ. ระยะเวลาทำงานสุดท้ายก่อนที่จะเกษียณ (Tenure)
- ช. ประเภทของการทำงาน (Type of work activities) ได้แก่การเป็นพนักงานของรับ เอกชน หรือ การประกอบอาชีพส่วนตัว
- ซ. สุขภาพ (Health status) โดยการให้เป็นระดับคะแนน 0 – 10 เป็นต้น
- ณ. การมีบ้านเป็นของตนเอง (House ownership)

งานศึกษาที่ตามมาหลังจากนั้นก็ใช้แนวคิดของการตัดสินใจในการเกษียณอายุ โดยมีการระบุกลุ่มตัวแปรที่มีประเด็นใกล้เคียงกับงานศึกษาที่มีมาก่อนหน้าเช่น งานศึกษาของ Borsch – Supan et al. (2004) ที่ใช้ตัวแบบกลุ่ม Logit เพื่อการประมาณการตัดสินใจ โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการอธิบาย เช่น อายุ สถานภาพทางการสมรส ปัจจัยด้านสุขภาพ การได้รับการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย การมีทักษะทางอาชีพศึกษา การเป็นเจ้าของบ้าน การที่ไม่มีสินทรัพย์ การมีสินทรัพย์ทางการเงิน ประสบการณ์การทำงาน รายได้ที่เคยคาดประมาณ และการทำงานส่วนตัวก่อนที่จะเข้าสู่ระบบ

นงนุช สุนทรชวกันต์ และ พิสุทธิ กุลธนวิทย์ (2556) ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับผลิตภาพของแรงงานตามอายุและการทำงานของแรงงานสูงอายุในภาคอุตสาหกรรมขายส่งและขายปลีกฯ ภาคอุตสาหกรรมโรงแรมและภัตตาคาร และภาคอุตสาหกรรมการผลิต โดยประเมินผลิตภาพของแรงงานตามช่วงอายุ ผลการศึกษาบ่งชี้ว่าผลิตภาพของภาคการผลิตนั้นจะมีการลดลงอย่างมีนัยสำคัญเมื่อแรงงานมีอายุ 55 – 59 ปี โดยเป็นประเด็นปัญหาในด้านสุขภาพ ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมขายส่ง ขายปลีก ภาคอุตสาหกรรมโรงแรมและภัตตาคาร มีผลิตภาพของแรงงานสูงสุดที่อายุ 55 – 59 ปี และผลิตภาพจะลดลงอย่างมากเมื่ออายุ 55 – 59 ปี นอกจากนี้ในการศึกษาของนงนุช สุนทรชวกันต์ และ พิสุทธิ กุลธนวิทย์ (2556) ได้สำรวจกลุ่มแรงงานจำนวน 179 คน และสถานประกอบการจำนวน 18 แห่ง โดยได้พยายามหาสาเหตุของการออกจากงาน และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานสูงอายุ อย่างไรก็ตาม จากตัวอย่างข้างต้นอาจมีจำนวนน้อยและไม่ได้มีการใช้การสรุปผลเพื่อชี้ให้เห็นถึงนัยสำคัญทางสถิติในข้อประเด็นคำถามต่างๆ สำหรับนโยบายที่เสนอแนะในการศึกษานี้เป็นการเน้นด้านสุขภาพของแรงงานสูงอายุ การบังคับใช้การกำกับควบคุมสถานประกอบการในด้านสุขอนามัย สวัสดิการรักษาพยาบาล ในขณะที่ด้านนายจ้างเป็นมาตรการจูงใจและการเทียบเคียงของอัตราส่วนการจ้างงานคนพิการกับแรงงานสูงอายุ อย่างไรก็ตามภาพของมาตรการยังเป็นภาพกว้างและยังมีลักษณะที่เป็นนโยบายเฉพาะส่วนไม่ได้มีการบูรณาการระหว่างด้านอุปสงค์และอุปทานของแรงงานสูงอายุ

งานศึกษาของ แก้วขวัญ ตั้งติพวงศ์กุล และศุภชัย ศรีสุชาติ (2558) เสนอว่าภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างของแรงงานส่วนใหญ่ไม่ได้มีการวางแผนที่เกี่ยวกับการเกษียณ การทำงานต่อ หรือ การออกจากงาน โดยแรงงานส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานของแรงงานสูงอายุ ในกรณีที่คาดว่าจะเกษียณ แรงงานจะเลือกการทำงานนอกระบบมากกว่าที่จะอยู่ในลักษณะในระบบเหมือนเดิม รวมถึงการที่แรงงานไม่ทำงานใดๆต่อเลย ประเด็นด้านสุขภาพยังคงเป็นประเด็นที่สำคัญของการตัดสินใจของแรงงานในการที่จะทำงานต่อหรือไม่ รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวก็ยังเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของแรงงาน

นอกจากนี้ ปัญหาที่น่าเป็นห่วงในขณะนี้ น่าจะเป็นเรื่องของสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของแรงงานที่เกษียณอายุ เนื่องจากประเทศไทยไม่ได้มีกฎหมายกำหนดอย่างชัดเจนว่าแรงงานต้องเกษียณที่อายุเท่าไร ดังนั้นในบางสถานประกอบการอาจมีเพียงระเบียบการเกษียณที่อิงมาจากสิทธิประกันสังคม หรือกำหนดอายุเกษียณของแรงงานเอง หรือไม่มีระเบียบกำหนดเรื่องการเกษียณอายุเลย ซึ่งแน่นอนว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่ก็ไม่ได้กำหนดเรื่องค่าชดเชยเมื่อออกจากงานด้วย นั่นหมายความว่าหากแรงงานอายุเยอะทำงานไม่ไหว และต้องการออกจากงาน แรงงานรายนั้นจะไม่ได้รับค่าชดเชยใดๆ เพราะผู้ประกอบการจะถือว่าเป็นการออกจากงานโดยความสมัครใจ ไม่ได้เกิดจากการเลิกจ้างงานที่จะได้ค่าชดเชยประมาณ 10 เดือนทดแทน

นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องแรงงานออกนอกระบบมากขึ้น เนื่องด้วยปัญหาส่วนตัวบางอย่างของแรงงานเอง เช่น การดูแลบุตรหลาน ค่านิยมของครอบครัว ซึ่งเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่ากังวล เนื่องจากแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ขาดความรู้ในเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน รวมไปถึงการโดนเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ ดังนั้นรัฐบาลควรมีการส่งเสริมให้มีระบบแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นสหภาพ แต่เน้นให้เป็นองค์กรที่ให้นายจ้างและลูกจ้างพูดคุยและช่วยกันหาทางออกของปัญหาต่างๆด้วยกัน รวมถึงการแทรกแซงในด้านการเอาเปรียบของโรงงาน ซึ่งอาจจะเป็นการกำหนดบทลงโทษต่างๆให้มีความรุนแรงมากขึ้น

การสำรวจในเชิงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการทำงานต่อของแรงงานในช่วงอายุระหว่าง 45 – 60 ปี พบว่าปัจจัยคุณลักษณะที่ส่งผล คือ การเคลื่อนย้ายการทำงานที่ผ่านมาในช่วง 5 ปี ในด้านของตัวแปรเศรษฐกิจจะพบว่าภาระของการชำระหนี้สินเป็นปัจจัยหนึ่งยังทำให้แรงงานจะตัดสินใจเพื่อการขยายอายุการทำงาน สำหรับตัวแปรอื่น ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของแรงงานสูงอายุ ก็ส่งผลในระดับหนึ่งเช่นกัน ทั้งนี้ตัวแปรที่ส่งผลอีกประการคือ แหล่งรายได้ที่คาดว่าแรงงานจะได้รับภายหลังการเกษียณ ซึ่งจากงานศึกษา

ชี้ว่าแหล่งรายได้จากครอบครัวส่งผลต่อการตัดสินใจ ดังนั้น การมุ่งเน้นหรือให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้อาจทำให้มาตรการขยายอายุการทำงานมีความสำเร็จได้มากขึ้น

2.2.3 ปัจจัยด้านตลาดแรงงาน

จากการศึกษาของ แก้วขวัญ ตั้งติพงศ์กุล และศุภชัย ศรีสุชาติ (2558) มีข้อเสนอประการสำคัญในมาตรการของการจ้างแรงงานสูงวัย คือ รัฐบาลควรให้การส่งเสริมการจ้างงานแรงงานสูงวัยแบบสมัครใจ มิใช่เป็นการบังคับให้ภาคเอกชน การที่รัฐจะดำเนินนโยบายที่ส่งผลทางตรงต่อผู้ประกอบการในลักษณะบังคับ อาจได้ผลตอบรับที่เป็นลบเนื่องจากทัศนคติของสังคมและแนวทางปฏิบัติที่ทำให้ต้นทุนของกิจการมีการเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ในกรณีที่เป็นการขาดแคลนแรงงาน การใช้มาตรการในภาคบังคับอาจไม่มีความจำเป็น การปล่อยให้ไปตามกลไกตลาดจึงอาจเป็นแนวทางที่เหมาะสม แต่ในเชิงของการส่งเสริมการจ้างงานแรงงานสูงวัยก็ยังสามารถดำเนินการได้เพื่อลดอุปสรรคหรือเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านของการศึกษาในเชิงรูปแบบของการจ้างงานที่มีความเหมาะสม

ทั้งนี้ ภาคเอกชนมีความสามารถในการปรับตัวด้วยความสามารถที่แตกต่างกัน การบังคับด้วยมาตรการเดียวจึงอาจทำให้กิจการบางประเภทประสบปัญหา และได้รับการต่อต้านดังนั้นนโยบายของรัฐจึงควรให้การสนับสนุนในด้านอื่นๆ เช่น การให้สิทธิประโยชน์ในทางภาษี การเชิดชูองค์กรหรือหน่วยงานที่เป็นตัวอย่างในการส่งเสริมการขยายอายุการทำงานของแรงงาน หรือ มาตรการอุดหนุนค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการขยายอายุการทำงานของแรงงานสูงวัย เป็นต้น รวมถึงการสร้างงานประเภทใหม่ๆ ให้กับแรงงานสูงวัย

2.3 นโยบายการจ้างแรงงานสูงวัยของประเทศไทย

งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจ้างแรงงานในประเทศไทยมีจำนวนมาก โดยมีทั้งการส่งเสริมการจ้างงานของแรงงานทั้งในและนอกระบบ ดังนี้

ศูนย์บริการวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551) ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานของผู้สูงอายุ โดยมีการจำแนกผู้สูงอายุเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (60 – 69 ปี) กลุ่มผู้สูงอายุที่พอช่วยเหลือตนเองได้ (70 – 79 ปี) และกลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือ (80 ปีขึ้นไป) โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทำงานอยู่นอกระบบ สำหรับภาคการผลิตที่มีผู้สูงอายุกลุ่มที่มีศักยภาพที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในการทำงาน คือ ภาคเกษตรกรรม ภาคการผลิต ภาคพาณิชยกรรม และการขนส่ง และภาคกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยการศึกษาส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุจะเป็นผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า ทั้งนี้ ข้อเสนอที่สำคัญของ

งานศึกษานี้ คือ การประกอบธุรกิจส่วนตัวจะเป็นงานที่มีความสอดคล้องกับการทำงานของผู้สูงอายุ เนื่องจากเป็นงานที่มีความยืดหยุ่นสูงและไม่มีข้อจำกัดด้านวุฒิการศึกษา ทั้งนี้ หากภาครัฐต้องการสนับสนุน ภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยสนับสนุนการประกอบธุรกิจส่วนตัว ในขณะที่แรงงานผู้สูงอายุในระบบจะถูกจ้างโดยภาคราชการเป็นส่วนมากแต่จะมีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณวุฒิการศึกษา และรูปแบบของการจ้างงานจะไม่ค่อยมีความยืดหยุ่นในเรื่องของเวลา สถานที่ ค่าตอบแทนและประเภทของงาน ตัวอย่างงานที่สำคัญของกลุ่มนี้คือ งานที่ปรึกษาและงานวิชาการ

สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2553ข) ศึกษาการรูปแบบการส่งเสริมการมีงานทำแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบท โดยใช้การสำรวจภาคสนามผู้สูงอายุ และการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของผู้สูงอายุ การศึกษา พบว่า ในด้านการงานและการประกอบอาชีพ แรงงานสูงวัยมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 58) ยังทำงาน/ประกอบอาชีพ โดยเหตุผลที่สำคัญที่สุดที่ต้องทำงาน คือ การเลี้ยงชีพหรือหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว หรือต้องการต้องการพึ่งตนเองรองลงมาคือต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และร่างกายยังแข็งแรงพอทำงานไหว ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงาน ให้เหตุผลว่า สุขภาพไม่แข็งแรง เจ็บป่วย ทำไม่ไหว มีโรคประจำตัว ต้องเลี้ยงหลาน/เฝ้าบ้าน ขราภาพ ลูกไม่ให้ทำ และต้องการพักผ่อน ตามลำดับ มีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตร ค้าขาย ให้บริการ ผลิตภัณฑ์ใช้โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นเจ้าของกิจการเอง นอกจากนี้ งานศึกษานี้ระบุรูปแบบการมีงานทำของผู้สูงอายุ มี 2 ลักษณะ คือ

กลุ่มที่ 1 คือ การทำงานในลักษณะส่วนบุคคล ส่วนใหญ่เป็นการทำงานนอกระบบ เช่น งานในภาคเกษตรที่ทำในรูปของเศรษฐกิจพอเพียง และการประกอบอาชีพอิสระ ส่วนใหญ่เป็นงานที่มีต้นทุนต่ำ อาศัยเงินทุนจากเงินออมหรือเงินทุนหมุนเวียน ผลิตโดยใช้เทคโนโลยีต่ำหรือใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ดั้งเดิม มีตลาดแคบ สามารถบริหารจัดการได้ง่าย แต่ได้รับความสนใจจากภาครัฐน้อย ส่วนผู้สูงอายุที่ทำงานในระบบมีน้อยมาก

กลุ่มที่ 2 คือ การทำงานในลักษณะของการรวมกลุ่ม ส่วนใหญ่ทำผ่านองค์กรที่มีอยู่แล้วในชนบท เช่น ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มอาชีพต่างๆ วิสาหกิจชุมชน โครงการ OTOP ซึ่งกลุ่มที่ประสบความสำเร็จและยั่งยืน จะมีผู้นำที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการ มีความเสียสละ การดำเนินงานประกอบด้วยคนหลายวัย ไม่ค่อยมีปัญหาด้านการตลาด มีหลายหน่วยงานให้การสนับสนุน สมาชิกมีรายได้ประจำสม่ำเสมอ

แนวทางการสร้างโอกาสในการทำงานของผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบท ได้แก่ การสร้างความตระหนักในเรื่องความสำคัญของการทำงานของผู้สูงอายุ รมรณรงค์ส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ ให้มากขึ้น ถอดบทเรียนด้านการงานของผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จ จัดทำฐานข้อมูลของผู้สูงอายุในตำบลและหมู่บ้าน ทดลองรูปแบบการส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุ ส่งเสริม อบต. ให้ดำเนินการทดลองหารูปแบบการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่

รูปแบบการดำเนินการที่เหมาะสมในการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบท ได้แก่ การดำเนินการควรต่อยอดจากชมรมผู้สูงอายุหรือต่อยอดจากกลุ่มอาชีพที่มีอยู่เดิมโดยการเสริมทักษะด้านอาชีพที่ผู้สูงอายุต้องการ การส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนจัดแนะแนวอาชีพ การขยายภาคีเครือข่ายการทำงานสู่สาขาสภาผู้สูงอายุจังหวัด องค์กรพัฒนาเอกชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการบูรณาการของการทำงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการสร้างงาน การสร้างงานในจังหวัดแก่ผู้สูงอายุร่วมกับภาคเอกชน การส่งเสริมผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ การจัดทำทำเนียบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุ

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) (2551) เสนอแนวทางการบริหารจัดการสังคมผู้สูงอายุ โดยมีการเสนอแนวทางในประเด็นต่อไปนี้ คือ

- 1) การจัดตั้งกองทุนบำนาญระดับชาติให้เป็นนิติบุคคลที่มีระบบและระเบียบการบริหารจัดการที่ชัดเจน โปร่งใส มีคณะกรรมการบริหารกองทุนระดับมืออาชีพ
- 2) ประชาชนวัยทำงานทุกคนต้องออมผ่านองค์กร โดยลูกจ้างจะต้องออมแทนคู่สมรสและบุตร (วัยทำงาน) ที่ไม่มีรายได้ด้วย ส่วนประชากรวัยทำงานที่ไม่ได้เป็นลูกจ้างต้องออมผ่าน อปท. ทุกคนที่ออมจะมีบัญชีการออมของตนเองและสามารถตรวจสอบยอดการออมได้
- 3) อบต. เทศบาล และเขต ทำหน้าที่เก็บเงินออมของประชากรวัยทำงานในเขตของตน และจัดระบบข้อมูลและการย้ายถิ่นของประชากรในเขตการปกครอง
- 4) กองทุนฯ ประสานกับภาครัฐ เพื่อรับการสนับสนุนด้านงบประมาณรายจ่าย 1 ใน 3 ของบำนาญในแต่ละปี
- 5) กองทุนฯ ประสานกับสรรพากร เพื่อให้กรมสรรพากรจัดเก็บเงินออมแก่ลูกจ้างที่มีรับเงินเดือน และส่งต่อเงินออมให้แก่กองทุน โดยที่ลูกจ้างจะต้องส่งเงินออมของตนพร้อมกับคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่ทำงานด้วย
- 6) กองทุนฯ ประสานกับ อปท. โดยที่ อปท. ทำหน้าที่รวบรวมเงินออมจากผู้ทำงานแบบไม่มีเงินเดือน (ทำงานในภาคไม่เป็นทางการ) และทำหน้าที่จ่ายเงินบำนาญ โดยที่ อปท. จะต้องคาดประมาณจำนวนผู้ที่ได้รับบำนาญในเขตความรับผิดชอบของตน และประมาณจำนวนผู้ออมและจำนวนเงินในแต่ละปี เพื่อที่จะส่งยอดออมเข้าสู่กองทุน หรือรับเงินเพิ่มจากกองทุนในกรณีที่เงินจ่ายบำนาญในเขตความรับผิดชอบมีมากกว่าเงินออมที่เก็บได้

ข้อสังเกตจากงานศึกษาในกลุ่มแรก ชี้ให้เห็นว่างานศึกษาส่วนใหญ่เน้นที่การให้ความสำคัญกับแรงงานนอกระบบที่ถือเป็นแรงงานกลุ่มใหญ่ของประเทศ และมุมมองที่ให้กับงานศึกษาทั้งสอง เป็นลักษณะของการใช้มุมมองทางสวัสดิการสังคมมาช่วยในการแก้ไขปัญหาของการทำงานของสูงอายุที่ส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบ โดยอาจยังไม่ได้พิจารณาในประเด็นทางเศรษฐกิจในภาพรวมของตลาดแรงงานและการจ้างงานที่อยู่ในระบบ และยังไม่ได้พิจารณามุมมองในเชิงประสิทธิภาพเท่าที่ควร

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติและกระทรวงแรงงาน (2549ก) เสนอมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานผู้สูงอายุ ได้แก่

- 1) การดูแลผู้ใช้แรงงานในเรื่องสวัสดิการ สภาพการจ้าง และเรื่องความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในการทำงาน โดยมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรคที่เกิดขึ้นอันเนื่อง มาจากการทำงานอย่างจริงจัง รวมทั้งหา มาตรการในการป้องกัน
- 2) การปรับยุทธศาสตร์การทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านแรงงานและด้าน โครงสร้างประชากร โดยทบทวนนโยบายเรื่องการจ้างงาน การสร้างงาน และโอกาสในการจ้างงานผู้สูงอายุ
- 3) การทบทวนการจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและเร่งพัฒนา ทักษะฝีมือแรงงานให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพ
- 4) ส่งเสริมการทำงานแบบไม่เต็มเวลา หรือไม่ต้องมาทำงานทุกวันให้แก่ผู้สูงอายุ โดยให้ผลตอบแทน ลดหลั่นจากการทำงานตามปกติ และ
- 5) การพิจารณาเลื่อนระยะเวลาการเกษียณอายุทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยอาจแยกตาม ประเภทของงาน หรือตามความสามารถของบุคคล

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน (2553) ได้มีการนำเสนอรูปแบบของ การขยายอายุการทำงานของภาคเอกชน โดยแบ่งเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 ขยายอายุการทำงานด้วยการดูแลให้แรงงานในระบบ (ประกันสังคม) ได้รับการคุ้มครอง ค่าจ้าง และสวัสดิการที่เหมาะสมถ้วนหน้า โดยมีข้อเสนอแนะ คือ เพื่อให้แรงงานในระบบเกิดแรงจูงใจอยู่ ทำงานนานขึ้น โดยเฉพาะแรงงานในสาขาอุตสาหกรรมและสาขาบริการ จึงเสนอให้มีการยกระดับมาตรฐาน การดูแลแรงงานในระบบเหล่านี้ให้เป็นไปตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานโดยถ้วนหน้า และควรพิจารณา เพิ่มเติมสิทธิประโยชน์ให้กับแรงงานในระบบประกันสังคมโดยไม่เพิ่มเงินสมทบ โดยการบริหารจัดการกองทุน อย่างชาญฉลาดและอย่างมืออาชีพ

รูปแบบที่ 2 ขยายอายุการทำงานด้วยการนำแรงงานที่ยังตกค้างอยู่นอกระบบประกันสังคมเข้าระบบ โดยมีข้อเสนอแนะ คือ 1) การให้ความรู้และความเข้าใจกับแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป ที่มีอายุน้อย และยังเป็นโสด 2) การเคลื่อนย้ายแรงงานนอกภาคเกษตร เพิ่มโอกาสให้แรงงานเข้ามาอยู่ใน ระบบมากขึ้น ทำให้แรงงานมีความมั่นคงมากขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 3) การให้ความสนใจกับแรงงานใน ระดับล่างและระดับกลาง ซึ่งมีแนวโน้มในการที่จะเข้าสู่ระบบประกันสังคมมากกว่ากลุ่มผู้บริหาร 4) พิจารณา ให้ต้นทุนของการเข้าสู่ระบบประกันสังคม (Contributions) มีความสมเหตุสมผลสำหรับพนักงานระดับกลาง และระดับล่าง เนื่องจากการศึกษาพบว่าถ้ารายได้ต่อเดือนสูงขึ้น โอกาสที่แรงงานจะเข้าสู่ระบบจะมีมากขึ้น

รูปแบบที่ 3 การขยายอายุเกิดสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพของแรงงานในระบบประกันสังคม จาก ๕๕ ปี เป็น ๖๐ ปี โดยมีข้อเสนอแนะ คือ 1) การขยายอายุการทำงานควรเริ่มที่สถานประกอบการขนาดใหญ่

ก่อน เนื่องจากมีความมั่นคงทางด้านผลตอบแทน และมีการออมเพื่อเกษียณอายุ โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายจากกลุ่มลูกจ้างที่มีเงินออมไม่เพียงพอ มีรายได้น้อย และมีได้ทำงานในภาคอุตสาหกรรม 2) ปรับแก้ไขพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เพื่อขยายอายุเกิดสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ จาก ๕๕ ปี เป็น ๖๐ ปี 3) ผู้มีอายุ ๕๕ ปี และยังคงทำงานอยู่ต่อไปอาจจะได้รับสิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้เป็นกรณีพิเศษ หรือควรได้รับการอุดหนุนค่าจ้างให้แก่สถานประกอบการที่ว่าจ้างแรงงานสูงอายุต่อไป (แก้กฎหมาย)

รูปแบบที่ 4 การขยายอายุการทำงานด้วยการขยายประกันสังคมสู่ผู้ทำงานนอกระบบ โดยมีข้อเสนอแนะ คือ 1) การปรับรูปแบบมาตรา ๔๐ ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๔๐ คือ ปรับรูปแบบเงินสมทบใหม่ในมาตรา ๔๐ โดยให้มีการสมทบร่วมกันระหว่างผู้ประกันตน (แทนนายจ้างและลูกจ้าง) และรัฐบาลร่วมสมทบ และปรับปรุงรูปแบบสิทธิประโยชน์ให้ครอบคลุมทุกประการ เช่นเดียวกับมาตรา ๓๓ ยกเว้นการประกันการว่างงาน 2) การปรับแก้พระราชกฤษฎีกากำหนดลูกจ้างตามมาตรา ๔ (๖) ซึ่งระบุว่า “กิจการหรือลูกจ้างอื่นตามที่ได้กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” ไม่ให้ใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ บังคับ (โดยจะยกเลิกไปทั้งหมดก็ได้)

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน (2551ก) ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการในการกำหนดการขยายเกษียณอายุที่มีความเป็นรูปธรรมและพิจารณาในเชิงระบบของการจัดการและองค์กรที่เกี่ยวข้อง คือ

- 1) การประเมินสถานการณ์ตลาดแรงงานของบุคลากรภาครัฐและตลาดแรงงานโดยทั่วไปตามสาขาอาชีพว่า ขาดแคลนบุคลากรในระดับ/ตำแหน่งใดก่อน คือการหาฐานข้อมูลด้านแรงงานสูงอายุ
- 2) การปรับปรุงพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรของภาครัฐในตำแหน่งสาขาอาชีพที่ขาดแคลนได้ขยายอายุการทำงานต่อไป
- 3) การจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อทำหน้าที่ประเมินความพร้อมของบุคลากรที่ประสงค์จะทำงานหลังเกษียณอายุทุกคน
- 4) กำหนดขอบเขต และ/หรือลักษณะงานของบุคลากรหลังเกษียณที่ผ่านการประเมินความพร้อมแล้วให้เหมาะสม กล่าวคือไม่สามารถเป็นผู้บริหารได้อีกต่อไป แต่ให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาหรือลักษณะงานที่ใช้ประสบการณ์เป็นหลัก โดยลักษณะงานอาจจะให้เต็มเวลา และ/หรือบางช่วงเวลา (Part - time) โดยคิดค่าตอบแทนให้ตามความเหมาะสม (แบบยืดหยุ่น) ซึ่งอาจจะต้องประเมินความสามารถและค่าตอบแทนให้สอดคล้องกัน (Competency - based payment) และ
- 5) จัดทำฐานข้อมูลบุคลากรสูงอายุที่ประสงค์จะทำงานเพื่อหารายได้และ/หรือเพื่อสังคม โดยมีประวัติความรู้ ประสบการณ์อย่างละเอียดพอควร เพื่อให้หน่วยงานอื่นๆ สามารถยื่นข้อเสนอในการจัดจ้างหรือชักชวนเข้าร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคมร่วมกันได้โดยตรง โดยจะต้องมีเจ้าภาพในการบริหารฐานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน (2553ก) เสนอข้อเสนอด้านนโยบาย และมาตรการต่างๆ ได้แก่

1) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ ได้แก่ งานที่ผู้ประกอบการควรมอบให้กับผู้สูงอายุทำ ควรเป็นงานที่มีความยืดหยุ่นทั้งเวลาทำงานและภาระงาน ควรปรับสภาพแวดล้อมการทำงานให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ควรให้โอกาสผู้สูงอายุได้รับการฝึกอบรมเหมือนพนักงานทั่วไป

2) ข้อเสนอแนะสำหรับพนักงานสูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุจะมีโอกาสอยู่ในชีวิตการทำงานยาวนานขึ้น ผู้สูงอายุต้องฝึกฝนตนเองให้มีทักษะที่ทันสมัยเสมอ เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลาตั้งแต่อยู่ในวัยทำงาน พนักงานทุกคนต้องดูแลสุขภาพตั้งแต่อยู่ในวัยทำงานให้แข็งแรง ปราศจากโรคเรื้อรังที่คอยบั่นทอนชีวิตการทำงาน รับประทานอาหารถูกสุขลักษณะและออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

3) ข้อเสนอต่อรัฐบาล ได้แก่

3.1) รัฐบาลควรกำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของ ผู้สูงอายุให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเป็นการสนับสนุนการทำงานของผู้สูงอายุและลดภาระการคลังของ รัฐบาลเกี่ยวกับการสงเคราะห์ผู้สูงอายุในด้านต่างๆ อันจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ

3.2) การออกกฎหมายขยายอายุการทำงานในระบบ โดยในส่วนของราชการและรัฐวิสาหกิจ รัฐบาลควรแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการเกษียณอายุของราชการ ให้ขยายอายุการเกษียณทางการ ออกไปเป็น 64 ปี

3.3) สำหรับอาชีพหรือตำแหน่งงานที่ต้องใช้แรงงาน หรือต้องรับผิดชอบต่อความปลอดภัย ของคนจำนวนมาก อาจให้เลือกอายุเกษียณของตนเองได้โดยการพิจารณาเรื่องของสุขภาพ ภาระงาน ความรับผิดชอบ ประกอบกัน ถ้าให้คนกลุ่มนี้เกษียณก่อนพนักงานกลุ่มอื่นๆ ก็อาจต้องให้เงินบำเหน็จ มากกว่าคนกลุ่มอื่นๆ เพื่อเป็นการชดเชย

3.4) ผู้ที่จะทำงานต่อหลังอายุ 60 ปี จะได้รับเงินเดือนสูงสุดไม่เกินเดือนสุดท้ายของที่เคย ได้รับก่อนอายุ 60 ปี แต่ต้องไม่ต่ำกว่าค่ากลางระหว่างเงินเดือนเริ่มต้นและเงินเดือนสูงสุดของ ตำแหน่งนั้นๆ

3.5) การออกกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามเลือกปฏิบัติต่อผู้สูงอายุไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดย ทางอ้อม โดยเนื้อหาของกฎหมายฉบับนี้ควรครอบคลุมการห้ามใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการจ้างงาน รัฐบาลต้องสนับสนุนให้สังคมยอมรับว่าทุกคนในสังคมมีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องการศึกษาและการเข้า รับการฝึกอบรม และบทลงโทษสำหรับการจ้างงานที่เลือกปฏิบัติ

3.6) รัฐบาลควรให้เงินอุดหนุนแก่สถานประกอบการที่จ้างงานผู้สูงอายุหรือลดหย่อนภาษีแก่ สถานประกอบการที่จ้างแรงงานผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการจ้างผู้สูงอายุ ทำงานต่อ หรือรับพนักงานสูงอายุเข้าทำงานใหม่

3.7) รัฐบาลต้องประกาศให้สังคมรับรู้เกี่ยวกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคม ที่ มีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวม เพื่อทุกคนจะได้เข้าใจสถานการณ์และเต็มใจที่จะปฏิบัติ

ตามนโยบายของรัฐบาล หน่วยธุรกิจจะได้เตรียมตัววางแผนกำลังคนใหม่ และจะได้ตระหนักถึงภาระที่ทุกคนต้องการรับผิดชอบผู้สูงอายุร่วมกัน

3.8) รัฐบาลต้องทำให้ผู้ประกอบการรู้ว่า ผู้ทำงานสูงอายุมีโอกาสเจ็บป่วยสูง และผู้สูงอายุบางคนมีโรคเรื้อรัง เช่น โรคหัวใจ เพื่อว่าผู้ประกอบการจะได้จัดบริการด้านสาธารณสุขเบื้องต้น ประจำองค์กร จัดเตรียมสวัสดิการด้านอื่นๆ สำหรับผู้สูงอายุ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน

3.9) ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 โดยขยายสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพจาก 55 ปี เป็น 60 ปี หรือมากกว่า ข้อดีคือเป็นการจูงใจแรงงานที่อยู่ในระบบให้ทำงานยาวขึ้น รายได้ที่จะได้รับหลังเกษียณเพิ่มขึ้นเพียงพอต่อการดำรงชีวิตช่วงหลังเกษียณ ขณะเดียวกันการที่แรงงานสูงอายุยังอยู่ในระบบประกันสังคม แรงงานเหล่านี้จะยังได้รับการคุ้มครองในกรณีเจ็บป่วย ประสบอันตราย เงินสงเคราะห์กรณีหยุดงาน ค่าทำศพและเงินสงเคราะห์ทายาท ได้รับการคุ้มครองถ้าว่างงาน ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระด้านสวัสดิการของภาครัฐลง

สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน (2553ข) เสนอแนวทางในการสร้างโอกาสการมีงานทำของผู้สูงอายุในด้านนโยบาย กฎหมาย และการปฏิบัติ ดังนี้

1) ด้านนโยบาย ประกอบด้วย (1) นโยบายสร้างโอกาสการมีงานทำของผู้สูงอายุทั้งในระบบและนอกระบบ คือ ภาคในระบบ - ให้มีการขยายอายุเกษียณแบบค่อยเป็นค่อยไปและเป็นไปตามความสมัครใจ โดยภาครัฐให้ขยายอายุเกษียณจาก 60 ปี เป็น 63 ปี และ 65 ปี ส่วนภาคเอกชน ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขยายอายุเกษียณจาก 55 ปี เป็น 58 ปี หรือ 60 ปี โดยนายจ้างจ่ายเงินสมทบประกันสังคมด้วย เพื่อให้ภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งตลาดแรงงานมีการปรับตัวในระยะแรก แล้วทำการประเมินผลก่อนค่อยดำเนินการต่อไป สำหรับภาคนอกระบบ - ส่งเสริมผู้สูงอายุทั้งที่ประกอบอาชีพอิสระ/รายบุคคล และที่รวมกลุ่ม ให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการประกอบอาชีพ เช่น กองทุนผู้สูงอายุ ฯลฯ และเข้าถึงการอบรมทักษะในการประกอบอาชีพ (2) นโยบายส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุ ทั้งก่อนเป็นผู้สูงอายุและที่เป็นผู้สูงอายุ ให้มีการเตรียมการสู่การเป็นผู้สูงวัย ทั้งด้านอาชีพ การออม สุขภาพ และการศึกษาต่อเนื่องของคนก่อนเกษียณ โดยการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจัดแนะแนวอาชีพแก่ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างที่กำลังจะเกษียณอายุ (3) มีนโยบายส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุในรูปของการรวมกลุ่ม เนื่องจากงานที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ควรเป็นงานที่ผู้สูงอายุมีการรวมกลุ่มกันให้มากขึ้น (เช่น วิสาหกิจชุมชน OTOP กลุ่มอาชีพ กลุ่มสหกรณ์การเกษตร กลุ่มออมทรัพย์) และควรส่งเสริม/ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะอาชีพ และมีการจัดการงานอาชีพผู้สูงอายุโดยท้องถิ่น (เช่น อบต. อบจ. เทศบาล) (4) การจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพผู้สูงวัย (อาจเป็นกองทุนใหม่หรือรัฐสมทบเพิ่มขึ้นในกองทุนผู้สูงอายุที่มีอยู่แล้ว) เพื่อส่งเสริมให้มีการสร้างงานในระดับภูมิภาค/จังหวัดเพื่อคนสูงวัย ที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ - สังคม และทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มผู้สูงอายุได้เข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ

2) ด้านกฎหมาย ควรมีกฎหมายคุ้มครองแรงงานสูงอายุ ทั้งในด้านค่าจ้าง สวัสดิการ ความปลอดภัยในการทำงาน และการเลือกปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ รวมทั้งกฎหมายการจ้างงานบางช่วงเวลา (Part - time job) เพื่อส่งเสริมให้นายจ้างยืดการจ้างแรงงานสูงอายุออกไป ทั้งงานในรูปแบบเต็มเวลาและบางช่วงเวลา

3) ด้านการปฏิบัติ ประกอบด้วย (1) ด้านนโยบายการขยายอายุเกษียณ ควรมีการจัดประชุมทำความเข้าใจกับภาคเอกชนทุกฝ่าย ทั้งนายจ้าง สหภาพแรงงานและลูกจ้าง ให้เห็นความจำเป็นและความสำคัญของการขยายอายุการทำงาน (2) การบูรณาการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุในกระทรวงแรงงาน และนำไปประกอบในแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งในระดับกระทรวงและระดับจังหวัด โดยมีสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นหน่วยงานกลาง (3) หน่วยงานที่เป็นผู้ประสานงาน (สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัด กระทรวงแรงงาน) ควรหาช่องทางในการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง (4) สำนักตรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ควรมีการติดตามประเมินผลโครงการ/กิจกรรม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ (5) ด้านกฎหมาย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ควรมีการเพิ่มเติมประเด็นเรื่องการเลือกปฏิบัติต่อผู้สูงอายุในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2551 และกฎหมายคุ้มครองแรงงานบางช่วงเวลา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551ข) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุ โดย มีแนวทางการส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุ ได้แก่

1) การจัดทำข้อมูลผู้สูงอายุ เนื่องจากข้อมูลที่ได้จะเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการวางแผนกำหนดนโยบายส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพต่อไป โดยควรจำแนกข้อมูลดังกล่าวออกเป็น 3 กลุ่มสูงอายุ ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ กลุ่มที่พอช่วยเหลือตนเองได้ และกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ นอกจากนี้ต้องรวบรวมข้อมูลให้อยู่ในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้งานได้ทันที พร้อมทั้งต้องมีการปรับปรุงฐานข้อมูลเป็นระยะๆ เพื่อความสมบูรณ์ถูกต้อง

2) การทบทวนเกณฑ์การเกษียณอายุ ช่วงแรกอาจกำหนดเป็นโครงการขยายเกณฑ์อายุเกษียณตามความสมัครใจ เพื่อให้หน่วยงานที่มีผู้สูงอายุทำงานอยู่ได้มีโอกาสในการปรับตัว และกำหนดระยะเวลาการขยายเกณฑ์อายุเกษียณเป็นช่วงเวลาสั้นๆ เพื่อสามารถประเมินความเหมาะสมและผลกระทบ

3) การกำหนดลักษณะบางประเภทของงานและอัตราค่าจ้างที่เหมาะสมเป็นมาตรการที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการทบทวนเกณฑ์การเกษียณอายุ ทั้งนี้ อัตราค่าจ้างที่เหมาะสมต่อการจ้างงานผู้สูงอายุ ควรกำหนดขึ้นใหม่ โดยคณะทำงานซึ่งอาจประกอบด้วยตัวแทน 3 ฝ่าย ได้แก่ ตัวแทนฝ่ายนายจ้าง ตัวแทนฝ่ายแรงงานสูงอายุ และตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดอัตราค่าจ้างที่เหมาะสม เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับ โดยในเบื้องต้นคณะทำงานฯ อาจพิจารณากำหนดค่าจ้างจากปัจจัยลักษณะหรือประเภทงาน รูปแบบการทำงาน และคุณวุฒิ คุณสมบัติ ความสามารถ และประสบการณ์

4) การเพิ่มโอกาสในการทำงานแก่ผู้สูงอายุ เป็นมาตรการเสริมเพื่อสร้างช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในตลาดแรงงานของผู้สูงอายุ โดยการทำงานของผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นการทำงานนอกระบบที่มีหลากหลายรูปแบบ อีกทั้งผู้สูงอายุมีความพร้อมที่แตกต่างกันต่อการทำงาน ดังนั้นภาครัฐอาจกำหนดมาตรการเพิ่มโอกาสในการทำงานแก่ผู้สูงอายุ ในหลากหลายแนวทาง อาทิ การทำงานแบบบางเวลา (Part - time working) ที่กำหนดชั่วโมงการทำงานที่ยืดหยุ่น (Flexible hours) การแบ่งภาระงานกับบุคคลอื่น (Job sharing) การทำงานชั่วคราว (Temporary work) หรือการทำงานแบบสัญญาระยะสั้น (Short - term Contracts) การจ้างงานใหม่ในฐานะที่ปรึกษา

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2551) เสนอข้อเสนอในการดำเนินงานเพื่อการดูแลและการเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้ผู้สูงอายุด้วยการจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ โดยมีข้อเสนอที่เกี่ยวข้องกับกองทุนผู้สูงอายุใน 2 ด้าน คือ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบการทำงานกองทุนผู้สูงอายุ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากรในกลุ่มงานกองทุนผู้สูงอายุ คือ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบการทำงานกองทุนผู้สูงอายุ คือ

1) คณะกรรมการบริหารกองทุนผู้สูงอายุควรผลักดันให้มีการปรับโครงสร้างการบริหารงานเป็นองค์หลักและองค์แรกให้ผู้สูงอายุมาใช้บริการเมื่อประสบปัญหา รวมทั้งให้การยอมรับและมั่นใจในบริการ

2) คณะกรรมการบริหารกองทุนผู้สูงอายุควรพิจารณาทบทวนกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนดต่างๆ ที่เป็นข้อจำกัดในการให้ทุนสนับสนุนแก่ผู้สูงอายุ และให้มีการแก้ไขเพื่อให้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของผู้สูงอายุ

3) กองทุนผู้สูงอายุควรเสริมสร้างศักยภาพการปฏิบัติงานกองทุนผู้สูงอายุในส่วนภูมิภาคด้วยการจัดสรรอัตรากำลังให้แก่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

4) กองทุนผู้สูงอายุควรมีการประสานความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสวงหาแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน

5) กองทุนผู้สูงอายุควรสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานแก่สาขาสภาผู้สูงอายุเพื่อทำหน้าที่ในการประสานงานระหว่างผู้สูงอายุ กลุ่ม ชมรมผู้สูงอายุและองค์กรต่างๆ

6) กองทุนผู้สูงอายุควรทำความตกลงร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในส่วนภูมิภาคให้เข้ามาทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้สูงอายุและชมรมผู้สูงอายุในการเขียนโครงการ

7) กองทุนผู้สูงอายุควรสร้างการมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรสาธารณประโยชน์ให้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการดำเนินงานผู้สูงอายุ

8) คณะกรรมการบริหารกองทุนผู้สูงอายุควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์กองทุนผู้สูงอายุ รวมทั้งทบทวนการทำความตกลงกับสภาผู้สูงอายุแห่งชาติเพื่อให้มีการกระจายข้อมูลข่าวสารต่างๆ ไปสู่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึงและครบถ้วน

9) ควรมีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกองทุนผู้สูงอายุเพื่อให้ทราบความสำเร็จตลอดจนแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนผู้สูงอายุ

10) คณะอนุกรรมการระดมทุนควรจัดทำแผนการระดมทุนเข้าสู่กองทุนผู้สูงอายุ และสร้างความเข้าใจกับสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลและพัฒนาผู้สูงอายุมากขึ้นในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่ใช่เป็นการบริจาคเงินเท่านั้น เช่น วิธีการจัดสรรเงินภาษีผลิตภัณฑ์ยาและภาษีผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลระยะยาวสมทบเป็นเงินทุนสำหรับผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากรในกลุ่มงานกองทุนผู้สูงอายุ ได้แก่ 1) ควรมีการกำหนดตำแหน่งอัตรากำลังทั้งข้าราชการและลูกจ้าง และการปฏิบัติงานตามตำแหน่งอย่างชัดเจน 2) จัดทำแผนอัตรากำลังและแผนพัฒนาบุคลากรทั้งด้านการพัฒนา และด้านสวัสดิการ 3) มีระเบียบรองรับการปฏิบัติงานของบุคลากรทั้งระเบียบการปฏิบัติงานและระเบียบสวัสดิการ โดยเฉพาะกลุ่มลูกจ้างในกองทุนผู้สูงอายุ 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรม/สัมมนาความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับผู้สูงอายุ และความรู้ทางเทคนิคเฉพาะเพื่อการปฏิบัติงานตามตำแหน่ง

2.4 นโยบายการจ้างแรงงานสูงวัยของประเทศต่างๆ

การศึกษานโยบายการจ้างแรงงานสูงวัยในต่างประเทศอาจเป็นเครื่องมือหนึ่งในการช่วยให้เห็นภาพของทางเลือกนโยบายต่างๆ เพื่อการจ้างแรงงานสูงวัย ซึ่งงานศึกษากลุ่มนี้มีจำนวนมากและใช้กลุ่มตัวอย่างในหลากหลายประเทศ ตัวอย่างของงานศึกษา ได้แก่

งานศึกษาของ วรเวศม์ สุวรรณระดา (2556) ถอดบทเรียนประสบการณ์ทางนโยบายการขยายอายุการทำงานจากประเทศญี่ปุ่นของภาครัฐและ เอกชน กรณีลูกจ้างเอกชนจากการแก้ไขกฎหมายเสถียรภาพการจ้างงานผู้สูงอายุในปี 2547 อายุเกษียณถูกขยายเป็น 65 ปี จากเดิมที่กำหนดไว้ที่ 60 ปี และเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2556 อายุรับเงินบำนาญของลูกจ้างเอกชนในญี่ปุ่นจะเริ่มกลายเป็น 65 ปี ในปี 2561 กรณีข้าราชการสังกัดรัฐบาลกลาง อายุเกษียณจะถูกกำหนดโดยกฎหมายข้าราชการส่วนกลางและระเบียบของ National Personal Authority โดยพื้นฐานข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่บริหารธุรการทั่วไป อายุเกษียณ 60 ปี ในสายงานหรือสายอาชีพอื่นๆ อาจจะมากกว่า 60 ปี แต่จะมีการกำหนดไว้ในกฎหมายอื่น

อรพินธ์ สฟโชคชัย และ นพวรรณ ศรีเกตุ (2556) มีการศึกษาบทเรียนและประสบการณ์ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานเพื่อรองรับปัญหาของสังคมสูงอายุและการขยายอายุเกษียณราชการและการทำงานในประเทศเกาหลีใต้ ในงานศึกษาพบว่า มาตรการการรองรับสังคมผู้สูงอายุและการเกษียณอายุการทำงานได้แก่

ก. มาตรการและนโยบายที่ดูแลแรงงานผู้สูงอายุ ได้แก่

ก.1 มีระบบการกำหนดจุดสูงสุดของค่าจ้าง (Wage Peak System, WPS) มาตรการ WPS เป็นระบบการลดอัตราเงินเดือนของแรงงานผู้สูงอายุลง เพื่อแลกกับความมั่นคงในการจ้างงาน ระบบนี้เปิดช่องให้นายจ้างและสภาพแรงงานสามารถเจรจาและกำหนดจุดสูงสุดของค่าจ้างขั้นสูง อันเป็นอัตราที่จะเริ่มเจรจาลดอัตราค่าจ้างลง เพื่อให้แรงงานหรือผู้ทำงานสูงอายุได้ทำงานในสถานประกอบการเดิมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นมีการกำหนดระบบแรงจูงใจเพื่อให้บริษัทจ้างแรงงานสูงอายุ (Aged Employment Incentive) โดยมีเงินอุดหนุนสนับสนุนการจ้างแรงงานสูงอายุ เงินอุดหนุนสำหรับการจ้างงานเกินระยะเวลาอายุเกษียณ (Extension of Retirement Age) เงินอุดหนุนสำหรับการจ้างผู้เกษียณต่อเนื่อง (Continued Employment of Retirees Incentive) และ เงินอุดหนุนสำหรับการประกันการตกงานของผู้สูงอายุ

ก.2 มาตรการการกำหนดโควตาให้สถานประกอบการจ้างแรงงานที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นมาตรการที่เป็นไปตามความสมัครใจถือว่าเป็นประโยชน์ให้สังคม

ก.3 มาตรการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการทำงาน การมีงานทำ และการจ้างงานของผู้สูงอายุ โดยกระทรวงการจ้างงานและแรงงานและการส่งเสริมองค์กรพัฒนาภาคเอกชน ได้แก่ การจัดตั้งสำนักงานจัดหางาน (Public Employment Service, PES) และตั้งฝ่ายดูแลผู้สูงอายุ การจัดทำฐานข้อมูลคลังสมองอาวุโส (Senior Talent Bank) เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการสร้างโอกาสสำหรับผู้สูงอายุ โดยในปี 2550 ได้จัดทำเป็นโครงการ New Start Program for Elderly ซึ่งเป็นโครงการที่จัดรูปแบบการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุอย่างครบวงจรตั้งแต่การอบรมทักษะฝีมือ การให้คำปรึกษา และฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน (On- the job training) และ ในปี 2555 มีการริเริ่มโครงการ New Workplace Adaptation Support for Worker Aged 50+ เพื่อให้ความช่วยเหลือและฝึกอบรมแก่แรงงานสูงอายุ โดยให้มีโอกาสฝึกงานในสถานประกอบการขนาดกลาง และขนาดเล็กเป็นเวลานานสามเดือน จากนั้นช่วยในการหางานทำ และสนับสนุนการกลับเข้าทำงาน มีการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลกับภาคเอกชนเพื่อช่วยในการแสวงหางานที่เหมาะสม

ก.4 มาตรการการขยายอายุเกษียณ สำหรับหน่วยงานภาคเอกชนส่วนมากจะกำหนดที่ 55-57 ปี ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดในระบบบำนาญแห่งชาติ หากทำงานครบตามกำหนด รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหา คณะกรรมการสามฝ่ายประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 4 คน ผู้แทนสภาพแรงงาน 3 คน และผู้แทนภาคประชาสังคมอีก 5 คน ใช้เวลาในการศึกษาหนึ่งปีโดยมีกระบวนการรับ

ฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ และได้ข้อสรุปว่า จำเป็นต้องมีการขยายการเกษียณอายุ ในช่วงระหว่างการศึกษาก็มีความเห็นที่ขัดแย้งในการขยายการเกษียณอายุ โดยเฉพาะกลุ่มนายจ้างไม่ต้องการให้มีการกำหนดอายุเกษียณเป็นกฎหมาย เพราะต้องการความยืดหยุ่นในการจ้างและการควบคุมค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน หากมีการกำหนดอายุเกษียณเพิ่มขึ้นอาจนำไปสู่การลดขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชนลง รัฐสภาเกาหลีใต้ได้ผ่านกฎหมายกำหนดอายุเกษียณที่ 60 ปี สำหรับผู้ที่ทำงานในระบบราชการและเอกชน สำหรับองค์กรเอกชนนั้น สถานประกอบการที่มีขนาดตั้งแต่ 300 คนขึ้นไป จะมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป ส่วนหน่วยงานที่เหลือจะต้องดำเนินการให้ครบในปีถัดไป

ข. มาตรการจูงใจให้แรงงานผู้สูงอายุทำงานต่อในระบบ

ประเทศเกาหลีใต้มีการปรับปรุงด้านการเงินของระบบบำนาญและการจ่ายผลตอบแทนตามเกษียณอายุ ให้ระบบ National Pension Service (NPS) มีเสถียรภาพ และความมั่นคงในระยะยาวโดยขยายฐานให้ครอบคลุมแรงงานทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง เช่น ยอมให้แรงงานที่ยังไม่ประกันตนซึ่งมีอายุ 60 ปี สามารถเข้าร่วมระบบ NPS ได้ หากเคยมีประวัติที่ดีในการจ่ายเงินสมทบ เพิ่มการสำรวจตรวจสอบสถานประกอบการ เพื่อนำแรงงานที่อาจจะตกสำรวจเข้าสู่ระบบ เป็นต้น มาตรการนี้ยังแก้ไขปัญหาอุปสรรคการจ้างงานในฝ่ายของนายจ้าง โดยมีการตรากฎหมาย เพื่อบังคับให้ขยายระดับอายุเกษียณที่ 60 มีการนำมาตรการลดหย่อนภาษีมาใช้จูงใจให้คนทำงานต่อเนื่อง ระบบ Earned Income Tax Credit (EITC) และ กำหนดกฎระเบียบและดำเนินการมาตรการเพื่อจัดปัญหาการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะต่อแรงงานสูงอายุ โดยตรากฎหมาย Act on Prohibition of Age Discrimination in Employment and Aged Employment Promotion

ค. มาตรการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ ประเทศเกาหลีใต้เป็นประเทศที่มีสัดส่วนของแรงงานที่ทำงานในอาชีพอิสระสูง การส่งเสริมและเพิ่มสัดส่วนของการประกอบอาชีพอิสระสำหรับแรงงานในประเทศเกาหลีใต้จึงเป็นนโยบายทางเลือกที่รัฐบาลเกาหลีใต้ให้ความสนใจ เป็นตลาดงานที่สามารถรองรับแรงงานผู้สูงอายุ ภาครัฐมีบทบาทในการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ การส่งเสริมแหล่งเงินทุน และการขยายระบบสวัสดิการให้ครอบคลุมผู้ทำงานในกลุ่มนี้

ง. มาตรการเพิ่มจำนวนประชากร รัฐบาลกำลังประชาสัมพันธ์ให้ครอบครัวเกาหลีใต้มีลูกอย่างน้อย 2 คน หรือ นโยบาย 1-2-3 แต่ยังไม่ค่อยเห็นผล

สวริย์ บุญยมนานท์ และ ปัทมกร ชัยวัฒน์ (2556) มีการทบทวนวรรณกรรมบทเรียนประสบการณ์ทางนโยบายการขยายอายุการทำงานจากสิงคโปร์ ในอดีตประเทศสิงคโปร์ ไม่มีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับอายุขั้นต่ำในการเกษียณจากการทำงาน ชาวสิงคโปร์ส่วนใหญ่นิยมเกษียณเมื่อมีอายุครบ 55 ปี เพื่อเป็นการรับมือกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ รัฐบาลสิงคโปร์ได้ออกกฎหมาย Retirement Age Act (RAA) เพื่อกำหนดอายุขั้นต่ำในการเกษียณเป็น 60 ปี ซึ่งต่อมาในปี รัฐบาลได้ขยายอายุเกษียณออกไปเป็น 62 ปี และตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2555 กฎหมายฉบับใหม่ ได้แก่ Retirement and Re-employment Act (RRA) ได้ถูกนำมาบังคับใช้แทนกฎหมายฉบับเดิมโดยมีผลครอบคลุมทั้งพลเมืองสิงคโปร์ และ ผู้พำนักรในประเทศอย่างถาวร ทั้งผู้ที่ทำงานในองค์กรหรือหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชน กฎหมาย Retirement and Re-employment Act (RRA) มีสาระสำคัญได้แก่ การคงอายุขั้นต่ำในการเกษียณเป็นเท่าเดิมคือ 62 ปี แต่นายจ้างต้องเสนอว่าจะรับลูกจ้างที่มีอายุ 62 ปี กลับเข้ามาทำงานอีกครั้ง (re-employment) จนกระทั่งอายุ 65 ปี ซึ่งจะขยายเป็นอายุ 67 ปี ต่อไปในอนาคต โดยมีเงื่อนไขว่า ลูกจ้างที่จะมีสิทธิได้จ้างการว่าจ้างเพื่อกลับเข้าทำงานอีกครั้งหนึ่งต้องเป็นผู้ที่นายจ้างประเมินว่ามีผลการทำงานในระดับที่น่าพอใจ และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ซึ่งสัญญาว่าจ้างใหม่นี้ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 1 ปี และต่ออายุไปอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งลูกจ้างมีอายุ 65 ปี

งานศึกษาของ ศูนย์บริการวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551) มีการรวบรวมข้อมูลมาตรการของต่างประเทศในการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุในประเทศ สหภาพยุโรป อังกฤษ ฝรั่งเศส ไต้หวัน สิงคโปร์ และญี่ปุ่น ในงานศึกษาพบว่ามาตรการในส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุแบ่งเป็น

- ก. มาตรการจูงใจในการจ้างงาน ที่มีการกำหนดรูปแบบของการจ้างงานที่มีความยืดหยุ่น เช่น การทำงานไม่เต็มเวลา การทำงานที่ชั่วโมงการทำงานยืดหยุ่นได้ การแบ่งภาระงานกับบุคคลอื่น การลดจำนวนวันทำงาน การทำงานด้วยสัญญาระยะสั้น และการจ้างงานในฐานะที่ปรึกษา (อังกฤษ ไต้หวัน) มีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ผลประโยชน์จากระบบประกันสังคม (สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น) การเสริมสร้างทัศนคติของนายจ้างที่มีต่อการจ้างงานผู้สูงอายุ (สิงคโปร์) การยกเลิกการเก็บภาษีกับบริษัทที่มีการจ้างงานผู้สูงอายุที่เกิน 50 ปีขึ้นไป (ฝรั่งเศส) รวมถึง การปรับสภาพแวดล้อมในการทำงานและปรับองค์การทำงาน (สหภาพยุโรป)
- ข. มาตรการด้านการฝึกอบรม การเรียนรู้ เป็นมาตรการที่มีการจัดฝึกอบรมให้ผู้สูงอายุได้มีการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้และทักษะ หรือความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยนโยบายเป็นนโยบายพื้นฐานที่มีการทำในทุกประเทศที่อยู่ในการศึกษา

- ค. มาตรการด้านการปรับปรุงและจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยเป็นผลสืบเนื่องจากมาตรการการจ้างงานที่มีความยืดหยุ่น ดังนั้นการจัดการระบบงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานจึงมีลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงไป และส่วนที่มีการจัดทำเพิ่มเติมคือการสร้างสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยต่อการทำงานมากขึ้น รวมถึงการตรวจสอบดูแลสภาพให้แก่ผู้สูงอายุ
- ง. มาตรการปฏิรูปการเกษียณอายุ เป็นมาตรการทางการเงินการคลังเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของการทำงาน โดยแนวนโยบายจะสอดคล้องกันในทุกประเทศที่ทำการศึกษา คือ ความพยายามในการขยายอายุการทำงานให้มากขึ้น
- จ. มาตรการการสนับสนุนอื่นๆโดยภาครัฐ เป็นมาตรการสนับสนุนหรือการจัดตั้งหน่วยงาน องค์กร เพื่อการดูแลผู้สูงอายุ เช่น การให้คำปรึกษา การสมัครงาน การเตรียมตัวในการกลับเข้ามาทำงาน การจัดระบบการจัดหางานแบบ One stop service รวมถึงการเปลี่ยนนิยามของผู้สูงอายุ เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐยังมีมาตรการด้านสวัสดิการในเรื่องของสุขภาพเป็นมาตรการเสริมให้กับผู้สูงอายุ
- ฉ. การแก้ไขกฎหมาย เป็นมาตรการเพื่อการทบทวนข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานผู้สูงอายุ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ รวมถึงการออกกฎหมายการเกษียณอายุในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอายุและเพศของแรงงาน เช่น การเปลี่ยนอายุเกษียณเป็น 65 ปีเท่ากันในหญิงและชาย ซึ่งแต่ก่อนจะกำหนดให้ชายเกษียณที่ 65 ปี และหญิงเกษียณที่ 60 ปี (อังกฤษ) เป็นต้น

งานศึกษาของนี้ยังมีการระบุถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ได้แก่ การแสวงหาวิธีการส่งเสริมการจ้างงานในผู้สูงอายุที่มีรูปแบบที่หลากหลายและได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ระบบเศรษฐกิจที่มีความแข็งแกร่ง การจัดสวัสดิการที่มีคุณภาพ มาตรการส่งเสริมให้นายจ้างจ้างแรงงานผู้สูงอายุด้วยความสมัครใจ การเพิ่มพูนความรู้และการพัฒนาทักษะ และการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน

การศึกษาในกลุ่มประเทศ OECD (n.d.) จำนวน 21 ประเทศ ที่มีการให้คำแนะนำต่อประเทศสมาชิก ในช่วงปี ได้มีการนำเสนอกลุ่มของนโยบาย โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

- ก. การสร้างระบบการเงินการคลังของประเทศโดยเฉพาะระบบบำเหน็จบำนาญการประกันสังคมที่เอื้อต่อการจูงใจให้กับแรงงานสูงอายุในการทำงานต่อหรือกลับสู่การทำงาน อย่างไรก็ตามในประเด็นนี้ บริบทของประเทศไทยกับกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาอาจมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะเรื่องของโครงสร้างระบบบำเหน็จบำนาญและผลประโยชน์ เนื่องจากระบบเดิมของต่างประเทศจูงใจให้คนมีการเกษียณการทำงานเพื่อรับผลตอบแทนเชิงเปรียบเทียบในระดับที่สูงกว่าการอยู่ในระบบการทำงาน รวมถึงจูงใจให้เกิดการเกษียณก่อนกำหนดหรือเป็นผู้ว่างงาน

- ข. การส่งเสริมให้นายจ้างมีการจ้างงานผู้สูงอายุ โดยในส่วนนี้จัดเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับนายจ้างในการรับผู้สูงอายุเข้าทำงานหรือทำงานต่อ
- ค. การลดอุปสรรคต่างๆที่เป็นอุปสรรคต่อการจ้างงานต่อหรือการรับกลับเข้ามาทำงานใหม่ภายหลังการเกษียณอายุ รวมถึงนโยบายในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นกับการจ้างงานผู้สูงอายุ ซึ่งนโยบายในลักษณะนี้จัดเป็นรูปแบบของการส่งเสริมของภาครัฐในการเข้ามาเพิ่มโอกาสในการจ้างงานผู้สูงอายุ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาในการนี้จึงใช้การศึกษาด้วยการถอดบทเรียนจากสถานประกอบการ 4 แห่ง เพื่อหาปัจจัยร่วม ปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยขัดขวางการจ้างงานแรงงานสูงวัย โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขยายโอกาสการจ้างงานผู้สูงอายุในประเทศไทยและต่างประเทศปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างงานแรงงานสูงวัย เพื่อมาเป็นกรอบในการกำหนดปัจจัยส่งผลการตัดสินใจจ้างงานแรงงานสูงวัย โดยเป็นการพิจารณาทั้งในด้านอุปสงค์ อุปทาน และภาพของตลาดการจ้างงานสูงวัย โดยเป็นการทบทวนวรรณกรรมของประเทศที่มีการจ้างงานแรงงานสูงวัยในอัตราส่วนที่สูง คือ ประเทศสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น

2. การเลือกสถานประกอบการเพื่อการถอดบทเรียน จากเกณฑ์การจ้างงานแรงงานสูงวัยในสัดส่วนที่สูง และข้อมูลที่ได้รับการเผยแพร่ โดยเกณฑ์เบื้องต้นที่มีการนำมาพิจารณาเช่น ชื่อเสียงของสถานประกอบการในการมีนโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีในการจ้างแรงงานสูงวัย การมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานประกอบการเพื่อรองรับการจ้างแรงงานสูงวัย เป็นต้น ทั้งนี้ในเบื้องต้น การคัดเลือกสถานประกอบการจำนวน 4 แห่งประกอบด้วย

ก. สถานประกอบการในภาคบริการ (โรงแรม) คือ บริษัท HomePro

ข. สถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรม คือ บริษัท ซอเฮง (ผลิตเส้นไหม ผลิตภัณฑ์จากข้าว) บริษัท โตโยต้าประเทศไทย บริษัทโตชิบาประเทศไทย บริษัทแพนด้าจิ๋วเวอร์รี่

ทั้งนี้ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และการถอดบทเรียนแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มแรงงานก่อนวัยเกษียณ (อายุก่อน 55 ปี) และกลุ่มแรงงานหลังวัยเกษียณ (มากกว่า 55 ปี) เพราะอาจมีปัจจัยที่อาจมีความแตกต่างกันในการตัดสินใจของแรงงานและสถานประกอบการในการจ้างงานสูงวัยที่มีกลุ่มแตกต่างกันนี้

3. การสัมภาษณ์เชิงลึกสถานประกอบการตัวอย่าง 4 สถานประกอบการ ตามที่มีการเลือกในเบื้องต้น เพื่อหาแนววิธีการดำเนินการและปัจจัยที่สถานประกอบการใช้เพื่อการตัดสินใจในการจ้างงานแรงงานสูงวัย

โดยในการพิจารณาจะมีการพิจารณาปัจจัยเหล่านี้ในรายประเด็น และนำไปหาความเชื่อมโยงของปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจของสถานประกอบการ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ ปัจจัยด้านการเงิน โครงสร้างต้นทุน โครงสร้างการบริหารจัดการ ประเภทของกิจการ หมวดอุตสาหกรรม วิธีและขั้นตอนการผลิตที่สำคัญที่เปิดโอกาสให้แรงงานสูงวัยทำงาน การพัฒนาทักษะแรงงาน การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมการทำงานให้มีความเหมาะสมกับแรงงานสูงวัย เป็นต้น ในขณะเดียวกัน ต้องมีการสัมภาษณ์แรงงานสูงวัยและแรงงานปกติของสถานประกอบการตัวอย่าง เพื่อนำมาพิจารณาปัจจัยที่ทำให้แรงงานเกิดการทำงานต่อและสภาพแวดล้อมของการทำงานระหว่างแรงงานสูงวัยและแรงงานปกติ รวมถึงความสอดคล้องของนโยบายการจ้างแรงงานสูงวัยของสถานประกอบการ

4. การถอดบทเรียนและหาปัจจัยร่วมที่ทำให้หน่วยงานเหล่านั้นมีการจ้างแรงงานสูงวัย โดยเป็นการพิจารณาถึงปัจจัยร่วม (Common factors) ที่สถานประกอบการทุกแห่งมีไม่แตกต่างกัน และปัจจัยเฉพาะ (Specific factors) ที่ขึ้นกับสถานประกอบการ ในสองประเด็น คือ

ก. ปัจจัยร่วมและปัจจัยเฉพาะที่ส่งเสริมให้สถานประกอบการจ้างแรงงานสูงวัย โดยปัจจัยร่วม เป็นปัจจัยที่ทุกสถานประกอบการในกลุ่มตัวอย่างมีความคล้ายคลึงกันเพื่อนำไปทำเป็นข้อเสนอเพื่อการขยายผลในภาพรวม และนำส่วนที่เป็นข้อแตกต่างไว้สร้างเป็นทางเลือกแก่สถานประกอบการที่อาจมีลักษณะที่แตกต่างออกไป

ข. ปัจจัยร่วมและปัจจัยเฉพาะที่เป็นอุปสรรค และเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลให้เกิดความไม่สำเร็จในการขยายการจ้างแรงงานสูงวัย

5. การประชุมกลุ่มย่อยผู้แทนสถานประกอบการที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง (Focus Group) และนอกกลุ่มตัวอย่างแต่มีความเกี่ยวข้อง เช่น สมาคมของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมที่สถานประกอบการสังกัด รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นต้น เพื่อเป็นการสังเคราะห์และสรุปปัจจัยร่วมและปัจจัยเฉพาะ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการสรุปมีทิศทางที่ถูกต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายและมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

6. การพัฒนาเครื่องมือในการคัดกรองสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมโครงการ โดยเป็นการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการประเมินสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมโครงการและการขยายผล โดยเป็นปัจจัยคัด

กรองที่มาจาก การสรุปปัจจัยที่เกิดจากการถอดบทเรียน การการประชุมกลุ่มย่อยผู้แทนสถานประกอบการที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง และข้อคิดเห็นจากคณะกรรมการของ มสผส.

7. การจัดสัมมนากลุ่มย่อยเพื่อทดสอบเครื่องมือคัดกรองและสรุปผลการศึกษาใช้เป็นข้อมูลนำเข้าเวทีประชุมสถานประกอบการ 15 แห่ง เพื่อเป็นสถานประกอบการนำร่องในการศึกษาระยะต่อไป

บทที่ 4

ผลการศึกษาสถานประกอบการ

ในบทนี้เป็นการสำรวจสถานประกอบการที่เป็นต้นแบบของการจ้างแรงงานสูงวัย โดยทั้งสี่สถานประกอบการมีการใช้รูปแบบของการจ้างแรงงานสูงวัยที่มีรูปแบบที่อาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแสดงถึงความยืดหยุ่นในการที่สถานประกอบการสามารถที่จะดำเนินการให้มีความเหมาะสมกับประเภทของการดำเนินงานของสถานประกอบการ นอกจากนี้ แต่ละสถานประกอบการแสดงถึงระบบการบริหารจัดการแรงงานสูงวัยที่น่าจะเป็นต้นแบบให้กับสถานประกอบการอื่นๆในอนาคต

ในการสัมภาษณ์เพื่อถอดบทเรียนการจ้างงานผู้สูงวัยได้แบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็นสองส่วน คือ ในส่วนของผู้บริหาร เพื่อทราบถึงนโยบาย มาตรการ และแนวทางในการดำเนินการที่เหมาะสมในการจ้างงานผู้สูงวัย ทั้งในด้านการจ่ายค่าตอบแทน ชั่วโมงการทำงาน เงื่อนไขการทำงาน ประเภทงาน การปรับสภาพแวดล้อมในการทำงาน การประเมินการทำงาน รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคในการจ้างแรงงานสูงวัย และการขอสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงวัย อีกส่วนเป็นการสัมภาษณ์กลุ่มลูกจ้าง ซึ่งแบ่งออกเป็นสองกลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มผู้สูงวัย และกลุ่มเพื่อนร่วมงานผู้สูงวัย เพื่อทราบถึงสาเหตุที่จูงใจให้ทำงานต่อหลังจากเกษียณอายุ ทั้งในด้านทัศนคติของผู้สูงวัย และมาตรการที่ได้รับการจูงใจจากผู้ประกอบการ ลักษณะของการทำงาน ปัญหา อุปสรรค ทัศนคติของผู้สูงวัยและเพื่อนร่วมงานของผู้สูงวัย รวมไปถึงการขอสนับสนุนจากภาครัฐและผู้ประกอบการเพื่อสนับสนุนการทำงานของผู้สูงวัย

4.1 ถอดบทเรียนการจ้างงานแรงงานสูงวัย โรงเส้นหมี่ขอเฮง

บริษัท โรงเส้นหมี่ขอเฮง จำกัด ประกอบกิจการแปรรูปข้าวเป็นผลิตภัณฑ์ข้าวชนิดต่างๆ เช่น เส้นหมี่เส้นก๋วยเตี๋ยว แป้งข้าวเจ้า แป้งข้าวเหนียว แป้งกึ่งสำเร็จรูป เพื่อทำเป็นอาหารคาวหวาน ขนมไทย และแป้งข้าวัดแต่ง เพื่อใช้ทำเป็นส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ฯ และแป้งเครื่องสำอาง เป็นต้น โดยจัดจำหน่ายทั้งในประเทศ และ ส่งออกกว่า 30 ประเทศทั่วโลก ปัจจุบันโรงงานตั้งอยู่ที่ ต.ยายชา อ.สามพราน จ.นครปฐม บนเนื้อที่ 72 ไร่ ทำการผลิตตลอด 24 ชั่วโมง มีคนงานประมาณ 1,800 คน เป็นแรงงานต่างด้าวประมาณ 800 คน และเป็นแรงงานสูงวัยกว่าอีก 50 คน

วิธีดำเนินการในการส่งเสริมหรือจ้างแรงงานสูงวัย เป็นการจ้างงานด้วยรูปแบบของการการปรับเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบของการทำงานตามความเหมาะสม และความถนัดของแต่ละบุคคลเมื่อถึงวัยเกษียณอายุการทำงาน โดยไม่ได้มีการปรับลดค่าตอบแทนใดๆ และมีการให้การสนับสนุนทางการเงินในยามที่แรงงานประสบปัญหาในภาวะฉุกเฉิน นอกจากนี้หากแรงงานมีการทำงานครบตามอายุงานจะมีการให้เงินรายเดือนหากแรงงานประสงค์ที่จะเกษียณอายุ ประมาณ 3,000 บาทต่อเดือน โดยให้ไปจนเสียชีวิต

ระบบการจ้างงานในแรงงานสูงวัยของโรงเส้นหมี่ขอเฮงเป็นการจ้างต่อเนื่องจากการทำงานเดิม นั่นคือเมื่อแรงงานทำงานจนใกล้ช่วงวัยเกษียณ จะได้รับการพิจารณาจากความสามารถในการทำงาน และปรับตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้เหมาะสมในแต่ละบุคคล ซึ่งงานส่วนใหญ่ที่แรงงานสูงวัยรับผิดชอบนั้นค่อนข้างเป็นงานที่ใช้แรงน้อย ไม่ต้องแข่งกับเวลา อยู่ในที่ร่ม เช่น งานบรรจุภัณฑ์ และส่วนใหญ่จะเป็นงานที่คอยดูแลแรงงานใหม่ๆ เพราะแรงงานสูงวัยถือเป็นแรงงานที่มีประสบการณ์ ความชำนาญ ความรับผิดชอบ และมีความน่าเชื่อถือในกลุ่มแรงงานรุ่นใหม่ หรือจะกล่าวได้ว่าแรงงานสูงวัยเป็นผู้ที่ช่วยดูแลความเรียบร้อยให้แก่องค์กรนั่นเอง อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและมีผลต่อการจ้างแรงงานสูงวัย คือ ค่าตอบแทนและสวัสดิการในการทำงาน โดยแรงงานกลุ่มนี้จะได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการตามเดิมที่เคยได้รับ และมีการปรับเปลี่ยนเช่นเดียวกับกลุ่มแรงงานทั่วไป ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการทำงานนั้น จะพิจารณาจากความสามารถ และศักยภาพของแรงงานเป็นสำคัญ งานที่มีการปรับเปลี่ยนเช่น การปรับให้อยู่ในระดับผู้ตรวจสอบควบคุมงาน งานรักษาความปลอดภัย งานทำความสะอาด เป็นต้น โดยให้รับค่าตอบแทนไม่ต่างจากงานที่เคยดำเนินการมาก่อน

ในด้านสวัสดิการ กิจการมีการให้แรงจูงใจแก่แรงงานในภาพรวมทั้งหมด ประกอบด้วย โบนัส เงินค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มเติม ระบบแรงงานสัมพันธ์ เช่น การจัดแข่งกีฬาภายในโรงงาน การนำรางวัลที่ได้จากการแข่งขันตามกิจกรรมไปให้แรงงานบริหารจัดการเองเช่นการไปทัศนศึกษาพักผ่อน รวมไปถึงสวัสดิการในการรักษาพยาบาลและการตรวจสุขภาพประจำปี นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นอีกปัจจัยที่สถานประกอบการนี้มีการดำเนินการเพื่อให้เหมาะสมกับแรงงานที่สูงอายุ และทำให้เกิดลักษณะของความเป็นครอบครัวในสถานประกอบการ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่สถานประกอบการมีการดูแลแรงงานสูงอายุเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงมีการจูงใจให้แรงงานในรุ่นลูกหลานเข้ามาสู่สถานประกอบการแห่งนี้ ซึ่งทำให้เกิดการดูแลระหว่างลูกหลานและแรงงานสูงอายุในสถานประกอบการแห่งนี้ด้วย

จุดเด่นของการดำเนินการของกิจการนี้ คือ ผู้บริหารในทุกระดับให้ความสำคัญกับการจ้างแรงงานสูงวัย โดยเป็นธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างรุ่นต่อรุ่น รวมไปถึงส่งเสริมทัศนคติที่ดีในการทำงานร่วมกับแรงงานสูงวัยให้แก่แรงงานทั่วไปที่ทำงานด้วยกัน และจากการสัมภาษณ์ในเชิงนโยบายการจ้างงานสูงวัยของโรงเส้นหมี่ขอเฮง พบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการจ้างงานสูงวัยที่สำคัญของโรงเส้นหมี่ขอเฮงมีทั้งหมด 3 ส่วนด้วยกัน คือ ความเชื่อมั่นในผู้บริหาร ค่าตอบแทนและสวัสดิการ และ ทัศนคติของแรงงาน โดยความเชื่อมั่นในผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การจ้างแรงงานสูงวัยของโรงเส้นหมี่ขอเฮงประสบความสำเร็จ เนื่องจากผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อแรงงานสูงวัย มีการสร้างความมั่นใจในการจ้างงาน การให้ค่าตอบแทนและความปลอดภัยในการทำงานให้แก่แรงงานทุกคนเมื่อเข้าสู่ช่วงสูงวัย

การมีผู้บริหารที่มีทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานแรงงานสูงอายุและการมีวัฒนธรรมองค์กรที่ให้เกียรติแรงงานสูงอายุเสมือนว่าเป็นผู้ใหญ่และผู้ที่มีความช่วยเหลือสถานประกอบการมาเรียนรู้ และวัฒนธรรมองค์กรนี้มีการถ่ายทอดให้พนักงานรับรู้รับทราบโดยทั่วกัน ซึ่งประเด็นนี้อาจกล่าวได้ว่าการให้เกียรติแก่แรงงานสูงอายุเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่มีความสำคัญต่อการดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในมุมมองของผู้ประกอบการที่เป็นตัวอย่างได้มีแนวคิดของการจ้างงานแรงงานสูงอายุที่ไม่ได้พิจารณาว่าแรงงานสูงอายุเป็นเพียงปัจจัยทุน แต่ยังเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อสถานประกอบการ ทั้งในด้านการเป็นแหล่งความรู้ขององค์กร ระบบอาวุโส เป็นต้น ทั้งนี้นโยบายด้านแรงงานสูงอายุของสถานประกอบการนี้ไม่ได้มีการจัดทำในรูปแบบของกฎ ระเบียบของโรงงาน แต่เป็นสิ่งที่ยึดถือสืบทอดมา ซึ่งปัจจัยนี้อาจเป็นปัจจัยที่อาจเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงที่อาจส่งผลต่อการลดต้นทุนของกิจการในทางอ้อม

ในขณะที่เดียวกันแรงงานในกลุ่มสูงวัยก็อาจจะทำให้การทำงานในกลุ่มแรงงานด้วยกันในช่วงแรกอาจไม่ค่อยราบรื่นเท่าไรนัก ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความแตกต่างของช่วงวัย (Generation Gap) ทั้งในด้านความรับผิดชอบในการทำงาน รวมไปถึงทัศนคติและความน่าเชื่อถือที่แรงงานรุ่นใหม่มีต่อแรงงานสูงวัย โดยแรงงานรุ่นใหม่มีลักษณะของงานที่ต้องอาศัยความไวในการทำงาน ซึ่งแรงงานสูงวัยอาจมีความคล่องตัวไม่มากนัก และทัศนคติในการทำงานบางอย่างไม่ตรงกัน ซึ่งอาจส่งผลทำให้การทำงานไม่ค่อยราบรื่น จากการให้สัมภาษณ์ของตัวแทนกลุ่มแรงงานสูงวัย ได้ให้ความเห็นว่า เขาเป็นผู้ใหญ่กว่า บางอย่างต้องอดทน หรือปล่อยผ่านไป เพื่อให้ทำงานได้อย่างต่อเนื่อง

การจ้างแรงงานสูงวัยของโรงงานหมีขอเฮงนั้นถือเป็นต้นแบบการจ้างแรงงานสูงวัยที่มีมาเป็นระยะเวลานาน โดยระบบที่ผู้บริหารยึดมั่นเป็นระบบครอบครัว เป็นการพึ่งพาอาศัยกัน ดูแลซึ่งกันและกัน จึงไม่ได้มีนโยบาย ข้อกำหนด หรือกฎระเบียบที่ชัดเจนในการจ้างงานแรงงานสูงวัย ซึ่งอาจเป็นข้อด้อยประการหนึ่งหากพิจารณาตามรูปแบบของการจ้างงานในรูปแบบสมัยใหม่ที่มีการรักษาสិทธิของแรงงานอย่างเคร่งครัด แต่ในทางกลับกันก็อาจเป็นประโยชน์ในเชิงการปรับเปลี่ยนนโยบายบางประการของกิจการในกรณีที่เกิดสถานการณ์บางประการ

นอกจากนี้ความได้เปรียบของกิจการในลักษณะครอบครัวที่มีผลต่อการจ้างแรงงานสูงวัย คือ การบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่น เป็นอีกแนวนโยบายที่สืบเนื่องจากแนวคิดและวัฒนธรรมขององค์กร กล่าวคือ ผู้ประกอบการตัวอย่างมีความเข้าใจเกี่ยวกับศักยภาพและความสามารถในการทำงานของแรงงานสูงอายุ และการบริหารงานแบบให้แรงงานสามารถเข้าพบเพื่อแจ้งปัญหาหรือการขอคำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและเรื่องอื่นๆ เป็นปัจจัยเสริมให้การดำเนินนโยบายต่างๆ ของสถานประกอบการได้รับความร่วมมือจากแรงงานในทุกกลุ่มอายุ นอกจากนี้สถานประกอบการนี้ไม่ได้มีกระบวนการจ้างงานที่มีอายุการเกษียณ ทำให้แรงงานสามารถที่จะอยู่ในการทำงานได้ตลอดจนถึงเวลาที่แรงงานตัดสินใจที่จะออกจากงาน

นอกจากนี้ การเปลี่ยนตำแหน่งงานตามความเหมาะสม กล่าวคือ เมื่อแรงงานสูงอายุมีอายุที่สูงขึ้น ย่อมมีสภาพร่างกายที่อาจไม่เหมาะสมกับการทำงานประจำในลักษณะเดิม โดยเฉพาะงานที่ต้องใช้ความสามารถทางกายภาพในการผลิต ดังนั้นสถานประกอบการตัวอย่างนี้จึงมีให้แรงงานสูงอายุสามารถปรับเปลี่ยนการทำงานได้อย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกาย เช่น การให้พนักงานในสายการผลิตเปลี่ยนตำแหน่งงานไปเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยหรือการทำงานความสะอาด โดยไม่ได้มีการลดค่าตอบแทนลง รวมถึง ระบบค่าตอบแทนเพื่อการจูงใจแรงงานสูงอายุที่มีการออกแบบเกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานสูงอายุ โดยแนวทางการดำเนินการที่สำคัญมีสองประการ คือ ประการที่หนึ่ง คือ การให้ค่าตอบแทนที่ไม่ได้ลดลงแก่แรงงานสูงอายุที่ยังทำงานในสถานประกอบการอยู่ ในส่วนของค่าตอบแทนและสวัสดิการของแรงงานสูงอายุ บริษัทยังคงจ่ายค่าตอบแทนแบบเป็นไปตามอายุงาน ไม่ได้ปรับลดตาม Productivity ของแรงงาน และตามอัตรานโยบายค่าจ้างขั้นต่ำ ประการที่สอง หากแรงงานสูงอายุทำงานเกินกว่า 30 ปีในสถานประกอบการนี้ และต้องการที่จะออกจากการทำงาน ทางสถานประกอบการจะให้ค่าดูแลรายเดือนซึ่งเหมือนเป็นบำนาญรายละ 3,000 บาทต่อเดือนจนกว่าจะเสียชีวิต ซึ่งทั้งสองแนวทางการดำเนินการนี้ช่วยสร้างความจงรักภักดีของแรงงานที่มีต่อองค์กร และพร้อมที่จะทำงานให้กับองค์กรในระยะยาว

ท้ายสุด การประชาสัมพันธ์และการจัดกระบวนการรับสมัครขอต่อสังคมที่เหมาะสม เป็นอีกส่วนหนึ่งที่สถานประกอบการตัวอย่างได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีความเหมาะสม กล่าวคือ สถานประกอบการมีการจัดทำโครงการเพื่อสนับสนุนภาครัฐและภาคชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ มีการเปิดให้เข้าเยี่ยมชมงานและใช้สถานที่ในการเป็นตัวอย่างและการศึกษาเรียนรู้ในหลากหลายประเด็น เช่น การจ้างงานแรงงานสูงอายุนวัตกรรมการผลิต เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการในเรื่องต่างๆเหล่านี้เหมาะสมเป็นการทำให้เกิดการรับรู้และการสร้างความภูมิใจให้กับพนักงานขององค์กรในการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมเพื่อชุมชนและสังคม

ภาพการให้สัมภาษณ์ของตัวแทนกลุ่มแรงงานผู้สูงวัยและกลุ่มตัวแทนแรงงานเพื่อนร่วมงานผู้สูง
รวมไปถึงตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของ โรงเส้นหมี่ขอเฮง จำกัด

4.2 การถอดบทเรียนการจ้างแรงงานสูงวัย บริษัทโตชิบา ประเทศไทย จำกัด

บริษัทมีความต้องการแรงงานในทุกระดับ คือ แรงงานทักษะต่ำ แรงงานฝีมือ และระดับผู้บริหาร โดยบริษัทมองว่าแรงงานยังคงมีความขาดแคลนซึ่งเป็นผลมาจากโครงสร้างประชากรที่มีการเปลี่ยนแปลงไป มีการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ และรูปแบบของการทำงานของคนไทยมีการเปลี่ยนแปลงไป จนทำให้บริษัทมีการคำนึงถึงการจ้างแรงงานสูงวัย ประกอบกับการที่บริษัทมีรากฐานจากประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีการจ้างงานแรงงานสูงวัยในระดับที่สูง และหรือมีระบบการจ้างงานตลอดชีวิต และกรณีของบริษัทมีลักษณะของการจ้างงานใหม่ ซึ่งอาจแตกต่างจากมาตรการทั่วไปในการจ้างงานแรงงานสูงวัยที่ใช้การขยายอายุการทำงาน

ในกรณีของบริษัทโตชิบา ประเทศไทย มีการกำหนดอายุการเกษียณที่ 55 ปี แต่จะมีการจ้างงานใหม่ในรูปแบบปีต่อปี โดยต้องมีการประเมินจากหัวหน้างานที่ต้องประเมินถึงความสามารถ สุขภาพ และศักยภาพในการทำงานในตำแหน่งเดิม โดยส่วนใหญ่จะเป็นงานที่มีความขาดแคลนในระดับฝีมือและกึ่งฝีมือ และระดับบริหาร โดยมีการจ้างงานใหม่ถึงประมาณร้อยละ 80 ของผู้ต้องการทำงาน ในการนี้ผู้ทำงานต่อจะได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการเท่าเดิม ในการทำงานนั้นเป็นลักษณะการทำงานเดิม โดยแนวคิดที่สำคัญคือ การให้เกิดการถ่ายทอดงานระหว่างแรงงานสูงวัยกับรุ่นหลังในลักษณะของการมีแผนการสืบทอดงานและตำแหน่งเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างในการทำงาน แต่ก็อาจมีปัญหาในเชิงบทบาทระหว่างผู้ทำงานกับผู้สูงวัย

ประเด็นหรือรูปแบบของการจ้างงานแรงงานสูงวัยของบริษัทอาจมีความแตกต่างจากแนวคิดของการขยายการเกษียณอายุ กล่าวคือ บริษัทใช้การจ้างงานใหม่ในการจ้างแรงงานสูงวัย โดยให้เกิดการออกจากงานก่อนและจ้างกลับเข้ามาใหม่ โดยให้ทำงานในตำแหน่งและความรับผิดชอบที่เท่าเดิม และมีค่าตอบแทนไม่ต่างไปจากเดิม แม้ว่าผลที่เกิดขึ้นกับบริษัทอาจไม่มีความแตกต่างในด้านของค่าใช้จ่ายหรือการได้แรงงานในการกลับเข้ามาทำงานในงานที่จำและเป็นงานที่ยังไม่สามารถหาแรงงานมาทดแทนได้อย่างสมบูรณ์ แต่ผลที่เกิดขึ้นนี้มีความแตกต่างกับแรงงานสูงวัยเมื่อเทียบกับกรณีของการขยายอายุการทำงานโดยที่ยังไม่ให้เกิดสภาพของการเลิกจ้างงานก่อนที่อายุ 55 ปี ผลที่ต่างต่างนี้ คือ แนวทางการดำเนินการจ้างงานใหม่ทำให้แรงงานได้รับค่าตอบแทนจากสองแหล่ง คือ บำเหน็จหรือบำนาญจากระบบประกันสังคม และการได้รับเงินเดือนและสวัสดิการจากบริษัท ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบของการจ้างงานที่ทำให้สภาพทางเศรษฐกิจของแรงงานสูงวัยไม่ได้แตกต่างจากเดิมมากนัก และอาจดีกว่าเดิม ในขณะที่แรงงานที่ยังมีอายุที่ยังไม่ถึง 60 ปี ก็ยังสามารถเข้าสู่ระบบการประกันสังคมได้ตามปกติ แต่ระยะเวลาของการสะสมเงินก็อาจลดลงแต่แรงงานก็ยังสามารถได้ความคุ้มครองจากสิทธิประโยชน์อื่นๆของประกันสังคมตามเงื่อนไขที่กำหนด

บทเรียนที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการดำเนินงานของบริษัท คือ ก่อนหน้านั้นทางบริษัทเคยทดลองลดค่าตอบแทนประมาณร้อยละ 10 - 20 ของค่าตอบแทนที่แรงงานเคยได้รับซึ่งอัตราการลดลงนี้ขึ้นกับตำแหน่งงาน แม้ว่าการดำเนินการนี้เมื่อเทียบแล้วพบว่า แรงงานสูงวัยอาจได้รับผลตอบแทนเมื่อรวมกับสิทธิ

ประโยชน์ขราภาพของระบบประกันสังคมอาจไม่ต่างจากเดิม แต่แรงงานสูงวัยเองก็มีความรู้สึกไม่เป็นธรรมที่ ได้รับการปรับลดค่าตอบแทนในการทำงานที่เป็นงานในลักษณะเดิม และไม่ต้องการที่จะทำงานต่อ ดังนั้น ภายหลังมีการดำเนินโครงการก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนโดยให้แรงงานสูงวัยยังได้รับค่าตอบแทนที่เท่าเดิม

ระบบที่มีความสำคัญของบริษัทที่ทำให้การดำเนินการจ้างงานใหม่ประสบความสำเร็จ คือ การ ประเมินศักยภาพของแรงงานสูงวัยที่จะได้รับการจ้างงานกลับมาใหม่ โดยเป็นการประเมินล่วงหน้าใน ระยะเวลาก่อนที่จะแรงงานสูงวัยจะเกษียณ ประมาณ 1 ปี โดยเป็นระบบของการประเมินโดยหัวหน้างานและ หากเป็นระดับบริหารจะพิจารณาจากความสำเร็จขององค์กรในการรักษาแรงงานแต่ละรายไว้ ทั้งนี้ ระบบ ประเมินที่ถูกออกแบบขึ้นเป็นระบบที่มีการยอมรับทั้งองค์กรซึ่งทำให้การบริหารจัดการเป็นไปด้วยความ เรียบร้อย

ดังนั้นการถอดแบบที่สำคัญของบริษัทโตชิบา ประเทศไทย มีมุมมองที่สำคัญสามประการ คือ ระบบ ของการจ้างแรงงานสูงวัยด้วยการจ้างงานกลับมาใหม่โดยยังให้ค่าตอบแทนที่ไม่แตกต่างจากเดิม ประสิทธิภาพที่มีการปรับค่าตอบแทนและส่งผลกระทบต่อองค์กร และการสร้างระบบ

4.3 การถอดบีเรียนการจ้างแรงงานสูงวัย บริษัทแพนด้าจิวเวอรี่

บริษัทแพนด้าจิวเวอรี่เป็นกิจการที่เริ่มก่อตั้งจากธุรกิจลักษณะรายย่อยและเป็นธุรกิจที่เป็น เจ้าของเพียงคนเดียวหรือกลุ่มเดียวและมีการขยายตัวด้วยวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร โดยเป็นธุรกิจที่รับทำ เครื่องประดับ อัญมณีในหลากหลายรูปแบบ โดยมีการทำเป็นจำนวนมากตามคำสั่งการผลิตของผู้ซื้อ และราย ขึ้นตามกรณีสั่งซื้อซึ่งจัดว่าเป็นงานฝีมือและป็นงานที่น่าเสนอเอกลักษณ์ของประเทศ เนื่องจากการผลิตมี รูปแบบที่หลากหลายและงานเครื่องประดับมีหลายลักษณะ ดังนั้นจึงต้องมีช่างฝีมือที่มีความชำนาญในหลาย รูปแบบ และมีจำนวนช่างฝีมือในแต่ละด้านที่มากเพียงพอ นอกจากนี้ช่างฝีมือในแต่ละด้านจะมีความชำนาญ เฉพาะตัวจึงจำเป็นต้องมีการใช้ช่างเป็นจำนวนมากเพื่อให้มีความครอบคลุมกับความต้องการของการทำงาน ตามความต้องการของลูกค้าที่มีความหลากหลาย

นอกจากนี้ การสืบต่อความรู้ในแต่ละด้านของการผลิตจึงมีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมนี้ นอกจากนี้ บริษัทยังได้มีการร่วมมือกับวิทยาลัยช่างทองหลวงในการส่งพนักงานเข้าเรียนและมาทำงานกับบริษัทโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอนุรักษ์การผลิตเครื่องประดับที่เป็นงานเอกลักษณ์ของประเทศ ทั้งนี้ บริษัทฯ เห็น ความสำคัญของบุคลากรที่มีความบากบั่นและประสบการณ์ในการร่วมก่อเกิดธุรกิจเครื่องประดับมาด้วยกัน ธุรกิจเครื่องประดับเป็นธุรกิจที่ต้องอาศัยประสบการณ์ความชำนาญ และทักษะในการผลิตอย่างมากมาย การ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละด้านเป็นเรื่องที่สร้างกันด้วยความยากลำบาก แรงงานสูงวัยเป็น แรงงานที่มีคุณค่าสำหรับองค์กรอย่างมากจึงทำให้เราต้องหันมาให้ความสำคัญ แม้ว่าจะเป็นแรงงานที่สูงวัยแต่

ก็ไม่ได้ทำให้ทักษะ หรือประสบการณ์ลดน้อยลง ถ้าสามารถที่จะทำงานได้ บริษัทาเองก็ยังเปิดโอกาสให้ทำงานได้เต็มที่

บริษัทา ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับการทำงาน ในส่วนของการเวลาในการเกษียณอายุ กรณีพนักงานเกษียณอายุแล้ว ผู้บริหารเห็นว่า พนักงานยังสามารถทำงานได้ โดยไม่มีอุปสรรคในเรื่องสุขภาพ สมรรถนะการทำงาน ความรู้ความสามารถ และอื่นๆ หากเห็นว่าพนักงานยังสามารถทำงานต่อไปได้ บริษัทายินดีที่จะกำหนดให้พนักงานสามารถทำงานในลักษณะที่มีความสามารถต่อไปกับบริษัทาได้ โดยกำหนดเป็นสัญญาจ้างต่อเนื่องเป็นสัญญาปีต่อปี เพื่อเป็นการรักษาบุคลากรที่มีคุณค่าของบริษัทาไว้ ทั้งนี้ รายละเอียดในการทำงานก็ยังคงเหมือนเดิม นอกจากนี้เนื่องจากการทำงานที่เป็นงานศิลปะเป็นงานที่ต้องใช้ความสามารถส่วนบุคคลนั้น ทางบริษัทามีการให้รับงานไปทำที่บ้าน โดยหากแรงงานสูงวัยนั้นมีอุปกรณ์หรือมีความสามารถก็สามารถรับงานไปทำที่บ้านได้โดยมีระบบการควบคุมตรวจสอบผลงาน ซึ่งเป็นการสร้างความยืดหยุ่นให้กับแรงงานสูงวัยที่ไม่ต้องการเดินทางมายังโรงงานทุกวัน แต่สภาพของการจ้างงานจะไม่ได้อยู่ในสภาพของการเป็นแรงงานของกิจการ แต่เป็นรูปแบบของการจ้างงานนอกระบบประเภทรับงานไปทำ ซึ่งเป็นการสร้างทางเลือกที่มีความหลากหลายให้เหมาะสมกับความต้องการของแรงงานสูงวัย นอกจากนี้ ระบบการจูงใจให้แรงงานทำงานร่วมกับบริษัทาอย่างยาวนานด้วยการมอบรางวัลเพื่อแสดงคำขอบคุณแก่พนักงานที่ทำงานให้กับบริษัทาโดยให้เป็นของขวัญเชิงสัญลักษณ์เมื่อมีอายุการทำงานครบตามเวลาที่กำหนด เช่น แหวนทอง และแหวนเพชร ตามอายุงานที่กำหนดเช่น 20 และ 30 ปี เป็นต้น ซึ่งทำให้แรงงานสูงวัยเหล่านั้นมีความภูมิใจในการมีส่วนร่วมกับองค์กร สำหรับอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานที่มีฝีมือนี้ เป็นอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันและมีความต้องการแรงงานที่มีฝีมือในระดับที่สูง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องปกติที่จะมีการลาออกและไปทำงานกับสถานประกอบการอื่นอย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการจูงใจให้กับพนักงานของบริษัทา เมื่อมีการออกไปยังสถานประกอบการอื่นและแรงงานคิดจะกลับมาทำงานให้กับบริษัทาในภายหลัง ทางบริษัทาก็ยินดีเปิดรับกลับและก็ยังนับอายุของการทำงานต่อให้จากเดิม

การกำหนดตำแหน่งงานก็เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้การจ้างแรงงานสูงวัยของบริษัทาที่น่าที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับธุรกิจอื่นๆ กล่าวคือ การให้แรงงานสูงวัยที่มีประสบการณ์ในด้านต่างๆทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับแรงงานรุ่นน้องในการผลิตสินค้า เนื่องจากในบางกรณีเป็นงานสั่งทำที่ต้องใช้ฝีมือหรือความสามารถเฉพาะแต่แรงงานในรุ่นหลังอาจยังไม่มี ความเข้าใจหรือความสามารถที่จะผลิตชิ้นงานนั้นได้อย่างดีก็มีระบบการให้คำปรึกษาระหว่างแรงงานสูงวัยที่อยู่ในระดับหัวหน้างานกับแรงงานในรุ่นใหม่ทำงาน และการวางตำแหน่งหน้าที่ในลักษณะนี้นอกจากการเป็นการจัดการองค์ความรู้ในองค์กรรูปแบบหนึ่งแล้วยังเป็นการให้เกียรติและการสืบทอดรูปแบบการทำงานที่มีระดับของความอาวุโสและการเคารพซึ่งกันและกัน

ทั้งนี้ บริษัทามีมุมมองที่เกี่ยวข้องกับการที่จะขยายอายุการทำงานในภาคเอกชนว่าควรจะเป็นเท่าไรร นั้น โดยสิ่งที่เป็นวัตถุประสงค์ใหญ่ของบริษัทา มีอยู่ว่าพนักงานที่มีอายุสูงวัยนั้นมีความเหมาะสมในตำแหน่ง

ต่าง ๆ หรือไม่ เพียงใด การประเมินความสามารถ หรือสมรรถนะถูกนำมาใช้ประเมิน หากผลที่ออกมาสามารถแสดงให้เห็นว่า ผู้สูงวัยยังสามารถทำงานต่อไปได้โดยไม่เป็นอุปสรรคต่อร่างกาย สุขภาพ หรือจิตใจ ผู้สูงวัยก็มีความสามารถทำงานต่อไปได้อย่างเต็มที่และมีความสุข ดังนั้นการที่จะกำหนดลงไปชัดเจนย่อมมีองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน ซึ่งต้องมีการประเมินความสามารถ หรือสมรรถนะทุก ๆ ปี เพื่อให้ทราบความเหมาะสมของงานสำหรับผู้สูงวัยในแต่ละงาน การประเมินสมรรถนะจึงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการทำงานของผู้สูงวัยที่จะไม่ต้องทำงานหนักมากเกินไป แต่ยังสามารถทำงานได้อย่างมีความสุขอย่างเต็มสมบูรณ์ และการเตรียมความพร้อมของกิจการในการจ้างแรงงานสูงอายุนั้น ต้องมีการประเมินตัวงานต่าง ๆ ในองค์กรเพื่อให้ทราบว่า ผู้สูงวัยสามารถใช้ความรู้ความสามารถตามที่เป็นอยู่ได้เพียงใด และมีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งงานดังกล่าวจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อร่างกาย สุขภาพ จิตใจ ของผู้สูงวัย และค่อยกำหนดนโยบายเพื่อให้มีการนำนโยบายไปใช้ในองค์กร

นอกจากนี้ บริษัทมีมุมมองที่เกี่ยวข้องกับการที่ภาครัฐควรให้การสนับสนุน คือ ภาครัฐควรผลักดันนโยบายให้มีความชัดเจน โดยมุ่งให้เกิดการจ้างงานในนโยบายจ้างงานผู้สูงวัย มีการสนับสนุนมาตรการด้านภาษี หรืออื่น ๆ มาเป็นตัวผลักดันให้เกิดในรูปธรรม และการผลักดันเพื่อให้เกิดผลในด้านปฏิบัติ ภาครัฐจำเป็นต้องกำหนดนโยบายให้แน่นอน และควรกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการแห่งชาติ และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน มาตรการที่รัฐอาจมาช่วย คือ การกำหนดให้มีการประเมินลักษณะงาน ที่เหมาะสมกับการทำงานของผู้สูงอายุ โดยกำหนดเป็นภาคสมัครใจ และสร้างแรงจูงใจให้มีในองค์กรเอกชนในการจ้างงานผู้สูงอายุ และกำหนดผลประโยชน์ที่ภาคเอกชนสนับสนุนแนวทางนี้ แต่การกำหนดนโยบายภาคบังคับไม่สามารถใช้ได้อย่างสมบูรณ์ แต่การนำการสนับสนุนในภาคสมัครใจย่อมทำให้เกิดความเป็นไปได้ที่ยั่งยืน และถูกต้อง

ท้ายสุด อุปสรรคที่สำคัญต่อการจ้างผู้สูงอายุโดยไม่มีมาตรการสนับสนุนจากรัฐ ทำให้ภาคเอกชนมองเป็นส่วนที่เสียประโยชน์มากกว่า จึงควรมีมาตรการสนับสนุนจากรัฐให้ภาคเอกชนได้ประโยชน์ โดยต้องไม่ลืมว่าเมื่อผู้ทำงานเข้าสู่ในภาวะสูงวัยตามกำหนดระยะเวลา ซึ่งหมายถึง การผลักดันให้เกิดการว่างงานนอกระบบมากขึ้น ซึ่งภาครัฐจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมาเพื่อสนับสนุนคนกลุ่มนี้ แต่ถ้าหากสามารถทำให้เกิดการทำงานเกิดขึ้นในผู้สูงวัย ก็จะสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐและยังคงแรงงานที่มีคุณค่าอยู่ในระบบต่อไปตามที่ควรจะเป็น และลดการว่างงาน รวมถึงชะลอปัญหาการขาดแรงงานคุณภาพในระบบ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ต่อการพัฒนาชาติในอนาคต

ภาพการสัมภาษณ์ผู้บริหารและแรงงานสูงวัยในบริษัทแพรนด้า จิวเวอรี

4.4 การถอดบทเรียนการจ้างแรงงานสูงวัย บริษัท Home Pro

บริษัท Home Pro เป็นกิจการรูปแบบบริษัทที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องภายในบ้านและสำนักงานรวมถึงมีการให้บริการด้านการปรึกษาและการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างและการตกแต่ง ดังนั้นรูปแบบของการใช้พนักงานอาจแบ่งเป็นสองส่วน คือ ส่วนผู้บริหารและงานสนับสนุน และส่วนของการขาย โดยในกลุ่มแรกจะมีการจ้างงานและมีการต่ออายุการเกษียณให้กับผู้บริหารที่ยังมีความจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กร เนื่องจากองค์กรยังมีเกิดขึ้นไม่นานนัก ดังนั้นจึงยังจำเป็นต้องมีการจัดการองค์ความรู้จากผู้บริหาร แต่องค์กรก็มีการเตรียมผู้บริหารที่จะมาทดแทนในเวลาเดียวกัน ประเด็นที่น่าสนใจของอุตสาหกรรมการให้บริการ คือ กลุ่มที่สองคือส่วนของการขาย ที่ใช้พนักงานที่ให้บริการแก่ลูกค้าหน้าร้าน มีการให้บริการคำปรึกษา และพนักงานขายซึ่งเป็นส่วนที่บริษัทอาจยังขาดแคลน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของอุตสาหกรรมการให้บริการ คือ พนักงานจะมีช่วงอายุการทำงานในหน้าที่การให้บริการหรือการเป็นพนักงานขายในช่วงเวลาที่จำกัด และมีการขยับตำแหน่งไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ดังนั้นจะไม่มีพนักงานขายที่อาจจะมีอายุที่สูงในการให้บริการ

บริษัทมีแนวคิดในการที่จะจ้างแรงงานสูงวัย ซึ่งอาจจะให้นิยามที่แตกต่างจากนิยามของแรงงานสูงวัยในการศึกษาทั้งฉบับ กล่าวคือ จะรับพนักงานที่มีอายุตั้งแต่ 35 - 53 ปีเข้ามาร่วมทำงานที่สาขาต่างๆของกิจการโดยเป็นระดับของพนักงานขาย พนักงานแคชเชียร์ หรืองานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และมีการส่งเสริมให้บริษัทที่เข้ามาสาธิตสินค้า เช่น อาหารสำเร็จรูปใช้พนักงานที่สูงวัยเป็นผู้สืบทอดในการปรุงอาหารให้ชิม เป็นต้น ตลอดจนมีโครงการเพื่อให้อาจารย์ในสาขาช่างที่เกษียณแล้วมาทำงานในลักษณะของการให้คำปรึกษาแก่ลูกค้า โดยรูปแบบของการจ้างงานจะมีความแตกต่างกันตามช่วงอายุ คือ กรณีที่อายุมากกว่า 53 ปีขึ้นไปใช้การจ้างงานแบบสัญญาปีต่อปี ในขณะที่กรณีที่อายุน้อยกว่าลงมาจะเป็นการจ้างงานแบบระยะยาวในรูปแบบของการจ้างงานตามปกติ ทั้งนี้ประเภทของงานจะเป็นงานที่สามารถนำผู้ที่เข้าใหม่มาฝึกหัดได้ไม่ยากจนเกินไป และสามารถเรียนรู้และทำงานได้ในเวลาที่รวดเร็ว ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างโอกาสในการทำงานให้กับแรงงานที่ต้องการเข้ามาทำงานและไม่ได้มีความรู้ในระดับที่สูง

นอกจากนี้ แม้ว่าธุรกิจค้าปลีกจะประสบกับปัญหาแรงงานขาดแคลน แต่ธุรกิจในกลุ่มนี้ไม่ได้ทดแทนแรงงานด้วยแรงงานสูงอายุ เนื่องจากมีสภาพการทำงานที่ไม่เหมาะสมกัน ดังนั้นการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานของธุรกิจเหล่านี้ขององค์กรใหญ่ๆ จึงมีแนวคิดจัดตั้งสถานศึกษาเป็นของตนเอง เพื่อผลิตแรงงานที่มีความชำนาญเฉพาะที่ธุรกิจนั้นๆมีความต้องการ ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับตกแก่ทั้งสองฝ่าย คือผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียน อีกทั้งยังมีรายได้ระหว่างเรียนอีกด้วย ส่วนหน่วยธุรกิจนั้นๆ ก็จะไม่ประสบกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอนาคต ซึ่งเป็นแผนการรองรับการขาดแคลนแรงงานของธุรกิจเอง รวมถึงตอบสนองต่อความต้องการแรงงานที่มีความสามารถเฉพาะตามที่ธุรกิจต้องการได้อีกด้วย นอกจากนี้ ส่วนแรงงานที่มีอายุมากขึ้น ในส่วนธุรกิจค้าปลีกนั้นไม่นิยมปรับลดตำแหน่งงาน หรือปรับเปลี่ยนให้แรงงานไปทำงานที่เบาลง เช่น

แม่บ้าน เพราะส่วนใหญ่องค์กรนิยมจ้างแรงงานเหล่านี้จาก บริษัท Sub-Contract เพื่อลดภาระในด้าน
สวัสดิการ เว้นแต่พนักงานในระดับบริหาร หรือระดับปฏิบัติการ ซึ่งอาจจะมีการต่ออายุการทำงานเป็น
รายบุคคล ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสิทธิภาพในการทำงานของคนนั้นๆ

ดังนั้น หากพิจารณาการดำเนินการของบริษัทอาจไม่ได้เป็นการจ้างงานผู้สูงอายุตามเงื่อนไขของ
นิยามผู้สูงอายุที่กำหนดอายุที่ 60 ปี หรือ 55 ปีตามระบบการเกษียณของภาคเอกชน แต่ก็ยังเป็นโครงการที่อาจ
สอดคล้องกับธรรมชาติทางธุรกิจและพัฒนาการทางวิชาชีพของอุตสาหกรรมการค้าส่งค้าปลีกโดยเฉพาะ
พนักงานขายหน้าร้านและเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษา ซึ่งนับว่าทางบริษัทมีความตั้งใจดำเนินโครงการที่เป็น
ประโยชน์ต่อสังคมและเป็นประโยชน์ในการรับพนักงานให้กับบริษัท

ภาพการประกาศรับสมัครพนักงาน โครงการจ้างงานผู้สูงอายุ

บทที่ 5

อภิปรายผล ข้อเสนอการขยายโอกาสการทำงานของแรงงานสูงวัย

กรอบในการพิจารณาเรื่องการขยายโอกาสในการทำงานของผู้สูงวัย สามารถพิจารณาในระดับมหภาค และจุลภาค กล่าวคือ ในการพิจารณาในกรอบของนโยบายหรือรูปแบบของการขยายโอกาสการทำงานในภาพรวมระดับประเทศ และในภาพย่อยคือการพิจารณาในระดับอุตสาหกรรม สถานประกอบการ หรือ ปัจจัยด้านอุปสงค์คือความต้องการแรงงาน ปัจเจกบุคคลของแรงงานสูงวัยและแรงงานที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมาย หรือ ปัจจัยด้านอุปทานคือความต้องการให้กำลังแรงงาน

5.1 การพิจารณาในระดับมหภาค

ในกรณีแรกที่เป็นการศึกษาในระดับมหภาค เป็นการประเมินถึงรูปแบบนโยบาย กลุ่มของการให้การสนับสนุน และความสำคัญเชิงนโยบายของการเสริมสร้างโอกาสการทำงานให้ผู้สูงวัย โดยอาจมีการแบ่งตามลักษณะหรือเกณฑ์ต่างๆได้หลายรูปแบบ ดังนี้

5.1.1 ประเภทของแรงงาน เช่น การจ้างงานในระบบ หรือ การจ้างงานนอกระบบ ซึ่งการให้การสนับสนุนที่มาจากภาครัฐหรือจากสังคมก็จะมีแตกต่างกัน กล่าวคือ

5.1.1.1 ในกรณีของการจ้างงานนอกระบบ งานศึกษาส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นถึงมาตรการภาครัฐที่จะเข้าไปเสริมให้กับแรงงานสูงวัยซึ่งส่วนใหญ่มีการทำงานแบบรวมกลุ่ม มาตรการเหล่านี้ได้แก่ มาตรการในการส่งเสริมและให้ความรู้แก่กลุ่มแรงงานในด้านต่างๆ มาตรการในการเสริมสร้างการรวมกลุ่มเพื่อรักษาสิทธิประโยชน์บางประการหรือเพื่อเป็นอำนาจต่อรองกับผู้ว่าจ้าง มาตรการที่เป็นการลงลึกในด้านการผลิตสินค้าและบริการที่แรงงานสูงวัยได้ดำเนินการและมีการรวมกลุ่มกันอยู่

5.1.1.2 สำหรับกรณีของการเสริมสร้างการทำงานในระบบนั้น กลไกภาครัฐอาจดำเนินการได้ยากกว่าในเชิงของมาตรการเนื่องจากเป็นเรื่องของความสมัครใจระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง รัฐจึงอาจเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้กับนายจ้างและลูกจ้าง มาตรการที่มีการใช้ในต่างประเทศอาจยังไม่ได้รับการส่งเสริมในประเทศไทย เช่น มาตรการในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่สถานประกอบการที่มีการจ้างงานแรงงานสูงวัยเป็นจำนวนมาก มาตรการด้านการเงินการคลังของประเทศในการปรับเปลี่ยนสวัสดิการสังคมโดยเฉพาะระบบบำนาญบำนาญที่ทำให้แรงงานสูงวัยต้องมีการทำงานเพิ่มมากขึ้นก่อนที่จะได้รับสิทธิ ซึ่งมาตรการเหล่านี้มีเกี่ยวข้องในเชิงการเมืองและความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน คือ กองทุนประกันสังคม กองทุนบำเหน็จบำนาญราชการ ซึ่งการปรับเปลี่ยนนโยบายย่อมส่งผลกระทบต่อวงกว้าง ดังนั้นในเชิงกระบวนการตัดสินใจของฝ่ายการเมืองจึงทำได้โดยยาก

5.1.2 รูปแบบของการจ้างงานแรงงานสูงวัย กรณีที่มีการศึกษาจากการถอดบทเรียน จะมีรูปแบบสำคัญ คือ การจ้างงานกลับมาใหม่ หรือ การขยายอายุการเกษียณ และการจ้างแบบยืดหยุ่นมีความเป็นอิสระ โดยทั้งสองรูปแบบมีความแตกต่างกันในทางปฏิบัติ คือ

5.1.2.1 การจ้างงานกลับมาใหม่เป็นการให้แรงงานมีการเกษียณอายุการทำงานตามปกติ (Re-employment) เช่น ที่อายุ 55 ปี และเมื่อมีการเกษียณอายุก็จะมีการประเมินเพื่อจ้างงานกลับมาใหม่ โดยยังคงให้ค่าจ้างและสวัสดิการตามที่มีการตกลงกัน ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ต่างจากเดิม และภารกิจอาจเหมือนเดิม ทั้งนี้การดำเนินการตามวิธีนี้ หากแรงงานสูงวัยมีสิทธิตามเงื่อนไขของการได้รับบำเหน็จหรือบำนาญชราภาพก็จะได้รับเงินส่วนนั้นจากกองทุนประกันสังคม และได้รับเงินค่าตอบแทนจากการจ้างงานใหม่ และเมื่ออายุของแรงงานยังไม่ถึง 60 ปี ก็สามารถกลับเข้าสู่ระบบประกันสังคมใหม่ได้ แต่ระยะเวลาของการสะสมเงินเข้ากองทุนก็จะเริ่มต้นนับใหม่ซึ่งอาจไม่คุ้มต่อการสะสมในภาพของระยะยาว และสัญญาการจ้างงานใหม่ส่วนใหญ่เป็นลักษณะปีต่อปี เพื่อเป็นการประเมินศักยภาพในการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้อย่างเป็นระยะๆ อย่างไรก็ตามในรูปแบบของการจ้างงานใหม่นี้จะเป็นการให้แรงงานที่อยู่ในระบบเดิมที่ยังมีศักยภาพสามารถเข้ามาทำงานต่อได้ แต่ไม่ได้มีการเพิ่มการจ้างงานใหม่จากแรงงานที่อาจอยู่ภายนอกกรอบ นอกจากนี้เกณฑ์ในการคัดเลือกแรงงานสูงวัยในการกลับมาทำงานใหม่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นการกำหนดจากสถานประกอบการเป็นสำคัญ ตัวอย่างของ บริษัทโตชิบา เป็นตัวอย่างของการใช้ระบบของการจ้างงานกลับมาใหม่โดยมีการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นระบบ

5.1.2.2 การขยายอายุการเกษียณ (Retirement Age Extension) เป็นการให้โอกาสแรงงานสูงวัยในการที่จะทำงานต่อ โดยกิจการอาจมีเกณฑ์ในการเลือกให้แรงงานสูงวัยคนใดทำงานต่อโดยยังไม่เป็นการเกษียณ ส่งผลให้แรงงานสูงวัยกลุ่มนี้จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคมเนื่องจากยังอยู่ในสถานะของผู้ประกันตน และผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าตอบแทนและสวัสดิการอาจมีมูลค่าเท่าเดิม ในการขยายอายุการเกษียณที่ยังไม่ให้แรงงานสูงวัยพ้นจากสภาพการจ้างงานส่งผลให้แรงงานสูงวัยไม่ได้รับบำเหน็จหรือบำนาญจากกองทุนประกันสังคม อย่างไรก็ตาม แรงงานสูงวัยก็จะได้รับการสะสมช่วงเวลาตามเงื่อนไขของกองทุนประกันสังคม ซึ่งจะทำให้อัตราการได้รับบำนาญจะสูงขึ้นตามจำนวนปีที่เพิ่มขึ้นจากการสมทบอย่างน้อยขั้นต่ำ 180 เดือน และเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 1.5 ในทุกการสมทบเพิ่มขึ้น 12 เดือน นอกจากนี้การขยายอายุการเกษียณ อาจใช้เสริมกับกรณีของการให้แรงงานมีการเปลี่ยนแปลงงานที่ทำ เช่น จากงานที่มีการใช้แรงงานมากก็เป็นงานที่ใช้แรงงานน้อยลง เป็นต้น

5.1.2.3 การใช้รูปแบบการจ้างงานในรูปแบบที่ยืดหยุ่น และแยกออกจากสถานประกอบการ เป็นการจ้างงานโดยอาจใช้รูปแบบของการจ้างแรงงานนอกระบบมาช่วยหรือเป็นการจ้างงานในรายชิ้นโดยจัดเป็นการทำงานนอกระบบ โดยสถานประกอบการบางประเภทที่รับงานเป็นรายชิ้น อาศัยความชำนาญ ไม่จำเป็นต้องมี

การใช้เครื่องมือการผลิตที่จำกัดเฉพาะในสถานประกอบการเท่านั้นในการผลิต เป็นการลดจำนวนพนักงานในระบบและค่าใช้จ่ายสวัสดิการภาคบังคับในภาพรวมของกิจการ งานในลักษณะนี้จะเป็นงานที่มีคุณลักษณะเฉพาะ สามารถสร้างระบบควบคุมคุณภาพของงานผลิตที่เกิดภายนอกสถานประกอบการได้ ตัวอย่างของการผลิตสินค้าประเภทนี้ เช่น การผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องประดับอัญมณี ที่แรงงานสูงวัยที่มีประสบการณ์สามารถใช้ความรู้และประสบการณ์การทำงานจากที่บ้านได้ สถานประกอบการเพียงแต่จัดระบบการมอบงาน การตรวจสอบคุณภาพชิ้นงาน ซึ่งแรงงานส่วนนี้ก็เคยเป็นพนักงานของสถานประกอบการ แต่เมื่ออายุมากขึ้นการเดินทางอาจเป็นอุปสรรค หรือต้องการที่จะใช้เวลาในที่พัก (กรณีมีคู่สมรส ลูกหลานที่ต้องดูแล) แต่ยังคงมีความสามารถในการผลิต และมีความต้องการในการกำหนดระยะเวลาการทำงานเอง ก็สามารถเข้าร่วมงานกับสถานประกอบการได้ แต่การจ่ายค่าตอบแทนของสถานประกอบการก็จะมีเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปจากการจ่ายค่าตอบแทนรายเดือนเป็นการจ่ายค่าตอบแทนตามจำนวนชิ้นงานและคุณภาพงาน โดยระบบนี้จะสร้างความยืดหยุ่นให้กับผู้ประกอบการทั้งในด้านของลดจำนวนพนักงานและค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายคงที่

5.1.2.4 การจ้างงานอีกลักษณะหนึ่ง คือ การจ้างแรงงานสูงวัยโดยไม่คำนึงถึงว่าแรงงานนั้นจะเคยทำงานที่สถานประกอบการนั้นมาก่อนหรือไม่ เป็นการเปิดกว้างให้แรงงานสูงวัยที่เคยทำงานในระบบหรือนอกระบบสามารถเข้ามาในระบบได้ โดยเป็นการใช้ความสามารถขั้นพื้นฐานหรือความสามารถเฉพาะที่ติดตัวแรงงานสูงวัยในการเข้ามาประกอบอาชีพ สถานประกอบการสามารถเปิดรับโดยไม่จำเป็นต้องมีการฝึกงาน ทักษะสูงให้กับแรงงานสูงวัยหรือเป็นงานที่ไม่มีความซับซ้อน หรือ อาจมีการฝึกงานเพิ่มทักษะอย่างง่ายที่เกี่ยวข้องกับงานให้กับแรงงานใหม่ ตัวอย่างของงานประเภทนี้ คือ การให้เป็นที่ปรึกษาการขายของผลิตภัณฑ์สินค้าของกิจการ Home Pro ที่ต้องการผู้ชำนาญการในด้านเทคนิคช่างในการให้คำแนะนำแก่ลูกค้า ซึ่งพนักงานกลุ่มนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นพนักงานของกิจการมาตั้งแต่ต้น แต่เป็นการมาทำงานในช่วงเวลาที่มีการกำหนด ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการจ้างงานที่มีความยืดหยุ่น นอกจากนี้รูปแบบของการจ้างเหมาค่าแรงของ subcontractor ของแรงงานสูงวัยที่เป็นงานพื้นฐานอย่างง่าย เช่น พนักงานทำความสะอาด ก็อาจมีลักษณะหรือรูปแบบตามนี้เช่นกัน

จากรูปแบบของการทำงานทั้งสี่รูปแบบ สามารถพิจารณาถึงค่าตอบแทนและผลประโยชน์ต่างๆที่แรงงานพึงได้รับที่แตกต่างกัน เนื่องจากสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับประกันสังคมจะมีความแตกต่างกัน โดยหากสมมติให้เวลาที่เกิดการจ้างงานใหม่ หรือการขยายอายุการทำงานอยู่ที่ 55 ปี และแรงงานมีการทำงานครบที่จะได้รับบำนาญ (ในทางปฏิบัติ หากแรงงานมีการจ่ายสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมน้อยกว่า 180 เดือน แรงงานจะได้รับบำเหน็จ) โดยรูปแบบของค่าตอบแทนแสดงในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 รูปแบบค่าตอบแทนตามรูปแบบของการจ้างงาน

รูปแบบ	ประกันสังคมเดิม	เงินชดเชย การออกจากงาน	เงินเดือนใหม่ และ สวัสดิการพื้นฐาน	ประกันสังคมใหม่	ข้อสังเกต
การจ้างงานกลับ เข้ามาใหม่	ขาดจากระบบ ประกันสังคม จึงมีสิทธิใน บำนาญ/บำเหน็จตามสิทธิ ที่สะสม	ได้รับเงินชดเชยตามสิทธิ	ฐานเงินเดือนและสวัสดิการ ได้ไม่ต่างจากเดิม	สามารถสมัครเข้าระบบ โดย เริ่มนับระยะเวลาส่งเงินสมทบ ใหม่	กิจการสามารถเลือกหรือตัดสินใจในการจ้างงานด้วยระบบ สัญญาเป็นงานๆ โดยพนักงานอาจไม่ต้องอยู่ในระบบ ประกันสังคมตามมาตรา 33
การขยายอายุการ เกษียณ	ยังอยู่ในระบบ ประกันสังคม ดังนั้นจึงอาจ ยังไม่ได้สิทธิบำนาญหรือ บำเหน็จ แต่สามารถสะสม อายุของการส่งเงินสมทบ	ยังไม่ได้รับเงินชดเชยตาม สิทธิ	ฐานเงินเดือนและสวัสดิการ ได้ไม่ต่างจากเดิม	เนื่องจากการขยายอายุ การทำงานจึงไม่ได้ออกจาก ระบบประกันสังคมและเป็น การสมทบที่ต่อเนื่อง	แรงงานไม่เสียสิทธิจากระยะเวลาการจ่ายสมทบแต่ไม่ได้ เงินก้อน นายจ้างและลูกจ้างอาจมีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับ เงินชดเชยการออกจากงานโดยการแบ่งจ่าย เพื่อเป็น แรงจูงใจให้แรงงานทำงานต่อ
รูปแบบยืดหยุ่น (นอกระบบ)	ขาดจากระบบ ประกันสังคม จึงมีสิทธิใน บำนาญ/บำเหน็จตามสิทธิ ที่สะสม	ได้รับเงินชดเชยตามสิทธิ	กรณีที่ไม่ได้เป็นพนักงาน ของกิจการจะไม่ได้รับ สวัสดิการอื่นๆ เนื่องจาก สถานะจะเป็นการรับงานไป ทำ และค่าตอบแทนขึ้นกับ ข้อตกลง	ไม่ได้อยู่ในระบบประกันสังคม ตามมาตรา 33 แต่ ผู้ประกอบการสามารถสมัครเป็น ผู้ประกอบการตามมาตรา 39 ได้ และเป็นการจ่ายสมทบที่ คงที่ฝ่ายเดียว	บริษัทอาจเลือกรูปแบบหรือวิธีการจ้างงานที่มีความ เหมาะสม รวมถึงการกำหนดค่าตอบแทนสามารถเป็น อิสระได้ ทั้งนี้การใช้ระบบที่ยืดหยุ่นนี้อาจขึ้นกับประเภท ของกิจการ ผลผลิตหลักของกิจการ
จ้างงานผู้สูงอายุ ใหม่	อาจมีหรือไม่มีสิทธิ ประโยชน์มาก่อน โดยเฉพาะแรงงานที่มาจาก นอกระบบ	ไม่มี	ได้ตามข้อกำหนดตาม สัญญา	สามารถสมัครเข้าระบบ โดย เริ่มนับระยะเวลาส่งเงินสมทบ ใหม่	กิจการอาจมีการระบุระยะเวลาทำงานการประเมินผลไว้ ในสัญญา เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เข้ามาใหม่ ซึ่งอาจมีต้นทุน ในการฝึกอบรมที่สูงกว่าเดิม

5.1.3 จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ ภาคการผลิต ภาคบริการ หรือ ภาคการเกษตร โดยในมาตรการของการส่งเสริมนั้นอาจมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะในแต่ละอุตสาหกรรมยังคงมีสาขาย่อยที่มีธรรมชาติของการดำเนินธุรกิจและมีความหลากหลายทางอาชีพและมีระดับของสายงานที่ต่างกัน ดังนั้นมาตรการในการส่งเสริมการจ้างงานของแรงงานสูงวัยจึงอาจมีความแตกต่างกันตามอุตสาหกรรมและสาขาย่อย ตัวอย่างของงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับด้านผลิตภาพของแรงงาน พบว่าผลิตภาพแรงงานในภาคบริการจะมีสูงสุดในช่วงอายุ 55 – 59 ปี ซึ่งเกิดจากการที่ในอุตสาหกรรมนี้ผู้ที่มีอายุในเกณฑ์นี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับบริหาร เมื่อคำนวณผลิตภาพแรงงานจึงทำให้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูงซึ่งก็เป็นธรรมชาติของภาคบริการ ซึ่งหากแรงงานมีประสบการณ์ที่สูงขึ้น รายได้ก็จะเพิ่มขึ้นตามความสามารถและประสบการณ์และประโยชน์เกื้อกูลอย่างอื่น ซึ่งอาจแตกต่างจากรายได้และค่าตอบแทนของแรงงานสูงวัยในภาคการผลิตบางประเภทที่ค่อนข้างคงที่และขึ้นอย่างช้า ยกเว้นการปรับตำแหน่งที่สูงขึ้นในการเป็นหัวหน้าสายการผลิตซึ่งอัตราตำแหน่งยังคงมีจำกัด ดังนั้นในการใช้มาตรการการส่งเสริมการจ้างงานแรงงานสูงวัยจึงควรมีความเข้าใจธรรมชาติของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท ลักษณะงานและรูปแบบหรือวิธีจ่ายค่าจ้าง ค่าตอบแทนพิเศษ ค่าตอบแทนเกื้อกูล เพื่อให้กระบวนการเสริมสร้างการจ้างงานเป็นไปอย่างเป็นระบบและตอบสนองต่อรูปแบบที่แตกต่างของแต่ละประเภทงานและอุตสาหกรรม

5.1.4. ประเภทของนโยบาย ได้แก่ นโยบายในภาพรวมของประเทศที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการจ้างงานแรงงานสูงวัยโดยอาจเป็นนโยบายที่ใช้กับผู้ประกอบการ นโยบายที่ใช้กับแรงงานสูงวัย และนโยบายที่เป็นนโยบายที่กับสังคม โดยแต่ละนโยบายมีรายละเอียด ดังนี้

5.1.4.1 นโยบายด้านผู้ประกอบการ เป็นนโยบายหรือมาตรการที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีการตัดสินใจเลือกแรงงานสูงวัยในการทำงานนอกเหนือจากการจ้างงานแรงงานสูงวัยตามปกติที่เป็นระดับธรรมชาติของสถานประกอบการ นโยบายเหล่านี้เป็นนโยบายเพื่อจูงใจหรือการลดต้นทุนของสถานประกอบการในการจ้างแรงงานสูงวัย ประเด็นที่ต้องมีการพิจารณา คือ ในการจ้างแรงงานสูงวัยจะทำให้สถานประกอบการมีต้นทุนที่สูงขึ้น ทั้งในด้านการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการทำงานของแรงงานสูงวัย หรือ การที่มีต้นทุนธุรกรรมที่เพิ่มขึ้นในการบริหารจัดการแรงงานที่มีอายุแตกต่างกัน นอกจากนี้ความสามารถในเชิงกายภาพของแรงงานสูงวัยย่อมลดน้อยกว่าแรงงานที่อายุน้อยส่งผลให้การผลิตสินค้าและบริการบางประการมีประสิทธิภาพที่ลดลง ดังนั้นการจูงใจให้ผู้ประกอบการเลือกจ้างแรงงานสูงวัยนั้นมาตรการทางภาครัฐที่จะสนับสนุนจึงเป็นมาตรการที่ทำให้ต้นทุนของผู้ประกอบการลดลงทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างของนโยบาย เช่น การลดหย่อนภาษีในอัตราพิเศษสำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานสูงวัย กองทุนเพื่อพัฒนาสถานประกอบการเพื่อการพัฒนาแรงงานสูงวัย การให้สิทธิประโยชน์ต่างๆแก่สถานประกอบการที่มีแรงงานสูงวัยจำนวนมาก เป็นต้น

5.1.4.2 นโยบายด้านลูกจ้าง แรงงานสูงวัย เป็นนโยบายหรือมาตรการที่รัฐใช้เพื่อส่งเสริมการจ้างงาน แรงงานสูงวัยโดยเป็นการจูงใจให้แรงงานที่มีศักยภาพยังคงทำงานแม้จะเข้าสู่วัยสูงอายุ โดยนโยบายเหล่านี้ มีทั้งที่เป็นภาคบังคับและภาคสมัครใจ และนโยบายเชิงส่งเสริมให้ความรู้ ในกรณีของต่างประเทศ นโยบาย ภาคบังคับคือการขยายอายุการเกษียณ การปรับเปลี่ยนสิทธิประโยชน์และเกณฑ์การรับสิทธิประโยชน์จาก กองทุนประกันสังคมหรือกองทุนบำนาญแห่งชาติ หรือการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ ข้อกำหนดเกี่ยวกับภาษีของผู้สูง วัย เป็นต้น ซึ่งมาตรการภาคบังคับเหล่านี้จะกระตุ้นให้แรงงานที่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์การรับสิทธิประโยชน์ต้องม ีการทำงานที่ยาวนานขึ้น เป็นการขยายการเกษียณ ในกรณีของมาตรการในภาคสมัครใจ คือ นโยบายเพื่อให้ แรงงานมีการปรับเปลี่ยนงานจากในระบบสู่นอกระบบด้วยความสมัครใจ เช่น การเปิดโอกาสให้มีการเกษียณ ก่อนกำหนดเพื่อให้แรงงานมีการเตรียมความพร้อม มีเงินก้อนเพื่อไปทำงานอื่นๆที่อยู่นอกระบบ ในขณะที่ มาตรการเชิงส่งเสริมให้ความรู้ คือ การให้แรงงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินตั้งแต่ เริ่มประกอบอาชีพ การจัดระบบการออมโดยภาครัฐเพื่อสร้างกลไกความคุ้มครองให้กับแรงงานอย่างเหมาะสม

5.1.4.3 นโยบายด้านสังคม เป็นนโยบายเพื่อการเตรียมความพร้อมของสังคมสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ และเป็นการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานของแรงงานสูงวัย และเป็นมาตรการที่เตรียม แรงงานให้มีความพร้อมในการเป็นแรงงานสูงวัยอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากประเทศไทยมีลักษณะครอบครัวเป็น ครอบครัวรวมและมีการเกื้อหนุนระหว่างรุ่นในระดับที่สูง ซึ่งทำให้มีทัศนคติบางประการของสังคมที่อาจไม่เข้าใจ ถึงประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของการทำงานของแรงงานสูงวัยที่ยังมีความพร้อมและมีศักยภาพในการ ทำงาน ดังนั้นนโยบายหรือมาตรการเหล่านี้จึงนำมาใช้เพื่อการปิดช่องว่างของความไม่เข้าใจของประชาชนใน สังคม มาตรการหรือนโยบายกลุ่มนี้ ได้แก่ การรณรงค์และการส่งเสริมให้สังคมตระหนักถึงการทำงานของ แรงงานสูงวัย การปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนในสังคมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแรงงานสูงวัย สิ่งที่ สังคมได้จากการทำงานของแรงงานสูงวัยทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม การให้รางวัลเชิดชูเกียรติแก่แรงงานสูง วัยหรือสถานประกอบการที่มีระบบการจ้างแรงงานสูงวัยอย่างดี ซึ่งมาตรการเหล่านี้เป็นมาตรการเชิงส่งเสริม เพื่อซึ่งมีการดำเนินการในต่างประเทศที่กำลังเข้าสู่สังคมสูงอายุ ในขณะที่ในด้านตลาดแรงงานมีมาตรการ ตัวอย่าง เช่น การกำหนดงานประเภทใหม่ๆเพื่อให้แรงงานสูงวัยได้ทำอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี การเตรียม ความพร้อมเพื่อการปรับเปลี่ยนงาน การฝึกทักษะเพิ่มเติมให้กับแรงงาน เป็นต้น

5.2 การพิจารณาในระดับจุลภาค

ในกรณีแรกที่เป็นการศึกษาในระดับจุลภาค แบ่งได้สามกลุ่มใหญ่ ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ประกอบการในการจ้างแรงงานสูงวัย และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานต่อของแรงงานสูงวัย รวมถึง ปัจจัยด้านตลาดแรงงานและปัจจัยด้านสถาบันอื่นๆ โดยปัจจัยเหล่านี้มีความแตกต่างตามประเภทของอุตสาหกรรม ประเภทงาน รูปแบบของการจ้างงานและการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะนำเสนอในรายละเอียดต่อไป

5.2.1 ปัจจัยพื้นฐาน ด้านนายจ้างและสถานประกอบการ เป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุดในการตัดสินใจในการจ้างแรงงานสูงวัยของสถานประกอบการ โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ประกอบการในการจ้างแรงงานสูงวัย ประกอบด้วย

5.2.1.1 รูปแบบของกิจการ ได้แก่ การเป็นเจ้าของกิจการคนเดียวหรืออยู่ในรูปแบบของบริษัท บริษัทจำกัดมหาชน เป็นต้นซึ่งจากการศึกษากิจการในกลุ่มตัวอย่างพบว่า การที่กิจการมีรากฐานหรือมีการพัฒนาจากกิจการที่เป็นเจ้าของคนเดียว หรือกลุ่มเจ้าของเป็นผู้บริหารกิจการ โดยเฉพาะเป็นกิจการของเชื้อชาติจีน มักจะมีการปลูกฝังธรรมเนียมในการใช้งานคน การดูแลคนงานให้เหมือนกับคนในครอบครัว ดังนั้นธุรกิจที่มีการพัฒนามาในรูปแบบนี้มักจะให้ความสำคัญกับการใช้แรงงานสูงวัย โดยยึดหลักความอาวุโสและประสบการณ์ของผู้สูงวัยในการทำงานให้กิจการ นอกจากนี้ระบบของการจ้างงานโดยบริษัทที่เป็นสัญชาติของบริษัทแม่ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการจ้างงานแรงงานสูงวัย ตัวอย่างเช่น ระบบการจ้างงานของญี่ปุ่นที่มีลักษณะของการจ้างงานตลอดชีวิต เมื่อมาดำเนินธุรกิจในประเทศไทยก็มีแนวโน้มในการที่จะมีนโยบายหรือมาตรการในการที่จะส่งเสริมการจ้างงานแรงงานสูงวัย

5.2.1.2 ประเภทอุตสาหกรรม เป็นปัจจัยเกื้อหนุนและปัจจัยขัดขวางการจ้างแรงงานสูงวัยโดยขึ้นกับประเภทอุตสาหกรรม ในบางประเภทอุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องใช้กำลังกายที่มากและต่อเนื่อง หรือใช้เงื่อนไขของการทำงานที่ขึ้นกับความสามารถทางร่างกายเป็นสำคัญ ดังนั้น การจ้างแรงงานผู้สูงวัยในหน้าที่งานเดิมก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ จำเป็นต้องใช้แรงงานทดแทนหรือมีการใช้เครื่องจักรทดแทนการใช้แรงงาน ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่โดยธรรมชาติแล้วไม่สามารถส่งเสริมได้ นโยบายหรือมาตรการก็อาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงไป เช่น การคุ้มครองทางสภาพร่างกายของแรงงานตลอดช่วงอายุการทำงาน เพื่อให้แรงงานไม่มีปัญหาด้านสุขภาพในอนาคต เป็นต้น ในขณะที่อุตสาหกรรมที่สามารถใช้แรงงานสูงวัยได้ก็จะเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ได้ใช้สภาพร่างกายมากจนเกินไป อาจจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ของแรงงาน และในกรณีที่อุตสาหกรรมที่มีการขาดแคลนแรงงานอยู่แล้ว มาตรการที่ภาครัฐให้ก็เป็นส่งเสริมหรือเพิ่มโอกาสในการทำงานให้กับแรงงานสูงวัย เนื่องจากธรรมชาติของอุตสาหกรรมที่มีความต้องการแรงงานสูงวัยอยู่แล้ว

ประเด็นที่สำคัญ คือ กรณีที่อุตสาหกรรมสามารถมีทางเลือกในการใช้แรงงานปกติหรือสามารถใช้แรงงานสูงวัยได้มาทดแทนตำแหน่งงานที่ออกไป ในส่วนนี้คือส่วนที่จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้เกิดการจ้างงาน

ผู้สูงวัยก่อนจึงค่อยไปจ้างแรงงานตามระบบปกติ ซึ่งจำเป็นต้องมีกลไกหรือกติกา ในการทำให้อุตสาหกรรมเกิด การตระหนักในการใช้แรงงานสูงวัย

5.2.1.3 ศักยภาพทางการเงินของกิจการในการจ้างแรงงานสูงวัย เนื่องจากต้นทุนของการจ้างแรงงาน สูงวัยอาจมีต้นทุนที่สูงกว่าการจ้างแรงงานทดแทนที่เป็นแรงงานในวัยปกติเนื่องจากค่าตอบแทนและสวัสดิการ ของแรงงานสูงจะอยู่ในระดับที่สูงกว่า ดังนั้นการที่กิจการมีนโยบายที่ต้องการจ้างแรงงานสูงวัยจึงนำมาซึ่ง ต้นทุนที่สูงกว่า กิจการที่มีความพร้อมย่อมสามารถที่จะจ้างแรงงานสูงวัยในจำนวนมากได้ ในขณะที่กิจการที่มี ยังมีศักยภาพทางการเงินที่ต่ำกว่าก็อาจเลือกทดแทนแรงงานด้วยแรงงานในวัยปกติ ดังนั้นข้อเสนอที่เกี่ยวข้อง กับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานและการลดจำนวนชั่วโมงการทำงาน โดยมีกลไกในการจ่ายเงินจากแหล่ง อื่นๆเพื่อช่วยรักษาระดับรายได้ของแรงงานสูงวัยจึงเป็นช่องทางในการส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานแรงงานสูงวัย ที่ยังคงมีความสามารถ โดยกิจการอาจไม่ได้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมหรือมีค่าใช้จ่ายที่น้อยลง แรงงานยังคงได้รับ ค่าตอบแทนเมื่อรวมกับผลประโยชน์จากแหล่งอื่นๆไม่ต่างจากเดิมมากนัก ส่งผลให้ทุกฝ่ายไม่มีใครเกิดการเสีย ประโยชน์จากการจ้างแรงงานสูงวัย ดังนั้น บทบาทของภาครัฐคือการสร้างกลไกของการจ่ายสิทธิประโยชน์ชรา ภาพจากกองทุนประกันสังคมให้มีความยืดหยุ่น และให้มีสอดคล้องกับแนวทางการจ้างงานแรงงานสูงวัยที่จะ เกิดขึ้นอย่างมากในอนาคต เช่น การแบ่งรับเงินบำเหน็จหรือบำนาญในช่วงที่มีการขยายอายุการเกษียณ เป็น ต้น

5.2.1.4 โครงสร้างแรงงานตามช่วงอายุและการจัดการองค์ความรู้ในองค์กร เป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้ เกิดการจ้างแรงงานสูงวัย โดยในประเด็นนี้มักจะเป็นแรงงานที่มีความรู้ความชำนาญ ประสบการณ์ ที่ยังเป็น ที่ ต้องการของสถานประกอบการ สถานประกอบการที่มีความขาดแคลนแรงงานในกลุ่มนี้มีสาเหตุจากการที่ไม่ได้ มีการจัดการความรู้ในองค์กรอย่างเป็นระบบ สภาพการทำงานไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ข้ามระหว่างหน้าที่งานทำ ให้แรงงานมีความสามารถเพียงด้านเดียว ส่งผลให้การปรับเปลี่ยนตำแหน่งงานในอนาคตทำได้ยากขาดความ ยืดหยุ่น ดังนั้นการสร้างองค์ความรู้ในองค์กรอย่างเป็นระบบสามารถช่วยให้องค์กรมีทางเลือกและมีความ ยืดหยุ่นในการกำหนดงานให้กับแรงงาน

5.2.2 ปัจจัยพื้นฐาน ด้านลูกจ้าง

ปัจจัยในการส่งเสริมหรือขัดขวางการตัดสินใจในการทำงานของแรงงานสูงวัยมีหลายปัจจัย โดยจาก การศึกษางานศึกษาในอดีตของ แก้วขวัญ ตั้งติพงศ์กุล และ ศุภชัย ศรีสุชาติ (2558) พบว่ามีหลายปัจจัยที่ ส่งผลต่อการตัดสินใจของแรงงานในการที่จะทำงานต่อหรือเลือกที่จะไม่ทำงานต่อ โดยมีปัจจัยต่างๆดังนี้

5.2.2.1 ปัจจัยด้านสุขภาพและศักยภาพทางร่างกายของแรงงานที่จะสามารถรองรับกับภาระงานที่จะเกิดขึ้นเมื่อมีอายุที่มากขึ้น โดยปัจจัยนี้เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสามารถของแรงงานในการที่จะทำงาน และเป็นปัจจัยสำคัญที่นายจ้างใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินให้แรงงานในการที่จะทำงานต่อหรือไม่ ดังนั้นการที่แรงงานมีสุขภาพที่ไม่ดีย่อมส่งผลในระยะยาวต่อการทำงานของแรงงานในอนาคต การสร้างเสริมสุขภาพที่เหมาะสม สภาพแวดล้อมในการทำงานให้กับแรงงานตั้งแต่เริ่มชีวิตการทำงานย่อมทำให้แรงงานลดความเสี่ยงทางด้านสุขภาพในระยะยาว

5.2.2.2 ปัจจัยด้าน ประสบการณ์ การศึกษา ของแรงงานเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการทำงานของแรงงาน อย่างไรก็ตามปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่อาจส่งผลต่อระดับหรือหน้าที่การงาน รายได้จากการทำงานโดยมีลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อกัน ซึ่งการแรงงานที่มีการศึกษาสูงย่อมมีโอกาสในตำแหน่งงานที่ดี มีความก้าวหน้าทางการงานที่อยู่ในระดับที่สูง มีรายได้ที่สูง ซึ่งแรงงานกลุ่มนี้มีทางเลือกในยามที่สูงอายุ ซึ่งต่างจากกรณีที่แรงงานมีประสบการณ์หรือการศึกษาในระดับที่ไม่สูงมาก การส่งเสริมให้แรงงานมีความสามารถพิเศษ มีการอบรมเพื่อเพิ่มเติมความรู้กับแรงงาน เพื่อให้แรงงานมีทักษะและความพร้อมในการที่จะเปลี่ยนแปลงการทำงานสู่งานใหม่ที่เหมาะสมในอนาคต

5.2.2.3 ปัจจัยด้านการเงิน เป็นปัจจัยที่สนับสนุนหรือขัดขวางให้แรงงานตัดสินใจทำงานต่อ โดยปกติแล้วหากแรงงานมีการวางแผนทางการเงินที่ดี มีการออมอย่างเป็นระบบย่อมทำให้แรงงานมีความสามารถในการตัดสินใจในการที่จะเลือกหรือไม่เลือกทำงานต่อ เนื่องจากแรงงานกลุ่มนี้จะมีการเตรียมการทางการเงินที่ดี ในขณะที่แรงงานที่มีการเตรียมตัวที่ไม่ดีย่อมทำให้เกิดสภาพบังคับคือมีทางเลือกที่น้อยกว่า การเลือกทำงานต่อเกิดจากการที่ระดับของรายได้อาจไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากการวางแผนทางการเงินที่ไม่ดีระหว่างการทำงาน อย่างไรก็ตามประเด็นนี้อาจมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องเช่น การศึกษา ประสบการณ์ ที่ทำให้แรงงานมีรายได้ที่สูงและสามารถสะสมรายได้เพื่อให้เพียงพอต่อการใช้ในอนาคต การที่แรงงานมีสภาพแวดล้อมทางการเงินไม่เอื้อต่อการใช้จ่ายในอนาคตนำไปสู่ภาวะจำยอมที่แรงงานต้องทำงานหนัก ทำงานล่วงเวลาเพื่อให้มีรายได้เพียงพอซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพของแรงงานในระยะยาว นอกจากนี้ การที่แรงงานมีการวางแผนทางการเงินที่ไม่ดี อาจทำให้แรงงานมีการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการขยายการทำงานที่ไม่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น การเลือกออกจากงานก่อนที่จำนวนเดือนของการจ่ายสมทบประกันสังคมจะครบ 180 เดือน เพื่อต้องการรับเงินบำนาญ แทนที่จะรอรับบำนาญ (กรณีที่จ่ายครบ 180 เดือน) เนื่องจากเงินบำนาญอาจอยู่ในระดับที่น้อย การรับเงินบำนาญอาจเป็นเงินก้อนที่นำไปใช้ในการประกอบอาชีพใหม่นอกระบบเป็นต้น

5.2.2.4 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ทักษะ และทัศนคติของครอบครัว เป็นปัจจัยที่อาจมีความสำคัญในการสังคมไทย เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมเกื้อกูลโดยเฉพาะระหว่างบุพการีกับบุตรหลาน ดังนั้นสภาพของการที่ผู้สูงอายุไปทำงานอาจทำให้สังคมมองว่าบุตรหลานนั้นไม่ได้ให้การเกื้อกูลดูแลบุพการี

อย่างดีพอ ต้องออกไปทำงานทั้งที่ในสภาพความเป็นจริงบุพการียังมีความสามารถในการทำงาน และสามารถทำประโยชน์ต่อสังคมในภาพรวมได้ ในขณะที่วัฒนธรรมในบางพื้นที่ก็มีส่วนทำให้เกิดการออกจากงานก่อนเวลาอันควรโดยเป็นความเชื่อที่ว่าลูกหลานต้องส่งเงินดูแลโดยไม่ได้พิจารณาจากสภาพเศรษฐกิจและความจำเป็นของลูกหลานในขณะที่ผู้สูงวัยเองก็ยังคงมีความสามารถ มีศักยภาพในการทำงานได้ตามสมควรสามารถหารายได้มาเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของครัวเรือน ซึ่งการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อ วัฒนธรรมต่างๆ เหล่านี้ อาจต้องใช้ความเข้าใจและระยะเวลาในการสร้างความสำคัญเพื่อให้ทุกภาคส่วนมีความตระหนักถึงการบริหารจัดการสังคมผู้สูงวัยอย่างเหมาะสม

5.2.3 ปัจจัยด้านตลาดแรงงาน และปัจจัยด้านสถาบันอื่นๆ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในเชิงจุลภาคนี้เป็นปัจจัยที่อยู่ในตลาดแรงงานในปัจจุบัน ซึ่งอาจเป็นทั้งปัจจัยเสริมและปัจจัยขัดขวางการจ้างแรงงานสูงวัย โดยปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ การทดแทนแรงงานด้วยแรงงานข้ามชาติ และระบบประกันสังคม กล่าวคือ ในประเด็นแรก เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการขาดแคลนแรงงานในภาพรวมของประเทศ ทำให้ต้องมีการนำเข้าแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบต้นทุนแล้วการนำเข้าแรงงานนี้อาจมีต้นทุนที่ถูกกว่าการจ้างแรงงานในประเทศ และ/หรือ การจ้างแรงงานสูงวัย ส่งผลให้นโยบายการจ้างแรงงานสูงวัยอาจยังไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากผู้ประกอบการมีทางเลือก ในการจ้างแรงงานในสถานการณ์ที่แม้ว่าแรงงานขาดแคลนนั่น ด้วยการใช้แรงงานข้ามชาติ

ปัจจัยสำคัญอีกประการสำหรับแรงงานที่อยู่ในระบบในการตัดสินใจทำงานต่อหรือไม่ คือ สิทธิประโยชน์ชราภาพที่ได้รับจากกองทุนประกันสังคม โดยประเด็นที่สำคัญคือ เรื่องของเกณฑ์การจ่ายสิทธิประโยชน์ คือ สิทธิจะเกิดต่อเมื่อมีอายุครบ 55 ปี และสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน ซึ่งในกรณีที่มีการจ้างงานต่อโดยยังอยู่ในระบบประกันสังคม ผู้ประกันตนก็จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ชราภาพ ดังนั้น ในทางปฏิบัติ ผู้ประกันตนก็อาจเลือกที่จะออกจากระบบเพื่อให้ได้รับบำเหน็จหรือบำนาญ และหากกิจการมีการจ้างงานกลับเข้ามา ก็จึงจะได้รับประโยชน์นั้นร่วมกับค่าตอบแทนใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะสูงกว่าเดิม ซึ่งส่วนนี้จะป็นช่องทางหนึ่งเพื่อให้เกิดช่องของการเจรจาระหว่างนายจ้างและลูกจ้างในการที่จะจ้างงานใหม่ ซึ่งหากประกันสังคมสามารถให้เกิดการแบ่งจ่ายเงินทดแทนชราภาพนี้บางส่วนในขณะที่ยังเป็นผู้ประกันตนก็สามารถช่วยให้แรงงานยังคงอยู่ในระบบและเกิดการจ้างงานในรูปแบบอื่นๆ ได้มากขึ้น นอกจากนี้การกำหนดให้ผู้ประกันตนใหม่ต้องมีอายุไม่เกิน 60 ปี เป็นการจำกัดสิทธิของแรงงานใหม่ในการเข้ามาทำงานและได้รับความคุ้มครองในระบบประกันสังคม ซึ่งประกันสังคมอาจมีการออกรูปแบบของการประกันตนเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะให้กับแรงงานสูงวัยโดยให้สิทธิประโยชน์ที่จำเป็น

จากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น ปัจจัยร่วมที่ทำให้การจ้างงานแรงงานสูงวัยเกิดขึ้นในสถานประกอบการ ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆหลายปัจจัย ได้แก่

ก. การให้ความสำคัญของผู้ประกอบการ โดยอาจเป็นธรรมเนียมของสถานประกอบการ หรือ หลักการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการที่ส่งต่อรุ่นต่อรุ่น จนยึดถือเป็นข้อธรรมเนียมของสถานประกอบการที่ให้การดูแลแรงงานสูงวัยที่เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของธุรกิจ การดำเนินการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องส่งผลให้เกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กรในการมีแรงงานสูงวัยในการทำงาน และทำให้แรงงานรุ่นต่อๆมาได้รับรู้

ข. ความต้องการแรงงานในบางสาขา บางอาชีพ เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น สามารถรักษาความสามารถในการผลิตของสถานประกอบการได้อย่างต่อเนื่อง โดยหากความจำเป็นนี้มีมากย่อมทำให้สถานประกอบการเลือกที่จะเก็บรักษาแรงงานในงานเหล่านี้ไว้ หรือมีการจัดระบบตัวตามตัวแทนในการเรียนรู้งานซึ่งต้องมีการอาศัยช่วงเวลาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งระยะเวลาช่วงนั้นก็จะเป็นช่วงที่สามารถขยายระยะเวลาของการทำงานของแรงงานสูงวัย ซึ่งก็สอดคล้องกับประเด็นของความต้องการจัดการองค์ความรู้ในองค์กรโดยการให้แรงงานสูงวัยเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจภายในช่วงเวลาที่กำหนด และมีการเปลี่ยนผ่านไปยังสู่แรงงานในรุ่นต่อไป

ค. ประเภทและความยืดหยุ่นและความสามารถทดแทนแรงงานระหว่างแรงงานสูงวัย ทั้งในด้านประเภทของงาน รูปแบบของการจ้างงาน โดยหากประเภทของงานในสถานประกอบการสามารถใช้แรงงานได้ในหลายระดับช่วงอายุ มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับภารกิจได้ง่าย ก็เป็นตัวช่วงส่งเสริมให้สถานประกอบการสามารถปรับเปลี่ยนให้แรงงานสูงวัยสามารถทำงานได้

ง. การกำหนดกรอบกติกาที่เป็นที่ยอมรับที่ชัดเจนในการขยายอายุการทำงาน ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งอาจเป็นนโยบายที่มีการประกาศและเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนหรือไม่ได้กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรแต่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่พนักงานที่เข้ามาใหม่ทราบถึงกฎและกติกานี้ เพื่อให้เกิดการตระหนักและอยู่ในกระบวนการตัดสินใจของแรงงานตั้งแต่ต้น ในขณะที่แนวทางหรือกติกานี้ก็จะเป็นกรอบในการบริหารจัดการให้กับสถานประกอบการในการรับแรงงานสูงวัยอย่างมีระบบ

จ. ระบบแรงงานสัมพันธ์และความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้ประกอบการและแรงงาน สหภาพ กลุ่มของแรงงาน เป็นระบบที่ช่วยให้เกิดการกระจายข้อมูลและเป็นส่วนเสริมให้ระบบการบริหารจัดการและการเผยแพร่ข้อมูลระหว่างผู้ประกอบการและลูกจ้างสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ และช่วยให้การตัดสินใจหรือการดำเนินการบางเรื่องในเชิงนโยบายสามารถเกิดขึ้นได้อย่างเร็ว และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย

5.3 การแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

แม้ว่าแนวทางการเสริมสร้างการจ้างแรงงานสูงวัยจะมีข้อสรุปประการสำคัญจากการศึกษาที่ผ่านมา คือ ควรมีการดำเนินการตามความสมัครใจระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง แต่การดำเนินการเช่นนั้นย่อมทำให้การขับเคลื่อนในภาพรวมทำได้ด้วยความยากลำบากมากขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการในบางอุตสาหกรรมสามารถหาแรงงานทดแทนได้ถูกกว่าการใช้แรงงานสูงวัย ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม รวมถึงการบริหารจัดการบุคคลมีต้นทุนที่สูงกว่า ดังนั้น หากรัฐบาลเห็นความสำคัญของการจ้างงานแรงงานสูงวัยรัฐอาจจำเป็นต้องมีการใช้มาตรการตามช่วงระยะเวลา โดยแบ่งเป็นช่วงแรกคือระยะสั้น และระยะที่สองคือระยะปานกลางถึงระยะยาว โดยเป้าประสงค์ที่สำคัญที่เป็นเป้าหมายสุดท้ายจะอยู่ในช่วงระยะปานกลางถึงระยะยาว คือ

“ทุกสถานประกอบการต้องมีการจ้างแรงงานสูงวัยในอัตราส่วนที่เหมาะสม มีการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานสูงวัยและการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแรงงานสูงวัยซึ่งจัดเป็นการดำเนินการที่เป็นปกติของสถานประกอบการและต้องมีอยู่ในสถานประกอบการ โดยที่แรงงานในแต่ละช่วงอายุสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ดีและไม่มีการเลือกปฏิบัติด้านอายุ”

ทั้งนี้ หากต้องการให้สถานประกอบการมีการจ้างแรงงานสูงวัยในระยะเวลาในช่วงสั้นนับแต่รัฐจำเป็นต้องใช้มาตรการเสริมที่มีความเหมาะสม สามารถชดเชยต้นทุนให้กับสถานประกอบการและเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับสถานประกอบการและแรงงานสูงวัย การศึกษานี้จึงเสนอการแบ่งมาตรการออกเป็นสองระยะ คือ

1. ช่วงแรกเป็นช่วงระยะสั้น (1 – 5 ปี) เป็นมาตรการภาคสมัครใจในเชิงการจูงใจให้ผู้ประกอบการจ้างแรงงานสูงวัย มาตรการกลุ่มนี้ได้แก่การให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานสูงวัยในสัดส่วนที่มากเมื่อเทียบกับแรงงานทั้งหมด โดยอาจเป็นมาตรการด้านภาษี การลดหย่อนค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการ หรือ การให้เงินทุนเพื่อการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในการทำงานให้กับแรงงานสูงวัย มาตรการเหล่านี้จัดทำขึ้นเป็นประโยชน์จูงใจหรือรางวัลแก่สถานประกอบการที่มีความพร้อมในการจ้างแรงงานสูงวัยเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่สถานประกอบการอื่นๆ ในการที่จะจ้างแรงงานสูงวัย

มาตรการทางด้านสังคมเพื่อสร้างความตระหนักให้กับสังคมในการเข้าสู่สังคมสูงวัยและการปรับทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทำงานของแรงงานสูงวัย โดยเป็นมาตรการเพื่อกระตุ้นให้สังคมเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานของแรงงานสูงวัยว่าเป็นปกติของการเข้าสู่สังคมสูงวัย การแสดงศักยภาพของแรงงานสูงวัยให้เป็นตัวอย่างและเป็นค่านิยมใหม่ของสังคม รวมถึงการสื่อสารเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมเกี่ยวกับการทำงานของแรงงานสูงวัย

การพัฒนาความรู้และฐานข้อมูลด้านการจ้างงานแรงงานสูงวัย เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลของทั้งนายจ้าง และลูกจ้างในการเข้าสู่ระบบของการจ้างแรงงาน ในขณะที่การพัฒนาความรู้ด้านการจ้างแรงงานสูงวัยเป็นการ ดำเนินการอย่างคู่ขนานเพื่อให้ผู้กำหนดนโยบาย นายจ้าง ลูกจ้าง มีการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสม มี การศึกษารูปแบบของการจ้างแรงงานสูงวัยที่มีความหลากหลาย สามารถรองรับกับความแตกต่างของประเภท อุตสาหกรรม อาชีพ รูปแบบและระดับของการทำงานที่มีความแตกต่างกัน

รัฐอาจเป็นตัวอย่างของการจ้างงานแรงงานสูงวัยในรูปแบบต่างๆ โดยให้ภาคส่วนต่างๆเข้ามามีส่วน ร่วมในการวางแผนการจ้างงานแรงงานสูงวัย มีการสร้างแผนงานร่วมกันที่ชัดเจนระหว่างรัฐและเอกชน ตัวอย่างเช่น การส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานหรืออาชีพใหม่ๆ การขยายอายุการทำงานของข้าราชการและ พนักงานราชการ การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มสัดส่วนการจ้างงานแรงงานสูงวัยหรืออาสาสมัคร เป็น ต้น

2. ช่วงที่สองเป็นระยะปานกลางและระยะยาว (5 – 10 ปี) เป็นระยะที่ต้องให้สถานประกอบการ ทั้งหมดมีความตระหนักถึงการให้โอกาสและไม่สร้างความแตกต่างของการจ้างแรงงานสูงวัย โดยรัฐจะต้องมี การสร้างระบบสนับสนุนที่มีความยืดหยุ่นให้กับผู้ประกอบการและแรงงานสูงวัย การสร้างสภาพแวดล้อมใน การทำงานที่เหมาะสมให้กับแรงงานสูงวัยต้องมีการกำหนดอย่างชัดเจนในข้อกฎหมายเป็นเช่นระเบียบปกติ ของการดำเนินงานของสถานประกอบการ

รัฐต้องมีการออกกฎหมายภาคบังคับให้สถานประกอบการต้องไม่มีการไม่เลือกปฏิบัติทางอายุ และ ควรมีการกำหนดอัตราส่วนในการจ้างแรงงานสูงวัยตามประเภทของสถานประกอบการ ทั้งนี้รูปแบบของการ จ้างงานยังอาจเปิดช่องให้มีความยืดหยุ่น เป็นการตกลงร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและแรงงานสูงวัย การกำหนดเงื่อนไขในการจ้างงานต่อนั้นเป็นการกำหนดอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรมของทั้งนายจ้างและ ลูกจ้าง ผ่านระบบการประเมินที่มีความเป็นธรรม

ทั้งนี้ เพื่อให้การออกแบบรูปแบบข้อตกลงระหว่างนายจ้างและลูกจ้างมีความเป็นไปได้และมี หลากหลายรูปแบบ การสร้างความยืดหยุ่นให้กับการจ้างงานโดยที่ตัวเงินที่ลูกจ้างจะได้รับเมื่อเทียบเคียงกับ การทำงานในระบบอย่างเดิมมีความไม่แตกต่างกันมาก ซึ่งการปรับระบบการจ่ายประกันสังคมระหว่างคนสอง กลุ่มจำเป็นต้องมีการทบทวนเพื่อให้ระดับรายได้ของลูกจ้างไม่แตกต่างกันมากเมื่อเทียบกับการจ้างงานปกติ และเมื่อเทียบจากรูปแบบของการจ้างงานที่อาจมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ รูปแบบของการจ้างงานแรงงาน สูงวัยอาจต้องมีการระบุให้ชัดเจนในสัญญาการจ้างงานตั้งแต่เริ่มแรกเพื่อให้ทั้งลูกจ้างและนายจ้างรับทราบ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ กระบวนการในการจ้างงานแรงงานสูงวัย

บรรณานุกรม

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2551). การศึกษาแนวทางการดำเนินงานกองทุนผู้สูงอายุ
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). โครงการวิจัยระบบการดูแลระยะยาวเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อวัยสูงอายุ
- กลุ่มสถิติแรงงาน สำนักสถิติเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2556). สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2555
- จงจิตต์ ฤทธิรงค์, ศุทธิดา ชวนวัน, และ ปราโมทย์ ประสาทกุล. (2556). การสูงวัยของประชากรในประชาคมอาเซียน. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เฉลิมพล แจ่มจันทร์. (2551). ข้อพิจารณาโมทัศน์ใหม่ของ “นิยามผู้สูงอายุ” และ “อายุเกษียณ” ในประเทศไทย วารสารประชากร, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1.
- นนุช สุนทรชวกานต์ และ พิสุทธ์ กุลธนวิทย์. (2556). การศึกษาผลิตภาพแรงงานตามอายุของแรงงานและการทำงานของแรงงานสูงอายุในภาคอุตสาหกรรมการขายส่งและขายปลีก ภาคอุตสาหกรรมโรงแรมและภัตตาคาร และภาคอุตสาหกรรมการผลิต. เสนอต่อ มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.)
- นนุช สุนทรชวกานต์ และ สายพิน ชินตระกูลชัย. (2552). การสร้างโอกาสการทำงานของผู้สูงอายุ. รายงานวิจัยศูนย์บริการวิชาการเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เสนอต่อ มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.)
- นิภาดา ธารีเพียร (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำงานของแรงงานสตรีสูงอายุในโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2557). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2556.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). (2551). หลักประกันด้านรายได้สำหรับผู้สูงอายุไทย
- มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย. (2545). โครงการวิเคราะห์เอกสารวิจัยเรื่อง นโยบายและทิศทางการพัฒนาด้านผู้สูงอายุในอนาคต
- ศุภเจตน์ จักร์สาสน์ (2554) มุมมองด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยในสังคมผู้สูงอายุ: นัยจากผลิตภาพแรงงาน วารสารประชากร ปีที่ 2 ฉบับที่ 2

- สถิตพงศ์ ธนวิริยะกุล. (2556). รายงานการสังเคราะห์ข้อมูลจากเวทีวิชาการ เรื่อง มโนทัศน์ใหม่นิยามผู้สูงอายุ การขยายอายุเกษียณ. มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- สวรัย บุญยमानนท์ และ ปัทม ชัยวัฒน์. (2556). โครงการทบทวนวรรณกรรมบทเรียนประสบการณ์ทาง นโยบาย การขยายอายุการทำงานจากสามประเทศ (สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และสิงคโปร์). มูลนิธิ สถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย”
- สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติและกระทรวงแรงงาน. (2549ก). รายงานผลการสัมมนาไตรภาคีทาง วิชาการเรื่อง เมื่อแรงงานสูงอายุต้องอยู่ได้ ด้วยความหวังใจจากไตรภาคี
- สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติและกระทรวงแรงงาน. (2556). ข้อเสนอการขยายโอกาสในการ ทำงานของแรงงานสูงอายุ.
- เสาวณี จันทะพงษ์ และกรวิทย์ ต้นศรี (2556) การขาดแคลนแรงงานไทย: สภาพปัญหา สาเหตุและแนว ทางแก้ไข Discussion paper ตลาดแรงงานไทยและบทบาทในการสร้างความแข็งแกร่งให้เศรษฐกิจ ไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551ก). โครงการศึกษาตลาดแรงงานเพื่อ รองรับสังคมผู้สูงอายุ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551ข). การศึกษาวิจัยแนวทางและ มาตรการส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). การคาดประมาณการประชากรของ ประเทศไทย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553). การสำรวจแรงงานนอกระบบ (ไตรมาส 3) พ.ศ. 2553.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2554.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2549ข). โครงการศึกษาการสร้างและขยาย โอกาสในการเข้าถึงหลักประกันทางสังคมขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุ
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2551ก). โครงการสร้างและขยายโอกาสใน การเข้าถึงหลักประกันทางสังคมขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุ : เพื่อศึกษาวิจัย เรื่อง การขยายกำหนด เกษียณอายุและการออมสำหรับวัยเกษียณอายุ
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2551ข). โครงการนำร่องศึกษาความ เหมาะสมในการทำงานของแรงงานหลังเกษียณอายุ

- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2553). โครงการศึกษาผลกระทบการขยายอายุการทำงานของภาคเอกชน
- สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2553ก). โครงการศึกษาอาชีพและโอกาสที่จะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม สอดคล้องกับผู้สูงอายุ
- สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2553ข). โครงการศึกษาเพื่อหารูปแบบการส่งเสริมการมีงานทำแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบท
- วเรศม์ สุวรรณระดา. (2556). บทเรียนประสบการณ์ทางนโยบายการขยายอายุการทำงานจากประเทศญี่ปุ่น. มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2556). โครงการวิจัยผลกระทบด้านมหภาคและจุลภาคของการขยายอายุเกษียณ
- Antolin, P. and Scarpetta, S. (1998). "Microeconometric Analysis of the Retirement Decision: Germany", *OECD Economics Department Working Papers*, No. 204, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/572650601656>
- Beehr, T.A. (1986). The process of retirement. *Personal Psychology*. 39, 31 – 55.
- Beehr, T.A. and Glazer, S. (2000). Work and Nonwork Predictors of Employees' Retirement Ages. *Journal of Vocational Behavior*. 57, 206 – 235.
- Borjas, G. (2010). *Labor Economics*. 5th ed. Boston. McGraw-Hill/Irwin.
- Borsch – Supan, A., Schnabel, R. Kohnz, S. and Mastrobuoni, G. (2004). The Micro-Modeling of Retirement Decisions in Germany. NBER: <http://www.nber.org/chapters/c10703>.
- Cahuc, P., and Zylberberg. A. (2004). *Labor Economics*. MIT Press.
- Feldman, D.C. (1994). The Decision to retirement early: A review and conceptualization. *Academy of Management Review*. 19, 285 – 311.
- Marcie, P-C & Micheal, A.S. (2005). Older Workers: What Keeps Them Working? The Center on Aging and Work Workplace Flexibility at Boston College, Issue brief 01.
- OECD. (n.d.). Employment policy and data: Aging and Employment Policies. Retrieved March 10, 2013, from http://www.oecd.org/employment/emp/ageingandemployment_policies.htm
- Taylor, M.A. and Shore, L.M. (1995). Predictors of Planned retirement: An application of Beehr's model. *Psychological and Aging*. 10, 76 – 83.

United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2013). World Population Prospects: The 2012 Revision, Key Findings and Advance Tables. Working Paper No. ESA/P/WP. 227.

ขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ด้วยประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ได้มีหนังสือขออนุญาตให้นายประกาศิต กายะสิทธิ์ อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศระบบการรองรับสังคมสูงวัยและผู้ด้อยโอกาส เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและตอบประเด็นข้อซักถามของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งประธานได้อนุญาตแล้วนะครับ โดยจะมีผู้นำเสนอรายงานและชี้แจงรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ดังนี้ ๑. นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์ ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปเชิงประเด็นควิกวิน (Quick Win) อดีตสมาชิกวุฒิสภา ๒. ท่านวิเชียร ขวาลิต รองประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม คนที่สอง ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบรองรับสังคมสูงวัยและผู้ด้อยโอกาส อดีตปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ชี้แจงที่ประธานได้อนุญาตแล้วคือท่านประกาศิต กายะสิทธิ์ ขอเชิญท่านประธานกรรมการแถลงรายงานครับ

นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ท่านสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพครับ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ได้มีการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับผู้สูงอายุไป ๒ เรื่องที่ผ่านมานะครับ

เรื่องที่ ๑ เป็นการพัฒนากฎระเบียบ ข้อบังคับที่เอื้อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตและดูแลผู้สูงอายุ

เรื่องที่ ๒ การขับเคลื่อนต้นแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ในวันนี้เป็นการพิจารณาเพิ่มเติมมาเป็นเรื่องที่ ๓ ซึ่งอยู่ในกระบวนการเตรียมการผู้สูงอายุ เนื่องจากการที่เราได้ไปพบกับท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ท่านดอกเตอร์สุวิทย์ เมษินทรีย์ เมื่อวันที่ ๓ เมษายนที่ผ่านมา ท่านบอกว่าเมื่อผ่านสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศแล้วสามารถนำเรื่องนี้ไปควมรวมกับสิ่งที่ได้เสนอไป ๒ เรื่อง

เข้าสู่วาระการปฏิรูป ๒๗ วาระ ๔๒ เรื่องเร่งด่วน ไปเสริมพร้อมกันได้เพราะเป็นกระบวนการเตรียมการด้วยกัน เป็นที่ทราบอยู่แล้วว่าขณะนี้ประเทศไทยเราเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และตัวเลขอัปเดต (Update) ที่สุดในขณะนี้คือเรามีจำนวนประชากรผู้สูงอายุประมาณ ๑๐,๗๐๐,๐๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖ ของประชากรทั้งหมด และคาดว่าในปี ๒๕๖๔ จะมีผู้สูงอายุประมาณ ๑ ใน ๕ คือ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ก็จะประมาณ ๑๓,๔๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งในอีก ๔ ปีข้างหน้า ถือว่าค่อนข้างเร็วมาก และในปี ๒๕๗๔ ก็จะมีถึง ๒๘ เปอร์เซ็นต์ ขณะนั้นถือว่าเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอด ก็มีถึง ๑๘,๗๖๐,๐๐๐ คน ถ้าพูดถึงประมาณการโดยสังเขป ก็จะเห็นว่าตัวเลขเหล่านี้เป็นตัวเลขนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ ในอนาคต ทางกรมการทะเบียนคิดว่าเป็นตัวเลขที่เป็นแรงจูงใจทำให้ต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าสู่ผู้สูงวัย ปัญหาสำคัญที่อาจจะไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ก็คือปัญหาการขาดแคลนแรงงานซึ่งจะทวีความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพราะโครงสร้างที่เปลี่ยนไปนั้นเป็นปัจจัยสำคัญ ผมอยากจะยกตัวอย่างสิทธิเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เป็นแรงจูงใจและเกิดแนวคิดที่เราควรจะขยายโอกาสการทำงานของผู้สูงอายุขึ้นไป จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม ปี ๒๕๕๙ พบว่ามีแรงงานผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า ๖๐ ปี มีสัดส่วนการจ้างงานร้อยละ ๓๕.๖ -----

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

กมธ.มาตรา ๔๙/๑

ซึ่งก็ถือว่ามากพอสมควร ยังสามารถเป็นกำลังแรงงานได้โดยพิจารณาตามความสามารถและความเหมาะสม แต่พอถึงปี ๒๕๔๓ ปี ๒๕๕๓ จะพบว่าภาวะการทำงานของประชากรที่มีคนสูงวัยทำงานอยู่ในจำนวน ๓.๘๔ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๘ ของประชากรสูงวัยทั้งหมด ๙.๙ เป็นแรงงานในระบบ และประมาณ ๙๐.๑ เปอร์เซ็นต์เป็นแรงงานนอกระบบ ตัวเลขต่าง ๆ มีนัยสำคัญและมีความเกี่ยวข้องที่คิดว่าจำเป็นจะต้องมีการเตรียมความพร้อม คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมจึงมีการนำเสนอการส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุเพื่อให้สภา สปท. พิจารณาภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๐ แต่วันนี้เป็นวันที่ ๒ พฤษภาคม ก็เลยมาเพียง ๒ วัน

ระยะที่ ๒ เป็นการขับเคลื่อน เสนอรายงานการขับเคลื่อนไปยังคณะรัฐมนตรีให้พิจารณาภายในเดือนพฤษภาคม แต่เนื่องจากว่าหลังจากเราเข้าไปพบท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีแล้ว ท่านอนุญาตให้นำเรื่องนี้เข้าไปในเรื่องวาระเร่งด่วน ๒๗ วาระ ๔๒ เรื่อง ผนวกกันเข้าไปได้เลย ซึ่งก็จะทำให้สามารถขับเคลื่อนการปฏิรูปเสร็จภายในปีนี้

ระยะที่ ๓ จะเป็นการประสานงานร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลังจากที่เราได้เสนอผ่านทางรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีไปแล้ว ก็จะเป็นการประชุมกลุ่มย่อย ทำให้ผลักดันเรื่องเหล่านี้ต่อไป

ข้อเสนอแนะโดยรวม ทางคณะกรรมการได้เสนอไป ๒ ข้อ

ข้อ ๑ เป็นการปรับปรุงข้อกำหนดที่คุ้มครองและส่งเสริมการทำงานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบและในระบบซึ่งเป็นแรงงานผู้สูงอายุ โดยผลักดันให้มีการเร่งรัดจากกระทรวงแรงงานพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสถานประกอบการและแรงงานสูงวัย โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่แรงงานสูงวัยทั้งกลุ่มที่เป็นแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบจะได้รับ แล้วก็ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งมีอยู่หลายข้อพอสมควร เดี่ยวผมจะให้ทางผู้เข้าร่วมอภิปรายชี้แจงได้

ข้อ ๒ การพิจารณาวันนี้เพื่อความถูกต้องและชัดเจน สักครูใหญ่เราจะขออนุญาตแจกเอกสารแล้วก็นำเสนอข้อมูลด้วยโปรแกรมเพาเวอร์พอยต์ (Program PowerPoint) แล้วก็ขออนุญาตให้คุณประกาศิต กายะสิทธิ์ อนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบ

รองรับสังคมสูงวัยและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ได้ขออนุญาตเข้ามาประชุม กับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ต่อไปก็จะเชิญท่านปลัดกระทรวง วิเชียร ชวลิต ได้ชี้แจงเรื่องโดยสังเขปต่อไปครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านวิเชียร ชวลิต นำเสนอครับ

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายวิเชียร ชวลิต (กรรมการ) : เรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ผม วิเชียร ชวลิต สมาชิกสภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ และเป็นประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบรองรับ สังคมสูงวัยและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ได้นำเสนอต่อที่ประชุม สปท. ไปแล้ว ๒ เรื่องที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ดังที่ท่านประธาน กรรมการได้นำเรียนแล้ว แต่มีประเด็นที่เป็นคำถามแล้วก็เป็นข้อสงสัย รวมทั้งเป็น ข้อสังเกตของสมาชิกที่เห็นว่าเรื่องที่จะต้องนำเสนอก็คือการพิจารณาเรื่องการส่งเสริม การจ้างงานผู้สูงอายุซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง สำคัญด้วยเหตุที่อยากจะเรียน ประการแรกก็คือ สถานการณ์การทำงานของผู้สูงอายุเกี่ยวกับเรื่องของการพึ่งพิง พึ่งพา หรือการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเมื่ออายุ ๖๐ ปีแล้ว ผลการศึกษาเป็นที่ปรากฏชัดเจนว่า ผู้สูงอายุหรือคนอายุ ๖๐ ปีของเราอยู่ในสถานะที่มีการพึ่งพาหรือดูแลตนเองประมาณ ๘๗ เปอร์เซนต์กว่า หรือ ๘.๔ ล้านคน -----

อันนี้คือดูแลตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งเคยนำเสนอต่อที่ประชุมแห่งนี้ว่าตัวเลขคนที่ดูแลตนเองแล้วก็พึ่งพาลูกหลานมีอยู่ประมาณ ๓๗ เปอร์เซ็นต์ ถือเป็นส่วนที่มาก เพราะฉะนั้นในสถานะที่เป็นสังคมสูงวัยซึ่งจะมีสัดส่วนถึง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ในปี ๒๕๖๔ ก็อีก ๔ ปีที่จะถึงนี้ ซึ่งเป็นตัวเลขที่สร้างความกังวลให้กับคนที่จะต้องดูแลเรื่องของการเตรียมการรองรับสังคมสูงวัย เพราะฉะนั้นวันนี้ผู้สูงอายุที่พึ่งพาบ้าง ไม่พึ่งพาบ้าง แปลว่าใช้ชีวิตอยู่โดยลำพังเดี่ยว ๆ ไม่ได้ มีอยู่ประมาณ ๑.๒ ล้านคน หรือ ๑๑ เปอร์เซ็นต์กว่า มีคนที่ต้องพึ่งพาแปลว่าอยู่ด้วยตนเองเดี่ยว ๆ ไม่ได้ ต้องมาดูแลทั้งอาหารการกิน ทั้งชีวิตความเป็นอยู่ มีอยู่ประมาณ ๑.๔ แสนคน ซึ่งอันนี้จริง ๆ ก็คือเป็นคนไข้ที่ต้องได้รับการดูแลอยู่ที่บ้านบ้าง ชุมชนบ้าง อยู่ในโรงพยาบาลบ้าง กลุ่มคนเหล่านี้คือตัวเลขที่จะเป็นเครื่องบ่งชี้ ความจริงตัวเลขนี้เป็นตัวเลขที่ดีเพราะว่ายังมีการดูแลตนเองถึง ๘๗ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นการดูแลตนเองได้ แปลว่ากลุ่มคนเหล่านี้มีศักยภาพ มีความสามารถที่จะเป็นกลไกหรือเป็นกำลังสำคัญทางเศรษฐกิจ หรือเป็นกำลังแรงงานให้กับประเทศได้ ถ้าท่านดูในสไลด์ (Slide) จะเห็นว่าทิศทางแนวโน้มของประชากรเรา ผมอยากจะเรียนกับที่ประชุมว่าในตารางเขาวางไว้ตั้งแต่ปี ๒๐๑๐ ไปจนถึงปี ๒๐๔๐ ก็จะเห็นสัดส่วนประชากรของเราว่าวันนี้มีประชากรประมาณ ๖๕ ล้านคนเศษที่ขึ้นทะเบียนหรืออยู่ในทะเบียนของกระทรวงมหาดไทย เพราะฉะนั้นใน ๖๕ ล้านคนท่านจะเห็นสีเขียว สีฟ้า และสีเทาที่อยู่ด้านล่าง สังเกตง่าย ๆ สีเทาที่อยู่ด้านล่างก็คือจำนวนคนที่มีอายุ ๖๐ ปี จะเห็นว่าทิศทางแนวโน้มที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ถ้ามองเปรียบเทียบสีเทากับสีฟ้าท่านคงจะเห็นสัดส่วนที่สำคัญ สีฟ้าก็คือเด็ก ตรงกลางสีเขียวคือกำลังแรงงาน ตั้งแต่ ๑๔-๕๙ ปี ปี ๒๕๖๒ จะเป็นอุบัติการณ์ครั้งแรกก็คือสีเทามากกว่าสีฟ้าเป็นครั้งแรก เพราะฉะนั้นแปลว่าอนาคตก็คือผู้สูงอายุจะมีสัดส่วนมากกว่าเด็กที่เกิดขึ้นนี้คือสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง แต่ว่าทิศทางและแนวโน้มดังกล่าวไม่มีใครสามารถจะไปเปลี่ยนแปลงฉับพลันทันใดได้ยกเว้นว่าเราจะต้องเตรียมการรองรับ ก็คือคงจะต้องนำสีเทาที่อยู่ข้างล่างคือผู้สูงอายุ เหมือนท่านทั้งหลายที่อยู่ในที่ประชุมแห่งนี้ยังมีศักยภาพ มีความสามารถได้มีโอกาสกลับมาทำงานหรือสร้างพลังทางเศรษฐกิจให้กับสังคมต่อไป นี่คือทิศทาง และสไลด์ (Slide) ต่อไปก็จะเห็นข้อเปรียบเทียบที่สำคัญถึงสัดส่วนประชากรวัยเด็ก วัยทำงาน วัยผู้สูงอายุ ซึ่งจะเห็นทิศทางและแนวโน้มเป็นดังที่ผมได้อธิบายแล้ว

ในวันนี้ประชากรจะมีทิศทางที่แตกต่าง ก็คือว่าคนที่อยู่ในระบบการทำงานในภาคเอกชน ในสถานประกอบการต่าง ๆ ก็เริ่มมีแนวโน้มที่จะออกมาประกอบอาชีพอิสระต่าง ๆ แล้วก็เปลี่ยนสถานะการทำงานจากลูกจ้างหรือคนทำงานในองค์กรต่าง ๆ มาประกอบอาชีพอิสระ ขณะเดียวกันคนที่ทำงานอยู่ในองค์กรเอกชนก็เริ่มที่จะทยอยออกจากงานในวัยที่มีอายุ ตั้งแต่ ๕๐ ปี หรือ ๕๕ ปี ในกฎหมายขณะนี้ก็จะออกมาประกอบอาชีพอิสระ แล้วความเชื่อ เรื่อง ๖๐ ปีหยุดทำงานก็ยังมีสถานะที่สำคัญตรงนี้อยู่ เพราะฉะนั้นก็มีการศึกษาของ นักวิชาการซึ่งอยากจะเอ่ยชื่อท่านว่าท่านเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าก็คือท่านสุภชัย ศรีสุชาติ -----

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

ดวงใจ ๕๑/๑

กับท่านแก้วขวัญ ตั้งติพงศ์กุล ซึ่งท่านได้ศึกษา โดยคณะกรรมการธิการขออนุญาตนำมาเป็นส่วนหนึ่งของรายงานที่ว่าขณะนี้การทำงานของผู้สูงอายุมีทิศทางและสิ่งที่เราจะต้องดูแล

ประเด็นแรก ขณะนี้เรามีข้อเสนอว่าควรมีการจ้างงานกลับเข้ามาใหม่ ดังที่ผมเรียนแล้วว่า จะมีคนที่อายุ ๕๕ ปี ออกจากงานด้วยเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน แล้วก็พระราชบัญญัติประกันสังคม เพราะฉะนั้นเอกชนผู้ประกอบการต่าง ๆ เมื่อบุคคลต่าง ๆ นั้นทำงานในองค์กรตามกฎหมายก็มีสิทธิที่จะขอรับบำนาญชราภาพหรือออกจากงาน เพราะฉะนั้นพวกนี้ ๕๕ ปีท่านคงนึกภาพออกนะครับ ถึง ๖๐ ปี ก็อีก ๕ ปี ยังอยู่ในศักยภาพที่จะไปทำงานได้ อันนี้คือเรื่องที่จะจ้างงานกลับเข้ามาใหม่

ประเด็นที่ ๒ ขณะนี้ทางภาครัฐคือสำนักงาน ก.พ. กดี และองค์กรภาครัฐ กำลังพิจารณาที่จะขยายคนที่เกษียณอายุจาก ๖๐ ปีแล้วก็ยังอยู่ในวัยที่สามารถจะประกอบอาชีพและทำงานได้ อันนี้กำลังพิจารณาอยู่ในเงื่อนไขต่าง ๆ ว่าสมควรขนาดไหน อย่างไร

ประเด็นที่ ๓ สิ่งที่เป็นข้อเสนอทางวิชาการก็คือการจ้างงานแบบยืดหยุ่น ฟังดูแล้วอาจจะยังสงสัยหรือมีข้อคิดที่แตกต่างกันไป ต้องเรียนว่าการจ้างงานแบบยืดหยุ่น ก็คือการไม่ทำงานอยู่ในระบบการจ้างงานแบบเข้าไปทำงานอยู่ในสถานประกอบการ แล้วก็เลิกงานในเวลาปิดทำการ หรือทำงานเป็นกะตามห้วงเวลา แต่ว่าการจ้างงานแบบยืดหยุ่น ก็คือการรับงานมาทำที่บ้าน หรือการรับงานไปทำเป็นชิ้นงาน หรือการทำงานไม่เต็มเวลาต่าง ๆ เป็นวิธีการที่จะทำให้บุคลากรหรือคนต่าง ๆ ที่อยู่ในวัยแตกต่างกันสามารถเข้าสู่ระบบการทำงาน สามารถสร้างผลผลิตได้

ประเด็นที่ ๔ ก็คือการจ้างงานผู้สูงวัยกลับเข้ามาสู่ระบบการทำงานใหม่

ทั้ง ๔ เรื่องนี้เป็นข้อพิจารณาทางวิชาการ เป็นข้อเสนอที่เห็นว่าจะนำไปสู่การทำให้ผู้สูงวัยซึ่งเป็นโจทย์ที่สำคัญ ทั้งในแง่ของการนำคนที่พ้นวัยทำงานตามหลักคิดเดิมก็คือ ๖๐ ปี หรือ ๕๕ ปีในองค์กรภาคเอกชนได้มีโอกาสทำประโยชน์ หรือเป็นพลังทางเศรษฐกิจได้กลับมาทำงาน แต่วิธีการที่จะดำเนินการว่าทำอย่างไรถึงจะให้คนที่ยังไม่พ้นวัยทำงานที่แท้จริงคือยังมีศักยภาพอยู่มีโอกาสได้ทำงาน หรือคนที่เกษียณอายุแล้วแต่ยังอยู่ในศักยภาพได้มีโอกาสทำงาน ขออนุญาตเสนอเป็นข้อพิจารณาที่เป็นรูปธรรมในมาตรการและวิธีการ ก็จะขออนุญาตเรียนให้คุณประกาศิตซึ่งเป็นทีมของเราที่ศึกษาเรื่องนี้

อยู่ในคณะกรรมการได้นำเรียนในรายละเอียดว่ามีมาตรการทางกฎหมาย มีข้อเสนอ
มีวิธีการ มาตรการต่าง ๆ ในการดำเนินการอย่างไรต่อที่ประชุมในลำดับต่อไป ขออนุญาต
เชิญคุณประกาศิตครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านประกาศิต กายะสิทธิ์ ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะ
ประชากรกลุ่มเฉพาะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ นำเสนอรายงานครับ

นายประกาศิต กายะสิทธิ์ (ผู้ชี้แจงในนามคณะกรรมการ) : กราบเรียน
ท่านประธานท่านสมาชิกสภาที่เคารพครับ ผมขออนุญาตดำเนินการให้ข้อมูลต่อจากที่
ท่านวิเชียรได้นำเสนอไว้หน้าครับ จากเอกสารสรุปรายงานการประชุมจะเป็นหน้า ๕ อันนี้
จะเป็นการสรุปรูปแบบของการจ้างงานที่ท่านวิเชียรได้นำเสนอในเบื้องต้นไปแล้ว
ทีนี้ในส่วนตัวผมอยากจะขออนุญาตกล่าวถึงที่มาที่ไปว่าทำไมเราจึงถูกประเมินว่าน่าจะ
มีการจ้างงานอยู่สัก ๔ รูปแบบ ขออนุญาตกลับไปทางสไลด์พรีเซนเทชัน (Slide Presentation)
รูปที่เป็นกราฟที่ค้างไว้เมื่อสักครู่ ถ้าจากรูปที่เป็นกราฟท่านจะเห็นได้ว่าสภาพตลาดแรงงาน
ณ ปัจจุบัน อันนี้คือตลาดแรงงาน ณ ปัจจุบันเลยว่าตัวกลุ่มของคนทำงานจริง ๆ แล้ว
สามารถแบ่งได้ประมาณ ๕ กลุ่มด้วยกัน

กลุ่มแรก เส้นสีแดงข้างล่างคือกลุ่มที่เป็นข้าราชการ พอเข้าสู่ระบบข้าราชการ
ตั้งแต่อายุสัก ๒๐ ปีกว่า ๆ จำนวนหรืออัตราสัดส่วนของตลาดแรงงานไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงเท่าไร
จนกระทั่งถึงอายุสัก ๕๕ ปีก็จะเกษียณเออร์ลี่ (Early) ออกไป แล้ว ๖๐ ปีก็เกษียณอายุ
เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าไม่ค่อยกระทบกับตลาดหรืออัตรากำลังคนในสภาพของกำลังแรงงาน
สักเท่าไร

กลุ่มที่ ๒ ที่น่าสนใจก็คือเส้นสีเขียว เส้นสีเขียวก็คือตัวที่เราเรียกว่าเป็นกลุ่มลูกจ้างหรือกลุ่มแรงงานในระบบ กลุ่มแรงงานในระบบมีประมาณ ๑๐ ล้านคน จะเห็นได้ว่าแรงงานในระบบเริ่มทำงานตั้งแต่ ๑๐ ปีกว่า ๆ ไปจนถึง ๒๐ ปีต้น ๆ แล้วที่น่าสนใจคือช่วงอายุประมาณสัก ๓๐-๓๕ ปี จะเห็นว่ากราฟสีเขียวเริ่มตกลง หมายความว่าแรงงานในระบบจำนวนพอสมควรเลยที่เดียวมีการไหลออกไปสู่แรงงานนอกระบบ คือออกไปประกอบอาชีพอิสระบ้าง มีสาเหตุหลาย ๆ ประการ อย่างเช่นเงื่อนไขหนึ่งของประกันสังคมก็คือถ้าหากว่าเราส่งประกันสังคมไปสัก ๑๕ ปี จะเข้าสู่สเตป (Step) ของการได้บำนาญชราภาพ หมายความว่าถ้าออกจากประกันสังคมก่อนอายุ ๑๕ ปี ก็มีโอกาสที่จะได้เงินก้อนไปลงทุนอะไรบางอย่าง ก็จะมีแรงงานในระบบส่วนหนึ่งเหมือนกันที่มีความคาดหวังว่าจะได้เงินก้อนออกไปทำงานก็จะออกจากระบบตั้งแต่ ๓๐ ปีกว่า ๆ คือถ้าทำงานตั้งแต่ ๒๐ ปี พอสัก ๓๕ ปีก็จะครบตามเงื่อนไขแล้วก็ได้เงินก้อนออกมา จะเห็นว่ากราฟสีเขียวตกลงไปเรื่อย ๆ แล้วอีกส่วนหนึ่งอาจจะมาในเรื่องของตลาดแรงงานเอง ที่ต้องการแรงงานรุ่นใหม่ เรื่องของโปรดักทิวิตี (Productivity) ด้วย เพราะฉะนั้นจะไหลออกไปเรื่อย ๆ จะเห็นว่าตกลงมาจนกระทั่งถึงช่วงที่อายุ ๖๐ ปี ๕๐ ปีกว่า ๆ จริง ๆ แค่อายุประมาณไม่กี่เปอร์เซ็นต์ อาจจะอยู่แค่ประมาณสัก ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของกำลังแรงงาน

กลุ่มที่ ๓ ที่อยากให้อวิเคราะห์เป็นพิเศษ เส้นสีน้ำเงินที่เพิ่มขึ้นอันนั้นคือแรงงานนอกระบบ จะเห็นแรงงานนอกระบบอยู่ที่ ๒๔ ล้านคน เป็นจำนวนขนาดใหญ่

กลุ่มที่ ๔ จะเห็นว่าจากเส้นสีเขียวที่เริ่มดริอป (Drop) ลง เส้นสีน้ำเงินก็จะสูงขึ้น กลุ่มนี้คือกลุ่มที่มีความจำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เพราะถ้าเป็นในระบบเรื่องเงินออมถึงจะไหลออกไปสู่ภายนอกก็ยังมีฐานเงินอยู่พอสมควร แต่เส้นสีน้ำเงินจะไม่มีอะไรเลย

เพราะฉะนั้นจากการวิเคราะห์โพรไฟล์ (Profile) เรื่องของการจ้างงานตรงนี้ก็นำมาสู่รายงานข้อเสนอการจ้างงานออกเป็น ๔ กลุ่มด้วยกัน เพราะจะเห็นว่าบางนโยบายของรัฐบาลที่ได้กรุณาในเรื่องการขยายอายุเกษียณ ท่านก็จะเห็นว่าพอเราพูดเรื่องของการขยายอายุเกษียณจะได้แค่เส้นสีแดงปลาย ๆ แล้วก็เส้นสีเขียวปลาย ๆ เท่านั้นเอง คือเป็นสัดส่วนประมาณสัก ๑ ใน ๕ ของกำลังแรงงานทั้งหมด เพราะฉะนั้นข้อเสนอหรือรายงานที่นำเสนอสภาในที่นี้จะเป็นการคำนึงถึงภาพใหญ่ของก้อนแรงงานทั้งระบบ

สไลด์ (Slide) ต่อไป ตัวนี้จะเป็นการวิเคราะห์ว่า ณ ปัจจุบันทางรัฐบาลได้มีนโยบายอะไรบ้าง แล้วสมารถที่จะทำรายงานข้อเสนอแนะเสริมจากตรงนี้ได้อย่างไร

ข้อแรก เรื่องของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานตัวใหม่ที่ทางกระทรวงแรงงานกำลังดำเนินการอยู่ก็คือต่อไปขอให้กำหนดระบุเกษียณไว้ที่ ๖๐ ปี อันนี้จะมีประเด็นหนึ่งก็คือว่าถ้าหากมีการกำหนดอายุเกษียณไว้ในสัญญาจ้างงาน พอทำงานไปถึงอายุเกษียณแล้วลูกจ้างจะได้สิทธิประโยชน์เป็นเงินตอบแทนออกมาเหมือนกับการเลิกจ้าง ก็คือทำงานมา ๑ ปี ๓ ปี เกินกว่า ๕ ปี เกินกว่า ๘ ปี จะมีกฎหมายรองรับอยู่ว่าเขาจะได้ค่าชดเชยเท่าไร แต่ถ้าหากว่าไม่มีการกำหนดจะทำงานไปเรื่อย ๆ พอหมดสัญญาหรือลูกจ้างลาออกไปก็คือออกไปเลยโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนตรงนี้ ทางกระทรวงแรงงานก็มีแนวคิดที่ว่าถ้าอย่างนั้นให้ระบุเป็นดีฟอลต์ (Default) ไว้เลยว่าถ้าไม่เขียนให้กำหนดที่ ๖๐ ปี อันนี้ก็จะช่วยได้ พอแรงงานไหลออกมาตามอายุเกษียณก็จะได้เงินก้อนหนึ่งเป็นเงินชดเชย

ข้อ ๒ เรื่องของประกันสังคม เช่นเดียวกันอย่างที่เรียนว่า ณ ปัจจุบันประกันสังคมติดแคป (Cap) ติดเพดานอยู่ ๒ ตัว ตัวแรกก็คือเรื่องของระยะเวลา ถ้าหากว่าเป็น ๑๕ ปีขึ้นไปก็จะกระโดดเข้าสู่ระบบบำนาญชราภาพ หรืออีกอันหนึ่งก็คืออายุ ๕๕ ปี ตัวนี้จำเป็นที่จะต้องมีการขยายออกไปทั้ง ๒ ส่วนเลย ส่วนแรกก็คือตัว ๑๕ ปี เอาเป็นเกินกว่าได้ไหม จริง ๆ แล้วอย่างที่เรียนว่าถ้าผมเริ่มทำงานเร็วในระบบอายุสัก ๒๐ กว่าปี อายุ ๓๕ ปี เข้าสู่เกณฑ์แล้ว หลังจากนั้นก็จะเข้าสู่เงื่อนไขของตัวที่บางท่านอยากได้เงินก้อนออกมา ทีนี้ถ้าเรายืด ๒ ตัว ยืดระยะเวลาด้วยว่าเกินกว่า ๑๕ ปี อาจจะเป็นโดยสมัครใจก็แล้วแต่ อีกก้อนหนึ่งก็คือตัวที่รับสิทธิประโยชน์ให้ขยับจาก ๕๕ ปี เป็น ๖๐ ปี อันนี้ก็จะช่วยได้

ถัดมาจะเป็นตัวมติ ครม. ล่าสุดเรื่องที่สามารถจะหักรายจ่าย ถ้าเราจ้างงานผู้สูงอายุสมารถที่จะหักเป็นรายจ่ายได้ ๒ เท่า -----

อันนี้ก็มีข้อสะท้อนจากกลุ่มวิชาการที่เราไปทำเวทีอยู่ก็คือว่าไม่อยากจะให้จำกัดตัวค่าจ้างเอาไว้ที่ ๑๕,๐๐๐ บาท คือจริง ๆ แล้วระดับฝีมือแรงงานมีหลายระดับ แต่ถ้าสมมุติว่าเรากำหนดเฉพาะที่จะไปเคลม (Claim) ภาษีได้ ๒ เท่าคือส่วนที่ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาทเท่านั้น อันนี้จะเกิดข้อจำกัดบางอย่างว่าถ้าอย่างนั้นแรงงานมีฝีมืออาจจะไม่ได้ ถ้ารัฐบาลคิดว่าไม่ควรที่จะไปหักภาษีเกินเรากำหนดเป็นเพดานการหักน่าจะดีกว่า ก็คือหักภาษีได้ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท แต่ว่าในส่วนของค่าจ้างอันนี้ก็น่าจะแล้วแต่ระดับของฝีมือแรงงาน

ถัดมาก็จะเป็นเรื่องของกระทรวงแรงงาน มีเรื่องของการจัดสร้างศูนย์หางานผู้สูงอายุ ทางด้านของประชาธิรัฐเพื่อสังคม ตัวอี ๖ (E6) ก็มีการสนับสนุนนโยบายอันนี้ออกมาแล้วท้ายที่สุดสมาชิกผู้สูงอายุปี ๒๕๖๐ ก็มีการทำข้อเสนอส่งเข้า ครม. เช่นกัน

ขออนุญาตสไลด์ (Slide) ถัดไป จากตัวแผนอันนี้เป็นการทำงานที่ต่อเนื่องจริง ๆ แล้วการทำงานอันนี้เป็นวาระการปฏิรูประบบเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เป็นวาระปฏิรูปจาก สปช. วาระที่ ๓๐ จะมีการทำในหลายมิติ สำหรับทำในเรื่องของการจ้างงานก็ได้มีการไปทำงานต่อแล้วก็ออกมาเป็นแผนกลยุทธ์ด้านการจ้างงานของผู้สูงอายุ ระยะที่ ๑ ปี ๒๕๕๙ ถึงปี ๒๕๖๓ ตัวนี้เป็นผลงานวิจัยของคณะประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วทางกระทรวงแรงงานก็นำแนวปฏิบัติอันนี้ในการที่จะปรับแก้ พ.ร.บ. ที่เกี่ยวข้องบางตัว

สไลด์ (Slide) ต่อไป จากกลยุทธ์เบื้องต้นที่เราทำงานวิจัยได้หนังสือออกมาเล่มหนึ่งสามารถแบ่งออกได้ ๕ กลยุทธ์ด้วยกัน กลยุทธ์แรก ก็คือเรื่องของการกระจายงานสู่ชุมชน ณ ปัจจุบันแรงงานหนุ่มสาวจะเข้ามาทำงานในเมือง ในชุมชนหรือที่บ้านในชนบทจะเหลือแต่ผู้สูงอายุกับเด็ก เราเรียกว่าเป็นสังคมฟันหลอ สังคมแห่วงกลาง เพราะฉะนั้นพาร์ท (Part) หนึ่งของการกระจายงานไปสู่บ้านหรือชุมชน จะทำให้แรงงานรุ่นใหม่อยู่กับพื้นที่แล้วตัวผู้สูงอายุก็สามารถที่จะช่วยทำงานตรงนั้นได้ด้วย กลยุทธ์ที่ ๒ เรื่องของขยายอายุเกษียณราชการ อันนี้ทาง ก.พ. ก็ได้ดำเนินการอยู่ กลยุทธ์ที่ ๓ เรื่องของการจ้างงานต่อเนื่อง อันนี้นำไปสู่ข้อเสนอของเรา กลยุทธ์ที่ ๔ การจ้างงาน อาชีพที่เหมาะสมกับวัย ประสบการณ์ทำงาน และสมรรถนะทางร่างกาย อันนี้จะอยู่ในข้อเสนอข้อใหญ่ข้อที่ ๒ เดียวจะนำเรียนต่อไป กลยุทธ์ที่ ๕ เรื่องของการสร้างฐานข้อมูล อันนี้ก็จะจะเป็นระบบสนับสนุนที่มีความจำเป็นเช่นกัน เพราะต่อไปเรามีความจำเป็นที่จะต้องทราบว่าผู้สูงอายุ

มีความต้องการงานประเภทใด และตัวเองมีความรู้หรือสภาพความพร้อมเหมาะสมกับงานแบบไหน

ขออนุญาตไปสู่รูปแบบของการจ้างงานที่น่าเสนอเลย อันนี้คือ ๔ รูปแบบที่ทางด้านกรรมาธิการได้เสนอไป

ข้อ ๑ การจ้างงานกลับเข้ามาใหม่ เรื่องของการขยายอายุเกษียณว่าด้วยเรื่องของแรงงานในระบบ เพียงแต่ว่าอยากให้เขากลับเข้ามา เช่นเคยกำหนดเกษียณอายุไว้ที่ ๕๕ ปี ทำอย่างไรที่เขาออกไปแล้วจะสามารถกลับหรือจ้างงานต่อเนื่องได้ จะเป็นปีต่อปีก็ได้ อันนี้ก็แล้วแต่

ข้อ ๒ ขยายอายุเกษียณไปเลย จากกำหนดไว้ ๕๕ ปี ขยายเป็น ๖๐ ปี ๖๐ ปี ขยายเป็น ๖๕ ปี ขยายอายุขึ้นไปเลย อันนี้จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ ๒ ตัวด้วยกันคือ พ.ร.บ. คุ่มครองแรงงาน แล้วก็ พ.ร.บ. ประกันสังคม อย่างที่เรียนนะครับ ประกันสังคมจะเกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์แล้วก็สัดส่วนของเงินทั้งฝั่งนายจ้างและลูกจ้างที่ต้องส่งเข้าไปสำหรับ พ.ร.บ. คุ่มครองแรงงานก็จะเป็นลักษณะที่ว่าผู้สูงอายุอาจจะไม่สามารถทำงานได้เต็มกะ เต็ม ๘ ชั่วโมง หรือว่าตามระเบียบปกติได้ อันนี้ก็ต้องมี พ.ร.บ. คุ่มครองที่ตัดส่วนแยกออกมา รวมถึงเรื่องของสวัสดิการและค่าจ้างด้วย สำหรับข้อ ๑ กับข้อ ๒ ตัวแรงงานที่จะได้รับประโยชน์จากที่ผมเรียนตอนต้นเป็นภาพโพรไฟล์ (Profile) ของแรงงานในระบบนอกระบบ จำนวนผู้ที่ได้รับผลจากการส่งเสริมตรงนี้จะอยู่ที่ประมาณ ๕๒๐,๐๐๐ กว่าคน ข้อมูลอันนี้มาจากประกันสังคมแรงงานในระบบปี ๒๕๕๘ โดยนับจากอายุ ๕๕ ปีขึ้นไป

ข้อ ๓ อันนี้จะว่าด้วยเรื่องของตัวที่เป็นแรงงานนอกระบบ ก็คือการจ้างงานสำหรับรูปแบบที่ยืดหยุ่น ตัวที่เกี่ยวข้องคล้าย ๆ กันก็จะมีในเรื่องของประกันสังคมแล้วก็ พ.ร.บ. ผู้รับงานไปทำที่บ้านปี ๒๕๕๓ เมื่อก่อนนี้มีเรื่องของการดูแลเป็นพิเศษก็คือเรื่องของสตรีที่มีครรภ์ท้องอยู่ -----

แล้วก็เรื่องของเด็กที่เขาคุ้มครองเป็นพิเศษ อันนี้ถ้าเกิดเราส่งเสริมทางด้านการจ้างงาน ผู้สูงอายุด้วยก็คิดว่าน่าจะมีข้อเสนอเจาะลงไปในเรื่องของการคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้านด้วย

ข้อ ๔ จะว่าด้วยเรื่องของการจ้างแรงงานผู้สูงวัยใหม่กลับมา อันนี้ว่าด้วย เรื่องของที่อยู่นอกภาคระบบอยู่แล้ว ข้อ ๑ กับข้อ ๒ ขยายในระบบแล้วก็ต่อเนื่องไป ข้อ ๔ เขาอาจจะเป็นแรงงานนอกระบบแล้วอยากกลับเข้ามาสู่ในระบบ จะต้องมีการเตรียมความพร้อม เรื่องของการพัฒนา เรื่องของฝีมือแรงงาน เรื่องของการประเมินความพร้อมด้วย อันนี้ ก็จะเป็น ๔ กลุ่มใหญ่ ๆ ที่เหลือจากสไลด์ (Slide) จะเป็นรายละเอียดของแต่ละด้าน

สไลด์ (Slide) ต่อไป อันนี้ผมคงไม่ลงรายละเอียด แต่ว่าจะเป็นตัวที่ขยายออกมา ให้เห็นถึงเรื่องของกลุ่มที่จะได้รับประโยชน์จากตรงนี้ ๕๐๐,๐๐๐ กว่าคนสำหรับการจ้างงาน เข้ามาใหม่ แล้วก็มีแนวทางดำเนินการที่ควรจะทำ เรื่องของการตกลงค่าจ้างสวัสดิการ เรื่องของการะงาน เรื่องของสัญญา

ประเภทที่ ๒ ตัวขยายอายุเกษียณ สิ่งที่ต้องทำคือเรื่องของการจัดกฎเกณฑ์ หลักเกณฑ์ว่าการขยายกลุ่มที่เข้าไปจะมีสมรรถนะหรือว่าสกิล (Skill) ความสามารถ อย่างไร ยังมีในเรื่องของตัวบำเหน็จจากกองทุนประกันสังคมด้วย ถ้าเกิดว่าครบกำหนดแล้ว เขาก็ควรที่จะได้รับบำเหน็จตัวนั้นแล้วก็เป็ค่าจ้างที่ตกลงกันใหม่ด้วย

ถัดมาตัวนี้ว่าด้วยเรื่องของการจ้างงานแบบยืดหยุ่น ก็คือรับงานไปทำ ที่บ้านนั่นเอง อันนี้ก็จะว่าด้วยเรื่องของความปลอดภัยในการทำงาน เรื่องของการจ่ายค่าตอบแทน ที่มุ่งเน้นเรื่องของการส่งมอบตามชิ้นงานหรือคุณภาพมากกว่าระยะเวลาการทำงาน

ถัดไป จะเป็นอันสุดท้ายว่าด้วยเรื่องของการจ้างแรงงานสูงวัยใหม่ อันนี้อย่างที่เรียนนะครับ ก็ต้องมีการพัฒนาทักษะแรงงานให้กับแรงงานที่จ้างเข้ามาใหม่ด้วย รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

จากที่ดำเนินการมาทั้งหมด สไลด์ (Slide) นี้จะแสดงถึงรูปแบบหรือวิธีการทำงาน ต้องขออภัย อันนี้ควรจะอยู่ข้างต้นนิดหนึ่ง ว่าตัวคณะทำงานเริ่มจากการเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ แล้วก็มีการติดตามประเมินผลของการทำงานในการปฏิรูป

จากที่นำเรียนมาทั้งหมดเรามีการเสนอเพื่อการปฏิรูปอยู่ ๒ ข้อใหญ่ ๆ

ข้อ ๑ ว่าด้วยเรื่องของการปฏิรูปกฎหมาย กฎหมายคุ้มครองและส่งเสริม การทำงานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบและแรงงานในระบบ

๑.๑ กลุ่มแรงงานผู้สูงอายุในระบบก็จะเป็น พ.ร.บ. คุ่มครองแรงงาน ในประเด็นที่ว่าให้นับอายุเกษียณตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป แล้วก็ให้นายจ้างจ่ายเงินชดเชยให้ด้วย เหมือนกับการเลิกจ้าง

๑.๒ พระราชบัญญัติคุ่มครองแรงงานว่าด้วยเรื่องของสวัสดิการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เพราะว่าระยะเวลาการทำงาน ช่วงเวลาการทำงานอาจจะไม่เหมือนกับแรงงานปกติทั่วไป

๑.๓ พระราชบัญญัติประกันสังคม ก็จะทำให้ด้วยเรื่องของขยายสิทธิประโยชน์ จาก ๕๕ ปี เป็น ๖๐ ปี สำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องก็คือ พ.ร.บ. คุ่มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน อย่างที่เรียนนะครับ ณ ปัจจุบันจะให้การคุ่มครองพิเศษเฉพาะ เด็กกับสตรีมีครรภ์ อันนี้ก็น่าจะรวมผู้สูงอายุไปด้วย

ข้อ ๒ ว่าด้วยเรื่องของกฎหมาย เป็นข้อเสนอในการปฏิรูปเชิงระบบว่า ควรจะมีระบบสนับสนุนเพิ่มเติมอะไรบ้าง

๒.๑ จะว่าด้วยเรื่องของสร้างแรงจูงใจให้กับภาคเอกชน อันนี้ก็อย่างเช่น ที่รัฐบาลได้กระทำไป การหักค่าใช้จ่ายได้ ๒ เท่า ไม่ควรที่จะกำหนดเพดานค่าจ้างไว้ที่ ๑๕,๐๐๐ บาท เพียงแต่อาจจะเอาไปหักได้ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท

๒.๒ ว่าด้วยเรื่องของฐานข้อมูล

๒.๓ จะเป็นระบบคัดกรอง อันนี้มีความจำเป็นนะครับ เพราะว่าตัวผู้สูงอายุเอง ควรจะมีการประเมินสมรรถนะทางร่างกายแล้วก็ความเหมาะสมกับงานที่ทำอยู่เป็นระยะ

๒.๔ เป็นเรื่องขององค์ความรู้ที่จะว่าด้วยเรื่องของอาชีพอนามัยในการทำงาน

๒.๕ ส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสม

๒.๖ เรื่องของการสร้างความตระหนักแล้วก็การเตรียมความพร้อม

๒.๗ ว่าด้วยเรื่องของส่งเสริมแรงงานสูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ ปัญหาหนึ่ง ณ ปัจจุบันสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระคือการเข้าถึงแหล่งทุน เพราะว่าพออยากจะประกอบอาชีพของตัวเองแล้วปรากฏว่าเป็นผู้สูงอายุก็จะหาการค้ำประกันหรือแหล่งทุนสำหรับการลงทุนค่อนข้างที่จะยาก

๒.๘ ว่าด้วยเรื่องของปรับปรุงสภาพแวดล้อมแล้วก็สิ่งอำนวยความสะดวก ให้เหมาะสม ----- - ๕๕/๑

๒.๙ ว่าด้วยเรื่องของการสร้างความตระหนักของสังคมแล้วก็คุณค่า และศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ

อันนี้ก็จะสรุปของรายงานที่นำเสนอกับสภาในวันนี้ ขอขอบคุณมากครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ท่านกรรมาธิการได้นำเสนอครบถ้วนแล้วนะครับ ต่อไปขอเชิญท่านสมาชิก ได้ใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็น ท่านแรกขอเชิญท่านสุรินทร์ จิรวิศิษฐ์ อดีตเลขาธิการ สำนักงานประกันสังคม อดีตรองปลัดกระทรวงแรงงาน ซึ่งท่านมีเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) ในการนำเสนอประกอบการอภิปราย ขอเชิญครับ

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายสุรินทร์ จิรวิศิษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ เพื่อนสมาชิก ที่รักทุกท่าน กระผม นายสุรินทร์ จิรวิศิษฐ์ สมาชิก สปท. หมายเลข ๑๗๓ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ดีมากเลยครับ แล้วตัวผมที่อภิปรายก็เข้าข่ายที่ท่านต้องช่วยดูแล เพราะผมอายุ ๗๐ ปีแล้ว ก็เรียกว่าสูงอายุนะครับ แล้ว ผมอยากให้ดูสไลด์ (Slide) ก่อนครับ ต้นนี้คือต้นอะไร ผมยังไม่บอก เดี่ยวผมบอกทีหลัง แต่ต้นนี้เป็นต้นที่ดอกก็หอม ใบก็ไม่มีร่วงเลยตั้งแต่ปลูก จนแก่เท่าไรก็ไม่ร่วง แต่ผมอยากจะทำให้ท่านประธานดูธรรมชาติของมนุษย์ก่อน พระพุทธเจ้า ท่านตรัสไว้นานแล้วนะครับ คำว่า วัฏสงสาร เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องปกติของมนุษย์ ผมเน้นคำที่ท่านกำลังพูด ผู้สูงอายุคือแก่ ตามภาษาพระ เกิดมาจากท้องแม่แก่เลยก็ถือว่าแก่ ตามหลักพระพุทธศาสนา ท่านลองดูต่อไป ผู้สูงอายุที่อยู่บ้านเป็นอย่างไรครับ บ้านสูงเปลว ๆ ตกบันได ยิ่งขณะนี้อยู่ในชนบทจะอยู่กัน ๒ คนตายาย นี่ตัวอย่างเลยเห็นชัดเจนไปถ่ายมาจริงต่อไปครับ อันนี้อยู่กันอย่างเป็นหมู่เหล่าแต่ไม่ใช่บ้านตัวเอง แทนที่จะอยู่ในสังคมชนบท อันนี้สถานสงเคราะห์บ้านพักคนชรา นี่ครับ ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งแล้วก็ไปขอทานไป ผมเคยนำเสนอแล้ว นอนหนาวไม่มีจะกินมา ๓-๔ วัน พอเป็นข่าวมาก็มีคนใจบุญคนไทยไม่แล้งน้ำใจช่วยเหลือต่อไปครับ ท่านเห็นไหมครับ ไม้ไผ่ ผู้สูงอายุปลูกต้นไผ่ไว้แล้วก็ไปตัดไผ่มา มาทำอะไรครับ เหล่า ๆ ไม่ใช่ใช้เครื่องจักร ใช้มือกับมีดเหลาทำเป็นตัวไม้ไผ่เสียบปักข้างที่เรากินอยู่ในห้องอาหาร ต่อไปครับ นี่คือผู้สูงอายุประกอบอาชีพสานออบ ท่านเห็นออบไหมครับ เดี่ยวนี้คนทั่วไปอาจจะไม่ค่อยเห็นออบแล้วเห็นแต่หมวกแก๊ปร้อยแปดจิปาละ ร่มราคาแพง ๆ

นี่คืออบที่คุณแม่ผมใส่เป็นประจำเมื่อตอนทำสวน ต่อไปครับ การฝึกอบรมอาชีพทำไม้กวาดให้ผู้สูงอายุ ไปเก็บดอกหญ้ามาตามข้างทางหัวไร่ปลายนาแล้วก็มาทำ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม อยู่คนเดียวเดี๋ยวก็เหงา เหี่ยว ในท้ายที่สุดก็ตายเร็ว และอาจจะเป็นโรคภัยไข้เจ็บนอนติดเตียง พอมีสังคมทำอะไรที่เป็นเรื่องประกวดประชันกันก็ดี อันนี้เป็นการฝึกอบรมอาชีพจักสานให้ผู้สูงอายุ เมื่อสักครู่นี้ที่ท่านพูดทั้งหมดไม่ว่ากระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งกระทรวงแรงงาน ผมอยู่กระทรวงแรงงานมาตั้งแต่เกิด กระทรวงมหาดไทยมาตั้งแต่อู่วาก็เห็นอย่างนี้มานาน ก็คิดว่าดีมาก แต่ถ้าเราให้เขาทำอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ โดยไม่ได้ดูแลคุณภาพชีวิตด้านอื่นของเขาโดยเฉพาะการออกกำลังกาย ท่านดูภาพต่อไปครับ เราต้องให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายตามสมควรแก่ร่างกาย เขาแอโรบิกแดนซ์ (Aerobic Dance) ท่านไปดูเลย เข้า ๆ ที่สวนลุมพินี ผมไปดูที่ไรมีความสุขมากเลยผู้สูงอายุเต้นระบำรำฟ้อนร่ายแปดจิปาละ ร้องเพลง เป็นความสุขอีกแบบหนึ่ง แต่ถ้าเต้นระบำอย่างเดียวไม่ได้ทำงานเลยไม่มีเงินใช้ก็จะลำบาก -----

หลังจากที่เราดูแลให้ท่านมีอาชีพตามสมควรแก่เหตุแล้ว ให้ความอบอุ่นท่าน ไปจะจำกับท่าน ท่านก็จะแข็งแรง ให้ท่านออกกำลังกาย และผมเคยอภิปรายในสถานที่นี้แล้วว่าจริง ๆ มาดู ตอนนั้นปลายชีวิตแล้วอาจจะสายเกินไป ต้องดูตั้งแต่โน่นเลย หญิงชายจะแต่งงาน ตรวจโรค ให้เรียบร้อยว่าไม่เป็นโรคภัยไข้เจ็บ พอมีลูกก็ดูแลลูกให้สมบูรณ์ตั้งแต่คลอด กระดูกแข็งแรง พออายุเยอะแล้วจะได้ไม่เจ็บป่วย เหมือนกับรถของบริษัทที่ใช้เหล็กกล้า ยกตัวอย่าง ของเยอรมนีอย่างนี้นะครับ ก็จะใช้ทนใช้นาน แต่อย่างไรก็ตามเราก็ต้องแนะนำให้ผู้สูงอายุ มีกิจกรรมไปวัดเพื่อความสุขทางใจ ก็เป็นสังคมอีกแบบหนึ่ง ได้ใช้ธรรมชาติโลมใจให้เห็น เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องธรรมดา อันนี้ก็จะครบวงจรของชีวิตมนุษย์ ทำอย่างที่ผมว่าแล้ว เห็นไหมครับ เมื่อสักครู่นี้นั่งจ้องน่าสงสาร ตอนนี้ท่านก็มีความสุข และจะเห็นรอยยิ้ม ของคุณยายทั้ง ๒ ท่าน ชู ๒ นี้มีความสุขอย่างธรรมชาติ ไม่ได้เสแสร้งนะครับ ภาพต่อไป ผมอยากจะให้ท่านดู นี่คือภาพไปถ่ายมา เทศบาลตำบลก้านเหลือง อำเภองาวน้อย จังหวัดขอนแก่น ผมพูดเรื่องนี้ท่านอาจจะบอกว่ากระโดดไปอย่างไร เดี่ยวผมจะบอกว่า ทำไมผมคิดภาพอย่างนี้มา นับตั้งแต่ต้นไม้ ดอกไม้ ผมบอกท่านก็ได้ เฉลยก็ได้ ต้นเมื่อสักครู่นี้ ภาพแรกลองกลับไปดูก่อนก็ได้ เขาเรียกว่าต้นลำดวน ต้นลำดวนมีมากที่สุดเป็นสวนเลย เขาเรียกว่าสวนสมเด็จพระย่า ผมเคยไปเดินมาที่จังหวัดศรีสะเกษ เป็นต้นไม้ประจำจังหวัดศรีสะเกษ เป็นสัญลักษณ์ว่าดอกลำดวนหอมเหมือนกับคนไทยเราที่สูงอายุ มีคุณูปการ เคยทำสิ่งดี ๆ สร้างชาติร่วมกันมา หอมขจรขจายและหอมเย็น ท่านเคยได้ยिनดอกลำดวน แล้วท่าน เคยได้ยिनขมกลีบลำดวนไหมครับ อร่อยและแพง ขณะนี้หารับประทานยาก ถ้าท่านไม่เคยเห็น ผมจะไปหาซื้อมาให้ท่านดู แต่วันนี้ไปหาไม่ทัน ข้อเสนอของผมไปดูสุดท้ายนะครับ ผมอยากเห็นว่า อปท. ทั่วประเทศช่วยดูแลเรื่องนี้ ผู้สูงอายุอยู่ที่ไหนท่านทราบไหมครับ ไม่รู้หรอก ต้อง อปท. คือ อบต. หรือเทศบาล หรือสูงไปหน่อยก็ อบจ. กรุงเทพมหานคร เขตต่าง ๆ ต้องรู้ว่าผู้สูงอายุควรจะอยู่ที่ไหน อย่างไร ทำอะไร ต้องให้ท่านรับผิดชอบ ส่วนกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่ท่านเอ่ยทั้งหมดนี้เป็นผู้สนับสนุน ไม่ใช่เป็นผู้กระทำการนะครับ ท่านให้วิชาการ หาเงินหาทองเข้าไปให้เขา ให้กำลังใจเจ้าหน้าที่ของ อปท. ทำงานแล้วงานจะเดิน ผู้สูงอายุก็จะทำงานตามสมควรแก่อัตรา ท่านจะไปให้ผู้สูงอายุที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มาเดินระบำรำฟ้อนที่สวนลุมพินียอมเป็นไปไม่ได้ ๒. ต้องให้กระทรวง ทบวง กรมอื่น ๆ

ทั้งหมดนี้สนับสนุนอย่างจริงจัง ไม่ใช่รักผู้สูงอายุด้วยปาก ต้องทำด้วยความจริงใจ สายตามันจะบอกว่ารักจริงหรือไม่จริง ทำจริงหรือไม่จริง ข้อสุดท้ายสำคัญมากครับ การผลิตสินค้าใด ๆ หรือการทำอะไรก็ตามต้องหาตลาด ผู้สูงอายุจะไปหาตลาดได้ไหม เอาไม้กวาดดอกหญ้าไปขายที่ไหน ขายราคาเท่าไร ไม่มีหรอกครับ ลำบาก เพราะฉะนั้นส่วนราชการรวมทั้งภาคเอกชนทั้งหลายต้องดูแลผู้สูงอายุทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยการหาตลาด แล้วไม่ใช่ไปซื้อไม้กวาดหรือจักสานของผู้สูงอายุต่อแล้วต่ออีก เราไปกินเหล้าเมายาเท่าไรไม่อันพอมาถึงนี้ต่อแล้วต่ออีก ลดได้ ๕ บาทไหม อะไร ขอความเมตตาประชาชนที่ฟังอยู่นอกสปท. นะครับ อย่าไปต่อท่านเลย กว่าท่านจะทำได้งอบแต่ละใบ -----

ไม่ว่าแต่ละอันมันต้องใช้ความพยายามก็อย่าไปต่อต้านเลย ผมก็กราบเรียนท่านประธาน ผ่านไปยังคณะกรรมการการว่าจะทำให้เปเปอร์ (Paper) ข้อเสนอของท่านสมบูรณ์ ผมอยากจะเสนอว่าอะไรที่ผมนำเสนอแล้วท่านคิดว่าดี เหมาะสมก็เอาไปใส่เพิ่มเติม แล้วให้เป็นรูปธรรม กราบขอบพระคุณมากครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณแทนสมาชิก สำหรับสัปดาห์หน้าและสัปดาห์ถัดไปจะได้รับประทาน ขนมกลีบลำดวนจากท่านสุรินทร์ ต่อไปขอเชิญท่านกษิต ภิรมย์ อดีตเอกอัครราชทูต อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

นายกษิต ภิรมย์ : ขอบคุณครับท่านประธาน ผม กษิต ภิรมย์ สมาชิก สปท. ลำดับที่ ๗ ท่านประธานครับ การจะดำเนินการเรื่องเกี่ยวกับการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ นั้นมีเรื่องที่จะสามารถกระทำได้ที่ทันควัน อาจจะเป็นข้อเสนอของ สปท. ไปที่รัฐบาลให้มีการเริ่มดำเนินการทันที ส่วนอันที่ ๒ ก็เป็นเรื่องของการแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรอะไรต่าง ๆ เพื่อจะรองรับงาน ก็เป็นเรื่องระยะปานกลางกับระยะยาว ผมจะไม่พูดเรื่องระยะปานกลางกับระยะยาว ขอพูดเรื่องเฉพาะหน้าที่ว่าเราสามารถทำอะไรได้ ผมก็อยากจะเริ่มด้วยคำว่า อุปสงค์ อุปทาน ซัพพลาย แอนด์ ดีมานด์ (Supply and Demand) ว่า ณ วันนี้ผู้สูงอายุเกษียณอายุไปแล้วที่อยู่ในระบบและนอกระบบก็แล้วกัน มีอยู่ ๑๕-๒๐ เปอร์เซ็นต์ของประชากรไทย และคงจะขึ้นไปเป็น ๒๕ เปอร์เซ็นต์ภายในประมาณ ๑๐ ปีข้างหน้า เมื่อมีผู้สูงอายุแล้วยังแข็งแรงอยู่ ถามว่าสถิติผู้สูงอายุเหล่านี้อยู่ที่ไหนก็น่าจะอยู่ที่สำนักงาน ก.พ. สำนักงานข้าราชการพลเรือน อยู่ที่กระทรวงกลาโหม แล้วก็อยู่ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหลักใช่หรือไม่ที่เกี่ยวกับข้าราชการ ทหาร พลเรือน อาจจะมีสำนักงานตำรวจแห่งชาติเข้ามาด้วย ก็ขอเป็นข้อเสนอจาก สปท. ไปที่รัฐบาลว่าให้หน่วยงานราชการหลัก ๆ เหล่านี้ ทหาร พลเรือน ตำรวจ รวบรวมสถิติของข้าราชการที่อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป แล้วก็เกษียณอายุไปอีก ๕ ปีข้างหน้า จะได้ทำสถิติล่วงหน้าไว้ ๕ ปี แล้วก็ให้มีการสำรวจความสนใจได้ไหมว่าใครที่ยังประสงค์จะทำงาน และมีทักษะอะไร ผมได้เคยอภิปรายในสภานี้ พวกกระผมมาจากกระทรวงการต่างประเทศ แล้วก็ยังมีเพื่อน ๆ อีกหลายคนจากกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม ที่ได้เคยไปรับหน้าที่

ในต่างประเทศประจำที่สถานทูต ต่างก็มีประสบการณ์ทางการต่างประเทศ และ ณ วันนี้เราก็พูดกันแทบจะทุกวันเรื่องประชาคมอาเซียน (ASEAN) แล้วก็เรื่องจังหวัดต่าง ๆ ที่อยู่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน และเราก็ได้เปิดเป็นสนามบินนานาชาติหลายแห่ง เราอยากจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รักษาพยาบาล ทางด้านประวัติศาสตร์ก็จะมีประมาณสัก ๓๐ กว่าจังหวัดที่อยู่ติดกับประเทศอื่น ๆ ผมก็ได้เคยเสนอว่าผู้ว่าราชการจังหวัด โดยกระทรวงมหาดไทย หรือนายก อบจ. เชิญพวกระดมที่เคยอยู่ต่างประเทศจาก ๔-๕ กระทรวงไปเป็นที่ปรึกษาทางด้านต่างประเทศได้ไหม หรือจะเป็นสนามบินที่จะเปิดที่อุตะเถา ที่ภูเก็ต ที่สมุย อื่น ๆ ที่เป็นสนามบินนานาชาติ ก็อยากจะทำแบบที่ญี่ปุ่นเขาทำไหมครับ สนามบินที่โอซาก้าเขามีเอกอัครราชทูตที่ยังรับราชการอยู่เป็นผู้ประสานงานกับทางรัฐบาลท้องถิ่น บรรดาผู้ที่อยู่ในกิจการของการท่องเที่ยวแล้วก็การเดินทางทางอากาศ เราก็สามารถที่จะใช้ประโยชน์ของอดีตข้าราชการที่ร่างกายยังแข็งแรง มีประสบการณ์อย่างน้อยก็คงพูดภาษาอังกฤษได้ค่อนข้างจะดีให้เป็นประโยชน์ต่อบรรดาผู้ว่าราชการจังหวัด ๓๐ กว่าจังหวัดแล้วก็ อบจ. อันนั้นเป็นอันที่ ๑ เสียก่อน แล้วคราวนี้ก็จะอาจจะแอปพลาย (Apply) โยงไปถึงได้ อดีตอธิบดี ผู้หลักผู้ใหญ่ในกระทรวงศึกษาธิการจะเข้าไปช่วยพัฒนาโรงเรียนเพื่อจะยกระดับโรงเรียนของทั้งประเทศไทยให้อยู่ในระดับหรือมาตรฐานเดียวกันได้หรือไม่ -----

จะช่วยไปเป็นหูเป็นตาไปอยู่ที่คณะกรรมการของผู้ปกครองแล้วก็ครูในทุกจังหวัดได้ไหมครับ เพื่อจะได้เอาประสบการณ์อะไรต่าง ๆ ที่มีอยู่นั้น แล้วก็ไปยกระดับการศึกษาของประเทศไทย เพื่อจะได้ขจัดความเหลื่อมล้ำในเรื่องระบบการศึกษากันเสียทีหนึ่ง แล้วก็ขยายไปที่เรื่องสาธารณสุขต่าง ๆ เหล่านี้ได้ สามารถที่จะกระทำได้ทันทีถ้าเพื่อให้มีคำสั่งและรวบรวมสถิติ แล้วก็ขอให้ข้าราชการที่เกษียณอายุไปแล้วนั้นสมัครใจจะทำอะไร อย่างไร หรือแม้กระทั่ง ตำรวจโรงพักก็จะมีอดีตข้าราชการจากกระทรวงการต่างประเทศหรือกระทรวงพาณิชย์ ไปช่วยงานบางครั้งบางครั้งก็ได้ เวลามีนักท่องเที่ยวต่างประเทศประสบอุบัติเหตุอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ก็เป็นอันหนึ่งในส่วนที่อยู่ในระบบคือข้าราชการ

อันที่ ๒ ก็แน่นอนในแวดวงเอกชน เราจะประสานงานกับสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย แล้วก็สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้หรือไม่ แล้วก็อาจจะโยกไปที่กรมหรือว่าสำนักงานทะเบียนการค้าของกระทรวงพาณิชย์เพื่อจะดูสถิติของพนักงานเอกชนที่เกษียณ เพิ่งจะเกษียณ หรือจะเกษียณในอนาคตว่าเขายังมีทักษะอย่างไร แล้วประสบการณ์เหล่านี้ของเอกชนมันมีคุณค่ามหาศาล ถ้าเมื่อเราต้องการจะพัฒนาบุคลากรในเรื่องของการบริหารจัดการที่เรียกว่าแมเนจเมนต์ (Management) เขามีประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการโรงงานทางภาคเอกชน เขาจะไปเป็นอาจารย์ช่วยมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยที่มีการสอนวิชาว่าด้วยบิซิเนส แอนด์ มินิสเทรชัน (Business and Ministration) การบริหารราชการทางธุรกิจหรือรัฐประศาสนศาสตร์ได้หรือไม่ อย่างไร หรือจะไปช่วย อบจ. อบต. เทศบาลให้มีการจัดการบริหารที่ดี ให้มีความเป็นเอกชนให้มาก มีความคล่องตัว มีความโปร่งใส มีระบบต่าง ๆ เหล่านี้เราก็สามารถที่จะทำได้ ส่วนคนที่อยู่นอกระบบมักจะเป็นผู้จ้างตนเอง มีกิจการเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่มีความเฉพาะ อาจจะ เป็นครูที่สอนหมอลำที่ดี สมมุติว่าเป็นศิลปินที่ดีอายุมากแล้ว อันนี้ทำอย่างไรที่จะไปถึงเขาได้ ก็จะฝากงานอันนี้ไว้ที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ไหม ไปที่นายกเทศมนตรีได้ไหม เพื่อจะดูว่าเอกชนเหล่านี้ ซึ่งอาจจะเป็นผู้มีฝีมือทางด้านศิลปินเป็นจิตวิญญาณ เขาจะช่วยมาเป็นครูที่โรงเรียนได้ไหม หรือจะช่วยคนที่พนักงานทั้งหลายตามโรงแรม ร้านอาหาร ในการที่จะเพิ่มทักษะการปรุงแต่งอาหารไทยหรืออาหารไทยมุสลิม หรือภาคเหนือ ภาคอีสานต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย ผมก็ขอเสนอเลยว่าเป็นข้อเสนอที่สามารถจะมีคำสั่งทันทีทันควันจากรัฐบาล แล้วก็เริ่ม

เชิญผู้สูงอายุทั้งหลายเข้าสู่ระบบที่จะร่วมในการพัฒนาประเทศของเราด้วย แล้วจุดอ่อนของประเทศไทยก็คือขีดความสามารถในการบริหารจัดการอ่อนมาก โลกทัศน์แคบไม่ค่อยจะรู้เรื่องเกี่ยวกับบริบทของภูมิภาคหรือว่าการเมืองระหว่างประเทศ เราก็พูดกันเรื่องอาเซียน (ASEAN) เรื่องอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ไปถามคุณครูส่วนใหญ่ก็จะไม่มีความเข้าใจว่ามีความหมาย มีกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อโรงเรียน แล้วจะอย่างไรเพื่อผลิตนักเรียนหรือนักเรียนอาชีวะเพื่อรองรับการแข่งขันอย่างน้อยในระดับอาเซียน (ASEAN) เสียก่อน แล้วก็ในระดับระหว่างประเทศ อันนี้ก็เป็นเรื่องที่สำคัญ และที่สำคัญอีกอันหนึ่งก็คือโรงพยาบาล มันไม่ได้กระจุกตัวอยู่ที่กรุงเทพฯ เราต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ผู้ที่เกษียณอายุอาจจะไปช่วยโรงพยาบาลได้อีกตั้งหลายแห่งที่จะรองรับชาวต่างประเทศที่จะเข้ามา บางคนก็อาจจะมีทักษะทางด้านภาษาจีน ญี่ปุ่น ภาษาอาหรับต่าง ๆ เหล่านี้ก็สามารถที่จะนำพาเขาเข้ามาอยู่ในระบบ แล้วก็มาช่วยพัฒนาการบริหารจัดการองค์ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ให้ได้ แล้วในขณะเดียวกันก็จะได้ช่วยเปิดโลกทัศน์ให้กับผู้นำท้องถิ่น ผู้ประกอบการที่อยู่ในหมู่บ้านในตำบล ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อเราจะได้มีขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างเต็มที่ อันนี้ทำให้เป็นระบบ लेकर แล้วจะมอบใครเป็นแกนกลาง ผมก็อยากจะขอเสนอเป็นสำนักงาน ก.พ. เสียก่อนได้ไหมในแวดวงของราชการ ทางภาคเอกชนจะเป็นกระทรวงอุตสาหกรรมก็ได้ หรือกระทรวงแรงงานอันใดอันหนึ่ง เอาเป็นกระทรวงอุตสาหกรรมก็ได้ เพราะเป็นบุคลากรระดับบริหาร แล้วก็ขอความร่วมมือจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย แล้วก็ทำให้เป็นกิจจะลักษณะให้มีระบบ แล้วผมก็แน่ใจว่าอดีตข้าราชการหรือที่เกษียณไปแล้วนั้นมีเงินเดือน มีบำเหน็จ บำนาญอยู่แล้ว -----

ก็ต้องการได้รับเงินเพิ่มเป็นค่าขนมได้ไหมครับ ไม่ต้องมากมาย ๒๐,๐๐๐-๓๐,๐๐๐ บาท พอไหม เจรจาต่อรองกันได้ เพราะว่า เป็นเรื่องของการที่มาร่วมกันช่วยชาติในยามที่แก่เฒ่า กันเป็นลำดับ ก็ขอเสนอแค่นี้ครับท่านประธาน ขอขอบคุณมากครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เหลืออีก ๒ ท่านนะครับ ต่อไปท่านเมธินี เทพมณี อดีตปลัดกระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อดีตผู้ตรวจราชการพิเศษประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปัจจุบันเป็นเลขาธิการ ก.พ. ขอเชิญครับ

นางเมธินี เทพมณี : เรียนท่านประธานสภาและท่านสมาชิกที่เคารพคะ ดิฉันมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่มีเรื่องนี้ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคมเข้ามาสู่สภาในวันนี้ ดิฉันอยากจะขออนุญาตนำเรียนข้อมูลสำคัญที่รัฐบาล ได้ขับเคลื่อนผ่านทางสำนักงาน ก.พ. เพื่อประกอบการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคตอันใกล้ ของเรา จากตัวเลขที่คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมนั้นได้ส่ง ตัวเลขขึ้นมาในการศึกษาครั้งนี้ เราก็ได้มีการทำงานในภาคของสำนักงาน ก.พ. ซึ่งทำงาน ในการสนับสนุนของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยการศึกษาแล้วก็ทำการเช็ค (Check) ตัวเลข ในรอบ ๓ เดือนที่ผ่านมาเราก็พบว่าได้มีการสำรวจอยู่ในหลาย ๆ ประเด็นด้วยกัน เช่น กรณีที่ผู้สูงอายุมีงานทำ ในช่วงเวลาที่ผ่านมาสำนักงานสถิติแห่งชาติได้สรุปผลสำคัญ การทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย ซึ่งรวมทั้งข้าราชการของเราด้วยหรือพนักงานของรัฐ ดังนั้นการบริหารกำลังคนภาครัฐในอนาคตข้างหน้า สำนักงาน ก.พ. ซึ่งทำบทสำรวจ แล้วกับบทของการวิจัยที่เสนอต่อคณะกรรมการ ก.พ. พร้อมจะเสนอรัฐบาลในโอกาสอันใกล้ นั้น ได้พบว่าผู้สูงอายุของเราจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ จำนวน ๓,๘๐๐,๐๐๐ กว่าคน ที่มีโอกาสมีงานทำในกลุ่มของผู้สูงอายุ ๑๐ ล้านคนในรอบสำรวจที่ผ่านมา ซึ่งพบว่าเป็นตัวเลข ประมาณร้อยละ ๓๘ เปอร์เซนต์ของประชากรผู้สูงอายุทั้งหมดที่จะเข้าสู่กลไกการทำงาน ในขณะนี้ ซึ่งเชื่อว่าเมื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุครบรูปแบบแล้ว ตัวเลขจากคณะกรรมการนั้น ได้บอกว่าในโอกาสที่จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุครบรูปแบบนั้นหมายถึงในกลไกที่ประเทศของเรา จะเป็นผู้ที่มีสัดส่วนของประชากรขึ้นไปในอายุที่อยู่ประมาณ ๖๕ ปีมากกว่าร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมดนั้นเต็มรูปแบบในปี ๒๕๗๔ ดังนั้นในระยะเวลาที่ใกล้จะถึงรอบ ๑๐ ปี

ข้างหน้า เราก็จะต้องมีการเตรียมการอย่างดี และจริงอย่างที่ท่านสมาชิกได้กรุณาอภิปราย
สำนักงาน ก.พ. นั้นเป็นส่วนที่เราขับเคลื่อนโดยกลไกของราชการ โดยขับเคลื่อนหน่วยงาน
ของรัฐ ขับเคลื่อนผู้ที่เป็นกลไกของรัฐที่จะนำเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ
ดังนั้นเมื่อเราทำการศึกษาราคาตัวเลขในรอบ ๑๐ ปีข้างหน้าที่จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
สุดยอดกลับมาที่คำว่า ก.พ. หรือคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน พนักงานของรัฐ
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นมีตัวเลขอยู่ที่ประมาณ ๓,๐๐๐,๐๐๐ กว่าคน พลเรือนนั้นอยู่ที่
๔๐๐,๐๐๐ คน ในรอบ ๑๐ ปีข้างหน้าเราจะมีผู้เกษียณอยู่ที่ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน
ก็ประมาณ ๑ ใน ๔ ของข้าราชการวันนี้ทั้งหมด ก็จะเหลือ ๓ ใน ๔ และถ้าเราคุมกรอบ
อัตรากำลังไม่บรรจุข้าราชการเพิ่ม หรือบรรจุเพิ่มให้น้อยที่สุดเพื่อปรับรูปแบบเป็นสัดส่วน
ข้าราชการที่มีจำนวนอัตรากำลังจืดจางอย่างที่พวกเราอยากเห็น คอนซูม (Consume)
หรือเก็บค่าใช้จ่ายของรัฐน้อยที่สุด ซึ่งขณะนี้วงเงินงบประมาณแผ่นดินก็มีตัวเลขสำรวจว่า
ในงบประมาณแผ่นดินที่ตั้งประจำปีนั้นงบที่เป็นงบบุคลากรกินตัวเลขไปสูงมากในขณะนี้
สัดส่วนของการใช้ตัวเลขของงบบุคลากรภาครัฐอยู่ที่ประมาณ สมมติว่าเป็นตัวเลขประมาณ
๕๐ เปอร์เซ็นต์ของการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐ นั่นก็แปลว่ารัฐบาลไทยจะมีโอกาสลงทุน
พัฒนาเหลืออีกครั้งเดียว หรือไม่ถึงครั้งด้วยซ้ำไปถ้าหากว่ามีตัวเลขอื่น ๆ มาผนวกกัน
ก็แปลว่าในสัดส่วนนั้นเราก็จำเป็นที่จะต้องให้บริการผู้สูงอายุให้มากขึ้นในการทำโปรดักทิวิตี
(Productivity) ให้ประเทศนี้ แล้วก็ต้องใช้โอกาสนั้นในการขับเคลื่อนบุคลากรที่ยังคงแข็งแรง
แล้วอายุเฉลี่ยขององค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ว่าคนไทยนั้นดูจากสุขภาพ ดูจาก
สิ่งแวดล้อม ดูจากสังคมความเป็นอยู่ เราจะมีอายุยืนยาวจนถึง ๗๕ ปี นั้นหมายความว่า
จาก ๖๐ ปีนั้นเราจะอยู่ได้อย่างแข็งแรงมีคุณภาพอีกถึงประมาณ ๑๕ ปี ดังนั้นในช่วง ๑๕ ปี
สำนักงาน ก.พ. จึงได้มีมติเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๐ ที่ผ่านมานี้เห็นชอบกับ อ.ก.พ. วิสามัญ
เฉพาะกิจ -----

เรื่องการพัฒนากระบวนการรองรับการบริหารกำลังคนภาครัฐเข้าสู่สังคมสูงอายุ โดยให้เราเร่งจัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนในการจัดหางานให้ข้าราชการมีงานทำอย่างต่อเนื่อง หรือเราเรียกว่าเพลซเมนต์เซ็นเตอร์ (Placement Center) แล้วก็จะมีรูปแบบทำงานเชิงรุกที่จะเข้าถึงผู้อยู่ในข่ายที่ต้องการสนับสนุนในการจ้างผู้เชี่ยวชาญหรือสถาบันต่าง ๆ เข้ามาเป็นพาร์ตเนอร์ (Partner) กับเรา ในการทำงานนั้นอาจจะเป็นโอกาสที่เป็นการทำงานระยะสั้น แต่เมื่อเราสามารถจ้างข้าราชการที่เกษียณอายุแล้วกลับเข้ามาทำงานกับเราได้ ในการจ้างงานรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมก็จะสามารถทำให้เราใช้ประโยชน์จากกำลังคนสูงวัยได้อย่างมีคุณภาพและในราคาที่ไม่แพง อย่างที่ท่านสมาชิกได้กรุณาอภิปรายณะคะ ดังนั้นบทบาทแรกที่สำนักงาน ก.พ. ได้รับมอบหมายให้ทำก็คือเป็นแหล่งข้อมูลกลาง หรือฐานข้อมูลอย่างที่ท่านกรุณาแนะนำ สำหรับบุคลากรภาครัฐที่ใกล้เกษียณอายุ หรือเกษียณไปแล้วที่มีความประสงค์จะทำงานต่อไปนั่นก็คือคำที่ท่านได้กรุณาแนะนำว่าเราจะต้องมีการสำรวจ ถามความสมัครใจ วันนี้จะต้องเป็นระบบสมัครใจก่อน เพราะว่ากติกาสภาของเราคือ ๖๐ ปีเกษียณ ในวันนี้เราก็จะมีธนาคารคลังข้อมูลสำหรับผู้สูงอายุที่มีความพร้อมและมีความสมัครใจที่จะเข้าสู่กลไกการทำงานในช่วงอายุงาน ๑๕ ปี ข้างหน้าต่อไป อันที่ ๒ สำนักงาน ก.พ. ได้รับมอบหมายให้เราบริการให้คำแนะนำปรึกษา หรือเรียกว่าเป็นแคเรียร์คOUNSELING (Career Counseling) โดยมีโอกาสที่จะให้การสนับสนุนกับผู้สูงอายุที่ต้องการจะทำงาน สมัครใจจะทำงานว่าสนใจงานด้านใด เจือจางการทำงานเป็นอย่างไร มีการทำงานเต็มเวลาหรือเป็นการทำงานบางส่วน และทำการให้ข้อมูลเพื่อการทำจ๊อบแมตชิ่ง (Job Matching) หรือว่าจัดคู่คนกับงานที่เหมาะสมให้กับท่านผู้สูงอายุที่สนใจ รวมทั้งจัดทำประวัติการทำงาน เสนอแนะกับหน่วยงานที่ต้องการสรรหากำลังคน ซึ่งตรงนี้เป็นจุดแข็งของสำนักงาน ก.พ. เป็นอย่างยิ่ง ก็คือสำนักงาน ก.พ. จะทราบว่ามีส่วนราชการใดต้องการคนประเภทใด คุณสมบัติอย่างไร สเปก (Spec) สูงหรือไม่ ราคาเป็นอย่างไร ราคากลางเป็นอย่างไร ดังนั้นในส่วนนี้สำนักงาน ก.พ. ก็มีความพร้อมที่จะดำเนินการตามที่ท่านสมาชิกได้อภิปราย และถ้าท่านกรรมาธิการจะกรุณาบรรจุสิ่งเหล่านี้เข้าไปเพื่อสนับสนุนให้สำนักงาน ก.พ. ทำงานขึ้นนี้สำเร็จก็น่าจะเป็นประโยชน์กับประเทศของเราในอนาคตต่อไปเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งสิ่งหนึ่งที่ได้รับมอบหมายให้ทำก็คือการประเมิน

ความรู้ ทักษะ ความสามารถของบุคคลที่จะก้าวเข้าสู่การทำงานหลังเกษียณ แล้วก็สามารถพัฒนาเพิ่มเติมในทักษะที่ท่านยังคงต้องการที่จะปรับเพิ่มหรือปรับทักษะให้เข้าสู่การทำงานในโอกาสถัด ๆ ไป เช่นในกรณีของการที่เราจะขับเคลื่อนดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) แล้วรัฐบาลมีแนวโน้มที่จะกระจายงานเหล่านี้สู่ชุมชนหมู่บ้านโดยการตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชนไปที่หมู่บ้านทั้งหลายหลายหมื่นหมู่บ้าน ซึ่งนั่นก็หมายความว่าผู้คนที่อยู่ในท้องถิ่นจะได้มีโอกาสเข้าไปมีกลไกในการมีส่วนร่วมอันนี้ โดยมีการทำงานในภาคท้องถิ่นร่วมกัน ซึ่งข้าราชการหรือพนักงานของรัฐบาลนั้นก็กระจายอยู่ทั่วประเทศ และได้มีโอกาสที่จะเข้าสู่กลไกการทำงานแบบใหม่ ลดโหลด (Load) การจ้างงานในระบบของข้าราชการหรือพลเรือนภาครัฐ ลดโหลด (Load) ของการที่จะมีภาระงบประมาณค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการให้บำเหน็จ บำนาญ ในโอกาสอันยาวไกลต่อไป ซึ่งเราก็เชื่อว่าในเรื่องนี้จะทำให้รัฐบาลบริหารกำลังคนภาครัฐได้ยาวนานขึ้น มีประสิทธิภาพขึ้น แล้วก็ใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่ายิ่งขึ้น รวมทั้งเราได้รับมอบให้ทำโครงการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์จากพี่ ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่เก่งและมีความรู้ความสามารถในระดับต่าง ๆ เข้าสู่กลไกของการที่จะทำงานหลังจากผู้อาวุโสเหล่านั้นหมดเวลาในการทำงานหรือไม่สมัครใจในการทำงาน หรือสุขภาพอาจจะไม่ได้ในการทำงาน ดังนั้นกลไกนี้จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดิฉันก็หวังว่าในช่วง ๑๐ ปีข้างหน้าข้าราชการของเราซึ่งกำลังจะเกษียณตัวเลขอยู่ที่ประมาณ ๑๐๒,๐๐๐ รายนั้นจะเป็นโค้ชชิ่ง (Coaching) ที่ดีให้กับรุ่นน้องที่จะก้าวเข้าสู่การทำงาน และรวมทั้งตัวข้าราชการเหล่านั้นก็จะเป็นกำลังสำคัญของรัฐบาลในการขับเคลื่อนอย่างมีคุณภาพต่อไป ในส่วนนี้อาจจะขอเรียนอีกคำพูดเดียวก็คือว่าทั้งหมดที่พูดนั้นไม่ได้แปลว่าจะลดทอนการเข้ารับราชการของคนรุ่นใหม่ ของบุคลากรที่ผลิตออกมาจากระบบการศึกษาเข้าสู่ระบบราชการ ทั้งนี้ก็จะได้มีการมองว่าสายงานใดเหมาะสมที่จะรับคนรุ่นใหม่เข้ามา สายงานใดที่ควรจะต้องใช้บุคลากรที่ทรงคุณค่า ทรงคุณวุฒิ มีเกียรติยศ มีศักดิ์ศรี สามารถทำงานเป็นตัวแทนประเทศได้ไม่ว่าอายุของท่านนั้นจะเกิน ๖๐ ปีแล้วหรือไม่ก็ตาม อย่างไรก็ตามในสิ่งนี้ดิฉันขออนุญาตรับคำอธิบายของท่านสมาชิกที่เกี่ยวกับสำนักงาน ก.พ. แล้วก็ขออนุญาตเสนอข้อมูลสำคัญให้กับท่านกรรมาธิการเพื่อประกอบการศึกษาในเชิงรายละเอียดต่อไป ถ้ามีความประสงค์จะดำเนินการนะคะ -----

และสำนักงาน ก.พ. ในส่วนที่รับมอบหมายนโยบายจากรัฐบาลมาก็พร้อมจะขับเคลื่อนเรื่องนี้
อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประเทศไทยต่อไปค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ ก็เป็นมุมมองสำหรับองค์กรที่ทำงานโดยตรงด้านบริหารกำลังคน
ภาครัฐ คือ ก.พ. ต่อไปขอเชิญผู้บริหารภาคเอกชน ท่านกรินทร์ สารสิน ประธานหอการค้าไทยครับ

นายกรินทร์ สารสิน : ท่านประธานครับ ผม กรินทร์ สารสิน สปท. ลำดับที่ ๔
ผมเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ครับ เมื่อสักครู่นี้ที่มีเพื่อนสมาชิกได้บอกไว้แล้ว
อันนี้เราควรจะทำทันทีว่ามีความต้องการใหม่ ซึ่งตอนนี้ฐานะผมอยู่ในคณะของประชาธิรัฐ
ด้านท่องเที่ยว เราก็มีความต้องการที่จะช่วยผู้สูงอายุ ก็เลยมีโครงการเรียกว่า อะเมซซิง
ไทย โฮสต์ (Amazing Thai Host) ลักษณะงานคือเราอยากจะจ้างข้าราชการเกษียณอายุ
แล้วก็ไปอยู่ตามสถานที่ท่องเที่ยว ก็อาจจะมีเครื่องแบบให้ แล้วก็มียูนิฟอร์มคล้าย ๆ กับ
เป็นโทรศัพท์มือถือสัก ๑ เครื่อง มีหมวก มีเครื่องแบบที่ให้อยู่ในโครงการนี้ หน้าที่
ของคนพวกนี้ ก็คือเป็นการชี้ทางแนะนำนักท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ว่าเข้าห้องน้ำตรงไหน
สถานที่ตรงไหนเป็นอย่างไรบ้าง ความปลอดภัยอย่างไรบ้าง อันนี้ก็เป็นโครงการที่ด้านเอกชน
ร่วมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เราคาดว่าจะมีการทำงานน้อยกว่า ๕ วัน
ต่อ ๑ สัปดาห์ แล้วก็น้อยกว่า ๘ ชั่วโมงต่อ ๑ วัน ที่เราแพลน (Plan) เอาไว้ แต่ปัญหา
ก็คือว่าเราเปิดรับสมัครแล้วแทบจะไม่มีคนสมัครเลย เพราะหลัก ๆ คือไม่มีกฎหมาย
ที่จะบอกว่าทำงานกับภาครัฐแล้วน้อยกว่า ๘ ชั่วโมงต่อ ๑ วัน แล้วห้าน้อยกว่า ๕ วัน
ต่อ ๑ สัปดาห์ อันนี้คือไม่เฟล็กซิเบิล (Flexible) เลยนะครับ เมื่อสักครู่นี้ผมเห็นที่กฎ กติกา
ในช่องนี้บอกว่าจะเป็นเรื่องเฟล็กซิเบิล (Flexible) อันนี้ผมเห็นด้วย เรื่องการจ้างงาน
ในแบบยืดหยุ่นนี้เห็นด้วยเลย ก็ฝากท่านดูเรื่องนี้ด้วย เป็นไปได้ไหมว่าทำงานคิดเป็นรายวัน
น้อยกว่า ๕ วันต่อ ๑ สัปดาห์ได้ไหม น้อยกว่า ๘ ชั่วโมงต่อ ๑ วันได้ไหม แล้วก็อาจจะคิดต่อ
๑ วัน คล้าย ๆ เป็นค่าแรงงานขั้นต่ำ ก็เป็นเรื่องที่ขอเสนอแนะนะครับ ขอบคุณมากครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : มีสมาชิกท่านใดที่จะขออภิปรายไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกขออภิปราย)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ผมขอปิดการอภิปรายนะครับ ต่อไปขอเชิญท่านประธานกรรมาธิการ กรรมาธิการ และผู้ชี้แจงได้ตอบข้อซักถามของสมาชิกครับ

นายวิเชียร ขวาลิต (กรรมาธิการ) : เรียนท่านประธานและท่านสมาชิก ที่เคารพครับ วันนี้มีท่านที่ร่วมให้ข้อคิดเห็นอยู่น้อยกว่าที่อยากจะได้ยินนะครับ มีอยู่ ๔ ท่าน แต่ทั้ง ๔ ท่านก็ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผมอยากจะเรียนว่าในข้อเสนอ ของกรรมาธิการท่านคงจำได้ มีอยู่ ๒ เรื่องที่ผ่านไป

เรื่องแรก เรื่องการแก้กฎหมายระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท่านสุรินทร์ ก็กรุณาทวงถาม ก็ขออนุญาตเรียนว่าตอนนี้ทางกรรมาธิการโดย สปท. ก็อยู่ในเรื่องหนึ่ง ที่เป็นวาระใน ๒๘ วาระ ที่ไปดำเนินการในการติดตามเรื่องของการแก้กฎหมาย ระเบียบ ของกระทรวงมหาดไทย เพื่อที่จะทำให้การดูแลผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้อย่างไม่มีอุปสรรคครับ

อีกประเด็นหนึ่ง เรื่องกลีบลำดวน ซึ่งเห็นว่าจะมีขนมกลีบลำดวนอะไร เดี่ยวท่านประธานคงจะสอบถามอีกทีหนึ่งนะครับ สำหรับข้อเสนอของท่านสุรินทร์ ต้องเรียนว่า ท่านคงจำ ศพอส. หรือศูนย์พัฒนาและส่งเสริมอาชีพคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้ นะครับ ว่าภารกิจในเรื่องของการดูแลผู้สูงอายุ -----

ทั้งเรื่องสุขภาพ เรื่องสังคม เรื่องของอาชีพ เศรษฐกิจ แล้วก็เรื่องของสุขภาพก็คือสิ่งที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตดูแลตนเองได้ในบ้าน ในสังคมอย่างสะดวก ศพอส. จะตอบโจทย์ แล้วก็ดูแลแก้ไขปัญหา ซึ่งข้อเสนอของท่านสุรินทร์ก็มีเรื่องตลาดสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งอันนี้ก็เป็นข้อเสนอเพิ่มเติมเป็นข้อเสนอที่ดี เราก็จะผนวกอยู่ในรายงานเพื่อที่จะได้ขับเคลื่อนการดูแลผู้สูงอายุ

ของท่านกษิต ภิรมย์ ขออนุญาตเรียนว่าก็ได้รับความกรุณาจากท่านเมธินี ได้มาตอบในฐานะที่ท่านเป็นเลขาธิการ ก.พ. ก็คิดว่าการจ้างที่ปรึกษาโดยภาครัฐที่เกษียณอายุแล้ว ผมคิดว่าในฐานะที่ผมที่เคยดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดก็มีความรู้สึกว่าเวลาจะทำงาน ที่เกี่ยวกับการระหว่างประเทศ ถ้าได้ท่านอดีตเอกอัครราชทูตมาเป็นที่ปรึกษาก็คงจะได้ ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบ ระเบียบ วิธีการต่าง ๆ ในการที่จะปฏิบัติ ในการระหว่างประเทศได้อย่างดี ก็คิดว่าเป็นข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ แล้วก็คิดว่าการกระบวนการจ้างที่จะนำไปสู่การดำเนินงาน ท่านเมธินีก็ประกาศแล้ว กรรมการก็จะขออนุญาตผนวกสนับสนุนท่านด้วยตามเจตนารมณ์ที่ท่านได้กรุณาเสนอแนะครับ

อีกท่านหนึ่ง ท่านกลินท์ ต้องเรียนว่าขอบพระคุณอย่างยิ่ง เรียนว่าในรายงานฉบับนี้เป็นรายงานที่มองในเชิงของอะไรที่เป็นอุปสรรคในการจ้างงานผู้สูงอายุ ซึ่งขณะนี้ก็เป็นไปตามที่ท่านกลินท์ได้นำเสนอก็คือระบบการจ้างงานปัจจุบันคือการจ้างงานแบบทำงานเต็มเวลา ก็คือผู้ใดก็ตามที่จะเข้าไปทำงานก็ต้องไปจ้างเป็นสัญญาจ้างตามระบบการจ้างงานปกติ วันหนึ่งก็ชั่วโมง ต้องทำอะไรบ้าง มีเงื่อนไขการจ้าง มีอะไรก็เป็นไปตามกฎตามระเบียบซึ่งอยู่ในกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ซึ่งอันนี้เราก็ตระหนักดี แล้วก็อยู่ในข้อเสนอของเราที่เป็นข้อพิจารณาก็คือการจ้างงานแบบยืดหยุ่น หลักการที่เสนออันนี้ก็คือการที่จะเสนอให้มีการปลดล็อกในลักษณะของอุปสรรคในเชิงข้อกฎหมายและกฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่จะทำให้การจ้างงานในลักษณะพาร์ทไทม์ (Part Time) ก็ได้ ในลักษณะของการจ้างเป็นที่ปรึกษาไม่เต็มเวลาเหมือนท่านกลินท์ว่าจะจ้างสักสัปดาห์หนึ่งไม่เกิน ๕ วัน วันหนึ่งอาจจะทำ ๔ ชั่วโมงหรือ ๕ ชั่วโมงอะไรก็ได้แล้วแต่ ถ้าสมมติว่าเป็นกฎเดิมก็จะไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้ไม่มีใครไปสมัครกับท่านอะไรอย่างนี้เป็นต้น เพราะติดที่กฎต่าง ๆ แล้วพอไปทำงานก็จะมีเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เรื่องของประกันสังคม เรื่องอะไรที่ยังไม่ได้ปลดล็อก เพราะฉะนั้นถ้าข้อเสนอเราเสนอไปยังรัฐบาลเพื่อนำไปสู่การแก้ไขกฎ ระเบียบ

ที่อยู่ในรายละเอียดของรายงานก็จะเป็นประโยชน์ต่อการจ้างงาน ซึ่งผมคิดว่าสิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุที่จะสามารถมีโอกาสได้กลับมาใช้หรือกลับมาทำงาน ก็ขออนุญาตเรียนโดยสรุปถึงข้อเสนอของการรายงานเรื่องการจ้างงานผู้สูงอายุเพียงเท่านี้ครับ ขอขอบคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านประธานอโณทัยครับ

นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพครับ ผมว่าสาเหตุที่เพื่อนสมาชิกแสดงข้อเสนอแนะน้อยอาจจะมาจากสาเหตุอย่างน้อย ๒ ประการ ประการแรกเมื่อวานนี้อภิปรายไป ๒๐ ท่านก็คงจะเหนื่อยเมื่อย่ำ ประการที่ ๒ ผมคิดว่าเป็นผลงานซึ่งอาจจะเป็นรายงานที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนมากที่สุด เพราะว่าเมื่อวันที่ ๑๘ ที่เราเสนอเรื่องวัน สตอป เซอร์วิส (One Stop Service) ไป ขณะนั้นสมาชิกเรา ๑๔๙ ท่าน จาก ๑๙๕ ท่าน ก็เป็น ๗๖.๔๑ เปอร์เซ็นต์ มา ณ วันนี้เป็น ๑๔๗ ท่าน จาก ๑๙๓ ท่าน ก็ลดลงมาไม่มากเท่าไร ๗๖.๑๔ เปอร์เซ็นต์ ยังถือว่าถ้ามีท่านสมาชิกเดินมา ๔ ท่านก็หมายความว่า ๓ ท่านเป็นผู้สูงอายุเลยนะครับ อันนี้จากตัวเลขซึ่งเรารู้ว่า ปี ๒๕๖๔ ประเทศชาติเราจะมี ๒๐ เปอร์เซ็นต์ -----

ก็หมายความว่าเดินมา ๕ ท่านมีเพียง ๑ ท่าน ขณะนั้นประมาณ ๑๓,๔๐๐,๐๐๐ คน ถ้าตัวเลขประชากรทั้งหมดเราตีว่า ๖๗ ล้านคน ขณะนี้เรามี ๑๐,๗๐๐,๐๐๐ คน ของเรามาดีเป็นสังคมถ้าจะเรียกกันแล้วเรียกชื่อไม่ถูก ระดับสูงวัยสุดยอดอย่างสมบูรณ์หรืออย่างไรก็ไม่ทราบ เรียกรวมยอดไปเลยของพวกเราเป็นอย่างนั้น อย่างไรก็ตามผมคิดว่าข้อเสนอถึงแม้จะน้อยท่านแต่ก็มีประโยชน์อย่างมาก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านสุรินทร์บอกว่าดอกคำءวนซึ่งเป็นดอกสัญลักษณ์ของผู้สูงอายุนั้นมีความเริ่ดอร่อย มีอะไรต่อมิอะไร ท่านประธานลงกรณ์ท่านกระซิบกับทางผมบอกว่าขอมอบหมายหน้าที่ให้อาภิตย์หน้าเป็นคนทวงท่านสุรินทร์แล้วกันว่าขอให้นำมาแจกจ่ายกับเพื่อนสมาชิกนะครับ จริง ๆ แล้วดอกคำءวนเป็นดอกประจำจังหวัดศรีสะเกษ เราได้รับการแต่งตั้งให้วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๒๕ เป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ สมัยท่านประธานองคมนตรีเป็นนายกรัฐมนตรี ปัจจุบันก็ ๔๕ ปีแล้ว ถือว่าเรามีวันผู้สูงอายุแห่งชาติมาเป็นเวลา ๔๕ ปี ดอกคำءวนเป็นสัญลักษณ์ของผู้สูงอายุ

สำหรับข้อเสนอของท่านกษิต ภิรมย์ นั้น ผมเห็นด้วยทุกประการว่าควรใช้ศักยภาพของข้าราชการที่มีประสบการณ์มาก ๆ แล้วรัฐบาลสามารถทำได้เลย

เมื่อสักครู่นี้ท่านกษิตก็ได้ตอบไปว่าทางสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยก็ได้ร่วมมือทำ แต่เป็นที่แปลกว่าประกาศรับสมัครไปยังไม่มีผู้มาสมัครเลยก็ต้องไปดำเนินการต่อ ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่ดีถ้าผู้สูงอายุเหมือนสังคมของเราซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์อย่างมีศักยภาพสามารถช่วยประเทศชาติได้น่าจะทำอะไรที่เป็นประโยชน์มากพอสมควร ก็ขอน้อมรับไว้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีข้อเสนอแนะมาจะใส่ลงไปในการพิจารณาซึ่งจริง ๆ แล้วเรื่องนี้จะเข้าไปผสมผสานกับการเตรียมการผู้สูงอายุเป็นกรณีเร่งด่วนและสำคัญที่ต้องปฏิรูปในปี ๒๕๖๐ ใน ๒๗ วาระ ๔๒ เรื่อง กราบขอบพระคุณทุก ๆ ท่าน สวัสดีครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่หนึ่ง) : เชิญท่านกษิต ภิรมย์ แล้วก็ท่านสุรินทร์ จิรวิเศษณ์ ครับ

นายกษิต ภิรมย์ : ขอบคุณท่านประธานครับ แล้วก็ขอบคุณไปที่คณะกรรมการการด้วย ๒ ประโยค อันแรก ก็อยากจะเสนอให้ทางสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยทำงานกับ ก.พ. เรื่องจะเอาบุคลากรเข้ามา นั่นเป็นเรื่อง

เขาเอาอดีตข้าราชการมาทำงานร่วมกับทางภาคเอกชน แต่ว่าทางกรรมการยังไม่ได้ตอบผม ก็คือผู้มีประสบการณ์ทางภาคเอกชนจะเข้าไปช่วยทางราชการหรืออื่น ๆ ได้หรือไม่ ผมก็อยากจะยกตัวอย่างของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชภัฏมจล แล้วก็มีมหาวิทยาลัยที่อยู่ในต่างจังหวัด รวมทั้งมหาวิทยาลัยที่กรุงเทพฯ ที่มีสาขาในต่างจังหวัดด้วย ผมก็ได้ไปร่วมบรรยาย ผมคิดว่าท่านประธานก็คงได้รับเชิญไปหลายครั้ง แต่ก็มีข้อสังเกตว่า มักจะเป็นหน้าเดิม ๆ เวียนกันไป ในขณะที่เดียวกันผมก็คิดเรื่องระบบการศึกษาของเรา ที่เรียกว่าทวิภาคี ดูอัลซิสเต็ม (Dual System) คราวนี้ก็มีบุคลากรที่เก่งกล้าสามารถจากแวดวงเอกชนเกษียณอายุไปแล้วจะเอาทางภาคเอกชนร่วมเป็นอาจารย์สมทบให้กับมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะที่อยู่ในต่างจังหวัดได้ไหม ไม่อย่างนั้นอาจารย์ที่สอนกันส่วนใหญ่ก็เอาทฤษฎีมา แต่ประสบการณ์ของทางภาคเอกชนน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการที่จะเพิ่มทักษะ แล้วก็องค์ความรู้ให้กับนิสิตนักศึกษา โดยเฉพาะปี ๑ ถึงปี ๔ แล้วตอนนี้ก็เรียนปริญญาโทกันมากมาย ทำให้เป็นระบบได้ไหม กระทรวงศึกษาธิการเข้ามา ที่ประชุมอธิการบดีเข้ามา แล้วที่ประชุมอธิการบดีของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชภัฏมจล เราก็จะได้บุคลากรจากทางภาคเอกชนที่มีประสบการณ์เก่งกล้าสามารถมากมายมาช่วยระบบการศึกษาของเราด้วย ก็อยากจะขอเสนอแล้วอยากจะฟังสักนิดว่าทางท่านกรรมการว่าอย่างไร ขอขอบคุณมากครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านสุรินทร์ จิรวินิชย์ ครับ

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์ : ท่านประธานครับ กระผม สุรินทร์ จิรวินิชย์ สปท. ๑๓๓ ขอนิดเดียวครับ ผมได้อภิปรายไปแล้วว่าพอสูงอายุแล้วสุขภาพก็ไม่ดี ผมก็บอกว่าไม่มีใครรู้ว่าผู้สูงอายุอยู่ที่ไหน อย่างไร ควรจะทำอะไร มันต้องให้ อบท. ที่นี้ถ้าท่านรับว่าใช่ อบท. ไปก็ขอความกรุณาท่านไปทำอะไรอีกหลายอย่างนะครับ -----

แล้วก็ถอยข้าราชการออกมาให้เป็นกฎกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ มาเป็นส่งเสริม เมื่อสักครู๋ ท่านบอกว่าจะให้ สปสช. ผมคิดว่าไม่ตรง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจะดูแลสุขภาพ ผู้สูงอายุได้ดี บวกกับการออกกำลังกายในพื้นที่ซึ่งก็แตกต่างกันไป ก็ขอว่าท่านเห็นด้วยกับผมไหม

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านกรรมาธิการครับ ท่านวิเชียร ชวลิต

นายวิเชียร ชวลิต (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตเรียนที่ท่านซักถามเพิ่มเติมของท่านกษิต ขออนุญาตเรียนว่าก็ยินดีรับข้อแนะนำของท่านในการที่จะนำข้ามกัน ทั้งระหว่างเอกชนกับรัฐเพื่อจะได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันได้นะครับ

อีกส่วนหนึ่งที่ท่านสุรินทร์เรียนซักถาม ผมใช้คำว่า ศพอส. ซึ่ง ศพอส. ตอนนี้ทาง สปสช. ที่ท่านเข้าใจนี้ทำงานร่วมกันกับ ศพอส. อยู่แล้วในการกำหนดพื้นที่ แล้วก็ไปดำเนินการดูแลด้านสุขภาพส่งเสริมการออกกำลังกายอะไรพวกนี้ ดำเนินการร่วมกันอยู่แล้ว โดย ศพอส. นี้ขับเคลื่อนหรือสนับสนุนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พม. เป็นคนดำเนินการ ในลักษณะของการส่งเสริมการจัดตั้ง แล้วก็การขับเคลื่อนการสนับสนุนงบประมาณ การดูแลเรื่องสถานที่และบุคลากรในการช่วยทำงาน ศพอส. ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขออนุญาตกราบเรียนเพิ่มเติม ขอบขอบคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณารายงาน เรื่อง การส่งเสริมการจ้างงานแรงงาน ผู้สูงอายุแล้วนะครับ ก่อนที่จะขอมติจากที่ประชุมผมขอตรวจสอบองค์ประชุมก่อนนะครับ

(นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนทำการตรวจสอบองค์ประชุม)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิแสดงตน โปรดเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : สมาชิกได้ใช้สิทธิแสดงตนครบถ้วนแล้ว ยังมีอีกท่านหนึ่งครับ ท่านอดีต รองนายกรัฐมนตรีชิตชัย ยังมีด้านหลังอีกนะครับ สมาชิกเดินเข้ามา วันนี้มีประชุม

๑๓๑

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

ราชันีพร ๖๔/๒

กรรมาธิการอยู่หลายคณะนะครับ ใช้สิทธิแสดงตนเรียบร้อยหรือยังครับ เจ้าหน้าที่ช่วยดูด้วยครับ ใช้สิทธิครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่แสดงผลครับ จำนวนผู้เข้าประชุม ๑๕๓ ท่าน
ครบองค์ประชุมครับ

เรื่อง

วันที่ 02 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เวลา 14:49

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม

153

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม
เรื่อง การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ (การตรวจสอบองค์ประชุม)

หน้า 1 / 1.519

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
1		พลโท กมล สุภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
2		นายกสินธ์ สารสิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
3		นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
4		นายกษิตศ อาชวคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
5		นายกษิต ภิรมย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
6		นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
7		นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
8		นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
9		พลเรือเอก ไกรวุธ วัฒนธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
10		นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
11		นายเข้มชัย ชูติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
12		พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
13		พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
14		นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
15		พลอากาศเอก คราพิทย์ ภูวธร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
16		หม่อมราชวงศ์จักรกร จิตรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
17		พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
18		นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
19		พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสุก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
20		นายจุมพล สุขมัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
21		นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
22		พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
23		นายเฉลิมพล ประทีปะวนิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
24		นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
25		พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนทรพิพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
26		นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
27		พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
28		นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
29		นายชูชาติ อินสว่าง	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
30		นายชูศักดิ์ เกวี	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
31		พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
32		พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
33		พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
34		นายฐาปนุตร ชมเสวี	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
35		พลเอก จูติวัจน์ กำลังเอก	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
36		นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
37		พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
38		พันตำรวจเอก ณรัชต์ เศวตนันทน์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
39		นายดำรงค์ พิเดช	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
40		ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
41		นายดุสิต ลีลาภทรพันธุ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
42		นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
43		นายตระกูล วินิจนัยภาค	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
44		พลตำรวจโท ดรีทศ รณฤทธิ์วิชัย	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
45		นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
46		พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
47		พลอากาศเอก ทวีเดช อังคุสิงห์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
48		พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
49		นายธเนศพล ธนบุญวัฒน์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
50		ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
51		พลเอก ธวัช จารุกุล	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
52		นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
53		นายธวัชชัย พักอังกฤษ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
54		นายธำนิษฐ์ ณะเฒ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
55		พลตำรวจโท ธีรจิตร อุดมะ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
56		พลอากาศเอก ธีระภาพ เสนะวงษ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
57		พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
58		นางนรรัตน์ พิมพ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
59		นายนิกร จำนง	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
60		นางนินนาท ชลิตานนท์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
61		นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
62		นายบัญชา ปรมีศนาภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
63		พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
64		นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
65		พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
66		นางประภา เหนระกุล ศรีนวลนัฒ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
67		นายประมนต์ สุธีวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
68		ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
69		นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
70		นายปรีชา บุตรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
71		นางปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
72		นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
73		นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาทุกา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
74		นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
75		นายพงศ์ศักดิ์ รัฐ เสมสันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
76		นายพนม ศรีศิลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
77		นายพรชัย ตระกูลวรานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
78		คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
79		พลเอก พหล สง่าเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
80		พลเอก พอพล มณีรินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
81		พลเรือเอก พระจันทร ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
82		พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
83		นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
84		พลเอก ภิรมย์ แก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
85		พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
86		นายมนู เลียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
87		นางมิ่งขวัญ วิทยาธัญชาติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
88		นางเมธิณี เทพมณี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
89		พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
90		พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
91		นางรวีวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
92		นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
93		พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
94		พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
95		นายเลิศปัญญา บุรณบัณฑิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
96		พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
97		นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
98		พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
99		นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
100		พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
101		นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
102		นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
103		พลเอก วัฒนา สรรพานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
104		พลอากาศเอก วัธน มณีนิย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
105		นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
106		นายวันชัย สอนศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
107		นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
108		พลเอก วิชิต ยาทิพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
109		นายวิเชียร ขวาลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
110		นายวินัย ดะห์ลัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
111		นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
112		นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
113		นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
114		พลเอก วุฒินันท์ ลีลายุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
115		นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
116		นายศิริชัย ไหม้งาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
117		นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
118		พลเรือเอก สติรพันธุ์ เกยานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
119		นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
120		นายสมชาย พุฒิกัลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
121		พลโท สมชาย ล้นประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
122		นายสมเดช นิลพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
123		นายสมพงษ์ สระกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
124		นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
125		พลเอก สราวุธ ชลออยู่	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
126		นายสันตศักรย์ จรุงนงามพิเชษฐ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
127		พลตรี สิริวัตร นาคทอง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
128		นายสุชน ชาลีเครือ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
129		พันเอก สุชาติ จันทร์โชติกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
130		นายสุนชัย คำณูณเศรษฐ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
131		นายสุรชัย ดนัยตั้งตระกูล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
132		นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
133		พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
134		นายเสรี สุวรรณภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
135		นายเสรี อติภัทระ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
136		นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
137		พลอากาศเอก อนาวิน อิมมัยรัตน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
138		พลเรือเอก อนุทัย รัตตะรังสี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
139		นายอนุสร จิรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
140		นายอนุสิทธิ์ คุณากร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
141		นายอภิชาติ จงสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
142		พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
143		นายอภิรักษ์ ชื้อธนาวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
144		นางอรมน ททรัพย์วิธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
145		นายอรุณ จิรชวาลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
146		นายอลงกรณ์ พลบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
147		ศาสตราจารย์อัครา ศานติศาสตร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
148		นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
149		นายอัปดุลฮาลิม มินฮาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
150		พลตำรวจโท อาจัน โชติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
151		พลตำรวจโท อำนวย นิยมมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
152		นายอุทัย เลาหิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
153		พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

1. นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง
2. นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง

๑๓๒

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

รัชนีพร ๖๔/๓

ต่อไปผมจะขอมติจากที่ประชุมว่าจะเห็นชอบกับรายงาน เรื่อง การส่งเสริม
การจ้างงานแรงงานผู้สูงอายุหรือไม่ ซึ่งหากเห็นชอบ คณะกรรมาธิการจะได้นำความคิดเห็น
และข้อเสนอแนะของสมาชิกไปปรับปรุงก่อนที่จะส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
ดำเนินการต่อไปนะครับ ต่อไปเป็นการลงมติตามข้อบังคับ ข้อ ๖๐ ขอเชิญท่านสมาชิก
ใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน

(นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : ผู้ใดเห็นชอบ โปรดกดปุ่มเห็นด้วย ผู้ใดไม่เห็นชอบ โปรดกดปุ่มไม่เห็นด้วย
ผู้ใดเห็นว่าควรงดออกเสียง โปรดกดปุ่มงดออกเสียง ขอเชิญใช้สิทธิครับ

(สมาชิกทำการเลียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : มีสมาชิกท่านใดที่ยังไม่ได้ใช้สิทธิไหมครับ ถ้าไม่มี ก็เป็นอันว่าได้ใช้สิทธิ
ครบถ้วน ขอปิดการลงคะแนน ขอทราบผลการลงคะแนน ผลของการลงคะแนนเป็นดังนี้
จำนวนผู้เข้าประชุม ๑๕๕ เห็นด้วย ๑๕๒ ไม่เห็นด้วย ๑ งดออกเสียง ๒ ไม่ลงคะแนนเสียง
ไม่มี ไม่ทราบว่ากดผิดหรือเปล่าครับ

เรื่อง

วันที่ 02 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เวลา 14:50

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 155

เห็นด้วย 152

ไม่เห็นด้วย 1

งดออกเสียง 2

ไม่ลงคะแนนเสียง 0

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม
เรื่อง การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ
เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการ
นำความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกฯ ไปปรับปรุงก่อน
ส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

หน้า 1 / 1.520

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
1	1	พลโท กมล สุวภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
2	4	นายกิลนัท สารสิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
3	5	นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
4	6	นายกษิตศ อาชวคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
5	7	นายกษิต ภิรมย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
6	8	นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
7	10	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
8	11	นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
9	13	พลเรือเอก ไกรฐ วัฒนธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
10	14	นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
11	16	นายเข้มชัย ชูติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
12	17	พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
13	19	พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
14	20	นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
15	21	พลอากาศเอก คราธิพัทธ์ ภูธร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
16	24	หม่อมราชวงศ์จักรกร จิตรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
17	25	พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
18	26	นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
19	28	พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสฤณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
20	29	นายจุมล สุขมัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
21	30	นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
22	31	พลอากาศตรี เจริมชัย เครืองาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
23	32	นายเฉลิมพล ประทีปวงนิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
24	33	นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
25	34	พลเรือเอก ชนินทร์ ชูณหรัษ์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
26	37	นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
27	39	พลตำรวจเอก ชิดชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
28	40	นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
29	41	นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
30	42	นายชูศักดิ์ เกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
31	43	พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
32	44	พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
33	45	พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
34	46	นายฐาปนุตร ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
35	47	พลเอก จูติวัจน์ กำลังเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
36	48	นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
37	49	พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
38	50	พันตำรวจเอก ณรัชต์ เศวตนันทน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
39	52	นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
40	53	ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
41	54	นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
42	56	นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
43	57	นายตระกูล วินิจนัยภาค	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
44	58	พลตำรวจโท ตรีนุช รัตนวิชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
45	59	นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
46	60	พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
47	62	พลอากาศเอก ทวีเดช อังคุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
48	67	พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
49	68	นายธเนศพล ธนบุญวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
50	69	ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญมัตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
51	70	พลเอก ธวัช จารุกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
52	71	นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
53	72	นายธวัชชัย พักอังกูร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
54	74	นายธานินทร์ ณะเอน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
55	75	พลตำรวจโท วีระจิตร อุตมะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
56	76	พลอากาศเอก วีระภาพ เสนะวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
57	77	พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
58	78	นางนรรัตน์ พิมเสน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
59	79	นายนิกร จำนง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
60	80	นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
61	82	นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
62	83	นายบัญชา ปรมีศณารณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
63	84	พลโท บัญชา สิทธีวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
64	85	นางเบญจวรรณ สว่างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
65	86	พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
66	87	นางประภา เทตระกุล ศรีนวลนัด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
67	89	นายประมนต์ สุธีวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
68	90	ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
69	92	นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
70	94	นายปรีชา บุตรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
71	96	นางปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	ไม่เห็นด้วย
72	97	นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
73	98	นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาทุกา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
74	99	นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
75	101	นายพงศ์ศักดิ์ฐ์ เสมสันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
76	102	นายพนม ศรีศิลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
77	103	นายพรชัย ตระกูลวรานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
78	104	คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
79	106	พลเอก พหล สว่างเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
80	107	พลเอก พอพล มณีรินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
81	108	พลเรือเอก พระจันทร ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
82	109	พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
83	111	นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
84	112	พลเอก ภิญโญ แก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
85	113	พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
86	115	นายมนู เลียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
87	116	นางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
88	117	นางเมธินี เทพมณี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
89	118	พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
90	119	พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
91	121	นางรวิวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
92	122	นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
93	123	พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
94	124	พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
95	125	นายเลิศปัญญา บุณยบัณฑิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
96	126	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
97	127	นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
98	128	พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
99	129	นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
100	130	พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
101	131	นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
102	132	พลโท วราห์ บุญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
103	133	นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
104	134	พลเอก วัฒนา สรรพานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
105	135	พลอากาศเอก วัจน มณีนิยม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
106	136	นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
107	137	นายวันชัย สอนศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
108	138	นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
109	139	พลเอก วิชิต ยาทิพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
110	140	นายวิเชียร ขวาลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
111	143	นายวินัย ดะห์ลัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
112	144	นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
113	146	นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
114	147	นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
115	148	พลเอก วุฒินันท์ ลีลายุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
116	151	นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
117	152	นายศิริชัย ไม้งาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
118	153	นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
119	154	พลเรือเอก สติรพันธุ์ เกยานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
120	156	นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
121	158	นายสมชาย พฤตมิกัลป์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
122	159	พลโท สมชาย ล้นประเสริฐ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
123	160	นายสมเดช นิลพันธุ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
124	161	นายสมพงษ์ สระกวี	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
125	162	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
126	163	พลเอก สราวุธ ชลอยุธยา	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
127	165	นายสังคีต พิริยะรังสรรค์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
128	166	นายสันตศักดิ์ จรุงงามพิเชษฐ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
129	167	พลตรี สิริวัตร นาคทอง	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
130	168	นายสุชน ชาลีเครือ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
131	169	พันเอก สุชาติ จันทร์โชติกุล	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
132	170	นายสุนชัย คำคุณเศรษฐ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
133	171	นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
134	173	นายสุรินทร์ จิรวินิจ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
135	176	พลตำรวจเอก สุวิระ ทองเมตตา	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
136	177	นายเสรี สุวรรณภานนท์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
137	178	นายเสรี อติภักตะ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
138	179	นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
139	180	พลอากาศเอก อนาวิน ภิรมย์รัตน์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
140	181	พลเรือเอก อนุทัย รัตตะรังสี	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
141	182	นายอนุสร จีรพงศ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
142	183	นายอนุสิทธิ์ คุณากร	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
143	184	นายอภิชาติ จงสกุล	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
144	185	พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
145	186	นายอภิรักษ์ ชื่นธามวงศ์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
146	188	นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
147	189	นายอรุณ จิรขวาลา	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
148	190	นายอลงกรณ์ พลบุตร	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
149	191	ศาสตราจารย์อัครา ศานติศาสน์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
150	192	นายอัศวินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
151	193	นายอัปดุลฮาลิม มินซาร์	สมาชิกเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
152	195	พลตำรวจโท อาจิณ โชติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
153	197	พลตำรวจโท อำนวย นิยมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
154	199	นายอุทัย เลาหิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
155	200	พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

1. นายอลงกรณ์ พลบุตร	รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง
2. นางสาวลย์รัตน์ ศรีอรุณ	รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง

๑๓๓

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

รัชนีพร ๖๔/๔

แสดงว่าที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เรื่อง การส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุแล้วนะครับ จบการพิจารณารายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ขอขอบคุณคณะกรรมการและผู้มาชี้แจงนะครับ ยังไม่จบการประชุมนะครับ

- ๖๕/๑

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่ ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ

การหารือของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ สมาชิกท่านใดมีความประสงค์จะขอหารือต่อที่ประชุมหรือไม่ครับ ถ้ามีขอเชิญ ขอเชิญท่านกษิต ภิรมย์ ครับ รบกวนท่านนัดหนึ่ง เผอิญให้ไมโครโฟนตรงกับการพูดครับ ไมโครโฟนมันห่าง

นายกษิต ภิรมย์ : ขอบคุณมากครับท่านประธาน ผม กษิต ภิรมย์ สมาชิก สปท. เบอร์ ๗ เรื่องเดียวครับ คือท่านประธาน เราพูดกันมากในที่ประชุมนี้เรื่อง ๔.๐ เรื่องสมาร์ทซิตี้ (Smart City) เรื่องครีเอทีฟอีโคโนมี (Creative Economy) ซึ่งทั้งหมดเป็นเรื่องเกี่ยวกับดิจิทัล ตอนนี้ก็มีเรื่องที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลกแล้วก็กระทบกระเทือนต่อทุกคนในเรื่องของการสัญจรไปมาคือระบบแท็กซี่อุเบอร์ (Uber) หรือว่าแกร็บ (Grab) ในขณะเดียวกันทุกคนก็เหนื่อยหน่ายกับตอนสี่โมงเย็น จะขึ้นแท็กซี่ธรรมดาที่มักจะไม่ประสบความสำเร็จ แล้วผมก็ยังไม่ทราบ ณ วันนี้ว่าทางกระทรวงคมนาคม หรือว่าทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการดำเนินการอย่างใดที่จะเร่งให้มีกฎเกณฑ์ระเบียบที่จะรองรับกับสิ่งที่เป็นความทันสมัยของการขนส่งมวลชนโดยระบบแท็กซี่ที่เรียกว่า อุเบอร์ (Uber) และแกร็บ (Grab) แล้วก็จะอยากจะขอฝากท่านประธานว่าจะนำปรึกษากันในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไหมครับว่ากรรมการหนึ่งใดจะประสานกับรัฐบาลเร่งเรื่องนี้ให้เป็นระบบ คืออุเบอร์ (Uber) กับแกร็บ (Grab) ก็ต้องขยายตัวไปเรื่อย ๆ แล้วก็ได้รับการตอบสนองจากผู้ใช้บริการที่ดี แต่ก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับแท็กซี่ซึ่งแยกออกมาเป็น ๒ ประเภท คือคนขับแท็กซี่ที่เขาเป็นเจ้าของรถของตนเองกลุ่มหนึ่งกับอันที่ ๒ แท็กซี่ที่ต้องเช่าจากเจ้าแก่ ให้ทั้ง ๒ ส่วนนี้มีระบบที่สามารถจะแข่งขันกับอุเบอร์ (Uber) และแกร็บ (Grab) ได้หรือไม่ จะทำอย่างไรเพื่อให้เขาอยู่รอดได้ อันนี้เป็นเรื่องที่สำคัญไม่อย่างนั้นก็จะเป็นเรื่องของระบบร้านสะดวกซื้อ ทำให้คนยากคนจนเข็นรถก๋วยเตี๋ยวสู้กันไม่ไหวก็ต้องมีการวางระเบียบอะไรเพื่อให้อยู่กันอย่างสมานฉันท์แล้วทุกคนก็มีความเจริญฉันใดฉันนั้น ระบบของอุเบอร์ (Uber) กับแกร็บ (Grab) เป็นเรื่องที่มาจากบริษัทข้ามชาติ มัลติเนชันนัล (Multi-National) แต่ก็ยังเป็นระบบที่คนทั่ว ๆ ไปยอมรับแล้วก็อยากจะใช้

แต่ก็ไม่อยากจะเห็นว่าแท็กซี่ที่เป็นเจ้าของหรือเป็นของเค้าแก่นั้นสูญพันธุ์ ยังอยู่ในวิสัยที่จะมีการพัฒนาปรับปรุง แต่ว่ากระทรวงคมนาคมก็ดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ดี หรือจะ กทม. ต้องเร่งดำเนินการแล้วครับ ไม่ใช่ปล่อยให้เรื่องตื้อบ่อง ๆ ไปแบบนี้ จะได้มีระบบ แล้วเราจะได้เป็นเมืองที่เรียกว่าสมาร์ทซิตี้ (Smart City) อย่างสมบูรณ์แบบแล้วเดินทางก็ปลอดภัย การใช้รถก็ไม่ถูกข่มขืน ไม่ถูกจี๋ อันนี้ก็เป็นข่าวที่น่าสลด กระทบกระเทือนต่อภาพลักษณ์ภาพพจน์ของคนไทย ของประเทศไทยต่อการท่องเที่ยวต่าง ๆ เพราะฉะนั้นเรื่องการบริการของแท็กซี่ให้เป็นระบบตรวจสอบได้ต่าง ๆ เหล่านี้ขอถือว่าเป็นเรื่องเร่งด่วน ขอเสนอท่านประธาน ขอบคุณมากครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณข้อหารือที่เป็นประโยชน์และทันสมัยมาก จะนำไปรายงานในวิป (Whip) เพื่อที่จะให้กรรมการเขานำเสนอ แต่มีประเด็นหนึ่งที่ยากเรียนท่านว่า ในกรณีนี้เราได้มีการขับเคลื่อนการปฏิรูปที่ติดตามไป ก็คือส่วนแท็กซี่โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ก็มีทั้งแท็กซี่ที่เป็นเจ้าของเองกับแท็กซี่เป็นอยู่ ผมเองได้ประชุมกับประธานสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ซึ่งในส่วนนั้นก็มีสหกรณ์บริการก็คือสหกรณ์แท็กซี่เป็นส่วนใหญ่นั่นแหละครับ อาจจะกล่าวได้ว่ากินพื้นที่ส่วนใหญ่การบริการของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ก็จะส่งเสริมในการที่จะพัฒนาโดยใช้แอปพลิเคชัน (Application) แบบเดียวกับอุเบอร์ (Uber) หรือว่าแกร็บ (Grab) อุเบอร์ (Uber) มีปัญหาไม่ใช่เฉพาะประเด็นเรื่องที่เราจะเปิดบริการ อะไรเป็นประโยชน์ของประชาชนก็ต้องเปิดให้บริการ เพียงแต่ว่าปัญหาคือ ๑. เรื่องของกฎหมายขนส่งทางบก การขนส่งสาธารณะจะต้องมีใบอนุญาตเป็นการเฉพาะ กับ ๒. คือเรื่องระบบภาษี ก็เหมือนอาลีบาบา (Alibaba) เหมือนอื่น ๆ คือมาได้ประโยชน์จากที่นี่ -----

แต่ว่าตั้งบริษัทอยู่ในเนเธอร์แลนด์อย่างนี้เป็นต้น โดยที่ไม่เสียภาษีเลย อันนี้ถือเป็นการเอาเปรียบประเทศไทยอย่างยิ่ง ดังนั้นเรื่องของการปฏิรูปดิจิทัลอีโคโนมี (Digital Economy) ของเรามีมิติเรื่องของแท็กเซชัน (Taxation) ระบบภาษีที่ต้องเป็นธรรมด้วยแล้วเป็นการเจรจาระหว่างประเทศ ซึ่งเสียหาย ท่านพ้นจากการเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ไม่อย่างนั้นจะมอบหมายให้ไปเจรจา แต่ในอนาคตก็จะกลับมาเป็นก็หวังว่าท่านจะได้เข้ามาเป็น เพื่อผมจะไปเป็นผู้ช่วยเหมือนสมัยที่ท่านเคยมอบหมายให้ผมเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เพราะฉะนั้นนี่คือความคับหน้า เราไม่นิ่งนอนใจ การปฏิรูปของเราขับเคลื่อนลงไปถึงองค์กรเครือข่ายคือสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และตัวประธานชุมนุมสหกรณ์บริการ คุณวิฑูรย์ แนวพานิช กำลังทำงานและกำลังให้พวกที่เขามีความก้าวหน้าในเรื่องของการทำดิจิทัลก็คือสมาคมการพัฒนาซอฟต์แวร์ (Software) และแอปพลิเคชัน (Application) จะให้เข้าไปช่วย ส่วนแกร็บ (Grab) มาตั้งในประเทศไทยเป็นบริษัทไทยร่วมลงทุน ก็มีลักษณะเดียวกัน แต่เสียภาษีในประเทศไทย ท่านเห็นไหมครับ ระหว่าง ๒ บริการที่เหมือนกัน อุเบอร์ (Uber) ไม่เสียภาษี แต่แกร็บ (Grab) เสียภาษี แต่เรามีสหกรณ์บริการก็ต้องส่งเสริม นี่คือแนวปฏิรูปประเทศของเราขณะนี้ ทีนี้เราเชิญตัวจริงครับ ท่านอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ประธานชมรมไทยปลอดภัย เชิญท่านนิกร จำนง ครับ

นายนิกร จำนง : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม นิกร จำนง ในฐานะเป็นอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม อาจจะเรียนว่าเรื่องนี้ดูเหมือนเป็นเรื่องเล็ก ๆ แต่ว่าเป็นเรื่องใหญ่ที่มีความเกี่ยวพันกัน เดิมผมเคยเห็นว่าแท็กซี่ในกรุงเทพฯ เยอะ มีครั้งหนึ่งที่ผมแก้ปัญหาเรื่องรถติดๆ ก็คือว่ามีอยู่ ๑๐,๐๐๐ คัน มีปัญหาว่าเก็บค่าเช่าเขาแพงมาก ผมก็เลยเสนอว่าให้เพิ่มขึ้นมา ตอนนั้นสู้กับสหกรณ์ค่อนข้างรุนแรงเพราะว่ามาให้เขาคือเราเสนอให้มีขึ้นมาเป็นภาคเอกชน คือเอกชนมาเป็นเจ้าของได้เพื่อจะได้เข้าไป ได้มาอีก ๒,๕๐๐ คันเป็นสีเขียวอ่อน ผมทำก็แก้ปัญหาตรงนั้นไปได้ เพราะแท็กซี่กลับด้านกันตรงนั้นผมเห็นว่าไม่พอ แท็กซี่ในยุคนั้นผมมีความเห็นว่าเยอะจนเกินไป เพราะถ้าเราไปจอดรออยู่ตามไฟแดงตอนเที่ยงคืนท่านประธานลองดูก็ได้ รอบ ๆ เราจะมีแต่แท็กซี่ทั้งนั้น ทีนี้เป็นการเวสต์ (Waste) เป็นการสูญเสียมาก เพราะว่ามันก็ดี เราก็ซื้อ รถแท็กซี่เราก็ซื้อเหมือนกัน เคยคิดจะลองดูว่าเพื่อจะได้อยู่กันได้อีกก็ลองกำหนดจำนวนดู ปรากฏว่า

ทางคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไม่เห็นด้วยเพราะว่าจะมีปัญหา กับผู้ที่ทำแท้งก็อยู่จนเรามีหลายอย่างและมีอยู่มาก คือไม่มีลิมิต (Limit) พอมาตอนหลังก็มี ปัญหาเรื่องการไม่จอดรับผู้โดยสาร ดังนั้นคนที่อยู่ในวงการแท้งก็ขึ้นเยอะมาก ประชาชนเอง ชอบที่จะใช้สิ่งที่เรียกมาแล้วก็เป็นรถใหม่ ระบบใหม่ ก็จะช่วยให้ ดังนั้นจุดตรงนี้เอง ต้องคุยกันหลายคำ แล้วก็ยังมีคนที่สวมมาบอกว่าเรียกมาแล้วก็มา ความปลอดภัยจะอยู่ที่ไหน ท่านประธานพูดถึงภานี้เป็นประเด็น แล้วสัมปทานที่เขาอยู่เราไปทับเขา เขาจะอยู่ไม่ได้ กลุ่มตรงนี้เราจะดูแลคนในวงการที่ขับรถแท้งก็กันอย่างนี้ คือต้องคิด เป็นระบบ ผมเสนออย่างนี้ครับ เรื่องนี้คงต้องคุยกัน แล้วทางแท้งก็เอง ทางกรรมการขนส่ง ทางบกเองก็ต้องรีบเคลียร์ (Clear) เพราะว่าเราสร้างสิ่งใหม่ไม่ได้ แต่ว่าสิ่งเก่าเราจะจูน (Tune) กันอย่างไร ก็คิดว่าเรื่องนี้อยากจะฝากว่าถ้าเข้าในวิป (Whip) ก็ให้ท่านเสรี สุวรรณภานนท์ ท่านเป็นประธานอนุกรรมการในชุดโรดเซฟตี้ (Road Safety) เคยทำเรื่องนี้คือการจราจร เมืองใหญ่ ปัญหาแท้งก็ตรงนี้เป็นกับเมืองใหญ่เท่านั้น เมืองเล็ก ๆ ไม่เป็น ดังนั้นให้ท่านลอง ไปตามประธาน เพราะว่าภาคีเดิมกรรมการขนส่งทางบกก็อยู่ในกรรมการอยู่แล้ว สนข. ก็อยู่อยู่แล้วก็มาคุยกัน แล้วรายละเอียดที่เสนอไปที่รัฐบาลก็พอมืออยู่แล้ว รวบรวม ประเด็นแล้วนำมาชี้แจงในที่ประชุมอีกสักครั้งผ่านท่านประธานก็ได้ ก็คิดว่าตรงเป้า เพราะท่านเคยศึกษาเรื่องนี้อยู่ การจราจรเมืองใหญ่ ท่านเสรี สุวรรณภานนท์ ผมจะไปช่วย อีกแรงหนึ่งก็คิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณข้อเสนอครับ เราจะมีแท้งไฟฟ้าแล้วครับ เชิญท่านดุสิต เครื่องาม

ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องาม : กราบเรียนท่านประธานครับ กระผม ดุสิต เครื่องาม เลขที่ ๕๓ สืบเนื่องจากที่ผมได้เรียนนำเสนอเมื่อวานนี้ที่นำเสนอว่าในเว็บไซต์ (Web Site) ของ สปท. -----

ซึ่งอยู่ในพาร์เลียมেন্ট ดอต จีโอ ดอต ทีเอช (Parliament.go.th) น่าจะมีรายงานผลงานที่ สปท. เราได้นำเสนอ ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอไปยังรัฐบาลแล้ว เมื่อเข้าก็ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐสภา ต้องขอขอบคุณว่าเรื่องที่ผมนำเสนอได้อยู่ในเว็บไซต์ (Web Site) ของรัฐสภาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็ต้องขอกราบเรียนชมเชยมาอีกครั้งหนึ่ง ถ้าเราเปิดเข้าไปในพาร์เลียมেন্ট ดอต จีโอ ดอต ทีเอช (Parliament.go.th) ลงไปข้างล่างลึก ๆ หน่อยจะมีหัวข้อคำว่า ติดตาม สปท. พอติดตามปั๊บ บางทีผมมีความรู้สึกที่ไม่รู้ติดตามไปทำไม ก็น่าจะเปลี่ยนหัวข้อได้ครับท่านประธาน เป็นผลงานก็ได้ ผลงานของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คำว่า ผลงาน น่าจะจูงใจมากกว่า คำว่า ติดตาม รู้สึกไม่ค่อยแน่ใจว่าจะติดตามได้อย่างไร เอาเป็นว่าถ้าคลิก (Click) เข้าไปดูล่าง ๆ ของเว็บไซต์ (Web Site) หน้านั้นแล้วก็จะเจอคำว่า ติดตามสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ก็จะมีให้เลือกเยอะแยะมากมายครับท่านประธาน มีทั้งรายงานที่นำเสนอนายกรัฐมนตรีแล้ว มีทั้งรวบรวมเข้าเล่มผลงาน สปท. ๖ เดือนแรก ครั้งที่ ๑ ก็มีแล้ว ๖ เดือนถัดมา ครั้งที่ ๒ ก็มีแล้ว ก็ต้องขอกราบเรียนชื่นชมด้วย เมื่อเป็นดังนี้ครับท่านประธาน ผมก็เลยได้ความคิดเพิ่มมาอีกหนึ่งในเมื่อเราสามารถที่จะขึ้นเว็บไซต์ (Web Site) เป็นตัวไฟล์พีดีเอฟ (File PDF) คือเป็นรายงานที่แต่ละกรรมาธิการได้นำเสนอแล้ว ถ้าอย่างนั้นก็อาจจะใส่วิดีโอ (Video) จะได้หรือไม่ วิดีโอ (Video) ที่กรรมาธิการแต่ละคณะได้รายงานไปแล้วในแต่ละเรื่อง ถ้ามีวิดีโอ (Video) ด้วยก็จะทำให้เป็นการเผยแพร่กิจกรรมของ สปท. ได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอีกระดับหนึ่ง ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณในข้อหารือครับ เชิญท่านเสรี สุวรรณภานนท์ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม เสรี สุวรรณภานนท์ ผมขอรับเรื่องที่ท่านนิกร จ่านอง ได้เสนอเมื่อสักครู่นี้ แล้วจะนำไปปรึกษาในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอีกครั้งหนึ่งครับ ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านเสรีครับ เพราะในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศมีประธานกรรมการทุกคณะ และท่านเสรีก็เป็นหลักอยู่ในนั้นด้วย ขอเชิญท่าน พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์

พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ : กราบเรียนท่านประธานครับ พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศครับ ญัตติ ข้อเสนอ ข้อเสนอ ท่านกษิต ภิรมย์ รวมทั้งท่านนิกร ขอเรียนว่าในเรื่องภาษีที่บริษัทอุเบอร์ (Uber) มีการชำระผ่านบัตรเครดิตซึ่งมีสถานประกอบการอยู่ในต่างประเทศ ฉะนั้นทางหน่วยงานเก็บภาษีของไทย ก็คือกรมสรรพากรไม่สามารถเรียกเก็บได้ ทางออกเรื่องนี้ปรากฏอยู่ในรายงานของ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนครับ เราเสนอให้ กรมสรรพากรแก้ประมวลรัษฎากร ขยายคำว่า ผู้ประกอบการ ให้ครอบคลุมถึงผู้ประกอบการ ที่อยู่ในต่างประเทศ มีการตีความว่าเซิร์ฟเวอร์ (Server) อยู่ในต่างประเทศ ซึ่งจากการศึกษา ของคณะกรรมการ เราพบว่าบริษัทเหล่านี้มาตั้งซีดีเอ็น (CDN) หรือแคชชิงเซิร์ฟเวอร์ (Caching Server) ในประเทศไทย ฉะนั้นธุรกรรมทั้งหลายเกิดในประเทศไทย เพียงแต่ว่า อาศัยเซิร์ฟเวอร์ (Server) ต่างประเทศเพื่อหลบเลี่ยงกฎหมายในเรื่องประมวลรัษฎากร ในเรื่องสถานประกอบการ และเซิร์ฟเวอร์ (Server) อยู่ต่างประเทศ ซึ่งเมื่อสักครู่ก่อนเข้ามา ห้องประชุม ผมได้เชิญสรรพากรมาหารือและให้ข้อมูลว่าตามรายงานของคณะกรรมการ ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ในเรื่องการจัดเก็บภาษีกับบริษัท ที่อยู่นอกประเทศ ทางสรรพากรอยู่ระหว่างดำเนินการร่างประมวลรัษฎากร ขยายคำว่า ผู้ประกอบการ ให้ครอบคลุมผู้ประกอบการที่อยู่ในต่างประเทศ และได้รับข้อเสนอของ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนในเรื่องแคชชิง เซิร์ฟเวอร์ (Caching Server) ให้อยู่ในข่ายเป็นสถานประกอบการในประเทศไทย ซึ่งตรงนี้ จะเป็นการแก้ไขปัญหาย่างที่ท่านกษิต ภิรมย์ ท่านนิกรได้หารือ ก็เชื่อว่าการขับเคลื่อนเรื่องนี้ เป็นผลงานจากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและกรมสรรพากรได้รับไปดำเนินการแล้ว มีการขับเคลื่อนแล้วครับ กราบเรียนท่านประธานครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านกษิต ภิรมย์ อีกครั้งครับ

นายกษิต ภิรมย์ : คงจะเสียเวลาอีก ๒-๓ นาทีครับท่านประธาน ผม กษิตครับ เพื่อช่วยกันคิดช่วยกันทำนะครับ ทุกคนที่ขึ้นรถอุเบอร์ (Uber) หรือว่าแกร็บ (Grab) นั้น ไม่ได้จ่ายเงินสด เป็นเครดิตหักจากธนาคาร ก็อยากจะฝากท่านประธานพูดกับกรมสรรพากร ว่าทำไมไม่หักจากรายได้ของผู้ขับเป็นภาษีวิเอที (VAT) ๗ เปอร์เซ็นต์ได้หรือไม่ ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่ง และให้คนที่เขาอยู่ในกระบวนการของอุเบอร์ (Uber) ไปตกลงกับ บริษัทแม่เอง นั่นเป็นช่องทางหนึ่ง ผมอยากจะเสนอเป็นข้อคิดเพื่อจะดำเนินการ ส่วนอันที่ ๒ ก็ต้องเช็ค (Check) ด้วยว่าอุเบอร์ (Uber) นั้นเขาใช้บริษัทแม่ที่สหรัฐอเมริกาหรือว่าเขาอาจจะมีบริษัทที่เป็นแม่ย่อยอยู่ที่ฮ่องกงหรือสิงคโปร์ เราก็ต้องไปเช็ค (Check) ว่าจะป็น ฮ่องกงก็ดี สิงคโปร์ หรือสหรัฐอเมริกาก็ดี รัฐบาลของเขามีข้อตกลงว่าด้วยการยกเว้นภาษีซ้อน อดวอยแดนซ์ ออฟ ดับเบิล แท็กเซชัน (Avoidance of Double Taxation) หรือเปล่า ถ้าเผื่อมีก็ต้องเจรจากันได้ว่าระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสหรัฐอเมริกา กระทรวงการคลัง ทั้งสอง แล้วก็ต้องมาดูว่าในกรณีนี้อุเบอร์ (Uber) อย่างไรรู้ก็ต้องเสียภาษีที่ต้นประเทศ เช่นสหรัฐอเมริกาใช่หรือไม่ เขาต้องเสียที่ไหนสักแห่งหนึ่ง แล้วจะหักลบกลบหนี้อะไร กับเราอย่างไรก็เป็นเรื่องที่จะต้องทำ และประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้บางทีหน่วยงาน ในกระทรวงการคลังทำอะไรผมคิดว่าไม่เสียหลายที่จะเอาเรื่องเหล่านี้มาเล่าสู่กันฟัง ใน สปท. ด้วย เพราะเรากำลังปฏิรูปทุกเรื่อง และบางครั้งบางคราวหน่วยข้าราชการประจำ หรือฝ่ายบริหารทำไปเราก็คิดว่าเขายังไม่ได้ทำ พอมาอภิปรายกันที่นี้ก็บอกว่าทำแล้ว ไหน ๆ จะทำอยู่แล้วและเกี่ยวกับการปฏิรูประบบภาษี การทำธุรกิจระหว่างประเทศทั้งหมด ก็เป็นระยะ ๆ ขอความกรุณามาแจ้งให้เราทราบ ตอนแรก ๆ ก็บอกว่าจะมีมีสเตอร์รีฟอร์ม (Mr. Reform) ประจำกระทรวง ทบวง กรม ก็ยังไม่เห็นมาสักคนที่นี่ ก็มาบอกสี่ว่ากระทรวง ของคุณทำอะไร แล้วก็ไปด้วยสปิริต (Spirit) ร่วมกันคิดร่วมกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา เร่งกันในการที่จะขจัดปัญหา แล้วก็วางประเทศให้เป็นดิจิทัลคันทรี (Digital Country) ให้เป็นเรื่องเป็นราวกันได้ ไม่อย่างนั้นก็พูดกันลอยอยู่ในอากาศ ผมก็ขอวิงวอนหลายครั้งแล้ว ว่าอะไรที่เกิดขึ้นและสำคัญ ๆ แล้วก็โยงกับคณะกรรมการต่าง ๆ ขอให้ทางฝ่ายบริหาร เอาเรื่องมาเล่ากันฟังไม่เป็นการเพียงพอที่ทางฝ่ายรัฐบาลเชิญท่านประธาน รองประธาน

หรือประธานกรรมการไปประชุมกันที่ทำเนียบรัฐบาล เพราะก็ว่ากัน ๑๐ คน ๒๐ คน พวกผมนั่งอยู่ที่นี้อีก ๒๐๐ คน ก็อยากจะรู้ด้วยจะได้ช่วยกันคิดแล้วก็ปฏิรูปประเทศไทย ขอบันนิตเดียวครับ แต่คิดว่าเป็นข้อบ่งชี้ที่ค่อนข้างจะสร้างสรรค์ ขอบคุณมากครับท่านประธาน

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : รับดำเนินการครับ ท่านเสรี เดี่ยวเลิกประชุมแล้วผมมีแฟ้มการศึกษาสิ่งที่ท่านกษิตได้พูดถึงเรื่องการดำเนินการของอุเบอร (Uber) ก็ดี ของแกร็บ (Grab) ก็ดี โดยเฉพาะในประเด็นที่ท่านพูดถึงคือเรื่องของการเป็นสถานประกอบการ เรื่องของการเสียภาษี และอื่น ๆ ค่อนข้างจะละเอียดทีเดียว ส่วนเรื่องข้อหาหรือของท่านดุสิตที่ติดตามมาถึงสัปดาห์นี้ เกี่ยวกับเรื่องของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยผ่านเว็บไซต์ (Web Site) ของรัฐสภา ในส่วนผลการดำเนินการของ สปท. ก็ดำเนินการ ก็ต้องขอบคุณทางเลขาธิการและเจ้าหน้าที่ ขณะเดียวกันเรามีเว็บไซต์ (Web Site) ที่เชื่อมกับตัวเว็บไซต์ (Web Site) แม้ ก็คือเว็บไซต์ (Web Site) ของรัฐสภา ก็คือเว็บไซต์ (Web Site) ของรีฟอร์มวอยซ์ (Reform Voice) เสียงปฏิรูป ล่าสุดสัปดาห์ที่แล้วที่รายงานผมมาเรามีทั้งยูทูบ (YouTube) ที่เป็นวิดีโอ (Video) แล้วก็ส่วนที่เป็นคลิปวิดีโอ (Clip Video) ส่วนที่ ๒ ก็คือตัวเว็บไซต์ (Web Site) อันนี้ยอดวิว (View) รวมแล้ว ๒๐๐,๐๐๐ กว่า ๓๐๐,๐๐๐ ได้นะครับ แต่เฟซบุ๊ก (Facebook) สัปดาห์ที่แล้ว ๖,๐๐๐,๐๐๐ เกิน ๖,๐๐๐,๐๐๐ แล้ว ซึ่งผมคิดว่าการสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย (Social Media) เราไปได้มากขึ้นอย่างรวดเร็ว อัตราการเพิ่มในระยะ ๓ เดือนหลังมันกระโจนเหมือนนกทองเที่ยวเงินที่มาไทย ก็แสดงว่าข้อเสนอของท่านดุสิตก่อนหน้านี้เปล่งรัศมีไปไกลมากทีเดียว ได้เพิ่มขึ้นจำนวนหลายล้านคนและผลงานของพวกเขาครับ ก่อนที่จะปิดประชุม ท่านรองประธาน ท่านที่สอง มีประกาศสำคัญครับ ขอเชิญท่านรองประธาน วลัยรัตน์ครับ

๑๔๒

สปท. ๑๓/๒๕๖๐

กัลยาณี ๖๙/๑

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : ไม่มีอะไรค่ะ เนื่องจากเมื่อวานเราเลิกเย็นมากวันนี้เตรียมอาหารเย็นไว้
เพราะฉะนั้นขอให้ท่านรับผิดชอบร่วมกัน อาหารขึ้นมาแล้วปิดประชุมแล้วก็ไปรับประทานอาหารด้วย
ขอบคุณค่ะ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : วันนี้หมดระเบียบวาระการประชุม ขอขอบคุณทุกท่าน ขอปิดการประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๑๒ นาฬิกา

บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ในการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐
วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑. รายงานของคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เรื่อง ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

ผลการตรวจสอบองค์ประชุม (โดยวิธีใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน)

มีสมาชิกฯ แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม จำนวน ๑๕๖ คน

หมายเหตุ ปัจจุบันมีสมาชิกฯ ทั้งหมด จำนวน ๑๙๓ คน กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ = ๙๗ คน

- เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการนำความเห็น และข้อเสนอแนะของสมาชิกฯ ไปปรับปรุงก่อนส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

เห็นชอบด้วยคะแนนเสียง	๑๕๔	เสียง
ไม่เห็นชอบด้วยคะแนนเสียง	๑	เสียง
งดออกเสียง	๕	เสียง
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

๒. รายงานของคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจภาครัฐ : การถ่ายโอนภารกิจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

ผลการตรวจสอบองค์ประชุม (โดยวิธีใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน)

มีสมาชิกฯ แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม จำนวน ๑๕๗ คน

- เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการนำความเห็น และข้อเสนอแนะของสมาชิกฯ ไปปรับปรุงก่อนส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

เห็นชอบด้วยคะแนนเสียง	๑๕๖	เสียง
ไม่เห็นชอบ	ไม่มี	
งดออกเสียง	๓	เสียง
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

๓. รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เรื่อง
การส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ

ผลการตรวจสอบองค์ประชุม (โดยวิธีใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน)

มีสมาชิกฯ แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม จำนวน ๑๕๓ คน

- เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการนำความเห็น
และข้อเสนอแนะของสมาชิกฯ ไปปรับปรุงก่อนส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

เห็นชอบด้วยคะแนนเสียง	๑๕๒	เสียง
ไม่เห็นชอบด้วยคะแนนเสียง	๑	เสียง
งดออกเสียง	๒	เสียง
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

๑.

(นายสรศักดิ์ เพียรเวช)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่

เลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สำนักการงานการประชุมและชวเลข

กลุ่มงานรายงานการประชุม

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๗๓, ๐ ๒๒๔๔ ๑๓๑๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๗๒

www.parliament.go.th

การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐

วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา นายประสิทธิ์ อนันตวิรุฬห์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
นางนารีนารถ เหนือนารักษ์ ผู้อำนวยการสำนักgrayงาน
การประชุมและชวเลข

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

นางสติมา จันทน์ไพจิตร ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานชวเลข ๔
นางสาวกมลธำมาศ ทังสุภูมิ ศิริสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่งานชวเลขระดับอาวุโส

ผู้จัดรายงานการประชุม

นางสาวกมลธำมาศ ทังสุภูมิ ศิริสัมพันธ์ นางสาวสายชล ไทยรวมมิตร
นางดวงใจ มั่นคงดี นางเพท่าย เรือนเรือง
นางกัลยาณี สีสอน นางสาวนิชา สิริจารุชัย
นางสาววัชรีย์ อนุเอียร นางสาวกุลนิษฐ์ พัฒนประเสริฐ
นางสาวเบญจมาภรณ์ รงค์ทอง นายณัฐวัฒน์ ศิริชัยพงศ์
นางสาวบุศยรินทร์ ตันติจารุโรจน์ นางสาวกฤษดา แก้วนิล
นางสาวกมลทิพย์ เอี่ยมจำรัส นางจิรนุช มานะกอบการ
นางสาวพัชรี ไซคำพา นางสาวรัชนีพร มณีนิล

ผู้ควบคุมระบบสนับสนุนการจัดทำรายงานการประชุม

นางวันทนา วงษ์ชมภู นางสาววิชชุดา ธรรมรักษ์

กลุ่มงานชวเลข ๔

สำนักgrayงานการประชุมและชวเลข

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก
 รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
 ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐
 วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐
 โดยคณะกรรมการการตรวจรายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
 ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
ก.พ.	คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	
กทม.	กรุงเทพมหานคร	
กสทช.	คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	
กรม.	คณะรัฐมนตรี	
จ.พ.ท.	เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์	
ป.ป.ช.	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	
ปปท.	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	
พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ	
พม.	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	
ศพอส.	ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ	เว็บไซต์ กรมกิจการผู้สูงอายุ http://www.olderfund.dop.go.th/download/view/128
สนข.	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม	http://www.otp.go.th
สนช.	สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	
สปช.	สภาปฏิรูปแห่งชาติ	
สปท.	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	
สปสช.	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	
สสส.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	
อ.ก.พ.	คณะกรรมการวิสามัญ ในการดำเนินงานของ ก.พ. นั้น ก.พ. ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ	Web site : สำนักงาน ก.พ.

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
	ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.พ.วิสามัญ” เพื่อ ทำการใด ๆ แทนได้	
อบจ.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	
อบต.	องค์การบริหารส่วนตำบล	
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
อสม.	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	
ASEAN	อาเซียน (ASEAN) เป็นการรวมตัวกันของ ๑๐ ประเทศ ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	
CDN	ระบบเครือข่ายขนาดใหญ่ของเครื่องเซิร์ฟเวอร์จำนวนมาก ที่กระจายตัวอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเซิร์ฟเวอร์เหล่านั้น จะทำการเชื่อมต่อกันผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อทำหน้าที่ในการส่งข้อมูล ให้ไปถึงผู้รับปลายทางให้เร็วที่สุด รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการ เข้าถึงข้อมูลเหล่านั้นได้ตลอดเวลา (Content Delivery Network : CDN)	www.naruepat.com/
DSI	กรมสอบสวนคดีพิเศษ (Department of Special Investigation : DSI)	
ITU	สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union : ITU)	
SMEs	วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs)	
VAT	ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value add Tax : VAT)	Web site : กรมสรรพากร

รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้ตรวจแล้ว และสภาได้มีมติรับรองรายงานการประชุม ในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๒๙/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

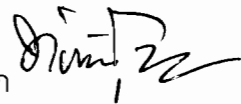
ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐

จึงขอลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๓๔

ร้อยเอก

(ทินพันธุ์ นาคะตะ)

ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

หมายเหตุ

- รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ คณะกรรมาธิการฯ ได้ตรวจเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐
- รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ คณะกรรมาธิการฯ ได้ตรวจเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

สำนักรายงานการประชุมและเลข

กลุ่มงานรายงานการประชุม